

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + Refrain from automated querying Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at http://books.google.com/

2.52.94.56.79 F

HARVARD COLLEGE LIBRARY

Kr. Hålund.

FÆRØSK ANTHOLOGI

VED

V. U. HAMMERSHAIMB

II

ORDSAMLING OG REGISTER

UDARBEJDEDE AF

JAKOB JAKOBSEN

MED UNDERSTØTTELSE AF CARLSBERGFONDET

KØBENHAVN

S. L. MOLLERS BOGTRYKKERI (MOLLER & THOMSEN)

1801

 $\mathsf{Digitized}\,\mathsf{by}\,Google$

25287.51

25294, 56,10 (2),

HARVARD COLLEGE LIBRARY
IN MEMORY OF
WILLIAM HENRY SCHOFIELD
APRIL 6, 1931

Indholdsfortegnelse.

	Side
Ordsamling	1-418
Navneregister	
Fillæg (og rettelser)	450-464
Efterskrift	465 - 467

Ordsamling

ved stud. mag. Jakob Jakobsen.

A, Á*).

á [åa], 1) fho. med gf. og hf., på. A) gf. om bevægelse (egenlig og overført): inn á Strendur, ind til Strænder FA. 369, 19. hon vegur á báðar hendur, hun hugger til begge sider FK. 21, 43. hann sprakk á dyr, han sprang til dørs FA. 370, 14, hann sprakk á fotur, han sprang op FA. 370, 19, komast á fotur, sé koma; hetta man vera deyðastund, ið komin er á meg SK. 5, 21; á Sivju fund, for at træffe S. FA. 211, 25; drepa á nakað (berøre

Hvert ord er gengivet med lydskrift i Sydstrømedialekt. Som hjælpemiddel under udarbejdelsen er benyttet Sv. Grundtvigs og J. Blochs håndskrevne færeske ordbog, spec. de optagne fær. glossarer af færingerne Svabo og Mohr.

Dig 1 zed by Google

[&]quot;) Denne ordsamling omfatter foruden den foreliggende antologi, hvortil den er knyttet, og som her er betegnet ved FA (= Færesk Antologi), også Sjúrðar Kvæði ved V. U. Hammershaimb (1851), her betegnet SK., og Færøske Kvæder, andet hæfte, ved samme (1855), her betegnet FK., begge udgivne af det nord. Literatursamfund. De tilføjede tal angive ved FA. side og linjetal, ved SK. og FK. derimod side og versenummer, eftersom i disse ingen linjetal findes. Eieform angives ikke ved navneordene, da den kun siælden bruges i daglig tale og almindelig erstattes af forholdsord (helst hjá), derimod findes flertal angivet ved usammensatte navneord, samt unde tiden ved sammensatte, når det tilsvarende usammensatte ikke findes i ordsamlingen, eller når der er nogen afvigelse mellem det sammensattes og det usammensattes flertalsformer. Ved de stærke udsagnsord findes angivet fort. og fort. tillægsf., ved de svage disses klassemærke. En stjærne ved et ord betegner, at ordet nu er forældet. Er et ord særlig digterisk, findes tilføjet: digt.

noget), fallast á nakað (samtykke i noget), heita, kalla á ein (kalde på en), leggjast á (tilegne sig el. beholde), ráðast à ein (angribe, anfalde en), seta à (binde an med. tage fat på noget). - B) hf. a) om en væren på stedet: á Blálondum, i Blåland FA. 113, 16, á skóginum, i skoven FA. 1. 26; meget brugt ved alskens stednavne (som navne på gårde, huse, bygder og bygdedele (býlingar), landstrækninger): við bygdina á Skála FA, 332, 4, á Fjöllum FA. 333, 21 (navn på en havepart), í býlinginum á Brekku í Hovi FA. 376, 22. Jf. í og við. b) ved tidsangivelser: á dögum hansara, i hans tid, á teirri nátt SK. 15. 129, á hvörjum morni FA. 113, 15, á morni, om morgenen; - i, i løbet af: á einum ári FA. 131, 9. - á gongd (gf. eller hf., eftersom der betegnes indtræden eller væren i tilstanden), i gang (FA, 390, 12), på færde; á aldri, á aldrinum. i henseende til alder, af alder FA. 295, 22, á enda, til ende FA. 292, 20, seinur á fótum, sen til bens FA. 385, 10, vera á fótum, være oppe, oven senge; á lívi, i live FA. 155, 20, halda sær á gaman, (jf. halda sær at gaman) være lystig, drive skæmt; hava ilgruna á e-m (have mistanke om noget), vald å e-m (magt over en). - å hond, å hendur, á hondum, sé hond. — C) kan sættes bagefter det styrede ord: setti hann knörrin á FA. 74, 17; sum salinum brennur á SK. 18, 30. — 2) som bio., uden styrelse: gylt sadil á FA. 20, 6, ymsir undir og ymsir á FK. 13, 20. bera (koma) á (hændes, indtræffe); halda á (blive ved); herja á (angribe); leggja á (fastsætte, bestemme, om bøder, vilkår og desl.); lýða á (lytte til); vanta á (mangle) o. fl. - for hará FA. 49, 9.

á [åa], huk., å, elv, flod. Flt. áir.

áarfossur [aarfassor], hak, åfos.

ábarur [åabæaror], to., sé undir barur.

abbadissa [abbadissa], huk., abbedisse. Flt. abbadissur.

abbi [abbi], hak., bedstefader. Flt. abbar.

ábeint [åabai'nt], 1) bio., lige, lige frem, lige for. — 2) fho. (med gf. og hf.), lige imod, lige over for, á. Vágar

(lige ud eller over for Vagoen) FA. 353, 28.

áburður [åabūror], hak., 1*) anklage, beskyldning; her skalt tú til áburð standa, som en anklage, et afskrækkende eksempel FK. 125, 52. — 2) handlingen at fæste en bjærgline ved en knold i et fuglebjærg eller lignende sted, dernæst også bjærgknold, hvorved en sådan line fæstes;

lesa seg við áburð, ga op og ned i line ved hjælp af áburður. Jf. bera a.

ádan [aan]: í áðni [oijaan1], bio., nys, for lidt siden.

áðrenn [åarın], bo., førend (áður enn).

áður [åavor], 1) bio., før, forhen; i forvejen. — 2) (digt.) bo., — áðrenn SK. 30, 167.

áfastur [āafastor], to., fast (ved), hængende sammen (med),
 á. við ein (eller í e-m) FA. 334, 17. I konkret betydning.

aftan [aftan], hak., 1) aften SK. 49, 145. 2) dagen før en helligdag (messe), i sammensætninger som: jólaftan, páskaaftan, hvítusunnuaftan. Det almindelige ord for aften er kvöld. Flt. aftnar.

aftan [a tan], bio., bagfra, bagtil, bagved; fyri aftan, bio. og fho. med gf, bagved; aftan fyri, sé aftanfyri.

aftaná [a tanåa], 1) fho. med gf., efter, bagefter. — 2) bio., bagefter.

aftanbøn [aftanbøen], huk, aftenbøn.

aftanfyri [a tanfīri], fho. med gf. og bio., bagved.

aftansangur [aftansangor] og aftansongur [aftansangor], hak., aftensang.

aftanstund [aftanstond], huk., aftenstund.

aftantid [aftantoi], huk., aftentid.

aftantil [a tantīl], bio., bagtil, bagfra.

aftanundan [a tanondan], sé undan (aftan undan).

aftari [a tari], aftastur [a tastor], to. i højere og højeste grad, bagest af to, bagest.

aftna [akna] (ad), udso (upers. og pers. med dagur), blive aften, mørknes FA. 382, 9.

aftrat [atræat]. 1) fho (med hf.), a) i tilgift til, foruden; b) tæt hen (ind, op) til, aftrat vegginum. 2) bio., i tilgift, som tillæg FA. 360, 21.

aftur [a tor], bio., 1) tilbage, agter, bag. 2) tilbage, igen.
3) lil, i tillukket stand, lata aftur, lukke, hurðin er aftur (døren er lukket). 4) atter, igen, påny. — aftur fyri (med gf. eller absolut som bio.), til gengæld (for). aftur við, (som krydderi) til (om hvad der spises eller drikkes til maden, mest om sul til fisk eller brød) FA. 298, 35. afturbein [a to(r)bain], ik., bagben.

afturhald [a torhald], ik., det at holde igen, madehold.

afturímót [a toroimou t], igen på sin side, som gengæld.
afturrikin [a torītšin], fort. tillægf. og to., vraget, forsmået. Sé reka aftur.

afturstavnur [a'to(r)stavnor], hak, bagstavn, agterstavn. aftursvar [a'to(r)svæar], ik., gensvar.

Diglized by Google

ágiti [åadžīt1], ik., omtale, rygte, berømmelse FK. 52, 9.

agn [agn], ik., madding. Flt. ögn.

agnhald [agnhald], ik., hage på en fiskekrog. Flt. agnhald. agrýtin [åagroi tın], to., 1) ihærdig, ivrig. 2) grådig, gridsk. aka [æaka] (ók, óku, ikið), udso., age, lade sig glide. køre.

aka [æaka] (ok, oku, 1k10), udso., age, tade sig gitae, kere. akast, skubbe sig afsted, flytte sig (siddende el. liggende).

akker og akkeri [å tšeer, å tšeri], ik., anker, skibsanker. Nu almindeligst ankar, enkar. Flt. akker og akkeri (ankör, enkör).

akt [akt], huk., agt, agtpågivenhed; geva e-m akt, give

agt på noget SK. 83, 37.

akta [akta] (að), udso., 1) tage vare på, vogte; give agt på, lægge mærke til, ænse (med hf., også: akta eftir eller um). 2) adlyde (a. ein). — a. seyð, vogte ager og hjemmemark for får, holde dem til det sted, hvor de skulle græsse, a. seyðin av benum, genne fårene fra hjemmemarken FA. 328, 12.

akur [æakor], hak., ager. Flt. akrar.

akurull [æakorodl], huk., "ageruld", kæruld (plante, som vokser i moser) FA 254, 9. Det almindelige navn på

denne plante er mýrifípa.

ál [âal], huk., 1) skindrem, rem. 2) smalt stykke, strimmel; strimmel jord FA. 392, 25. Flt. álir. Hertil udso. at ála (að), skære i strimler, flænge (á. sundur). áttatiál (áttatiálur), sé under gyllin.

ala [æala] (aldi, sjæld. ól, aldur, sjæld. alin), udso., 1*)
avle, ólu av sær unga sonin ein SK. 39, 21. 2) opføde,
opfostre, underholde. — elur hon seg so mjúka, hun påtager sig et ydmygt, indsmigrende væsen FA. 101, 3.

albeittur [âlbai ttor], to., a. hagi, jævn, stenfri udmark (have) med græsvækst over det hele (ogl. udmark, hvor der kan græsses overalt) FA. 418. 34.

albogaslag [albuaslæa], ik., albuestød.

albrynjaður [álbrinjavór], to., fuldtvæbnet, i fuld rustning.
alda [alda], huk., (stor, høj) bølge. Flt. aldur. Jf. bára
og bylgja.

*aldansfiskur [aldansfiskor], hak., stort, fabelagtigt sødyr

FK. 124, 45.

*aldanshúð [aldanshúu], huk., vistnok = isl. öld ungshúð (hud af en gammel okse) FK. 138, 82.

aldeilis [aldailis], bio., aldeles; a. mong, et meget stort antal FA. 411, 25.

aldin [aldın], ik., træfrugt, olden; også aldan. Flt. aldin, aldan.

aldinsvin [aldinsvoin], ik., oldensvin FA. 3, 19. *aldirshúð [aldırshuu], sé aldanshúð; SK. 47, 119. aldri og aldrin [aldri, aldrin], bio., aldrig. aldubrot [aldobroet], ik, bølgebrydning, brænding. aldudalur [aldodæalor], hak., bølgedal. aldur [aldor], hak., 1) alder, levetid, allan hennar a. SK. 64, 57; a. og alla ævi, evindelig (også: ævi og allan a.). 2) alder, periode af levetiden. 3) alderdom. Flt. aldrar. *aldursflikki [aldorsflictši], ik., stykke af aldansfiskur FK. 124. l. 1 f. n. (aldursflykki). alduskot [aldoskoot], ik, bølgeslag, áleiðis [åalails], bio., i vej, i gang, koma e-m á., komme nogen vej med noget, sætte i gang, iværksætte, hvat teir kundu koma á. FA. 451, 30. Også: koma á. við e-m. aleina [alaina], bio., alene. alfagur [ålfæavor], to., overmåde fager. digt. alin [æalin], huk. alen. Flt. alin, alnir. álítandi [åaloitandi], to., til at lide på. Sé líta á. álka [å'lka], huk., alk (so- og bjærgfugl). Flt. álkur. allarmestur [allarmæstor], to. i højeste grad, 1) allerstørst (digt.); 2) allermest. allarstorstur [allarstöstor], to. i højeste grad, allerstørst. allodin [ålloejin], to., ganske lådden, lådden overalt. allur [adlor], to., al, hel; allan dagin, hele dagen, allan dag SK. 62, 41, tann allan dag FA. 73, 9, við alls umspentum eingjum FA. 65, 3 (alls synes her brugt som bio., overalt). av öllum, fuldstændig, ganske FA. 56, 15. *al(1)væl [alvæal], bio., i forbindelse med et to., meget, a. minni SK. 26, 113, a. hátt SK. 67, 92. digt. almvidur [almvījor], hak., elmelræ. alnalangur [alnalængor], to, alenlang. alskyns [a'lstšins, a'lšins], to., alskens, alslags. alsveittur [å'lsvai'ttor], to., gennemsvedt. alt [a'lt], bio, 1) alt, allerede. 2) alt, helt, lige, ofte uden nogen prægnant betydning: alt fyri uttan ekka SK. 33, 194; som en slags overgangspartikel: alt so mikið óminni læt hon har útí SK. 28, 144. altarabók [a'ltarabou'k], huk., alterbog. altarklæði [a'ltarklæaji], ik., alterklæde, alterdug. altid [a'ltoi], bio., altid. alting [a'lting], bio., alting. altráur [a ltráavor], to., utrættelig, hårdnakket, stiv. álur¹ [åalor], hak., 1) = á1; 2) smalt strømløb. Flt. álar. álur² [åalor] og állur [ådlor], hak., ål (fisk). Flt. álar, állar.

Digitized by Google

álvafl(j)óð [ålvafljou, ålvaflou], alfekvinde, elverms. mest digt.

alvakin [ålvæatšin], to., lysvågen.

álvaleikur [ålvalaikor], hak., alfeleg.

alvápnaður [ålvåpnavór], to., fuldstændig bevæbnet, fuldt rustet.

álvara [álvara], ik., alvor.

álvarann [álvarann], ik, sted, hvor alfer bo, alfebo FA. 8, 27. digt.

álvarhús [alvarhuus], ik., alfehus.

álvarsamur [álvarsæamór], to., alvorsfuld, alvorlig.

álvheyggur [ålvhæd'džor]. hak., alfehøj.

alvi¹ [alvi], hak. og ik., 1) legemlig kraft, styrke; rikur av tröllskum alvi (rig på trolddomskraft) FA. 2, 13. 2) hvad der indeholder spirer til kraft: góður (gott) alvi er. (om et barn) det er et godt æmne, tegner til at blive en dygtig og kraftig fyr. 3) mandighed, sjælskraft. Flt. alvar (hak.) og alvir (ik.).

alvi² [alv1], hak., barn, søn SK. 141, 21. digt. Også

alvur. Flt. alvar.

alvi⁸ [alvi], hak. og ik., 1) ildsted, esse. 2) den ildstedvæg, hvorigennem røret fra smedebælgen går. 3) mundingen af røret fra smedebælgen ind i ildstedet (ajældnere; søndenfjords). Almindeligst i betydning 2. Flt alvar (hak.) og alvir (ik.).

alvinur [alvinor], hak., hjærtensven, oprigtig ven; især i ordsproget: mangur er málvinur, ið ikki er a. FA. 318, 15.

alvur¹ [alvor] hak., = alvi¹.

alvur² [alvor], hak., = alvi³ Flt. alvar.

*alvur³ [alvor], hak., kæmpe SK. 75, 18. digt. Flt. alvar.
*álvur¹ [âlvor], hak., = alvur³; FK. 25, 99. digt. Flt. álvar.

álvur² [ålvor], hak., alf, ellemand. Fit. álvar.

amast [wannast] (a0), udso., a. upp á ein, stadig være i tæt nærhed af en, kredse om en for at få noget, gnide sig op ad en; amaðist upp á flöskuna FA 408, 34.

ambod [amboe], ik., redskab, værktøj. Flt. ambod.

ambæta [ambæata] (að), udso. med hf., oppasse, røgte (især om ker), a. neytunum FA. 389, 9.

ámillum [samidlon], fho. med gf. og ef., imellem; sín ámillum, indbyrdes. Jf. ímillum og millum.

ámæli [åamæali], ik, 1) omtale, rygte; 2) bagtalelse FA. 314, 15. — hava gott (ringt) á. um ein, a) holde eller

ytre sig godt (dårligt) om en; b) have, ytre, godt (dårligt) håb om en.

an [an], partikel, an; tao gongur ikki an FA. 302, 15.

an- [an], sé and-.

ana [æana] (að), udso., ane FA. 237, l. 2 f. n. ana står her galt for ána, danisme for gruna; sé dette ord.

and- [an], partikel, som danner den første del af sammensatte ord og gærne angiver modsætning, bevægelse imod eller stilling lige over for; skilles i poesi ofte fra udso., hann svaraði Sjúrða and SK. 119, 59.

and [and], huk., and FK. 56, 25. digt. for ond.

andi [andi], hak., 1) ånde, åndedræt. 2) ånd fA. 327, 30. Flt. andar.

andlit [antīt], ik., ansigt. Flt. andlit.

andnes [annees], ik., udhuk, udpynt, næs.

andródur [anrouor], hak., roning imod vind; hava a., ro mod vinden (hava andstreym, andstreymi, ro mod strømmen).

andsperri [a nspærri], ik., stivhed i lemmerne, især i lårene (af stærk, besværlig gang).

andsvar [a nsvæar], ik., 1) gensvar, tilsvar, svar; veita a., give svar SK. 62, 32. 2) ansvar, ansvarlighed. Flt. andsvör og andsvar.

andvekur [anveekor], hak., søvnløshed; hf. andvekri.

andeva [andeeva] (vd), udso., ved hjælp af årer holde en båd stille, så at den ikke driver for vind og strøm (helst på en fiskeplads).

andøvsfiskur [andofsfiskor], hak., fisk, som går i løn ekstra til den eller dem, som "andøve" (se det foreg. ord).

anfall [a' nfadl], ik., anfald.

anga [ænga] (a0), ndso., lugte (behageligt), dufte (om he). angist [ændžist], huk., angest, kummer.

angur [ængor], hak., sorg, fortrydelse, anger.

ann [ann], partikel, an, imod (med hf.), eg meini, hann vil mær ann FK. 45, 71.

annaðhvört [annakvö'rt] bo., annaðhvört — ella, enten — eller.

annadstadni [annastæan1]. bio., andensteds.

annanstad [annanstæa], bio., andet sted hen, andensteds.

annar [annar], stedo. og ordenstal, en anden, den ene eller den anden af to, den anden (i rækken); annan dagin, den næste dag annar — annar, den ene — den anden.

annarhvör [annarkvoor], ubest. stedo., hver anden.

annars [annars], bio., ellers.

annarslikur [annarsloi kor], to., dobbelt så megen eller

Digitized by Google

stor; annaðslíkt av skálum, dobbelt så mange skåler FA. 63, 52, annaðslíkt er tað (2: bergið) hátt (dobbelt så højt) FK. 155, 66. Forekommer næppe uden i ik.: annaðslikt. ansa [a'nsa] (ab), udso., 1) (med hf.) ænse, bryde sig om, einki ansar hann honum FA. 55, 22. 2) (med hf. eller eftir) rogte, passe, a. eftir neytum FA. 373, 18. 3) (med hf. eller almindeligst eftir) passe på, give agt på, lægge mærke til; væl er mær ansað SK. 68, 1, hann ansaði væl eftir, hvar hon legði ham sín FA. 346, 5. 4) mærke, opdage, blive var. ansvar [a'nsvæar], ik., = andsvar. antin [a'ntın], bo., enten. Jf. annaohvort. apalgráur [æapalgråavor], to., abildgrå. ár [åar], ik., 1) år; 2) åring. Flt. ár. ár [åar], huk., åre. Flt. árar. *ár [åar], nut. ent. af eiga FA. 130, 5. áraka [åaræaka], fho. (med gf.), lige for, lige ud for, á. gjónna FA. 362, 14. áralag [åaralæa], ik., (ret) måde at føre åren på, rotakt; hava á., ro i takt. arbeida [arbaia] (dd), udso., arbejde. arbeidi [arbait], ik., arbeide. arbeidsfolk [arba(i)sfo lk], ik. flt., tjenestefolk, tyende. arbeidskona [arbaskoona], huk., tjenestekvinde, tjenestepige. arga [arga] (ab), udso., ærgre, tirre, drille. argur [argor], to., 1) ond, slem. 2) arrig. ark [a rk], huk., ark, skib (kun om Noahs ark), Nóa a. FA. 358, 6. árla [årla], bio., årle, tidlig; med ef.: árla dags (jfr. síðla dags), og med á: árla á degi. — som to. (digt.), tað var um ein árla morgun, det var en tidlig morgenstund FA. 73, 2, bóndin kemur út á. morgun FA. 6, 18. armingi [armindži], hak., stakkel; armingin! din stakkel! Flt. armingjar. armód [armou], huk., armod. armur [armor], hak., arm. Flt. armar. armur [armor], to., 1) arm, ulykkelig; 2) fattig. árnur [årnor], hak., arne, ildsted FA. 335, 25. Også árni. Flt. árnar. árstal [å rstæal], ik., årstal. arvi [arvi], hak., arving, son FK. 151, 18. digt. Flt. arvar. arvingi [arvindži], hak., arving. Flt. arvingar og arvingjar.

arvur [arvor], hak., arv. arvelod. Flt. arvar.

ásaroyting [åasaråi ting], sé ás ey ð a royting, áseta [åaseata] (tt), udso., fastsætte, bestemme.

áseydaroyting [áasæiarái ting], huk., 1) den handling at rykke ulden af áseyður (se dette ord); 2) den tid (om sommeren), da man rykker ulden af áseyður FA. 420, 25. Sammentrækkes almindelig til «ás ar oyting».

áseyður [åasæiör], hak., fårebesætning, får, som man lader overvintre; enkelte steder blot: besætningen af hunfår (= ærseyður), modsat hornaseyður, hornsejd, væder

og beder.

ásjón [aasoun], huk., asyn, udseende; í a., af udseende. Heraf to asjón ligur, vakker, net at se til, — asyniligur.

áskot [åaskoet], ik, det, som skydes til eller spredes over; spec. (ved jordarbejde om våren) den jord, som spredes over den lagte gødning (ved reinavelting). Sé reinavelta.

ass [asss], udråbso., udtrykkende ærgrelse eller fortrædelig, vranten sindsstemning (på grund af pludseligt uheld,

skuffelse og desl.) FA. 383, 17.

ást [åst]. huk., elskov, kærlighed; også i fit. ástir; leggja å. (ástir) við, fatte kærlighed til, elske; undarliga hevur tú tær ástir við tær lagt SK. 17, 17; hann legði sínar ástir saman við tað mentarsprund, han knyttede elskov med den udmærkede, herlige, kvinde SK. 24, 93; binda á. eller ástir við ein, knytte elskov med en FA, 205, 5; snarliga runnu ástir saman við Guðrun Ósvivsdottur, hurtig fattede han og G. O. gensidig kærlighed til hinanden FK. 62, 3; leggja ástir saman, elske hinanden gensidig, fatte gensidig kærlighed. mest digt.

*ástarbragd [åstarbragd], ik., elskovstilkendegivelse, elskov

FA. 217, 23.

ásur [åasor], hak., 1) bjælke, tyk tømmerstok. 2) bjærgås, bjærgryg. Flt. ásar.

at [sat], 1) fho. med hf., almindeligst om bevægelse, egenlig eller overført, a) ad, til, hen til, hen imod (både om sted og tid), skunda at e-m FA. 237, 15, tað dregur at tí myrka æli, sólin líður at fjalli, det trækker op til en svær (mørk) byge, solen nærmer sig fjældet (2: solen går snart ned) FA. 1, 14, dagurin leið at kveldi FA. 1, 20; (tæt hen) til, fram at seingini FA. 331, 1, koma niður at botni FA. 340, 28, leggja at landi FA. 340, 33, komin at endadegi FA. 32, 2; komin at enda, endt, til ende FA. 390, 31; sveipar at sær (svøber om sig) skinn FA. 106, 25; kom ikki at

hasum! kom ikke for nær til eller rør ikke det dér! — at ári, ad åre FA. 359, 29. b) på, i, til, i udtryk som: har skal bæði matur og drekka flytast fram at borði sættes frem på bordet) FA. 5, 8, koma at trongd, komme i nød (trængsel) FA. 388, 1, verða e-m at bana, blive til bane for en, volde ens bane FA. 237, 22, fax hug at. få lyst til, få et godt øje til FA. 327, 21. c) til, efter (ved udso. som: gå, drage afsted, for at betegne det. hvortil eller hvorefter man går), fara at seyði, tage afsted for at søge efter får FA. 432, 5. d) ved adskillige udso. for at betegne en handling, der går ud over en eller ud på noget: finnast at (dadle, udsætte på), hava at (udsætte på, irettesætte), havast at (beskættige sig med), hyggia (lita) at (se på), koma at (påkomme, overfalde; rere ved), leggja at, sekja at (gere angreb på), læa at (le ad), rúka at (lugte til); halda sær at gaman (være lustia, drive skæmt), nevna at navni (nævne ved navn). e) om andre forhold: móreyður at liti, rødbrun af farve FA. 336, 25; væl at sær komin, meget dygtig, udrustet med gode evner, fortrinlige egenskaber FA. 436, 29; omskrivende (for eieform): faðir at barninum. fader til barnet; udfyldende; aftur at Siviu vitja (egl. atter aflægge besøg i S.'s hus) FA. 209, 33. f) ved, ifærd med: nú situr Mús at kvöldmáltíð við borði FA. 381, 10. -2) som bio., uden styrelse, a) ad: bera seg at, fara at (bære sig ad); b) ad, efter (om undersøgelse): hoyra at, hyggia at (høre, se, ad eller efter) - hoyra, hyggia eftir (um), vita at (undersøge, prøve).

at [åa, æat], bo., at; med navneform efter sig i reglen udtalt åa, med fremsættende (og forestillende) måde efter sig derimod æat, der dog ofte foran medlyde afkortes til æa; * og digt.: so — at, så sandt som — så FA. 243, 8.

át [åat], fort. ent. af eta.

átak [áatæak], ik., (kraftig) tagen fat, kraftanspændelse, rusken (om storm, uvejr) FA. 422, 24. Almindeligst i flt. átök.

atborið [æatboeri, abboeri], fort. tillægsf. i ik. af et ubrugeligt berast at, skjótt skal vera a., der skal gås hurtig frem FA. 402, 28; illa atborið, dårlig fremgået, dårlig handlet eller udført.

atburdur [abbūror], hak., adfærd, fremgangsmåde FA. 331, 21; fit. atburdir: manerer, gebærder FA. 343, 4. atdjúpur [æatdžiupor], to., (om so) dyb tæt ind til land.

átjan [åatšan], talo., atten.

*atreid [atrai], angreb til hest FA. 183, 7.

atskilja [æat-šilja] (ld), udso., adskille FA. 246, 25. Pigtigere skilja at.

átta [å'ta], talo., otte.

áttamannafar [átamanafæar], ik., båd, der ros af otte mand.

áttati [åtati], talo., firs; nu alm. fýrsinstjúgu.

átti [å'tı], fort. af eiga.

átokur [aatookor], to., lig, lignende i udseende (med hf.);

átek var hon Tóru drottning SK. 65, 74.

av [æav], 1) fho. med hf. a) af, fra (egl. fra overfladen af, i modsætning til úr, ud af, fra det indre af, dog meget ofte brugt i flæng med úr), leypa av bergi, springe ud fra eller ned af en klippe FA. 325, 19, bera av skóginum, bære fra eller ud af skoven FA, 325, 16. mánin sást av Skarði, månen sås fra Skarð FA. 383, 5. i útnyrðing av Skálabotni, i nordvestlig retning fra Skálabotn FA. 372, 4, beint av, i lige linje fra, lige over for, yvir av, over for FA. 394, 9, b) (om tid) a) fra, av fyrstu tiö, fra den første tid, fra først af FA. 352, 5; B) over, ude over: vera av barnaárunum; ganga av ári leve året til ende. c) i andre forhold: af (udgået eller stammende fra, som en del af, hørende til, på grund af, ved hjælp af, som udbytte af, ved ændring eller tilvirkning af, af et vist stof) fra, hvaðan ertú av landi? fra hvad land (hvilken ø) er du? FA. 306, 15, nakar av meginlandinum. en eller anden fra hovedøen (her: Vågeen) FA. 351, 1, ein av teimun, en af dem, av tí at eller av ti, fordi, av ti, derfor, av hesum rópinum, ved dette råb FA. 382, 23, læra av e-m, lære af en, tillögur av siónum, udbytte af søen FA. 412, 20, ladin av gróti, opført af sten, talv av filabeini, brætspil af elfenben FA. 2, 8; - hann var av öllum meiri (større end alle de andre, størst af dem alle) FA. 54, 25; - af, med, på, fullur av e-m, fuld af noget, båturin var sökklaðin av fiski, båden var ladet med fisk, så den var næsten synkefærdig FA. 339, 14, rikur av trölskum alvi, rig på trolddomskraft FA. 2, 13; (om mål) ein tunna av korni, en tønde korn; (om en ledsagende sindsbevægelse) med, i, brá hann sínum brandi av reiði. han svang sværdet med (i) vrede SK. 3, 1, av móði. med stærk sindsbevægelse (harme, sorg) FA. 27, 3; af, i henseende til, storur av vöxtri, stor af vækst FA.

Digitized by Google

327, 6, dimmóreyður av liti, mørkerødbrun af farve FA. 331, 30; av ongum (i ingen henseende?) illur SK. 103. 26. av einum luti vísari. i én henseende visere FA. 121. 14, av öllum, ganske, fuldstændig FA. 56, 15; av sanni. av sonnum, i sandhed, forvist. — d) ved en del udso.: siga av e-m = siga frá e-m (fortælle om en); verða av ongum. blive til intet; vinna sigur av e-m, vinde sejr over en, vinna av e-m (= d. foreg.) SK. 3, 1. e) adskilt fra sin sammensætning: hann drakk har ikki av FA. 75, 17. f) kan sættes bagefter det styrede ord: drekka skálum av FA. 74, 17. — 2) som bio., uden styrelse: a) af, blasa froduna oman av, blæse skummet (oven) af, bort FA. 327, 25, tok hann stórafjós av, tog han storefjøs bort FA. 330, 1; b) adskilt fra et hele, falden eller brækket af, borte, fóturin er av, foden er brækket af; c) tilende, forbi, lætta (ljóði) av, stanse, ende sin sang, vera av, være tilende, forbi; d) bera av, ganga av, halda av, kova av m. fl., sé bera, ganga, halda, kova; e) for harav: eingin visti av.

avdalur [æav-, avdæalor], bak., afsides dal.

avfall [affadl], ik., nedbør, stærk regn efter tørt vejr, også stærkt snefald.

avgangur [æav-, avgængor], hak., 1) afgang, ende, slutning. 2) det, som går fra el. tages af (jf. ganga av).

avgjördur [æav-, avdžördor], fort. tillægsf. til gera av (= gjördur av) og to., afgjort, fastsat, bestemt.

avgonga [avganga], huk., omslag i vejret (især fra snevejr og nordlig vind til klart og mildt vejr).

avgrevstur [&av-, avgræfstor], hak., 1) afgravning, bortgravning. 2) afgravet, bortgravet jord FA. 392, 22.

*avi [æavi], hak., bedstefader SK. 114, l. 1 f. n.; i det nyere talesprog abbi. Flt. avar (abbar).

avleidis [zav-, avlaiis], bio., bort fra ret vej, på afvej, afsides; a. tróð hann risans her SK. 118, 48.

avlop [zav-, avloop], ik., hvad der bliver tilovers, over-skud; til avlops, tilovers SK, 117, 35,

avmæltur [æav-, avma'ltor], to., hæs.

avnot [avnoet], ik., visse indre dele (forskellige for de forskellige egne af Færeerne) af et slagtet kreatur, som den, der slagter det eller skærer det op, får i løn. Ordet alm, brugt dels om får (og kvæg), dels om grindehvaler.

avreida [avraia] (dd), udso., udrede, afhænde som eller mod betaling.

avrekshestur [avrishæstor]. hak., vældig, udmærket hest, kæmpehest.

avrekskappi [avriskappi], hak., fortrinlig, udmærket kæmpe. *avrekstjóð [avristšou], ik., udmærket folk; også huk., udmærkede mænd, udvalgt skare FA. 223, 9.

avreksverk [avrisvæ'rk], ik., storværk, heltegærning.

avrika [æav-, avrika] (að), udso., udrette, fuldføre (helst om noget stort) FA. 438, 7.

avrod [avroe], ik. fit., dele af et slagtet kreatur (får), især brugt om: hoved, fødder, lever, lunge, hjærte og vom tilsammentagne.

avseta [afseeta], huk., det at vandet uddunster, fordamper af noget (især brugt om det til tørring liggende hø); fåa góða avsetu, tørres godt FA. 395. 20.

avskurdur [asskūror], hak., afgift, som en opsidder, forpagter af jord, svarer til jordens ejer, og bestående af levende eller slagtede får.

avstad [aastæa], bio., afsted.

*avtakin [æavtæatšin], to., helt skjult, ganske bedækket FA. 177, 13. takin vistnok en gammel sideform til taktur, fort. tillægsf. af tekja.

avundsjúkur [æavınšūu kor], to., avindsyg, meget misundelig, a. við ein.

ax [aks], ik., aks. Flt. öx.

axla [aksla] (að), udso., aksle, tage eller lægge på skuldrene, iføre sig ved at trække over skuldrene.

axlaband [akslaband], ik., skulderbånd.

*axlagrein [akslagrain], huk., arm SK. 16, 7. digt.

B.

bad [bæa], fort. ent. af biðja.

báðir [báajır), ubest. stedo., begge; ik. bæði brugt som bo., både, sé bæði.

báðuminni [båavóminni], bio., på begge sider. — fho. (med gf.), på begge sider af.

*bágagerð [bāadžeer], huk., det at volde skade eller ulykke SK. 41. l. 1 f. n.

bagga [bagga] (að), udso., trykke, fattes, være i vejen
 (e-m baggar nakað). Også baga [bæa] (baddi).

baggi [bad'dži], hak., broder. Flt. baggjar. Jf. bróðir. bági [båaji], hak., hindring, fortræd, vanskelighed; hava bága av, have vanskelighed ved. — to. bágin, vanskelig.

bak [bæak], ik., bag eller bagside, ryg; sita á baki, ride SK. 81, 13; bera á baki; hurðarnar smeldu aftur á b., dørene smældede tilbage på vid gab FA. 407, 18. Flt. bak. baka [bæaka] (a0), udso., bage.

bakbinda [bæak-, bagbinda], udso., bagbinde.

bakbord [bæak-, bagboer], ik, bagbord.

bakbrot [bæak-, bagbroot], ik., 1) den omstændighed, at de mod land slående bølger slå tilbage ud i havet, bølgers tilbageslag; 2) selve de tilbageslående bølger.

baking [bæatšing], huk., bagning.

bakki [ba'tši], hak, 1) banke, skrænt, bakke. 2) (nedhældende) strandkant. 3) bred, åbred (áarbakki). 4) bag eller ryg på skærende redskaber (kniv). — fara fyri bakka, styrte ned ad fjældskrænt FA. 418, 12. Flt. bakkar.

bakkulsi [ba'köls1], ik., bakkelse.

bakskutur [bakskūtor], hak., bagrummet i båden fra stavnen til bageste rorbænk.

bakur [bæakor], hak., svartbagmåge. Flt. bakar.

bál [båal], ik., bål, stor ild. Flt. bál.

balast [bæalast] (ab), udso., tumle, slæbe, udføre et arbejde med møje, kæmpe sig frem.

baldra [baldra] (a0), udso., støje, larme, skralde.

baldur [baldor], to., bold, djærv. helst digt.

balja [balja], huk., balje. Flt. baljur.

balla [badla] (a0), udso., 1) rulle sammen i bylt, svobe, vikle (sammen); også spec.: svobe hø (udbredt til tørring) sammen i små knipper, at det kan blive beskyttet mod regn FA. 396, 30 (jf. nulva). 2) (om tale) tungan vil ballast el. balla, tungen slår sludder, taler ikke rent (egl. vil vikle sig sammen, komme i ulave); — b. saman, a) vikle sammen, b) snakke, væve (om tale).

ballingur | badlingor], hak., lille knippe hø, sammensvøbt for at beskyttes mod regn. Flt. ballingar. Jf. nul vingur. balti [ba'lti]: rógva út balta (ud på havet?) FA. 444, 15.

I en barneremse, hvor det måske er navn på en fiskebanke. banamaður [bæanamæavor], hak., banemand.

banasár [bæanasåar], ik., banesár.

band [band], ik., 1) bånd. 2) spant i båd. Flt. bond. banga [banga] (a0), udso., 1) banke, slå, hamre FK. 106, 129;

2) ro, b. við árini. Ordet forekommer kun sendenfjords. bangin [bæńdžin], to, frygtsom, bange.

bani [bæan1], hak., 1) bane, død. 2) den eller det, som volder ens død, banemand SK. 120, 2. Flt. banar.

banka [bæ'nka] (að), udso., banke.

bann [bann], ik., ban; seta i b. sætte i ban.

banna [banna] (a0), udso., 1) bande, forbande, med hf.: b.
e-m el. b. fyri e-m (nu også med gf.); bannaður verði búkur hans FA. 160, 1; tekur nú tröllum at banna FK. 135, 46.
2) (uv.) bande; også bannast.

bannan [bannan], huk., banden.

bant [bant], fort. ent. af binda.

bar [bæar], fort. ent. af bera.

bara [bæara], bio., bare, alene. Jf. bert.

bára [båara], huk., 1) ganske lille bølge; i kvadene dog ofte om større bølge og enstydigt med alda og bylgja: báran brýtur á blómukinn SK. 40 32. 2) stærk træk af strøm; strøg, hvor der er stærk strøm (streymbára).

bardagi [bardæajı], hak., slag, kamp; fit. bardagar om

kamp, slagsmål.

barki [ba rtši], hak., 1) strube, luftrør. 2) det indknebne og snævreste rum mellem plankerne for og bag i båden. Flt. barkar.

barmur [barmor], hak., 1) barm. 2) (om en færøsk væv) hvad der væves, inden man opvinder på bommen. 3) formation i et fjæld, almindelig: hulning ind i et fjæld FA. 395, 2. 4) lille havindskæring, vig ind i en høj og stejl strandbred. Flt. barmar.

barn [badn], ik., barn. Flt. börn.

barnaferd [badnafeer], huk., forløsning, nedkomst; barnsnød. Almindeligst formerne barnferd og barnsferd.

barnagaman [badnagæaman], ik., barneskæmt.

barnamódir [badnamouir], huk., barnemoder.

barn(a)fadir [ba' nfæajır], huk., barnefader.

barndømi [bandeemi]. ik., barndom; barneunoder, i ordsproget: ilt er b. at kasta; alm. (til forskel fra barndómur) brugt om en gammel: at gå i barndom.

barnsneyd [ba'nsnæi], hak., barnsnød.

*barur¹ [bæaror], to., fremspringende, høj, bari toppur av reydargulli FK. 18, 16; synes endnu bevaret i sammensætn. ábarur, beliggende på et for vinde udsat sted.

barur² [bæaror], to., = berur.

bast [bast], ik., bast (lindebast); bastreb.

basta [basta] (ad), udso, baste, binde med bastreb.

básur [båasor], hak., bås i et fjøs (kvægstald).

bata [bæata] (tt), udso. (med hf.), både, gavne, hjælpe.

bátafloti [båatafloeti], hak., flåde eller skare af både.

bátaherur [båataheeror], hak., — bátafloti.

bati [bæati], hak., 1) bedring, forbedring, allur b. betur (hjælper) FA. 314, 18, leingi stendur mansevni til bata, længe kan et mandsæmne el. ungt menneske stå til at forbedre FA. 318, 19. 2) både, gavn, hjælp.

bátleysur [båtlæi'sor]. to., bådløs, som mangler båd.

batna [batna] (ao), udso., blive bedre; læges.

bátsfarmur [båsfarmor], hak., bådsladning.

bátsmaður [båsmæavor], hak., en af romandskabet på en båd. Også bátmaður.

bátur [båator], hak., båd. Flt. bátar.

*beð [bee], ik., sengedyne; beð ur, hak., SK. 35, 226 (seng?).
begynna [bedžinna] (nt), udso., begynde. Jf. *byrja.taka (upp, undir, við og med navnef.), seta á samt fara med navnef.

begynnilsi [bedžinnilsi], huk. (og ik.), begyndelse; også begynning. Rettere upphav.

[behaga [behæa] (ab), udso. med hf. (FA. 147 l. 1 f. n.), behage. Hedder på ret færøsk dáma eller líkjast á.] behalda [behalda], udso., beholde. Rettere hava, halda, njóta.

beið [bai], forældet fort. af bíða.

beiða [baija] (dd), udso., udbede sig, begære FA. 69, 13;
kvendi teg við ástum b. FK. 138, 87; enn beiði eg teg til mála, endnu, atter opfordrer jeg dig til at tale FK. 124, 42; Einar beiðdi Ormari fyrst til orða o: tiltalte ham først FK. 78, 49. — beiðast: b. eftir e-m, bede om, begære FA. 436, 24.

bein [bain], ik, ben. Flt. bein.

beina [baina] (nd), udso., 1) rette, jævne, gøre lige. 2) få ind på eller vise på ret vej (b. á veg) FA. 418, 8.
3) styre, sætte (kursen): b. veg sin, b. ferdina. 4) b. fyri e-m, bortgemme nogel, gemme noget tilside FA. 406, 26, også: b. burtur eller b. burtur fyri e-m.

beinasamur [bainasæamor], to., tjenstvillig.

beinbrotin [bainbroetin], to., med brækket ben.

beini [baini], hak., hjælp, tjeneste; gera e-m ein beina FA. 341, 15. Også beina (huk.). Flt. beinar (beinur). beinleysur [bainlæi'sor], to., benløs, uden ben.

beint [bai'nt], bio.. 1) ret, lige, i lige linje; b. á, fram, imóti o. s. v. 2) ret, rigtigt. 3) lige, netop.

beinur [bainor], to., 1) ret, lige, jævn. 2) ret, rigtig. beiskur [bai'skor], to., besk.

beit [bai't], fort. ent. af bita.

beita [bai'ta] (tt), udso.. 1) få til at bide: b. knív. hvæsse kniv. 2) *b. brandi, hugge med sværd, hvar hann beitti branda FK. 163, l. 8 f. o.; b. knívi FA. 274, 8. 3) hidse (hund) FA. 370, 20 (b. hund eftir e-m), jage (helst med hund), at hann skuldi b. hesar mennirnar úr benum FA. 328, 25. 4) græsse (kreaturer), sende på græsgang.

beiti [bai ti], ik., græsgang, græsning. Flt. beitir.

bekkur [bækor], hak., bæk. Flt. bekkir.

bekkur [bæ'kor], hak., 1*) bænk; 2) rorbænk i båd, tofte. Flt. bekkir.

bella [bædla] (ab), udso. med hf., 1) skade, volde skade eller hinder. 2) mangle, fattes, einki bellar honum.

belti [bæ'lt1], ik., bælte, bæltested. Flt. beltir.

ben [been], huk. og ik., 1*) sår (dødeligt el. farligt), at brúður í beni brá, at bruden svømmede i blod (af sår) SK. 36, l. 3 f. n. 2) ik., snit igennem et dødt dyrs kød, (om kød el. fisk) vera dökkur, grenur, vakur í beni (2: når man skærer derigennem, i indsnittet); dernæst gabende indsnit el. revne overhovedet. Flt. ben.

benda [bænda] (nd), udso.. bøje, bøje til siden, vride af; b. horn, vride hornene løse på et slagtet kreatur. bendast, krummes: tá tók at b. í breiðum báti FK.

133, 26.

bendil [bændil], hak.. 1) bændel. 2) høbånd; jf. hoybendil. Flt. bendlar.

bendla [bænla] (að), udso., b. sátu, lægge høbånd på en høstak.

bendul [bændól], hak., - bendil.

*benjarbaldur [bænjarbaldor], to., tapper til at give sår FK 92, l. 1 f. n. (brugt som navneo.) Usikkert ord (jf. menjabaldur).

*benjardögg [bænjardögg], huk. sårdugg, sårvædske (digt.

for blod) SK 71, 4.

*benjarkolvur [bænjarkålvor], hak., sårpil (digt. for

sværd) SK. 13, 107.

bera [beera] (bar, bóru, borið), udso., 1) bære (føre, bringe; være bebyrdet med; være iført; tåle, udholde); 2) upers., skride, gå; 3) (digt.) føde (b. í heim) FA 196, 22; borin til gott at evna SK. 16, 2 (sé evna). — 4) b eyga við ein, få øje på en FA, 353, 7; b. í lag, komme til afgørelse eller udførelse, komme i stand FA. 381, 33; b. í rím, falde i rim, rime FA 410, 11. — 5) b. á, bære hen på, (oven) på; bringe i berøring med, lægge på (jf. áburður); træffe, falde på; upers. og

absolut, træffe sig, hændes FA. 392, 7; (om farve) have skin af, nærme sig til: tao ber á reytt, det har et rødligt skær; gull ber litur á SK 17, 8, b. av. være ypperligere, mere end almindelig, (b. av e-m) overgå; gå for vidt, gå over grænsen, være på toppunktet, av bar barna gaman SK. 118, 55. b. fram, fremføre. b. fyri e-m (upers.), bæres for, forestille sig for en i drømme eller drømmelignende tilstand; tab ber fyri tygara sål. det er et varsel med hensyn til eders sjæl, liv (b. fyri her vistnok sammenblandet med vera fyri, verða fyri, varsle, varsle om) FK. 157, 88 (jf. berast fyri). b. i lag b. saman (helst upers. med hf.), passe sammen, komme overens: træffe, støde sammen: (pers.) tå ið eggjar bóru saman SK. 127, 81, (upers.) tá bar báðum saman SK. 127, 90 (if. berast saman). b. sundur. være forskellig, s. bar teirra lyndi, deres sindelag var forskelligt FA. 67, 5. b. til, rime sig, stemme, passe FA. 295, 9; være til pas, bekvemt; hænde sig, indtræffe. lykkes FA. 334, 30; b. til hjá e-m, lykkes for en. upp, fremsætte, fremføre, b. upp kvöðu, frembære hilsen, frieri SK. 75, 10, b. upp ordum SK. 101, 4; b. upp bonaroro (bejle, fri); b. upp gatur; — (uv.) b. upp fyri, komme op for, i vejen for FA. 395, 33. b. vio, røre (let) ved; undskylde; skyde skylden på. b. yvir, gå over målet (om skydevåben og desl.); overgå, rage op over FA. 278, 10. - b. seg at, bære sig ad (= fara at); b seg undan, vige til side, springe til side for 'at undgå' slag, stød o. l. FA. 226, 12. - 6) berast, berast á: mær barst á, jeg kom til skade. berast fy ri e-m, bæres for, komme for (i drømme eller tanker), fremstille sig for ens tanker; mær barst fyri, det forekom mig; tao berst mær fyri munni, det ligger mig på tungen (jf. sipa fyri munni). saman, støde sammen SK. 118, 55. berast til, hænde sig, tildrage sig FA. 370, 33 (jf. bera til). berast undan, undslå sig, berast við, røre ved (jf. bera við). berfettur [bæ'rfö'tor], to., barfodet.

berg [bærg], ik., lodret klippe, klippevæg. Flt. berg. Jf. björg.

bergskor [bærgskoer], huk., klipperift, bjærgkløft.

berja [bærja] (bardi), udso., slå, banke; hamre; knuse småt. berjast, slås, kæmpe; brydes.

berserkur [bærsærkor], hak., bærsærk. Flt. berserkir. bersögun [bærsæevon, -vin], to., 1) som taler uforbeholdent, rent ud af posen; 2) som holder af at sige utidige sandheder eller tale i utide FA. 382, 32. Har sideformer som bersögutur og på Sudere bersagdur og barsagdur.

bert [bæ'rt], bio. blot, alene.

berur [beeror], to., 1) bar; 2) blottet, ganske udtømt

bestur [bæstór] og best [bæst], hejeste grad af göður og væl.

betala [betæala] (ld), udso., betale. If. (gjalda og) rinda, rinda aftur.

betri [beetri], hejere grad af góður og væl.

betur = betri; SK. 26, 112.

betýda [betoija] (dd), udso., betyde. Rettere merkja, meinast við.

bevara [bevæara] (að), udso., bevare. Rettere goyma, varðveita.

beyð [bæi], fort. ent. af bjóða.

*beygur [bæijór], to., 1) bøjelig; 2) stærk, ikke skør (om sværd) SK. 110, 56.

bið [bī], ik., mælkebøtte; også biði (ik.). Flt. bið (biðir).
bíða [boija] (bíðaði, *beið), udso., bie, vente; b. eftir e-m og b. e-m, vente på en; (med ef.) kirkjumaður biðar tín FA. 46, 9. stórar sorgir at bíða, vederfares, lide store sorger SK. 53, 193. ilt undir kinnum beið (== búði, var, fandtes, boede) SK. 44, 80. bíða bót el. botur, blive helbredet, komme sig af noget, forvinde noget, tú bíður tess ikki botur FK. 134, 35; tú bíður tess ikki bót FK. 134, 40. bíða her almindelig sammenblandet med bjóða (sé dette ord).

bidil [bījil], hak., bejler, frier. Flt. bidlar.

bidja [bīja] (bað, bóðu, biðið), udso., 1) bede (b. ein um nakað eller b. ein med følg. navneform); b. sær bát FA. 296, 19; b. sær ull, tigge uld. biður frúgv við svari, beder jomfruen om svar SK. 19, 39. 2) b. sær gentu, bejle til en pige; med ef.: tín at b. SK. 38, 10; hevur nú alt í einum orði, heilsar og hann biður, han hilser og bejler alt med det samme SK. 75, 9. 3) ønske, bað honum góðan dag SK. 25, 106 (góðan dag står her som afskedshilsen), bað honum góðan frið, ønskede ham god fred SK. 25, 107; b. ilt, ønske ondt, bande, sværge, b. ilt fyri e-m, ønske ondt over en.

bidjumaður [bījómæavór], hak., mand, der går rundt for at indbyde til bryllup.

bidlasveinur [bīlasvainor], hak., bejler.

Digrand by Google

biòlavondur [bīlavandor], to., mest i huk., biòlavond, ond mod bejlere. som vrager bejlere.

biggjar [bod'džar], ef. til bøur.

bil [bīl], ik., 1) tidsrum, bestemt tid på året. 2) tidspunkt, sjeblik; í sama bili FA. 379, 16. Flt. bil.

bila [bīla] (að), udso., mangle, fattes, svigte (e-m bilar nakuð).
bilsin [bi'lsin], to., opskræmmet, højlig forbavset, bestyrtet, himmelfalden.

binda [binda] (bant, bundu, bundið), udso., 1) binde, sammenbinde, knytte; b. felag, forene sig, slutte sig sammen.
2) forpligte.
3) strikke. — b. seg, forbinde, forpligte sig.
bindindi [bindindi], ik, vedholdenhed, stadighed, tål-

modighed,

birta [bi rta] (rt), udso., 1) oplyse, få til at skinne eller lue. 2) åbenbare. birtast, åbenbare sig.

biskupur [biskåpór], hak., 1) biskop. 2) løber i skakspil. Flt. biskupar.

bismarapund [bismarapond], ik., bismerpund, 6 skålpund. bismari [bismari], hak., bismer. Flt. bismarir.

bispabunadur [bispabuunavor], hak., bispedragt.

bispasetur [bispaseetor], ik., bispesæde.

bispur [bispur]. hak., bisp. Flt. bispar.

bit [bīt], ik., biden, bid; seyðurin er farin av biti, fårene

have forladt deres græsgang.

bíta [boita] (beit, bitu, bitu) udso., 1) bide. 2) bide, være hvas (egenlig og overført). 3) smerte, meiri beit honum Halgu ord FA. 71, 14. — b. i bak, nedsætte, nedrakke en bag hans ryg FA. 301, 27. — tad gevur at bita, det erfarer man ofte desværre eller det er der eksempler nok på; tad gav at bita, tá —, det fik man et slående eksempel på, da —

biti [bīti], hak.. 1) bid, mundfuld. 2) lille stykke, stump.
3) bjælke, tværbjælke, helst om de tværbjælker, som ere anbragte mellem sidevæggene i en •regstue• (sé roykstova).

Flt. bitar.

bitu [hīto], fort. flt. af bita.

*bitur [bītor], skarp (helst om våben) Sk. 13, 11.

bjálki [bjá'ltši], hak., bjælke. Flt. bjálkar. Jf. ásur og biti. bjálvi [bjálvi]. hak.. 1) pels, kam FK. 90, 62; spec. sælham (ifølge folketroen nedstamme sælhundene fra mennesker, der have styrtet sig i søen og druknet sig; disse samles hvert år den trettende julenat (hellig tre kongers nat) til dans paa landjorden, de aflægge da deres hamme og ere denne ene nat om året atter mennesker; jf.

Digitized by Google

sagnet «Kópakonan» FA. 345 flgd.). 2) skindklædning. 3) slet og vid overklædning. Flt. bjályar.

bjarga | bjarga | (aō), udso. med hf., bjærge, redde.

bjarga [bjarga] (a0), udso., (om solen) gå om bag bjærgene, gå ned.

bjartur [bja'rtor]. to., klar, lysende, skinnende. bjart hár; eitt bjart hödd, et lyst (klart) hoved. — ik. bjart som bio.

bjó [bjou], forældet fort. af búgva.

bjóða [bjoua] (beyð el. bjóðaði, buðu el. bjóðaðu, boðið el. bjóðað), udso., 1) byde, tilbyde (e-m nakað). 2) indbyde (med hf.). 3) byde, befale. - eg bjóði tess ikki bót, jeg forvinder det ikke, jeg er rent på knæerne (og bjóði står her for: eg bíði); tú býður (ved sammenblanding med bíðar) ei annan rætt, dig vederfares el. du får ej anden ret SK. 76, 24. - b. imóti: tað býður mær ímóti, jeg har modbydelighed derfor, føler mig frastødt derved. b. til, gøre et forsøg, forsøge sig FA. 451, 22, b. til at -, gore forsøg på at, vove at -, b, sær til, tilbyde sig. - bjóðast: bjóðast til handa(r). tilbude sig SK. 17, 12. hann bevöst til at fara, han gjorde sig rede til at drage afsted (beyöst ved sammenblanding af bjóðast og búgvast), sé búgva, derimod: hann beyð sær til at fara, han tilbød at drage afsted; bevöst honum ei viö friö, der beredtes ham ufred (beyöst for bjóst el. búðist af búgva) FA. 144, 23.

*bjór [bjour], ik., øl (svagere end virtur), gæret øl.

bjölgur [bjölgor], ik., 1) bælg, skindbælg (skind, som er krænget af et dyr). 2) smedebælg. 3) hvilkensomhelst genstand, som bulner ud eller oppustet, og dernæst 4) den egenskab ved en genstand, at den bulner ud eller er oppustet, opsvulmet, spec. om de til de færøske huses tækning benyttede græstørvruder, som man ved træstænger eller lange træstykker, der lægges over, søger at værne imod nedgliden og deraf opstående • bjölgur •. Flt. bjölgir.

björg [björg], ik., klippevæg, hvor fugle yngle (fuglabjörg), el. bjærgskrænt, hvor får græsse; alm. også som fit.-ord

(eini björg). - berg, bar klippevæg.

björkuviður [björkovījor], hak., birkeved, birk.

blad [blæa], ik., 1) blad løvblad. 2) blad på åre, kniv m. m. 3) blad i bog. 4) stykke papir. 5) avis. Flt. blöð. blágrýtisstólpur [blåagroftistölpör], hak., basaltstøtte,

blágrýti (blágrýtisgrót), ik., basalt.

blak [blæak], ik., det, som af mælkenbliver tilbage, efter at smørret er kærnet, kærnemælk.

blaka [blæaka] (aö), udso., 1*) flagre, vifte: leyviö blakar á himnum hátt, løvet, løvprydelsen, vifter højt i sky Corp. Carm. Fær. IX, 263, v. 2. 2) (om vinden) kaste, ligge ujævnt, vindurin blakar. 3) kaste, smide, slænge.

blamadur [blaamæavor], hak., blamand, morian, neger.

blána [blåana] (að), udso., blåne, blive blå; også blive mork; blánaði æl í Botnum norður, det trak sammen til en byge oppe (nordpå) i «B.» FK. 122, 24.

bland [bland], ik., blanding; drekka mjööin blandi, drikke den blandede mjöd (blandi egl. hf. af bland, i blanding o: blandet, if. ibland) SK. 48, 133.

blanda [blanda] (ab), udso., blande, sammenblande.

blankur [blæ'nkor], to., blank, skinnende.

bláoygdur [blåågdor], to., blåøjet.

blása [blåsa] (blæs og blæsur, blæs og almindeligere blásti, blásið og almindeligere blást), udso., 1) blæse, lufte; 2) blæse, puste; puste op, opblæse, blást lambsblöðra FA. 409, 32. 3) blæse på instrument.

blástur [blåstor], hak., 1) blæst; 2) blæsen, pusten; meget brugt om hvalernes udåndingen ledsagende vandudsprudning, idet disse dyr, når de komme op til vandfladen for at ånde, udstede høje vandstråler op af deres næsebor eller blæsehuller FA. 399, 30; 3) blæsen på instrument. Flt. blåstir (i betydning 2)

bláur [blåavor] to., blå (opr. sort, bevaret i ord som blámaður); blár for bláur FK. 55, 21.

bleiktra [blaiktra] (a0), udso., bevæges frem og tilbage, flagre, flimre, vifte for vinden, vifte SK. 82, 32. Også den oprindeligere form blaktra bruges.

bleikur [blai'kor], to., bleg.

bleytur [blæi'tor], to., 1) blød (oftest, til forskel fra mjúkur, om våde eller fugtige, ikke tørrede ting). 2) blødagtig. 3) svag, kraftløs.

blidliga [bloidlia], bio., blidt, venligt.

blidligur [bloidlijor], to., blid, venlig.

blídka [bloika] (ad), udso., 1) gøre blid eller mild, formilde. 2) blive mildere, sagtne, stilles (helst om vejr og so). — b. seg, blive blid, lade sig formilde. — blídkast, blive blid, formildes.

blidskapur [bloi'skæapor], hak., blidhed, venlighed.

blíður [bloijör], to., blid, venlig; ik. blítt som bio. FA. 7, 4; hf. blíðum brugt som bio.: mælir við hana so blíðum (egl. for: við so blíðum orðum) FK. 62, 8.

blik [blīk], ik., 1) bleg glans (især om en klar himmels

afspejling i vandet), dernæst: meget stille (blikstille) og roligt vejr (blikalogn, blikastilli); hertil udso. at blika. 2) bleg, sted, hvor man bleger toj, leggja út á b., liggja á bliki. 3) korkemosskorpe, den udvendige hvide bedækning over den lavart på stenene (vinstenlav, korki), hvoraf der tilberedes korke (Persiofarve, pnrpurfarve).

blikna [blikna] (að), udso., blegne. blinda [blinda] (að), udso., blinde, gøre blind.

blindur [blindor], to., blind.

bliva [bloiva] (bleiv, blivu, blivin), udso., 1) blive (blive til noget og forblive). 2) omkomme, forulykkes på søen (blive på stedet). I sidste tilfælde almindeligere b. burtur.

bljúgvur [bligvor], to., sé blúgvur.

blóð [blou], ik., blod.

blodga [blogga] (a0), udso., gøre blodig, såre; skære eller støde tilblods. Kan også gengives ved dræbe, slagte, b. sevõ.

blóðigur [blouijor], to., blodig (især i negenlig forstand, i modsætning til blóöutur). I daglig tale nu almindeligst: blóðutur.

blóðmörur [blömmeeror, blöbmeeror], hak., blodpelse (med

blóðspræni [blouspræan1], hak., blodsprøjten, blodstråle. blodfos.

blódtap [bloutæap], ik., blodtab.

blóðugur [blouovor], to., sé blóðigur.

*blomankinn [bloumantsinn], huk., blomstrende kind, rosenkind FA. 241, 10. digt.

*blómukinn |bloumótšinn], huk., - d. foreg. ord; SK. 40, 32, digt.

blonda [blanda], huk., den klare valle af tyk, sammenløben mælk.

blot [bloot], ik., udblødning, blød; leggja i b., lægge i blød. blota [blou'ta] (ao), udso., (med hf.) bande, forbande; blótast, bande, sværge (jf. banna).

blótan [blou'tan] huk., banden, sværgen.

blotna [blåtna] (a0), udso., 1) blive blød; blødes ud. 2) blive rørt FA, 403, 25.

blúgvur [bligvór] to., bly, undsélig.

blundur [blondor] hak., blund, slummer; blunda, blunde, slumre.

blýggj [bloďdž] ik, bly.

blýkar [bloikæar], ik. blykar.

blæa [blæa], huk., 1) linklæde, lintæppe; lagen FA. 4, 9 2) blé, barneblé. Flt. blæur.

bløða [blēa] (dd), udso., bløde; snart bleðir kellingarnös eller: lítið krevur til, at kellingarnev bleðir, fruentimmer blive hastigt vrede; b. burtur, forbløde sig.

blödra [bloora], huk., blære. Flt. blödrur.

 $b\acute{o}$ [bou] = $b\acute{u}gva$; FA. 9, 1, 3 f. n. digt.

bod [bod], ik., 1) bud, budskab; 2) tilbud, vilkår; 3) bud, befaling. Flt. boö.

bodafartur [būafa rtor] hak., et ἀπαξ λεγομενον? synes brugt = bodar (blinde skær), egl. fart el. færd mellem bodar, FA. 90, 29.

bodafles [būafless], huk., blindt, skjult skær (= bodi); (digt.) brænding på skjult skær, sjógvurin brýtur sum bodafles, bølgerne ude på det dybe hav bryde lige så voldsomt som på de blinde skær FK. 55, 16.

bodaslód [būaslou], huk., mærke, spor efter brænding på bodi, skumstrimer omkring bodi FA. 264, 29.

bodi [booji, būi], hak., 1) lav, skjult grund, hvorpå søen bryder, blindt skær; også 2) vandets bryden over et sådant skær. bodin brytur, sé bróta Flt. bodar.

bódu [bouo], fort. flt af bioja.

bogastrongur [buastrangor], hak., buestræng.

bogi [boeji, būi], hak.. bue. Flt. bogar.

bogin [boejin], to., krumbøjet, krum.

bogna [bågna] (að), udso., bøje sig, krummes, give efter.
bógvur [bægvor] (hf. bøgi og bógvi), hak., 1) bov på dyr;
2) bov på fartøj. Flt. bøgir.

bók [bou'k], huk, bøg, bøgetræ; skelva sum bókablað, skælve som et bøgeblad, som espeløv. Flt. bókir?

bók [bou'k], huk., bog. Opr. samme ord som det foreg. Flt. bøkur.

bókstavur [bökstæavor], hak., bogstav. Flt. bókstavir.

ból [boul], ik., 1) leje, liggested. 2) bosted. 3) slet seng. 4) sted i udmarken (en slags halvcirkelformet fold, dannet ved voldopkastning), hvor fårene kunne søge ly imod uvejr. Søndenfjords stöða el. snjóstöða for ból i betydn. 4. Flt. ból.

*bold [båld], huk., djærvhed, mandighed FK. 142, 128.

bólkur [bólkör], hak., fraskilt del, afdeling. Flt. bólkar. *bollaskál [bådlaskåal], huk., kumme, rummelig skål FK. 142, 122.

bolli [bådl1], hak., lille (rundt) drikkebæger, buget skål

eller kop; om noget rundt og buget overhovedet FA. 322, 19. Flt. bollar.

bolta [bå'ita] (aō), udso., boltre, b. sær, boltre sig; b. rút, slå kolbøtte.

bóndakona [böndakona], huk., bondekone.

bondasonur [bondasoonor], hak., bondeson.

bondi [bondi], hak, bonde. Flt. bendur.

boppa [bå pa], huk., patte, brystvorte. Flt. boppur.

bor [boar], huk., smalt hul? (jf. no. og isl. bora) — brugt som benævnelse på den sydlige ende af Nolseen, hvorigennem der er en lang, smal åbning (alm. kaldet borholið) nede ved soen FA. 397, 27. Rettest i navneregistret.

bord [boər]. ik., 1) fjæl, bræt, planke. 2) bord, spisebord. 3) side på et fartøj, ræling. 4) (øverste) rand, kant. fyri b., over bord. yvir breiðaborði, over breden bord SK. 123, 41, fyri breiðaborði, for breden bord SK. 122, 27. Flt. borð.

bordblad [bårblæa], ik., bordplade.

bordbúnaður [bårbúunavör], hak., alt hvad der hører med til anretningen på et spisebord, bordtøj, dækketøj. I dagl. tale nu akmindeligst borðbúni.

borddúkur [bårdůu kor], hak., borddug.

bordfjöl [bå'rfjøəl], huk., bordplade.

bordhald [boerhald], ik., bordhold, hold el. samling af gæster, som på samme tid få plads ved bordet.

borðiskur [boeriskór], hak., tallerken. Også formen borðdiskur [bårdiskór] træffes. Flt. borðiskar (borðdiskar).

borðkor [bå'rtšeor], ik, kar eller bæger til at drikke af ved bordet.

bordknívur [bå rknoivor], hak., bordkniv.

bordreida [barraia], udso., dække bord, rette an.

bordsendi [bårsændi], hak., ende af et bræt; bordende.

bordstokkur [bå'rstå' kor], hak., stok, planke, som danner den øverste kant af et fartøjs side.

bordstólur [bå'rstoulor], hak., bordben.

bordvidur [bårvijor], hak., samling brædder, planker; plankeved.

borg [bårg], huk., 1) borg, befæstet plads. 2) slot, prægtig bygning. Flt. borgir,

borgararmur [bårgararmör], hak., borgefløj SK. 37, 4.

borgargardur [bårgargæaror], hak., borgegård.

*borgarkálvi [bårgarkålvi], hak., det smalleste af borgen, ende af borgen FK. 7, 47. Sé kálvi.

borgarlið [bårgarlī], ik., borgeled, borgeport.

Digitized by Google

borgarlið [bårgarlī], ik., besætning i en borg, en borgs folk.

bóru [bouró], fort. flt. af bera.

bót [bou't], huk., 1) forbedring; 2) bod, bedring, hjælp:
tað er dreingja b. FK. 25, 97; eg bjóði (for: bíði) tess
ikke b., jeg er fortabt, jeg forvinder det ikke FA. 183,
30 (sé bíða og bjóða). 3) ben, kød og andet, som suppe
koges på, kraft på suppen. 4) lap (på klæder); 5) bøde
(sjæld. i ent., men alm. i fit., bøder). Flt. bøtur.

boyggja [båd'dža] (gd), udso., bøje, krumme. boygsl [båksl], ik., bidsel, tømme. Flt. boygsl. *brá [bråa], huk., øjenhår SK. 67, 89. Flt. bráir.

brá [bråa], fort. ent. af bregda.

bráa [bráa] (aö), udso., 1) lyse, flamme (om noget svævende) SK. 19, 37. 2) glinse (f. eks. om tran eller fedt på vand, fedtejne på suppe).

bráð [bråa], huk., bytte, rov (om dyr, hvis kod tjener rovdyr eller mennesker til føde); brad, jagtbytte. Flt. bráðir.

bráðasótt [bråasőt] og bráðsótt [bråasőt] huk., *bradsot*, en slags miltbrand (hos får).

bráðasóttarlamb [bráasöttalamb], ik., selvdælt lam, lam dædt af bráðasótt (sé det foreg. ord).

bráðfengi [bråafændži], ik., kun i udtrykkene til bráðfengis el. í bráðfengi, gjort eller skaffet tilveje i hast, midlertidigt.

brádliga [brådlia], bio., hastigt, pludselig.

brádna [bråana] (að), udso., smelte, blive flydende.

bráðræsi [bråaræas1], huk., hastværk; ilt nýtst av b., hastværk er lastværk. Jf. bræði.

bráður [bråavor], to., 1) hastig; 2) pludselig; 3) snarsindet, kort for hovedet.

bragd [bragd] og brag(ð) [bræa], ik., 1) øjeblik, hetta var ikki feigmans róp, eg hoyrdi á hesum bragdi FK. 81, 84. 2) manddomsstykke, bedrift. 3) kneb, puds (skálkabragd, skálkabragð). 4) (ulykkelig) hændelse. 5) (dårligt) lune (i denne betydning også alm. i fit., brögð): tey rættu brögðini [udt. bræaðini] eru á honum í dag (eller: tað rætta bragðiðið [udt. bræað

*bragdar [bragdar], hak. fit., de som besynge bedrifter (brögd), digtere? FK. 52, 11

bragda(r)táttur [bragda(r)táttor], hak., sang om bedrifter SK. 16. 6.

braggóttur [braggótór], to., pralende.

brak [bræak], ik., bragen, brag. Fit. brak.

braka [bræaka] (að), udso., brage, knage.

*branda [branda] (a0), udso., lue, skinne SK. 50, 153.

brandur [brandor], hak., 1*) stok, stolpe, almindeligst om bjælke eller stok i de gamles fartøjer SK. 41, 48. 2) brændende el. noget brændt stykke træ, brand (jf. eldibrandur); — vindur upp sini silkisegl, gull við reyðan brand (brand dog måske her ved sammenblanding med rand, jf. kvadudtrykkene: gulli vovin við rand, gull við vavin rand) FK. 23, 67. 3*) sværd. 4) om noget meget hvast eller skærpt skærende (som kniv, økse eller lé): hatta er tann brandurin, ið er! det er en udmærket skærp kniv (lé), den dér (helst i spøgende tale); jf. mæki. Flt. brandar.

brann [brann], fort. ent. af brenna1.

brast [brast], fort. ent. af bresta.

brátt [bråt], bio., snart, om kort tid.

brattur [brattor], to., brat, stejl.

breg(ð)a [bræija, brēa] (breg(ð)ur og breg(ð)ar, -aði, -aði, udso., 1) == bregda 1 og 2? 2) b. á el. til ein, ligne en i sin slægt, slægte på en; b. í ætt, ligne sin æt, sit folk; b. úr ætt, vanslægte fra sin æt. 3) flette, sno, b. tveingir (søndenfjords).
Jf. bregda og brig(ð)a

bregda [brægda] (bregður og bregdar, brá og bregdaði, bregio (brogio?) og bregdao, udso. (med hf.), 1) bevæge hurtigt, hann brá (sær) í munn, han førte den (hånden) hurtigt op i munden SK. 14, 120, hann brá sær avstað, han sprang el. fór afsted; også uv., springe, skynde sig, hon snúgvilig úr sessi brá SK. 93, 16. – I betydn. 1 bruges nu næppe andre tider end nut, og fort, og da med de stærke former bregður og brá. 2) drage hurtigt (sværd, kniv af skeden), svinge, slynge, brá hann sær á loftið upp, svingede sig op i luften SK. 53, 193; også uvirk.: kastes, slynges, seglið brá fyri borðið út FK. 112, 20; - brá honum snart úr veldi, gav ham rask banehugget (sendte ham brat ud af verden) FK. 36, 27; har brá ein fagur litur der skinnede en fager farve, der kastede en fager farve sit skær FA 195, 5; - bregda sær (seg) i e-s liki, omskabe sig til, påtage sig skikkelse af en anden eller noget andet. - I betydn. 2 ligeledes kun

 $\mathsf{Digitized}\,\mathsf{by}\,Google$

de stærke nut.- og fort.-former; navnef. helst brigða. 3) flette, vikle, sno, b. tveingir (nordenfjords); hertil navneo. bregd (ik.): gera eitt bregd a, gere et kast på en snor. I betydn. 3 bruges kun de svage former. Jf. brig (5) a.

breida [braija] (dd), udso., brede, udbrede; b. bord, dække bord. - spec., udbrede et lagen eller hvidt klæde ved et sund på et bestemt sted til tegn på, at man vil sættes over.

breidabord [braijaboer], sé under bor o.

breidageis li [braijagai'sli], hak., krydsben, bækkenben.

breidd [braidd], huk., bredde. Flt. breiddir.

breiður [braijór], to., bred.

breka [breeka] (ab), udso. (med hf.), fattes, skade, fejle; e-m brekar nakao, einki brekar.

brekka [bræka]. huk., brink, bakkeskrænt, fjældskrænt, bakke. Flt. brekkur.

brenna ¹ [brænna] (brann og brendi, brunnið og brent) udso., brænde, stå i brand.

brenna ² [brænna] (nd), udso., brænde, opbrænde (indv.). brennisteinur [brænnistainor], hak., svovl FK 31, 21.

brenniterri [brænnitærri], hak., meget stærk tørke, brændende hed tørke.

brennivín [brænnivoin], ik., brændevin.

brennivínsflöska [brænnivoinsflöska], huk., brændevinsflaske. bresta [bræsta] (brast, brustu, brostiö), udso., 1) briste (med biforestilling om knald, brag); b. fyri nev, slå hul, om ægget med unge i FA. 344, 9. 2) give en høj, klingende lyd fra sig, knalde, innarlaga við heygsdyr tá hóvsporiö brast, nær inde ved højens dør knaldede hovslaget SK. 23, 76; fegin varð hann, tá hann hoyrdi Grana bresta hóvum, glad blev han, da han hørte Grane knalde, smælde med sine hove SK. 78, 44, 3*) opkomme, opstå, taö brast i Buölans tiö, det hændte i kong Budles tid SK. 16, 1. 4*) bryde frem, dagurin tók at bresta SK. 111, 72. 5) briste, slå fejl, glippe, mongum brestur ætlan, for mange glipper det, som de have i sinde (have bestemt) FA. 314, 9

bresta [bræsta] (st), udso., 1) bryde, knække med knald; 2) lade briste med et knald, lade knalde, b. bloorur FA. 409, 32; kongurin bresti litlum lóv (= lógva?), kongen

slog knips med fingeren? FK. 158, 92.

brestur [bræstor], hak., 1) revne. 2) knald, braq. 3) højt klingende eller knaldende slag, hug 4) brist, mangel. Flt. brestar.

breyd [bræi], ik., brød. Flt. breyd.

breydflis [bræfflois], huk., brødskive, stykke brød.

breyt [bræit], huk., sti, vej (vej, ad hvilken kvæg drives, eller brolagt vej eller vej i uegenlig forstand: spor i sneen). Flt. breytir. Også formen breyta træffes.

breyt [bræi't], fort. ent. af bróta.

brig(d)a [brija] (brá, brigdi [udt. briddi] og almindeligst brigaði, bregið [udt. brīji], brigt [udt. britt] og almindeligst brigaði, udso., 1) == breg(ð)a 2 (og 3?). 2) (med de stærke former) == breg da 1 og 2; b. eller við, svinge (hyppigst ved fiskefangst), hann brá við fiski, hann fekk ikki bregið við; í tí sama brá Anfinnur við FA. 335, 20. 3) (med de svage former) bebrejde, forekaste (e-m nakað). Jf. brigda.

brigda [brigda] (ab), udso., — brig(b) a 3.

brigsla [briksla] (ab), udso., - brigda. - brigslast, skændes.

brík [broik], huk., lille fast siddeplads ved ildstedet. Flt. bríkir.

brim [brīm], ik., 1) brænding. 2) oprørt sø (= bodabrot, vandets bryden over blinde skær), brimsjógvur.

brimalda [brīmalda], huk., brændingsbølge.

brimil [brīmil], hak., hansælhund. Flt. brimlar. Jf. opna. brimstöð [brīmstoo], huk., landingssted (for både), som er farligt formedelst brænding.

bringa [bringa], huk, 1) bryst, brystkasse; 2) bryststykke

(af dyr). Flt. bringur.

broddur [bråddor], hak., 1) brod, pig, spids. 2) strøm (øst- eller vestfald, só eyst- og vestfall) på sit højeste, på det tidsrum, som ligger imellem stigende (komandi) og sfaldende (fallandi) øst- eller vestfald. 3) de yderste og grove hår af fårenes uld (broddaull). Flt. broddar.

bróðir [brour], hak., broder. Filt broður. Mere gængse i talesproget end bróðir ere formerne baggi el. beiggi (i Norderodial. boyggi) af uvis oprindelse (måske opr. et kælenavn: ba-ggi i lighed med pá-pi og ma-mma?).

bródurdóttir [brouo(r)dötir], huk., broderdatter.

bródurleysur [brouorlæisor], to., broderløs.

brók [brouk], huk., 1) brog, bukse, bukseben; 2) stykke tøj til benklæder. Flt. brøkur, bukser, benklæder. einar brøkur, nu ofte om et par gamle og dårlige bukser (under indflydelse af det i den senere tid fra dansk indtrængte ord buksur, (finere) bukser).

brókaendi [brou kaændi], brókakrókur [brou kakrou kör],

sé navneregistret.

bróst [bröst], ik., 1) bryst. 2) bræddevæg, panél (stovubróst). Flt. bróst.

brósta [brösta] (ab), udso., sætte panél, bræddevæg. op. bróstaviður [bröstavījor], hak., tømmer til bræddevæg. brostband [brostband], ik., den yderste hanebjælke i gavlen,

hvortil brædebeklædningen nagles fast.

brot [brost], ik., 1) bryden, brud. leggja til brots, lande. hvor man kan, for at redde livet FA. 437, 4, også vove sig ud paa oprørt sø. 2) bølgebrud, brænding. 3) brud. 4) brudstykke, stump, 5) ombøining, overtrædelse. kant: (hosu- (brot, det øverste af en strømpe, som man har begyndt at strikke på; (sátu-) b., den øverste kant helt rundt af en høstak under opførelse, gera út á brotið, (ved opførelse af en høstak) lægge hø ud på kanten, ud til siderne. - konubrot, rask og dygtigt kvindfolk. - flt. brot, konvulsioner, dødskamp SK. 13, 112.

bróta [brouta] (breyt, brutu, brotio), udso., 1) bryde, brække. 2) også om søen: bryde, aldan breyt í bæði bord SK. 42. 58; bodin brytur, der er brænding på skæret. 3) gære, kæmpe, ilskan í henni brevt SK, 44. 86. 4) overtræde, forbryde sig, forsé sig. - b. a v. afvige, være anderledes; tað brýtur nógv av, der er stærk afviaelse (if. broyta av). — (om jordarbejde) b. upp, rydde, bearbeide (ved opbrydning).

brotna [bråtna] (ao), udso., brydes, gå itu.

broyta [bråi ta] (tt), udso., 1) (indv.) omskifte, forandre, gøre forandring ved, b. mál (máli, málinum), b. siðir. 2) (uv. og upers.) afvige, være forskellig, b. av: tab brovtir av = tao brýtur av; sé bróta.

brú brůu], huk., sé brúgv. mest digt.

*?brudarbekkur | bruuarbæ kor |, hak., bru ebænk, bænk, på hvilken bruden ledes til sæde ved bryllupsgildet.

brúðarbonkur [brúuarba nkór], hak., - brúðarbekkur.

brúðardansur [bruuarda nsor], hak., brudedans.

brúdarferd [brûuarfeer], huk., brudgommens rejse for at athente sin brud SK. 10, l. 1 f. n.

brúðargáva [brúuargåava], huk., brudegave.

brúðargólv [bruuargölv], ik., brudegulv.

brúdarhús [brúnarhúns], ik., brudehus, bryllupshus.

brúdarklæði [brúuarklæaji], ik. fit., brudedragt FA. 25, 12. brúdarkona [bruuarkoona], huk, kone, som ledsager bruden,

brudekone. Også brúdkona.

brúdarmaður [bruuarmæavor], hak., en af brudgommens ledsagere, bvudesvend. Også brúðmaður. brúdarmessa [bruuarmæssa], huk., brudevielse. brúdarmoyggi [bruuarmåd'dž], huk., brudepige SK. 78, 52. brúdarpar [bruuarpæar], ik., brudepar. brudarsong [bruuarsang], huk., brudeseng. brúdarvísa [brůuarvoisa], huk., brudevise. brúdgómur [breggoumor], hak., brudgom; brúdgum mi FA. 26, 15. brúdkona [bre koena], huk, brudekone. brúdleyp [bridlop, bridlæi p], ik., bryllup. brudleypsaftan [bridlosaftan], hak, dagen før en brullupsdag (i modsætning til brúdleypskvöld, selve bryllupsdagens aften. brúdleypsbreyð [bridlösbræi], ik., bryllupsbrød, brúdleypsdagur bridlósdæavór], hak., bryllupsdag. brúdleypsdrekka [bridlosdræ ka], ik., bryllupsdrikke. brúdlevosfólk [bridlosfö'lk], ik., bryllupsfolk. brúdleypsgestur [bridlósdžæstór], hak., bryllupsgæst. brúdleypshús [bridloshuus], ik, bryllupshus. brúdleypsklæddur [bridlóskladdór], to., bryllupsklædt. brúdleypskokkur [bridlóskå kör], hak., bryllupskok. brúdleypsskreyt [bridlósskræi t], ik., bryllupsstads, bryllupsbrúdlevpsstova [bridlósstoeva], huk., bryllupsstue. brúdmaður [brømmæavor], hak., brudesvend. brúðsong [bruusång], huk., = brúðarsong. digt. brúður [brůuor], huk., brud; kone SK. 141, 20. Flt. brúðrar. brúgv [brigv], huk., 1) bro; alt hvad der kan tjene som bro. 2) brolagt vejstrækning. 3) dynge, hob (tarabrúgv, hob opdreven søtang); måske ved sammenblanding med brúk. som på færøsk genfindes i udso, at brúkna; brúknaður tari, søtang, som har ligget sammenhobet og derved er bleven blød og begyndt at gå i forrådnelse, tarin brúknar: jf. isl. þarabrúk. Digt. også brú. Flt. brúgvir og brýr. brúk [bruu k], ik., brug. brúka [brůu ka] (kt), udso., bruge. brún [bruun], huk., 1) bryn, kant; havsbrún, horisont. 2) øjenbryn. 3) dagsbrún, dagens frembrud, daggry. líkjast e-m í brún og brá, ligne en fuldkomment; hetta er ikki Margreta, hvörki á b. ei brá (ikke på nogen måde) FA. 101, 15. sólin bráar í b., solen spiller i det

første dagsskær, dagens frembrud (dagsbrún), eller i hori-

sonten (havsbrún) SK. 19, 37. I daglig tale siges nu

almindelig brúgv for brún (eygnabrúgv, dagsbrúgv, havsbrúgv eller havbrúgv). Flt. brýr.

brunabein [bruunabain]. ik., pandeben, pan lebrask.

*brúnaskor [brůunaskor], huk, pandebryn, egl. skåret el. fordybningen mellem ejenbryn og ejenlåg, ei er blítt á brúnaskorum SK. 44, 87.

brundur [brondor], hak., avledygtig han, især blandt fårene: væder; hansvin, orne FA. 352, 28. Flt. brundar.

brunnin [bronnin], to., egl. fort. tillægsf. af brenna, fordærvet, gået i forrådnelse (forbrændt af solen). Bruges i almindelighed kun om hvalked, brunnið tvöst.

brunnu [bronno], fort. flt. af brenna.

brunnur [bronnor], hak, brønd, vandsted, dam; også i formen bruður [brūor]. Flt. brunnar.

brúnur [brůunor], to., brun.

brúsa [brůusa] (að), udso., bruse.

brustu [brosto], fort. fit. af brest a.

brutu [brūto], fort. flt. af brota.

brydja [brīja] (bruddi), udso., gnaske med velbehag mellem tænderne.

bryggja [brid'dža] (aŏ), udso., brygge.

bryggjukar [brid'džókæar], ik , bryggekar. Også: bryggjuker.
*bryggjusporður [brid'džóspoerór] eller *bryggjusporði
[brid'džóspoeri], hak., broende, bryggeende FK. 132, 11.

brýna [broina] (nd), udso., hvæsse, slibe.

brynja [brinja], huk., brynje. Fit. brynjur.

brynja [brinja] (ao), udso., brynjeklæde, udruste.

*brynjubaldur [brinjóbaldór], hak., egl. et to., tapper helt FK. 91, 72, digt.

brynjumadur [brinjomæavor] hak, brynjeklædt mand.

brynna [brinna] (nd), udso. (med hf.), give (kvæg) at drikke, lede til brunnur (vandsted), vande, b. neytum FA. 389, 9.

bryst [brist], ik., brystdug. brystsmække for kvinder. Flt. bryst.

brytja [brītša] (að), udso., hugge i små stykker, sønderhugge FA, 162, 30; knuse småt.

bræða [bræa] (dd), udso., smelte, få til at smelte, gøre fludende.

bræda [bræa] (dd), udso., overstryge med tjære, tjære.

bræði [bræaji], huk., 1) hastighed, ilt nýtst av b., hastværk er lastværk (jf. bráðræsi); sannur gud í himiríki veiti mær styrk á bræði, yd mig hurtigt, snarest, hjælp FK. 91, 71. 2) hidsighed, fremfusenhed, vrede.

 $\mathsf{Digitized}\,\mathsf{by}\,Google$

bræv [bræav], ik., 1) brev; 2) dokument; 3) beskrevet blad papir. Flt. bröv.

bú [buu], ik., = b úg v. helst digt.

búð [búu], huk., 1) opholdssted, bolig FA. 253, 25. 2) bod (krambúð, handelsbod). 3) for alm. som benævnelse på det i somme færeske huse værende og til oplagssted benyttede lille værelse eller rum mellem "røgstue" (roykstova, sé dette ord) og "glasstue" (glasstova, sé d. o.), men nu temmelig forældet i denne betydning; træffes oftere som benævnelse på et hus, "uppi í búð", "í búðini", i lighed med de af sproget næsten forsvundne ord: skáli og skemma; sé disse ord. Flt. búðir.

*budlungur [būlingor], hak., 1) konge, fyrste (egl. ætling af kong Budle). 2) helt, kæmpe, Sjúrður misti minni alt eg brúður úr buðlungs hjarta SK. 29, 146. digt.

bugspryt [boksprīt], ik., bovspryd FK. 131, 9; hedder almindeligst stingunebb. Flt. bugspryt.

bugt [bokt], sé bukt.

bugur [būor], hak., bejning, krumning. Flt. bugar.

búgv [bigv], ik., bo; gård (med hele sin besætning og sit inventarium). husholdning. I sammensætninger og poesi

forekommer formen bú (SK. 69, 17).

búgva [bigva] (búði og i betydn, 2 også býddi, — forældet og digt. (i betydn. 2) bió, - búð og i betydn. 2 alm. búgvið), udso., 1) bo; (overfort) bo, være, findes, ofta býr fals undir fridum skinni, ofte bor, stikker, falskhed under fagert skind. 2) lave til, berede, udruste (med gf. og sjældnere, digterisk, hf.), b. skipini sin SK. 41, 46, b. skipum sínum FK. 22, 65. b. (nakað) til SK. 13, 107 = búgva, også b út FA. 378, 25. b. seg (til), gøre sig færdig, rede, berede sig. - búgvast, a) = búgva seg, b) have i sinde at gore noget eller at rejse nogensteds hen, have i sinde, nú búgvist eg at halda upp SK. 119, 61, búgvast til skips, have i sinde at drage til søs (eller gøre sig rede til at drage til søs). búgvast um - búgva seg, landnyrðingur fór at búgvast um at hava fyrsta takið FA. 450, 32 ff. búgvast við, belave sig på, bjóst eg ei við frið, jeg belavede mig på ufred, beredte mig til kamp SK. 135, 52; upers.: byst tær ei við frið, der beredes dig ufred FA. 142, 30.

búgvin [bigvin], to., egl. fort. tillægsf. af búgva, 1) færdig, rede, beredt. 2) udrustet, klædt, og so búnir ganga teir í högar hallir inn SK. 43, 75. 2) prydet, smykket, gull og búgvið belti SK. 20, 50, búgvin klæði, pragt-

fulde klæder SK. 66, 87. 4) moden, om levende væsner (almindeligst om fugleunger, flyvefærdig), om frugt (jf. staðin — egl. fort. tillægsf. af standa — om plantevækst, græsvækst. almindeligst brugt om korn); — hann sat í búnum talvi, han sad midt i tavlelegen, brædtspillet FA. 248, 13. 5) som har i sinde, agtende. — hon er búgvin at hvíla, hun er nær ved at gøre barsel. tað er búgvið við, det er uden tvivl således.

buka [būka] (ab), udso., banke, slå stærkt, prygle; b. jarn FA. 326, 14, b. fisk FA. 395, 21.

bukk [bo'k], ik., buk, bøjning; leypa b., springe buk FK. 126. 66.

bukka [bo ka] (ao), udso., 1) indv., bukke, bukke om, bukke sammen. 2) uv., bukke, bøje sig; segne, bukkaoi niour til knæ FK. 134, 38.

bukkabjálvi [bo'kabjálvi], hak., bukkeham, bukkeskindsvams. Som tilnavn (Ari b.) FK. 121, l. 1 f. n.

bukkahorn [bo'kahådn], ik., bukkehorn.

bukkaklógv [bo'kaklægv], huk., bukkeklov.

bukkur [bo'kor], hak., buk, gedebuk. Flt bukkar.

buksvangur [buuksvængor], to., som har slunken mave. bukt [bokt], huk, bugt, bugtning; krumning, fold FA. 331, 19. Fit. buktir.

531, 19. Flt. buktir. búkur [búu^ckor], hak., 1) bug, mave. 2*) legeme, krop (helst i modsætning til hovedet) SK. 52, 176. Flt. búkar.

buldur]boldor], ik., bulder, larm.

bulur [būlor], hak., 1) bul, træstamme (uden grene eller i modsætning til rod og grene). 2) krop (modsat hoved og lemmer) FK. 69, 77. 3) trøje (uldtrøje) uden ærmer, binda bular FA. 389, 26. Flt. bular.

búnaður [búnavór], hak., 1) udrustning, beklædning, dragt, klædedragt. 2) hus el. bo med alt tilherende inventar og tilliggende jord, husholdning, gård. Nu i daglig tale almindeligst búni, som på flere steder findes brugt udelukkende i betydningen klædedragt, helst aparts klædedragt, i betydning 2 derimod fortrængt af búgv. På Sande træffes en adskillelse mellem búnaður og búni, idet det forste betyder husholdning, gård, det andet derimod klædedragt. Flt. búnaðir og búnar.

búnaður [búunavör], fort tillægsf. af búnast (modnes) og to., moden (= búgvin og staðin), kornið var ikki búnað FA. 338, 6; udviklet; bl. a. brugt om fugleunger: som har fået alle sine fjedre, hann er ikki búnaður enn,

den har endnu ikke fået alle sine fjedre.

bundi [bondi], ik., bundt, knippe, kornstrå, kornneg. Flt. bundir.

*bunkabrún [bo'nkabrûun], huk, dæksrand, det yderste af skibsdækket FK. 123. 39.

bunki [bo'n'tši], hak., 1) bunke, dynge. 2) ladning i de gamles fartøjer, den midt i fartøjet sammenstablede ladning. 3) dæk på et af de gamles skibe, gekk eftir bunka fram FA. 74, 10, stryka niður á bunka, stryge sejlene, tage sejlene ned FA. 90, 1 (nu kun i poesi). Flt. bunkar.

bureisingur [buurai singor], mand, som sætter bo. Flt. bureisingar.

burt [bo rt], bio., bort, afsted, hen.

burtur [bot rtor], bio., 1) == burt; fara b. í haga, drage afsted ud i udmarken FA. 357, 5; beina b., sé beina, ganga b., sé ganga; stjala b. av e-m, stjæle, tage af noget; — b. av, ganske og aldeles, én gang for alle; ganga b. av, gå uden stansning el. skynde sig, gå i en fart, gera nakað b. av (eller: b. av sær), få noget fra hånden; gøre noget i en fart; — lítið verður b. úr, der kommer lidet ud deraf FA. 392, 5. 2) borte, fraværende; henne. I betydn. 2 også burturi.

burturgingin [bo rto(r)džińdžin, bo rtogińdžin], to., omkommen på søen, forulykket på båd. Sé ganga burtur.

burturkoyrdur [bo'rtokairdor], to., bortjaget.

busetast [buuseetast] (tt), udso., sætte bo, bosætte sig.

bust [bost], huk., 1) børste (på dyr), stift hår FA. 61, 5.
2) børste til at børste med. Flt. bustir.

bústaður | búustæavor], hak., bopæl, bolig.

buxa [boksa], huk., bukse, bukseben; mest i fit. (einar) buxur, (et par) bukser.

buxukvardi [boksokvæar1], hak., bukselinning.

bygd [bigd], huk., bygd, flække; burtur á b. (landsbygd) eller á bygdini, (ude) på landet. Flt. bygdir.

bygdarfólk [bigdafolk], ik., bygdefolk, folk fra landet.

bygdarlag [bigdalæa], ik., bygdelag.

bygdarmaður [bigdamæavór], hak., bygdemand, mand fra landet.

bygdarvegur [bigdaveevor], hak., vej, som går imellem bygder.

byggja [bid'dža] (gd), udso., 1) bebygge, bebo SK. 59, 3.
2) bo SK. 33, 203, 3) bygge, opfore.

byggkorn |bi'kkådn], ik., bygkorn.

bylgja [bildža], huk., bølge, vove. Flt. bylgjur.

bylgjugerð [bildžódžeer], huk., opståen af bølger, bølgedannelse FK. 122, 24.

býlingur [boilingor]. hak., bebygget sted, stad FA. 435, 30; almindeligst samling of huse, som udgøre en særskilt del af en bygd FA. 379, 6.

byrða [bīra], huk., sé byrði.

byrði [bīri], huk., byrde, læs, dragt, så meget, som man kan bære på én gang: lítil b. er um langan veg tung, liden byrde er tung, når den skal bæres lang vej FA. 318, 7. Nu i ent. alm. byrða [bīra]. Flt. byrðar.

byrgja [birdža] (gd), udso., tillukke, spærre, stænge; b. ein

inni, indespærre, indestænge en FK. 7, 48.

*byrja [birja] (að), udso. (med gf. og hf.), begynde, læt so orðum b., begyndte at tale således SK. 102, 13, sínum orðum b. FA. 28, 10. Ordet bruges nu næppe mere i talesproget i betydn. begynde; i talemåder som: hann byrjar luftina (eller: hann byrjar seg) til óveður, det trækker op til uvejr, har man vel snarest med et af byrða (en byrde) dannet udso. at gøre med betydn. bebyrde, belæsse (jf. ovbyrðaður [oðbirjavór], overlæsset).

byrsa [bi rsa], huk., bosse. Flt. byrsur.

byrsukot [bi rsoskoet], ik., besseskud.

byrur |bīror|, hak., ber, spec. medber, medvind.

byta [boita] (tt), udso., 1) bytte, ombytte. 2) dele, udskifte, b. sundur, sønderdele, udskifte i flere dele FA. 404, 14. 3) give i bytte, hvat skulum vit honum byta? FK. 162, l. 4 f. o.

býti [boit1], ik., 1) bytte, ombytning. 2) deling, udskiftning.

3) bytte, rov. Flt. býtir.

býtlingur [boi'tlingor], hak., egl. skifting, forbyttet barn, dærnæst tosse, dumrian. Flt. býtlingar.

bytta [bi'ta], huk., bøtte, spand. Flt. byttur.

býttur [boittor], to., egl. fort. tillægsf. af býta, 1) delt,
 byttet. 2) bortbyttet, omskiftet. 3) (i tilknytning til betydn. 2) dum, tåbelig.

býur [boijór], hak., by FA. 21, 3 (danisme); en form býgggjur findes anfert af Svabo. Flt. býir.

bæði [bæajı], bo., egl. ik. af báðir, bæði — og, både — og.

bæsa [bæsa] (að), udso., båse, sætte på bås; skjótt el. gott er ófeddum at bæsa, det er hurtigt (godt) at båse for ufødt kvæg FA. 432, 8.

bævur [bæavor] og bævurgil [bæavordžīl], ik., bævergejl, stærkt lugtende materie, som bæveren har i en pose

under halen; benyttedes for meget som et middel til at værne de åbne både, der vare ude på fiskeri, imod de større hvaler (især grønlandshvalerne), idet det blev gydt ind i et i forstavnen boret hul, for hvilket der blev sat prop, eller også indsat i den såkaldte súla• (trægaffel, hvorpå fiskesnøren opvikles), som så sænkedes i søen eller hængtes ud over stavnen; den yderst stramme og ubehagelige lugt af dette bævergejl antoges så at drive hvalerne bort fra den umiddelbare nærhed af de både, hvor det fandtes. FA. 353, 1. Jf. Lucas Debes's Færoæ et Færoa reserata (Færøernis oc Færøeske Indbyggeris Beskrifvelse) ss. 167 og 168, Landts Færøernes Beskrivelse s. 241 og Winthers Færøernes Oldtidshistorie s. 352.

böllutur [bödlötör], to, 1) butlet, rund, kugleformet. 2) sammenviklet, sammenfiltret, i urede.

ben [been], huk., ben. Flt. benir.

benabók [beenabou'k], huk., bennebog.

bøna(r)maður [boonamæavor], hak., mand, som er lejet til arbejde, alm. fast daglejer, til hvem en arbejdsgiver i påkommende tilfælde altid henvender sig.

benardrottur [beenardra tor], hak., den herre, til hvem man beder, gud FA 164, 1.

benarord [beenaroer], ik., bejlen, frieri; bera upp b., bejle, fri; fit benarord — ent.

bonhus [boonhuus], ik., bedehus.

benliga [bonlia], bio., benlig.

böra [beera], huk., 1) bæreber; 2) båre, ligbåre. Hyppigst som flertalsord, börur (gullbörur SK. 50, 157); standa undir börum, ligge på ligbåre.

börustong [beerostang], huk., barestang.

bota [boota] (tt), udso., 1) forbedre, islandsætte (b. eller b. um); lappe, flikke. 2) helbrede, hjælpe SK. 29, 145. 3) bøde, betale bod. 4) afbøde, parere — b. aftur, råde bod på. erstatte. b. fyri nakad, bøde, undgælde for noget.

bour [bovor], hak., den opdyrkede og indhegnede jord omkring en gård eller bygd, hjemmemark (modsat hagi, uopdyrket udmark). Synes bevaret i betydn. gård eller by i: litur seg út til biggjar (ef. af bour) FK. 42, 33; brugt i betydn. gård el. by, beboet plads i enkelte stednavne, som: Kirkjube (for: Kirkjubeur); i Be (bygd på Våge), inni i Benum (del af Bygden Klaksvig); i sammensætninger med enstavelsesord afkortet til: ba, som i bygdenavnene: Kvalba (for: Hvalbe), Sumba (for: Sunnbe). Flt. beir.

boxl [boksl], ik., forluffe på en hval. Også om dragen Fovnes vinger: uppi vóru hans bæði boxl SK. 13, 108. Flt. boxl.

D.

*dáð [dåa], huk., dåd, gærning, yppist nú ráð av illari d. SK. 32, 184.

dagatal [dæatæal], ik., dagetal, antal dage.

dagløn [dagloon], huk., dagløn.

dagsarbeidi [daksarbail], ik., dagsarbejde.

dagsljós [daksljous], ik., dagslys.

dagslýsi [dakslois1], ik., = dagsljós.

dagstevndur [dakstævndor]. to., fastsat til en vis dag; koma dagstevndan dag, komme på en fastsat, bestemt dag FA. 408, 17.

dagur [dæavor], hak., 1) dag, årla dags, tidlig på dagen; i dag, idag; ein dagin, en (eller anden) dag. 2) tid (helst i fit., dagar). meðan Marjun var á dögum, i M.'s tid, medens M. levede FA. 328, 15, á dögum hansara, på hans tid, enn á dögum, endnu den dag idag. Fit. dagar. dalbúgvi [dalbigvi], hak., dalbo.

dáli [dåalı], hak., daler, rigsdaler. Forkortelse for dálari. Flt. dálar (dálarir).

dálka [då'lka] (ad), udso., søle, tilsmudse.

dalur [dæalor], hak., dal. Fit. dalir (og dalar).

dáma [dåama] (dámdi, dámaði), udso., tækkes, behage (upers. el. pers. med hf.), mær dámar hana (hon dámar mær) væl, jeg synes godt om hende, tað dámar mær ikki, jeg synes ikke derom.

damia [damia] (að), udso., plaske.

dámligur [dåmlijor], to., 1) tækkelig; 2) behagelig.

dammur [dammor], hak, dam. Flt. dammar. Jf. hylur. dámur [dåamor], hak., (behageligt) udseende, farve, spec. hudfarve, ansigtsfarve, hava góðan (ringan) dám; missa dám sín, miste sin ægte farve, miste sin sunde hudfarve; også dæmi (ik.). Jf. illdæmdur og ódámur.

dándisligur [dåndislijor], to., brav, retskaffen.

dáni [dåani], hak., under, hvad der opvækker forundring, i udtr.: ei d. í (ei d. í, at), intet under da (at) FA. 401, 20 (= ei undur í).

danimadur [dæanımæavor], hak., dannemand; danimann (for danimadur) FA. 20, 5.

danisveinur [dæanisvainor], hak., dannesvend, dannis svend.

dansa [da'nsa] (aŏ), udso., danse,

danskaskógvur [da'nskaskægvor], hak., lædersko med sål (egl. dansk sko. til forskel fra de færeske skindsko). danskur [da'nskor], to., dansk.

dansur [da nsor], hak., dans. Flt. dansir.

dansustova [da nsostoeva], huk., dansestue.

dapur [dæapòr], to., 1) nedslået, sørgmodig, trist, dimmur er hesin dapri dagur niður í mold at fara SK. 6, 28; sjæld. 2) nedtrykkende, som gør svag eller syg, kun brugt í kvadene í udtrykket: duld eru döpur mein FA. 206, 3 (om en kvinde, som er frugtsommelig); også: dult er döpurt mein, sé döpur. 3) tanke/uld, uvis, tvivlrådig, vera i döprum huga, sé döpurh ugi. Jf. döpur.

dapurhugi [dæaporhū1], sé dopurhugi.

darta [da rta] (a0), udso., 1*) svinge frem og tilbage, svinge (våben, spyd, økse), dartar við öxi í hendi FK. 36, 27. 2) gå uafladelig, være i bevægelse frem og tilbage. dartar út, dartar inn FA. 324, 15. 3) forrette et arbejde i en fart og for et syns skyld, pusle med noget for et syns skyld.

darva [darva] (ab), udso, hindre en i hans bevægelser eller

gang, fortrædige, sinke FA. 418, 3.

dassum [dassom] bo., dersom FA. 437, 11. Bedre um. dast [dast], ik., glansen af noget, det bedste el. den bedste kraft af noget. dastiö (taö besta dastiö) er av honum, den egenlige glans er gået af ham, den bedste kraft har forladt ham; dastiö er fariö av klædunum, glansen er gået af klæderne.

dasta [dasta]. (-), udso, komme til kræfter efter udstanden møje? få dast? (sé det foreg. ord) setti at eldi at dasta

FK. 135, 51. Usikkert ord. datt [da't], fort. ent. af detta.

dátt [då t], bio. (egl. ik. af et ubrugeligt to., dáur), hæftigt, pludselig, hastigt; teir telva títt, teir telva dátt
FA. 3, 7; — e-m verður dátt við, en rammes af en
hæftig og pludselig sindsbevægelse (forbavselse, forskrækkelse), tá varð honum dátt við, da fik han en

pludselig forskrækkelse FA. 346, 26. Lig no. daatt. degningsæl [dægningsæal], ik., byge i daggry, byge ved

dagens frembrud.

degnur [dægnor], hak. degn. Flt. degnar. Sé deknur.

deiggj [dad'dž], ik., dej.

deigur [daijor] to., blød, skør (om sværd), stungu aftur í slíðra tá brandin tan hin deiga FK. 67, 61.

deila [daila] (ld), udso., 1) dele, partere. 2) tvistes, skændes (um nakað, om noget), teir fóru at deila hvör vio annan, de begundte at skændes med hinanden FA. 376, 7 (i denne betydn, også deilast); skælde, bruge mund. 3) skælde på, udskælde (d. ein)

deild [daild], huk., del, afdeling, afdelt stykke, spec. stykke

jord. Flt. deildir.

deilur [dailor], hak., del. Flt. deilir (-ar). Oftest part ur. deknur [dæknor], hak. = degnur. Flt. deknar.

des [dees], huk, hehæs (dannet ved sammenbæren af heet i de mindre stakke). Flt. desir.

desasneid [deesasnai], huk., hostgilde ved hobjærgningen. Flt. desasneiðir.

detta [dæ ta] (datt. duttu, dottio), udso., falde, styrte, dratte; mangur fer upp á tjólegg og dettur niður á langlegg, mangen begynder på noget stort, som han ikke kan fuldføre eller magte. d. á, bryde løs (om storm, uveir, snefog og desl.). d. oman, falde styrte, ned (i søen) fra steile steder.

deyða [dæija] (aō), udso., dræbe, aflive.

deydakav [dæijakæav], ik., egl. dødelig dykning (svømning), komin av d., med nød og næppe reddet fra at drukne FK. 117, 74.

deydarak [dæijaræak], ik., den yderste grad af magerhed; soltna upp i d, afmagres i yderste grad.

deydastund [dæijastond], huk, dødsstund, dødstime

deydi [dæiji], hak., død.

deydmódur [dæimouor], to, dødtræt.

deydseydi [dæissæii, dæss], hak, selvdødt får, som findes liggende i udmarken Flt. deyöseyöar.

deyðspakur [dæispæakór, dæisspæakór, dæs-], to., tam i yderste grad.

deydur [dæijor], to., død.

devvur [dæivor], to, dev.

digur [dījor], to (gf. digran), 1) tyk, svær, fyldig, fed SK 60, 9; nu sjælden. 2) tyk, fed (helst om mælk, digur mjólk), saftig; i denne betydn, almindeligere digagóður [dījagouor]: digagóð mjólk, digagott smör (fed og kraftig mælk, fedt smør), digagott hoyggj, saftigt hø. Hertil navneo. digur (hak.), (vædskes) tykhed, tao er góður digur í mjólkini.

díki [doi tši], ik., mudderpøl, sump, morads Flt. díkir. díkja [doi tša] (kt), udso., slå (hamre) af alle kræfter, slå løs. prugle. Jákup díkir á ryssuna FA. 300, 27.

dimma [dımma] (md), udso, 1) gere merk; 2) (upers.)
merknes, blive merkt; (pers.) blive merk, götur töku at
dimma SK. 97, 55.

dimmblaur [dimblaavor], to., merkebla.

dimmi [dimmi], ik., 1) morke. dimmid lættir (av), det dages.
2) midnat om sommeren, den morkeste del af natten om sommeren (sé hádimmi).

dimmóreyður [dimmårræior], to., merkeredbrun.

dimmur [dimmor], mørk, dunkel.

dintil [dientil]. hak., (kort) hale, fårehale. Flt. dintlar.

dirvi [dirvi], huk. og ik., djærvhed, dristighed.

discipil, discipul [disippil, disippol], hak., discipel. Flt. disciplar.

diskur [diskor], hak., fad, disk. Flt. diskar.

djarvur [džarvor], to., djærv, dristig.

djór [džour], ik., dyr; også om mennesker i nedsættende betydn., dyr, drog. Flt. djór. Jf. dýr.

dióraveiði [džouravaiji], huk., jagt på (vilde) dyr.

djúplendur [džeplændór], to.. (om jordstrækning, mark, ager) som har dyb jord; mest i ik., djúplent, hvar djúplent er, hvor der er dyb jord FA. 392, 27.

djúpshædd [džopshadd], huk., længden af en fiskeline 2: 60 à 80 farne (egl dybets højde). Også dýpshædd.

djúpur [džuupor], to, dyb.

doddur [dåddor], hak., tot; hårtop. Flt. doddar.

dómari [doumari], hak., dommer. Flt. dómarir.

dómur [doumor], hak., 1) dom, meningsudtalelse. 2) dom, kendelse. 3) domstol. ret. Flt. dómar.

dorg [dårg], huk., medesnor. Flt. dorgir. Jf. dyrgja.

dottir [do tir], huk., datter. Flt. detur.

dovin [doavin], to., 1) mat, slov, dorsk, doven. 2) (om drik) som har tabt sin smag, doven, kraftles.

dovna [dåvna] (a0), udso., 1) blive mat, sløves, dovne. 2) (om drik) tabe sin smag, blive kraftles, dovne.

doya [dåija] (dd), udso., ophede noget over en jævn ild uden at lade det komme i kog FA. 421, 13.

doyggja [dåd'dža] (doyōi), udso., dø.

doypa [dåi pa] (pt). udso., døbe.

doyva [dåiva] (vd), udso., 1) døve, sløve, afstumpe, d. våpn, svörð. 2) sløve, dysse, neddysse, også: d. niður FA. 312, 8. 3) gøre døv. 4) tæmme, tvinge. 5) dyppe, stikke ned i vand (d. niður í vatn); d. niður á nakað, presse noget ned, trykke på noget; i betydn. 5 også dýva; jf. isl. deyfa, dýfa, og no. duva.

 $\stackrel{\cdot}{\text{Digitized by}} Google$

drabb [drabb], ik., noget urolig sø, små, ikke brydende, bølger inde ved land.

draga [dræa] (dró, drógu, drigið), udso., 1) drage, trække, slæbe; d. svörö, drage sit sværd; d. anda, drage ande; d. satu, udtrække det løse hø af ydersiden på en høstak (for at give den form, snit), satan varo drigin uttan FA. 396, 11; - spec, trække bjærgfugle, lunder, ud af deres huler (if. dráttur). 2) overtrække, beklæde; Hjördís gongur at kistuni, sum öll var í gulli drigin (indfattet i guld) SK. 7. 47; droyra drigin vóru teirra herklæði öll, alle deres hærklæder vare gennemtrukne af blod FA 93. 11 (måske foreligger her en forveksling mellem drigin og drivin i den forældede betydn. bestænket). 3) tegne, male. 4) (upers.) drive (om skyerne), tao dregur, skyerne drive, tao dró ikki skýggj fyri sól, ikke en sky formørkede solen (trak op foran solen) FA. 394, 28, 5) trække ud, trække i langdrag: d. uppá málið, trække på ordene, tale langsomt. - d. at, nærme sig, stunde til, tao dregur at ti myrka æli FA. 1, 14. d av, gå over, drive over; av dró barna gaman, barneskæmt forstummede FK. 116, 63, d. frå, trække fra, subtrahere, d. fram, trække frem, fremhæve; tað dregur fram at myrka skógi, han nærmer sig (egl. det går frem for ham henimod) den mørke skov SK. 80. 7. d. saman, trække sammen, samle, d. undan, undslå sig; leve vinteren over (helst om får); overstå en farlig sugdom (if. dragna: (efter svær sygdom, håbles tilstand) begynde at blive lidt bedre, også begynde at vokse, egl. forlænges ved udstrækning, løsne; dragna úr, $g\dot{a}$ ud, $g\dot{a}$ løs). d. út = d. 5.

*dragin [dræajin], fort. tillægsf. af draga, sideform til

drigin; SK. 48, 136.

drakk [dra'k], fort, ent af drekka.

drála [dråala] (ad), udso., trække tiden ud, nøle.

dralvi [dralvi], hak., mælk, tætnet ved påsat løbe (løbemave, kveikamagi), og som ophedes, til osten skilles ud
fra vallen; ostet mælk.

drammur [drammor], hak., dram SK. 29. 145 (drambur). drangi [drændži], hak., = drangur. Flt. drangar.

drangur [drængör], bak., smal og høj, helst enkelt stående, klippe i søen tæt ved land. Flt. drangar.

drap [dræap], fort. ent. af drepa.

dráp [dråap], ik., drab.

drassa [drassa] (að), udso., bære på noget tungt, slæbe. dráttur [drå tor], hak., 1) handlingen at drage, trække,

dragning, trækning; spec, handlingen at trække båden i og op af søen FA. 339, 30. 2) det sted på (den vej. kølfure ad) strandbredden, hvorover båden drages handlingen at trække biærgfugle (lunder) ud af deres huller 4) den tid (sidste halvdel af maj måned), da man trækker biærgfugle (særlig lunden) ud af deres huller. 5) vindens træk i skyerne, skyernes driven for vinden (skydráttur). 6) langdrag, opsættelse, tað kom d. á (eller: tao kom i drug), det kom til at trække i langdrag spot, finte, skose, draga e-m dráttir, give en skoser trætte, klammeri (FA, 382, 2). Flt. dráttir.

dray [dræav], ik., 1) affald, mask FA, 315, 15; spec, aftald ved brygning. 2) of at tyndeste sort.

draylorkutur [dr(æ)avlå rkotor], to., plump, keitet.

dregil [dreeil, driil], hak., 1) strimmel, smalt band. stribe (på en fugls hals). 2) lang og smal ting. Flt. driglar. dreingjabarn [drandžabadn], ik., drengebarn.

*dreingiaveldi [drandžavældi], ik., kæmpestyrke, kæmpeskare, mægtigt kæmpefølge SK, 57, 236.

droiva [draiva] (a0), udso, 1) hilde, fange i snare, ind. vikle; kvikur sum dreivaour hani, hurtig som en hildet hane (hane, bunden om benene), om en, som er meget sen, når han vil skynde sig stærkt. 2) gå som man var hildet, gå skrævende. 3) tale forvirret tøj.

dreki [dreetši], hak., 1) drage. 2) drageskib. krigsskib. Flt. drekar.

drekka [dræ'ka], ik., drikke, drik.

drokka [dræ'ka] (drakk, drukku, drukkið), udso., drikke. 1) fejre ved drik, d. brúdleyp, holde (fejre) bryllup FA. 65, 17, 3) drikke, være drik/ældig. - fort. tillægsf. drukkin, drukken, beruset.

*drekkja [dræ"tša], huk., drikkelag SK. 46, 104.

dropa [dropa] (drap, drupu, dripio), udso., 1) egl. bringe noget ud af sin stilling eller tilstand ind i en anden: skyde eller stikke noget et sted hen, støde, hann drap fingurin niður í sjógvin, han stak fingeren ned i søen FA. 335, 33, d. niour i vatn, dyppe, stikke, ned i vand, d. á nakaö, støde på noget, berøre noget. d. burtur úr e-m, vaske noget ud (jf. droypa og drýpa), at hoyggið ikki skuldi verða dripið av vætuni, at høet ikke skulde blive gennemtrængt af regnen FA 396, 19; d. (nakað) av munninum, lade noget slippe ud af munden, lade et ord undslippe sig; tao drepur gott á hann, han er lykkelig. 2) røre sig (helst om strømmen), taö drepur ikki, strømmen er ganske stille, kan også betyde: der er ganske øde, tomt for fisk (ikke en fisk rører sig). 3) lække. 4) dræbe; d. niður, dræbe, fælde (i mængde) FA. 68, 1. 6 f. n.

dreygur [dræijór], hak., 1*) dødt legeme, lig SK. 55, 212.
2) genfærd, genganger. 3) = sjódreygil (sjódregil)
FA. 336, 23. Sé sjódreygil. Flt. dreygar.

dreymur [dræimor], hak., drøm. Flt. dreymar.

drílur [droilor], hak., cylinderformet usyret bygbrød, bagt i æmmer, hed aske, eller på små gløder. Flt. drílar.

dríta (droi ta] (dreit, dritu, dritið og drítti, drítt), udso., (om fugle) kaste sit skarn, gøre sit behov, ringur er fuglur, í sítt reiður drítur FA. 319, 29. Sjældent og væsenlig i det her anførte ordsprog brugt ord. Også i formen tríta.

dritta [dri'ta] (tt), udso. (med hf.), vippe op og ned. vippe, helst om fugle: d. velinum, vippe med halen. d. sær, brovte.

dríva [droiva] (dreiv, drivu, drivið), udso., 1) drive, føre afsted med fart, jage. 2) drive, slå, støde (ind). 3) drive, nøde. 4) drive på noget, på udførelsen af noget (d. uppá nakað). 5) drive, styre. 6) føres afsted med fart, fyge; blóðið dreiv í ský, blodet stod højt op mod sky SK, 117, 44; blóðið dreiv í barmin niður, blodet strømmede ned over barmen FA. 52, 9; d. undan, vige hurtigt tilbage SK. 89, 40. 7) drive for vind og strøm. 8) drive, gå ledig.

drongur [drångor], hak., 1*) brav el. tapper mand, kæmpe SK. 6, 36. 2) karl, ungkarl, ugift i modsætn. til maður. 3) tjener, tjenestekarl. 4) dreng. Flt.

dreingir.

dropi [droep1], hak., drabe. Fit. dropar.

drópu [drou'po], tort fit. af drepa

*drós [drou's], huk. og ik., kvinde. mø SK. 88, 27. digt.

*drós [drou's], ik., skare, følge FA. 139, 12.

drottning [drå tning], huk., dronning. Flt. drottningar. drottningaringur [drå tningaringor], hak., dronningering. drottningarnavn [drå tninganavn] ik, dronningenavn.

drottur [dra tor], hak.. drot, hersker; om gud, vorherre FA. 298, 25. Flt. drottir (drottar).

droyma [drāima] (md), udso., dromme, upers. med gf. (meg droymdi) eller pers. (eg droymdi); meg droymdi SK. 20, 48; Áslakur droymdi dreymarnar FK. 149, 1.

droypa [dråi pa] (pt), udso., 1) stænke (egl. lade dryppe),

kúgvin droypir eller: tað droypir úr kúnni, koen malker ganske lidt, giver nogle stænk fra sig. standa og d., være meget længe om en ting. 2) d. burtur úr e-m — drepa burtur úr; d. niður í vatn — drepa niður í vatn; sé drepa. 3) ved sammenblanding med drýpa (drúpa), bøje, lude, sænke, d. niður hövdi(ð), hænge med hovedet, sænke hovedet FA. 139, 20, nu alm. om en meget søvnig, d. hövdið.

droyri [dråiri], hak., blod af sår, blod FA. 189, 30.

drúgvur [drigvor], to., drøj, som indeholder eller forslår meget; som varer længe, holder længe ved; drúgt er tað, ið drýpur FA. 445, 5, langa leið og drúgva SK. 81, 9.

— gf. drúgvan som bio., tú hevur so drúgvant (for drúgvan, egl. drúgvan vegin) riðið, du har redet så lang en vej, så længe og standhaftigt SK. 88, 29. — drúgvast, højeste grad brugt som bio., 1) for største delen; 2) så godt som, næsten, helst; 3) næsten vist, næsten sikkert (i denne betydn. også drúgvan).

drukna [drokna] (ad), odso., drukne; klúkarnir vóru druknadir av regninum. hoknipperne vare fuldstændig gennem-

blødte af regnen FA. 395, 10.

drukku [dro ko], fort. flt. af drekka.

drunnur [dronnor], hak., rumpestykke med halen på af et kreatur. Ved bryllupsfester på Færøerne er det endnu skik at lade en sådan «drunnur» med båndbekranset hale gå rundt under måltidet, for at enhver af gæsterne kan rime noget derover FA. 410, 6. Flt. drunnar.

drúpa [drúu pa] —, udso. dryppe, kun brugt i formen drýpur (nut. ent. 3 pers.), sum droyrin drýpur á sujó FA. 189, 30; drúgt er tað, ið drýpur, drøjt er (længe forslår) det, som drypper FA. 445, 5. Nu dryppa.

drupu [drūpo], fort. fit. af drepa (= dropu).

dryggja [droďdža] (ad), udso., gøre drøj, få noget til at forslå bedre, være sparsommelig med noget, d. sær nakad. drykkjukar [dritšokæar], ik., drikkekar. Jf. kar og ker. drykkjusteyp [dri tšostæip], ik., stob, drikkebæger.

drykkur [dri'kor], hak., drik. Flt. drykkir.

drýlur [droilor], hak., sé drílur.

drýpa [droi pa] (pt), udso., d. niður í vatn og d. burtur úr,

sé droypa 2 og drepa 1.

drýpa [droi'pa] (pt), udso., bøje, lude, sænke, d. hövur niður, hænge med hovedet, sænke hovedet (drýpa for drúpa); allir drýptu hövdið niður SK. 120, 3.

dryppa [dripa] (ao), udso., dryppe.

drysta [droi'sta] (a), udso., 1) driste, fordriste sig. 2) d. uppá, d. seg á, stole på, forlade sig på, tú drýstaði teg á brynjuna FK. 26, 104. Vistnok rettest: drísta.

drystuliga [droi'stolīa], bio., dristigt, kækt. drístuliga, dubba [dobba] (ao), udso., udstyre, beklæde, udruste, Geyti læt tá d. seg FK. 160, 126; d. út (FA. 164, 24) =

dubba; d. seg inn, pakke sig ind, indhylle sig.

*dubla og dupla [dobla, dopla], huk.. kugle, knap til smykke (= no. dolp)? dublur hanga viö stengur, prydelserne hænge på stængerne, sværdene? SK. 117, 43; eller måske: boble, skumboble, dublur hanga við stengur, skumboblerne hænge ved hestenes bidsler? (således Lyngby, Færeiske Qvæder ss. 386-87).

duga [dua] (gd, dugt og dugað), udso., due, være nyttig, være dygtig SK. 43, 70; nytte, tjene, hjælpe FA 14, 20.

dugandi [duandi], to. (egl. nut. tillægsf. af duga), dugtig, flink, rask, ikki verður dugandi maður, ið nevndur (kalladur) er burtur úr ætt, det bliver ikke nogen dygtig mand (den mand vanslægter), som ikke er opkaldt efter sin egen slægt FA. 315, 12; 2) nyttig.

dúgiliga, dúguliga, dúgliga [důuôlīa, důulia, delja], bio., dygtigt; til gavns, i rigeligt mål, i de sidste to betydnn, altid de sammentrukne former: dúgliga og dúlja.

dúgiligur, dúguligur [důuôlīòr], to., duelig, dygtig, rask. Også formerne dúgligur, dúglugur [duulijór, duulovor] el. dugiligur, duguligur [dūòlīòr].

dugna [duna] (ab), udso. med hf., hjælpe, d. e-m.

dugnadur [dunavor], hak., hjælp, understøttelse, tjeneste, veita (e-m) dugnao SK. 112, 88. Også dugni.

dugur [dūor], hak., 1) dygtighed, kraft, ævne. 2) gavn, nytte. 3) synes også digterisk brugt om levende væsner, noget i lighed med alvi1 i betydn. 2, som (besidder eller) lover dygtighed, lovende æmne, góður dugur gevur ljóð (lytter til), hvat hon við hann segði FA. 203, 29.

dúgva [digva]. huk., due. Flt. dúgvur.

dúkur [důu'kor], hak., dug, klæde, stykke vævet tøj; sejldug; borddug. 2) (digt.) sejl FK. 132, 12. Flt. dúkar.

duli [duli], hak., sansesløshed, dybe tanker (også dulur, jf. d. folg. ord), ganga í dula; to. dulur, sanseslos, dov. dulur [dulor], hak., noget dulgt el. skjult, hemmelighed, navn på en fiskebanke, jf. sagnet «Dulurin» FA. 338.

dumba [domba], huk., stov, som fremkommer ved korntærskning, fint, i luften svævende, kornaffald (avner) under eller efter korntærskning FA. 394, 4.

dumbuskriði [dombóskriji], hak., klø, forårsaget af dumba FA. 394, 5. dun [dūn], ik., døn, larm. dún [duun], ik., dun. dungi [dońdži], hak., dynge. Flt. dungar. dunna donnal, huk, and. Fit. dunnur. dunnusteggi [donnostæd'dži]. hak., andrik. Jf. steggi. dúra [důura] (að), udso., småsove, slumre, sove let (meget brugt om fugles sovn). durabrík [dūrabroi'k], huk., lille, fast siddeplads (brík) tæt ved døren (i røgstuen, sé roykstova). duravaktar = duravaktari. digt. duravaktari [dūravaktari], hak., dørvogter. dúrur [duuror], bak., lille slummer, blund. Flt. dúrar. durva [dorva] (ao), udso., kæmpe med søvnen, sidde og nikke med tillukkede øjne. - d. á. være på nippet til at falde: d. vio, være lige ved at segne om at et slag eller et hug. duttu [do to], fort. flt. af det ta. dúvuungi [duuvoondži], hak., dueunge. Jf. dúgva. dvali [dvæalı], hak., dvale. dvína [dvoina] (ao), udso., ophøre, lade af, give efter FA. 282, 8; d. undan e-m, vige for en. dvölja [dvölja] (dvaldi). udso., 1) opholde, sinke; 2) forhale, opsætte. 3) = dvöljast. dvöljast, dvæle, opholde sig; tøve, nøle. dvörgabrynja [dvörgabrinja], huk., dværgebrynje. dvörgaherur [dvörgaheəror], hak., dværgehær. dvörgahöli [dvörgahödl], huk., dværgehal. dvörgakransur [dvörgakra'nsor], hak., kreds af dværge SK. 81, 11. dvörgakvinna [dvörgakvinna], huk., dværgekvinde. dvörgamál [dvörgamåal], 1) dværgemål. 2) ekko, genlyd (hedder også bergmál) SK. 81, 5. dvörgamegin [dvörgameejin], ik., dværgestyrke. dvörgamoyggj [dvörgamåd dž], huk., dværgemø. dvörgaskógvur [dvörgaskægvor], dværgeskov. dvörgasteinur [dvörgastainor], hak., 1) dværgesten. 2) krystal? dvörgatól [dvörgatoul], ik., dværgeværktøj.

dvörgaveldi [dvörgavældı], ik., dværgerige. dvörgur [dvörgor], hak., dværg. Flt. dvörgar.

dyggur [diggor], to., 1) tro, trofast SK. 5, 20, pålidelig.

2) stærk, solid. — ik. dyggt som bio., i rigeligt mål, bravt, tilgavns.

dylja [dılja] (duldi), udso., dølge, skjule; dylja fyri e-m, dølge noget FA. 368, 27.

dylla [dıdla], huk., botte, mælkebotte, spand af træ. Fit. dvilur.

dynja [dinja] (dundi), udso., 1) dønne, drøne, dundre; tab dynur å skeiðarfund, bulderet genlyder som et signal til krigsskibes møde FA. 62, 12. 2) styrte frem med larm og voldsomhed SK. 81, 19; sejle frem under døn og brag. tå skeiðir dynja í FA. 62, 7.

dýpi [doi pi], ik., dyb.

dyr [dīr], huk. flt., dør, spec. døråbningen i modsætning til hurö, som er dørskiven, der lukker for dyr.

dýr [doir]. ik., dyr. Flt. dýr. Jf. djór.

dýrabiðjudagsskeið [doirabījódaksskai], ik., tidspunktet omkring "store bededag" (dýri biðjudagur).

dýrd [doird. doird], huk., 1) herlighed. 2) særdeles stille og godt vejr på søen, udmærket rolig sø (dýrdarsjógvur), tað er d. í sjónum, søen er ganske rolig.

dýrdarveður [doirdarveðvor, doird-], ik., udmærket godt vejr. dyrgja [dirdža] (gd), udso., fiske, helst på båd, med medestang og snor (dorg).

dýrgripur [doirgrīpor, doir-], hak., kostbarhed, klenodie.

dýrur [doiror], to., dyr, kostbar; leggja e m nakad dýrt við, forsikre en noget højt og helligt, under éd. 2) dyrebar, herlig, tá bliknadu dreingir dýrir, da blegnede de herlige kæmper SK. 42, 65.

*dysjadólgur [dısjadölgör], hak., højtrold, gravhøjbeboer SK, 114. 7.

dyst [dist], huk., dyst. Flt. dystir.

dælur [dæalor] og dællur [dadlor], to., tilgængelig, fortrolig, behagelig, mest brugt i ik., dælt [da'lt], gera sær
dælt við ein, stille sig på en fortrolig fod med en, være
fri og utvungen overfor en, tað er ikki dælt at koma í holt
við hann (eller: hann er ikki dælur at koma í holt við), det
er ikke behageligt (ikke nogen let sag) at komme i kast
med ham; dælt er manni vitandi orð, den forstandige mand
fatter let en tale FA. 321, 19. Jf. ódællur.

dögg [dögg], huk., dugg, fugtighed. benjar d. (SK. 71, 4)

sé benjardögg.

döglingur [döglingör], hak., næbhval (on. andhvalr, isl. andarnefja). Fit. döglingar. De færeske sagn tillægge denne hval kun ét øje, i hvilken anledning benævnelsen

«döglingur» kan anvendes om en énojet. Hammershaimb sætter den færøske brug af ordet i forbindelse med den gammelnord. betydn. af döglingr, nemlig fyrste, specielt anvendt på den «énojede» Odin som fyrsten κατ ἐξοχήν. dögurðartið [deevoratoi], huk., tiden, hvorpå man spiser

til middag.

dögurði [deevori] (gf. dögurða og dögurð [af en form:
*dögurður]), hak., middagsmåltid, middagsmad. Flt.
dögurðar.

dökkleittur [dö'klai'ttor], to., mørkladen.

dökkur [dö'kor], to., mork (om farve).

dølskur [dő lskor], to., dvask, sløv, ligegyldig. dølsk-

heit, huk., dvaskhed, ligegyldighed.

domi [doom1], ik., 1) eksempel; sjæld. 2*) (mærkelig) begivenhed, tad merkir domi stór, det betyder, varsler om, store begivenheder FK. 67, 62; fornar kompur av Norogi, sum domini (hændelser, æventyr) hava stór FK. 131, 3. 3*) beretning, fortælling, so sigist í domum frá, så fortælles i gamle sagn el. kvad SK. 82, 31. Flt. domi, domir.

döpur [deepor], to., = dapur 2 og 3; dult er döpurt mein FA. 196, 35; vera í döprum huga sé döpurhugi. Også döpul, dult er döpult mein FA. 107, 33; vera í

döplum huga.

döpurhugi [deeporhū1], hak., egl. mismodighed, dernæst tankefuld uvished, tvivlrådighed, vera (ganga) í döpurhuga, være tvivlrådig; meðan hann nú so gekk í döpurhuga og ráðloysi FA. 338, 16.

döv [deev], huk., kryds, bagkrop, bagdel; hestarnir fullu

aftur um d. FA. 172, 26.

E.

*edilingur [eedilingor], hak., ædling, ædelbåren mand, adelsmand. Flt. edilingar.

efstur [æfstör], to. i højeste grad, 1) øverst; nu alm. ovastur. 2*) sidst, yderst, nú er komið at efstu stund SK. 31, 179; á efstu, tilsidst FA. 38, 13. digt.

eftir [æ'tır], 1) fho. A) med gf., a) efter (efter ens ded eller bortgang), tilbage efter, som efterladenskab efter, hvat havi eg í betur tikið e. sæla faðir mín? FA. 92, 26, hon sprakk av harmi e. hann FA. 222, 7; også med hf., leggja e. sær, lægge tilbage efter sig, glemme at tage med sig, hann tók við garðinum e. henni (for: e. hana) FA. 329, 34. b) efter (i tid), senere end; efter (bagefter) i rækken, dag e. annan; hann kongin e. reið

4

SK. 106, l. 2 f. n. B) med hf., a) efter (om bevægelse, retning), fylgja e. e-m, følge efter en, snarliga tab e. honum leid, hurtigt tilbagelagde han vejen FA. 323, 4, sporini hava sæst e, honum FA, 336, 29; detta fram e. grúgvu, detta aftur e. nakka, sé grúgva, nakki. b) langs, (hen) ad, over, ofte i forbind. med bio. som; aftur (a. eftir), fram, inn, niour, upp, út og andre, for at betegne retningen: Ólavur ríður e. björgunum fram FA. 8, 26, hon sær skip e. havi koma FA, 27, 16, gull e. (langsmed) hvörjum seymi lá FA. 46, 21, e. foldini, hen ad jorden FA. 304, 22, út e. gólvinum, ud over gulvet FA. 331, c) efter (for at finde, træffe, hente, få, opnå, iagttage, mærke sig o. l.), fara, hyggja (sé), leingjast, trákkast (længes), leita, renna, senda, spyrja e e-m; ansa e., sé ansa, bíða e., vente på, lurta e., lytte efter el. til, rökka e., nå, trilva e., famle omkring sig for at få fat på, vita e., efterforske. d) efter, i overensstemmelse med. e. mínum ráðum FA. 53, 30, tað fór e. ván FA. 56, 5. - C) kan sættes bagefter det styrede ord, hann kongin e. reið sé ovf., fylgja e-m eftir, følge efter en FA. 334, 21. -2) Absolut, som bio., a) efter, tilbage, tilovers, vera e., sita e. (sidde over), e. (tilbage) livir Hjördis SK. 4. 7. e. liggia vöttir mínir á bitanum harinni, tilbage a: glemte ligge mine vanter derinde på tværbjælken FA. 297, 29. b) siden, bagefter, betri er at vera fyri varin enn e. snarur, bedre er det at være forsigtig i tide end snar bagefter FA. 315, 27. c) ilt er kynið í kettu, og so er alt slagio út e., ondt er artsmærket (sindelaget) hos katten, og sådan er slægten helt igennem (fra ende til anden) FA. 317, 19. d) i forbind. med visse bio. (if. ovf.), fram e., fremad, frem, inn e., indad o. s. v.; evstan e. østfra, i retningen fra øst til vest.

oftirlika [ætırloi'ka] (að), udso. med hf., føje, gøre efter ens vilje, give efter for, Símun eftirlikaði honum nú FA. 354, 33; lata sær e., falde til føje, give efter.

eftirlæti [æ tırlæatı], ik., føjelighed; geva e-m e., føje en, tilstå en noget FA. 436, 21 f.

egg [ægg], huk., æg, (skarp) kant (på skærende redskaber, modsat bakki). 2) bjærgkant, øverste kant af en stejl bjærgvæg (berg). Flt. eggjar.

egg [ægg], ik., æg. Flt. egg.

eggja [æďdža] (að), udso. med gf. (og hf.), ægge, ophidse, tilskynde (ein til nakað), ilt er honum at e. SK. 111, 77.

*eggjateinur [æd'džatainor], hak., sværd SK. 12, l. 5 f. n. digt.
eggsjúkur [ægšúúkor], 1) æggesyg, eggsjúk hena. 2)
meget forlegen for at få noget fremført eller iværksat,
ganga sum eggsjúk hena, være meget forlegen for at gøre
eller sige noget.

egin [eejin], to, 1) egen. 2) ejendommelig, sær.

ogna [ægna] (nd), udso., 1) sætte madding (agn) på fiskekrog, forsyne med madding. 2) drage en til sig ved lokkemad, lokke (o. oin). 3) o. oin, give en en smule at spise.

egning [ægning], huk.; handlingen at sætte madding på fiskekrog.

egvelia, sé ógviliga.

ei [ai], bio., ej, ikke. helst digt.

eid [ai] og eidi [aiji], ik., ejd, smal strimmel land mellem to have, isthmus, landhals. Flt. eid og eidir.

eidur [aijor], hak., éd. Flt. eidir.

eiga [aija] (atti), udso., 1) eje, have, besidde; e. við ognum, eje helt og holdent (med hud og hår) FA. 273, 20.

2) have til ægte. 3) avle, få (barn), e. barn. 4) (om fugle) have rede og æg, bygge på et vist sted. 5) have, i udtryk som: e. at gera, have at gøre, e. eftir at ganga, have tilbage at gå, o. l. 6) (med navnef.) have at, burde, skulle; hann, sum einki kann at leyna, eigir einki at vita (bør intet vide, fortjener intet at vide) FA. 318. 12, ikki eigir at smíða nögluna fyrr enn bátin, ikke skal man smede tappen (o: tappen til det hul i bådens kolrende, hvorigennem man lader vandet løbe ud) før selve båden FA. 319, 7. — e. saman, have noget at afgøre (have mellemværende) med hinanden; *e. orðum saman, tale sammen FK. 124, 41. — e. við ein, have mellemværende med en, have at gøre med en.

eigiligur [aijılīor], to., værd at eje, skøn, herlig.

eign, eigna, sé ogn, ogna.

eiguligur [aijolior] — eigiligur. eik [aik], huk., ég, egetræ. Flt. eikir.

eikikelvi [ai tšušælvi], ik., egekævle, egestok. kelvi = kævle, cylinderformet træstok.

eikirót [ai'tširou't], huk., egerod.

eimingur [aimingor], hak., svag ild. optændt lille bål.

eimur [aimor], hak., 1) (héd damp) varme af gløder (jf. on. eimr). 2) æmmer, glødende aske (on. eimyrja).

ein [ain], 1) talo., én; én og samme, teir fóru allir ein veg, de droge alle én og samme vej, tað er alt eitt, det

Digate by Google

er ét og det samme; i einum, uafbrudt, i ét væk, alt på én gang. 2) ubest. stedo., en, nogen; man (som grundord). 3) ubest. kendeo., en (brugt i mindre udstrækning end på dansk); ved tidsangivelser tilføjes i visse tilfælde det bestemte kendeo., ein dagin, en af de nærmest foregående dage, nú eitt kvöldiö, en af de sidste aftner. 4) to., ene, alene SK. 32, 183; nu i denne betydn. alm. ombyttet med einsamallur, aleina. — flt. einir, 1) eini tjúgu, en snes. 2) et par, einar hosur, et par strømper. 3) ved talangivelser, omtrent, circa, einir tjúgu; einir fáir, nogle få. 4) alene, for sig selv (om to eller flere), tveir einir, de to alene, blot to FA. 377, 3, tvey eini (om mand og kvinde).

eina [aina], 1) bio., a) ene, alene, blot. b) i yderste grad, i udtrykket: leggja sær e. viö, anvende den yderste flid,

gøre sig den største umage. 2) to., ene, alene.

einans [ainans], to., én eneste, kun én, undertiden i forbind. med det bestemte kendeo., e. náttina SK. 9, l. 4 f. n.; ik. eittans, e. havi eg vatnker drukkið FA. 113, 14.

einbýli [ainboili], ik., enligt beliggende gård eller hus, enebolig, eingin metur e. (við tað), sum tað er vert, ingen skatter ensomhed, som den fortjener det FA. 315, 17. Flt. einbýlir.

einbýlismaður [ainboilismæavor], hak., mand, som bor ene for sig selv eller på et enligt sted.

einfaldur [ai nfaldor], to., 1) enkelt, ikke sammensat. 2) simpel, enfoldig, ligefrem.

eingil [andžil], hak., engel. Fit. einglar.

eingilskur [andžilskor], to., engelsk.

eingin [åndžin], ubest. stedo., ingen (som no. og to.); ik. ein ki; fyri einki, 1) gratis; 2) til ingen nytte, standa fyri einki, stå ledig, stå og drive, vera fyri einki, due til intet, intet formå FA. 326, 17; 3) uden grund; — til einkis, til ingen nytte; forgæves; vera til einkis — vera fyri einki. — einki træffes også brugt som bio., — i k ki, sig mær einki tað FA. 305, 30.

eingir [ańdžir], flt. af ong.

einhvör [ainkver, ainkver], ubest. stedo., 1) nogen, en eller anden (= on. einnhverr); hedder i nævnef. almindeligst onkur (sé dette ord).

einka(r)barn [(arŋkabadn,) a'ŋka(r)badn] sé onkabarn, som er den almindelige form.

einki [å ntši], ik. af eingin.

einkja [a'n'tša], huk., enke. Flt. einkjur.

einkjumannasorg [a'ntsomanasarg], huk., enkemandssorg.

einkultur [ai'nkoltor], to., enkelt. Jf. einfaldur.

einliga [ainlia] og einsliga [ainslia], bio., enligt, ensomt.
einmánuður [ainmåanavör], hak., april måned FA. 343,
30; et temmeligt sjældent og kun i visse bestemte forbindelser anvendt ord. Har almindeligvis formen einmáni.

einnáttarsodnur [ainnátasådnór], hak., det korn, som ligger én nat på korntørringslægterne (de såkaldte sodnspölir) for at tørres. Sé nærmere under sodnur og sodnspölur.

einsamaldur, einsumaldur - einsamallur.

einsamallur, einsumallur [ai'nsamadlor, ai'nsomadlor], to., alene, ensom.

einsligur [ainslijor], to, enlig, ensom. — SK. 94, 25 i betydn. ensomt omflakkende, stimand.

einsæri, einsæris [ai'nsæarı, -rıs], bio., alene for sig selv. afsides; til side, særskilt.

eira [aira] (rd), udso. (med hf.), spare, skåne.

eirindi [airindi], ik., skansel.

eisini, eisinni [aisını], bio., også, ligeledes; vistnok opstået af «einsegin» — isl. einneginn, einnig (ligeledes, på samme måde) for: einn veg(inn) — jf. on. hinsig, hizig for: hinnig (hinn veg), og isl. sinsiginn ved siden af sinneginn, sinnig (sinn veg); endelsen -megin bliver på fær. til -minni, jf. båðuminni, hvöjuminni, høgruminni. Etymologien findes opstillet i S. Grundtvigs og J. Blochs håndskrevne færøske ordbog (efter S. Bugge).

eista [ai'sta], ik., testikel. Flt. eistu og eistur.

eita [ai'ta] (æt, itu, eitið og itið), udso., hedde, kaldes.

Jf. heita, kalde,

eiti [ai't1], ik., løfte, spec. løfte om at begære en pige til kone eller ægte hende, frieri (= heiti). digt. Sé streingja, streingja eiti (heiti).

eiti [aicti], ik., navn, benævnelse; sita fyri eitt e., sidde til ingen nytte, som et nul (blot som et navn), være med for et syns skyld FA. 290, 23.

eitil [ai til] hak., kertel. Flt. eitlar.

eittans [aittans], ik. af einans.

eitur [ai tor], ik., edder, gift.

eiturbland [aitorbland], ik., edderblanding, gift SK. 61, 23.

eiturblásin [aictorblassin], to., opsvulmet af edder eller qift FK. 25, 101. eiturbloð [ai'turblou], ik., giftigt blod. eiturkelda [ai tortšælda], huk., edderkilde. eiturkorn [ai torkådn], ik., edderkorn. ekki [æ'tši], hak., 1*) smerte, sorg, bekymring. pludselig ængstelse, smertelig forskrækkelse, loypa ekka á ein, gøre en angst, forskrækket. ekt [ækt], kun i forbindelserne: til ektar, til ekta, til ægte. eldibrandur [ældıbrandor], hak., 1) brændende stykke træ; 2) brændsel. eldleysur [ældlæi sor], to., uden ild, som mangler ild. eldloysi [ældlåi si], ik., mangel på ild. eldri [ældri], højere grad af gamal. eldslökkingur [ældslö"tšingor], hak., den omstændighed, at ilden (på arnen) er gået ud, tab er e., ilden er gået ud, gera eldslökking, slukke ilden (på arnen) FA. 286, 24. eldur [ældor], hak., 1) ild; 2) ildløs, ildebrand. Flt. eldar (bål). elfinbein [æ'lfinbain], ik., elfenben, - filabein. ella [idla], bo., eller. elli [ædli], huk., ælde, alderdom. ellivu [ædlivo], talo., elleve. elska [æ'lska] (aö), elske. elskiligur [æ lstšílīor], to., elskelig. elskógur, elskóg [æ lskou(or)], bak. og huk., elskov, kærlighed. elstur [æ'lstor], højeste grad af gamal. elta [æ'lta] (lt), udso., 1) (klemme, presse) ælte, e. tálg, ælte tælle; derimod altid knoða dríl, ælte bygbrød. e. ein, følge en i hælene, altid være tæt i hælene på en. elva [ælva] (vd), udso., iværksætte, forårsage; elvist nú meiri vandi, nu oges faren SK. 48, 131; ove, drive, her elvist ein illur sidur SK. 51, 169; e. seg, opføre sig på en vis måde, tú tarít ikki, Illugi, e. teg so kátan FK. 35. 24: — e. sár upp, rive et sår op: — (med hf.) $f\ddot{a}$, lokke, tilskynde, e. tveimun saman, få to i hår sammen. elvarfljóð [ælvafl(j)ou], ik., - álvarfljóð. elvargeingi [ælvargandži], ik., alfefølge, alfeslæng. elvarhús [ælvarhúus], ik., = álvarhús. elvarrann [ælvarann] = álvarrann. elvur [ælvor], hak., alf. = álvur. Flt. elvar. elvur [ælvor], hak., elv FK. 45, 75. Flt. elvir. embætisvald [æmbæatisvald], ik. embedsherredømme. enda [ænda] (aō, endaō og ent), udso., 1) ende, gøre ende på. 2) tage ende, = endast.

 $\mathsf{Digitized}\,\mathsf{by}\,Google$

endadagur [ændadæavor], hak., sidste dag, afsluttende dag. endi [ænd1], hak., 1) ende, spids af noget. 2) stykke. stump (af noget tyndt og langstrakt, tov. garn o. l.) 3) ende, slutning; á enda, til ende FA. 292, 20, so varð

tó í endanum, således gik det dog tilsidst FA. 409, 20.

enn [æn], bo., end (efter to.'s hejere grad).

*enn [æn], bo., men FA. 266, 35. Nu: men.

enn [ænn], bio., 1*) endnu en gang, atter SK. 49, 149. 2) end, endnu (forstærkende ved højere grad). 3) endnu.

endnu på denne tid.

enni [ænni], ik., pande, alm. i remser og kvad; spec.: hests pande med blis; ennih vitur, med hvid blis. Flt. ennir. ennisbrattur [ænnisbra tor], to., med stejl, flad pande.

enntá [æ ntåa], bio., 1) endnu, endnu på det tidspunkt, fremdeles FK. 92, 77. 2) endnu, fremdeles, videre, o. skalt tú siga mær SK. 101, 8. 3) så, da, e. man hann vísa tær á sínar herkonur tólv FA. 88, 4, e. hygg tú, Jatvaro, at fingurgulli tinum FA. 88, 9 (enn synes her brugt blot som overgangspartikel). Ordet mest digt.

enskur [æ'nskor], to., engelsk. Almindeligere eingilskur.

epli feepli, ik., æble. Flt. eplir.

erkibispur [æ rtšibispor], hak., ærkebisp.

erkvisin [æ'rkvīsin], to., som intet tåler, ømfindtlig og klagende, ømskindet.

erma [ærma] og ermi [ærmi], huk., ærme. Flt. ermar.

erra [ærra] (ab), udso., gøre kæk, få til at knejse, mande op (e. upp), e. seg upp, mande sig op, skyde hiærtet op i livet FA. 365, 12.

errin [ærrin], to., 1) frejdig; 2) knejsende, stolt, som bryster sig, er mindre ringeagtende end erpin og går mere på udseendet end stoltur. Jf. stoltur og svinnur.

ersmaur [æ rsmaavor], to., meget lille, lille bitte.

erta [ærta] (rt og að), udso., tirre, opirre, drille; med hf. SK. 45, 99; e. saman, få i hårene på hinanden (hverandre) ved tirren, drillerier SK, 45, 100.

ervi [ærvi], ik., arveøl, gravøl (gilde til ære for en afdød).

ervi [ærvi], to. i højere grad, øvre, - evri, især i forbind, i erva, højere oppe, ovenover FA. 394, 32; oppe under loftet, ovenpå (i den øverste del af huset). Ellers alm. ovari.

eskja [æstša], huk., æske. Flt. eskjur.

espingur [æspingor], hak., lille båd (egl. båd af aspetræ?), smakke, færgebåd FK. 80, 68.

eta [eeta] (át, ótu, etið), udso., æde, spise.

evna [ævna] (að), udso., 1) tilberede, forarbejde, tillave, e. til. 2) udrette, udføre, borin til gott at e., født til at udrette noget godt, stort SK. 16, 2; dette udtryk findes i kvadene varieret på mange måder: borin til góðs at e., borin til góðar at e., komin eller tikin til góðar (góðs) at e. SK. 38, 14. — so væl skal ríkum e., meget ævne, formå, de rige? FA. 130, 18; her synes at foreligge en sammenblanding med det danske «ævne, formå».

evni [ævn1], ik., 1) æmne, stof, gott var í honum (2: Olav Trygvesens skib Ormen lange) evni (stof, tømmer) FA. 270, 18. 2) person eller ting, som kan blive til noget, mansevni, mandsæmne. 3) æmne, genstand, formål. 4) anledning, lejlighed. 5) sag, forhold. 6) ævne, kraft FA. 2, 3. — flt. evni, evnir, 1) kræfter, midler; gott er at taka til evna FA. 197, 5. 2) åndskræfter, evner.

evri [ævr1], to. i højere grad, øvre, højere, e. veit eg ætlaran, tú hevur í ráðagerð, jeg véd en højere (mægtigere) bestemmer, som du har ved rådslagning (afgørelser) FK. 75, 12. Nu sjæld. og alm. erstattet af ov ari. Jf. ervi. evurlítil [eevorloit1], to., lille bitte. Også udtrykt ved

evurlítil [eevorloitil], to., lille bitte. Også udtrykt ved pinkulítil, elalítil (eller stærkere: elapinkutur).

eya [æija], udråbso., e. meg! ak! o ve! ve mig! FA. 302, 19. Jf. no. eie meg (eia, eya, jeya, klynke, jamre sig).

eydid [æij1]. fort. tillægsf. i ik. af et ellers forsvundet udso. (*eyda), bestemt af skæbnen, beskikket af skæbnen FK. 67, 55 (modsat ætlað, bestemt af mennesker); med ef., verður mær tess eydið, falder det i min lod FA. 99, 17. Jf. lagað.

eydkendur [æi tšændor, æ tš-], to., let at kende (fra andre),

let kendelig, særkendelig.

eydna [æd'na], huk., 1) skæbne, ymis er mansins e., omskiftelig er menneskets skæbne FA. 446, 25; tað var honum til eydnu lagað FA. 27, 6 (sé lagað). 2) lykkelig skæbne, lykke.

eydnumadur [æd'nomæavor], hak., mand, hvem lykken

følger, en lykkens yndling.

eyð sæddur [æisaddór. æissaddór], to. (ik. eyðsætt eller eyðsæð), let at sé FA. 377, 1; let at indsé, tað er eyðsæð, det er tydeligt, åbenbart.

eydur [zijor], hak., rigdom, herlighed, (overflødig) ejen-

dom, tá kortar os ei til eyð FA. 96, 25.

eydur [æijor], to., øde, blottet, tom FA. 281, 28.

eyga [zija], ik., 1) øje. 2) hvad der har lighed med et

øje, åbning. 3) maske på en strømpe. 4) lille tørvegrav. 5) lille rund fordybning i en strandklippe, hvor bjærgfugle yngle eller sidde (især lomvien og alliken). Flt. eygur (digt. også eygu og eygun).

eygleida [ziglaija, zg-] (dd), udso., følge (en, noget) med

øjnene.

eygnalok [æignaloek, ægna-], ik., øjelåg.

eygsjón [æikšoun, æk-], huk., øjesyn, syn, sigte, hava í (missa úr) e., have i (tabe at) sigte; báturin hvarv úr e. (forsvandt for øjet) FA. 339, 21.

eyka [ai'ka] (aō), udso., øge, forøge, formere; e. (nakaō)

til, lægge til, tilføje. eykast, forøges, tiltage.

eyknevni [æi knævnı, æk-], ik., øgenavn.

eymka [æ nka] (ao), udso., ynke, beklage; e. seg, klage sig, jamre sig.

eymliga [æimlia], bio., ynkeligt.

eymur [æimor], to., 1) elendig, ussel, e. er maður, ið agn sparir FA. 315, 24. 2) øm, ømtålig, ømskindet. 3) øm, kærlig, mong er konan eym SK. 36, 237.

eyrur [zeiror], hak., grov sand, grus.

Oyrvika [æirvīka, ær-], huk., jord i udmarken, blandet med grov sand eller småsten og stående under vand, fugtig, sumpet lerjord; dernæst også fugtig, sumpet muldjord (lavtliggende). eyrvikujörö. Flt. eyrvikur (steder, hvor der er sumpet ler- eller muldjord).

eyrvikukynur [æirvīkotšīnor], to, som har eller som indeholder sumpet jord, mest i ik., eyrvikukynt: hvar ikki eyrvikukynt var, hvor der ikke fandtes sumpet jord

(ler- eller muldjord) FA. 422, 1.

eysrúm [æisruum, æs-], ik., øserum i båden (imellem de

to bageste rotofter).

eystan [æstan], bio, østfra; vindurin er e., vinden er østlig; e. fyri (SK. 17, 15) og fyri e. (SK. 56, 226), fho. med gf. og bio., østenfor, øst for; fyri e., i øst FA. 322, 20; (som navneo.) i e., i øst, mod øst FA. 39, 18. e. eftir, sé eftir.

eystanduni [æstandūni], hak., torden fra øst SK. 102, 11. eystantil [æstantīl], bio., på den østlige side, mod øst SK. 5, 27.

eystari [æstari], eystastur [æstastor], hejere og hejeste grad af eystur. østligere, østligst.

eystfall [æs(t)fadl], ik., østfald, den strøm, der i de færøske fjorde løber i østlig retning.

eystur [&stor, &stor], hak. og ik., 1) hak., øsen, øsning, sita í eystri, sidde og øse (vandet ud af båden). 2) ik., øserum i båd (= eysrúm), tveitti (slængte) hann hann í eystrið inn FA. 291, 2, også (hvilket synes det oprindeligste) brugt = soga o: kølsvin i bunden af båd, hvor det vand samler sig, som øses ud.

oystur [æstor], ik., øst, den østlige himmelegn; i oystri, i

øst, i eystur, mod øst.

eystur [æstor], bio., øster, østerpå, mod øst. — eysturi:

har eysturi, dér østpå.

eysturmáli [æstormåalı], hak., sø, som fylder båden indtil randen; fáa eysturmála, (om en båd) blive ganske fuld af sø.

F.

fáa [fåa] (fekk, fingu, fingið), udso., 1) få, få fat i, fange. 2) få, opnå; f. sær konu (mann), tage sig en kone 3) forbundet med fort. tillægsf., få (mand) til ægte. udrettet, kunne, være i stand til, við einari hond kundi hann ikki fáa teymin loystan (for: loyst teymin) av snørinum, med én hånd kunde han ikke få løsnet fortømmen (sé teymur) fra snøren FA, 335, 21 f., tey f. ikki drigið anda, de få ikke draget, kunne ikke drage ånde FA. 330, 26, bátur fær ikki staðið undir berginum, båd kan ikke stå under bjærgvæggen FA. 339, 28. 4) få, modtage. 5) få, møde, blive udsat for, f. regn. 6) skaffe, bringe, skaffe til veje. 7) f. e-m nakao, levere, fly en noget; f. til handar, sé hond. — f. ein aftur, indhente en i løb, indhente en FA. 364, 13. f. í (ein), f. aftur í, få fat i, jf. f. fatur i. f. til, tilvejebringe, seint manst tú, Hjördis, f. til tey ráð SK. 4, 12. - fáast, fås, skaffes; findes, gives. fáast við ein, give sig af med en, fáast við nakað, sysle med, befatte sig med noget FA. 315, 5.

fadir [fæajır], hak., fader. Flt. fedrar (feður, feðir) sjælden

brugt. Mere gængs er pápi.

fadirbróðir [fæajirbrouir], hak., farbroder.

fadirsnavn [fæjirsnavn], ik., fadernavn. fadir-vár [fæjir-våar], ik., fadervor.

fagna [fagna] (a0), udso. med hf., 1) modtage venligt, gæstfrit. 2) modtage, f. einum.

fagur [fæavor], to., fager, skøn; nu mest i poesi. Jf. vakur. fagurliga [fæavorlīa], bio., fagert, skønt.

fagurligur [fæavorlior], to., fager, skøn at se til. digt.

faldur [faldor], hak., 1) fold, læg, kantning; koma undan móður faldi, fødes til verden. 2) hovedbedækning for kvinder FK. 66, 52. Flt. faldir.

falkur [fa'lkor], hak., falk; digt. (i kvadene) også om en hurtig hest SK. 103, 30 og om et hurtigsejlende skib. Flt. falkar.

fálkur [fålkor], hak., = falkur; hurtig hest SK. 96. 50.

fall [fadl], ik., fald. Flt. föll og fall.

fall [fadl], fort. ent. af falla.

falla [fadla] (fall [og fell], fullu, fallin), udso., 1) falde, falde ned; f. i berginum, falde, styrte ned og omkomme ved fuglefangst i et fuglebjærg. 2) falde, synke (f. eks. om hejvande lalm, fjaral, også i overført betydn., f. eks. om mod); aftage, sagtne, lægge sig, streymurin fellur, strømmen aftager i styrke, «fallandi eystfall», sé under broddur; nú man ríman f., nu lakker kvadet mod enden SK. 91. 58; hann letur ikki sína roðu f., han er fast i sin mening og forfægter den til det yderste. falde bort, ophøre, forsvinde (f. burtur). 4) falde i kamp, blive dræbt. 5) falde eller gå i en vis retning (egl. og overført); hon letur av tungu falla, hun udbryder SK. 44, 88, 6) passe; behage, synes om, spec. om smag (med hf.), tao fellur mær væl, det smager mig vel, det synes jeg godt om. - f. å, overfalde, bemægtige sig, ræðsla fell á tey ungu, rædsel overfaldt de unge; også "anløbe", bedække med et lag rust eller mug, tab er fallið á silvurið (også: silvurið er áfallið), sølvet er anløbet, tað er fallið á skerpukjötið, der har sat sig et muggent lag udenpå det vindtørrede kød. f. frá. 1) falde fra, svigte; 2) afgå ved døden, dø FA. 105, 10. f. í fátt, sé fátt. f. væl (illa) í lag, gå godt, lykkes vel (hjá e-m, for en), jf. bera í lag. f. (niður) í óvit, besvime. f. niour, holde op, slutte, bryde af FA. 51, 6 (mest i kvadene upers, om at slutte eller afbryde en sang). f. viö: taö fellur mær væl (illa) viö, jeg synes godt (ilde) derom. - fallast á nakað, bifalde noget. give sit samtykke til noget.

falligur [fadlijor], to., skøn, vakker. sjæld og digt. Jf. fagurligur.

fallkomin [fa'lkoemin], to., som står for fald.

fallstykki [falstitši], ik., løst brædt, som sættes imellem to lofttværbjælker (sé biti) i et værelse i det åbne rum fra "oversylden" (en af de øverste hoved- el bærebjælker,

der forbinde stolperne i en bygning, se syll) op til loftet, da bjælkerne i almindelighed ikke falses (knoppast) helt ned i oversulden.

fals [fa^cls], ik., falskhed, svig, ofta býr f. undir fríðum skinni FA. 315, 28.

falsari [fa'lsarı], hak., falsk og svigefuld person, bedrager FK. 6, 35. Flt. falsarir.

falskleysur [fa'lsklæisor], to,. uden svig, ærlig.

falssnóta [fa'isnouta], huk, falsk kvinde SK. 31, 169. Jf. snót og snóta.

falur [fæalor], to., fal, tilfals, som kan købes, viltú keypa tað væna vív, vit hava falt at selja FA. 97, 20; til fals, tilfals FA. 201, 5.

fámentur [fåamæntör], to., fåmændt, fåtallig, ikke mandstærk, modsat fjölmentur.

famna [famna] (ao), udso., — favna (ellers fevna). Jf. fagna.

fang [fæng], ik., favn (rummet imellem de to favnende arme), også rummet imellem de omsluttende lår; skød; sita í fangi, sidde på skødet.

fanga [fænga] (að), udso., 1) fange, gribe. 2) (mest i poesi) få; opnå; skaffe (— fáa); hann fangaði helsótt stríða FK, 74, l. 2 f. n.

fangi [fæńdži], hak., fange. Flt. fangar.

fångur [fångor], hak., sé fongur.

fani [fæani], hak., djævel; fanin, fanden.

fann [fann], huk., snedrive FA. 24, 26; digt. for fonn.

fantabú [fantabúu], ik., dårligt, letfærdigt bo eller hus? FA. 214, 10. Usikkert ord.

fányti [faaniti], hak., 1) tosse. 2) som to., hin fányti, fanden (ogl. den lidet nyttige).

fánýti [fåanıtı], sé det foreg. ord; sá hin fánýti FA. 79, 16.

far [fæar]. ik., 1) færd, gang. 2) vej, spor. 3) befordring til søs, overfart FK. 3, 4. 4) fartøj, båd (i sammensætninger som: tíggjumanna —, áttamannafar o. l.).

far [fæar]. ik.. agtpågivenhed, opmærksomhed, eftertanke, geva sær f. um, give agt på, være opmærksom på. Egl. vistnok samme ord som det foreg.

*fár [fåar], ik., hidsighed, vrede FA. 182, 25; ondskab SK. 30, 162.

fara [fæara] (fór, fóru, farið), udso., 1) bevæge sig, fare, gå (både egl. og overført); f. upp á tjólegg og detta niður á langlegg, begynde på noget stort, som man ikke

kan magte (egl. rejse sig op på lårbenet og falde ned på skanken, alm. brugt om kalven) FA. 318, 31; tá jö öljö fer inn, fer vitio út, når øllet går ind, går forstanden ud FA. 321. 22: eingin fer undan lagnuni, ingen undgår (undflyr) sin skæbne FA, 317, 27; - *lata orðum f., udbrude SK. 36, 228. 2) drage, rejse, gå eller begive sig et sted hen, f. burtur ao bioja, drage ud at beile FA. 298, 7, ellers alm. f. út at bioja, drage ud at betle. tiage: drongurin for fyri prest og degn, drengen gik til eller fremstillede sig for præst og degn FA. 295. 17: (med gf. af ord, som betegne færd, rejse, vej) f. sin veg, f. sin kós (drage sin vej) FA. 312, 22, også uregelmæssigt styrende •hoyggj•, i udtr.: fara hoyggj (el. blot: fara), rettere: f. um hoyggi, vende hø; — f. illa, drage el. komme afsted på en dårlig måde. — f. á flog, sé flog. 3) gå bort, forsvinde, tilintetgøres (sé farast); briste, f. sundur. 5) gå, forløbe på en vis måde, falde ud FA. 177, 5. 6) befinde sig i en vis tilstand, eingin fer væl av ti, at annar fer illa, ingen har det godt eller nuder fordel, fordi det går en anden ilde FA. 314, 4; fario nú væl í harrans frio, lever nu vel i herrens fred FA. 297, 22 (her brugt om den bortdragendes hilsen til de tilbageblivende). 7) fara med efterfølgende navnef. med at, a) give sig til at, begynde at, tao (barnio) fór tá so sárt at gráta, det (barnet) gav sig da til at græde så bitterlig FA. 332, 29, tao var fario at kreyma, sneen var begyndt at to op, der var indtrådt tobrud FA. 452, 3, b) komme til at, måtte, annar fór at falla, den ene måtte falde, c) ofte blot omskrivende: tao man so f. at vera, det er nok således, til tess eri eg higar komin at f. at bibja mær vív FA, 306, 34, - f. aftur, 1) gå tilbage; 2) aftage (i kræfter), tabe sig; 3) vove påny. f. at, bære sig ad. f. eftir (e-m) 1) gå for at hente; 2) tro, lide på. f. fram, gå frem på en vis måde, *viö taö fór hann fram, sådan var hans fremgangsmåde, hans adfærd FA. 67, 18. f. fyri bakka, sé bakki. f. í (klæðini), 1) iføre sig (klæderne), f. í brynju SK. 78, 47; 2) klæde sig på (jf. lata seg i). f. niður, gå i seng FA. 408, 33, også: f. niður undir FA. 396, 34. f. sundur, gå itu. f. til neyta(r), gå ud at malke køerne, som gå på græs i udmarken. f. um, 1) f. um ein, a) gå, fare o. l. forbi en FA 330, 13, b) omgås ret, far um trúgvan og ótrúgvan, søg at omgås den tro og den utro på rette måde: 2) f. um = f. fram, fór

ikki um við fári FK. 41, 26. f. undir at bera, tage en byrde på nakken eller skuldrene (f. undir byrouna), tage fat på at bære (spec. om hø) FA. 427, 28; f. undir kunna, (om malkepigen) gå hen at malke koen. f. upp, stå op (af sengen). f. úr (klæðunum), afføre sig (klæderne); klæde sig af (jf. lata seg úr); f. úr um foturnar, tage fodtøjet af FA. 407, 30. f. væl (illa) við e-m, behandle en godt (ilde); *tú far ikki við so hátt, gå ikke så højrøstet til værks, vær ikke så højrøstet FA. 212, 8. - farast: 1) e-m ferst væl (illa). det går en godt (ilde). 2) tilintetgøres, gå til grunde (hyppigst forfarast). 3) trúgvur og ótrúgvur farast, tro og utro ere blandede (gå i flæng) mellem hverandre FA. 320, 29. - nut. tillægsf. farandi, 1) farende, dragende; 2) farbar, fremkommelig; tao er ikki farandi, det er ikke vejr (eller omstændigheder) til at tage afsted i, vejen er ikke fremkommelia: um tao ikki var farandi FA. 412, 30 f. - fort. tillægsf. farin, 1) faren, 2) stedt, illa farin, ilde stedt. dragen. 3) ødelagt; borte.

farg [farg]. ik., tung vægt, som lægges på noget for at presse det sammen; presse; undir fargi, i presse. — fargafiskur, fisk, som tørres væsenlig ved at presses i stabler med brædder og sten som overlag.

farga [farga] (ab), udso., farve.

farmaskip [farmašīp], ik., skib med ladning, handelsskib. farmur [farmor], hak., byrde; ladning. Flt. farmar.

fartur [fartor], hak., fart.

fast [fast], bio., fast, kraftigt, stærkt.

fast [fast], bo., skønt, omendskønt. Bedre tóat (hóast).
fasta [fasta] (a0), udso., faste, afholde sig fra mad; nut.

tillægsf. fastandi, fastende, som intet har spist.

fastliga [fastlia], bio., fast, kraftigt, stærkt SK. 11, 84.

fastnadarord [fastnaroar] = fastnaroro.

fastnarband [fastnarband], ik., trolovelsesbånd, trolovelse. fastnarord [fastnarord], ik., fæstensord, trolovelsesord.

fastur [fastor], to., fast, ubevægelig; f. i e-m, stikkende eller hængende fast i noget; standhaftig. 2) fast, pålidelig, sikker. 3) bunden, ufri.

fatla [fatla] (a0), udso., binde el. vikle bånd (fetil) om, spec. binde bånd om en bylt (til at bære på ryggen).

fátt [fåt]: falla i f., sé fáur.

fattast [fatast] (að), udso. (pers. og upers.), mangle, fattes, mær fattast nakað (nf. el. gf.); jf. vanta og skorta.

fattur [fattor], to., krummet el. bøjet tilbage, indbøjet i ryggen, svejrygget; ennið hevur hann fatt (tilbagebøjet, knejsende pande) FA. 30, 13.

fatur [fæator], i udtrykkene: fáa (taka) f. á e-m eller ein, fáa f. í ein, hava f. á (í) e-m, få, have, tage fat på en. jf. no. fat (greb, håndtag).

fátækur [fåatakor], to., fattig.

fátekur [faateekor], to., - fátækur; ilt er at vera tykkin og f. FA. 320, 25.

fáur [fâavor], to., 1) ringe i antal, få (= fit. fáir); fáur kann eitt barn at eiga, kun få forstå at eje et barn FA. 315, 21; ik. fátt, a) lidet, lidt, fátt verði tær á vási, kun lidet besvær skal du få SK. 28, 135; b) få (= fáir), fátt er sum faðir, einki sum móðir FA. 318, 27; få ting, fátt er betri (verri) enn á orði haft, få ting ere bedre (værre) end der fortælles FA. 315, 10. 2) fåmælt, ordknap FK. 29, 1; (upers.) vera fátt um ein, være ordknap el. modfalden; — falla í fátt, blive tavs og ilde tilmode, miste modet FA. 415, 2; blive stum af forundring, falde i dyb forundring. — fit. fáir, få.

fávitska [fåaviska], huk., enfoldighed; fávitskutur, en-

foldig.

favna [favna] (a0), udso., fuvne, omfavne. Også fevna. favnur [favnor], hak., 1) favn, rummet imellem de udstrakte arme; 2) favn som længdemål. Flt. favnar.

fedgar [fæggar], hak. flt., 1) fader og søn, også bedstefader, fader og søn tilsammen eller to af dem. 2) to,
som altid følges ad, to, som holde sammen i tykt og
tyndt.

fegin [feejin], 1) to., glad, fornøjet, f. um nakad, fornøjet over noget. 2) bio., gærne, fegin vildu teir FA. 399, 3.

fegna [fægna] (að), udso., 1) glæde, fornøje. 2) blive glad eller fornøjet, = fegnast, tekur nú fljóðið at fegna FA. 32, 5; ellers alm.: fegnast.

feigd [faigd], huk., nærforestaende død, feigdin dregur mannin FA. 315, 31.

feigmaður [faimæavör], hak., mand, som er dødsens, hetta var ikki feigmans róp, eg hoyrdi á hesum bragdi, det råb, jeg hørte i dette øjeblik, kom ikke fra en dødsens FK. 81, 84.

feigarmadur [faijarmæavór], hak, — feigmaður.

feigur [faijor], to, dødsens, hvis død er nærforestående; også viet til undergang, lotu byggja ein feigan knörr FK. 131, 3.

 $\mathsf{Digitized} \, \mathsf{by} \, Google$

feimin [faimin], to., sammenhængende, klæbrig, fast (om sne. mel o. l.).

feitikúgv [faitikigv], huk, fedeko.

feituneyt [fai tonæi t]. ik. fit., fedekvæg.

foitur [fai'tor], to., fed.

felag [feelæa], ik., 1) fællig, fællesskab, sameje. 2) forening, forbund. binda f., sé binda; vera í felagi, stå sammen, være i kompagni FA. 450, 16. Flt felog.

felagstridjungur [feelastrījingor], hak., tredjeparten i et

 $f \overline{x} llig.$

feldur [fældör], hak., 1) kappe, overkappe. 2) pels, skind; verm tin frosin feld FK. 135, 49. Flt. feldir.

fella [fædla] (ld), udso., 1) fælde, nedlægge, f. niour SK 48, 134. f. av, slutte en strømpe (jf. læs a av). 2) fælde, indfælde (f. eks. en fiæl ind i en anden).

felli [fædli], ik., ødelæggelse på fårene, stor dødelighed blandt fårene (især på grund af vinterens strænghed), f. hevur verið á seyðinum, fårene ere omkomne i massevis.

fon [feen], ik., dyb sump, ufremkommeligt morads. Fit. fon. ford [feer], huk., 1) færd, rejse. 2) rejsende følge, ekspe-

dition. 3) bevægelse, adfærd (jf. framferð, viðferð). 4) fart. 5) gang, skifte, aðru ferð, anden gang, tvær ferðir, to gange (jf. reisa), eina ferðina, engang FA. 332, 8. — koma í f. við ein, komme i kast med en FA. 292, 9. vera á f., være på færde, (i gang) FA. 332, 25. Flt. ferðir.

ferdamikil [feeramītšil], to., hurtig på grund af stærk travlhed (med bibetydn. af megen leben frem og tilbage), ilsom FA. 395, 7.

ferdast [feorast] (a), udso., færdes, rejse, være på rejse. ferfettur [fæ'rfö'tor], to., firføddet.

formenningur [færminingor], slægtning i fjerde led. Fit. formenningar.

feskmatur [fæskmæator], hak., fersk mad (fisk el. ked).
festa [fæsta] (st), udso., 1) fæste, gøre fast; f. (oyggj) i
botn, fæste (ø) til havbunden FA. 352, 26. 2) fæste,
sikre, tilsikre. 3) fæste til giftermål, trolove. 4) uegl.
(i poesi) og med ef., f. hallar, komme til slottet, til
hjemmet. — f. i (nakaö), (om ild) fænge i, antænde;
f. sær (med underforstået: eld) i pipu, tænde sin pibe.
— fe stast, fæste sig.

festarmadur [fæstarmæavor], hak., fæstemand. festarmoyggj [fæstarmåd'dž], huk., fæsteme.

festi [festi], ik., tov, band (hvormed noget fastbindes). Flt. festir.

festnarband [fæstnarband], ik., = fastnarband.

festnarord [fæstnaroer], ik., = fastnarord.

fet [feet], ik., 1) fjed, skridt. 2) (sjæld.) skridt el. fod som mål, også feti: tað var favn og feti mest SK. 73, 37. Flt. fet.

feta [feeta] (aō), udso., skridte, skridte ud.

feti [feeti], hak., fed, del af en haspe. Flt. fetar. Også fet, ik. fetil [feetil], hak., band, rem, til at bære noget i (spec.

over skuldrene el. hovedet). Flt. fatlar og fetlar.

fetta [fæ ta] (tt), udso., bøje tilbage opad; f. sær, strække sig, skyde brystet frem og ryggen ind, bryste sig FA. 300, 19,

fevna [fævna] (nd), udso., favne.

fiandi [foijandi], hak., fjende FA. 303, 35. I daglig tale alm. figgindi [fod'dzındı].

figgja [fod'dža] (ao), udso., hade.

figgjar [fod'džar], ef. af fæ.

fikta [fikta] (aö), udso., fægte, kæmpe; fiktast - fikta. filabein [foilabain], ik., elfenben.

fimm [fimm], talo., fem.

fimtan [fi mtan], talo., femten.

fimti [fi* mti], talo., "halvtreds. Nu alm.: hálvtrýsinstjúgu. fimur [fimor], to., behændig, snar i sine bevægelser, f. á fótunum, rask og let til bens SK. 52, 173 (= fótfimur).

fingur [fingor], hak., finger. Flt. fingrar.

fingurgull [fingorgodl], ik., guldring, fingerring af guld. finna [finna] (fann, funnu, funnio), udso., 1) opsøge, (søge at) finde; f. ein á máli, opsøge en for at få ham i tale. besøge en SK. 88, 31, alm.: f. ein til måls; 2) finde, støde på, træffe; 3) opfinde (nu alm. erstattet af finna upp el. uppfinna); 4) mærke, fornemme, hann læt ikki á sær f., han lod sig ikke mærke med noget SK. 98, 77. - f. á (uppá), finde, støde på, finnur uppá, hvar ið Sjúrður liggur FA. 64, 87; f. (nakað) til, opfinde el. ansore noget som grund. — finnast, findes, træffes, mødes; finnast at e-m, udsætte på noget, dadle, laste; finnast um: e-m finnst mikið (lítið) [også: væl, illa] um

nakao, en synes godt (ilde) om noget. finningarbátur [finningarbåator], hak., båd, som først kommer til en flok grindehvaler og til belønning får den

bedste hval, når flokken er dræbt.

finningarmaður [finningarmæavór], hak., mand, som (på land eller i båd) først ser en flok grindehvaler; fit. finningarmenn, mandskab på finningarbátur.

finskur [ficnskor], to., finsk.

finur [foinor], to., fin.

fíra [foira] (rd), udso., 1) fire, give løs; 2) give efter, vige.

— f. undir ein, 1) drive en frem, skynde på en, 3) støde til en, skubbe en (også: f. ein).

firnast [firnast] (ab), udso., undsélig holde sig tilbage, være undsélig.

firndarríkur [findarroikor], to., umådelig rig.

firra [firra] (ab), udso. (med hf.), 1) fjærne, bortfjærne; tå firrabi hann sínum lívi, da frelste han sit liv ved flugt SK. 128, 94. 2) hindre, forebygge. — firrast, firrast undan, flygte, flygte bort.

fiska [fiska] (ao), udso., fiske.

fiskabein [fiskabain], ik., fiskeben.

fiskahjallur [fiskatšadlor], hak., tremmehus, hvori fisk vindtørres.

vindtørres.
fiskatorva [fiskatårva], huk., fiskestime. Jf. torva.
fiskiklakkur [fistšiklakor], hak., fiskegrund, banke el.

grund i søen, hvor fisk samler sig.

fiskikrókur [fistšikrou'kor], hak., fiskekrog. fiskiskapur [fistšiskæapor], hak., fiskeri (= fiski, ik.).

fita [fīta] (aō), udso., fede.

fit [fit], huk., (lav, fugtig) eng. Flt. fitjar.

fitja, fita [fitša, fita], huk., lalle, lab på en sælhund, også spec. baglalle. En sideform er fitjing (fram- og aftur- fitjing). Flt. fitjur, fitur (fitjingar). Jf. lálla.

fitna [fitna] (a0), udso., blive fed.

fittur [fi tor], to, 1) bekvem, duelig, f. til nakað. 2) net, vakker. Lig engelsk: fit.

fjadraleysur [fjæaralæisor], to., uden fjer.

fjadurskotin [fjæavorskoetin], to., 1) som har fældet sine fjedre. 2) nedslået, bedrøvet.

fjala [fjæala] (*fjól, fjaldi, *fjaliö, fjalt), udso., fjæle, skjule;
f. um kúgv (kú), gemme og opføde en ko SK. 72, 18.

fjálga [fjålga] (aö), 1) varme, lune. 2) hæge, pleje (f. um). 3) sætte i net og hyggelig stand, pudse op (f. um), f. um hús. Også fjálva.

fjálgur [fjálgór], to., varm og lun, f. mundi hann liggja, varmt og blødt lå han FA. 305, 18; f. er móður andi FA. 318, 25.

fjall [fjadl], ik., fjæld, bjærg. Flt. fjöll.

fjallakavi [fjadlakæavi], hak., fjældsne, sne på fjældene.

fjallatindur [fjadlatındor], hak., fjældtind. fjallatussi [fjadlatossi], hak., fjældturse. fjallgonga [fjalgånga], huk., handlingen at drive fårene fra fjældet til fårefolden: om foråret for at få ulden af dem og om hesten for at slagte dem.

fjalllysi [fjalloi 81], ik., klart vejr at drage til fjælds i

(ved fjallgonga).

fjallmaður [fjalmæavor], hak., mand, der går til fjælds efter får.

fjallstavur [fja stæavor], hak., fjældstav, lang og forneden jærnbeslået samt med pig forsynet stav.

fjåltur [fjå ltor], ik., rysten, skælven; fjåltra, ryste, skælve.

fjálva [fjálva] (að), udso., = fjálga.

fjara [fjæara] (að), udso. (om søen) ebbe, blive ebbe, hann fjarar sjógvin el. hann fjarar, det ebber, søen falder.

fjarskotin [fja rskoetin], to., 1) afsondret, langt borte. 2) fraværende. 3) bortstødt, forskudt; ein f. ravnur, et skumpelskud.

fjendi [fjændi], hak.: fjendin, fanden FA. 371, 19; også fjandin. Jf. fani, fányti.

fjóna [fjouna] (að), udso., hade. Jf. figgja.

fjórði [fjouri], ordenstal, fjerde.

fjórðingsvegur, fjórðungsvegur [fjouringsveevor], hak., fjerðingvej.

fjórdingur, fjórdungur [fjouringor], hak., 1) fjerdedel,

fjerding. 2) fjerdingvej. Flt. fjórðungar.

fjós [fjous], huk, aflangt stykke sælhundespæk, del el. part af en i (ti) stykker skåren sæl; stykke af aldansfiskur (sé dette ord) FK. 124, 45; — alt ein fjósin, alt af én slægt el. art, alt samme slags. Flt. fjósir og fjósar.

fjós [fjous], ik., fjøs, kostald.

fjósdyr [fjou sdīr], huk. fit., fjøsdør, stalddør.

fjóskona [fjou skoena], huk., kone, som røgter kvæget i stalden.

fjúrtan [fjø rtan], talo., fjorten.

fjödur [fjöovor], huk., 1) fjeder. 2) blad på spyd el. økse. Flt. fjaorar.

fjöld [fjöld], huk., mængde, stor skare; fjöldin, størsteparten, de fleste.

fjölmentur [fjölmæntor], to, mandstærk, med mange folk.
*fjör [fjøer], ik, liv; fjör mitt! udråbso. (udtrykkende utålmodighed el. vrede) FA. 353, 33.

fjör [fjoor], i udtr.: í fjör, ifjor, forrige år.

fjöra [fjeera], huk., 1) ebbe, lavvande. 2) forstrand, "fjære" o: den del af stranden, som er tør ved ebbe, men overskylles af flodvandet.

fjördur [fjeeror], hak., fjord. Flt. firdir.

fjöruslættur [fjoerösla tor], to., fladstrandet, hvor der er flad forstrand, mest brugt i ik., fjöruslætt, ikki er fjöruslætt í Gásadali, ikke er der nogen flad forstrand i G. FA. 339, 26.

fjöruti [fjøoroti], talo., fyrretyve.

fjötur [fjeetor], ik. og huk., lænke, fangejærn. Flt. fjötur (ik.) og fjötrar (huk.).

flåi [flåa], hak., større, i søen udskydende, land/ast helle (flad sten), som overskylles af flod eller brænding. Flt. flåar.

fláir [flåajır], fit. af flógv.

flag [flæa], ik., græstørv. Flt. flög.

flagd [flagd], ik. og huk., jættekvinde FA. 33, 1; nu alm. om en ond kvinde. Flt. flögd, flagd.

flagdaskáli [flagdaskåalı], hak., troldkvindestue, trold-kvindebolig FK. 122, 22.

flagsa [flaksa] (ao), udso., slå med vingerne; flagre.

flagtorva [flæatårva], huk., græstørvrude, stykke græstørv.
flagvelta [flæavæ*lta], udso., (ved jorddyrkning) afskrælle
græstørven og lægge den omvendt over gødningen. Jf.
velta.

flaki [flæatši], hak., 1) løsrevet stykke, vrag, som flyder på søen; 2) lille tømmerflåde; 3) flage af sammenslåede fjæle, Ragnar legði skip undir flaka (for at dække ladningen) SK. 69, 18. Flt. flakar.

flakka [flaka] (ab), udso., flakke, vanke om.

flekja [fleetša] (flakti), udso., flække; afrive.

fles [flees], huk., skær, flad klippe i søen (ragende op i el, lidt op over vandskorpen). Flt. flesjar.

flestallir [flæstadlır], to. flt., de allerfleste; ik. ent. flestalt (som bio.): flestalt er hann av givrum treystur, han er stærk i de allerfleste trolddomskunster FK. 63, 17.

fletta [flæ'ta] (tt), udso., flå, tage skindet af; f. upp um seg, (om kvindfolk) blotte sig, tage skørterne op.

fleyga [flæija] (aö), udso., fange fugle i luften med fleygustong (stang med net på til fuglefangst). If. fygla.

fleygustong [fleijostång], huk., stang med net på til at fange fugle med.

fleytagjald [flæi'tadžald], ik., betaling med fleytir; nú fekkst tú len fyri fleytagjaldiö, nu fik du løn for den tynde, dårlige mælk, du har trakteret mig med FA. 362, 5.

fleytir [flæitir], huk. flt., mælk med osteløbe, som bliver rørt el. pisket til skum med tiril (sé tiril) lig flødeskum. flikki [flitsi], ik., skinke, flæskeside. Flt. flikkir.

flis [flois], huk., 1) skive; breyoflis, stykke brød. 2) splint. træsplint. Flt. flisir.

flisa [floisa] (ab), udso., skære i skiver.

fljod [fljou], ik., kvinde (mest i kvadene). Ofte (især udenfor Norderødial.) i formen floo. Flt. fljoo, floo.

fljótur [fljou'tor], to., hurtig til bens; også alm. flótur.

fljúgva [fljigva] (fleyg, flugu, flogið), udso., flyve; også ile, løbe hastigt. Alm, også formen flúgva [fligva], i det mindste udenfor Norderedial.

flou], huk., 1) flod, hojvande (modsat fjöra). 2) voldsom regn, skylle.

flóð sflou], ik., — fljóð.

flódarsteinur [flouarstainor], hak., sten yderst ved strand-

kanten og omskyllet af højvande.

flog [floe], ik, 1) flyven, flugt; 2) flyvende fart; 3) løben, sværmen. - fara á f., flyve op, afsted; sætte afsted i flyvende fart FA. 418, 6.

flogdreki [floedreetši], hak., flyvende drage.

flogsa [flaksa] (ab), udso., rende om, føjte. flogsa, huk., tøjte. flogy [flægy], huk., 1) vandret lag i en opstabling (spec. lag i en høstak); 2) en af de afdelinger (stabler), hvoraf en opstablet masse består (f. eks. [stak af] torv, saltfisk). Flt. fláir (og fløur).

flógvi [flægvi], hak., munding af en fjord imellem to øer: fortsættelse af et sund, som udvider sig mod havet.

Flt. flógvar.

flógyur [flægvör], to., lunken; flóna (að), blive lunken el. varm.

flaksmæavor), hak., stimand, ransmand (som medlem af en stimandsflok el. bande betragtet).

flokkur [flåkor], hak., flok. Flt. flokkar.

flongja [flåndža] (gd), udso., piske, prygle, nu mest i spec. betydn. prygle på bagen Også fleingja.

florur [flouror], hak., rende i en kostald til opsamling af møget og vandet fra kreaturerne, afløbsrende i en stald. Flt. flórar.

flota [floeta] (ao), udso., få til at flyde, sætte ud på vandet

(helst om båd, fartøj).

flota [flouta] (fleyt, flutu, flotio), udso., 1) flyde på vand; 2) flyde, rinde; f. í grát, flyde hen i gråd, briste i gråd; være drivvåd; 3) være tilstede i overflødighed. Også den ældre form fljóta bruges endnu, især i Norderødial., hvor den er fremherskende.

flotdreki [flotdreetši], hak., drageskib.

fioti [floeti], hak., flåde. Flt. flotar.

flotna [flatna] (ab), udso.. komme op på vandfladen, flyde op. flotovægi [floetåd'dž], huk., flydende ø.

flótur [floutor], to., sé fljótur.

*floy [flåi], ik., fartøj, skib. digt.

floygdur [flagdor], to., flyvefærdig, flyvedygtig.

floyggja [flåd dža] (gd), udso., lade flyve; kaste, slænge.

floyta [flaita] (tt), udso., lade flyde, sætte ud på vandet (helst om mindre genstande i modsætning til flota).

fluga [flua], huk., flue. Flt. flugur.

flúgva [fligva], udso., sé fljúgva.

flundra [flondra], huk., flynder. Flt. flundrur.

flundruagn [flondroagn], ik., madding til flynder.

flundrutak [flondrotæak], ik., ryk i snøren for at hale en flynder, som har bidt på krogen, ind i båden.

*flur [fluur], ik., blomst (lilje)? el. fint hvedemel? digt. brugt for at betegne en meget hvid farve, hvit var hon (hondin) sum f. FA 56, 10.

flurur [fluuror], hak., blindt skær, flad sten el. helle i søen tæt ved land. Flt. flurar.

flus [flūs], ik., 1) frugtskal, skrælling. 2) skæl (i hovedbunden). flutningsmaður [flottningsmæavör], hak., mand, der befordrer en rejsende.

fluttmaður [flotmæavor], hak., = flutningsmaður.

flyggja [flod'dža] (flyddi), udso., fly, flygte, f. undan e-m, flygte for en, f. undan, undfly. På Suderø er dette ord fortrængt af flytja (sé under flyta).

flýggja [floď dža] (flýddi), udso., fly, række, levere (e-m nakað).
flykkjast [flitšast] (kt), udso., flokkes, strømme sammen.
flykrukavi [flīkrokæavi], hak., floksne, tøsne (flykra, huk., sneflok).

flysa [flīsa] (flusti), udso., afskalle, skrælle.

flyta [flīta] (flutti), udso. 1) flytte, transportere, bringe; f. fram, fremføre, fremsige, også kvæde, synge FA. 93, 22; f. undir ein, skynde på en. 2) (uv.) flytte, drage bort. Også (sjældnere) flytja, der på Sudere (hvor det udtales: flidja) bruges i stedet for flyggja (fly, flygte).

fisetta [flata], huk., flettet hårlok, fletning. Fit. flættur.
fisetta [flata] (ad), udso., flette, sammenslynge; f. sær, flette sit hår; — eingin kann f. við hann, ingen kan komme til rette med ham, i denne betydn. også flættast: tað flættast ikki við hann (honum el. hann kann ikki flættast við), ham kan man ikke komme nogen vej med.

fiea [fiea] (dd), udso., dele lagvis; tage «fláir» (sé flógv) af en hostak FA. 427, 3.

fløda [flőa] (dd), udso., 1) blive flod, højvande; stige (om havet), tá tók sjógvur at f. FK. 117, 70. 2) lække stærkt

flekja [fleetša], huk., 1) urede; 2) forvikling, forvirring; 3) klammeri, strid. Flt. flekjur.

fiskja [flootša] (kt), udso., bringe i urede, forvikle; flokjast, komme i urede, komme i ulave.

flöska [flöska], huk, flaske. Flt. flöskur.

flota [floeta], huk., slette, jævn mark. Flt. flotur.

flöttur [flö tor], hak.. stykke jævn mark. Flt. flöttar.

fódra [foura] (ad), udso., 1) fodre. 2) fore (toj).

fódur [fouor], ik., 1) foder. 2) for (til klæder).

fok [fook], ik., 1) fygen; 2) snefog; stærk vind (med sne); 3) hastig løben; 4) hastigt flyvende el. løbende dyr (menneske) SK. 80, 1.

fold [fåld], huk., jord (jorden); á foldum, på jorden FA. 51. 9.

foli [foeli], hak., fole, ung hest. Flt. folar.

folk [folk], ik., 1) folk, skare mennesker; 2) stamme, folkeslag; 3) et steds beboere; 4) undertiden også om et enkelt menneske, vera f., være et ordenligt menneske (hertil to. folkaligur, sømmelig; høflig, venlig). — fit. folk, folk, mennesker, også spec. om familje el. ægtepar. folkatal [folkaæal]. ik., folketal

fongul [fångöl], hak., lig fongur (sé d. følg. ord)? el. måske fiskeredskab, tær goymið væl tygara fonglar (som

rim på onglar) FK. 115, 57. Usikkert ord.

fongur [fångor], hak., fangst.

fonn [fånn], huk., 1*) sne SK. 93, 11; 2) snedrive. Flt. fannir.

for [får], fho., = fyri. digt.

forbjóda [fårbjou'a], udso., forbyde.

forbod [får boe], ik., forbud. Flt. forboö.

forda [foera] (a0), udso. med hf., 1) frelse, redde, fatt kann feigum f., få ting kunne redde den, som er dødsens FA. 315, 29. 3) hindre, forhindre, stanse (f. e-m), f. e m nakao, forhindre en i (fra) noget.

forderva [fardærva] (ab), udso., 1) fordærve; fordervast, fordærves, gå til grunde.

fordum [foeron], bio., fordum FK. 23, 77; alm.: if fordum.

foreldur [fåræl·dor], ik. flt., forældre.

ferganga [fargæŋ·ga], udso, 1) forgå, omkomme. 2) hengå (om tiden).

forgora [fardžeo ra], udso. med hf., 1) forgore, forhekse;
2) bringe af dage, rydde af vejen.

forgyltur [fårdžrl'tor], to., forgyldt.

forkoma [farkoo ma], udso. med hf, 1) forkomme, kaste bort, spilde; 2) dræbe, bringe af dage, f. sær, tage livet af sig. — forkomast, fordærves, gå tabt.

forkunnigur [får konnijör], to., (helst om mad) lækker og længselsfuldt attrået, men som man kun sjælden får; hatta er forkunnigt hjá tær at fåa, det der er en lækkerbisken, som du sjælden får.

*forlag [får·læa], ik., skæbne FK. 95, 3; flt. forlög = forlag, mongum eru forlög tung FA. 260, 8.

forláta [farlaata], udso.. 1), forlade, opgive, drage bort fra. 2) (med hf.) forlade, tilgive.

*forligur [fårlijor], to., sken SK. 88, 20. digt. Jf. fagurligur.

forlovilsismaður [fárlog vilsismæavór], hak., forlover.

forlögsmaður [farlö(g)smæavor], hak., mand, som råder for ens skæbne SK. 93, 14.

formáa [fármå·a] (formátti og almindeligere formáddi). udso., formå.

formadur [får mæavor], hak., formand.

formur [farmor], hak., form. Flt. formar.

fornur [fådnor], to., 1) gammel, fra gamle dage, fordums.

2) (om jord) som længe har ligget udyrket, tað forna í benum FA. 391, 29; forni, hak., længe udyrket jord.

forsdyr [fåsdīr], huh. fit., forstueder; forstue, — forstova [fåstoeva].

forsjónari [få r sounari], hak., en, som drager omsorg for en anden; værge. forsjón, huk., forsyn, omsorg.

forsvara [fårsvæa ra], udso., forsvare. Bedre verja.
forsvörja [fårsvör ja], udso., forsværge, love at sky, for-

nægte under ed; f. sog, aflægge falsk ed.

fortréta [fartrou^{*}ta], udso. (pers. og upers. med gf.), 1) fortryde, tað mán meg nú f. FA. 309, 18; bedre angra, iðra seg um el. eftir. 2) fortryde på (tage ilde op).

forundra [fåron dra], udso., forundre.

foruttan [faro tan], sho. med gs. og bio., foruden.

forvandla [fårvan la] (ab), udso., forvandle. Bedre broyta, umskapa; bregda sær í e-s líki, sé bregda.

forvist [farvist], bio., forvist.

forvitin [får vītin], to., nysgærrig.

forvitnast [fårvitnast] (ab), udso.. være nysgærrig efter at erfare (høre eller se) noget, efterforske, f. um nakab el. eftir nökrum, udforske, udfritte om noget, søge at få kundskab om noget.

forvitni [får'vitni], huk., nysgærrighed.

fossa [fassa] (ab), udso., fosse, strømme som fos.

fossur [fåssor], hak., fos. Flt. fossar.

fostbróðir [fås(t)brouir], hak.. fostbroder.

fostra [fastra], huk., fostermoder; også undert. om fosterdatter. Flt. fostrur.

fostra [fåstra] (ao), udso., fostre, opfostre (f. upp).

fostri [fastri]. hak., fosterfader. Fit. fostrar.

fosturdóttir [fåstordő tir], huk., fosterdatter.

fosturfaðir [fåstórfæajir], hak., fosterfader (= fostri)

fosturmódir [fåstormouir], huk., fostermoder (= fostra).

fostursonur [fastorsoen or]. hak., fosterson.

fótablað [fou tablæa], ik., fodblad.

fótamörur [fou tameeror], huk., uflækket slag på et slagtet får.

fótaspor [fou taspoer], ik., = fótspor.

fótfimur [fou tfimor], to., hurtig, let til bens.

fótspor [fou tspoor], ik., fodspor.

fótur [fou tor], hak., ganglem, ben (omfattende fod. ben og lår); fod; fodstykke; fod som mål. — å feti, i løb (ellers i hf.: fóti); vera å fótum, være på benene Flt. føtur.

foykja [fåi tša] (kt), udso., få til at fyge, sætte i fygende hastig bevægelse. sum vindur foykir bárur FA. 31, 10;

dernæst drifte, rense korn fra avnerne.

frá [fråa], fho. med hf., 1) (om sted) a) fra, bort fra, i retning fra; kan sættes bageíter det styrede ord: grátandi snúist Hjördís Sigmundi frá SK. 5, 22; b) borte fra, eg vildi ei frá minum harra sita SK. 106, 10. 2) (om tid) fra (fra det tidspunkt), frá tí degi, fra den dag af; jf. av. 3) fra, fremfor, til forskel fra, kennast frá öörum; kennast frá, líkjast frá, sé nedf. 4) om, i udtryk som: frætta frá (e-m), erfare om, hoyra frá, høre om siga frá, fortælle om (også absolut sige til, sig mær frá, sig mig til). 5) absolut uden styrelse, fra, flúgva til og frá, hvörki var tá frá at taka ella við at leggja FK. 113, 27, kennast frá, være særkendelig, líkjast frá, udmærke sig fremfor andre.

fráfaringardagur [fråafæaringadæavor], hak., rejsedag, sidste dag i det tidsrum, en bryllupsfest varer.

frálíkur [fráalof kör], to., som udmærker sig fremfor andre, som overgår de fleste andre, vera f., høre til de upperste; styrende hf., enntá tóktist Brúsaiökil f. öðrum monnum. endnu da suntes B. at overoà andre mænd FK. 92. 77. fram [fram], bio., 1) frem, fremad; forud (på båd. skib): 2) frem i tiden; fram á dagin; hvussu er fram? hvad er klokken? 3) frem, til et mål, til afgørelse, koma fram, nå land efter en lang, besværlig sørejse, fáa nakao fram, få noget sat igennem (fremmet). frem, til syne. 5) frem, i en del udtryk, som: koma fram á nakað, tilfældig støde på noget; bera (flyta) fram, fremføre, fara fram, gå frem, handle, siga fram, fremsige. o. fl. - Med fho.: fram fyri, fram fyri (med gf). fremfor, fram í h já el, framíh já [framoitšåa, frammitšåa], udenom, stukket tilside (for ens egen mund). hemmeligt, hava nakao framihja, have noget uden om el ved siden af noget andet FA. 390, 15, fara (sær) so framíhjá, drage så lønligt afsted el. til værks; også i sammensætnn. som: framíhjásarbeiði [frammıtšåsarbail]. udenomsarbejde. fram um, forbi (om bevægelse), hen foran; fram um stokkin, op af sengen. fram við (med hf.), (frem) langsmed; vio — fram (digt.) = fram vio, vio Júkagörðum fram SK. 21, 64.

*framandi [fræamandi], to., = fremmandi.

frambein [frambain], ik., forbén.

frambera [frambeera], udso., frembære (for: bera fram).

framferd [fra'mfeer], huk., fremfærd, opførsel.

frami [fræami], hak., 1) forfremmelse. 2) ære, berømmelse. framistovubondi [framoistoovobondi], hak., den bonde, som bor i gården «frammi i stovu».

framman [framman], bio., forfra (også frammanífrá), fortil, foran, på den forreste del el. side; f. fyri, f. til, f. undan, sé frammanfyri, -til, -undan.

frammanfyri [frammanfiri], fho. (med hf.) og bio., foran; frammanfor (digt.) FK. 22, 61.

frammantil [frammantil], bio., fortil.

frammanundan [frammanondan], sho. med hf. og bio., foran, i forvejen; førend, før; dagin f., dagen i forvejen, (på) den foregående dag.

frammi [frammi], bio., 1) fremme; 2) forude; 3) oven senge.
framskógvur [fra mskægvör], hak., forpartiet af en sko.
hvor framæsir (de huller i den øverste kant af
skoen på fodbladet, hvorigennem tvingerne trækkes, jf.
æs) sidde.

framtid [fra mtoi], huk., fremtid.

frásögn [fráasögn], huk., beretning, fortælling, sagn.

fregna [frægna] (að), udso., 1) spørge, fritte (f eftir e-m og um nakað); 2) erfare, få at vide; f. tíðindi(r), spørge om nyt el. erfare nyt. fregnast um nakað el. eftir nökrum, spørge flittig efter noget, udforske, udfritte.

frekur [freekor], to., 1) begærlig, grådig, som kræver meget (i sammensætninger som: töðufrekur, som sluger el. kræver megen gødning, mat-, átufrekur, grådig). 2) hæftig, hård, voldsom, frekt æl, voldsom byge, Dollur gjördist í tökum f. FK. 80, 78. 3) fræk, ublu.

frelsa [fræ lsa] (st), udso, frelse

fremja [fræmja] (framdi), udso., 1) forfremme. 2) fremme, fuldføre; øve, udøve, fremja leik, øve leg SK. 32, 190.

frommandi [fræmmandi], to., fremmed; også i formerne from mindi, frem mandur, frem mindur, frem mundur. Almindeligere ókunnigur.

fremri [fræmri], fremstur [fræ mstor], to. i højere og højeste grad, længer foran, forrest.

frest [fræst], huk, frist, opsættelse; nu alm. froyst (el. freist).

fresta [fræsta] (að), udso. (med hf.), opsætte, udsætte. Nu alm. froysta (freista).

fridaligur [frijalior], to., fredelig.

fridardýr [frijadoir], ik., fredsommeligt menneske.

fridarskip [frijašīp], ik., fredeligt skib.

fridkast [froi kkast] (ab), udso., blive smuk.

fridligur [fridlijor], to., = fridaligur.

friðskjól [friðoul], ik., sted, hvor man kan være i fred, hvor man er sikker; også friðskjólur (hak.): ongan torið tær friðskjólin vænta tygur av mær FA. 178, 32.

friður [frījór], hak., fred, ro; også undert. i flt. (friðir): dansum væl í friðum FK. 54, 1.

frídur [froijor], to., smuk.

fríggja i [frod'dža] (að), udso., frigøre, befri, frelse, gud friggi og frelsi (fria [froija]; fríur, to., fri).

friggja 2 [frod'dža] (a0), udso., fri, bejle.

friggjadagur [frod džadæavor], hak., fredag.

friggjarastavur [frod'džarastæavor], hak., frierstav.

friggjari [frod'džari], hak., frier. Flt. friggjarir.

frilla [fridla], huk., frille.

frískur [froi skor], to., frisk; rask.

froda [froeva], huk., fråde; skum.

fróðskapur [frou skæapór], bak., kundskab, lærdom.

fródur [frouor], to., kundskabsrig, klog, vis.

frosin [froesin], to., frossen.

frost [fråst], ik., frost.

frostleki [fråstleetši], hak., læk, forårsaget af frost.

frour [frouor], to., fro, glad.

froydur [fråijor], hak., skum, fråde.

froysta [fråi sta] (aö), udso., 1) forsøge, prøve; 2) friste, sætte på prøve. Også den rigtigere form freista bruges.

frú, frúa [fruu, fruua], sé frúgv.

frúgv [frigv], huk., 1) kvinde, frue, spec. hustru; også i betydn. fornem kvinde. Nu ofte frúa i betydn. 1. 2) (i kvadene) = jomfrúgv. 3) dronning i skakspil. Flt. frúgvir. I tiltale bruges nu formen frú, som ellers er særlig digterisk.

frukt [frokt], huk., frugt. Flt. fruktir.

frukta [frokta] (ao), udso., frugte, nytte.

fruntur [fro ntor], hak., pandehår.

frúva [frůuva], sé frúg v.

fryggja [frod'dža] (dd), udso., (f. e-m) bebrejde, forekaste en noget (helst manglen el. undladelsen af noget), ættirnar tær tarftú ikki f. tær, din ætteløshed, mangel på slægt, behøver du ikke at beklage dig over FA. 87, 14.

frysta [frista] (st), udso., 1) fryse, være frostvejr; hann (tað) frystir, det er frostvejr; 2) fryse til; tað frystir frost við træ, træerne fryse til, frosten lægger sig over træerne SK. 94. 25.

fra [fræa], ik., frø; sæd.

frægur [fræavor], to., 1*) egl. navnkundig, berømt, dernæst og alm. rask. tapper. hvat er hann Sjúrður frægari enn aðrir kongsins sveinar? hvori udmærker Sigurd sig fremfor (hvori er S taprere end) andre kongens svende? SK. 17, 19. 2) dygtig, (tilstrækkelig) duelig, god (til noget), f. til nakað; så pas rask (efter sygdom). 3) beredvillig, tjenstvillig, ver so f., gør mig den tjeneste. vær af den godhed. — højere grad frægari, dygtigere, noget bedre, lidt raskere (om en syg), højste grad frægastur, dygtigst; bedst (mindst dårlig); frægari og frægastur ere alm. (undtagen i poesi) svagere end betri og bestur.

frænarormur [fræanarårmor], hak., glinsende orm el.

slange.

frændi [frandi], hak., frænde, slægtning. Flt. frændur. frænóttur [fræanótór], to.. broget.

*frænur [fræanor], to., glinsende, skinnende,

frætta [fra ta] (tt), udso., 1*) fritte, udspørge. 2) få kundskab om, erfare; få efterretninger; f. frá e-m, erfare, høre om en, også få efterretninger fra en; f. til (e-s), høre om, hevur tú mína systir fest og eg ikki til tess frætt SK, 76, 24.

fredi [freeji], ik., digt, kvad. Flt. fredir.

*frøknur [fröknör], to., kæk, uforfærdet, modig.

fuglabein [foglabain], ik., fugleben.

fuglaflokkur [foglaflå kor]. hak., fugleflok.

*fuglalist [foglalist], huk., kunsten at tyde fuglenes skriy el. sang, kunsten at forstå fuglenes tungemål; hon kann allar fuglalistir at työa, hun forstår alle fugles tungemål SK. 59, 1.

fuglavongur [foglavångor], hak., fuglevinge.

fuglur [foglor], hak., fugl. Flt. fuglar.

fúka [fuu ka] (feyk, fuku, fokiö), udso., fyge, bevæges hastigt (gennem luften); ryge, flyve; vera fokin, være borte, pludselig forsvunden.

fullgóður [folgouor]. to., fuldgod, lige så god. fullklaktur [fo lklaktor], to., helt udklækket.

fullsvövndur [fo lsvövndor], to, som har fået sin fulde søvn, som har udsovet.

fullur [fodlor] (fylri, fylstur), to., 1) fuld, fyldt. 2) drukken. fully mi [folymal], bio., meget vel, fuldkomment.

fulur [fuulor] to., ful, styg, væmmelig.

fundur [fondor], hak., 1) opsøgning (jf. finna), fara (ganga) á fund eftir e-m, gå ud at opsøge en, gå på spor efter en; leit seg aftur á fund, så sig om for at få øje på ham, som satte efter hende FA. 33, 2. 2) sammenkomst, møde (jf. finnast); á (til) eins fund, for at træffe, møde en, også = á fund eftir e-m (sé ovf.); aftur til Sivju fund FA. 209, 18; reið á harra síns fund SK. 105, 6. 3) (fjendtligt) sammenstød. Flt. fundir.

funtur [fo ntor], hak., debefont. Flt. funtar.

furkur [fo'rkor], hak., fork, stage, hage. Flt. furkar.

fúsur [fûusôr], to., 1) tilbøjelig, lysten, begærlig (f. til nakað). 2) fyrig, ivrig, rask (til noget); hidsig (på noget). Jf. illifsin.

fygla [figla] (ld), udso., fange fugle (i fuglebjærgene ved hjælp af stang med net på).

fyl [fil], ik., føl. Flt. fyl.

fýlast [foilast] (lt), udso., være misfornøjet, fordi man får for lidt, sé skævt til, at en anden får mere end en selv.

fylgdarsveinur [fildarsvainor], hak., følgesvend.

fylgi [fildži], ik., 1) følge, ledsagelse; 2) følge, selskab; 3) flok får (eller andre kreaturer), som græsse på ét sted. Flt. fylgir.

fylgisflokkur [fildžisflå kor], hak., ledsagende flok, selskab, følge.

fylgismoyggj [fildžismåd'dž], huk, ledsagende mø, selskabsdame.

fylgisveinur [fildžisvainor], hak., — fylgdarsveinur.

fylgja [fildža] (gd), udso. (med hf.), 1) følge, ledsage; 2) følge, drage ad el. langsmed; 3) følge, rette sig efter; også f. eftir. — fylgjast, følges, følges ad.

fylla [fidla] (lt), udso., fylde (f. vio nökrum).

fyra [foira talo., fire.

fyri [fir1. fir1], fho, med gf. og hf., A) med gf., 1) om sted (bevægelse, retning), a) for, hen for, foran, ganga f. ein, út f. dyr FA. 391, 14; ofte med betydn : for at beskytte eller skjule, halda, heingja, seta f. b) forbi, hen (ud) over, vestur f. öll Vágabjörgini, vesterpå forbi alle Vågøens klipper(klippevæggene ud imod havet); fara f. bakka, falla f. björg, sé bakki (björg); f. borð, over bord: i forbind, med stedsbio, på -an; f. eystan (vestan) el. eystan (vestan) f., est (vest) for, framman f., innan f., oman f., handan f. (el. f. handan) m. fl., sé frammanfyri, innanfyri o. s. v. 2) om tid, før, stutt f. tað FA. 359, 23, også med hf. 4) om andre forhold: for, i stedet for, hann sá ikki nátt f. ljósan dag, han kunde ikke skælne nat fra lys dag FA. 22 l. 1 f. n.; til gengæld for (jf. aftur f.); til bedste for, til (også med hf.), so verður seðil skrivaður f. hvörja bygd FA. 402, 25; for, på grund af, formedelst (også med hf), viögitin maður f. styrki FA. 379, 23, f. tab (= ti), f. hvat (= hvi). B) med hf., 1) om en væren på et sted, for, foran, standa f, landi FA. 347, 12. 2) om tid, a) for - siden (også, digt., med gf.: eg tók Hildu f. fimtan ár FK. 36, 31); b) for (= A, 2). 3) om andre forhold: for, i overværelse el. påhør af, kvoða, lesa f. e-m; for, i spidsen for, standa f. e-m, ráða f. e-m; - vera f., verða f. e-m, sé vera, verða; til, síggja væl út f. e-m. tegne godt til noget; til gavn eller skade for; i vejen for, til hinder for; for, på grund af, for - skyld. f. mær, for min skyld, firnadist ikki f. bátunum FA. 397, 22. C) absolut, som bio, 1) for, foran; 2) for, for at beskytte (skjule), læsti ramliga f., låsede forsvarlig derfor FA. 346, 23;

3) i vejen, til hinder, tað er einki f., det er en let sag; 4) tilstede, forhånden, hvar bygdir vóru f.. hvor der fandtes bygder FA. 356, 22, ið Tíðrikur f. var, hvor T. opholdt sig SK. 52, 180, skuldi ilt verið honum f., skulde der være hændt ham noget ondt FA. 342, 18; 5) først, i forvejen, forud, árið f. FA. 367, 26.

fyri [firi, firi], bo., fordi.

fyrigeva [firidžeeva], udso. (med hf.), tilgive, f. e-m.

*fyrigongur [firigangor], hak., det, som går i forvejen, følye, som går i forvejen? tú hoyrir so miklan fyrigong við harpur og við gný FA. 60, 29.

fyrilata [firilata], udso. med hf., forlade, tilgive (e-m

nakað).

fyrilitur [firilītor], hak., 1) forsigtighed, varsomhed, hava fyrilit, være forsigtig. 2*) hvad man forudser, syn ud i fremtiden, forvarsel, veist tú nakran fyrilit at greina frá várum sigri 2 kan du spå os noget, fortælle os et varsel om vor sejr? FK. 157, 85.

fyrnd [find], huk., oldtid. ældgamle dage; fyrst í fyrndini, i den grá oldtid; eftir fyrndar siði, efter ældgammel skik. [fyrndarríkur [findarroi kor], urigtigt for firndarríkur.] fyrndartíð [findartoi], huk., oldtid, fortid; fyrst í fyrndartíðum FK. 44, 67, jf.: í fyrndini.

fyrr, fyrri [firri] og fyrst [fist], bio. i højere og højeste grad, før, først, fyrr enn, sé fyrrenn.

fyrr [firr], bo., for, forend 8K. 32, 185.

fyrrenn [firrin], bo., forend, for.

fyrri [firri] og fyrstur [fistor], to. i højere og højeste grad, først af to, først.

fyrsta [fista], huk., begyndelse, første tid; i fyrstuni, i førstningen.

fyrstani [fistani], bio., først, ikke før, i forbindd.: nú f,

nu først, tá f., da først.

fýsa [foi sa] (st), udso., have lyst, være i lune; (upers.)
meg (mær) fýsir el. tað fýsir meg (til nakað), jeg har
lyst (til noget), (upers. el. pers.) hann fýsir ikki, han er
ikke i humør, ein og annan fýsti ikki enn at fara niður
FA. 408, 33; også pers.: eg fýsi mær ikki, jeg har
ingen lyst; — skuldi til húsa f., skulde søge at nå hus
(fýsa her uden sin prægnante betydning) FA. 29, 13.

fysin [foi'sın], to., lysten, begærlig (eftir nökrum).

fæ [fæa], ik., 1) fæ, kvæg; sjæld. 2) fæ, ejendom, gods.
fækka [faka] (aö), udso., (upers., f. um), blive færre, taö fækkar nú um teir FA. 428, 7.

færri [farn] og fæstur [fastor], højere og højeste grad af fåur, færre, færrest.

føda [føa] (dd), udso., 1) føde, føde til verden (om mennesker). 2) opføde, underholde (f. upp, uppføda).

fediland [feejiland], ik., fødeland.

fodsla [fosla], huk., føde, mad.

födursystir [foovorsistir], huk., farsøster, faster.

föla [foola] (ld). udso., føle; mærke, fornemme, f. á sær; tá ið Brestar földi sær tað FA. 437, 32. Jf. kenna.

fölin [feelin], to., bleg, falmet, vissen.

fölna [fölna] (að). udso., blegne, falme, visne.

fora [foora] (rd). udso., 1) fore. flytte, bringe; báturin fordi (underforstået: segl) yvir um, båden satte over for fuldt el. fulde sejl, uden at man behøvede at stryge. 2) (uv.) føre, lede (et sted hen el. til noget). 3) føre, drive, styre. — f. fram, fremføre. f. sundur, kløve, splitte. — førast undan. 1) undslå sig, undskylde sig (jf. berast undan); 2*) frigøre sig, rense sig (for anklage). if. undanførsla.

føri [føeri]. ik., 1) føre (vejenes tilstand, farbarhed); å arføri, elvenes opsvulmen og vejenes opblødte tilstand ved stærk og vedholdende regn; hæftigt regnvejr. 2*) befordring, fartøj, sextan selir å hvört f. FK. 124, 44. 3) hvad man kan magte, er i stand til at gøre; dygtighed, evne, tað er ikki eins mans f. hans hövur frå búki at skilja SK. 61, 30; våpnaføri, våbendygtighed. 4) redskab, i sammensætninger som eldføri, fyrtøj. 5) omstændighed, lejlighed, nu sjælden uden i enkelte sammensætnin: tað er gott eldføri, ilden blusser godt. Jf. føri, huk.

føri [foori], huk., transport, ladning. Flt. forir. Også føring. førka [fo'rka] (aö), udso., bevæge el. flytte en smule.

forligur [förlijör], to., førlig, tyk.

forsla [fö^crsla], huk., førsel, transport? dalir og førslu fjöll (farbare fjælde?) FA. 5, 28.

førur [føeror], to., 1) fremkommelig, farbar, i sammensætnn. som: 6 førur, ufremkommelig, torførur. slem at befare. 2) som er el. går frem på en vis måde, i sammensætnn. som: harðførur, hårdfør (også: tað er harðført, det er slemt stormvejr), seinførur séndrægtig. 3) istand til noget, mægtig at gøre noget, til víggja f. (kampdygtig) SK. 9, 68, f. at ganga; i sammensætnn. som: gonguførur, istand til at gå. 4) svær, før.

fösta [fösta], huk., 1) faste, afholdenhed fra mad. 2)

fastetiden mellem fastelavn og påske. föstugangur (for: föstuinngangur), fastelavn.

G.

gá [gåa], udso., digt. for gan'ga.

gåa [gåa] (aö, gáaði og gáddi), udso., give agt (på), ænse, skøtte, g. eftir e-m el. um nakað, være opmærksom på noget, give agt på noget; g. á FA. 168, 1; hann gáar einki, han er ganske ligegyldig, agter ikke på noget.

gaddur [gaddor], hak., tyndt jordlag på stengrund.

gágga [gågga], huk, skalbærende søsnegl. Ord fra barnesproget. Flt. gággur. Jf. kúðungur.

gagn [gagn], ik, gavn, nytte. Alm. også (spec. sendenfjords) gavn.

gagna [gagna] (aō), udso., gavne, nytte; gagnast e-m, bekomme en vel.

gagnligur [gagnlijor], to., gavnlig, nyttig, bekvem.

gala [gæala] (gól, gólu, galið), udso., gale.

galda [galda] (galdar og geldur, galt, [guldu], -), udso., gælde; sé nærmere under gjalda.

galdur [galdor] (gf. galdur), hak., (egl. galen, dernæst)

1) tryllesang, trylleformular (i denne betydn. sjælden brugt); galder, trolddom; 2) snakken op, skrigen op; hertil udso. galdra, snakke op, skrige op.

gálgarann [gálgarann], ik., galgested, galge.

gálgi [gåldži], hak., galge. Flt. gálgar.

gall [gadl], fort. ent. af gella.

gáloysin [gåalåi'sın], to., skødesløs, uagtsom; gáloysi (ik.), skødesløshed.

galt [ga'lt], fort. ent. af gjalda, galda.

galtagjörð [ga'ltadžeer], huk., om hesten Granes sadelgjord SK. 72, 26.

galti [ga'lti] og galtur [ga'ltor], hak., 1) galt. 2) overmåde fedt og triveligt kreatur. Flt. galtar. Jf. göltur. gálva [gålva] (að), udso., vrænge el. skæve mund, gøre

hånlige grimaser (eftir e-m, ad en).

galvur [galvor], hak., enden af husets loft. Flt. galvar.

Jf. skjöldur.

gamal (gamalur) [gæamal, -or] (huk. gomul), to., 1)
gammel (af år), som har været til længe, modsat ungur;
2) gammel, af en vis alder, ofte med alderen tilføjet i
ef., níggju vetra g., ni år (egl. vintre) gammel, årsgamal, årsgammel. 3) gammel, tidligere, forbigangen.

 $\mathsf{Dig} \textbf{6}_{\mathsf{zed}} \, \mathsf{by} \, Google$

gamalsabógvur [gæamalsabægvör], hak., bov af gamalsaseyður (sé det felg. ord) Sammentrækn. af gamalsevðabógvur.

gamalsaseyður [gæamalsasæijór], hak.. får, som er over ét år gammelt (tvæveturseyður, to år gammelt, og træveturseyður, tre år gammelt får). — gamalseyður.

gaman [gæaman] (hf. gamni el. gavni), ik., gammen, spøg; tað er g. í, det gør jeg med fornøjelse; det er et billigt, rimeligt forlangende, tað var g. í (med fornøjelse!) FA. 362. 31. halda sær at (á) g., halda g. at e-m, sé halda. gamansleikur [gæamanslaikor], hak., spøg, morskab.

gammur [gammor], hak., 1*) fabelagtig fugl, gam, grib FK. 103, 96. 2) rivende arbejdsomt menneske; kraftig

og dygtig arbejder (arbejderske). Flt. gammar.

ganda [ganda] (aŏ), udso., 1) forhekse, fortrylle; 2) hekse. gandakallur [gandakadlor], hak., troldkarl.

gandakelling [gandatšædling], huk., troldkærling, heks.

gandur [gandor], hak., trolddom, hekseri.

ganga [gænga], (gekk, gingu, gingið), udso., 1) gå (om bevægelse til fods); g. fjall, ved fjallgonga at drive fårene til folden (for at tage ulden af dem eller tage dem ud, hjem til slagtning); 2) (om livlese ting) gå, bevæge sig, glide afsted el. fremad; 3) (overfort) gå på en vis måde, løbe af. e-m gongur væl (illa), det går en godt (ilde); 4) strække sig, nå; 5) gå, gælde. — *hvussu ræðslan honum gekk, hvorledes rædselen trængte ind på ham, bemægtigede sig ham FA. 75, 25. - Med fho. og bio.: g. av, 1) (g. av e-m) forlade, f. eks. om sindsstemning, vrede, hæftighed; gå (bort) fra, g av vitinum, gå fra forstanden; 2) gå fra, tages af (om en part af noget); 3) formindskes; 4) gå over, drive over; 5) g. av ári, leve året tilende. g. burtur, omkomme på søen, forulykkes på båd. g. fyri, 1) gå foran; 2) ødelægges, gå i stykker (jf. g. fyri skeyt). g. til, blive konfirmeret. g. um, 1) ved fjallgonga gå omkring grænserne af en havepart og samle fårene til en større flok; 2) gå forbi el. igennem, passere; 3) g. væl (illa) um ein (nakað), behandle en (noget) godt (dårligt), pleje, passe på. g. undan, gå i forvejen. g. undir byrðu, tage en byrde på nakken (jf. fara undir byrðu, fara undir at bera). g. út, gå i opfyldelse, út gekk gáta Galta FK. 161, 129. g. viö, 1) gå vel, lykkes (g. e-m viö); 2) vedgå, tilstå noget, påtage sig skylden for noget (g. við

nökrum, også nakab). — gangast, gå, føje sig, løbe af (= ganga 3); gangast við = ganga við.

gangarahestur [gængarahæstor], hak., digt. for gangari. gangari [gængari], hak., ganger. Flt. gangarir og gangarar. gangur 1 [gængor], hak., 1) gåen, gang. sjældnere; almindeligst gongd. 2) (stærk) bevægelse, røre; brimgangur, stærk brænding; á gangi, på færde, i bevægelse FK. 141, 117. 3) stoj, spektakel. Jf. gonga og gongd.

gangur² [gængor], hak., gang, tidspunkt, tilfælde; danisme

for ferð. Flt. gangir. Jf. terð og reisa.

ganska [ga'nska], bio., ganske.

gapa [gæapa] (að), udso., gabe; være åben el. adskilt.

gardur [gæaror], hak., 1) gærde, hegn. 2) indhegnet stukke jord, indhegnet stykke (jf. gerði) (i sammensætnn. som: hoygarour, indhegnet plads til opbevaring af hø. hvanngarður (sé: hvonn), kálgarður; grasagarður, have. o. fl.). 3) gårdsrum. 4) gård, bondegård. 5) som sidste sammensætningsled i enkelte stednavne i betydn. borg, befæstet sted el. by, f. eks. Miklagarour (Konstantinopel). Flt. garðar.

garpi [ga'rpi] og garpur [ga'rpor], hak., kæmpe, helt;

stærk og kæk fyr. Flt. garpar.

gás [gåas], huk., gás. Flt. gæs.

gásarogg [gåasarægg], ik., gåseæg.

gásarungi [gáasarondži], hak., gæsling.

gásasteggi [gåasastæd'dži], hak., gasse, gase.

gassi [gassi], hak., trækelle. Fit. gassar.

*gat [gæat], fort. ent. af gita.

gáta [gåata], huk., 1) spådom, gátan gekk út (sé ganga út), nú er mín gáta gitin, nu er min spådom gået i opfyldelse; almindeligere 2) gåde. Flt. gåtur.

gátt [gåt], huk., dørtærskel, dørtrin. Flt. gáttir.

gav [gæav], fort. ent. af geva.

gáva [gåava], huk., gave. Flt. gávur.

gavnligur [gavnlijor], to., 1) gavnlig, nyttig; 2) bekvem, passende, gavnligt ansvar, passende svar FA. 192, 35.

Bedre gagnligur (sé dette ord) el. gegniligur.

*gegn [džægn], i udtr.: í gegn el. ígegn, 1) imod, imøde, ganga e-m í g. (jf. stammen gagn i gagnvegur, genvej, gagnturrur, gennemter — igjögnum, on. í gegnum). 2) igen, tilbage, eg skal taka mín hest í g. FA. 234.4.

gegna [džægna] (nd), udso. (med hf.), 1*) møde, vende sig imod, Gló-Oddur gegndi höggið stórt (parerede det store hug) Corp. Carm. Fær. VII, 57, v. 50 (gf. her uregelmæssigt for hf.). 2) stemme (overens) med; stå i sammenhæng med, betyde, hvat skal slíkum g.? hvad skal sådant betyde? FK. 152, 31, Krist gevi tað fyri góðum g., Krist give, det må betyde noget godt FA. 241, 7. 3) være belejlig el. passende. 4) være til gavn (= gagna), trý ynskir skal eg ynskja tær, öll tey skulu tær g. FA. 32, 7. — gegnast e-m væl (illa), bekomme en vel (ilde), == gagnast, illa gegnist góður fángur FK. 124, 46. Sjældent ord; nu alm. kun brugt i middelart: gegnast == gagnast.

geil [gail], huk., gennemgang eller vej (for kreaturer) med

gærder på siderne. Flt. geilir.

geip [gaip], ik., skryden, pral, geipa (ef. flt.) táttur (pralesangen) FA. 139, 4.

geipa [gai pa] (ao), udso., prale, skryde.

geiri [gairi], hak., (kileformet) lap, kile; stykke skind, stykke tøj og desl. (til at ege med, fæste el. sy til noget andet); strimmel tøj. En temmelig svævende betydn. synes ordet at have en del steder i kvadene, som: her er klæði og føðsla mín, gull og annar geiri (andre genstande, småting?) SK. 103, 23; tí mått tú búgva brandin væl og gyrða tín hest við geira (med alt til udrustningen hørende?) SK. 116, 28. Flt. geirar.

geisa [gaisa] (aō), udso., 1) (om ild, flamme) brænde stærkt, slå el. lue højt op (også: g. upp). 2*) skinne stærkt, lue, stråle, har skein gull sum geisar av sól

SK. 73, 35.

geisli [gai'sli], hak., ryghvirvel. Flt. geislar.

geispa [gai spa] (ao), udso., gispe, gabe af mathed eller søvnighed.

geispi [gai spi], hak, gispen, gaben; g. fer millum manna, den ene får den anden til at gabe.

geit [gait], huk., ged; mong er geitin abrari lik, det ene ser ofte ud som det andet. Flt. geitir.

geit [gait], huk., blågrå striber i træ; vandgået træ (geitiviður).

geitasveinur [gaitasvainor], hak., gedevogter.

*geklar [džæklar]? so rann folin alla nátt, glaður á geklar slóð (på den hårde, stenede vej? geklar i så fald for getlar (flt.); jf. on. geitill, hård knude i sten) SK. 104, 34. Måske snarest: glaður á geklar slóg.

gekk [džæk], fort. ent. af ganga.

gelda [džælda] (ld), udso., gilde, kastrere.

geldneyt [džælnæit], ik., goldt kvæg, høved, som ikke giver mælk.

geldseyður [džæ' lsæior], bak., bede.

gella [džædla] ([gall, gullu og] gelti, geltu, [golliō og] gelti, udso., gjalde, klinge el. knalde, genlyde; dernæst skrige; úlvar tóku at g. (tude) SK. 108, 42.

genta [džæ nta], huk., pige, pigebarn; ugift kvinde. Flt.

gentur.

gera [džeera] (gjördi, gjört), udso., 1) gøre, tilvirke, lave, indrette, g. dogurda, lave middagsmad, g. bók, forfatte el, skrive en bog, g. sögu, lave en fortælling; g. konu við barn, besvangre en kvinde; g. (kvinnu) heiman, (ved giftermål) udstyre (en kvinde) hjemmefra, give hende medgift, nú skal eg hana heiman g. við hálvum mínum ríki (give hende mit halve rige i medgift) FK. 36, 30; g. brúdleyp, holde bryllupsgilde; gerið tygur av tí gott, gør eder tilgode dermed FA. 76, 20; g. sær dælt við ein, sé dælur; - gera i en del talemåder for at betegne en indtrædende tilstand i vejrliget, som: hann gjördi ríð, der indtrådte snefog, forrygende vejr. 2) gøre, udføre; udrette; bedrive. 3) gøre, handle på en vis måde gøre, foretage, g. eina gongu, gøre en fodrejse. 5) gøre, med to gff., g. ein illan, gøre en vred, g. ein útlagan (útlagdan), gøre en fredløs; g ein til nakao, gøre en til noget; — (upers) ger nú fljóðið fegið, kvinden bliver nu glad FA. 31, 33; (pers. for et opr. upers. udtryk) ger mær treytin stór, det bliver en stor idræt for mig at udføre FA. 147. 5. 6) bevirke, forårsage. 7) sende, f eks. i: g. boo, sende bud; g. boo av nökrum, bebude, forkynde noget. 8) udgøre, beløbe sig til. 9) med efterfølgende navnef. med at, 1) formå, i enkelte talemåder som: eingin ger at forða tí, ið nornur leggja á, ingen formår at afvende det, som norner bestemme FA. 319, 6; 2) have nødig, behøve, tú gert einki at fara, du behøver ikke at gå (tage afsted); eg geri tab ei at loyna, jeg behøver ikke at dølge det FA. 163, 23. - Med fho. og bio.: g. av, 1) afgøre; 2) tage munden fuld, overdrive (g. nógv av, av e-m). g. (nakað) burtur av, sé under: burtur. g. eftir (e-m), 1) forarbejde efter (efter model); 2) handle efter ens eksempel, efterligne. g. fyri (nökrum), forbryde, gjört hevur tú fyri lív og góðs. du har forbrudt dit liv og gods FA. 121, 9 (udtrykket mest

digt.). g. til. tilberede, lave til. g. nógv um seg, være støjende og brammende i sin opførsel, g. litið um seg, være beskeden og stille. g. upp hoyggj. sætte hø op i stak; g. upp, opgøre. g. út á. 1) g. út á brotið, sé under: brot (sátubrot); 2) g. út á súpan, røre mel i sulevællingen. — g. seg undan, rense sig for beskyldninger. — gerast, gøres; blive, blive til, gørast ótolin, blive utålmodig FA. 402, 32. gjördist hann í höggum tungur SK. 6, 36.

gerandi(s)dagur [džeerandi(s)dæavor], hak., søgnedag.

gerd [džeer], huk., 1) udførelse af noget, arbejde: hava i g., arbejde på noget, have under arbejde; standa i g., være under opførelse (f. eks. om hus) FA. 424, 31. 2) gerning. 3) frembringelse, opståen, foretagen, i adskillige sammensætnn., som: bylgjugerð, bølgedannelse, opståen af bølger, ráðagerð, rådslagning, sáttargerð, afslutning af forlig. Flt. gerðir.

gerdi [džeer1], ik., indhegnet plads, spec. indhegnet og opdyrket stykke mark, stykke af hjemmemarken (bour); jf.

tröö. Flt. gerðir.

gerdisgardur [džeerisgæaror], hak., gærde omkring gerði. gerningur[džærningor], hak., gerning(—gerð 2). Flt.gerningar. gesta [džæsta] (st), udso., — gista.

gestur [džæstor], hak., fremmed; gæst. Flt. gestir.

geva [džeeva] (gav, góvu givið), udso., 1) give, skænke, lade fà (e-m nakað); spec. give (kvæg) foder, fodre, g. neytunum; udrede; afgive, yde. 2) give, tilstå, indrømme, g. e-m grið (fred), g. e-m eftirlæti, føje en, gud gevi, gud give. 3) talemåder som: g. e-m akt el. gætur, g. sær far um, g. í geyma, g. ljóð, o. fl., sé: akt, gætur, far, geymi, ljóð. — 4) g. á, gå løs (på), drive stærkt på noget, anstrænge sig. g. upp, opgive, slå hånden af, lade fare, overgive. — g. seg, 1) give tabt; 2) vånde sig. g. seg til tols, slå sig til tåls. — 5) gevast, a) gives; b) give tabt, blive udmattet, miste kræfterne (jf. geva seg 1 og to. givin).

geyl [džæil], ik., skrål, brøl. Flt. geyl. geyla [džæila| (aō), udso., skråle, brøle.

geymi [džæmmi], hak., opmærksomhed, agtpågivenhed; geva (nakað) í geyma, være opmærksom på, agte på (SK. 122, 28), ænse; nu almindeligst i udtr.: leggja (sær) nakað í geyma, agte el. huske vel på noget, skrive sig noget bag øret (jf. leggja í minni). Også geymur.

geys [džæis], fort. ent. af gjósa.

*gifta [džifta], huk., lykke, skæbne.

gifta [džifta], huk., giftermål, triggjar giftur hevur faðir meg gift, tre gange har min fader bortgiftet mig FA. 252, 17. Flt. giftur. Nu almindeligst giftarmál.

gifta [džifta] (ft), udso., gifte (en kvinde med en mand) bortgifte, honum skal eg teg g. FA. 52, 13; uegl. og, digt. også tage til ægte, tú tarft ikki at briga mær dvörgamovnna at g., du skal ikke bebreide mig. at jeg tager dværgemøen til ægte SK. 98, 71. giftast el. gifta seg, gifte sig (viö gentu, digt. også blot hf.), giftast ikki livandi manni FA. 261, 4.

gil [džīl], ik., 1) kløft, revne (i jorden); jf. gjógv. lille græsbevoksen fordybning, smal lille dal (ofte med et lille vandleb). 3) elv med høje bredder. I betydn. dam, vandpyt forekommer også (sjældnere) en form gilur

(fit. giljar). Flt. gil.

gildi [džildi], ik., gilde, gæstebud. Flt. gildir.

gildistova [džildistoeva], huk., gildestue.

gilja [džīlja] (aō, giljaōi og gilti), udso., fri, fri til (g. gentu), også lokke, forføre (en pige); sjæld. i daglig tale, men alm. i kvadene.

gima [džīma] (ab), udso., have stram lugt og afsmag (om kødet af væderlam i brunsttiden)

gimakjöt [džīmatšeet], ik., ked af hanfar, som har stram lugt og afsmag.

gimbralamb [džimbralamb], ik., et årsgammelt fårs lam. gimbri [džimbri] og gimbur [džimbor] (gf. gimbri og gimbur), huk., ungt hunfår. Flt. gimbrar.

gimburlamb [džimbolamb], ik., gimmerlam, hunlam (modsat veðurlamb).

gin [džīu], ik., skræv.

gina [džīna | (að), udso, skræve, g. tvörtur um, skræve over. gingu |džingo|, fort. fit, af ganga.

girnast [džidnast] (nd), udso., gærne ville få, attrå, eftertragte. Jf. gjarna.

gisna [džisna] (ab), udso., blive utæt, få åbne mellemrum (om sammenføjede bræder, som ved at tørres trække sig sammen efter bredden).

gista [džista] (st), udso., gæste.

gita [džīta] (*gat, gitti, *gotu, gittu, gitin og gitt), udso., 1*) egl. få, opnå el. frembringe, dernæst: undfange, avle, tey vóru ikki leingi saman, til tey gótu (fik) svein, hann var á góðum stundum gitin (undfanget), so var hann borin i heim FA. 196, 19 22. 2*) formå (få udrettet), kunne (med fort. tillægsf el. navnef.), Villum hann tók gullboltin, fimtan gat (for: gótu) ikki lyfta FA. 151, 17. 3) omtale, berøre (digt., i kvadene, både med gf. og ef., nu alm. kun med gf.), hoyrt havi eg gitið tess, det har jeg hørt omtale el. fortælle FK. 3, 2; g. á máli, omtale, berømme FA. 229, 15; fort. tillægsf. gitin, omtalt, berømt. 4) gætte, antage, formode. I de forældede betydnn. 1 og 2 altid de stærke bøjningsformer, i betydn. 3 og 4 derimod nu altid de svage fort.-former: gitti, gittu, for: gat, gótu; i fort.-tillægsf. er ved siden af gitt endnu formen gitin bevaret; jf. viðgitin og viðgitaður.

givin [džīvin], (fort. tillægsf. af geva og) to., udmattet, som ikke formår mere, hvis kræfter ere udtømte (jf.

gevast b).

*givrar [góivrar], huk. flt., trolddomskunster, heldur er hann í gívrum treystur FK. 55, 12.

gívur [goivor], huk., jættekvinde, troldkvinde. Flt. gívrar.

gjáarkjaftur [džāartšaftor], hak., munding af en gjógv (sé dette ord).

gjald [džald], ik., 1) betaling, udredsel. 2) erstatning, gengæld. 3) gengældelse, straf, teir skulu fáa so tungligt g. FK. 68, 68; undgældelse. Ordet nu sjæld. uden i enkelte sammensætnn.; jf. fleytagjald). — gjald i betydn. (mindre) distrikt, sogn (dansk «gæld» i »præstegæld») synes at knytte sig til betydn. 1; jf. no. gjeld (efter I. Aasen egl. "samfund med fælles udredsler."). Flt. gjöld.

gjalda [džalda] (geldur, galt, [guldu, goldið]), udso., 1)
betale; erstatte, gengælde; nu meget sjæld.; fort. tillægsf.
goldin bruges endnu i enkelte sammensætnn. som: dýrgoldin, dyrt betalt. 2) undgælde, bøde (for noget, fyri
nakað), i kvadene undertiden med ef, gud lati onga jomfrúnna g. hans (undgælde el. bøde for hans tilstedeværelse) SK. 86, 1 (omkvædet); navnef. gjalda nu omtrent helt forsvunden. 3) gælde, være værd. 4) gælde
(om), komme an på. 5) gælde om, være nødvendigt;
jf. ráða (um). Navnef. gjalda nu i betydn. 3, 4 og 5
fortrængt af galda.

gjálv [džálv], ik., bølgegang, (mindre) søgang, toppet sø.

gjár [džåar], i udtr.: í g., sé igjár.

gjarna [džarna], bio., gærne. gjógv [džægv] huk., klippekløft, fjældkløft. Flt. gjáir [džåajır]. gjósa [džou'sa] (geys, gusu, gosið), udso., (om vind) trænge

igennem, blæse, tað gýsur væl í hjallinum, vinden blæser godt igennem tremmerne i tremmehuset (til at tørre det ophængte kød).

gjóstur [džöstör], hak tørrende blæst, stærk lufttræk. gjóta [džou'ta], huk, mindre klippekløft, bjærghule.

gjöta [dzögnön], han, menare keeppekist, opergmae.
- gjögnun [džögnön], bio. og fho. med gf., igennem; jf.

igjögnun.

gjölla [džödla], bio., sé gjörliga.

gjörð [džoor], huk., gjord (spec. sadelgjord), bånd; nu mest om bånd på kar. Flt. gjarðir.

gjörla [džödla], bio., sé gjörliga.

gjörliga [džödlia, džörlia], bio., tydeligt, nojagtigt, noje.

Sammentrækkes ofte til gjörla og gjölla.

glada [glæa], huk., 1) ophvirvlet søskum, tæt sørøg el.
damp af søen, som opstår ved hæftig storm. 2) bavn
(både om ildbavn og om opstigende røg; sé det følg. ord),
især til at forkynde en grinds ankomst i farvandene. Flt. glaður.

glada [glæa] (a0), udso., 1) (om soen) hvirvles op i forrygende storm; (om stormen) piske vandet som støvskyer
op i luften. 2) (om bavn) stige (hvirvles) op, flamme
op; også 3) signalisere fra et sted til et andet ved rog
om dagen og ildbavn (sé viti) om aftnen el. natten.

gladustrok [glæavostroek], ik., forrygende storm, som pisker bølgerne til skum og ophvirvler dette (jf. navnec.

glaða 1).

gladiliga [glæajılīa]. bio., gladelig.

gladur [glæavor], to., glad, velfornøjet.

glampa [glampa] (ad), udso., glimte, skinne, kaste glans. glama [glæana] (nd), udso., glo, stirre nysgærrigt og dumt.

glargluggi [glarglod'dži], hak., åbning el. vindue med glasrude; træffes undert. i kvadene, hvor talen er om fortidens borge el. større huse, moyggjar standa í glarglugga SK. 62, 39; også glasgluggi (sé nedf.).

glas [glæas], ik., 1) glas. 2) glas til at drikke af.

glasgluggi [glasglod'dži], hak., = glargluggi; Sjúrður

stendur í glasglugga SK. 123, l. 2 f. n.

glasstova [glasstova], huk., stue med glasvindue, brugt som benævnelse på den ene (den pynteligere) af de fleste færeske småhuses to stuer og modsat roykstova, der ofte intet vindue har, kun en åbning i tagryggen (ljóari). glastur [glastor], sé glæstur.

*glavarspjót [glæavarspjout], ik., lanse, egl. glavindspyd

(glavind) FA. 171, 12.

gleða [glēa] (*gladdi, gleddi), udso., glæde, gjøre glad, gleðast, glæde sig.

gledi [gleeji], huk., glæde, fornøjelse.

gleðiligur [gleej1līor], to., glædelig.

gledineisti [gleejinai'sti], hak., glædesgnist.

gledistund [gleejistond], huk., glædesstund, glædelig stund.

gleid [glai], fort. ent. af glioa.

gleimur [glaimor], hak., lystighed, munterhed; halda sær á gleim, være lystig, i lystigt humør SK. 96, 46; heldur at tí gleim, morer sig derover, gør sig lystig derover SK. 22, l. 13 f. n.; hann slær tað í ein gleim (slår det hen i lystighed) FK. 65, 37; — fornøjelig, glædelig tidende, kun i kvadene, sig mær av tí gleim SK. 41, 44. gleiva [glaiva] (a0), udso., være udspærret, skræve (måske rettere skrevet gleiða).

glens [glæ'ns], ik, fjas, fjanteri, spøg; slåa nakað upp í g., slå noget hen i spøg FA. 359, 20 (også: slåa nakað

upp í glent).

gler [gleer], ik., blank, spejlklar is; glerpípa [glærpoipa],

huk., istap.

gletta [glæta] (tt), udso, småle, grine så småt (og hånligt); g. á tonn, smile hånligt, slå et lille hånligt grin op, egl. blot vise tænder (under fortrækning af ansigtet) SK. 51, 171.

glida [gloija] (gleið, gliðu, gliðið), udso., glide, falde ved glid.

gliðu [glījo], fort. flt. af glíða.

gliggja [glod'dža] (ad), udso., glinse, glimre, skinne.

glima [gloima], huk, bryden, brydekamp. Flt. glimur.

glimast [gloimast] (md), udso., brydes, tage brydetag.

glitra [glītra] (ao), udso., glimre, funkle.

*glitramerki [glitramæ'rtši], ik., funklende banner.

glóð [glou], huk., glød, gloende stykke tørv (el. kul) Flt. gloður.

glógva [glægva] (að), udso., tindre, lyse, skinne stærkt.

*glógvi [glægv1], hak., handske. Flt. glógvar.

glógvuræddur [glægvöraddör], to.. synes at udtrykke en meget hej grad af banghed, ængstelse, overmåde ræd, frúgvin varð so glógvurðdd FA 84, 17. Ellers ikke forekommende.

glopp [glåp], ik., åbning, hul (jf. glopur); seta hurð á g., stille døren på klem. Flt. glopp.

gloppa [glårpa] (ao), udso., åbne lidt, åbne på klem (også glopra).

glopraregn [glosprarægn], ik., voldsom regn; sondenfjords

i formerne gloppregn, glopparegn og (Sandø) globaregn.

glopur [glospor], ik., - glopp.

glotta [gla ta] (tt), udso.. (om vojret) klare lidt op, ved indtrædelse af åbning mellem skyerne, tab glottir i, der viser sig en åbning imellem skyerne, der indtræder en stansning i uvejret.

glottur [glåtor], hak., abning mellem skyerne. Flt. glottir.

gloyma [glaima] (md), udso., glemme.

gloypa [glåi pa] (pt), udso., sluge.

gloypubiti [glåi pobīti], hak., lækker mundfuld, himmerigsmundfuld.

gluggi [glod'dži], hak., glug, åbning, vindue. Flt. gluggar. glymja [glimja] (glumdi, uregelm. også glymdi og glýmdi), udso., buldre, genlyde, runge, larme.

glymur [glimor], hak., bulder, genlyd, rungen, larm.

glæða [glæa], huk., sé glaða.

*glæsa [glæasa] (st), udso., glimre, skinne, stråle SK. 95, 33.
*glæstriborg [glastribårg], huk., strålende, prægtig borg. digt.

*glæstrihús [glastrihûus], ik., prægtigt hus. digt.

*glæstriskeið [glastriskai], huk., prægtigt skib (krigsskib).

*glæstur [glastor], to., glimrende, strålende, prægtig, ei var í gulli glæstra, han var ej iført det strålende, prægtige guld FK. 135, 51. Sjæld forekommende ord.

gloa [gloa] (dd), udso., glo, spile øjnene vidt op, stirre med opspilede øjne; (digt.) g. eygum (ellers: g. við eyg-

um) FK. 125, 54.

glöggur [glöggör], to., skarpsynet, som let opdager noget, glögt er gestins eyga FA. 316, 23.

gnadda [gnadda] (að), udso., give en skrabende el. skrattende lyd (f. eks. om uldkarter).

gnella [gnædla] (lt), udso., give en høj og gennemtrængende lyd fra sig, knirke el. skratte stærkt.

gnista [gnoi sta] (st), udso., hvine, udstøde hvinende, gennemtrængende skrig (imellem tænderne). Almindeligst nista.

gný [gnoi], ik., — gnýggj. digt. gnýggj [gnod'dž], ik., gny, larm.

góðgripur [göggrīpor], hak., kostbar, værdifuld genstand; sé gripur.

gódgæti(r) [göggæatı(r)], ik. flt., lækkerier, slikkerier, herligheder. Jf. gógga.

*góðmarur [gåmmæarðr]?, hak., god, flink hest, hann (Sjúrðar hestur) gjördi so glaða góðmars (gommars) list

SK. 72, 25. Tvivlsomt ord (synes sammensat af góður og et forældet: marur (hest); jf. on. marr).

gódmenni [goumænn1], ik., godmodigt menneske.

*gódrád [gouråa], ik, godt råd SK. 24, 91.

góds [göss], ik., gods, ejendom.

gódsligur [göslijór], to., godmodig.

gódur [gouðr], to., god (af god værdi el. beskaffenhed; dygtig, flink; brav, retskaffen; venlig, kærlig; fordelagtig, heldbringende; rigelig); g. við ein, god, kærlig imod en; við góðum, med det gode; til góðs, ironisk udtryk i betydn. forgæves, til ingen nytte; — (som navneo.) góðin (hak.), góðan (huk.), min kære, min ven (i tiltale) FA. 391, 5.

gódvarin |gouvæarin], to., godtroende.

gógga [gögga], huk., herlighed; lækkerbisken, lækkerier.

gól, gólu [goul, goulo], fort. af gala.

gólv [gölv], ik., gulv; liggja í gólvi, ligge i barselseng, fara í g., komme i barselseng. Flt. gólv.

gómi [goumi], hak., gane. Flt. gómar.

gonga [gånga], huk., 1) gåen, gang (helst i sammensætnn., sé gongulag, fjallgonga); fara til gongu, drage tilfods; jf. gongd. 2) rejse til fods, gera eina gongu, gøre en fodrejse. 3*) angreb, anfald (for *atgonga) FK. 24, 88.
4) flok får, der græsse sammen på ét sted og drives i fold på én gang. Flt. gongur.

gongd [gånd], huk., 1) det at gå, gåen, gang. 2) gang, bevægelse; fart; fått var fólk å g. (i bevægelse, ude at gå) FK. 132, 16; koma å g., komme i gang, bevægelse;

gera g. á, tage fart, gougd (fart) kom á flokkin. gonguførur [gångöleerör], to., istand til at gå.

*gongukallur [gangokadlor], hak., omflakkende person better FK. 85. 1.

gongulag [gångölæa], ik., (ret) måde at gå på; hava gott (ringt) g., have god (dårlig) gang.

gor [goor], ik.. halvfordøjet føde i dyrs indvolde.

gorfuglur [gå rfoglor], hak., gejrfugl.

gorpur [gå'rpor], hak., ravn; sjældnere for det alm. ravnur. Fit. gorpar.

gos [goes]. ik., egl. strømning, luftstrøm, spruden, nu kun brugt i talemåderne: fara út á g., gå op i røg, forødes, vera úti á gosi, være borte, forødt. Jí gjósa (og goysa).

*gótu [gou'to], forældet fort. flt. af gita.

góvu [gou(v)o], fort. fit. af geva,

goyggja [gåd'dža] (goyði), udso., (om hunde) gø; også uegl. skælde stærkt, skråle op.

goyma [gåima] (md), udso., 1) (digt.) give agt el. passe på, vogte, passe, g. geit, vogte geder SK. 66, 84, goym (pas) tú lyfting so væl ídag, sum eg skal stavnin verja FA. 277, 9; også med hf.: tú skalt durum g. (vogte døren) FA. 55, 25, eller med at: goymir at smalu og geit (vogter får og geder) SK. 122, 22. Jf. geymi. 2) gemme, forvare.

goymsla [gåi msla], huk., 1) varetægt, forvaring, gemme;

2) gemme, gemmested. Flt. goymslur.

goysa [gåi'sa] (st), udso., 1) sprude, udsprude, eldin goysti, eitur spfoi SK. 27, 126; dernæst også få vandet til at sprøjte op, skumme i søen (om fartej, skib) SK. 41, 47; — hann goysti tað út úr sær. han skældte voldsomt; (uv.) larme og skælde. 2) styrte frem el. afsted (med voldsomhed). — to. algoystur [ålgåi'stor], som styrter voldsomt afsted.

grammur [grammor], to., gram i hu, vred, forbitret. granarbein [grænabain], ik., næseben på kreatur (også

som skældsord anvendt på mennesker).

grand [grand], ik., skade, beskadigelse.

granda [granda] (a5), udso. (med hf.), skade, tilføje skade, g. e-m.

granni [grano1], hak., nabo. Flt. grannar.

grannkona [gra'nkoena], huk., nabokone, naboerske.

grannt [gra'nt], bio., grandt, tydelig.

gras [græas], ik., græs, urt. Flt. grös.

grasagarður [græasagæarór], hak., urtegård, have (mest i kvaden e).

grasgarður [grasgæarór], hak., - grasagarður.

grasgóður [grasgouðr], to., vel græsbevokset, græsrig (= grasmikil).

grásúla [gráasúula], huk., ung sule (havfugi).

grasvaxin [grasvaksın], to., græsbevokset.

gráta [gråata] (græt, grótu, grátið), udso., græde.

grátur [gråator], hak., gråd.

gráur [gráavór], to., grå; (anvendt som skældsord) tú hin grái drongur FA. 291, 20.

grava [græava] (gróv [el. gravaði], gróvu, grivið), udso.,
1) grave (gennemgrave [jorden] el. frembringe ved gravning), også overført rode, søge, efterforske ivrigt. 2)
grave ned, begrave, også: g. niður.

grefstur [græfstor], hak., gravning.

greida [graija] (dd), udso, 1) rede, istandbringe, ordne; bringe noget, som er i ulave, i lave igen; vikle ud; — g. orð sini, (digt.) g. orðum, lægge sine ord tilrette, føje sine ord SK. 46, 108; g. hár sítt el. g. sær, rede, kæmme sit hår. 2) levere, udlevere (e-m nakað), kanstú mær hann heilan g. FK. 137, 70; Hilda, hevur tú krásir veitt, tú greið tær snart av hondum (har du fanget noget lækkert, da kom hurtigt med det) FK. 136, 60. 3) udrede, betale. — g. aftur, betale, levere tilbage. g. frá, udvikle, fortælle (omstændeligt), aflægge beretning. g. til, gøre rede SK. 46, 108.

groidur [graijor], to., 1) som ikke er i ulave; let at ordne, let. 2) let at få rede på, letfattelig, klar og simpel. 3) let at komme overens med, medgørlig, helst

med nægtelse, hann er ikki g.

grein [grain], huk., egl. adskillelse, dernæst 1) forgrening, gren, spec. gren på træ; 2) afdeling; art. 3) adskillelse, skelnen, gera g. (imillum), skelne (imellem); hann hevur g. i sinum måli, han fører forstandig, grundig tale. 4) (omstændelig) udvikling, forklaring, gera g. á nökrum, forklare el. give besked om noget, ger mær á tí g., giv mig besked derom FA. 75, 10. Flt. greinir.

greina [graina] (nd), udso., 1) (egl. adskille) skelne (jf. grein 3).

2) sætte ud fra hinanden, forklare; fortælle (g. frá), so er greint fyri mær SK. 39, 20; kanstú mál at g., hvis du evner at tale el. fortælle o: hvis du til den tid endnu har talens brug, er i live FK. 134, 36; hann letur so orð-

um g., han taler således SK. 107, 31.

greiniligur [grainilior], to., 1) let at skelne, tydelig; 2) omstændelig.

greip [grai'p], fort. ent. af grípa.

greipa [grai pa] (*pt og að), udso., bringe til at gribe ind i hinanden, binde sammen, sammenføje, stokkur var hvör av stáli gjördur, greiptur við harðar greppar FK. 7, 49; nu alm. kun binde fisk sammen parvis, som man så ophænger til tørring (hertil navneo. g re i pa, huk., to sammenbundne [og til tørring ophængte] fisk), også i spøgende tale sammenkoble (g. saman).

*greipt [grai^cpt], huk., sammenbinding, sammenføjning; við harðan greiptar knút (fast sammenknyttede?) FK.

7, 48.

greivi [graivi], hak., greve. Flt. greivar.

gremja [græmja] (gramdi), udso., græmme; gremjast el. gremja seg, græmme sig (um nakað, over noget).

*greppur [græpor], hak., kæmpe, jætte FK. 75, 17; greiptur við harðar greppar FK. 7. 49 (greppur her

sikkert ved sammenblanding med greipt).

gretta [græ ta] (gratt, gruttu, grottio og gretti. grett), udso.,

1) begynde at ebbe, fjære. 2) slå fejl (også: g. á), altid
med nægtelse, tað grettir (honum) ikki, det slår ikke fejl
(for ham); honum grettir ikki á at koma, det slår ikke
fejl, at han kommer. Et gretta i betydn. kny, mukke,
forekommer med nægtelse: tað gretti ikki í honum, han
gav ikke et kny fra sig, han døde som en sten; eg havi
ikki hoyrt tað grett, jeg har ikke hørt et muk derom;
hann gretti tað ikki, han berørte det ikke med et ord.

grev [greev], ik., redskab til at grave med, som sættes

på haki (spade, tørvespade). Flt. grev.

groytasnois [græi tasnais], huk., træpind med nedentil anbragt takkeredskab (naddar), hvormed man rører i grød.
groytasponur [græi taspounor], hak., ske til grød; også skefuld grød.

greytur [græi'tor], hak., grød

grið [grī], buk., og griður [grījor], hak., fred, sikkerhed, tryghed, slíkan skaltú griðin av mær nú fá SK. 139, 91. gríma [groima], huk., grime til en hest. Flt. grímur.

grimd [grimd], huk., grumhed, forbitrelse.

grimligur [grimlijor], to, af grumt, frygteligt udseende.
grimmur [grimmor] og hyppigere grimur [grīmor], to.,

grum, forbitret; bister, af frygtindgydende udseende;—
grimt var henni i huga, hun var gram, vred i hu SK.
49, 145; av grimum, i grumhed, i vrede FK. 125, 57.
grind [grind], huk., 1) (egl. karm el. ramme, indfatning)
tralværk, gitterværk, sprinkelværk; bindingsværk i huse
(undirgrind i modsætn. til yvirgrind, sparrerne og
hanebjælkerne). 2) led (lille port af trægitter) el. åbning på et stengærde. — 3) (større) flok grindehvaler, for:
hvalsgrind, efter en sandsynlig tradition|kaldet således,
fordi en sådan flok hvaler, når de holde stille for at
hvile eller sove, stå med hovederne op i vandskorpen (sé
udso. grindast), og derved antage lighed med spidserne
af et stakitværk (sé grind 1). Efter Peder Claussøn i
Norriges Bescriffuelse (s. 152) kommer navnet af, at
grindehvalerne løbe jævnsides i store flokke (hvorved de

Færoa reserata s. 156. Flt. grindir. grindabod [grindaboe], ik., grindebudskab, budskab om en

minde om tralværk), ligeledes Lucas Debes i Færoæ et

grind (flok grindehvaler).

grindadistrikt [grindadistrikt], ik., distrikt, hvorover udbyttet af en fangen og dræbt grind (hvalflok) fordeles.

grindadráp [grindadráap], ik., dræbning af en grind.

grindaformaður [grindafarmæavor], hak., mand, som forestår ledelsen af en grindefangst.

grindahvalur [grindakvæalor], hak., grindehval.

grindalina [grindaloina], huk., line til brug ved grindefangst. . grindareiðskapur [grindarai skæapor], hak. samling af redskaber til brug ved grindefangst.

grindast [grindast] (a0), udso., (om en flok grindehvaler) ligge stille med hovederne i vandskorpen for at hvile eller sove (angående ordets sandsynlige oprindelse sé grind 3).

gripa [groi pa] (greip, gripu, gripio), udso., gribe, snappe;

omfatte. Jf. triva.

gripsbord [gripsboor], ik., (om en tungt lastet båd) den omstændighed, at der kun er en afstand af en håndslængde, regnet fra tommelfingergrebet, fra rælingen og ned i vandet (idet man nemlig griber om rælingen og holder tommelfingeren indenfor, medens de andre fingre, af hvilke den længstes ende skal berøre vandfladen, ere udenfor), laoin (laddur) til g., (om en båd) ladet således. at der indtræder gripsborð. Også gripaborð.

gripu [grīpo], fort. fit. af gripa.

gripur [gripor], hak, værdifuld genstand, klenodie; Hogni ríður í herin fram, hann roynir góðar gripir, han prøver sine gode, herlige våben SK. 50, 151; Hjálmar ein av góðum gripi (H. ene af hvad der duede) higar eg hevði við mær FK. 20, 30. Flt. gripir.

grísur [groi sor], hak., gris. Flt. grísar.

gróa [groua], digt. for grógva.

grógva [grægva] (grør, gróði, gróð), udso., 1) gro, vokse.

2) gro til, heles, læges (om sår).

gron [groon], huk., næse på et kreatur, dernæst også snude, fjæs; også fit. granar om et kreaturs næse el. dets to næsebor; eldur feyk úr gronum hans, ilden stod ud af dens (hestens) næsebor 8K. 104, 34.

gropa |grou pa | (a0), udso., udhule, opgrave (jord), rode

jord op, g. upp.

grót [grou't], ik., sten (kollektivt), stene. grótgarður [grou tgæaror], hak., stengærde.

grótsleða [grou'tsleeva], hak., slæde til transport af sten.

grótu [grou'to], fort. fit. af gráta.

grótveggur [grou'tvæggor], hak., stenvæg.

gróv, gróvu [grou, grou(v)o|, fort. af grava.

grovur [groevor], to., grov (sammensat af store, grove bestanddele; grov, tyk; ujævn at føle på; rå, ufin, simpel; uhøflig. ublu; — også om stemme: grov, dyb).

grugg [grogg], ik., grums, hyppigst om kaffegrums; lysigrugg, bundfald i trantonden (lysi — trun).

grugga [grogga (ab), udso., grumse, mudre op.

grúgva [grigva], huk., i udtrykkene: á grúgvu (også, sjældnere: á grúvu), (fram) eftir grúgvu, næsegrus, detta á grúgvu el. fram eftir grúgvu, falde næsegrus.

grúgva [grigva], huk., ildsted, arne; jf. det sjældnere árni el. árnur, der undertiden bruges om fordybningen til gløderne i modsætning til grúgva, der betegner hele indfatningen. Flt grúgvur.

grúkur [grůu kôr], hak., hoved på sælhund, dernæst i almindelighed ualmindelig stort hoved; lille barn med stort

hoved. Flt. grúkar.

grummur [grommor], to., grum.

gruna [grūna] (ab), udso., ane, have anelse (mistanke) om, formode, egl. upers med gf.: hetta mundi meg g. FA. 237, 20, nu almindeligst pers.. grunabi hon ilt FA. 332, 30. Jf. hava illgruna å.

grund [grond], huk., 1) grund, underlag; bund, jordbund; i g., til bunds; loypur har á grundum (på jorden, markerne) SK. 50, 158. 2) bevæggrund, årsag. Flt. grundir. grunda¹ [gronda] (að), udso., grunde, lægge grunden til

noget, stifte, også: g. fyri FA. 421, 32. grunda² [gronda] (að), udso., grunde, spekulere.

grundvöllur [gron(d)vödlor], hak., grundvold.

grunnur [gronnor], hak., grund, bund (havbund), ongul og steinur við grunni vóð SK. 143, 52; nu alm. kun fiskebanke, i nf. også gruður [grūor]. Flt. grunnar.

grunnur [gronnor], to., grund, ikke dyb, lavvandet.

grýla [groila], huk., skræmsel, maskeklædt person. Flt. grýlur. grýn [groin], ik., gryn; jf. hermed grón, grónafeði, grónamatur, kornspise, melspise. Flt. grýn.

grynna [grinna], huk., grundt sted, banke, forhøjning i

søen. Flt. grynnur.

grynna [grinna] (nt), udso., nå bunden, få grund under fødderne (især i grundt vand).

grýn(a)suppa | groin(a)so pa], huk., grynsuppe.

grynta [grinta] (ab), udso., grynte, galtar g. FK. 31, 22 (danisme).

gryta [groi'ta] (tt), udso., 1) kaste med sten; kaste sten

på, stene; g. tekju, lægge sten paa tagets grønsvær. 2) slænge hen (i_norden), smide bort (g. burtur).

græt [græat], fort. ent. af gráta.

greda [grea] (dd), udso., få til at gro, helbrede, læge; SK. 145, 89 står uregelmæssigt grøddi for gródi (fort. af grógva).

*grön [green], huk., forældet sideform til gron, risin gjördist grimur í grönum, risen satte et bistert fjæs op FK. 42. 35.

gronkast [gro'nkast] (ab), udso., gronnes, blive gron.

gronska [gronska], huk., 1) gronhed; 2) gron vækst, gronne vækster (f. eks. brugt om korn).

gronur [groenor], to., 1) gron, af gron farve; 2) gron, umoden.

greta [greeta] (tt), udso., få til at græde, røre til tårer, konur man hann g. FK. 132, 12; nu sjæld.

gretiligur [greetilior], to., som bringer en til at græde, bedrevelig.

gröv [groov], huk., groft, grav. Flt. gravir.

gud [gud], hak., gud; fit. gudar spec. om hedenske guder. gudsbarn [go[d]sbadn], ik., et guds barn.

guusvarn [go[u]svaun], ik., et guus varn.

gudssvikari [gossvīkari], hak., gudsfornægter.

gul [gūl], ik., jævn og svag vind, kuling; luftning.
gula [gūla] (ab), udso., (om vind) blæse jævnt og svagt,

kule; lufte.
gull [godl], ik., guld.

gullband [golband], ik., guldbånd.

gullbjölla [golbjödla], huk., guldbjælde. FK. 122, 18.

gullbjörg [golbjörg], ik., guldbjærg (bjærg som gemmested for guld) SK. 57, 244.

gullboltur [golba ltor], hak., guldbold.

gullbúgvin [golbigvin], to., udrustet el. prydet med guld, guldvirket.

gullbörur [golbeeror], huk. fit., guldbåre SK. 50, 157. Jf. börur.

gullhespa [godlhæspa], huk., guldhaspe.

gullhorn [godlhådn], ik., guldhorn.

gullkambur [go lkambor], hak., guldkam.

gullkelvi [go'ltšælvi], ik., guldkæp, guldstok.

gullkista [go'ltšista], huk., guldkiste.

guilkrúna [go'ikruuna], huk., guldkrone.

gullreydur [golræior], to., gyldenrød.

gullringur [golringor], hak., guldring.

gullroykur [golrai kor], hak., gylden røg FK. 92, 79; -

hildin yvir gullroyk — gyltur (forgyldt), egl. holdt over guldreg.

gullsadil [go lsæajil], hak., guldsadel.

gullsalur [go'lsæalor], hak., guldsal.

gullskrúð [gólskrúu], ik. (og huk)., guldskrud, gyldent skrud (stads, klæder).

gullstólur [go lstoulor], hak., guldstol.

gulmarur [golmæarór]? glaður í gulmars gangi (geingi) FK. 43, 53, måske = góðmarur, gommarur?

gulur [gūlor], to., gul.

guva [gua] (ab), udso., ryge, dampe, dunste, støve.

guvan [guan], huk., dampen, det at ryge, dunste, støve.

gylla [džidla] (lt), udso., forgylde.

gyllin [džidlin], huk., 1/16 "mark" (mörk) jord el. 20 skinn; sé nærmere under mörk. áttatiál (huk.) og áttatiálur (hak.) = 4 gylden jord. Flt. gyllin.

gyllinatal [džidlinatæal], ik., antal af gyllin.

gyltur [dží ltor], to., forgyldt.

gyrda [džīra] (rd), udso., 1) gjorde, omgjorde; også 2)
gøre gærde(r) f. eks. omkring et stykke mark el. have;
3) (i daglig tale) tage benklæder på, g. upp um seg;
gyrdur i brókum, som har fået bukser på; — gyrdur i
brokur. sat i knibe, i stor forlegenhed. Jf. gjörð.

gyrdur [džirdor], to., 1) gjordet, omgjordet. 2) udstafferet,

pyntet.

gýta [goi'ta] (tt), udso., (om fisk) kaste rogn.

gæssa [gæssa] (ad), udso., fare vildt afsted, styrte afsted uden at sanse noget, gæsandi vid hövdinum SK. 98, 69.

— to. gæsutur, som farer vildt og hastigt afsted.

gæta [gæata] (*tt og að), udso., 1*) vogte, tage vare på, have opsyn med, undert. med. ef.: til góðs og landa at g. FK. 17, 4, også spec. vogte kvæg. 2) nu kun belure, iagttage nøje; lure, latið ei kallin svíkja os, ið komin er her at g. SK. 87, 14.

gætur [gæator], huk. fit., agt, opmærksomhed, geva e-m g., hann gav ti fullvæl g., han gav nøje agt derpå, lagde nøje mærke dertil SK. 51, 168; nu alm.: geva g. eftir nökrum, give agt på, være opmærksom på noget.

*gæva [gæava], huk., lykke FK. 63, l. 3 f. n.

*gævulēikur [gæavólai'kor], hak., gævhed, bravhed, tapperhed FA. 7, 10.

*gævuligur [gæavölīor], to., = gævur; SK. 6, 34.

*gævur [gæavor], to., gæv, ypperlig, brav, tapper.

*gævustund [gæavöstond], huk., lykkelig stund FA. 66, 23.

go [goo], ik., den måned, som ligger mellem torri og einmáni, - marts; sjældent og i bestemte forbindelser anvendt ord, ravnur verpur i ge FA. 343, 30.

ge [goo], ik., hævelse i håndleddene el håndbagen, især på grund af stærk anstrængelse, tað kemur ge eftir andsperri FA. 447, 7.

goda [goa], (dd), udso., egl. gøre god, nu alm. kun fede, onfede, mæske (kreaturer).

gøðingarkálvur [goojingakálvor], hak., fedekalv.

gøðska [göska], huk., (egl. godhed, der nu ndtrykkes ved vælvild, góðfýsi og det fra dansk indtrængte góðheit) hvad der har god værdi, genstand af værdi, alm. med nægtelse eller ironisk, har er eingin g. í.

göltur [gő ltór], hak., 1) galt; nu sjæld.; jf. galti. som skældsord a) om en, som sviner sig til (svinebæst)

og b) om en fed, klumpet person. Flt. göltir.

görn [gödn], huk., tarm. Flt. garnar.

göta [goota], huk., vej, sti. Flt. götur. - gata (flt. gatur) derimod gade (i en by).

*gövigur, *gövugur [goovijor, goovovor], to., gæv, ypperlig, herlia.

H.

háborð [håaboər], ik., i udtr.: til háborðs, til højbords. háborin [håaboərin], to., hajbaren.

háð [håa], huk. og ik., hån, spot; halda ein fyri h., drive spot med en SK. 54, 197; også i fit. háðir - ent.

háda [håa] (ad), udso., håne.

hadan, hadani [hæan, hæan1], bio., dérfra.

hádimmi [håadımmı], ik., den mørkeste del af natten. midnatstid.

hádliga [håalia], bio., - háðuliga.

háduliga [håavolīa], bio., hånende, hånligt.

háduligur [håavolīor], to., hånlig.

haf- [haf-], só hav-,

hafs- [hafs-], sé havs-.

hast [hast], ik., 1) bånd, hilde, især bånd, hvormed man sammenbinder fødderne på et kreatur; leggja hund i h., haftseyour (hildet, bunden sojd el. får). 2) hindring, stansning. Flt. höft.

hagaleysur [hæalæi'sor], to., (om matrikuleret indmark) uden tilliggende rettigheder i fjæld og udmark (hagi).

hagapartur [hæapartor], hak., havepart, part af en udmark.

hagar [hæar], bio., dérhen.

hagfastur [hagfastor, hak-], to., (om får) som holder sig til sin bestemte græsgang.

hagi [hæajı], hak., have el. uopdyrket udmark (benyttet til græsgang for får og kvæg), modsat bøur (hjemmemark). Flt. hagar.

hagl [hagl], ik., 1) hagl, haglkorn; 2) dråbe, leska meg eitt h. upp i glasiö, giv mig en dråbe i glasset til at læske mig på.
Flt. högl.

hái [håaj1], hak., sé under háur.

hakafótur [hæakafou tor], hak., skaft på haki.

haki [hæatši] hak., 1) redskab med hage; bátshaki, bådshage; 2) spade, tørvespade. Flt. hakar.

hakka [haka] (a0), udso., hakke; også foragteligt for högga (hugge) FA. 291, 24.

hald [hald], ik., 1) det at holde, holden; hold, greb. 2)
holdbarhed, varighed, tab er gott (einki) h. i hasum, der
er god (ingen) varighed, styrke i det der. 3) det at
holde vedlige el. underholde, vedligeholdelse, underhold,
aftægt; húshald, husholdning. 4) greb, hank, øre (f. eks.
på en krukke). 5) lille liste langs med en væg, hvor
man anbringer knive, skeer o. l. (mellem listen og væggen). 6) smerte i siden. Flt. höld, hald.

halda [halda], (helt, hildu, hildio), udso., holde. A) med hf., 1) holde, omfatte, fastholde; 2) holde, stoppe, holde tilbage (alm. også med gf., som: h. munn); 3) holde noget i en vis stilling, styre noget i en vis retning. B) med gf., 1) holde, underholde (f. eks. folk i sin tjeneste); 2) holde, vedligeholde (h frið, jf. hava frið); overholde (h. ord sitt, lovina); 3) afholde, forrette, h. jólaglímur, h. brúdleyp; helligholde, h. jól; 4) i visse talemåder. helst for at udtrykke en handling, der går ud over en anden: h. gaman at e-m, drive skæmt med, gøre sig lystig over en el. noget, h. ein fyri háö, drive spot med en, håne en, h. spott at e-m (h. ein fyri spott) drive spot med, spotte en; h. sær at gaman, være lystig, drive skæmt SK. 116, 32 (= h. gaman at sær). 5) holde (for), mene, ansé, h. ein fyri nakao, h. ein vera ovgóðan (ansé en for altfor god). C) Absolut, uden styrelse: 1) stævne, styre et sted hen, h. nordur (jf. A, 3). 2) holde, være tilstrækkelig stærk; holde ved, vare. — Middelart haldast, holde hinanden: hildust tey um hendur, de

holdt hinanden i hånd SK. 93, 18. - Med fho. og bio: h. á, a) (med hf.) holde på; b) (med gf.) stævne, styre imod; c) holde længe ved, vedblive, jf.: h. vio. h. at: heldur at ti gaman, morer sig derover, har gammen deraf SK. 51, 167, h. sær at gaman, sé ovf. B. 4. h. av, bøje af, stanse (udførelsen af noget), afstå fra sit forsæt. h. eftir, stryge bølgerne med årerne for at dæmpe dem. h. nökrum fram, 1) holde frem; 2) blive ved med noget, fortsætte, kongurin helt fram síni ferð (fortsatte sin rejse) FK. 158, 94; også uden styrelse stævne fremad. h. fyri háð, fyri spott, sé háð, spott. h. saman, 1) holde sammen, 2) hænge sammen. h. til, a) opholde sig et sted, have tilhold hos en; b) h. ein til nakaö, tilholde, tilskynde el. drive en til noget; c) (med hf.) h. eini grind til, (umiddelbart for dræbningen) drive en flok grindehvaler op på land (el. tæt ind mod landet) efter at man ved drivning har fået den ind i en bugt FA. 401, 25; d) h. hendurnar til, holde hænderne fra en ting, lade være at røre. h. við, holde stand, blive ved. holde ud FA. 293, 6. — I Norderedial. ogsaa holda - halda.

halga [halga], huk., højtid, sammenhængende række helligdage; alm. også i formen halgi (halgja); jf halgir og

helga (helgi). Flt. halgur, halgir (halgiur).

halgan [halgan], gf. ent. af heilagur, heiligur.

halgi- [haldži-], sé halgu-.

halgir [haldžir], huk. flt., (sammenhængende række af) helligdage.

halgudagur [halgodæavor], hak., helligdag. halgudómur [halgodoumor], hak., helligdom.

hali | hæalı], hak., hale; jf. de mere specielle udtryk: dintil, sporl, stertur, sveiv og vel. Flt. halar.

hálka [hå'lka], huk., 1) glathed, slibrighed; 2) glat sted, isbelagt sted. Flt. hálkur.

hall [hadl], ik., 1) hældende stilling, hældning, hann stóð (var) á halli, han var på nippet til at falde; 2) hælding, veturin var å halli, vinteren var på hældingen, lakkede mod enden FA. 450, 30.

halla [hadla] (ab), udso., hælde, være i hældende el. skrå stilling; være på hældingen, nærme sig enden.

hallarborg [hadlarbarg], huk., borg med hal. hallardyr [hadlardīr], huk. flt., dor på en hal. hallargólv [hadlargölv], ik., gulv i en hal.

hallarveggur [hadlarvæggor], hak., væg i en hal.

hallur [hadlor], to., hældende, skrånende, i skæv el. skrå stilling.

hálmur [hålmor], hak., halm.

hálsbein [hå'lsbain], ik., halsben.

hálsfevna [hálsfævna] (nd), udso., omfavne en ved at lægge sin arm om hans hals, tage om halsen. Middelart hálsfevnast, omfavne hinanden ved at tage hinanden om halsen.

hálshvítur [hålskvortor], to., hvidhalset. — FA. 295, 12

som omskrivning for præst.

hálsur [hå'lsor], hak., 1) hals (på levende væsner); også overført på livløse genstande (flöskuhálsur). 2) det forreste parti af båden tæt ved kølen. 3) smalt højdedrag; også sænkning mellem to højder, hvoraf den ene alm. er lavere end den anden; jf. eið, som er lavereliggende end hálsur, suður um háls FA. 328, 20. Flt. hálsar.

hálur [håalor], to., glat, slibrig.

hálva [hålva] (vd), udso., sé holva.

hálvbróðir [hålbrouir], hak., halvbroder.

hálvdrigin [håldrijin], to., dragen (trukken) halvt op.

hálvgingin [håldžindžin, hålgindžin], to., halvgået (om vej); halvforløben (om tid); — hf. ent. ik. hálvgingnum ved klokkesletsangivelser sammentrækkes til hálvgum [udt. hålgon], f. eks. hálvgum fimm, halv fem (kl. 4½), o. s. v.; ved tidsangivelser efter verdenshjernet, hvor solen står, bruges alm. formen hálvga [hålga], f. eks. hálvga eystur — kl. 4½ morgen, egl. halvgået øst (eystur — kl. 6 morgen; tidsrummet mellem •landnorður• [o: nordøst el. kl. 3 nat] og •eystur• er 3 timer, •ökt•, som halveres ved hálvga), hálvga nón — kl. ½ eftermiddag (nón [for: útsuður — sydvest] — kl. 3 efterm).

hálvringur [hålringór], hak., halvring, halvkreds.

hálvsperra [hå'lspærra], huk, den ene sparre i et sparrepar. hálvtalaður [hå'ltæalavor], to., halvtalet, halvt udtalt, bruges i kvadene undertiden også som fort. tillægsf.: áðrenn teir hövdu hálvtalað orð FK. 54, 3.

hálvthundrað [há lthondra], talo., halvhundrede, halvtreds. hálvur [hålvör], to., halv; hf. ent. ik. hálvum i forbindelse med højere grad af tillægsord i kvadene kan oversættes ved dobbelt, lítið er mær um mjöðin tín, hálvum minni um vín, kun lidet bryder jeg mig om din mjød, dobbelt så lidt (el. langt mindre) om din vin FA. 170, 13—14. — hálvur annar, halvanden, h. triði, halvtredje, o. s. v.

hálvursætti [hålvo(r)sa't1], halvsjette, = hálvur sætti.

hálvvakin [hålvæatšin], to., halvvågen.

hálvætt [hålvat], vindretning el. vind kommende fra en himmelegn, som ligger midt imellem to på hinanden følgende af de fire verdenshjørner: nord, øst, syd, vest, altså vind fra et af hjørnerne: nordvest, nordøst, sydøst, sydvest. De fire hálvættir ere: landnyrðingur (nordøst), útnyrðingur (nordvest), landsynningur (sydøst) og útsynningur (sydvest); FA. 450, 3 ff. Jf. ætt.

hamar (hamari) [hæamar, -1] (gf. hamar, hf. hamri), hak.,
1) (egl. stejl klippe, bjærgvæg, dernæst og alm.) stejl
afsats i en hældende fjældside, uppi á hamri; 2) hammer.

Fit. hamrar.

hamarskjölur [hæamaršoolor], hak., den del af hvalens krop, som er nærmest halen. Fit, hamarskjölir.

hamartungur [hæamartongor], to.. tung som en hammer. hamferð [há mfeer], huk., egl. det at færdes i ham, i udtr.: síggja ein í h., sé et levende menneske, som ikke er tilstede (hvilket ansés for varsel om vedkommendes nær forestående ded, inden årets udleb), síggja seg í h., sé sin egen dobbeltgænger FA. 376, 19; også: ganga í h.

hamra [hamra] (ab), udso., hamre.

hamur [hæamor], hak., 1) ham, skind el. ydre beklædning på et levende væsen, skifta (broyta) ham; 2) spøgelse, genfærd, også uegl. om et meget svagt og sygeligt menneske. Flt. hamir.

hánarord [håanaroer], ik., hånsord.

hánasaður [håanæasavór], to., med høj, opstående næse, her liggur h. av kalli, her ligger den gamle med den opstående næse FA. 347, 33.

hand [hand], digt for hond.

*handafestir [handafæstir], huk, fit., faste tag med hænderne el. armene, hård brydekamp FK. 91, 75.

handafimur [handafimor], to., som har godt håndelag, behændig, fingernem.

handalag [handalæa], ik., håndelag.

handan [handan], bio., hinsides, egl. hinsidesfra; sammensat med efyrie også brugt som fho. med gf.: fyri h. el. handanfyri, på den anden side af, hinsides, Haki býr fyri handan á FA. 72, 12.

handari [handari] og handastur [handastör], to. i højere og højeste grad, længer borte (på den anden side), længst

borte (af bio. handan, hinsides).

handaverk [handaværk], ik., værk, gjort med hænderne. handla [hanla] (ab), udso., 1) undersøge med hånden, beføle (især anvendt med hensyn til får, som skulle vurderes). 2) h. um (med gf.), handle om, omhandle, 3) (i sin

nveste betydning) handle, drive handel.

hanga [hænga] (hekk, hingu, hingið), udso., 1) hænge. være i hængende stilling; 2) hænge fast, være fasthæftet. hani [hæani], hak., hane. Flt. hanar.

hánligur [hånlijor], to., hånlig.

hann [han(n)], tredje persons personl. stedo., 1) han, den, om alle levende væsner af hanken; 2) om enhver ting, som er et hankensord, den; 3) i en hel del talemåder, som angå veirliget, og hvor man på dansk ofte bruger •der • el. •det •, som: hann rekur av eystri, skyerne drive mod vest, hann sló i rok. det blev snefog, der indtrådte snefog, hann hevői lagt stóran kava av landnyrðingi. der havde lagt sig megen sne fra nordøst FA. 362, 22 f.

hansara [ha'nsara], ef. ent af hann, hans.

hanski [ha'nstši], hak., hanske. Flt. hanskar. Jf. vöttur. happ [ha'p], ik., 1*) lykke, held FA. 232, 5, i denne betydn. nu kun i sammensætnn, som óhapp, uheld; jf. heppin. Nu kun 2) uheld, vanheld, fortræd, vera fyri happi, komme i uheld, lide skade; ofta lýtst h. av hundi, ofte får man fortræd af hund.

happa [ha'pa] (aō), udso., hundse, tiltale med hånende og

vanærende ord SK. 121, 11.

*happadrúgvur [ha'padrigvor], to., hvem lykken følger, begunstiget af lykken, lykkelig; ved hilsen (afskedshilsen) i forbind. med heilur: far væl heilur og h. SK. 25, 106.

*happadyggur [ha'padıggor], to., - happadrúgvur; ved hilsen: far væl heilur og h. SK. 84, 53.

har [hæar], bio., 1) (påpeg) alm. en væren på et sted: der, på det sted; også undert, om en bevægelse: derhen (for: hagar), har kom frúgvin Margreta FA. 16, 17. i forbind, med fho, og trædende i stedet for de forskellige forholdsformer af det påpeg. stedo. tann, taö, som: har á (har uppá), derpå (på den, på det), hann stóð við dyrnar og lýddi hará, han stod ved døren og lyttede dertil FA. 15, 3; har av, deraf, mangari havi eg neyðir veitt og heystað har einki av, mangen kvinde har jeg voldt nød og ikke høstet noget derfor (deraf) FA. 17, 9-10; har fyri, derfor (for den, for det) el. før det tidspunkt, også derfor, af den grund (digt. for: tí), harfyri læt eg liv, derfor mistede jeg mit liv SK. 50, 161; har i, deri;

har hjá, haríhjá, derhos, derved, dertil, tólv gullringar herði hann harihjá, SK. 21, 60; har til, dertil; har um, deromkring, derom: har vio, dermed, derved, derhos, harvio hjálm og fríðan skjöld, dertil (desforuden) hjælm og smukt skjold SK. 84, 48. 3) i kvadene undertiden henvisende, for: har hvar, dér hvor, har hon settist á, dér, hvor hun satte sig FA. 16, 28, har hann lá á völli, dér hvor han lå på marken SK. 35, 222.

hár [håar], ik.. 1) hår, enkelt hår; 2) (kollektivt) hår, hårbedækning, hovedhår. Flt. (i betydn. 1) hár.

hara [hæara], huk., hare. Flt. harur.

hardferur [harfeeror], to., 1) hardfer. 2) (om vejr) stræng, stormende, tao var harofort, det stormede FA. 415. 28 f.

hardkóka [ha'rkou'ka] (að), udso., koge hård, helst om æg, harökókað egg, hardkogt æg.

hardliga | harlia |, bio., hårdt, stærkt, strængt.

hardligur [harlijor], to., noget hard, hæftig, stræng.

hardmæltur [harma'ltor], to,, som har hård stemme; som taler højt og med stærkt eftertryk.

hardna [harna] (ao), udso., hærdes, blive hård; blive stræng. hæftig.

hardur [hæaror], to., 1) (om genstande) hård, af fast materie; 2) (om personer) a) fast, ubevægelig; b) hård, hårdfør, som kan tåle meget; c) hård, stræng; 3) hård, hæftig, grum, harður bardagi; 4) tung at tåle; svær. møjsommelig.

hardvedur [harveevor], ik., strængt vejr, storm- og uvejr.

hárfagur [hå'rfæavor], to., hårfager.

harfyri [hæarfīri, hæarfiri], bio., sé har (2).

*hargeir [hargair], ik., orgel, eg hoyri harpur og hargeir trodin FA. 241, 5. Flt. hargeir. Jf. urgan, urga. haríhjá [hæaroitšāa·], bio., sé har (2).

harligheit [harlihait], herlighed FA. 434, 14, nyere ord fra dansk. Jf. dýrd, lunnindi, samt gógga og góð-

hárlokkur [hårlå kör], hak., hårlok.

harma [harma] (a0), udso., 1) bedrøve, volde sorg; hertil to. for har madur, bedrøvet; 2) sørge over, h. ein; — har mast, bedrøves, sørge; harmast um ein, være bedrøvet, bekymret for ens skyld.

harmfullur [harmfodlor], to., sorgfuld, bedrøvet.

harmiligur [harmilior], to., sørgelig, bedrøvelig; også (nyere betydn.) til at harmes over, ærgerlig.

harmur [harmor], hak., sorg, kummer, bedrøvelse.

harpa [ha'rpa], huk., harpe. Flt. harpur.

*harpuskjarmur [ha'rpošarmor], hak., plekter til at slå harpen med. Flt. -skjarmar.

harpusláttur [harposlátor], hak., harpespil.

harpustrongur [ha'rposla'tor], hak., harpestræng.

 harra [harra], hak., herre; denne form bruges kun som titel: h. Svein SK. 58, 246, h. gud FK. 133, 30. Ellers harri.

harrabod [harraboo], ik., herrebud, herskerbud.

harradomi [harradoomi], ik., herredomme Jf. ræði.

harri [harri], herre; harrin, herren, gud. Flt. harrar.

hart [hart], bio., hårdt (for: harðliga).

harvið [hæar vī, hæarvī], bio., sé har (2).

háryggur [håarıggor], hak., den øverste del af et kreaturs ryg, ryghvirvlerne nærmest halsen.

hasin [hæasın], påpeg. stedo., han dêr, den dêr, den, hin; hetta og hatta, dit og dat. If. hesin.

hasta [hasta] (að), udso., haste.

hásur | håasor], to., hæs.

hásæti [håasæat1], ik., højsæde, øverste sæde.

hat [hæat], ik., had.

hata [hæata] (ab), udso.. hade, bære nag til. hatast, hade hinanden.

hátíð [håatoi], huk., højtid, fest. Jf. högtíð.

hátíðsprúður [håatoisprúuor], to., stadselig, prydelig ved fest, hvönndagsskrúðir eru ikki hátíðsprúðar, den, som bruger sine stadsklæder om hverdagen, bliver ikke prydelig i dem til højtid el. fest.

hátt [håt], bio., højt, i poesi; eg fari ei við tí hátt, jeg råber det ikke ud, praler ikke deraf FK. 31, 25.

hatta [ha'ta], nf. ent. ik. af hasin.

hátta [håta] (að), udso. (med hf.), indrette på en vis måde (nu spec. ilde), bringe i en vis stilling el. i et vist forhold; hatta er háttað, det er kun mådelig gjort, (ironisk) det sér ud! jo, det er net! — h. sær illa, opføre sig, skikke sig ilde. — to. háttaður, beskaffen; af mådelig beskaffenhed (jf. vorðin).

*hattargerd [ha tar(r)džeer], huk., hatteramme, hatterand

FA. 181, 33.

hattur [ha'tor], hak., hat. Flt. hattar.

háttur [håttor] (gf. hátt, hf. hætti, hátti el. háttri), hak.,
1) indretning, beskaffenhed, omstændighed; 2) måde,
manér, á so mangan hátt FA, 19, 23; 3) skik, måde

at være på (helst dårlig); 4*) adfærd, fremfærd, við so stórligum háttri, med så overmodig adfærd FK. 111, l. 4 f. n. — eg sá mann á henda hátt (under de nuværende omstændigheder, i dette øjeblik?) FK. 58, 59. Nu sjæld, brugt. Flt. hættir, háttir. Jf. máti.

*háur [håavór], to., høj, bevaret i enkelte stednavne, som:
Hesturin hái (fjæld ved bygden Sumbo på Sudero), og i
adskillige sammensætnn.: háborin, højbåren, hásæti, højsæde, hávetur, midvinter, o. fl.; ellers högur. — hái
(hak.) i: rógva út á háa FA. 447, 31 synes at være navn
på en fiskebanke.

hav [hæav], ik., 1) hævning, løften, især stenløften (FA. 380, 20); 2) sten eller anden tung ting, som man prøver styrke på ved at løfte FA. 358, 18. Flt. hav og höv.

hay [hæav], ik., hav, åben sø. Flt. hav og höv.

hava | hæava | (hevði [udt. hæiji], fit. hövdu [udt. höddo], haft), udso., 1) have, bære, holde, kellingin hevur sum knýti ella posa á baki FA. 345, 15; 2) bringe, føre, sum venja er til, hevði hvör maður seyðbond við sær FA. 358, 21-22, bringe i en vis stilling, hann hevoi hann av fótum, han fældede ham, slog ham omkuld; 3) have, råde over, være i besiddelse af, være forsynet med, både egl. og overført, ei er tí at undrast á, at menn vilja gjarna h. ein tílíkan stein FA, 343, 23-24, have, i forskellige udtryk: h. (góðan) byr, have medber, h. tilhald hjá e-m, have tilhold hos en FA. 373, 15, h. gaman av nökrum, have gammen, fornøjelse af noget, h. tokka til e-s, nære yndest for en FA. 343, 23, h. hug á e-i, sé hugur; — h. neyðugt, have nødig, behøve; også have, beholde, bevare, h. frio, holde fred, være stille, h. i minni, h. i huga, mindes, tænke på, Marjun i Orðavík - er sögd at h. verið ein av ramastu konum í gandi, sum í minni eru har havdar, Marjun i Ordavík siges at have været en af de dygtigste kvinder til hekseri, som man kan mindes dér FA. 328, 5 ff; 4) have, bruge, anvende, tá má sami atburður vera havdur við knívinum. da må den samme fremgangsmåde anvendes med kniven FA. 331, 21, hava teir tá haft hann (nykin) til at draga viö halanum stórt grót, de have da brugt den (o: nøkken) til at trække store sten med halen FA. 334, 32; - h. mjöl út á súpan, komme mel i sulevællingen (jf. gera út á [2]); 5) have med efterfolg, navnef, med at (have at udrette), skulle, h. nogv at gera, have meget at gere; 6) som hjælpeudso. i forbind. med fort. tillægsf. til at

 $\mathsf{Digitized}\,\mathsf{by}\,Google$

danne førnutid og førfortid, í talvi hevur tú vunnið meg, i brætspil har du overvundet mig FA 3, 12, hevői eg vitab, tab líkabi tær illa, havde jeg vidst, at det mishagede dig FA, 26, 26. — Med fho. og bio.: h. & orði, bringe på bane, omtale FA 315, 10, h. á munni, omtale, sige; h. at, 1) trække linen lidt op igen (ved nedstigning i fuglebjærgene); 2) lægge (båden) til land, manovrere til land; 3) h. at e-m. irettesætte en. h. frå. lægge (manøvrere) fra land. h. fyri munni á sær. komme til at sige, udtale, sige FA. 361, 27 f. væl til av nökrum, være vel forsynet med noget, have i forråd. h. undan, flytte tilside. h. upp. hæve hastiat op, løfte, svinge i vejret, hon hevdi upp sína hegru hond, hun hævede rask sin højre hånd FA, 52, 7, hevoi hann upp sin bitra brand, han løftede hastigt sit skarpe sværd SK. 23, 81 (hava synes her sammenblandet med hevia: if. hava seg upp). h. appá seg. betude, have betydning (helst med nægtelse). h. út á, sé hava 4. h. viö, 1) h. bátinum viö, holde båden fra land eller fra at drive (ved hiselp af en åre eller stang); 2) h. við e-m. have at udsætte på en, finde lyder hos en; 3) h, við ordi, omtale, berømme FK, 22, 61. — h. seg, i forbind. med en del fho. og bio., bringe sig i en vis stilling. begive sig, forføje sig: h. seg burtur, gå tilside (for at give plads), flytte sig bort; h. seg frá (e-m), gå lidt bort (fra noget); h. seg undan, vige tilside, gå lidt bort, også: h. seg undan nökrum, undgå noget, ikke ville gøre noget; h. seg upp, hæve sig (rask, hurtigt) op (f. eks. i bjærgline ved fuglefangst), hann hevői seg upp eftir (opad), hann hevői seg upp á takið; h. seg út fyri. (ved nedstigning i bjærgline) svinge el. kaste sig et stykke ud over klippekanten for at komme i hængende stilling med linen om sig (idet nogle mænd holde i linens øverste ende). - havast. havast at nökrum, sysle, beskæftige sig med noget, tage sig noget for, hvat hon hevői hafst at FA. 342, 7. havast undan, vige tilside. havast vio. 1) holde ud, vedblive, være standhaftig: 2) havast við nakað, bruge, anvende, havast við allar atburöir, bruge alle fremgangsmåder FA. 343, 3.

havald [hæavald], ik., vævsylle. Flt. hövöld.

hávetur [håaveetor], hak., midvinter, hjærtet af vinteren.

havfrú [haffruu], huk., sé havfrúgv.

havfrugv [haffrigv]. huk., havfrue.

havmadur [havmæavor], hak., havmand.

havn [havn], huk., havn. Flt havnir. Jf, hovn.

havna [havna] (ab), udso., forkaste, vrage; spy ud igen, ofta etur hundur tab, hann havnar, ofte æder hunden det. som den udspyr o: ofte søber man den kål, som man selv har spyttet i FA. 317, 2.

havnarlag [havnalæa], ik., leje el. ophold i en havn FK.

125, 52.

havrakorn [havrakådn], ik., havrekorn,

havri [havri], hak. havre.

havróður [havrouor], hak., roning ud på havet (for at fiske). havsbotnur [hafsbåtnor], hak., 1) havets bund; 2) havbugt, som skærer sig dybt ind i landet, summir flyddu i havsbotnar FK. 121, 13.

havsbrun [hafsbruun], huk., horisont (egl. havbryn, havkant) FK. 138, 85; nu alm. havsbrúgv el. havbrúgv (if. brún og brúgv).

havsbylgja [hafsbildža], huk., havbølge.

hefta [hæfta] (ft), udso., 1) binde, binde haft om, især sammenbinde fødderne på et kreatur; hilde, heftur hevur hann (seyðurin) bága av at ganga, hildet har det (fåret) vanskelighed ved at gå FA. 418, 29; 2) hindre, stanse, eg fái ei við orðum greint, hvat teir allar hefti FK. 133. 31.

*hegar [hījar], bio., straks, h. ið, så snart som. Lig on. begar.

hogla [hægla] (að), udso., hagle, være haglvejr.

heglingur [hæglingor], hak., haglvejr, haglbyge.

heidi [haiji], huk., hede, øde strækning. Flt. heidar.

heidin [haijin], to., hedensk; bruges også som benævnelse på de underjordiske (dværgene) i modsætning til menneskene (de kristne), jf. heiðinmaður; h. skógvur, skov, beboet af og tilhørende underjordiske, hedningeskov, dværgeskov SK. 80, 4, h. mörk, sé heiðinmörk.

heidinmadur [haijinmæavor], hak., hedning; også om en underjordisk el. dværg SK. 82, 23.

heidinmörk [haijinmö'rk], huk., hedensk mark, dværgemark SK. 105, 2.

heidningi [haidnińdži] og almindeligere heidningur

[haidningor], hak., hedning. Flt. heidningar.

heidur¹ [haijor], hak., (luftens) klarhed el. glans, klart og smukt vejr, skyfri luft; hertil udso. heiða [haija] (að), være (blive) klart vejr, især brugt om tåge: sprede sig, mjörkin heiðar.

heidur² [haijor] (gf. heidur), hak., hæder, ære.

heidursmadur [haijorsmæavor], hak., hædersmand.

heidursnavn [haijorsnavn], ik., hædersnavn.

heilagur [hailavor] (gf. halgan, sjældnere helgan), to., hellig, ukrænkelig; hellig, som man helligholder, tað var um ein halgan dag FA. 1, 6, tað var uppá ein helgan dag FK. 158, 99. Nu almindeligst heiligur; dog altid heilagt [hailat] i udtrykket: halda heilagt, holde helligdag, holde fest (heitid).

heilavillur [hailavidlor], to., sindsforvirret.

heili [haili], hak., hjærne. Flt. heilar.

heiligdagskvöld [hailida(k)skvöld], ik., aften på en helligdag. heiligdagur [hailidæavor], hak., helligdag.

heiligur [hailijor], to., se heilagur.

heilræði [hailræaj1], ik., godt og velmént råd FK. 75, 11.

heilsa! [hai'lsa], huk., helsen, helbred, sundhed.

heilsa² [hai'lsa], huk., hilsen (for: heilsan). Flt. heilsur.

heilsa [hailsa] (ab), udso. (med hf.), hilse, hilse på, spec. kysse til velkomst el. til afsked, h. e-m; lat meg h. tær, lad mig give dig et afskedskys! heilsast, hilse hinanden (hverandre), give hinanden velkomst- el. afskedskys.

heilug- [hailo-], sé heilig-.

heilur [hailor], to., 1) hel, uskadt; 2) sund, rask, i god behold; lykkelig (digt); i kvadene meget brugt i hilsende tiltale ei direkte hilsen (afskedshilsen), h. og sælur, hil og sæl, ligg nú h., Sigmundur, vær (lig) nu hilset, Sigmund SK. 4, 10, far væl h. og happadrúgvur, drag afsted (egl. far vel) i god behold og lykkelig SK. 25, 106, heilir (værer hilsede, farvel) allir minir menn SK. 61, 28; 3) let at hele el. læge, i talemåder som: heilt er nýtt sár FA. 317, 1; 4) hel, udelt; fuldstændig; 5) hel, al; 6) (sjæld.) oprigtig, i enkelte forbindd.: av heilum huga, med oprigtigt sind el. af ganske hjærte.

*heiluvägur [hailovåavor], hak., lægende vædske, lægedom

SK. 115, 12.

heim [haim], ik., hjem. Flt. heim.

heim [haim], bio., hjem; h. eftir, heimeftir (heimeftini), hjemad, i retning hjemad.

heima [haima], bio., hjemme.

heimabeiti [haimabaiti], ik., stykke af heimrustir (sé dette ord), udlagt til græsgang for kvæg (kalve og køer).

heimabrudleyp [haimabridlep], ik., hjemmebryllup.

heiman [haiman], bio., hjemmefra (bort fra hjemmet, ud; borte fra hjemmet; fra hjemmet af, fra hjemkanten); heiman eftir (heiman eftini), i retning fra hjemmet, fra

hiemkanten, hvat tíðindir heimaneftir? hvad nyt fra eders kant (hjemstavn)? heimanfyri, nærmere ved hjemmet (gården, bygden), på denne side (modsat handanfyri, sé handan); h. ífrá, sé heimanífrá.

*heimanhöll [haimanhödl], huk., hjemlig hal el. bolig SK. 111, 76. digt.

heimanifrá [haimanifråa], bio., - heiman.

heimapartur [haimapa rtor], hak., part af en grind (sé grind 3), som tildeles dem, der have siddet hjemme og ikke deltaget i at dræbe el, føre fangsten hjem.

heimari [haimari] og heimastur [haimastor], to. i højere og højeste grad (af heim), nærmere ved hjemmet, gården

el, bygden, nærmest ved hiemmet.

heimating [haimating], ik., hjemmeting, forsamling i hiemmet SK. 94, 27.

heimferd [haimfeer, hai m-], huk., 1) hjemfærd, hjemrejse; 2) færd i hjemmet, mangur er harður í h.

heimil, heimul [haimil, -ol], to., hjemlet, som man har ret el. adkomst til, mest i ik.: hei milt, eiga heimilt, have ret til, have lovlig adkomst til noget.

heimrustir [haimrostir], huk. fit., åben plads i en bygd, udlagt til byggegrunde for huse el. udhuse samt græsgang for kvæg hjemme ved husene. If. ruddstadir.

heimrædi [haimræaji], ik., herredømme i hjemmet, rådighed

over hjemmet FA. 227, 1.

heimur [haimor], hak., 1) verden, bera i heim, bringe til verden, føde FA. 196, 22, koma i heim, komme til verden, fødes SK. 6, 34; millum heims og heljar, mellem denne og den anden verden o: i drømmende tilstand; mellem liv og død, i dødsangst, FA. 363, 12; også mellem begyndelse og ende. 2) liv, levetid. 3) meget lang tid, lang og kedsommelig ventetid.

heingingartræ [håndžingatræa, handž-], ik., træstang,

hvorpå man ophænger fisk til tørring.

heingja [håndža, handža] (hongdi), udso., 1) hænge, ophænge; 2) hænge, fasthæfte. Jf. hanga.

heinta [hai'nta] (ab), udso., 1) hente, hjembringe. fordre, fordre udbetalt, indkræve, h. aftur (kræve tilbage).

heita¹ [hai ta] (tt), udso., kalde, oftest: h. a ein, pakalde ens hjælp, bede en om at gøre sig en tjeneste, i kvadene alm, blot kalde på, hidkalde, hon heitir á sveinin sín SK. 51, 172; 2*) love, afgive højtideligt løfte.

*heita2 [hai ta] (-), udso., kaldes, hedde. Sjúrour heitir sami maour SK. 17, 16; nu altid eita med bortkastet h.

- *heitbróðir [hai'tbrourr], hak., fostbroder SK. 32, 187.

 Jf. isl. heitkona.
- heiti [hai t1], ik., lefte, især lefte om at ægte en pige, frieri, hagar streingi eg h. mitt, did lover jeg at drage hen at bejle FA. 296, 9. flt. heiti(r) også trusler, hildarmaður av heitum skalv. kæmpen skælvede ved truslerne FK. 158, 91. Ordet kun digt. Jf. eiti.

*heiti [hai ti], ik., navn, eg spyrji teg h. títt SK. 66, 83; nu altid eiti.

*heitstreingi [hai tstråndži, -strandži]. ik., løfteaflæggelse, løfte, eg havi lovað h. FA. 35, 2. digt.

heitur [hai'tor], to., hed, varm; også uegl. hidsig, liden-skabelig.

hekk [hæ'k], fort. ent. af hanga.

hel [heel], huk., 1) (digt) død, døden, tað síggi eg á sjálvum mær, at h. er komin í hendi (at døden er kommen over mig) FK. 74, 5, til heljar, til døde, ihjel SK. 7, 39; nu kun brugt i forbind. í hel, ihjel; 2) de dødes rige, den anden verden, jf. udtr.: millum heims og heljar, sé under: heimur; 3) dødsgudinden.

held [hæld], huk., bøjle i reb. Flt. heldir.

heldrin [hældrin] — heldur enn, hellere end; FA. 438, 13. heldur [hældor], hejere grad til gjarna, 1) hellere; 2) snarere; 3) temmelig. Jf. helst.

helft [hæ tl], huk., hælft, halvdel, halvpart; leggja i h., lægge dobbelt (således at det sammenlagte forkortes til det halve). Flt. helftir. Jf. helmingur.

helga [hælga], huk., — halga, halgir, FK. 31, 18; også i formen helgi, huk.; suderesk. Flt. helgur, helgir.

helgan [hælgan], gf. ent. hak. af heilagur, heiligur. helja [hælja], huk., frille FA. 252, 17. Flt. heljur.

*heljarmaður [hæljarmæavor], hak., mand, som er bestemt til døden FK. 68, l. 2 f. n. Jf. feig(ðar) maður.

heljarmatur [hæljarmæator], hak., føde for hel (døden, dødsgudinden) FK, 68, 73.

hella [hædla], huk., 1) flad sten; 2) flad klippestrækning, stenslette (tæt ved søen); 3) fast underlag, i sammensætnn. som: gler-, leir-, silvurhella (glerhella bruges om kværnen på mellen, når kornet har været fugtigt, og melet hæfter fast ved stenen, «mylnan melur glerhellu á seg») Flt, hellur.

hella [hædla] (lt), udso., hælde, gyde, udgyde. helli [hædlı] ik., klippehule, fjældgrotte. Flt. hellir. hellisborg [hædlisbårg], huk., borg (dværgeborg), som dannes af en klippehule SK. 89, 37. digt.

hellisdyr [hædlısdīr], huk., dør for en klippehule (dværgebolig) SK. 89. 33. digt.

hellisgólv [hædlısgölv], ik., gulv i en klippehule (dværgehule FK. 92, 81.

helma [hælma] (að), udso., standse, høre op, gøre ophold, f. eks, om uvejr, bygevejr el. smerter, tað helmar ikki í, der er ingen stansning i uvejret el. regnen, tað helmar ikki á, der er ingen stansning i smerterne.

*helmarreip [hælmarai p], ik., reb til at slå el. vikle om roret på et skib? hevur eitt tog og h. FK. 122, 26; jf.

engelsk: helm, isl. hjálm (styre, ror).

helming [hælming], huk., ophold, stansning, f. eks. i uvejr, smerter.

helmingur [hælmingör], hak., halvdel, halvpart. Fit. helmingar.

helsótt [hæ'lső't], huk., helsot, dødelig sygdom.

helst [hæ lst]. hejeste grad til gjarna, 1) helst, snarest;
2) mest, især, h. av Högna ráði SK. 46, 111.

*helsti [hæ lst1], bio., ved to.: altfor; tilstrækkelig, h. var hann gamal FA. 248, 20.

helt [hæ'lt], fort ent. af halda.

heltur [hæ ltor], hak., helt. Flt. heltar. Jf. kappi.

hemar, hemari [heemar, -1], hak., sildehaj. Flt. hemrar. henda [hænda] (nd), udso., 1) tage med hånden, gribe, få fat i, so var svörð í slíðrum heitt, hann kundi tað ikki h. SK. 109, 48. 2) (med gf. og hf.) hænde, vederfares, ramme, slíkt skal meg ikki h. SK. 25, 103, tað hendir ongum (hænder ingen) nú FA. 222, 10; (uden styrelse) ske, indtræffe.

henda [hænda], gf. ent. hak. og nf. ent. huk. af hesin; i gf. ent. hak. bruges også formen hendan.

hennar [hænnar], ef. ent. af hon. Nu alm.: hennara.

henni [hænni], hf. ent. af hon.

hentur [hæ'ntor], to., tjenlig, passende, bekvem, nyttig.

heppin [hæpin], to., 1) heldig, jf. happ; 2) rask og snar, behændig.

her [heer], bio., 1) om sted, a) hêr, på dette sted, b) undert. for higar, — herhen; 2) om tid, i sammensætnn.: her eftir, herefter, efter denne tid, her fyri, før denne tid — disse kunne måske også henferes til den felgende gruppe; 3) i forbind. med en del fho. til at erstatte forskellige forholdsformer (i ik.) af hes in (denne), som:

herá (á hetta, á hesum), herpå, herav, heraf, herí, heri, o. fl.; jf. har 2.

herda [heera] (rd), udso., hærde, gøre hård.

herðar [heerar], huk. fit. skuldre, forudsætter en ent.-form herði, som imidlertid ikke bruges; breiður um herðarnar, bred over skuldrene, over ryggen; — yvir háls og herðar, over hals og hoved, i største hast. Jf. öxl.

herja [hærja] (að). udso., hærje, påføre krig; også hærje,

plyndre: h. á., anfalde, angribe.

*herjanssonur [hærjansoenor], hak., kæltring, lav og nederdrægtig person (egl. søn af Herjan (et af Odins navne) el. fandens søn, idet Odin efter kristendommens indtrængen efterhånden kom til at stå som repræsentant for det onde), verði tann argur h., teg skal aftur kalla FA. 58, 14 f.

herkempa [hærtšæmpa], huk., hærkæmpe, stridsmand.

herklæði(r) [hæ'rklæajı(r)], ik. fit., hærklæder, rustning. herklæddur [hæ'rkladdor], to., iført hærklæder, rustning.

herkona | hærkoena], huk., skjoldmø FA, 88, 5.

herligur [hærlijor], to., herlig FA. 311, 26 (danisme). Jf. dýrur, fagur.

herma [hærma] (md), udso., 1) eftersige ordret; 2) h. eftir e-m, efterligne, efterabe ens tale, manerer el. gebærder (for at gøre nar derad el. blot til morskab).

hermalin [hærmaloin], ik., hermelin.

hernaður [hærnavór], hak., krigstog, plyndringstog. Flt. hernaðir.

herskap [hæ'rskæap], ik., herskab.

herskin [hæstšin], to., (om mad el. drikke) usmagelig, vanskelig at få ned.

herskip [hæ'ršīp], ik., krigsskib.

hertugi [hæ'rtui], hak., hertug. Flt. hertugar.

herur [heeror], hak., 1) stor skare, stor flok, bataherur, stor skare af både. 2) hær, krigshær. Flt. herar.

herviliga [hærvilīa], bio., fælt, voldsomt, i voldsom grad. herviligur [hærvilīor], to., betegnende højdepunktet af en (vred, hidsig, kåd el. munter) sindsstemning: vred i en ganske frygtelig grad, i højeste grad munter, o. l.

hesin [heesin], papeg. stedo., denne, denne her; ik. hetta, dette. Jf. hasin.

hestadund [hæstadond], huk., og hestadundur [hæstadondor], ik., drøn af heste, hestetrampen.

hestafax [hæstafaks], ik., hestemanke, hår af hestemanke. Flt. -föx.

hestahús [hæstahúus], ik., hestehus, hestestald.

hestalið [hæstalī], ik., ridende skare, rytteri.

*hostarid [hæstari], ik., hesteridning, hesteridt; hesteskikkelse? hvat er hetta fyri h., sum eftir havi ganga? FK. 4, 11.

hestaskógvur [hæstaskægvor], hak., hestesko.

hestbak [hæs(t)bæak], ik., hesteryg; sita á hestbaki, sidde til hest, ride.

hestfólk [hæs(t)fö'lk], ik., hestfolk, rytteri.

hestur [hæstor], hak., hest; også hingst (graður [græavor] hestur), avledygtig hingst (modsat geldur hestur, gildet hingst). Flt. hestar.

*het [heet], fort. ent. (i Suderedialekt) af *heita, hedde;

SK. 101, 8. het for et, ellers: æt, af eita.

hetta [hæ'ta], ik. ent. (nf. og gf.) af hesin.

hevja [hævja] (-), udso., hæve, løfte (h. upp); sjæld. brugt. Som fort. til hevja synes undertiden brugt hev di (hevdi upp), fort. af hava (hava upp); nu alm. hava upp, hava seg upp, for: he vja upp, hevja seg upp; sé under: hava.

hevna [hævna] (nd), udso., hævne (en el. noget), líkari var tær faðir at h. SK. 7, 40, ældre og digt. også med ef.: bið hann Högna h. mín SK. 54, 207, jf. omkvædet: hann er eingin, iö teirra torir h.; hevnast, hevna seg, hævne sig.

hevnd [hævnd, hæmd], huk., hævn, gengældelse; gera hevndir eftir e-m, hævne en, tage hævn for en SK, 134,

36. Flt. hevndir.

heyggjur [hæd'džór], hak., sé heygur.

heygsdyr [hæiksdīr, hæks-], huk. fit., dør, som fører ind

i en jord- el. gravhøj SK. 23, 76.

heygur [hæijor], hak., høj, jordhøj, digt. også gravhøj, síðan gróv hon dreyg í heyg SK. 55, 212; heygur bruges nu mest i enkelte stednavne (helst i flt.), som: ·á heygum», ·uttan heygar · (bygdedele); i daglig tale almindeligst heyggjur. Flt. heygar, heyggjar.

heyk [hærk], fort. ent. af húka.

heykur [hæi kor], hak., høg. Flt. heykar.

heyst [hæst], ik., høst, efterår. Flt. heyst.

heysta [hæsta] (ab), udso., 1) (upers.) blive hest el. efterår. 2) (nyere brug) høste, indhøste; også høste, profitere, drage fordel af noget, mangari havi eg nevðir veitt og heystað har einki av FA. 17. 9 f.

heysur [hæi'sor], hak., 1) hjærneskal, hovedskal; også hoved (helst nedsættende el. i skæmt for hövur); 2) hoved på livløse genstande, f. eks. pipuheysur, pibehoved. Flt.

heysar.

hidaleysur [hoijalæi sor], to., hjemløs, uden hi el. hjem, husvild, um enn eg livi hialeysur FK. 92, 86 (sml.: um eg verði hidani leysur, om jeg slipper bort herfra FK. 81, 80); jf. no. hidelaus. Ikke brugeligt ord.

hiðan, hiðani [hījan, -1], bio., herfra; også hiðani frá.
*higar¹ [hījar], bio., straks, h. ið, så snart som; også
skrevet hegar. Lig on þegar.

higar² [hījar], bio., hid, herhen. Lig on. hingat, higat.

higari [hījari] og higastur [hījastor], to. i højere og højeste grad (af bio. higar²), nærmere herved, nærmest herved.

*hildarmadur [hildarmæavor], hak., kriger, kæmpe FK. 158, 92. digt.

hildu [hildo], fort. flt. af halda.

*hilmarhögg [hilmarhögg], ik., fyrsteligt hug SK. 71, 6. digt.

*hilmir [hilmir], hak., fyrste, hovding FK. 44, 59. digt.
*himin [hīmin], hak., himmel; forekommer i kvadene og helst i fit. himnar, almindeligst udtalt hivnar, himlen, himmerige: ti kongurin heilur til himna fer FK. 75, 16; hf. ent. himni og almindeligst: hivni (av hivni, fra himlen). Nu: himmal. Jf. udso. hivna.

himiríki [hīmiroi'tši], ik., himmerige; jf. himmiríki.

himmal [himmal], hak., himmel. Fit. himlar.

himmalskur [himmalskor], to., himmelsk

himmiríki [himmiroitši], ik., himmerige.

*himnakongur [himnakangor, hivna-], hak., himlens konge FK. 167, 34.

hin [hīn], 1) papeg. stedo., a) hin, den unden, ofte med et navneo i den bestemte form, som: hitt beiniö, det andet ben, hin madurin, den anden mand; — fit. hinir, de andre, de evrige. b) den næstforrige, som: hin vikan, den næstforrige uge, også på flere steder brugt — fyrra vikan, vikan ið var, den forrige el. foregående uge; hin dagin, iforgårs (— i fyrradagin), også brugt — um dagin, forleden dag. 2) best kendeo. (foran tillægsord), den, jf. tann; i fit. nu helt fortrængt af tann.

hind [hind], huk., hind. Flt hindir.

hindra [hindra] (ab), udso. (med gf. og hf.), hindre, afværge, stanse. Jf. forba, darva.

hindur [hindor], ik., hindring, stansning. Flt. hindur.

hinka [hi'nka] (ab), udso., hinke.

hinumegin [hinomeejin], 1) bio., på hin side, på den

anden side; 2) fho. med gf., på den anden side (af). I daglig tale nu alm.: hinuminni.

hirð [hīr], huk., hird, hof; tívin telur málm og ring við sínar hirðir allar, fyrsten uddeler malm og ringe til alle sine hoffolk SK. 16, 3; undert. også mere alm. (omgivende) kreds. Flt. hirðir.

hirða [hīra] (rd), udso., 1*) tage vare på, vogte, forvare.

2) (holde ild vedlige ved at) stikke tørv ind i æmmer til at ulme om natten indtil den følgende morgen, h. eld, almindeligst blot: hirða; hirdur brandur, halvt udbrændt stykke tørv, som har ligget i æmmer (for at hindre ilden i at gå ud) FA. 323, 32 3) skjule, putte, stikke ned.

4) bryde sig om, skøtte om (h. um), almindeligst med nægtelse, eg hirði tað ei at loyna FK. 111, 5, hirdi lítið um kongins vreiði FK. 158, 93.

*hirðil [hīr1], hak., hyrde; hirðil for hirðir, hirði Flt. hirðar.

hirdingartorva [hīringatårva], huk., stykke torv. som lægges i æmmer el. hed aske for at holde ild.

*hirokona [hi'rkoona], huk, kvinde, som hører til en fyrstes el. fyrstindes hird el. omgivelse SK. 5, 22.

*hirdmadur [hirmæavor], hak., hirdmand.

hisa [hoi'sa], huk., kuller (fisk). Flt. hisur.

hissini [hissini], bio., uden hensigt, hen i vejret, for spøgs skyld.

hista [hista] (st), udso., hikke.

histi [histi], hak., hikken.

hít [hoi't], huk., skindpose. Flt. hítir.

hita [hīta] (ao), udso., ophede, opvarme.

hiti [hīti], hak., hede, (stærk) varme.

hitta [hita] (tt), udso., træffe, hitte, finde; fara at h., søge hen til en (noget), opsøge. Jf. finna.

hivna [hivna] (ab), udso., (upers.) blive klar himmel, klar luft, h. i; tab hivnar ikki i, det er så tyk luft, at man ikke kan se himmelen. Jf. *himin.

hjá [tšåa], A) fho. med hf., 1) hos, i ens hus el. hjem, i húsunum hjá góðum fólki FA. 327, 31, vættrarnir búðu hjá henni FA. 328, 10; 2) hos, ved, i nærheden el ved siden af, í reiðrið hjá eggjunum, i reden ved siden af æggene FA. 344, 11, sita hjá e-m, sidde hos en, ved ens side; 3) i det nuværende sprog meget hyppig brugt til at betegne et ejeforhold og for en stor del erstattende den gamle ejeform (der forevrigt kan omskrives på flere måder), som: húsið hjá pápa, min faders

hus; tíat hann hevði gingið yvir tekjuna hjá teimum, forði han var gå et over deres hustag FA. 342, 18 f.;
— sleppur lamb úr gonguni hjá honum, slipper et lam ud af fåreflokken for ham FA. 342, 14 f. B) som bio., hos, tilstede, i nærheden, ved siden af, sita, vera hjá; tó at eingin var staddur hjá, skønt ingen var tilstede FA. 329, 25 f.

hjalli [tšadlı], hak., fjældafsats; FK. 58, l. 3 f. n. hjallur for hjalli. Flt. hjallar.

hjallur [tšadlor], hak., 1) stillads, række jævnsides liggende stænger, som hvile på støtter, og hvorpå f. eks. fisk el. korn tørres FA. 369, 26 (korntørringsstillads); sjæld.; 2) nu alm. tremmehus, udhus, hvis vægge bestå af lodrette tremmer med åbne mellemrum, og hvori kød og fisk vindtørres ved vindens træk imellem tremmerne. Flt. hjallar.

hjálmaband [tšålmaband], ik., hjælmbånd.

hjálmur stěålmor, hak., hjælm. Flt. hjálmar.

hjálp [jálp], huk., hjælp, bistand. Flt. hjálpir.

hjálpa [já lpa] (pt), udso. (med hf.), hjælpe, stå bi; også nytte, være til nytte.

hjálpari [jå lpari], hak., hjælper. Flt. hjálparar, hjálparir. hjálparmaður [jå lparmæavör], hak., hjælpermand.

*hjalt [tša lt], ik., hjalte, parerplade på sværd; også hæfte, håndgreb på sværd, i denne betydn. helst i fit.: hjölt; hann vá mann at hjöltum upp, han gennemborede en mand, så at sværdet stod i lige til hjaltet FK. 111, 9. If, hjölt.

hjarta [ja^crta], ik., hjærte; også uegl. om a) (kærlig) følelse, medfølelse, og b) mod, mandshjærte (hava kálvahjarta, sé kálvahjarta); — av h., af hjærtet, inderlig, oprigtigt; i hjartanum, i hjærtet, i sit inderste. Flt. hjörtur.

hjartablóð [ja rtablou], ik., hjærteblod.

hjartagóður [ja rtagouor], to., godhjærtet.

hjartalag [ja rtalæa], ik., hjærtelag.

hjartaligur [jartalior], to., hjærtelig.

hjartarot [ja rtarou t], huk., hjærterod.

hjartastrongur [ja'rtastrangor], hak., hjærtestræng.

hjartavinur [ja rtavīnor], hak., hjærtensven, oprigtig ven.

Jf. alvinur.

*hjó [tšou], fort. ent. af högga.

hjól [tšoul], ik., hjul. Flt. hjól.

hjólrokkur [tšölråkor], hak., hjulrok, skotrok.

hjúkla [tšúukla] (að), udso., kæle, udstøde kælne lyd (hjú, hjú), h. eftir honu, kalde kælent på en høne (ved at sige: hjú, hjú), h. upp yvir lambi, kæle for et lam FA. 419. 33. Også i formen hjúka.

hjún [tšuun], ik., den ene af to ægtefolk, annad hjúnið (den ene af ægtefolkene); hyppigst i flt.: hjún, ægtepar,

ægtefolk, mand og koné.

*hiölt [tšö'lt], huk., = hjalt. Flt. hjaltir. hjörtur [jö rtor], hak., hjort. Flt. hjörtir.

hóast [houast], bo., skønt, sé tó at, tóat.

hógv [hægv], ik., mådehold, måde, hava h.. holde måde: if. hóv.

hógvur¹ [hægvor], hak., hov (på hest). Flt. hógvar. hógvur² [hægvor], hak., de tilbagestående stubbe på en afmejet græsmark; markbund, efterat græsset er blevet afmeiet.

*hokumtræ [hou kontræa], ik., mahognitræ? (efter gisning

af Hammershaimb) SK. 93, 9.

hol [hoel], ik., hul, Flt, hol.

*hól [houl], ik., smiger, praleri, overdrivelse; er mær ei á tí h., jeg farer ikke med pral, overdriver ikke SK. 57, 238, á fáum kann hon h., hun forstår sig kun lidt på pral el. brovten FK. 49, 22, fáum kann hon h. FK. 49, 28,

hola [hoela], huk., fordybning, hule. Flt. holur.

hold [håld], ik., 1) kød, især huld, kødrighed, fyldighed; væl i holdum, fed; 2) det yderste parti af legemet, den synlige overflade af legemet, hud, illa hevur tú, Óluva, spilt títt ljósa h. (din hvide, rene hud) FA. 201, 34 f.; - gásahold, knopper, som fremkomme på huden, når man fryser, lig knopperne på en gåsekrop.

holdligur [hådlijor], to., 1) kødrig, fyldig; jf. hyldligur.

2) rummelig (f. eks. om båd).

hólgasáta [hölgasåata], huk., halmstak, stak, dannet af hólgar (sé hólgi).

hólgi [höldži], hak., halmbundt. Flt. hólgar.

hólkur [hö lkor], hak., holk, ring omkring den nederste ende af et skaft (f. eks. knivskaft) el. af en stav (fjæld-

stav). Flt. hólkar.

*hollur [hådlor], to., huld, tro, oprigtigt hengiven; også huld, gunstig: sjæld, brugt. - sær er hond hollast, ved egen hjælp udretter man alting bedst, man skal altid stole mest på sig selv (egl. sig selv er hånden huldest) FA. 317, 9.

hólmur [hölmör], hak., 1) holm, lille ø; 2*) kampplads (til tvekamp), stedet for en holmgang, stevna á hólm, udfordre til tvekamp el. dyst.

holóttur [hoelótór], to., hullet.

holt [hå lt], ik., i talemåderne: geva seg í h. við ein. koma í h. við ein, give sig i kast med en, komme i kast med en.

hólur [houlor], hak., forhøjning, høj (jordhøj) FK. 44, 61, nu næppe brugt i dagl. tale uden i stednavne (navne på høje), især på Suderø: «á hólum» (bygdedel, bygdeplads), «hólheygar» på Østerø, o. fl. Flt. hólar. Jf. válur.

holva [hålva] (vd), udso., 1) vende noget om, så bunden kommer i vejret (altid om noget tomt, i modsætning til hvölva), lægge omvendt; 2) være i omvendt stilling, ligge omvendt el. med bunden op.

hombora [hamboera], huk., sé húnbora.

homla [håmla], huk., det bånd (alm. af hvalhud), der tjener til at fæste åren til åretolden under roningen; nu almindeligst homluband. Flt. homlur.

homluband [håmloband], ik., sé homla.

hon [hoen], personl. stedo. i huk., hun, den, sé hann.

hond [hånd], huk., 1) armen tilligemed hånden, bera, hava undir hondini, bære, have under armen, undir hondini i armhulen, f. eks.: hann svöllur undir hondini; 2) hånd: h. er, id hevur, den, der har en ting, behøver ikke at gore sig umage for at få den FA. 317, 8; 3) side, retning, kant, hon vegur á báðar hendur, hun hugger til begge sider FK. 21, 43, til ymsa handa, snart til den ene. snart til den anden side SK. 107, 24; 4) håndskrift; 5) i forbind, med flere fho, til at danne forskellige udtryk; á h., á hendur fejes undertiden (digt.) til en hensynsform udvidende og forstærkende, henni komst barn á h., (det hændte hende, at) hun nedkom med et barn SK, 131, 1, honum er vandi á hendur, han er kommen i vånde FA. 179, 30; á hondum: taka á hondum. tage med magt, lægge hånd på FK. 157, 91 (takast hondum, sé taka); lata av hond, give slip på, bortgive; fáa frá h., få fra hånden; vera fyri h., være forhånden; e-m gongur væl (illa) í h., det går en heldigt (uheldigt): í hendi, i hænde, nú er tap í hendi, nu er slaget tabt FA. 282, 13; til handar, til handa (med hf.), tilhånde, til, for en, ganga e-m til handar, gå en til hånde, kjós tær hest til handar tann, vælg dig den hest (til at eie)

SK. 8, 53, sá er staddur í vörildini, ið lukkan snýst til handa, den mand findes i verden, til hvem lykken vender sig el. hvem lykken begunstiger FK. 37, B, fáa (e-m nakað) til handar, overlevere, overrække SK. 84, 48 (digt.); hava undir hond (fáa undir hendur), have (få) i sin varetægt; fáa e-m nakað upp í hendur, give en noget at bestille, give en (foreløbigt) arbejde.

hondleysur [hån(d)læi sor], to., uden arme el. hænder.

hongja [håńdža], udso., sé heingja.

hongsl [hå nsl], ik., hængsel. Fit. hongsl.

honk [hå nk], huk., hank. Flt. henkur.

hop [hoep], ik., hab. If von.

hopa¹ [hopa] (að), udso., vige tilbage, trække sig tilbage SK. 49, 144; nu mest i udtr.: h. aftur á hæl, uvilkårligt gøre et skridt tilbage (af forskrækkelse o. l.), vige lidt tilbage. Også hobra (Sande). Jf. otra, okra (seg).

hopa² [hoepa] (að), udso., håbe. hopleysur [hoeplæisor], to., håbløs.

hopp [håp], ik., hop, spring. Flt. hopp.

hoppa [hå'pa] (að), udso., hoppe, springe.

hópur [hou por], hak., hob, mængde, (stor) flok. Flt. hópar.

horkonusonur [hårkonosoenor], hak., horeunge.

horn [hådn], ik., 1) horn (på dyr); 2) horn, hornstof; 3) tildannet horn, som: blæse-, drikkehorn o. l. 4) rygfinne på en hval; 5) om andet, som har lighed med et horn, f. eks. som navn på et fjæld med spids top el. smalt foroven, et smalt forbjærg: Hornið háa FK. 155, 65; 6) hjørne, hyppigt i navne på gårde el. bygdedele, som: "í Horni" (navn på flere bygdedele), "í Garðshorni" (navn på en gård); jf. hyrn i. Flt. horn.

hornaklingra [hådnaklingra], huk., cirkelrund sammenfojning af lammehorn, der med enderne er stukne ind i hverandre, legetoj for born til at trille (stikla) med

på marken.

hornstayur [hå nstæavor], hak., hjørnestolpe.

hors [ha'rs], ik., 1) hest, nu kun i poesi (= ross) FK. 68, 66; 2) tosse, klodrian. Flt. hors.

horva [hårva] (vd), udso., 1) vende (være vendt) i en vis retning, hælurin horvir ímóti seingini, hælen vender imod sengen FA. 331, 25, rótin horvir til himmals upp, og skarðið horvir niður, roden vender op imod himlen, og spidsen vender ned (istap) FK. 30, 16; 2) h. undan, skråne nedad, ligge skråt nedad, om en vej i den retning, hvori man går, modsat: h. ímóti, skråne ned imod den gående (om en vej).

horvin [hårvin], fort. tillægsf. af hvörva.

hosa [hosa], huk., strompe. Flt. hosur

hósdagur [hösdæavör], hak., torsdag; suderesk: tósdagur [tou sdēir].

hóska [hōska] (ad), udso., passe, falde rigtigt ind, passe sammen, harmonere, h. saman; stórum skipum hóskar lítið, det passer kun dårligt for store skibe FK. 156, 81; — varmin hóskaði ikki í stovuni, varmen kunde ikke holde sig i stuen, gik ud af stuen; — hóskaðt: tey hóskaðust ikki inni, de gik straks igen.

hosnatráður [håsnatråavor], hak., strømpegarn.

hosta [hasta] (ao), udso., hoste.

hosti [håsti], hak., hoste.

*hót [hout], ik., trusel, Gestur sat í sessi kvirrur, tí hann var sterkur í hóti FK. 113, 23. Flt. hót. Jf. hóttan.

hótta [hôta] (að og tt), udso., true, især gøre truende håndbevægelse som til slag, h. e-m slag, truende løfte hånden imod en (for at slå), også: h. e-m, h. at (el. ímóti) e-m; h. við knívi.

hóttan [hő tan], huk., trusel, nu især truende bevægelse; hertil vistnok fit. hóttur, ikki óttist eg hóttur tínar, ikke frygter jeg dine trusler SK. 31, 170, vil ikki fara undan hóttum hennara FA. 341, 30 f. Sjæld. brugt ord.

hóv [hou(v)], ik., digt. for hógv; hevði ei hondum h., tog, hvad han kunde bære (uden at holde måde) FK. 86, 16.

hóv [hou(v)], i forbind.: til hóva(r), til hove, væl má mín gangari sín saðil bera og sjálvan meg til hóvar FA. 293, 8 f. (omkvæd), til hóva lati eg ríða FA. 14, 9 (omkvæd). hóvarskegg [hou(v)aršæg], ik., hovskæg, de hår, som

sidde lidt ovenfor hovene på en hest.

hóvaskegg [hou(v)ašæg], ik., = hóvarskegg.

hóvliga [houlia], bio., med måde (hógv), lempelig.

hóvligur [houlijor], to., som farer frem med mådehold el. lempe, lempelig, varsom.

hovmaður, hóvmaður [houmæavor], hak., højtstående mand, riddersmand. digt., hyppigt i kvadene.

hóvsamur [housæamor], to., mådeholden, stilfærdig.

hóvskegg [hou'šæg], ik., = hóvarskegg.

hóvspor [hou spoer], ik., hovspor, spor efter hestehov; hovslag SK. 23, 76.

*hóvur [hou(v)or], hak., digt for hógvur¹; fegin varð hann, tá hann hoyrdi Grana bresta hóvum SK. 78, 44 (sé bresta [2]).

hovverk [houværk], ik., ridderlig bedrift, storværk SK.

105, 1.

hoybendil [håibændil], hak., et af de snoede høbånd, i hvis ender tyngestene (klíggjagrót) ere fastgjorte, og som lægges tværs over en stak for at beskytte den mod fald el. mod vind.

hoybering [haibeering], huk., det at bære hø, bæren (af) hø.

hoybos [haiboes], ik., stov af ho.

hoyfolk [håifo'lk], ik., de med høhøsten sysselsatte personer.

hoygardur [håigæaror, håggæaror], hak., indhegnet plads til opbevaring af hø, indhegning til høhæs.

hoygging [håd'džing], huk., høbjærgning, høhøst.

hoyggj [håd'dž], ik., hø, afmejet græs; også afdeling hø, lille stak hø FA. 428, 12.

hoyggja [håd'dža] (a0), udso., arbejde med høet i høbjærgningstiden, være sysselsat med høhøsten.

hoykja håi'tša] (kt), udso., bøje i knæerne og hofterne, i forbind.: h. seg, egl. sætte sig på hug, nu alm. lade sig ned (at sidde), sætte sig ned, h. seg niður, helst til en kortvarig sidden. Jf. húka.

hoylaða [håilæa, -læava] og hoylöða [håilōa, -leeva], huk., helade, hehus.

hoyni [håini], hak., hebjærgningstid, den tid, da heet indhestes.

hoyra [håira] (rd), udso., 1) høre, opfatte med hørelsen;
2) høre, høre fortalt, erfare; 3) om gud, høre, bønhøre;

4) høre, lyde (adlyde); hørhen udtr.: h. til, høre til el. under; vedrøre. — hoyrast, høres, lade sig høre; blive fortalt, rygtes.

hoyrúgva [håirigva], huk., homasse, hobunke.

hoystöð [haistoo], ik., stedet, hvor et hohæs skal sættes, den til et hæs (dos) afmålte plads. Flt. hoystöð.

húð [huu], huk., 1) hud på legemet; 2) hud. (større) skind (f. eks. af okse, men «skinn» laf kalv el. får). Flt. húðir.

húðaskógvur [húnaskægvor], hak., hudesko, sko af (okse-)hud. húðaskøði [húnaskeej1], ik., stykke hud (f. eks. af okse, sjældnere sælhund el. hvalmave) til at sy et par hudesko af.

huga [hūa] (að), udso., ihukomme, erindre, ofte i forbind.

med minnast forstærkende: eg kann hvörki h. ella minnast.

hugadur [hūavor], to., frimodig i sind, som har lyst og iver.

hugagóður [hūagəuor], to., som har god hu el. lyst til sit arbejde, lysten og ihærdig, flittig.

hugaligur [hūalīor], to., 1) — hugagóður; 2) som giver lyst, behagelig, fornøjelig, hugaligt arbeiði.

hugdjarvur [hūdžarvor], to., modig, dristig.

hugi [hū1], hak., sé hugur.

hugmóð [hūmou], huk., hovmod, overmod.

hugsa [hoksa] (að), udso., 1) tænke, overveje (h. um), h. um nakað, tænke på el. over noget, overveje noget; 2) mene, tro.

hugur [hūơr] og hugi [hū1], hak., 1) hu, sind, tanke (mening, forestilling, erindring), hava í hugi (huga, hug), have i sinde, hann hevði tað í hug hjá sær FA. 184, 14; detta e-m í hug (huga), falde en ind, også: renna e-m í hug (huga), tað datt (rann) mær í hug, det faldt mig ind; aldri tú, mín veldiga seta, mær úr huga gongur, aldrig går du, min vældige skønne, mig af minde SK. 26, 109. 2) stemning, især lyst, attrå, leggja hug á, fatte kærlighed til, hug legði eg á Hugin kong FA. 193, 19; av heilum hugi, af oprigtig hu, af ganske hjærte, av heilum huga SK. 26, 110, av lítlum huga, med liden lyst FA. 10, 24. 3) mod, bilar tær ei hugur og hjarta, hvis ikke mod og hjærte svigter dig SK. 9, 68, lat tær góðan hugin siga, lad dig trøste, vær frimodig FA. 217, 27. Flt. hugir, hugar.

húgva [higva], huk., hue. Flt. húgvur.

húka [huuka] (heyk, huku, hokið), udso., egl. sidde på hug, nu alm. blot sidde, sidde ned en kort stund. Jf. hoykja (hoykja seg).

huku [hūko], fort. flt. af húka.

húkur [huukor], hak., medekrog (uden eje, i modsætning til ongul). Fit. húkar.

hulda [holda], huk., huldre, ellekone.

huldanhattur [holdanha'tor], hak., usynliggerende hat SK. 95, 39, sandsynligvis for: huldarhattur.

*huldarheygur [holdarhæijor], hak., høj, hvor huldrefolk bo, huldrehøj SK. 97, 63.

huldubátur [holdobåator], hak., huldrebåd, båd, bemandet med ellefolk.

huldufólk [holdofő'lk], ik., huldrefolk, ellefolk FA. 327.

huldugenta [holdodžænta], huk., huldrepige, ellepige.

huldukona [holdokoona], huk., huldrekone.

huldukúgy [holdokigy], huk., ko, som ejes af huldrefolk. huldumaður [holdomæavor], hak., huldremand.

hulduneyt [holdonæit], ik. fit., huldrenød, huldrekvæg FA. 337.

hummarklógv [hommarklægv], huk., hummerklo; alm. i. poesi til at betegne kindens redme: kinnin var reyō sum. h. FA. 307, 19.

*hún [hùun], huk., det øverste af masten, mastetop, teirvinda segl í húnar hátt, de hejse sejl højt op i top FK.

12, 4. Flt. húnar.

*húnbor(a) [húunboer(a)], huk., hul hejt oppe i masten, hvorigennem faldet (det til råen fastgjorte reb, drag, der tjener til at hejse sejlet) går; vundu segl í húnborar hátt (= vundu segl í húnar hátt, sé hún) FK. 78, 55. Også, mere alm., i formen hombor(a). Flt. -borur, -borar.

*hundinssonur [hondinssonor], hak., skældsord (digt.), omtr. — hundsvot, FA. 182, 1.

hundrað [hondra], ik., hundrede, antal af hundrede; stórt h. — (antal af) 120. Flt. hundrað.

hundraðfaldur [hondrafaldór], to., hundredefold.

hundradtal [hondratæal], ik., hundredetal, i hundradtali, i hundredevis.

hundur [hondor], hak., hund; også anvendt som skældsord:
om personer (heiðin h.); ef. fit. hunda- i sammensætnn.
betegner frygtelig, utålelig, som: hundakuldi, hundekulde,
frygtelig kulde, hundalív, hundeliv, frygteligt el. utåleligt
liv, hundaveður, hundevejr. Flt. hundar.

hungur [hongor], hak., hunger, sult.

hungursbrudleyp [hongorsbridlep], ik., bryllup, hvor der er for lidt mad til gæsterne.

hungursneyd [hongorsnæi], huk., hungernød.

hunskur [ho'nskor], to., hunnisk, som er er fra Hunnernes land (Húnaland) SK. 31, 174.

hurð [hūr], huk., dør, dørskiven, som lukker for dørabningen (dyr). Flt. hurðar.

*hurðarásur [hūraråasor], hak., derbjælke, tværbjælke ovenover en der, kastar á hurðarás FA. 32, 25. Synes at have været brugt som gemmested.

hurdarbak [hūrabæak], ik., bagsiden af en (helt) åbnet dør.

hurdarklovi [hūrakloevi], hak., fure i derkarm, hvori

kanten af døren går ind, sjæld. brugt; også (sjæld.) dørsprække, standa í hurðarklovanum, stå og kige i dørsprækken. Jf. klovi, festa hurð í klova.

hurla [horla] (ab), udso., buldre, larme, rulle, suse stærkt (om rullende larm, lvd af hvirvelvind og desl.).

hurra [horra] (a0), udso., give en dump, rullende el. hvirvlende lyd, summe.

hús [huus], ik., 1) hus, bygning, bolig; bidja um h., bede om nattely, herberge; - hús findes også brugt om værelse, afdeling i et hus, idet stova (i husnavne) bruges i betydn. hus, som: tað eru vökur hús í «Stórstovu •; 2) hus, husholdning, halda h. Flt. hús. húsi.

húsaskýggi [húusaskoďdž], ik., omskrivning for roykur

(røg), egl. hussky, FA. 341, 13.

húsbóndi [husböndi, hosböndi], hak., husbond, husfader. husbrot [hosbroot], ik., ogl. husnedbrydelse o: ødelæggelse, som anrettes på husene ved storm.

húsfrú, húsfrúgy [hosfrúu, -frigy], huk., husfrue, husmoder.

húsi [huusi], hak., gemme, hylster, foderal. Flt. húsar.

huskallur [hoskadlor], hak., tjenestekarl, tjener.

huslon [hosloon], huk., sammenhængende række huse, husrække under ét tag; dernæst tag over en sådan husrække, også mere alm. hustag. Jf. lon.

huts [hots], udråbso., hvormed man pudser en hund, puds!

FA. 418, 7.

hvadan, hvadani [kvæan, -1], bio., hvorfra, hvoraf (fra hvilket sted, af hvilken årsag), h. av landi, fra hvilket land, fra hvilken ø FA. 295, 24.

hvalafiokkur [kvæalafiåkor], hak., hvalflok, flok grindehvaler.

hvalur [kvæalor], hak., hval. Flt. hvalir.

hvalvág [kvalvåa], huk., bugt el. vig. hvor en "grind"

(flok grindehvaler) inddrives og dræbes.

hvalvokn [kvalvåkn], ik., spydlignende våben, hvormed man stikker grindehvaler, hvalspyd. Jf. vokn og vopn samt skutil.

hvalvopn [kvalvåkn], ik., sé hvalvokn.

hvapp [kva'p], fort, ent. af hveppa.

hvar [kvæar], bio., 1) spørgende, hvor, på hvilket sted; 2) henvisende (i forbind. med i 0), (har) hvar, hvar i 0, (der, det sted) hvor, finnur uppå hvar ið Sjúrður liggur, finder (stedet) hvor Sigurd ligger FA. 64, 19; også

uden ið: sá hann hvar tað væna vív í herklæðum lá, han så, hvor den væne viv lå i hærklæder (rustning) SK. 23, 79; 3) ubestemt, víða hvar, vide omkring, på mangfoldige steder FA. 326, 6.

hvarv [kvarv], fort. ent. af hvorva.

hvassliga [kvasslia], bio., hvast, skarpt.

hvassur [kvassor], to., hvas, skarp; ik. hvast bruges også som navneo. om et hvast, skærende redskab (f. eks. kniv el. ekse), ved visse lejligheder på grund af overtro for at undgå at nævne en sådan genstands rette navn (f. eks. blandt huldrefolk i huldresagnene, jf. sagnet «Gásadalsmaðurin í huldubátinum» FA. 339 ff.), hvast við lær stendur eftir (min kniv er glemt, egl. hvast ved lår er tilbage) FA. 341, 5.

hvat [kvæat], stedo., kun brugt i ik. ent. (i hak. og huk.: hvör), 1) spergende, a) som navneo., hvad, hvilket; b) som to. (ubejeligt), hvad for en, hvordan, hvilken, hvat fólk, hvat dagur, hvat maður (hvad for folk, hvad dag, hvad for en slags mand). 2) henvisende (med el. uden tilfejet ið), hvad (det, som), sig tú, hvat tú vil FA. 295, 3.

— hf. ent. hví bruges nu som bio., hvorfor.

hvatligur [kvatlijor], to., rap, snar, hurtig.

hveddja [kvæd'dža] (að), udso., sé hvötja.

hvein [kvain], fort. ent. af hvína.

hveiti [kvai't1], hak., hvede.

hveitibreyd [kvaitıbræi], ik., hvedebrød.

hveitimjöl [kvaitımjool], ik., hvedemel.

hveppa [kvæ'pa] (hvapp, hvuppu, hvoppiö), udso., fare sammen; for det uvirkende hveppa alm. også det indvirkende og svagtbejede: hveppa (pt) seg; hann hvepti seg viö, det gav et sæt i ham, han fór sammen.

hvessa [kvæssa] (st), udso., 1) hvæsse, skærpe, slibe; 2) h. i ein, tiltale en barsk, hæftigt.

hví [kvoi], bio. (egl. hf. af hvat), hvorfor.

hvíla [kvoila], huk., hvile; almindeligere hvíld. Flt. hvílur.

hvila [kvoila] (ld), udso., 1) hvile, lade få hvile; 2) hvile, hvile sig. — hvilast, hvila seg — hvila 2.

hvild [kvoild], huk., hvile, ro efter arbejde el. anstrængelse; også stansning, ophold (for en stund). Flt. hvildir.

hvina [kvoina] (hvein, hvinu, hvinio), udso., hvine; klynke.

hvinu [kvīno], fort. fit. af hvina.

hvirla [kvırla], huk., hvirvelvind. Flt. hvirlur.

hvirvilvindur [kvirvilvindor], hak., danisme for h virla (sé det foreg. ord); har kom sipandi ein h. FA. 106, 6.

hvítabjörn [kvoi tabjödn], huk., hvidbjørn, isbjørn.

hvítgás [kvoi'tgåas], huk., "hvidgås", omskrivning for tonn (tand) i en gåde, FA, 325, 7.

hvíti [kvoit1], hak., hvide, æggehvide. Flt. hvítar.

hvítil [kvoi til], hak., sengetæppe. Flt. hvítlar.

hvítingur [kvoi'tingor], hak., hvilling (fisk). Flt. hvítingar.

hvítur [kvoi'tor], to., hvid.

hvítusunna [kvoítósonna], huk., pinse, pinsefest. Flt. hvítusunnur.

hvítusunnudagur [kvoítosonnodæavor], hak., pinsedag.

hvonn [kvånn], huk., angelika (plante). Flt. hvannir.

hvorvin [kvårvin], sideform til horvin, fort. tillægsf. af hvörva.

hvuppu [kvo'po], fort. flt. af hveppa.

hvurvu [kvorvo], fort. flt. af hvörva.

hvussu (hvursu) [kvosso], bio., hvor, hvorledes (på hvilken måde, i hvilken grad); også i formen kussu. Jf. hvössu (hvörsu).

hvökka [kvö*ka] (hvakk, hvukku, hvokkið), udso., 1) opskræmmes, fare sammen (af skræk, overraskelse). 2) formindskes hastigt, svinde i en fart.

hvölja [kvölja], huk., hvalhud, hvalskind. Flt. hvöljur.

hvöllur [kvödlor], to., klingende, skingrende, højtlydende; også højrøstet.

hvölpalás [kvölpaláas], ik. trælås med en slå (loka) til at skyde frem og tilbage (hvorved døren kan lukkes el. åbnes), idet en nøgle med et par hak el. indsnit i føres ind igennem et lille hul, anbragt tæt over slåen, og løfter to af de inde i låsen anbragte lodretstående løse pinde (hvölpar) op fra deres leje i slåens indsnit, hvorved denne kan skydes frem og tilbage; når nøglen tages ud, falde pindene tilbage i de for dem afpassede indsnit.

hvölpur [kvö'lpor], hak., hvalp; — angående hvölpur i hvölpalås, sé det foreg. ord. Flt. hvölpar.

hvölva [kvölva] (vd), udso., 1) (indv.) vende bunden op på (f. eks. kar), lægge el. stille omvendt, vende op og ned på noget (om noget fyldt el. med indhold i modsætning til holva); 2) (uv.) ligge (stå) med bunden i vejret, være i omvendt (hvælvet) stilling (om noget med indhold), fult, tá ið hvölvir, tómt, tá ið stendur FA. 323, 3. — hvölvast, vendes omkring (så bunden kommer i vejret), helst om båd: báturin hvölvdist, båden kæntrede

(med mandskab), men: báturin holvdi, båden stod (tom) på land med bunden op.

hvöngan [kvöngan], gf. ent. hak. af hvörgin. Også alm. hvörgan.

hvönn [kvön(n)], gf. ent.. hak. af hvör.

hvönndagsliga [kvönda(k)slīa], bio., daglig, hver dag.

hvönndagsligur [kvönda(k)slīor], to., hverdags, daglig-dags.

hvönndagsskrúð [kvönda(k)skrůu], ik. og huk., hejtidsdragt, som slides om hverdagen, i ordsproget: hvönndagsskrúðir eru ikki hátíðsprúðar (sé hátíð sprúður).

hvönsmans [kvö'nsma'ns], ef. ent. af hvör (hvör maður), enhver el. hvilken; skeggið er á hvönsmans höku, skægget sidder på enhvers el. hvermands hage FK. 31, 19.

hvör [kvoor], stedo., 1) sporg., hvem, hvilken (både som navneo. og som to.); i ik. nu hvat; - i kvadene forekommer en ik.-form *h vört brugt a) sem sperg, bio, (i ligefremme, helst dobbeltleddede, spergesætnn.), egl. hvad, hvad af to ting (hvört - ella), kan gengives ved mon el. helt udelades ved oversættelse til dansk, hvört skulum vær við skipum fara ella við hestalið? skulle vi drage med skibe eller med rytteri? FK. 103, 95, b) som spørg. bo. (i afhængige spørgesætnn.), om, hvört - ella, om - eller. 2) ubest. (i ik, hvort), hver, enhver; også hver for sig af to, begge, hvor er snótin stríð, begge kvinder ere stridige SK. 30, 161; hvör ein, hver eneste; annar hvör (annarhvör), hveranden, triði (fjórði o. s. v.) hvor, hver tredje (fjerde o. s. v.); hvor - annan. hvor - öörum el. hvör i forbind. med et fho., som styrer annan el. öbrum, hinanden, hverandre (den ene - den anden), hvör deildi annan, de skændte på hinanden, hvör brigoadi ödrum stuldur, de bebrejdede hinanden gensidig tyveri, hvör bíðaði eftir öðrum (teir bíðaðu hvör eftir öðrum), de ventede på hinanden gensidig; teir mundu hvör annan royna, de provede hinanden SK. 108, 35, hvor mót öörum sló, den ene slog den anden, de slog på hverandre indbyrdes FA. 183, 35; hvört um annaö, mellem hverandre, hulter til bulter; - hvört undan öörum el. í hvörjum (jf. so viö og viö), efterhånden; viö hvört, undertiden; so hvört (sum) — so hvört, for hver gang - så, so hvört stykki av hann höggur, so hvört rennur tao saman, (for) hver gang han hugger et stykke af, gror det sammen igen SK. 138, 81, so hvort sum, efterhånden som.

hvör [kveer], bio., digt. for hvussu (hvössu): SK. 17. 13.

hvörgin [kvördžin], ubest. stedo., ingen af begge; fit. hvörgir, ingen af begge parter: - ik. ent. hvörki (ingen af de to ting, ingen af delene) bruges alm. som bo.: hvörki — ella, hverken — eller, digt. også hvörki — ei, som: hvörki mátti rökka ei stökka, det (sværdet) kunde hverken give efter i æggen eller springe SK. 10, 83.

*hvörjumegin [kvörjómeejin] og hvörjuminni [kvörjóminni, 1) fho. (med gf.), på hver side af; 2) bio., på

hver side. I daglig tale nu altid hvörjuminni.

hvörsmans [kvö'rsma'ns], ef. ent. af hvör (hvör maður), enhver el. hvilken: hvörsmanns hálsi vildi tú náað. Hermundur hin illi? hvis hals kunde du ønske at nå, onde Hermund? FA. 70. 19 f.

*hvört¹ [kvö'rt], bio., hvorhen, hvört skalt tú ríða, Ólavur

min FA. 8, 5.

*hvört² [kvö'rt], spergepartikel, sé hvör 1.

hvorva [kvorva] (hvarv, hvurvu, horvio el. hvorvio), udso., (egl. vende sig, dreje sig omkring, jf. ordet hvörvusteinur; nu altid) forsvinde, blive borte, komme af

hvörvusjón [kvörvösoun], huk., øjenforblindelse, blænd-

værk (egl. syn, der forsvinder).

hvörvusteinur [kvörvostainor], hak., slibe- el. hvæssesten, rund stenskive, som drejes rundt i en dertil indrettet kasse (brigda); hedder på Sudere senda, huk. (som drejes rundt i: sendukassi).

hvössu (hvörsu) [kvössö], bio., = hvussu (hvursu). hvötja [kvoetša] (—), udso., hvæsse, slibe, sjældent og defekt udso., kun brugt i visse forbindd.; eg kvöki, eg kvöki (for: eg hvötji, eg hvötji) FA. 342, 29; på Sudere bruges formen hveddja [kvæddža]. - hvötja, hveddj [kvootša, kvæd'dž], huk., affald, som fremkommer ved slibning. Jf. stammen hvat- i hvatligur.

*hyggi [hid'dži], ik., syn, tao h, at ti gár, der går syn for sagn? SK. 4, 15, örnin h. lasti, ørnen tillukkede

sine øjne? SK. 51, 166.

hyggin [hld'džin], to., betænksom, forsigtig.

hyggja [hid'dža], huk., betænksomhed, forsigtighed.

hyggia [hid'dža] (hugdi), udso., 1) have sin hu (sine tanker, sin opmærksomhed) henvendt på noget, f. eks. i ordsproget: hoyr um annan, hygg um teg sjálvan, her om en anden, men hav din opmærksomhed henvendt på dig selv, sé til dig selv FA. 314, 6; i denne betydn. ellers ikke i daglig tale. 2) sé, betragte, h. at e-m, betragte, sé på en el. noget; h. av e-m, sé bort fra noget; h. eftir e-m, sé efter noget, sé til noget; h. upp, sé op. Jf. líta, síggja.

*hyggjubekkur [hid'džóbæ'kor], hak., udkigsbænk? FK.

6, 34.

hyggjuráð [hid'džöråa]. ik., forstandigt, velbetænkt råd; forstandig, veloverlagt plan el. beslutning, bestu hyggjuráðini, den bedste og forstandigste beslutning FA. 385, 23.

hyldligur [hıllijör], to., kødfuld, fyldig. Jf. holdligur. hylja [hılja] (huldi), udso., tilhylle, indhylle, dække; også uegl. skjule, ikki er yvir at h., ikke er det værdt at skjule (dække over) SK. 108, 32.

hylla [hidla], huk., hylde; også (digt.) overført om en rugeplads på afsatsen (rók) i fuglebjærget, dimmið finnur

fugl á síni hyllu FA. 312, 28. Flt. hyllur.

hylling [hidling], huk., (dunkel) forestilling om noget, hava h. á nökrum, have forestilling om noget, have svagt begreb om (at gøre) noget. Flt. hyllingar.

hylur [hīlor], hak., lille dam, vandpyt. Flt. hyljar.

hýrdur [hoirdor, hoirdor], to., i en vis sindsstemning, til mode, oplagt, væl (illa) hýrdur, i godt (dårligt) humør; også hýraður.

hýrur [hoiror], hak., sindsstemning, humer. í ringum hýri FA. 409, 26. Et hýrur findes også i betydning klædedragt, næsten udelukkende om dårlige og (især) snavsede klæder.

hyrna [hırna], huk., en af spidserne på et økseblad el. på et spadeblad (grev). Flt. hyrnur.

hyrni [hirni], ik., hjerne; • i Garðshyrni • (navn på en bygdedel); jf. horn, • i Garðshorni • . Flt. hyrnir.

hýsa [hoi'sa], huk., kuller (fisk). Flt. hýsur. Vistnok rettere hísa.

hýsa [hoi'sa] (st), udso. (med gf. og hf.), udso., huse, give huslv.

haedd [hadd], huk., 1) højde, udstrækning i højden; også længde (i retning op og ned). 2) (om lyd, stemme) højde, høj tonen el. klang. 3) højde, forhøjning, høj. Flt. hæddir.

hægri [hagri] og hægstur [hakstór], højere og højeste grad til háur, högur (høj).

hækka [ha'ka] (að), udso., 1) forhøje, gøre højere, h. um

nakaö; 2) blive højere, tiltage i højden; 3) (om vinden) gå op imod nord, blive (mere) nordlig, hann var nú hækkaöur, vinden var nu bleven nordlig FA. 415, 14.

hælur' [hæalôr], hak., 1) hæl, bageste del af en fod; også skohæl, strømpehæl; 2) bageste ende, f. eks. i de forældede ord: kjalarhælur og knarrarhælur (den bageste ende af et fartøjs køl), tað stóð fast í knarrar hæli FK. 3, 3 (undir kjalarhæli FK. 3, 1. 2. f. n.). Flt. hælir.

hælur² [hæalor], hak., 1) pæl, tøjrepæl; pæl, hvorved noget fastbindes (f. eks. fuglefangerens bjærgline); 2)

håndfang på en le. Flt. hælir.

*hæra [hæra], huk., hårbedækning, grånet hår; i fit. (hærur): allur í hærum gráur, med fuldstændig gråt hår FK. 29, 1.

hæra [hæara] (a0) udso., rense for hår, tage alle hårene af, h. skinn.

hærri [harri] og hæstur [hastor], højere og højeste grad til håur, högur; if, hægri og hægstur.

hatta [ha'ta] (ab), udso., vove, udsætte sig for fare, h. á, h. sær (nakab), vove (noget), vove sig FA. 332, 21.

hættiligur, hættuligur [ha tilīor, ha tolīor], to., vovelig, farlig.

hödd [hödd], ik., sé hövur.

hödda (hövda) [hödda], huk., hank, håndfang (på en gryde). Fit. höddur.

höddi (hövdi) [höddi], hak., høj klippe, som rager frem i søen, forbjærg, bjærgpynt; som sidste sammensætningsled i adskillige navne på forbjærge el. bjærgpynter, f. eks. -Skálhöddi på Sando. Flt. höddar (hövdar).

högaloft [h \bar{e} alåft], ik., hejeloft; forekommer kun i kvadene.

högg [högg], ik , hug, slag. Fit. högg.

högga [högga] (*hjó, höggið; högdi, högt), udso., hugge (tilføje hug, frembringe skår i noget ved hug, tilhugge, udhugge, nedhugge).

hogind [hoojind], ik., - hogindi.

hogindi [hoojindi], ik., hynde, pude. Flt. hogindir.

høgligur [höglijor], to., nem, let, bekvem.

högoyggj [hēād'dž], huk., det højeste parti af Nolsøen FA. 413, 19.

høgri [högri], to. (højere grad), højre (af en stamme: høg- (hóg-), sé høgligur).

høgri [högri], digt. for hægri, hærri; SK. 60, 13.

høgruminni [högröminni], bio. og fho. (med gf.), på højre side; på højre side af.

högtíð [höktoi], huk., hejtid, fest; jf. hátíð.

högur [hoevor], to., 1) høj, som strækker sig højt op; 2) høj, højtlydende (f. eks. om stemme. tone); 3) høj, betydelig, stor, högur aldur (høj alder), högt tal (højt tal); 4) høj, ansét, af høj stand el. stilling.

högætt [hēat], huk., nordlig vind.

högættarbræður [hēa tabreevor], hak. fit., de nordlige vinde, betragtede som samvirkende FA. 451, 17 (iæventyret: Högættirnar og lágættirnar).

höka [hooka], huk., hage. Flt. hökur.

høkja [høetša], huk., krykke. Flt. høkjur.

holi [hooli], ik., ly, tilflugtssted. Flt. holir.

höll [hödl], huk., hal, (stor, prægtig) sal, mest i kvadene. Flt. hallir.

hölva [hölva] (að), udso., høvle.

hona [hoona], huk., hone. Flt. honur.

hosn [hösn], ik. flt., hons.

hotta [hota] (tt og að), udso., = hótta (true).

*hottan [hö'tan], huk., = hóttan (trusel); fit. hottur: mangur hevur hettur notið fyri fagurt vív, mangen har udstået trusler for en fager kvindes skyld SK. 31, 179.

hövd [hödd], ik., sé hövur.

hövdalag [höddalæa], ik., hovedgærde (i en seng).

hövdaull [höddaodl], huk., uld af et fårs hoved.

hövdingi [hövdindži], hak., hovding; nu alm. hövdingur. Flt. hövdingar.

høviskliga [heevis(k)līa], bio., på høvisk måde.

hoviskur [hooviskor], to., hovisk, anstændig, dannet.

hövn [hövn], huk. havn; jf. havn. Flt. havnir.

hövudgull [hoovogodl], ik., hovedguld, hovedsmykke af guld.

hövuðleysur [hoovólæísór], to., hovedlos.

hövudlin [hoovoloin], ik., hovedlin, hovedlinned.

hövuðskokkur [heevoska'kor], hak., overkok, den øverste kok.

hövuðsmaður [heevosmæavor], hak., hevedsmand.

hövudsstova [hoovo(s)stoova], huk., hovedstue, den bedste stue.

hövul [heavol], hak., hevl. Flt. hölvar.

hövur [hoevor] (hf. hövdi), ik., 1) hoved, både på levende væsner og livlese genstande; 2) overført om forstand, vilje, sind; 3) overhoved; ef. hövuðs- i sammensætnn. — overst, vigtigst, jf. hövuðskokkur hövuðsmaður, hövuðsstova. — yvir h., overhovedet FA. 420, 22. For hövur

findes også formen hödd (hövd). Flt. hövur (hödd, hövd).

I, Í.

i [oi], fho. med gf. og hf., i, A) med gf., 1) om stedet, ndtrykkende en bevægelse til det indre af noget el. imod et punkt (bevægelse el. retning), (ind) i, til, imod (i retning af), út í dyrnar, ud i døren, niður í jörðina, ned i jorden, slog tao (barnio) i heysin, slog det (barnet) i hovedet FA. 332, 28, eystur í Borgardal, østpå til B. FA. 357, 6, sigla í eystur, seile mod øst, stara niður í oxina, stirre fast ned i (på) øksen FA, 342, 30 f. 2) om en bevægelse i overført forstand og desuden i flere tilfælde, hvor spørgsmålet om bevægelse er mindre fremtrædende, som: tá brast í ódnina, da brød uvejret pludselig løs FA. 415, 25, ti kom ilt i teir, derfor bleve de forbitrede FA. 360, 8 f., skifta i partar, skifte i dele, udskifte, fåa i lið (flokk) við sær, få i ledtog med sig, detta (renna) e-m i hug (huga), falde en ind, sé hugur, bræddur í annað borð, (om båd) tjæret på den ene side FA. 360, 25; i hel, i kring, sé ihel, ikring; - med hensun til, i allar måtar, i alle måder. 3) om tiden, a) tidspunktet: í dag, idag, í nátt, inat, í vár, i vår, sidste vår, í fyrradagin, iforgårs, í annað kvöld, imorgen aften: b) tidsvarighed: í allan dag, hele dagen, í tveir mánar, i to maneder, i allar ævir, til evig tid, for bestandig FA. B) med hf., 1) om en væren på et sted, i, på, í húsinum, i huset, nykurin býr í vötnum, nøkken bor i indsøer FA. 334, 10, i oyggjunum, på øerne, alm. ved stednavne, som: navne på lande, øer, byer, bygder, bygdedele (bylingar), pladser o. l. (jf. á), í Danmark, í Feroyjum [udt.: Förjon], på Færøerne, i Sandoy FA. 332, 12, við bygdina í Bo í Vágum, ved bygden Bo på Vågø FA. 354, 19, móti býlinginum í Húsi FA. 355. 5 f., í Kvíggjargili FA. 375, 15 (i kvadene alm. á ved navne på -land, som: á Húnalandi, á Saxlandi); i, indeholdt i; i overført betydn., som: dvörgamegin er í beltinum, dværgestyrke er i (indesluttet i) bæltet FA. 326, 2) i, i en vis stilling el. tilstand: i neyo, i nød, í vreiði, i vrede, í ringum hýri, i dårligt humør, í svövni, i søvne; standa i gerö, være under opførelse; hava í varoveislu, bevogte, have i bevogtning, hava í minni, mindes, have i erindring. 3) i forskellige betydnn.:

a) i, iført, i klæðum, i koti (i kofte); b) i, fast i; c) i, for at betegne, hvori noget består, ogn i jörð, ejendom i jord, lon i peningum, lon i penge; d) i (som del af), hava part i nökrum, have del i noget; e) i (udgørende), i lon, i løn, i býti, i bytte; f) i, med hensyn til, i henseende til, i talvi hevur tú vunnið meg, i brætspil har du overvundet mig FA. 3, 12, tó tú ert í orðnm stiv. skent du er stiv i ord SK. 31, 170. 4) om tiden (tidspunktet): i hesi tidini, i denne tid FA. 390, 29, i sama bili, i samme øjeblik, i hoynanum, i høbiærgningstiden, í halguni, i helliadagene, í jólunum (= á jólunum), i julen (á jólum, sidste jul). C) Absolut, uden styrelse, f. eks. i: lata seg i (undist. klæðini), klæde sig på; ei undur i, intet under FA. 328, 10; nú kemur róp i, nu opstår der råben FA. 404, 2. sammensat med et to. betegner in noget, til en vis grad el. svarer til den danske endelse: -lig (-agtig), som: iblaur, blalig, igronur, grønlig, isotur, sødlig, noget sød; føjet til et foregående bio. udtales «í» hyppigt sammen med dette og stærkt betonet (som bio.), f. eks. útí, uppí; - ífrá = frá, íhjá = hjá.

ibland [oibland], bio.. egl. i blanding (i blandi), blandet, sum mjööurin fleyt ibland, hvor den blandede mjød strøm-

mede SK. 45, 91. digt. Jf. bland.

ibygdur [oibigdor], to., bebygget, beboet, hvar ibygt er av dvörgum, hvor dværge have deres bo FA. 326, 22 f.

id, id [oi], 1) henvis. stedo. (ubejeligt), som, der, hann fær byr, ið bíðar, og havn, ið ror, den, som venter, får medbør, og den, som ror, kommer i havn FA. 315, 8; hvör id. hvem som, den som, hvat io, hvad, det som; undertiden, helst i kvadene, blot som en henvisende partikel på overgang til stedord: triati favnar var fossurin, ið ormurin undir lá, tredive favne (høj) var fossen, som (egl. med hensyn til hvilken, hvor) ormen lå under SK. 13, 108; 2) henvis, bio. og bo., a) om stedet, hvor (har ið, dér hvor), eystantil undir heyginum, ið dreingir reika á fold, øster under højen, hvor drenge gå om på marken SK. 5, 27, id Tidrikur fyri var, hvor T. opholdt sig SK, 52, 180; hvar ið, hvor (dér hvor) sé nærmere under hvar; b) om tiden: tá ið [alm. udt.: tåajl], da (dengang da), når, medan ið (meðni) [meeni], medens, síðan ið (síðani) [soijan1], siden (som bo.), hegar io, sé hegar; c) i kvadene (sjæld.) også brugt afhængigt spergende, hvor, i

hvilken grad, hygg, 16 væl hann bitur, sé, hvor vel den (kniven) bider SK. 56, 229.

íða [oija]. huk., hvirvelstrøm, strømhvirvel. Flt. íður.

idin [oijin], to., flittig, stræbsom.

íðinskapur [oijinskæapór], hak., - ídni.

ídni [oidn1], huk., flid, flittighed.

idningshorn [oidninshådn], ik., en ubestemmelig slags horn; ordet kun forekommende SK. 93, 9.

idra [īra] (aö), udso., idra seg um nakad el. eftir nökrum,

angre, fortryde noget.

ifrá [oifråa:], fho. og bio., — frá; helst i kvadene, sig mær satt ífrá (fortæl mig sandhed) SK. 7, 43.

*igda [oija], huk., en vis art sangfugl, "egde" SK. 20, 52.

Flt. igöur.

ígjár [oidžåar], bio., igår.

ígjögnum [oidžögnon], bio. og fho. med gf., igennem. Også gjögnum.

ihel [oiheel: , bio., ihjel.

íhjá [oitšåa], fho. og bio., — hjá; helst i kvadene, tú grava hana har íhjá SK. 13, 105.

ihvar [oikvæar]. bio., (ubest. henvis.), ihvor, hvor som helst, hvor end; præfikset •1• forstærker her «hvar».

ikki [itši, itši], bio., ikke.

ikring [oikring], bio., i kreds, rundt om, rundt.

il [īl], huk., fodsál, underside af foden. Flt. iljar. ilagaður [oi læavór], forstærket fort. tillægsf. (til laga, jf.

llagadur [orlæavor], forstærket fort. tillægst. (til laga, jr. lagadur), bestemt af skæbnen, i udtr.: vera el. verða e-m ílagað; verður tær nakað ílagað, bliver dig noget beskikket af skæbnen FA. 203, 24.

ilát [oi·låat, oi·lat], ik., kar, spand, æske, kasse og desl., som man kommer noget i. Flt. ilát.

illa [idla] (højere og højeste grad verri, verst), bio., ilde, dårligt, slet, uheldigt.

illbøn [1lboon], huk., forbandelse. Flt. illbonir. illfrýntur [1'lfroi ntor], to., vredladen af udseende.

illgerd [ildžeər], huk., ildgerning, ond gerning FK. 4, 12; udåd, misgerning.

illgerdsfrú(gv) [ildžærsfrůu, -frigv], huk., ildgernings-kvinde, heks FK. 48, 15.

illgerðsfrúva [1ldžærsfrúua], huk., = illgerðsfrú(gv) FK. 48, 12.

illgerning [ildžærning], huk., = illgerö; ramar risti hon illgerningar, hun ristede ramme ildgerningsruner, trolddomsruner SK. 42, 56.

 $\mathsf{Digitized}\,\mathsf{by}\,Google$

illgerningsmaður [ıldžærnıŋsmæavor], hak., ugerningsmand.

illgongdur [1lgåndor], to., dårlig el. vanskelig at gå ad, helst i ik. illgongt: har var bratt og illgongt, der var brat og vanskeligt at gå FA. 371, 27.

illgruni [1lgrun1], hak., mistanke, hava illgruna á e-m, nære mistanke til en el noget, også: hava illgruna við ein FA. 449. 15 f.

illsinni [1'ls1n1], ik., vrede, arrighed, ondskabsfuldhed.

illsintur [i'lsi'ntor], to., som meget let bliver vred.

illsligur [i'sslijor]. to., 1) noget vred, vredladen; 2) (om

vejr) ubehagelig.

illska [1'lska]. huk., 1) ondskab, vrede, arrighed; 2) ildebefindende, smerte, sygdom (helst kortvarig), hjartaillska, hjærteondt, flatbróstillska, mellemgulvsmerter; 3) urolighed i søen (sjóvarillska). Flt. (i betydn. 2) illskur.

illskapur [1'lskæapor]. hak., ondskab, vrede.

illskast [rlskast] (ab), udso., blive vred.

illur [idlor] (højere og højeste grad verri, verstur; jf. óndur), to., 1) ond, dårlig, slem, hann ið ilt gitur, hann ilt ger, den, som formoder el. tænker ondt (tillægger ens handling en ond hensigt), han er selv ond i sine handlinger FA. 316, 24; illi maður o: fanden; 2) illur í sær, ondskabsfuld; 3) vred, forbitret; også vranten. 4) ik. ilt tillige a) slemt, vanskeligt, ilt er at skilja latan drong úr heitari song, det er vanskeligt at skille en doven dreng fra en varm seng FA. 317, 28, b) ondt (om smerte, jf. illska), tað ger mær ilt, det ger mig ondt, det volder mig smerte, fáa ilt, få ondt.

illvedur [11veevor], ik., uvejr. slemt vejr.

illviljadur [Ilviljavor], to., ildesindet.

iln [1ln], huk., i udtr.: koma til ilnar (við ein), komme i klammeri og skænderi (med en); kom ti til ilnar millum rakstrarmenninar, der opstod derfor vred stemning og skænderi mellem de mænd, som skulde drive fårene FA. 358, 23 f.

ilna [1lna] (ad), udso., sé ylna.

ilur [īlor], hak., sé ylur.

im [oim], ik., sod (på gryder).

ímedan [oimean, oimijan], bo. og bio., - meðan.

imillum, imillin [oimidlon, -lin], fho. med gf. (og ef.), imellem; sé millum.

ímorgin soimårdžin], bio., imorgen.

imót, imóti [oimout, oimouti], ofte forkortet til «móti»,

A) fho, med hf., 1) imade, imod (både i venlig og i fiendtlig hensigt); imod (om retningen), urigtigt også med gf.: beint ímóti hvítan sand SK. 144. 79; sættes undertiden, helst i poesi, bagefter det styrede ord. 2) (i overført betydn.) henimod, veturin var á halli og leið móti summarmála, vinteren var på hældingen og sommeren nærmede sig (det stundede mod sommer) FA. 450, 30 f. 3) i forhold til, i sammenlianing med; overfor. stedet for, til gengæld for. 5) imod (om modstand, hindring, både egl. og overført), i denne betydn. hyppigt bagefter det styrede ord: hann skal harðan devðan tola, ið tær hevur gjört ímóti (som har gjort dig noget imod, handlet dig imod) SK. 32, 182. B) bio., igen, til gengæld, ilt er at leggja ást við hann, ið onga leggur ímóti. det er slemt at elske den, som ikke nærer nogen genkærlighed SK. 94, 31; imod, til hinder.

indur [Indor], ik., 1) stykke vom (fårevom), som er sammensyet til at koge blodpølse i. 2) i fit.: indvolde, risin treiv i hansara kvið, so indrini hingu út FA. 6, 31; indrasótt, en art indvortes sygdom hos får (sé nærmere Landt, Færøernes Beskrivelse, side 362). Flt. indur.

inn [nn], bio., ind; hejere grad innar, længere ind, ind, i visse udtryk som: innar í roykstovu, ind i "røgstuen" (modsat: uttar í glasstovu, sé uttar), innar í kór, ind i koret (i kirken)

inna [1nna] (nt), 1) udføre, forrette; 2) fremføre, sige tungan mælir at inna SK. 22, 72 (omskrivende udtryk).

innan [innan], bio., 1) bio., indvendig, på den indvendige side, indvortes; i forbind. med fho.: i. fyri el. fyri innan (med gf.), indenfor, i. i, indeni, i. ifrá [innanifråa], indenfra, i. til, indentil, indvendig, i. undir, under, indenfor, i. undir klæðunum. 2) fho. med ef. og gf., a) inden, indenfor, i. garða, i. veggja; i. hallar, inde i hallen, i borgen FA. 83, 26; i. grona lund FK. 21, 51; — i flere sammensætnn., som: innanborðs, innanlands, innansyndis; b) med gf., inden (om tid), i. tríggjar mánaðir.

innanbords [innanbars], bio., indenbords (i fartoj).

innanfyri [innanfīri, -firi], fho. med gf. og bio., sé innan. innansyndis [innansindis], bio., inde i sundene, mellem gerne.

innar [ınnar], højere grad af inn; sé inn.
innarlaga [ınnalæa], bio., langt inde, dybt inde
inna(r)st [ınnast], bio., inderst.
inna(r)stur [ınnastor], to., inderst.

innast [innast], udso., sé ynnast.

inngá [ingåa, ingåa], digt. for ganga inn.

inngangur [Ingængör, 1ng-], hak., indgang, begyndelse, indledning, i sammensætnn. alm. gangur, jf. föstugangur.

inngongd [ingand, ing-], huk., indgang.

innhuldur [inholdor], to., indhyllet, tilhyllet.

*inni [1nn1], hak., sind, helst tungt sind, sorg, mælir av tungum inna FA. 277, 23. Hos Mohr findes opført: inni, ik., sind.

inni [inni], bio., inde.

innibrenna [Innibrænna], udso., (indv.) indebrænde FK.

65, 35 (for: brenna inni).

innibrunnin [innibronnin], fort. tillægsf. og to., indebrændt. innibyrgdur [innibirdor], fort. tillægsf. (af byrgja inni) og to., indespærret, indelukket.

innivist [innivist], huk., ophold i hus, husly, geva e-m i.
innskot [inskoet], ik., indskydelse, indfald. Et innskot
 i fit. (modsat: útskot) om visse strømforandringer.

inntil [i ntī]], bo., indtil.

ísenn [oisænn], bio., på én gang; jf. senn.

íslandskur [oi'sla'nskor], to., islandsk.

istur [orstor], ik., ister.

ísur [oi sor], hak., is.

ivaleyst [īvalæist, -læst], bio., utvivlsomt, uden tvivl.

ivaleysur [īvalæi sor], to., utvivlsom.

ivast [īvast] (aö), udso., tvivle, ivast í nökrum, tvivle om noget, være tvivlrådig; teir ivast at halda í móti, de ere i tvivl, om de skulle kæmpe imod dem FA. 276, 20.

ivi [īvi], hak., tvivl, tao er ikki (eingin) ivi í, det er der ingen tvivl om. Også ivur.

J.

ja [jæa], bio., jo.

jadar(i) [jæar(1)], hak., kant, især kant på (et stykke vævet) tøj, æg på tøj; også som stedsnavn: «á Jagri(for: á Jadri). Flt. jagrar (for jadrar el. jadrar).

jaga [jæa] (að), udso., jage.

jagari [jæari], hak., jæger. Flt. jagarir.

jagarsveinur [jæarsvainor], hak., jæger FK. 19, 25.

jagla [jagla] (ab), udso., gumle, tygge med besvær.

jallsdottir [ja lsdo tir], huk., jarledatter.

jallssonur [ja lsoenor], hak., jarlesen.

jallur [jadlor], hak., jarl. Flt. jallar.

jarda [jæara] (aö), udso., jorde, stede til jorden, begrave. jardarbýti [jæaraboi't1], ik., jordskiftning, udskiftning af jord; også mageskifte af jord.

jardarhvalur [jæarakvæalor], hak., "jordehval" o: den part af en grind (flok grindehvaler), der tilfalder jordejerne på det sted, hvor grinden er bleven dræbt; også den jordejerne tilfaldende part af hval (storhval), som driver på land.

jardaríki [jæararoi'tši], ik., jorderige.

jardarteigur [jæarataijor], hak., strimmel mark.

jarma [jarma] (ao), udso., (om får) bræge.

jarn [jadn], ik., jærn; også redskáb af jærn eller overført om lænker. Flt. jörn.

jarnár [jadnåar], huk., jærnåre (roåre).

jarnband [janband], ik., jærnbånd.

jarnkelvi [ja'ntšælvi], ik., jærnstok, jærnstang.

jarnnagli [jannagli], hak., jærnnagle.

*jarnnakki [janna tši], hak., mindre rofartøj af jærn, jærnbåd SK. 143, 60.

jarnokki [jannå"tši], hak. - jarnnakki; FK. 79, 60.

jarnstong [ja nstång], huk., jærnstang.

jarpur [ja rpor], to., lysebrun, gulbrun (om hårfarve), jarpt [ja rt] hár.

játta [já ta] (að), udso., sige ja (til noget), samtykke (i noget), indrømme, j. nökrum; játtast e-m. (om en kvinde) give en sit ja.

javna [javna] (a0), udso., 1) jævne, gøre flad (jf. slætta);
2) jævne, udjævne, bringe i orden; j. seg, jævne sig.

javnaldri [javnaldri], hak., jævnaldrende.

javnan [javnan], bio., jævnlig, stadig, altid.

javngamal [jangæamal], to., lige gammel, lige så gammel (j. við ein).

javngóður [(javngouðr) jamgouðr, jangouðr], to., lige god, lige så god.

javni [javni], hak., lige, ligemand. Flt. javnar.

javningi [javnińdži] og javningur [javningor], hak., jævning, jævnlige, ligemand. Flt. javningar.

javnliga [(javnlia) jamlia], bio., jævnlig, stadig.

javnlíki [javnloi tši, jamloi tši], hak., jævnlige. Flt. javnlíkar.

javnsíðis [javnsoijis], bio., jævnsides.

javnur [javnor], to., 1) jævn, flad (jf. det i denne betydn. almindeligere slættur); 2) jævn, lige, ens; jævn-byrdig, j. við ein í styrki, lige så stærk som en, teir

eru javnir, de ere lige stærke, lige store o. s. v.; j. vindur, jævn vind, vind, som blæser med jævn styrke. - ik. javnt [ja mt] bruges ofte som bio., jævnt, lige.

jaxlur [jakslor], hak., kindtand. Flt. javlir.

iol [joul], ik. fit., jul, julehøjtid, juletid (omfatter i videre forstand et tidsrum af tyve dage, fra juleaften til den trettende januar; trettandi jóladagur = helligtrekongersdag, trettandi (jóla-)nátt, helligtrekongersnat).

iól(a)aftan [joul(a)aftan], hak., juleaften, dagen for forste

juledag.

jóladagur [jouladæavor], hak., juledag.

iólaglíma [joulagloima], huk., helst i flt.: jólaglímur, juleleg, som består i styrkeprøver ved brydekamp, tab er siður í hesum landi at halda jólaglímur FK. 77, 37.

jólaklæðir [joulaklæajır], ik. flt., juleklæder, stadsklæder

til brug ved juletid.

iólanátt sjoulana tl. huk., julenat, natten imellem juleaften

og juledag.

jólaseyður [joulasæi(j)or], hak., får, som tages hjem til

slagtning ved juletid.

jólasummar [joulasommar], ik., i ordsproget: j. verður påskavetur, sommer ved juletid bliver vinter ved påsketid FA. 320, 18.

jomfrú, jomfrúgy [jac mfruu, jac mfrigv], huk., jomfru.

jomfrukinn [jå mfruutšinn], huk., jomfrukind.

jomfrúva [jå mfruua], huk., sé jomfrú(gv); FA. 245, 9. jótra [jou tra] (ab), udso., tygge drøv.

jú [juu], bio., jo.

júgur [júuðr], ik., yver. Flt. júgur.

junga [jonga], kun i: «með junga», den første del af et omkvæd FA. 250, 6. Udtrykket er måske en fordrejelse af: . med de unge..

jú(t)skur [jeskor], to., jysk.

jökil¹ [jootšil], hak., græs på sneen, når denne smelter; græs, som isen ved nedfald fra de bratte fjældsider har afrevet.

jökil² [joetšil], hak., jokel, isfjæld. Flt. jöklar.

*jökilstíggjur, jökilstígur [jeetšilstod'džór, -stoijór], hak., isbelagt, tilfrossen sti el. vej FK. 134, 39.

*jökilstræti [jeetšilstræati], ik., = jökilstíggjur; FK. 134, 34.

jörð [jeer], huk., 1) jord (jorden, jordkloden); også spec. om jordens overflade; jf. fold; 2) jord, jordsmon, muld; 3) jordejendom. Fit. jarðir.

Digitized by Google

jördepli [joereepli], ik., kartoffel; meget alm. forkortet til epli. Jf. súrepli.

iöti [joot1], hak., jøde. Flt. jötar.

*jötun [jeeton, -1n] (hf. jötni), hak., jætte, har komu teir Jaktnir (skal være: jatnir) tólv SK. 136, 56; haves i stedsnavnet «Jatnagarðar» på Våge. Flt. jatnir.

· K.

kadal [kæal]. hak., line, reb FK. 58, 54. Flt. kadlar.

kaffi [kaffi], ik., kaffe.

kaffiketil [kaffitšeetil], hak., kaffekedel.

kaffikrúss [kaffikross], ik., kaffekrus.

kaga [kæa] (a0), udso., kige (efter en el. noget).

kaggi [kad'dži], hak., tondeformet kar, lille anker, bimpel el. dunk (trædunk). Flt. kaggar.

kál [kåal], ik., 1) kål, kålvækst; (kollektivt) kålvækster, grønsager (jf. kálgarður); 2) lille romark. Flt. kál.

kalamank [kalama nk], ik., kalemank (uldstof), kalamanks skjúrt (kalemanksskort, skort af kalemank) FA. 307, 17. kaldligur [kallijor], to., kølig.

kaldur | kaldor |, to., kold (modsat heitur); også overført kold, ufølsom; eg eri k., jeg fryser.

kálgarður [kålgæaror], hak., have til grønsager. kálk [kålk], ik., kalk.

kálka [kå lka] (ab), udso., kalke, bestryge med kalk; stryge, smøre SK. 61, 23; også bedække med islag.

kall [kadl], hak., sé kallur.

kall [kadl], ik., 1) kald, kaldelse; 2) embede (= breyð),

spec. pæstekald. Flt. köll.

kalla [kadla] (ab), udso., 1) kalde, kalde på, tilkalde (i denne betydn., anvendt på mennesker, helst ropa); indkalde; 2) kalde, nævne, benævne (med to gff., if. rópa). - Middelart kallast: give hinanden øgenavne; skændes, udskælde hinanden (hverandre), spec. søndenfjordsk.

kallmaður [kalmæavor], hak., mandfolk, mandsperson, kallmanns hevur hon mál (hun har mandsstemme) FA. 77, 32; også spec. om en stor, svær og stærk mand; som titel i: hetta er kallmann Haki FA. 74, 7.

kallsmadur [ka'lsmæavor], hak., den ene af en "sysselmands" to medhjælpere i udførelsen af hans forretninger; sé sýslumaður.

kallur [kadlor], hak., 1) mand, mandsperson; 2) gammel

mand; kall og svein ungi FA. 283, 2. I poesi ofte kall for kallur. Flt. kallar.

kálva [kålva] (að), udso., kælve.

kálvahjarta [kålvaja rta], ik., kalvehjærte; hava k., være fejg, modløs, ikki hava k., være frygtløs, uforfærdet.

kalvamena [kalvameena], huk., helleflynderens rygmarv.

kalvi [kalvi], hak., helleflynder. Fit. kalvar.

kálvi [kålvi], hak., 1) stykke af benet mellem tyklæggen og hælen, teir troða jörð til kálva SK. 129, 108; 2) det smalleste stykke af åren tæt ved årebladet. 3) midten af et fiskevåd i søen, det parti af et våd (nót), hvor fisken samler sig (modsat •oyruni•, hjørnerne). Flt. kálvar. Jf. borgarkálvi.

kálvskinn [kå'lšin], ik., kalveskind.

kalvur [kalvor]. hak, synes lig on. kafl el. kafli, no. kavle (flydholt på garn, på færesk ellers flot), og forekommer FK. 124, 49, hvor det kan opfattes som et foragteligt udtryk for skib: tak enn å kalv og kynjalegg.

kálvur [kålvor], hak., kalv. Flt. kálvar.

kamar [kæamar], ik., kammer, værelse. Flt. kömur.

kambur [kambor], hak., 1) kam; 2) overført om hvad der har lighed med en kam, spec. langstrakt og foroven skarpt fjæld (f. eks. i navnet Kalbakskambur). Flt. kambar.

kampur [ka'mpor], hak.. skæghår, stift og stridt hår, knurhår (de stride hår om munden på katte og sælhunde); bita å kampi, bide i skægget (FK. 50, 35), presse underkæbens tænder mod overlæben, også skære tænder (af raseri el. smerte); — fit. kampar, skæghår, knurhår, også alm, skægstubbe.

kann [kann], nut. ent. af kunna.

kanna [kanna] (að) udso., 1) ransage, undersøge, mønstre, udsøge, vit fara so lond at k. FA. 242, 31; også: k. eftir (nökrum) el. um (nakað), tú far og kann (for: kanna) um vív, drag afsted og udsøg dig en viv SK. 11, 86; 2) tilkende, efter undersøgelse påstå at være sin el. en andens ejendom, k. sær el. e-m nakað; eingin skal k. sær bitan, fyrr enn hann er svölgdur, ingen skal tilkende sig nogen mundfuld el. kalde nogen mundfuld for sin, førend den er nedslugt FA. 317, 16 f.

kannubæradrílur [kannobæaradroilor], hak., cylinderformet bygbrød (drílur, sé dette ord), indeholdende 1/e skæppe mel FA. 299, 4; kannubæri, hak, = 1/e skæppe.

kantur [ka'ntor], hak., kant. Flt. kantar.

kápa [kåapa], huk., kåbe. Flt. kápur.

kapp [ka'p], ik., kap, væddestrid, nu kun i udtr.: um k., om kap, og i sammensætnn.: kapprenning (kapløb, væddeløb), kapprógva (kapro), kappróður (kaproning).

kappabani [ka'pabæani], hak., kæmpers bane, kæmpers banemand SK. 90, 53.

kappast [ka'past] (ao), udso., kappes.

kappi [ka pi], hak., kæmpe, helt. Flt. kappar.

karda kæara (ab), udso., karte, karte uld.

kardi [kæari], hak., 1) karte. uldkarte; 2) den uld, som kartes på én gang. Flt. kardar.

kargur [kargor], to., karrig, påholden.

karmur [karmór], hak., 1) karm, indfatning; vindeygakarmur, vindueskarm; 2) gennemblødt sæt klæder (på ens krop), våde klæder. Flt. karmar.

karva [karva] (aō), udso., skære i små stykker, k. sundur. karvingur [karvingor], hak., kavring, tvebak, biscuit. Flt. karvingar.

kast [kast], ik., 1) kast; 2) et vist længdemål, så langt som man kan kaste; 3) kast med el. udsætning af våd (fiskegarn), nótarkast; 4) kast, hastig bevægelse; 5) vindkast, vindstød; 6) kast, slyngning, f. eks. på snor. Flt. köst.

kasta [kasta] (ab), udso. med hf. og (nu almindeligst) gf.,

1) kaste, slyngë, Sjúrður kastar reyðum skildri (skjold)
niður á dökka fold SK. 7, 41, kasta teir sínum akkerum
SK. 43, 71, kastar hann svörð og herklæði SK. 7, 42;
2) udsætte fiskevåd, k. nót; 3) (om vinden) kaste, blæse
ujævnt, jf. blaka; 4) forkaste, opgive, k. trúnni (forkaste den rette tro); 5) kaste, falme (k. litin). 6) i forbind. med fho. og bio.: k. av, hann kastaði av vindin,
det blev pludselig stille (vindstille); k. aftur, vrage,
forsmå; k. oman, kaste ned i søen (fra stejle steder);
k. uppá, begynde på en strempe el. trøje, vikle de første
masker om strikkepinden.

kastingarglas [kastingarglæas], ik., en snaps rundt, når et hæs er blevet så højt, at høet ikke kan bæres op på det, men må kastes i knipper til mændene ovenpå.

kattur [ka'tor], hak., kat FK. 90, 61, i dagl. tale nu altid ketta (fressur — hankat, lea — hunkat). Flt. kattar. Jf. *köttur.

kátur [kåator], to., 1) munter, fornøjet; skæmtsom (i dansk kåd ligger alm. en slettere betydn.); 2) også undert.

(digt.) som kalder munterhed til live, oplivende. Ragnar bað tá sína menn so kátan mjöðin blanda SK. 61, 27.

kav [kæav], ik., 1) (havets) dyb, tá ið sólin roðar úr kav. når solen stiger op af havet og kaster sit røde skær FK. 86 12; (niour) i kav, ned under vandet, ned i havets dyb. sökkja (sænke) í kav FA. 354, 9 f.; í kavi, nede under vandet, halda í kavi FK. 153, 42; — talemåde: koma upp undan kavi, komme for lyset, blive åbenbar; 2) overfladen af dybt vand; undir kav, ned i vandet (helt nedsænket); 3) neddukken under vandets overflade, neddykken.

kava [kæava] (aö), udso., 1) dykke (ned i vandet), dukke under; 2) snè, være snévejr (jf. det i en anden og speciel

betvdn. brugte snióg va).

[kavalerur [kavalee ror], hak., kavalér FA. 300, 5. kavalerarl.

kavamikil [kæavamītšil], to., rig på sné, snefuld, k. vetur. kavafonn [kæavafån], hnk., snedrive.

kavarok [kæavaroek], ik., tykt snefog.

kavi [kæavi], hak., sné; jf. det nu i dagl. tale ikke brugelige snjógvur.

keipa [kai'pa], huk., knarvornhed, slet lune, hava keipur, have anfald of slet humer; fit. keipur også = grimaser, gera keipur = keipast.

keipast [kai'past] (ab), udso., skære ansigter, efterabe en,

k. eftir e-m.

keisari [kai'sari], hak., kejser. Flt. keisarir.

kelda [tšælda], huk., kilde. Flt. keldur.

kelling [tšædling], huk., gammel kvinde, kælling; også (ældre sprog) om gift kvinde, kone, f. eks. i forbind.: kall og kelling. Flt. kellingar.

kellingarnev [tšædlinganeev], ik., kællingenæse; litid krevur til, at k. blooir, let blive fruentimmer vrede FA.

321, 26.

kelv [tšælv] og kelvi [tšælvi], ik, rund, aflang træstok,

cylinderstok. Flt. kelv, kelvir.

kemba [tšæmba] (bd), udso., kæmme, k. sær, kæmme el. rede sit hår; k. sátu, kæmme (glatte) høstak med rive. kembukambur [tšæmbókambór], hak., kæmmekam.

kempa [tšæmpa], huk., kæmpe. Flt. kempur.

kempuvísa [tšæ'mpovoisa], huk, kæmpevise.

kenna [tšænna] (nd), udso., 1) kende, kunne skelne, ikki k. «8» fyri «k», være fuldstændig uvidende; have kendskab til; genkende; 2) føle, mærke, fornemme, kendi sær meði og mein SK. 118, 47, k. á sær, føle, mærke på

Digitized by Google

sig selv FA. 417, 10, (overfort om livlose genstande) tá ið teirra snekkjan kendi fagurt land SK. 43, 71, hann kendi (mærkede bid) og dró ein stóran fisk FA. 340, 28; 3) k. e-m nakað, lære en noget, undervise en i noget, hann kendi honum lest (for: lestur), han lærte ham at læse FA. 239, 15; 4) k. gátu, tyde, løse en gåde FK. 30, 7; 5) i forbind. med fho. og bio: k. e-m á, rette hånende bebrejdelser mod en, lade en høre ilde FK. 78, 47; k. til, være lidt beruset; k. e-m um nakað, hånligt bebrejde en noget, kenn mær einki um SK. 31, 175, også beskylde en for noget; k. e-m um, skyde skylden på en. — kennast: a) (middelart) kende (genkende) hinanden (hverandre); kennast við (nakað), kendes ved, erkende; b) (lideart) kendes; føles, mærkes.

kenningarær [tšænningaræar], huk., hunfår, tilhørende en

enkelt mand og udenfor "fællig" i en havepart.

kensla [tšæ'nsla], huk., kenden, (svag) genkendelse, bera kenslu á ein (nakað), synes, at man kender en (noget).

keppur [tšæ'pòr], hak., kongehætte (den anden mave hos drevtyggende dyr). Flt. keppar.

ker [tšeer], ik., 1) kar; 2) = sodnker, rummet under korntørringslægterne i et korntørringshus (sodnhús) FA. 393, 10. Flt. ker.

kerald [tšeerald] ik., kar, trækar el. stamp, hvori man opsamler el. gemmer noget, matkerald; også spec. — landbukka. Flt. keröld, kerald.

kerta [tšæ rta], huk., kærte, lys, spec. tællelys, tríati vóru kertur brendar og hartil voxljús SK. 79, 58; nu alm. kertuljós. Flt. kertur.

kertuliós [tšæ rtoljous], ik., kærtelys, tællelys.

ketil [tšeetil], hak., kogekar, kogegryde (sjæld., jf. ketil ostur); kedel. Flt. ketlar («katlar» forældet).

ketilostur [tšeetilåstor], hak., kogt råmælk, kalvedans (kogt i «ketil», således at ost og valle ere skilte ad).

ketlingur [tšætlingor], hak., kattekilling. Flt. ketlingar. ketta [tšæta], huk., 1) hunkat, nu sjældnere for løa; 2) kat. Flt. kettur.

keypa [tšæi pa] (pt), udso., købe, forskaffe sig mod betaling; også overført: dýrt skulu teir meg k., dyrt skulle de købe mit liv, dyrt skulle de betale min død FA. 276 23.

keypmaður [tšæpmæavor], hak, købmand. keypsla [tšæpsla], huk., handel, købmandsskab FA. 435, 26. keypstevna [tšæpstævna], huk., købstævne, marked. kima [tšīma] (aō), udso., kime.

kind [tšind], huk. og ik., barn, eg gevi tær ta fyrstu k. FA. 17, 19, hvat var tao fyri litio k. FA. 255. 5: mest i kvadene og oftest udtalt som kinn, eitt lítið kinn.

kinn [tšinn], huk., 1) kind, kinnin var reyð sum hummarklógv FA. 307, 19, k. ber hann so balda SK. 22. 73: for kinn også kinnur (hak.); i daglig tale dog næsten altid kjálki (sé dette ord). 2) skrænt, fjældside, i stednavne: • úti á Kinn• (Lamba). Flt. kinnar.

kinnur [tšinnor], hak., = kinn. Flt. kinnar.

kippa [tši'pa], huk., knippe, bundt. Flt. kippur. Jf. lyklakippa. kippa [tši pa | (pt), udso., rykke (til sig), trække med et ryk el. hastigt og pludselig, snappe; i spec. betydn. dræbe en fugl ved at knække halsen på den imellem to fingre; -- om en sten: komme med så stor hastighed ned i vandet, at der kun sés en lille stribe efter den. - kippast, rykkes, (om hjærtet) slå hastigt og stærkt; hjartað fór tí at kippast upp í háls á Óla FA. 349, 12 f.

kirkja [tši'rtša], huk., kirke. Flt. kirkjur.

kirkjuferð [tši rtšofeer], huk., gang el. færd til kirken.

kirkjugangur [tši rtšogængor], hak., kirkegang.

kirkjugarður [tší rtšógæarór], hak., kirkegård.

kirkjugólv [tši rtšogölv], ik., kirkegulv.

kirkjugöta [tši rtšogoota], huk., kirkesti, vej til kirken.

kirkjuhorn [tši rtšohådn], ik., hjørne af kirken.

kirkjumaður [tši rtšómæavór], hak., måske præst el. gejstlig mand, kun forekommende FA. 46, 9 (statt upp, Katrin, dóttir mín, kirkjumaður bíðar tín!).

kirna [tšidna] (að), vdso., kærne, kærne smør; også trække medestangen op og ned i vandet, når rødtorsken går dybt.

kista [tšista], huk., kiste. Flt. kistur.

kistil [tšistil], hak., lille skrin, lille kasse; også kistlaskrin. Flt. kistlar.

kistubotnur [tšistobatnor], hak., kistebund.

kitla [tšitla] (ab), udso., kildre.

kjaftur [tšaftor], hak., 1) kæft, gab, mund; 2) munding,

åbning, jf. gjáarkjaftur. Flt. kjaftar.

kjala [tšæala] (ld), udso., danne top el. monning (kjölur) på et høhæs (des), lægge hø i toppen af et hæs. If. kjalarhoyggi og kjölur.

kjalarbord [tsæalaboer], ik., den planke i båden, som er nærmest kølen, den inderste planke i båden. Også kjul-

borð.

kjalarhoyggi [tšæalarhåd'dž], ik., det hø, som lægges øverst i et hæs og danner dettes top el. mønning (kjölur).

Sé kiölur.

kjalarhælur [tšæalarhæalor], hak., den bageste ende af et fartøjs køl; undert. brugt = kjalarvörrur, stribe i vandet efter et fremadskridende fartøj, kølvand, koma í kjalarhælin á einum báti.

kjalbord [tšalboer], ik., = kjalarbord.

kjálkabein [tšå lkabain], ik., kæveben.

kjálkafylli [tšå lkafidli], huk., kødfylde på kæverne, kød på kinderne FK. 92, 78.

kiálki [tšå ltši], hak., 1) kœve; 2) kind, if, kinn, kjálkar.

kjallari [tšadlari], hak., kælder. Flt. kjallarir.

kjógvi [tšægvi], hak., kjove, struntjæger (fugl); i ef. kjós i sammensætnn. som: kjósegg, kjósungi.

kjortil [tšå rtil], hak., kjortel; rettere kyrtil. Flt. kjortlar. kjós [tšou s], huk., kro (første mave) på fugle. Flt. kjósir.

kjósa [tšou'sa] (að og st, fort. tillægsf. også stærk: kosin - nut. ent. 2. og 3. pers.: [kýsur og alm.] kjósar) udso., kåre, vælge; foretrække. Også en form kjöra (að)

findes (jf. kjörbreyt).

kjölur [tšoolor], hak., 1) kol (på fartoj); 2) hvad der har lighed med køl, lang og smal ryg, spec. a) fjældryg (i stednavne: uppi á Kjöli, Kjalnes for Kjalarnes), b) top el. mønning på et høhæs (des). Flt. kjölir.

kjör(u)breyt [tšörbræi't, tšeero-], huk., korsvej FA. 342,

20 (vistnok egl. valg- el ønskevej).

kjöt [tšeet], ik., kød.

kjötbolli [tšeetbålli, tšöbbål(1)1], hak., kødbolle. Flt. -bollar. kjöthjallur [tšoottšadlor], hak., tremmehus til vindtørring af kød.

kjötsuppa [tšeetso pa, tšösso pa], huk., kødsuppe.

kláa [klåa] (að), udso., klø, k. e-m

klaga [klæa], huk., klage, anklage. Flt. klagur.

klaga [klæa] (ab), udso., klage. klage sig; også anklage.

klaki [klæatši], hak., 1) frost i jorden; 2) is i ulden på får; våd sne, som hænger i klæder og uld.

klakkur [kla'kor], hak., den ene af en klovsadels (klyvberi) to udstående ender, pig i kløvsadel, hvorpå den ene halvdel af en klyv (hestelæs) hænges; imillum klakka, midt på hestens ryg imellem de to dele af læsset, sé klyv; dernæst 2) i enkelte tilfælde om noget, som springer frem el. rager op, som: klippe, i navnet «Klakkur»

Digitized by Google

(Klaksvík); også bjærgknold, klint, som står ud fra en bjærgvæg; 3) grund i søen, fiskebanke (fiskiklakkur). Endelig kan «klakkur» også bruges overført om noget, som tynger stærkt. Flt. klakkar.

klandrast [klandrast] (ad), udso., småskændes, kives,

trættes.

klandur [klandor], ik., klammeri, kiv, trætte.

klapp [kla p], ik., klap. Flt. klopp, klapp.

klappa [kla pa] (ao), udso. med hf., klappe, k. e-m.

klappan [kla pan], huk., klappen.

klárur [klåaror], hak., træstang med en firkantet træplade på den nederste ende, som bruges til at jævne jorden med, når denne er tilsået (jf. dansk tromle). Flt. klárar.

klárur [kláaror], to., 1) klar, blank, ren; 2) klar, tydelig;

3) klar, Jærdig, rede.

kleima [klaima] (md), udso., 1) kline, smore; 2) klemme,

presse, trykke flad.

kleiv [klaiv], huk, stejl opgang el. sti i en bjærgvæg, bjærgsti, Dímunarkleiv (på een Dímun); også stejlt sted (bjærgvæg) med en farlig sti. Flt. kleivir. Jf. det tabte klíva under klúgva², klatre.

klekingartid [kleetšingatoi], huk., klækketid, ægudklæk-

ningstid.

klekja [kleetša] (klakti), udso., klække, udklække (æg).

kleppur [klæpor], hak., kort træstang med en stor jærn-krog (kleppjarn, sóknarjarn) på enden, som bruges til at trække store fiske ind i båden eller grindehvaler op på land; stor jærnkrog med træfang; 2) træklods, som bindes på får for at tæmme dem; — overført i talemåden: hava kleppin við lærið, være bebyrdet med et barn (om en kvinde, som har begået lejermål); 4) menneske, som er en anden til byrde. Flt. kleppar.

klerkur [klæ rkor], hak., klerk, gejstlig (lærd) mand. Flt.

klerkar.

klettur [klæ'tor], hak., klint, klippe; stor sten. Flt. klettar.

kleyv [klæiv], huk., 1) klov, kløftet hov på dyr; 2) bjærgkløft. Flt kleyvar.

kleyv [klæiv], fort. ent. af klúgva.

kliggjagrót [kloďdžagrou t], ik., 1) (på den gamle, nu ikke mere brugelige, færeske væv) stene el. lodder, fast-bundne i vævgarnet for at holde dette stramt; 2) stene (tyngestene), som bindes fast i enderne af de snoede hø-

bånd (sé: hoybendil), der lægges over en høstak el. et hæs.

klíggjasteinur [kloďdžastainor], hak., 1) (på den gamle færoske væv) sten, tyngesten, lod, fastgjort til vævgarnet for at holde dette stramt; 2) sten til at binde fast i den ene ende af et høbånd, som lægges over en stak el. et hæs. Jf. klíggjagrót.

klina [kloina] (nd), udso., kline, smore.

klingra [klingra], huk., rundkreds; kringle. Flt. klingrur.

klinka [klinka], huk., klinke på dør. Flt klinkur.

klinka [klinka] (ab), udso., klinke, nitte. slå med hammer. klinkuband [klinkoband], ik., bånd til at løfte en dørklinke op med.

klípa [kloi'pa] (pt), udso., sé klýpa.

klippa [kli'pa] (pt), udso., klippe.

klipping [khi ping], huk., 1) klipning; 2) den anden fjallgonga (drivning af får fra fjældet til fårefolden) om efteråret, ved hvilken lejlighed man udtager hunfår til slagtning og klipper en tot uld (i panden) af hunlammene, gimmerlammene; også tiden, på hvilken den anden fjallgonga finder sted.

kliv [kliv], huk., stejlt sted, brink, høj (forskelligt fra klyv); i stednavnet • í Klivum • (Sande). Flt. klivar. Jf. kleiv.

klófuglur [kloufoglór], hak., fugl med kløer (modsat fitfuglur, svømmefugl).

klógy [klægv], huk., klo. Flt. klour.

klokka [kla ka], huk., 1) klokke, bjælde; 2) klokke, ur, spec. ur med slagværk; 3) børneklokke (skørt). Flt. klokkur.

klokkari [klå karı], hak., klokker. Flt. klokkarir.

klókliga [klöklia], bio., klogelig.

klókskapur [klökskæapor], hak., klogskab.

klókur [klou kör], to., klog.

klóra [kloura] (að), udso., kradse, rive med kløer eller negle; kettan í eystan klórar (katten kradser i øst) FA. 296, 18 (er at opfatte som et dårligt varsel).

klov [kloov], ik., kløft, spec. skræv. Flt. klov.

klovi [kloevi], hak., 1) (kløft) fure i dørkarm, hvori kanten af døren går ind, nu sjæld. brugt og kun på udhuse (fæhuse) med døre, som dreje sig på tapper og, når de lukkes, trykkes ind imellem to stolper (sé Antikvarisk Tidsskrift for 1850, side 162, noten under teksten); festa (fella) hurð í klova, lukke døren til, njósnarasvein av

höllini gekk, hann festir nú hurð í klova FK. 102, 78; dette udtryk er nu forældet i daglig tale; 2) (kleftet redskab) ildtang. Flt. klovar.

klovna [klåvna] (að), udso., kløves, spaltes, sprække.

klovningur [klåvningor], hak., afkløvet stykke (jf. stødsnavnet «Klovningur» ved Sandevåg), spec. den ene halvdel af en på langs gennemskåren drilur (sé dette ord); også en mindre helleflynder, som skæres i to stykker, modsat flakningur. Flt. klovningar.

*kloystrabarn [klåi strabadn], ik., klosterbarn.

*kloystravív [klåi stravoiv], ik., klosterviv, kvinde, som er gået i kloster.

*kloystur [klåi stör], ik., kloster, nu klostur, indtrængt fra dansk. Flt. kloystur, klostur.

*kloysturborg [klåicstorbårg], huk., = kloystur; FK. 165, 11.

*kloystursteinur [klåi störstainor], hak., klostersten, som omskrivning for kloster FK. 165, 10.

klúgva¹ [klígva] (kleyv, kluvu, klovið), udso., kleve, spalte itu; også overfort kun gere noget halvfærdigt; kvörnin klývur, kværnen maler groft. Lig on, kljúfa.

klúgva² [kligva] (kleyv, kluvu, klovið), udso., klavre, klatre (for det tabte klíva, bevaret i navneordene kleiv og kliv).

klúkur [klůu'kôr], hak., løst bundt hø, som ligger til terring på marken. Flt. klúkar.

klútur [klúu tór], hak., klud, også mere alm. stykke tøj el. tørklæde, spec. hvidt kvindetørklæde (modsat det farvede turklæði); FA. 296, 33 om halsklud, (hvidt) halstørklæde, nýggja stúku fór hann í við snjóhvítan klút. Flt. klútar.

kluvu [klū(v)o], fort. flt. af klúgva.

klýpa [kloi pa] (pt), udso., knibe.

klyv [klīv], huk., kløv, hestelæs i to dele (kurve, leypar), en på hver side af hestens ryg, sé klyvberi og leypur; — også overført om noget, som er i større mængde el. omfang end det skulde være, stor mængde, k. av snúsi, en altfor stor pris tobak. Flt. klyvjar.

klyvberi [klibbari], hak., kløvsadel (til en hest), to stykker træ, satte korsvis over hestens ryg, og på hvis ender de

to «leypar» el. kurve hænge. Flt. klyvberir.

klæda [klæa] (dd), udso., 1) klæde, påklæde; 2) beklæde, dvorgar k. fríðan sal SK. 108, 41, spec. beklæde et hus udvendig med brædder; klæðast, klæde sig på SK. 20, 51, i daglig tale nu altid: lata seg í (fara í).

klæði [klæaj1], ik., klæde, stykke tøj; beklædningsstykke, klædebon; mest i fit.: klæðir, klæder (gangklæder, seng-klæder), klædedragt.

klædningsbord [kladningsboer], ik., bræt el. planke til

den udvendige beklædning af et hus.

klædningur [kladningor], hak., 1) klædning; 2) beklædning, spec. udvendig bræddebeklædning på et hus.

klædsekkur [klassæ'kor], hak., sæk (skindsæk), hvori man medfører sine klæder, når man drager et sted hen.

klænur [klæanor], to., tynd og smal.

klökkur [klö kör], to., som farer sammen på grund af pludselig overraskelse el. skræk, verða k., fare sammen, blive pludselig overrasket.

knappur [kna'por], hak., knap. Flt. knappar.

knappur [kna por], to, 1) snæver; knap (ikke fuldt tilstrækkelig, temmelig lille; sparsom, som ikke giver meget; kortfattet); 2) rask, hurtig (= knapligur).

knarka [kna'rka] (að), ndso., knirke, knage; også være

knarvorn, smågræde.

knarva [knarva] (aö), udso., k. hurö, lukke en dør ved at skyde *knarvi* for.

knarvi [knarvi], hak., stykke træ, fastgjort ved et søm i dørstolpen tæt ved dørkanten og som ved at drejes omkring sømmet hen foran døren lukker for denne. Flt. knarvar

knassi [knassi], hak., rask og dygtig fyr, kærnefyr. Flt.

knáur [knåavor], to., knøv, kæk og udholdende.

knektur [knæktor], hak., knægt, tjener (digt.); 2) knægt, krabat. Flt. knektar.

kneppa [knæ'pa] (pt), udso., 1) knappe, sammenkæfte ved hjælp af knapper; 2) sammenfælde (bjælker), indfalse, k. syllar (sé syll); 3) k. lomviar, ritur, sammenfælde næbbene på (dræbte) lomvier, måger, således at der fremkommer knipper på to fugle i hvert.

kneppi [knæ'pi], ik., 1) knippe, så meget som man kan bære i favnen; 2) to ved næbbene sammenfældede lomvier

el. måger. Flt. kneppir.

knetti [knæ't1], ik., (egl. bold el. kugle) rundt stykke blodpølse; nu hyppigst stor bolle af fiskefars. Flt. knettir. Jf. knöttur.

kníggja, kníggjum [knoďdža, -on], ef. og hf. fit. af knæ. knívsblad [knoifsblæa], ik., knivsblad.

knívur [knoivor], hak., kniv. Flt. knívar.

knoða [knūa] (aö), udso., ælte, lave dej, k. dríl, ælte bygbrød, if. elta.

knógva [knægva] (að), udso., anstrænge sig, arbejde sig frem med besvær FK. 79, 60; bære med besvær, hann knógvaði tað (el. tí) til hús, han bar det med stor anstrængelse til hus, k. undir nökrum, koma knógvandi við (undir) nökrum, komme slæbende på en tung byrde.

knokkur [kna kor], hak., baghoved; hovedskal, hoved. Fit.

knokkar.

knuða [knūa] (að), udso., sé knoða.

knugga [knogga] (að), udso., dukke med hovedet i foroverbøjet stilling under en tung byrde, k. undir taraleypi
(FA. 290, 30 — på dette sted skrevet knukka), sé
taraleypur; også mere alm. sidde og dukke med hovedet,
idet man bevæger overkroppen frem og tilbage, f. eks. med
småbern på skedet: k. undir smábörnum. Også knukka.

knúgvi [knigvi], hak., kno på finger; også kno el. hjørne på middelledet af en fuglevinge, fuglar tveir í lofti fljúgva, fast við knúgvum banga FK. 106, 129. Flt. knúgvar.

knukka [kno'ka] (að), udso., sé knugga.

knútur [knúu*tór], hak., 1) knude, sammenknytning; hvör er sínum knúti kunnigastur, enhver forstår bedst selv at hitte rede i det, han har gjort FA. 319, 26; 2) knude, knort. Flt. knútar.

*knýggja [knoďdža] (—), udso., klemme, trænge, vit skulum okkur Angantýr við harðari gongu k. FK. 24, 88.

knýta [knoi'ta] (tt), udso., knytte, binde (ved knude); k. hondina, knytte hånden.

knýti [knoi't1], ik., bylt (tørklæde med sammenbundne hjørner). Flt. knýtir.

knæ [knæa], ik., 1) knæ; 2) led el. bejning på noget; knude på strå; 3) krumholt i båd, det krumme stykke træ, som går fra robænkens ende op til bådens ræling (for at fæste sædet); 4) krumt stykke træ i ethvert af hjernerne foroven i et tremmehus (hjallur). Flt. knö (på Sudere: kniggi).

knæsbót [knasbou't], huk., hase, knæhase. Flt. knæsbotur.
*knörrur [knörror], hak., fartøj, skib., egl. handelsskib FA. 262, 4 (jf. vers 12), men i kvadene også jævnlig om krigsskib FA. 270, 17. Flt. knörrir.

knöttur [knö'tor], hak., bold, rund udvækst, knap på stav o. l. Flt. knöttir.

kobba- [kåbba-], sé kópa-.

kobbi [kåbbi], hak., sé kópur. Flt. kobbar.

koddi [kådd1], hak., hovedpude. Flt. koddar.

kók [kowk], ik., kog, kogen, koma á k., komme i kog.

kóka [kou'ka] (aö), udso., koge.

kóking [kou tšing], huk., kogning.

kokkur [kå'kor], hak., kok. Flt. kokkar.

kol [koel], ik., kul. Flt. kol.

kola [koola], huk.. lille skålformet tranlampe af jærn (og med væge af plantemarv), forsynet med en bøjle, hödda, oventil, hvorved den ophænges i et bånd, koluband, midt i "røgstuen", roykstova; nu ikke alm. — Talemåde: tá varð eldur í koluni, da blev han hidsig. Flt. kolur.

kola [koela] (ao), udso., 1) forkulle, brænde noget til kul,

k. upp; 2) brænde slemt, k. seg.

kollóttur [kådlötör], to., 1) rundtoppet, med rund top; 2) afstumpet; kullet, uden horn (især om koer); også overfort: som mangler prydelse, ganske uden pynt, bar.

kollur [kådlör], hak., 1) rund top, top; 2) den øverste del af hovedet, hovedrunding, isse; kollhúgva, kalot; detta um koll, falde omkuld; 3) hovedlignende bjærgformation (kulle), Eiðskollur. Også kolli. Flt. kollar.

kolmyrkur [kölmi rkor], ik., bælgmørke.

kólna [kölna] (að). udso., 1) kølne(s), blive kold; 2) (om ild) gå ud, k. út, jf. útkaldur; 3) tabe sig, ophøre (f. eks. venskab).

kolsvartur [kö lsva rtor], to., kulsort.

koltursgarn [kå ltörsgadn], ik., fint garn (til stremper), egl. garn fra øen «Koltur», hvis beboere have haft ord for at spinde fint garn; FA. 296, 24. Rettest med stort begyndelsesbogstav og i navneregistret.

kolvi [kålvi], hak., sé kálvi; SK. 127, 84.

kom [koom], fort. ent. af koma.

koma [koma] (kom, komu, komið), udso.. A) (uv.) komme (nærme sig et sted, bevæge sig hen imod den talende; ankomme; indfinde sig; indløbe, indtræffe; nå frem til et vist punkt; stedes i en vis stilling el. tilstand, med fho., k. í lag, í ólag; k. ásamt, komme overens, enes).

— Med fho. og bio.: k. á, 1) overraske, overfalde, gribe (uegl., f. eks. om sindsstemning), ræðsla kom á hann FA. 363, 1; 2) komme på, genkalde i erindringen, k. á nakað; 3) indtræffe, komme for. k. (fram) at nökrum, komme (tæt hen) til noget, røre ved noget. k. av, komme af, hidrøre fra. k. burtur í einki, svinde hen, blive meget forringet. k. fram, 1) nå frem; 2) med nød og næppe fuldføre en rejse (jf. slíta fram); ikki k.

fram, forlise, gå til grunde (om bådsmandskab og båd). k, fram á nakað, (uventet) træffe, støde på noget FA. 358, 10. k. fyri einki = k. burtur í einki (sé ovf.): k. fyri sog, gå frem, have fremgang; fremmes, forbedres, spec, komme sig af sygdom; k. aftur fyri seg, (efter sygdom) komme til kræfter igen, komme sig igen FA. 420. 29; k. e-m fyri: tao kemur mær fyri, det forekommer mig. k. í, opstå, nú kemur róp í, nu opstår der råb FA. 404, 2; k. i heim, (digt.) komme til verden, fødes. k. til, vokse til, modnes, om mennesker (tilkomin, voksen, moden): k. til einkis - k. burtur í einki. k. undan 1) komme frem (for lyset), lade sig tilsyne; 2) komme sig af en meget farlig sygdom (hóra undan, med nød og næppe komme sig). k. upp, 1) komme op; 2) komme frem, blive bekendt, rygtes; 3) (om solen) stå op (også: k, undan). k, upp i, lægge sig imellem. k, við, 1) (med gf., alm. uden styrelse) rere ved; 2) (med hf.) vedkomme; 3) indtræffe, k. væl við, komme (vel) til pas, komme til hiælp i rette tid, k, illa við, komme ilde til pas, i en ubelejlig stund. B) (indv., med hf.) bringe en el. noget i en vis stilling, komme, skaffe, bringe, tann sami gud, oss saman kom FA. 246, 24, koma mær í forakt FA. 301, 28; k. e-m til nakad, bringe el. formå en til noget (jf. elva e-m til nakað); - k. sær fram. ikke være undsélig, ikke holde sig tilbage, ikki k. sær fram, undsélig holde sig tilbage; ikki k. sær (til) at -. ikke have dristighed nok til at -, undsé sig ved at -(jf. komast við). C) komast, 1) komme, slippe, komast å land FA. 365, 23, komast å fetur, komme på benene SK. 116, 31 (SK. 46, 107: komst hann fótum á); 2) spire frem, skyde op, fræið kemst, fræt spirer op (hertil to. kvamur, som har spiredygtighed, fræið er kvamt); 3) blive bragt i en vis stilling, komast á knæ FK. 81, 79. komast av. 1) = koma av; 2) komast av í raki. svinde hen, afmagres i en yderlig grad. komast viö nakao. 1) undsé sig ved, skamme sig ved noget, ofte upers.: mær kemst viö, jeg undsér mig derved (jf. koma sær): 2) kendes ved noget, synes at man kender el. genkender noget. D) komin: væl at sær komin, sé under at (1, e).

komu [koemo], fort. flt. af koma.
kona [koena], huk., 1) kone, kvinde; 2) kone, hustru. Flt. konur.
kongafundur [kångafondor], hak., kongemøde.
kongakyn [kångatšīn], ik., kongeslægt, kongelig byrd.
kongaligur [kångalīor], to., kongelig.

kongasonur [kångasoenor], hak., kongesøn.

kongsbóndi [kå jsböndi], hak., kongsbonde, fæstebonde på statens jordegods (modsat óðalsbóndi).

kongsdóttir [kå nsdö tır]. huk., kongedatter (i dagl. tale mere alm. konga dóttir).

kongsjörð [kå nsjeer], huk., kongsjord, jord, tilherende staten.

kongur [kångor], hak., konge; Ólavur k. (hin helgi), kong Olaf (den hellige). Flt. kongar.

konubelti [koenobæ'lt1], ik., konebælte, en kones bælte. konufolk [koenofo'lk], ik., 1) (kollektivt) kvindfolk, kvinder;

2) kvinde, fruentimmer.

konufólkaráð [koenófő'lkaráa], ik., fruentimmerråd.

konugildi [koonodžildi], ik., kvindelag, kvindeselskab.

konuhjarta [koenoja rta], ik., kvindehjærte, hustruhjærte.

konuleysur [koenolæi sor], to., uden kone el. hustru.

kópagenta [kou padžæ nta], huk., sælpige.

kópahamur [kou pabæamor], hak., sælhundeham.

kópahvölpur [kon pakvő lpor], hak, sælhundehvalp.

kopakona [kou pakoena], huk., sælkone, sælhustru. kopar [koepar], ik., kobber.

kópaskinn [kou pašin(n)], ik., sælhundeskind.

koppur [ka por], hak., 1) kop, lille træbøtte; 2) blodkop.
Flt. koppar.

kópur [kou pòr], hak., kobbe, sælhund; søndenfjords: kobbi. Flt. kópar (kobbar).

kor [koor], ik., kar, vilkar, betingelse. Flt. kor.

kór [kour], ik., kor, spec. kor i kirke; ikki kemur í k. tað, ið sjálvt vil fara í flór, den kommer ikke højt til vejrs, som selv vil ned i det lave FA. 317, 20. Flt. kór.

korkaleivur [kå rkalaivor], hak., rund klump (lev) af tilberedt korki, klump rød farve. Flt. -leivar.

korki [kå rtši], hak., 1) "korkemos", vinstenlav, hvoraf der tilberedes Persiofarve el. purpurfarve (korkalitur); jf. Landt, Færøernes Beskrivelse, ss. 220-22; den hvide bedækning på denne lav kaldes blik; 2) den af vinstenlaven tilberedte røde farve (sé korkaleivur). Jf. steinamosi.

kórkirkja [kourtši rtša], huk., korkirke, kirke med kor.

korn [kådn], ik., 1) korn, sæd, især byg; 2) frekorn; også lille bitte kugle, lille klump, sandskorn. Flt. (i betydn. 2) korn.

kornneyð [kånnæ1], huk., nød med hensyn til korn, stor kornmangel.

kornturking [kå nto rtšing], huk., korntørring.

kors [kå'rs], ik., danisme for krossur. Flt. kors.

kort [kå'rt], ik., kort (landkort; spillekort). Flt. kort.

korta [kå rta] (að), udso., 1*) skorte, mangle, alm. upers. med personen i hf. el. gf. (også pers. nf.) og tingen i gf. el. ef., e-m kortar eyð, k. figgja(r); digt., i dagl. tale skorta; tá kortar os ei til eyð, da skulle vi ikke mangle rigdom FA. 96, 25; 2) forkorte, k. um nakað; bedre stytta.

kortér [kå rteer], ik., kvartér (af time, alen). Flt. kortér. kortini [kå rtini], bio., alligevel, ikke des mindre; måske for: hvört enn er. Også kortildini (af Mohr henført

til isl. hvårt el hvert heldur).

kossur [kåssör], hak., kys; nu alm. kyss, ik.; kyssa e-n koss, sé kyssa. — kossur findes også (mest i flt.) i betydnn.: værdifuld og behagelig ting; foræring; god fangst — men er i disse betydnn. vistnok forvansket af kostur (sé dette ord); fyrri unti mær Sjúrður svein gull og góðar kossir (gode foræringer) SK. 102, 14. Flt. kossir.

kosta [kåsta] (að), udso., 1) anvende, ofre, bekoste (k. uppá nakað); k. til (SK. 5, 25) = k.; tóat vær kostum (ofre, sætte på spil) lív og lund FK. 56, 24; 2) koste, volde omkostning; volde, k. e-m arbeiði, stríð (besvær);

3) koste, være sat til en vis pris, gælde.

kostur [kåstor],-hak., 1) vilkår, betingelse FA. 9, 29; nu sjæld.; 2*) (digt.) god egenskab ved en ting; værdifuld ting, klenodie; kongin lystir í staðin upp at skuða teir kostir fríðar FK. 158, 99; 3) kost, spise, føde; 4) den fra vallen (mysa) adskilte ost i dralvi og i ketilostur (sé disse ord). Flt. kostir.

kósur [kou sór], hak., kås, kurs, retning, vej, sigla, stýra sín kós; fara sín kós, drage (gå) sin vej, drage bort; gå over, forsvinde, tá ið ælið freka fór sín kós, når den

grumme byge var forbi FA. 312, 22.

kot [koet], ik., vadmelskofte (alm. af brun, merkebrun, redbrun farve). Fit. kot.

kovi [koovi], hak., lille spisekammer. Flt. kovar.

koyggja [kåd'dža], huk., sengested, anbragt et stykke oppe fra gulvet imellem panelet (bróst) og ydervæggen (veggur) i roykstova og med dør til at skyde for, indelukket sengested, alkoveseng. Flt. koyggjur.

koyggjusong [kåd'džosång], huk., alkoveseng, sé koyggja koyra [kåira] (rd), udso., 1) drive (frem, bort); k. undir ein, a) give en et stød, skubbe en; b) skynde på en; nú skal taka mín hvölla lúður, spara hann ei at k., nu skal jeg tage min klingende lur og støde (blæse) deri af al magt FA. 181, 12-13; — støde, jage (bort), trælur var koyrdur úr hásæti SK. 64, 58; 2) støde, stikke noget ind i noget andet, hann koyrdi húgvuna í lumman (stak huen i lommen); 3) (indv.) komme, lade, k. mjólk í krússið, komme mælk i kruset; — bringe noget pludselig og voldsomt ud af sin stilling, slynge.

koyril |kåiril|, hak., pidsk, svøbe. Flt. koyrlar.

krabbaskel [krabbaseel], huk., krabbeskal, krebseskal, i en barneremse, rógva út á k. FA. 447, 12.

krabbi [krabbi], hak., krabbe, krebs. Flt. krabbar.

kraft [kraft], huk., kraft, legemlig magt, styrke; hann letur viö kraftir (hemmelige kræfter, trolddom?) binda FK. 121, 7. Flt. kreftur ("kraftir" forældet).

kráka [kráaka], huk., krage; grør um gangandi fót, svöltur sitandi k. (el. heima situr svanga k.), den flittige har, den lade mangler FA. 316, 14 f.; kráku tykir best um unga sín, enhver synes bedst om sit eget FA. 317, 24. Flt. krákur.

krakkur [kra'kor], hak., 1) trebenet stol uden rygstød, krak. — 2) opstablet bunke hø, i talemåden: brenna krakk eftir e-m, (om en bygds piger) brænde høknipper (kastede sammen i bunke) efter en bortdragende frier, som har hentet sig en kurv, sé FA. 308 (Jákup á Mon); deraf: geva e-m krakk, give en frier en kurv (et hånligt nej), fáa krakk, få en kurv, få nej. Flt. krakkar.

krákubein [kråakobain], ik., krageben.

kráma [kråama] (að), udso., kramme, gribe krammende med hånden efter noget, k. eftir nökrum.

kransur [kra'nsor], hak., krans. Flt. kransar.

krapi [kræapi], hak., halvsmeltet sne, halvoptøet is, sjapis.
*krapparúm [kra paruum], ik., (i de gamles skibe, vikingeskibe) det andet rum foran "løftingen" (lyfting) på det sted af skibet, hvor dette begynder at indsnævres fortil (jf. on. krappur, knap, trang) FA. 279, 17.

krás [kráas], huk.. krás af gás; lækker mad, góð k., lækker mad (kødmad), noget fedt og lækkert; også alm.

i flt. krásir.

krevja [krævja] (kravdi), udso., kræve, fordre; k. ein eftir nökrum, kræve et tilgodehavende hos en; (upers. med gf.) udkræves, være fornøden, behøves, har krevur tol at bíða, der udkræves tålmodighed for at vente FA. 392, 16, også: k. til og krevjast; honum krevur lítið við, han bliver

Digitized by Google

let vred; (digt.) *k. út, udfordre FA. 146, 32; — * og digt., a) byde, befale, kongurin krevur sin sendisvein SK. 135, 53, b) ægge, tilskynde, Guðrun krevur sin unga son SK. 45, 101.

kreyma [kræima] (að), udso., (om sne) blive blød, blive sammenpresset og tung ved at optø.

kreyp [kræi p], fort. ent. af krúpa.

kriggj [krod'dž], ik., krig. Flt. kriggj.

kriggja [krod'oža] (ab), udso., krige, føre krig.

krim [kroim], ik., katarrh, snue.

kring [kring], bio, = ikring, umkring. digt.

*kringur [kringor], hak., kreds, cirkel, digt., — ringur; sé skipakringur.

kringur [kringor], to., behændig, smidig.

kristin [kristin], to., kristen.

kristindómur [kristindoumór], hak., kristendom.

kristna [kris(t)na] (aŏ), udso., kristne, omvende til kristendommen.

*kristni [kris(t)ni], huk., kristendom.

krógy [krægv], huk., (egl. vrå) gemmested, skjulested, a) større hul el. hule mellem stene ved strandkanten, hvori fisk (og grunningshödd, torskehoveder, som ere begyndte at gå i forrådnelse) opbevares og skjules for fugle; b) hesteskoformet stengærde, imellem hvis vægge tørv opstables (i «flåir», sé flógv) og gemmes med overlag af græstørvstykker og sten. Flt. kråir.

krógva [krægva] (að), udso., putte til side, skjule, k. seg,

skjule sig.

kroka [kroeka] (aö), udso., søge skjul imod regn og sne, søge læ (egl. gøre sig krum, krumme ryggen — som et slags værn imod uvejr).

krókur [krou kör], hak., 1) krog, hage (til at fæste noget i el. hænge noget på); spec. fiskekrog; 2) krog, krumning, vinkel; 3) krog, hjørne, vrå. Flt. krókar.

krókutur [krou^ekötör], to., kroget, krum, som går i vinkel.

kropna [krapna] (ao), udso., sammenkrympes.

kroppur [kra por], hak., krop, legeme. Flt. kroppar.

krossa [krassa] (ab), udso., korse, krydse; k. seg, gøre korsets tegn.

krossur [kråssor], hak., 1) kors, kryds; i kross, over kors, korsvis, på kryds; 2*) budstikke i form af et kors (jf. ting akrossur).

krov [kroev], ik., opskåren krop af dyr (især fårekrop) med udtagne indvolde; alm. opskåren og til vindtørring ophængt fårekrop. Flt. krov.

kroysta [kråi'sta] (st), udso., kryste, presse.

krubbusessur [krobbósæssór], hak., sæde ved arnen, hvor •torvkrubban• (o: gemmestedet for tørven, egl. krybbe til tørv) findes.

krúna [krůuna], buk., krone. Flt. krúnur.

krúpa [kruupa] (kreyp, krupu, kropið), udso., krybe; også overfort slæbe sig langsomt frem.

krupu [krūpo], fort. fit af krúpa.

krús [krůus], huk. og ik., krus, drikkekar, tú drekk so títt av dýrari k. SK. 28, 135. Nu alm. krúss [kross], ik. Flt. krús, krúss.

krút [krůu't], ik., krudt.

krutla [krotla] (aō), udso., (omsat af klutra) arbejde med noget indviklet og vanskeligt, kludre, også krutlast (við).

krutligur, krutlugur [krotlijör, krotlövör], to., indviklet, vanskelig at hitte rede i.

kryka [krīka] (kt), udso., vrimle, mylre. Jf. tysa, yōja. krýna [kroina] (nd), udso., krone; sjæld.; fort. tillægsf. og to.: krýndur, kronet.

krypil [krīpil], hak., krøbling. Flt. kryplar. Også kryplingur. kryvja [krivia] (kruvdi), udso., opskære kreatur el. fisk og tage indvoldene ud, hyppigst om fisk; dernæst opskære, sønderskære. flænge; — fort. tillægsf. og to. kruvdur, forreven, hullet; i (iført) hullede og forrevne klæder, ganga kruvdur. Jf. krov.

kræklingur [kræklingör], hak., musling. Flt. kræklingar. krokja [kroetša] (kt), udso., 1) gøre kroget, krumme; 2) krøge, slå krog i; stikke noget krumt ind i noget; også putte, stikke med krum bevægelse, krøkti hann tað í sín munn FA. 323, 7.

kú [kůu], huk., digt. for kúgv.

kubba [kobba] (a0), udso., afstumpe, skære tvært over.

kubbi [kobbi], hak., 1) kort tykt stykke; en af en bjælke (stokkur) el. et brædt (borð) afsavet ende; 2) uldvante, som når til midt på fingrene; også (nu vistnok forældet) uldmuffedise. Flt. kubbar.

kubbutur [kobbotor], to., stumpet, stump.

kúðingur, kúðungur [kuungör], hak., havsnegl; rettere vistnok skrevet kúvingur. Flt. kúðingar, -ungar.

kufódur [kuufouor], ik., kofoder, vinterfoder til en ko.

kuga [kūa] (aō), sé kúga; FK. 44, 57.

kúga [kuua] (að), udso, kue, undertvinge.

kúgv kigv, huk., ko. Flt. kýr.

kúla [kuula], huk., 1) kugle; 2) hoved på en grindehval.
Flt. kúlur.

kuldi [kold1], hak., kulde.

kúleysur [kuulæi sor], to., uden ko, som ikke ejer ko.

kúlutur [kůulotor], to., puklet, pukkelrygget.

kumpass [ko'm'pas], ik., kompas. Flt. kumpass.

kunna [konna] (kann. kundi, kunnaö), udso., 1) kunne, vide (noget, som man har lært); 2) forstå, have indsigt el. færdighed i (med gf. samt med navnef.. dels med, dels uden at), k. at svimja, kunne svømme; k. (væl) å boga, forstå (vel) at skyde med bue, skyde godt med bue; illa líkar Haraldi kongi, at hann ikki ensku kunni (at han ikke forstod engelsk o: oldengelsk) FK. 159, 114 (*kunni* forældet fortid); 3) kunne, formå, være i stand til (hyppigt med navnef. med el. uden at); — k. sær: hann kann sær ikki at gera nakaö, han har ikke drift, lyst el. evne til at bestille noget; k. væl (illa) við nakað, være vel (ilde) tilfreds med noget, so illa hann við tað kundi, så ilde kunde han finde sig deri FA. 168, 27.

kunngera [kondžeera, końdž-], udso., kundgere, bekendt-

gøre.

*kunni [konn1], huk. (og ik.?), forstand, indsigt, viden SK. 101, 4.

kunnigur, kunnugur [konnijor, -ovor], to., 1) (om personer) kyndig, bekendt (med noget), k. vio nakao; 2) bekendt. Jf. kunnur.

kunnskapur [koʻnskæapor], hak., kundskab. Flt. kunnskapir.

kunnugleiki [konnôlaitši], kak., 1) kundskab, kendskab;

2) bekendtskab, omgængelse.

kunnur [konnor], to., 1) som har kendskab, bekendt (med), k. við nakað; 2) bekendt, åbenlys, svik vóru honum ei kunn, han anede ikke svig, tænkte ikke på svig SK. 46, 105.

kúputur [kuu potor], to., skålformet, rund og buttet.

*kurtaligur [ko rtalior], to., (egl. høflig, beleven) stadselig, præglig, har skal kelda kurtalig FA. 4, 17. Ellers

ikke brugeligt.

*kurteis [ko'rtais] og kurtis [ko'rtas], to., (egl. høflig, beleven) 1) ridderlig, herlig, gæv, leingi kavaði kurtis mann SK. 73, 42; 2) fin, stadselig, maðurin kastar kurteis klæði FA. 56, 21 (jf. kurtaligur). Sjældent ord,

*kurteisi [ko^crtaisi], huk, høflighed, belevenhed FA. 60, 25. Sjæld.

kúra [kúura] (rd), udso., være utilpas; sørge, være bekymret el. nedslået (mere alm. anvendt om dyr end om mennesker, f. eks. om en fugl, der har mistet sine æg).

kúrur [kúuròr], hak., flov og utilpas stemning; sorg, bekymring, nedslagenhed.

kussu [kosso], bio.. — hvussu.

kvað [kvæa], fort. ent. af kvöða.

kvarda [kvæara] (ab), udso., sætte bræmme el. linning på klæder.

kvarði [kvæar1], hak., kant på klæder, bræmme, linning. Flt. kvarðar.

kvarnkallur [kva nkadlor], hak., aksen med skovlerne, som driver møllehjulet, kun i en gåde FA. 325, 4. Alm. kaldet kvantali.

kvastur [kvastor] (gf. kvastur), hak., fejekost af sammensyede fuglevinger; almindeligere kveistur [kvaistor, kvaistor]. Flt. kvastrar, kveistrar.

kveikja [kvaitša] (kt), udso., antænde, tænde ild, kveikt var kertuljósið FA. 389, 11.

kveita [kvai'ta] (tt), udso., sé ud af øjenkrogene, skæve, skotte, k. upp undan, skæve fra neden opad.

*kveld [kvæld], ik., sé kvöld; FA. 1, 20.

kvendi [kvændi], ik., kvinde FK. 138, 87; nu næsten altid i hånlig betydn. usselt, ondskabsfuldt fruentimmer, eg kenni ikki hatta k. FA. 110, 15. Flt. kvendi, kvendir.

kvendil [kvændil], hak., kvindagtig mand. Flt. kvendlar. Almindeligere kventil.

kvesta [kvæsta] (st), kvæste, såre.

kvetta [kvæta] (tt), udso., bide, skære, rive hastigt over el. itu, k. av, k. sundur.

kvið [kvī] og kviði [kvīj1], ik.. bug, underliv; drægtighed, frugtsommelighed; også hannens undfangede sæd. Jf. kviður.

kvíða [kvoija], huk., - kvíði.

kvíða [kvoija] (dd), udso., grue, frygte, være bange og bekymret, k. nakað el. fyri nökrum, eg kvíði (også: eg kvíði mær), at hann kemur, jeg frygter for, at han kommer, eg kvíði tað el. fyri tí; også (sjæld. og digt.) drage omsorg for (k. um), sára um hann kvíðar (for: kvíðir) SK. 78, 45.

kviði [kvoiji], hak., kvide, gru, frygt.

kvidin [kvijin], to., (om dyr) buget, drægtig.

kviður [kvijor], hak., bug, underliv. Flt. kviðir. Jf. kvið, kviði.

kvíga [kvoija], huk., kvie. Flt. kvígur.

kviggj [kvod'dž], hnk., indhegnet plads, spec. hvileplads for kvæg (stednavn: undir Kviggjarhamri); også lille fold, indhegning af sten, hvori man fanger lomvier i fuglebjærgene. I sammensætnn. træffes den oprindelige form kvi, som: Kvivik, Kviaból. Flt. kviggjar.

kvika [kvika] (að), udso., k. sær, rappe sig, skynde sig.

kvikliga [kviklia], bio., livligt, rask, hurtigt.

kvikligur [kviklijor], to., livlig, rørig.

kvikur [kvikor], to, 1*) som lever og rører sig, spillevende (i denne betydn. nu kykur), tá var hjarta í Ormari kvikt (da slog Ormars hjærte hæftigt og hastigt) FK. 90, 63; 2) rap, hurtig, rask.

kvinna [kvinna], huk., kvinde. Flt. kvinnur.

kvinnublóð [kvinnöblou], ik., kvindeblod.

kvinnubonkur [kvinnoba nkor], hak., kvindebænk.

kvinnudroyri [kvinnodrairi], hak., kvindeblod FK. 101, 70.

kvinnuflokkur [kvinnöflå kör], hak., kvindeflok.

kvirr [kvirr], ik., ro, rolighed, stilhed, standa í kvirri, liggja í kvirrum (hf. fit.), være rolig, ligge rolig.

kvirrur [kvirror], to., rolig, stille. Jf. kyrrur (om havets ro).

kvísl [kvoi sl, kvoi sl], huk., møggreb. Flt. kvíslir.

kvistur [kvistor], hak., 1) kvist, lille gren; 2) knast, kvistrod i træ. Flt. kvistar.

kvitta [kvita] (ab), udso., kvitte, kvitte af, udjævne; afkorte; — hövdu mangt at k., havde meget at afgøre el. udrette FK. 132, 15; tú kant tað ikki k. (du kan ikke bedre det) FK. 136, 61; 2) udfri, skille, k. seg av við ein, skille sig af med en (også: kvita sær av við ein); 3) (digt., i kvadene) ile, drage hastigt, síðan kvittar nýtur drongur á Buðla kongsins land SK. 21, 61.

kvódu [kvouo], fort. flt. af kvöda2.

kvæði [kvæajī], ik., kvæde, kvad, kæmpe- el. folkevise. Flt. kvæðir.

*kvöða [kvēa], huk., hilsen, spec. hilsen som indledning til frieri, ægteskabsbegæring SK. 75, 10. Også kvöðja. Flt. kvöður (kvöðjur).

*kvöða¹ [kvēa] (kvaddi), udso. (med hf.), hilse, tiltale, k. e-m SK. 71, 8.

kvöða² [kvēa] (kvað, kvóðu, kvöðið [og kvoðið]), udso., 1*)

sige, erklære (om en), alm. med gf. i forbind. med navnef., der hyppigt udelades: men hvöngan kvöði eg kátan (men om ingen af dem vil jeg sige, at han var kåd) FK. 113, 24; 2) kvæde, synge. — Middelart *kvöðast, sige om sig selv, sige, at man vil, tá kvaðst Rólvur at selja FK. 137, 75; tá kvaðst við (lød en røst) á baki hans FK. 134, 37.

kvöðing [kvoejing], huk., kvæden, syngen, sang.

kvökja [kveetša], udso., sé hvötja.

kvöl [kveel], huk., kval, pine. Flt. kvalir.

kvöld [kvöld], ik., kvæld, aften; i k., i aften, i annað k., i morgen aften. Flt. kvöld. I kvadene træffes også den ældre form kveld.

kvölda [kvölda] (aö), udso., (upers. og pers. med dagur) blive aften, lakke mod aften, dagurin tók at k. SK. 89, 40. Jf. aftna.

kvöldarvív [kvöldarvoiv], ik., frille FA. 47, 27. digt.

kvöldmál [kvölmåal], ik., 1*) aftentid, aftensmåltid, glaður eg ríði at kvöldmálum FK. 44, 69; 2) det kvantum mælk, som malkes om aftenen af en ko.

kvöldmáltíð [kvölmå ltoi], huk., aftensmåltid FA. 381,

10; i dagl. tale altid nátturði.

kvöldseta [kvo lseeta], huk., aftensæde, den tid om aftenen, da man sidder og arbejder ved lys hjemme (begynder om efteråret, når høsten er endt, og varer, indtil vårarbejdet begynder).

kvöldseta [kvö lseeta], udso., 1) (upers.) blive aften, blive morkt; 2) (om månen ved og efter fuldmåne om vinter-

tid) komme op, når mørket er faldet på.

kvöldskorin [kvö lskoorin], to., skåren om aftenen.

kvöldtími [kvö ltoimi], hak., aftentime.

kvörki [kvörtši], hak., strube; også kvörkri, især i flt. (kvörkrar), tungerødder, strube. Flt. kvörkar (kvörkrar).

kvörn [kvödn], huk., kværn. Flt. kvörnir.

kvötta [kvö ta] (tt), udso., mæle, kny, give lyd fra sig.

kykna [tšikna] (ab), udso., 1) komme til live, blive levende; 2) (om ild, ulmende gleder) optændes, antændes.

kykur [tšīkor], to., levende, som rører sig; tað gongur kykt, det mylrer af liv, det vrimler; ganga kykur av kulda, ryste over hele kroppen af kulde; — ikki fáa kykt, ikke fange en eneste fisk; har var ikki kykt, der var ikke noget levende el. der var ikke en gnist ild. If. kvikur, hurtig.

kykur [koi'kor], hak., hvalmave, spec. opblæst og tørret

hvalmave: også a) mere alm. (i foragtelig betydn.) mave, bug, b) en, som sluger meget, súpanarkýkur (sé

súpan). Flt. kykar.

kyla [tšīla] og kylja [tšīlja] (ld), udso., frembringe kulde, tao kylur a, det lufter, det kuler let; alm. frembringe en smertelig og isnende kuldefornemmelse, forårsage følelse af smerte ved kulde, tao kylur i tonnunum, en isnende smertefornemmelse går igennem tænderne; oggin beinið kyldi, æggen (sværdsæggen) forårsagede en isnende smerte i benet FK. 45, 78.

kvn [tšīn], ik., 1) slægt, stamme; 2) kon; 3) art, natur; ilt er kynið í kettu, og so er alt slagið út eftir FA. 317,

19: (sé eftir 2, c). Flt. kyn.

kvnda [tšinda] (nd), udso., antænde, gøre ild på, k. eld. kyndil(s)messa [tšindil(s)mæssa], huk., kyndelmisse, den anden februar.

kyndil(s)messudagur [tšindil(s)mæssodæavor], bak., kyndil(s)messa.

kynjadur [tšinjavor], to., nedstammende, væl (illa) k., af god (dårlig) slægt el. familje.

*kynjaleggur [tšinjalæggor], hak., måske slægtgren, kun forekommende FK. 124, 49 (tak enn á kalv og kynjalegg), hvor det synes at måtte opfattes om skibsmands. skab: sé kalvur. Tvivlsomt ord.

kyrkja [tši rtša] (kt), udso., kværke, kvæle.

kvrra [tširra], huk., rolighed i søen ved landet, mest i modsætn til brim. brænding.

kyrra [tširra] (að), udso., blive rolig (om sø).

kyrrindi(r) [tširrindi(r)], ik. fit., rolig sø ved strømmens overgang fra østfald til vestfald (sé eyst- og vestfall) eller omvendt; strømskifte.

kvrrur [tširror], to., rolig (om sø); også (forældet og digt.) mere udstrakt, - kvirrur, góði harri, standið kyrrur FA. 63, 22.

kyrruvondur [tširrovåndor], to., vanskelig at komme til formedelst brænding, kyrruvont pláss, sted som er vanskeligt at lande ved formedelst brænding. Også kyrruvandur.

*kyrtil [tši rtil], hak., kjortel. Flt. kyrtlar.

kyss [tšiss], ik., kys. Flt. kyss. Jf. kossur.

kyssa [tšissa] (st), udso., kysse; (digt.) k. ein (ein) koss, give en et kys, sotan kossin kysti hann hana FA. 217, 24.

kýta [koi ta] (tt), udso., k. seg, kýtast, anstrænge sig. kæra [kæara] (rd og að), udso., anke over; klage, be-

Digitized by Google

klage sig, k. seg, k. sina neyő; — k. hatt, gensidig give hinanden skyld for noget, skyde skylden på den anden.

*kærleiki [karlai tši] og *kærleikur [karlai kor], hak., kærlighed; FA. 386, 7. Nu altid «kerligheit». Jf. ást.

kærur [kæarôr], to., kær. I det moderne sprog er formen kerur [tšeerôr] stærkt indtrængt.

kæti [kæati], huk., munterhed, lystighed.

kögilsbarn [koejilsbadn] og kögulsbarn [koevolsbadn, koevos-], ik., egl. lille smådreng FK. 35, 13; nu altid a) ulykkesfugl, slemt og ulykkebringende menneske, og b) person, som skikker sig ilde.

köka [kooka], huk., usyret, askebagt brød (fladbrød). Flt.

kökur.

kökubiti [koekobīti], hak, bid el. mundfuld (af) köka. kökur [koekor], hak., kokken. Flt. kökar. Også kök, huk.; flt. kökir.

køla [køðla] (ld), udso., køle, afkøle; udslukke; (upers.) tekur um hjarta at k., hjærtet begynder at blive koldt SK. 25. 104.

konur [koenor], to., kløgtig, kyndig, dygtig, k. i rokning (dygtig i regning), k. á el. við boga (dygtig i bueskydning).

kösk, köska [kösk, -a], huk., fad, skål. Flt. köskir, köskur.

köstur [köstor], hak., mødding. Flt. köstar.

*köttur [kö'tör], hak., kat FK. 90, 58. Flt. köttir. Jf. kattur og ketta.

køva [koova] (vd), udso., kvæle, slukke, udslukke (ved at spærre lufttilstrømning); k. av: hann kovir av í mjörka, luften formørkes af tåge.

L.

lað [læa], ik., 1) noget opstablet, stabel; lad, stillads; 2) sted i udmarken, hvor man opstabler tørv; 3) pyntebånd, hovedsmykke FA. 24, 2. Flt. lað.

lada [læa] (ad), udso., 1) opstable, opdynge; ladid eld i bådar galvar, lægger ild i begge ender af huset FK. 6, 38; 2) opføre, opbygge, 1. vegg, opføre væg af sten el. af sten med græstørv imellem; 3) lade, indskibe, fylde, væl er fiskad, tó ikki er ladid, fangsten er god, selvom båden ikke er fuld FA. 321, 7.

lag [læa], ik., 1) lag (jordlag, bjælkelag o. s. v.); 2) lav, kreds (i sammensætnn. som bygdarlag); selskab; 3) lave, orden, í lag, úr el. av lagi; bera í lag, gå i orden, lykkes, ganga (falla) væl í l., gå vel (i lave), lykkes,

Digitized by Google

falde heldigt ud, tao fell so væl i l., ordene føjede sig så vel SK, 125, 57; fáa (upp) í l., få i stand, få iværksat, komme afsted med noget; 4) passende forhold, måde, í lagi, til pas, tað er í lagi fyri hann, det er ret til pas for ham; måde, manér (også i sammensætnn. som: gongulag); rigtig måde at gøre noget på, rigtigt greb, færdighed, leggja e-m l, á, lære en, hvorledes han skal bære sig ad; hann hevur gott l. á tí, han har godt greb derpå; handalag, håndelag; jf. áralag; 5) melodi; 6) tilstand, forfatning, stemning; i kátasta lagi, i den lystigste tilstand FA. 357, 29; 7) vigtighed, magtpåliggenhed, i udtryk som: tao liggur einki l. á. det har intet at sige. (ikki) leggia l. i, (ikke) lægge, vægt på, (ikke) bryde sig om; 8) i forbind, med to i hojere og hojeste grad for at betegne henholdsvis en temmelig hej grad og et maksimum (el. minimum) af noget: í seinna lagi, vel sent, í seinasta lagi, i det seneste, i kátasta lagi, på det lystigste (jf. ovf. under 6). - I ordet lagting har lag den nu forlængst forældede betydn. lov: if. lög i lögmaður, lögrættumaður. — Flt. lög også = 1) stensætninger over en elv. 2) roligere mellemrum imellem to rækker brændingsbølger (if. ólög).

laga [læa] (að), ud so., 1) lave, ordne, indrette; 2) (om skæbnen) bestemme, beskikke, helst brugt i fort. tillægsf., tað var honum til eydnu lagað FA. 27, 6, mangur fær, hvat öðrum er ætlað, men eingin fær, hvat öðrum er lagað, mangen får hvad der er tiltænkt en anden, men ingen får hvad der er bestemt en anden af skæbnen FA. 314, 20 f. — lagast: tað (hárið) lagast (ordnes o:

falder) alt i lokka FA. 188, 22.

lagdi [lagdi], ældre og sjælden sideform til legði, fort. ent. af leggja.

lagdur [lagdor], hak., tot, spec. uldtot. Flt. lagdar.

lagligur [laglijor], to., passende, belejlig, bekvem.

lágmæltur [lágma'ltor], to., lavmælet. lagna [lagna], huk., sé lagnaður.

lagnadur [lagnavor], hak., skæbne; almindeligere lagni.

lagsmadur [laksmæavor], hak., 1) en, som ligger hos en kvinde, boler FA, 201, 29; 2) kamerat, stalbroder.

lágur [låavor], to., 1) lav, som når kort i vejret; 2) lavtliggende, lavtstillet; 3) (om vind) sydlig, fra den sydlige kant (jf. högur); 4) lav, ubetydelig, ringe, l. prísur; 5) lav, dæmpet, sagte (f. eks. om stemme), lágt mál; 6) lav, nedrig. — ik. lágt som bio. lágætt [låa't], huk., sydlig vind (jf. högætt).

lágættarbrøður [lāa'tabroevor], hak. flt., de sydlige vinde, betragtede som samvirkende FA. 450, 27 (i æventyret: Högættirnar og lágættirnar).

lak [læak], ik., lagen. Flt. lök.

lak | læak |, fort. ent. af leka.

lakur [læakòr], to., slet, dårlig, ussel, også slakur (slakur fiskur); — som navneo. i hak.: ussel person, elendig karl FA. 307, 32; fit. lakar.

lálla [lådla], huk., lalle, forben på sælhund (også lámur); foragteligt om lab på menneske. Flt. lállur.

lamb [lamb], ik., lam. Flt. lomb.

lambadeydi [lambadæii], ik., dødelighed iblandt lammene.

lamba [lamba] (aö), udso., i udtr.: tað er væl (illa) lambað, der er læmmet mange (få) lam, tað hevði verið væl lambað um várið FA. 420, 23. Jf. lemba.

lambaskinn [lambašin(n)], ik., lammeskind, også (rettere) lambaskinn.

lambaspræni, lambasprænur [lambasprænn, -or], hak., 1) den sné, som falder sent om foråret på det tidspunkt, da fårene læmme; 2) det tidspunkt, da den sildige forårssné og fårenes læmmetid falder. Også lambaspræna, huk. (og lambaspregil, hak.)

lambasteik [lambastaik], huk., lammesteg, også (rettere)

lambssteik.

lamin [læamin], to., 'lam, halt; best. form: hin lavni.

lambsblöðra [lamsbloera], huk., lammeblære.

lambsdrunnur [lamsdronnor], hak., rumpestykke med hale af et lam; sé drunnur.

lambskrov [lamskroev], ik., opskåren lammekrop.

lán [låan], ik., lån. Fit. lán.

lána [låana] (nt), udso., låne; jf. læna og líggja.

land [land], ik., 1) land, landjord; taka (faa) l., lande;
2) land, rige, del af jorden; 3) land, jordsmon, i
sammensætnn.: akurland, hagaland. Flt. lond.

land [land], ik., urin.

*landamaður [landamæavor], hak., en af indbyggerne i et land FA. 135, 28. digt. Jf. landsmaður.

landbrim [lanbrīm], ik., brænding ved landet.

landbukka [lambo'ka]. huk., natpotte. Flt. -bukkur.

landfarsótt [la nfarsőt], huk., "landfarsot", omgangssyge, tyfus. landgongd [langånd, langånd], huk., landgang, gera l.

*landkomstir [lanka mstir, lank-], huk. flt., indkomster, indtægter af et land, allar halvar l. FK. 158, 101.

 $\mathsf{Digitized}\,\mathsf{by}\,Google$

*landkostir [la'nkastır, la'nk-], hak. flt., et lands herligheder FK. 163, l. 16 f. o.

landnordur [lannoeror], ik., nordøst.

landnyrdingur [lan niringör], hak., nordestvind, nordest. landnyrdingur-nordan [lanniringö (r)-noeran], hak., nord-nordestvind, nord-nordest.

landoddi [landåddi], hak., landodde.

landsbrodir [lainsbroute], hak., landsmand, se landsmandur: FA. 182. 32.

landsbygd [la'nsbigd], huk., landsbygd, land (modsat "hovedbygderne"), úti á l., på landet.

landsmaður [la nsmæavor], hak., 1) indbygger af et vist land, hvat (fyri) 1.?; 2) landsmand, fra samme land.

landsmál [la nsmåal], ik., et lands (el. landskabs) sprog.

landsuður [la'nsūor], ik., sydøst.

landsynningur [la n sının gör], kak., sydöstvind, sydöst. *landtjald [la ntšald], ik., telt på land FK 163, l. 13 f. o. langabein-risi [længabain-rīsi], hak., "langebén-rise" FA. 224, 30.

*langaspæl [længaspæal], ik., langeleg, strængeinstrument FA. 15. 27. Også langspæl.

langi [læńdži], hak., tyktarm. Flt. langar.

langleggur [lanlæggor], hak., skank (på dyr), benet imellem lårbenet og foden, fara upp å tjólegg og detta niður á langlegg, sé under fara 1.

langleitur [læŋlai tor], to., som har-langt ansigt, vera l., have langt ansigt.

langsill [læ nsidl], huk., planke el. stok pålangs, forbindende stolperne i en bygning FA. 422, 20; sé syll (sill).

langta [læ nta] (ao), udso., længes FK. 144, l. 3 f. n.; sjældnere for leingjast. Jf. lengta.

langtræ [læ ntræa], ik., træstang, som sættes på skrå til et høhæs for at afstive dette FA. 428, 9.

langur [længor] (højere og højeste grad: longri og longstur), to., 1) lang (om udstrækning i rum); 2) lang, langvarig (om udstrækning i tid). — Ik. langt som bio., langt, om rumudstrækning el. overført om udstrækning til et vist punkt, også (sjældnere og i visse forbindd.) om tidsudstrækning (frem til et vist tidspunkt): langt út å nåttina, langt út å høystið; (tilbage til et vist tidspunkt) langt síðani, længe siden, fyri langt síðani, for længe siden; jf. leingi og longu.

langvegis [længveejis], bio., langvejs.

las [læas], fort. ent. af lesa2.

lás [låas], ik., og lásur [låasor], hak., lås. Flt. lás (ik.) og lásar (hak.).

last [last], huk... last, lyde; l. og skamm FK. 165, 7. Flt. lastir. Jf. löst.

lasta [lasta] (aō), udso., laste, dadle.

lata [læata] (læt. lótu, latið), udso., 1) egl. slippe el. føre noget ud af sin stilling, dernæst lade (lade bort, lade fare), give slip på, slippe; l. lívið, miste livet (jf. láta); l. á, gyde, hælde, l. lýsi á koluna, komme tran på lampen. if. lata i; l. av, a) tage af, tage ned, spec. om det på kornterringslægterne i «sodnhús» terrede korn (l. av sodni). også fuldføre arbejdet med korntørringen i sodnhús, b) aflade. holde op; l. aftur, lukke, l. hurdina aftur, lukke døren; l. burtur, afhænde (også blot: lata); l. (nakað) í, hælde, gyde, komme (noget) i, l. kornið í posarnar (FA. 394. 12): l. seg i, (med gf.) iføre sig, tage på, også (med undfst.: klæðini) klæde sig på (jf. latast í og fara i); l. inn (út), slippe el. lukke ind (ud); l. undir, lægge kløvsadeltøjet på hesten (sé klyv og klyvberi); l. undan, tage kløvsadeltøjet af hesten; l. upp, lukke op, åbne; l. (sær) upp i, a) fylde, fylde i, b) stoppe piben (if. stappa, festa sær i); l. seg úr, (med hf.) afføre sig, tage af, også (med undfst.: klæðunum) klæde sig af (if. fara úr). 2) lade, tillade, med gf. i forbind. med navnef., l. ein fara; ofte med udeladt •vera : l. ein í frið, lade en være i fred. 3) lade, bevirke, foranstalte, med gf. og navnef., l. ein gera nakaö; nú skal l. bryggja og baka FA. 202, 17; - frúgvin læt seg við barni ganga SK. 6, 31; hon letur so honum svara (omskrivende og digt. for: hon svarar honum) SK. 134, 138; har læt hann tá liggja kvirrur (*læt* her måske ved sammenblanding med levt af ljóta) FK. 117, 70. - Middelart latast: latast í, latast úr, sé: lata seg í, lata seg úr. I visse tilfælde findes lata og latast sammenblandede med láta og látast.

láta [låata] (læt, lótu, látið), udso., 1) té sig på en vis måde, eftir spurdi Sjúrður, hví hon mundi so l. (hvorfor hun téede sig således) SK. 77, 40; l. væl. åbenbare tilfredshed, være fornøjet, l. illa, a) klage, klynke, åbenbare misfornøjelse, b) være urolig i søvne, l. illa í svövni; for "láta illa" også blot: láta; — lade, anstille sig (i denne betydn. også, ved sammenblanding: lata); 2) give lyd fra sig, lyde; pibe, tude kvidre o. l. (om de lyde, levende væsner som: mennesker, dyr, fugle,

insekter o. s. v. give fra sig, og tillige om livlese genstande); tað letur ikki í honum, han siger ikke et muk, tier ganske stille; l. í, skrige og larme, gøre spektakel; 3) ytre, i enkelte forbindd.: l. væl (illa) at nökrum, a) ytre tilfredshed (misfornøjelse) med noget (jf. láta 1), b) ytre godt (dårligt) håb om noget. — Middelart látast, lade, anstille sig; give sig ud for at være noget, som man ikke er; sige sig at være el. sige om sig selv, hin lætst allvæl inna, den anden sagde, at han gjorde det gærne FK. 115, 54; hann lætst til at vilja gera tað, han lod til at ville gøre det. For látast ved sammenblanding ofte latast. Angående et látast i betydn. omkomme sé sjólátast.

latur [læator], to., lad, doven.

látur [låator] (gf. látur), hak., latter.

látur [låator]. ik., opholds- og ynglested for sælhunden, hule i en stejl bjærgside ved havfladen el. klippehule i vandskorpen, hvor sælhunden yngler. Flt. látur.

lax [laks], ik., sjæld. for laxur; SK. 94, 30. Flt. löx, lax. laxur [laksor], hak., laks. Flt. laxar.

leður [leevor], ik., læder.

lega [leeva], huk., 1) liggen, langt ophold; 2) leje, liggested, liggeplads; også ankerplads for skibe. Flt. legur.

leggald [læggald], ik., strømpeskaft. Flt. leggold.

leggja [læd'dža] (legði [digt. undert. også: lagdi], lögdu, lagt), udso., 1) (både egl. og overført) lægge, anbringe; anlægge, 1. veg; lægge, føje, 1. saman; — i adskillige talemåder: l. ást viö, l. hug á, sé: ást, hugur; l. felag, indgå fællesskab el. forbund (jf. binda felag); *1. lívio, lade, ofre livet FK. 88, 37; l. mid, finde en fiskebanke ved hjælp af visse mærker (ftir) på landjorden; 1. ráð, rådslå, l. e-m ráð, give en råd; hann leggur kava = taö kavar, det snér, hann hevői lagt stóran kava av landnyrdingi, der var faldet megen sné af nordøst FA. 362, 22; l. bardagar, holde feltslag el. kamp; — i poesi også uregelm, med hf.: lögdu sínum ástum saman FA. 260, 7, lögdu teir sínum bardögum SK. 49, 148; 2) nedlægge, fælde (= 1. niour); 3) stikke (med), støde, stong at skjóta, spjót at l. FK. 153, 36; 4) belægge, bedække, komu teir at húsi tí, ið lagt var við gullinum revða SK, 109, 52; 5) (med undfst.: vegin o. l.) styre, tage vejen, l. út í hav FK. 157, 83; 6) med undfst. genstand, (om katte) kaste killinger, (om tæver) kaste hvalpe. — Med fho. og bio.: l. (e-m nakao) á, foreskrive, pålægge, bestemme; l. aftur yvir, (aftryvir) nakab, tildække, skjule noget; l. at (landi), lande, lægge til land, l. at e-m. angribe en. l. at sær, spise grådigt, hugge i sig; l. burtur, a) lægge bort, b) (om får) forlade sin flok. - leggiast burtur. c) l. burtur ur, glemme et led i noget sammenhængende (især et el. flere vers et kvad, som man kan udenad), glemme el. overspringe noget; l. eftir, efterlade, glemme at tage med sig; l. gott fyri ein, lægge et godt ord ind for en; l. (sær) i minni, gemme i sin hukommelse, bide mærke i, skrive sig noget bag eret: l. niour. a) nedlægge, b) l. niour sjógv, (ved trylleformular) få sø til at blive rolig, c) slutte, holde op med, lade falde; l. undir, a) = lata undir, b) blande løbe i mælk (jf. undirlöga), c) l. nakað undir ein, betro en noget som hemmelighed, d) l. e-m nakað undir, sætte en en belønning at arbejde for, give el. pålægge en noget stort (roysni) at udføre; l undan, løbe stærkt for ikke at lade sig fange; l. uppå, gøre det første træk med medestangen, når fisken bider på krogen (= bráa (ab) vio); l. viö: a) l. javnt viö, vurdere lige med, vit skulum ikki Ásbjörn prúða javnt við köttin l. FK. 91, 68, b) l. við ein, kurere. røgte ens sår el. skade, c) l. e-m nakao dýrt vio, forsikre en noget højt og helligt ol. under éd, afgive en en edelig forsikring FA. 329, 33, d) l. e-m ríkan við, sætte en harde betingelser, formane el, forbude strængt, e) l. sær eina við, anstrænge sig i særlig grad, gøre sig stor umage, f) l. treytir við nökrum, knytte betingelser til noget FA. 350, 6, g) (digt.) sætte i pant, liv mitt leggi eg við SK. 9, l. 3 f. n.; — *lögdu sær so ráðini við, lagde således råd op FK. 39, 3. — l. seg, 1) lægge sig; 2) gå til sengs (jf. leggjast); 3) l. seg upp í nakað, blande sig i noget. - Middelart leggjast: 1) lægge sig, gå til sengs, 2) falde i sygdom; 3) leggjast á nakað, tilegne sig el. beholde noget, ikke levere tilbage, hvad der er en betroet; 4) leggiast fyri, blive afkræftet, udmattet, ikke magte arbejdet længer FA. 372, 29 f.; - fort. tillægsf. i middelart lagstur, som har lagt sig, fjallakavi var lagstur, der havde lagt sig sné på fjældene FA. 416, 20, hann er lagstur, han er gået i seng.

leggur [læggor], hak., 1) ben, benpibe (imellem to led, ledføjninger, spec. i ben, lår og arme); 2) stykke af et strå imellem to led; stilk; 3) den lange cylinderformede del af en fiskekrog (modsat bugur, bugtningen, det krumme stykke) el. af en kridtpibe. Flt. leggir. "Læggen" på

benet kaldes tjúkki.

leid [lai], huk., 1) "led", vej, vejretning; hann eigir leidina, id fyri ridur, den bør forlige trætten, som først har givet anledning (har fornærmet); 2) led, retning, kant; 3) omtrentligt tidspunkt, um ta leiöina, omtrent ved den tid; 4) måde, vis, sjæld.; alm. måti. - I flere biord på -leiðis dels for at betegne en retning (avleiðis, áleiðis), dels en made (annarleidis). Flt. leidir.

leid (lai), fort. ent. af líða.

leida¹ [laija] (dd) udso., gøre léd el. ked, næppe brugl. uden i middelart leidast: mær leidist við (nakað), jeg kedes ved, bliver ked af noget,

leida² [laija] (dd), udso., lede, føre (med hånden); leid-

ast, gå hånd i hånd.

leidi [laij1], huk., lede, kedsomhed.

leidi [laiji], ik., gravsted. Flt. leidir.

*leidingar [laijingar], huk. fit, tryllekunster til at lede en på det rette spor, vistu vond og leiðingar at kongurin var á ferð FK. 122, 24.

[leidsakari [lai sæakari], hak., ledsager FA. 61, l. 1 f. n.; urigtigt for fylgisveinur].

leidur [laijor], to., 1) léd, ubehagelig, kedelig; 2) léd, ked (af), l. við nakað él. av nökrum.

leiftur [laicttor], hak., lille hval, mindre end nýðingur (sé dette ord). Flt. leiftrar.

leika [lai'ka], ik., legetøj, helst brudstykke af noget; også om noget smukt: fóturin var sum 1, SK, 67, 88, Flt. leiku, leikur.

leika [lai'ka] (aō, leikaōi og (digt.) leikti), udso., 1) være i (urolig) bevægelse, spille, spec. boble, syde, koge stærkt; onkun tíð á Blálondum tá leikti betur í horni, i sin tid (tordum) i Blåland skummede det bedre i hornet FA. 113, 16 f.; l. i, være uregérlig, være urolig, larme (også blot: leika, jf. FA. 424, 16); 2) lege, spille (i daglig tale nu altid spæla); prøve leg, prøve kræfter, *l. á sund, prøve kræfter i svømning FK. 153, 37; l.

talv, spille brætspil. Jf. spæla.
*leikalind [lai kalınd], huk., digterisk omskrivning for kvinde FA. 8, 15.

leikari [lai karı], hak, leger (en, som leger) FA. 324, 23. Flt. leikarir.

leikur [laikor], hak., lég; (digt.) kamp, strid. Flt. leikir. leikvöllur [lai'kvödlor], hak., legeplads, kampplads; digt. I kvadene ofte fit. i entalsbetydn., hann var sær á leikvöllum SK. 6. 37.

leingi [landži] (hejere og hejeste grad: longur og longst),

bio., længe; hon er longst um best, hun er til slutning, 2: når alt kommer til alt. den bedste FA. 309, 15.

leingja [låńdža, lańdža], huk., egl. længdemål, nu alm. kun strimmel skind el. hud, midleingja, strimmel skåren på langs midt ud af et skind el. en hud. Flt. leingjur.

leingja [låndža, landža] (gd), udso., 1) forlænge, gøre længere, l. um nakad; 2*) (upers. og pers.) længes, Elin tók at l. FA. 261, 23. — Middelart leingjast:
1) blive længere, forlænges; 2) [alm. udt. landžast, i Norderedial. (i videre betydn.): låndžast] længes, føle længsel, upers. med hf. (e-m leingist) og pers.; — leingist honum at bíða, tiden falder ham lang at vente FK. 86. 29.

leinkja [lå'n'tša, la'n'tša], huk., lænke. Flt. leinkjur.

leir [lair], ik., lér (jordart).

leistur [laistor], hak., strompefod. Flt. leistar.

leit [lait], fort, ent, af lita.

leita [laita] (að). udso., lede, søge, l. havn, søge havn; l. eftir e-m, søge efter en el. noget; l. ráð (el. ældre, nu forældet, med ef. flt.: ráða) við ein el. e-m, søge råd hos en, rådføre sig med en; leita við hann ráð SK. 24, l. 2 f. n.; tað er til navns at l. (det viser sig at være mit navn ved eftersøgen) SK. 66, 84.

leiti [lai't1], ik., 1) synsvidde, synskreds (så langt, som man kan sé, lita), hann er ikki farin langt av l., han er ikke ret langt borte; 2) hvad der træder hindrende i vejen for synet, højde i frastand, fremspringende fjældside, stejlt nedhældende bakke el. strandbred; 3) omtrentlig tid, um tað l., omtrent ved den tid. Flt. leitir.

leiva [laiva] (vd), udso., 1) levne, efterlade; leivast henni stundir, levnes der hende tid (får hun stunder) FA. 330, 28; 2) ved sammenblanding med liva: spare, skåne (med hf.), og med loyva: tillade; sé liva og loyva.

leivur [laivor], hak., sé korkaleivur.

leka · [leska] (lak, lóku, likið), udso., 1) lække, dryppe; 2) lække, være utæt.

lekafriur [leekafroi(j)or], to., fri for læk.

leki [leetši], hak., 1) lækken, dryppen; 2) læk, sprække, hvorigennem det lækker. Flt. lekar.

lemba [læmba] (aö), udso., læmme, føde lam.

lembing [læmbing], huk., læmning; også læmmetid, den tid, da fårenes læmning falder. Flt, lembingar.

lemja [læmja] (lamdi), udso., lamslå, merbanke; l. til heljar, banke ihjel SK. 7, 39; (om fugle) l. seg, baske med vingerne, også blot: lemja.

Digitized by Google

lend [lænd], huk., lænd. Flt. lendar.

lenda [lænda] (nd), udso., lande.

lending [lænding], huk., 1) landing; 2) landingsplads, landingssted. Flt. lendingar.

lengta [lænta] (að), udso., længes, oftere lengtast (lengtast burtur). I dagl. tale almindeligst leingjast.

lepi [leepi], hak., lap, flig; fatalepi, klædelap, pjalt. Flt. lepar.

leppa [læ pa] (pt), udso., labe, søbe med tungen.

lesa¹ [leesa] (st. lesti, sjældnere lasti), udso., bevæge så småt, i udtr.: l. seg, hæve sig op el. lade sig glide ned i line (spec. bjærgline, ved fuglefangst), l. seg upp el. niður; lína verður kastað upp (á desina), sum teir l. seg við niður av hoynum, en line bliver kastet derop (på hæsset), ved hjælp af hvilken de lade sig glide ned af hæt FA. 428, 27 f.

lesa² [lesa] (las, lósu, lisið), udso., læse, fremsige efter skrift; fremsige en bøn (andagtsbøn) el. tekst af en postil; i mere spec. betydn. få sin barneundervisning, religionsundervisning, ganga at l., gå til præsten.

leska [læska] (ab), udso., 1) læske; 1) give en at smage, give en en lille slurk el. bid, l. ein.

leskiligur [læstšilīor], to., læskende.

lestur [læstor] (gf. lestur), hak., 1) læsning; 2) stykke til læsning, spec. den tekst, som læses op af en postil; lesa l. (el. blot: lesa), læse en tekst op af en andagtsbog (postil). Flt. lestrar.

leta [leeta] (ao), udso., l. seg og letast, dovne sig.

leti [leeti], huk., ladhed, dovenskab; skoyta e-m l., sé skoyta. letingi [leetindži] og letingur [leetingör], hak., lad person, doven krabat. Flt. letingar.

levnad [lævna], ik., 1) levnet, mest digt., jf. lív; 2) slet og uordenlig el. støjende opførsel; støj, tummel.

leyg [læi], fort. ent. af ljúgva.

leykur [læi kör], hak., løg. Flt. leykir.

leyp [læi'p], fort. ent. af leypa.

leypa [læi'pa] (leyp, lupu, lopið), udso., 1) springe, løbe i spring; også mere uegl., l. burtur, løbe sin vej; l. um, a) springe over, sætte over i spring, b) springe over, forbigå, ríkir bendur oxar keypa, mangt må feitt um fátækan l. (mangen fed bid går den fattiges næse forbi FA. 319, 16 f.; 2) styrte, rulle ned (f. eks. om sneskred, laviner), hvar ein skriða er lopin, er onnur væntandi FA. 315, 14; 3) (om mælk) løbe sammen, blive tyk, lopin mjólk, jf. loypa; 4) l. av, blive tilovers.

— Middelart leypast, springe, i tí sama hon leypet å sjógvin FA. 347, 7. — Sendenfjords loyba.

leypur [læi'por], hak., "løb", stor, høj og smal kasse af sammenslåede fjæle (til transport f. eks. af terv el. godning; bæres på ryggen i bånd el. rem (fetil), som lægges frem omkring den everste del af panden; også alm. ved hestetransport, sé rossleypur og klyv). Flt. leypar.

leysafæ [læi'safæa], ik., løsøre, = leysoyri, ik.

leysastýri [læisastoiri], ik., åre, hvormed man styrer båd, styreåre (modsat fastastýri, stýri, ror på båd).

leysasökk [læi'sasök], ik., løse stene, som kastes i søen fra bådene for at drive en flok grindehvaler i en bestemt retning (fastasökk: sten, som bindes til fiskeline).

leysingabarn [læi'sıngabadn], ik., uægte barn.

leysliga [læislia], bio., loselig.

leysmannssonur [læismansoenor], hak., uægte søn FA. 240, 6. leysur [læřsór], to., 1) løs, ubunden, fri; lata ein leysan, slippe en løs el. fri; um eg verði hiðani l., om jeg slipper bort herfra FK, 81, 80; 2) les, ikke sammenhængende; 3) løs, usikker; (om personer) løs, upå-lidelig; 4) fri, kvit, vera l frá nökrum; 5) løs, ledig. - Som sidste sammensætningsled i to. for at betegne manglende, if. eldleysur, hondleysur.

levt [læit], fort, ent. af lióta.

leyv [læiv], ik., 1) løv; 2) blad, løvblad; — om bladprydelse (digt.) SK. 82, 32; 3) blad (smykke) i brystnålen på en brudedragt. Flt. levv.

leyvsblað [læifsblæa], ik., løvblad.

lið [lī], ik., led, slægtled, = ættarlið. Flt. lið. Egl. samme ord som liður.

lið² [lī], ik., led, port, jf. borgarlið; nu alm. kun led el. åbning på gærde. Flt. lið. Også liði, hak.; flt. liðar. lið³ [lī], ik., 1) flok, følge, skare, mest i kvadene: hærskare.

2) hjælp, bistand (følgeskab), sjæld. og i udtr.: veita e-m l., yde en bistand (følgeskab) FA. 437, 19 f., alm.: veita e-m dugna o. 3) fremadskriden, fremgang, i udtr.: tað komur einki l. á, det har ingen fremgang, det går ikke fra hånden. Jf. líða¹.

lið [lī], huk., side. Flt. liðir. Jf. síða.

lið [loi], huk., li el. lide, fjældside, stærkt hældende skrænt (som oftest ved stranden). Flt. líðir.

*lið [loi], huk., synes lig liða, rum tid (Svabo), eg stóð líð og langa tíð SK. 101, 4. Ellers ikke brugeligt.

líða¹ [loija] (leið, liðu, liðið), udso., 1) bevæge sig jævnt, skride, fagur var tann knörrin, hon sær eftir havinum l. FA. 261, 29 f.; 2) (om tiden) lide, forløbe, henga;

også skride frem (l. el. l. út), nærme sig til et vist punkt, dagurin leið at kvöldi, dagen nærmede sig aften FA. 1, 20; l. eftir e-m, (om vejlængde) tilbagelægges FA. 323, 4 f., (om arbejde) gå fra hånden for en; hvussu líður? hvorledes går det fra hånden? hvorledes går det (hvorledes skrider det frem)? — Nut. tillægsf. líðandi alm. brugt som bio., jævnt og roligt fremadskridende, ganske jævnt, efterhånden, tað tánaði so líðandi, det tøede op jævnt og langsomt FA. 452, 14 f.

líða² [loija] (leið, liðu, liðið), udso., lide, udstå, døje.

liðu [lījo], fort. fit. af líoa.

lidugur [lījovor], to., 1) færdig, som har fået noget fra hånden, l. við nakað; 2) færdig, rede, beredt. Også liðin; i fit. altid lidnir for liðugir.

liduligur [lījolīor], to., bojelig, smidig.

liður [lījor], hak., 1) led, ledemod; 2) led, knude. Flt. liðir. líggi [lod'dži], hak., lé (redskab, hvormed man mejer he). Flt. líggiar.

liggja [lid'dža] (lá, lógu, ligið), udso., 1) ligge, hvile, ligge ned; ligg nú heilur, Sigmundur, vær nu hilset, som du ligger, Sigmund SK. 4, 10; l. á song, ligge i barselseng (jf. gólv: liggja í gólvi), men: l. í seingini, ligge i sengen: «liggia» også spec. a) være sengeliggende, b) ligge på æg, ruge; 2) ligge, være beliggende, landið, sum lá undan sólini (som vendte bort fra solen, ikke blev beskinnet af solen) FA. 395, 3 f.; 3) være i en vis (hvilende) stilling el. tilstand, l. fyri ankar, ligge for anker; mjörkin liggur tjúkkur, tågen ligger tæt; l. fyri terranum, (om he) ligge og tørres FA. 395, 19; l. undir drápi, (om en flok grindehvaler, hvis drab er for hånden) blive dræbt, ligge under nedslagtning FA. 401, 6; 4) ligge, opholde sig (helst i længere tid), l. á sjónum; - med styrelse: l. sjóvarfallið av sær. ligge det rette strømfald over, (ved bådrejse) dvæle for længe på land til at kunne benytte det passende strømfald FA. 403, 6 f. (sé eyst- og vestfall); 5) strækkes til jorden; dø (for sværdet), viljio tit ikki aftur svara, tit skuluð fyri brondum 1, SK. 110, 63; 6) med bio. (fho., brugte som bio.): 1. á, være magtpåliggende, tað liggur einki á, det er ligegyldigt (tsö liggur maktin, sektin á, det er fuldstændig ligegyldigt); l. a v, være svag, næsten itu; l. eftir, være glemt, ladt tilbage, forbigået; l. niður fyri, være tilstede i forhånd (FA. 394, 20), findes i forråd, (om forråd) ligge hengemt; l. niðri undir, ligge (under dynen) i sengen; (digt.) l. vio, (om en pris, indsats) være sat ind på noget, stå på spil, gælde, livið mitt har liggur við, mit liv afhænger deraf, det gælder mit liv FK. 51, 6.

líggja [loď dža] (að), udso., låne; mere alm. lána, læna. líggjaory [loď džaårv], ik., skaft på en lé: sé ory.

liggjaskógvur [loďdžaskægvor], hak., det græs, som afmejes el. er afmejet ved et enkelt sving (sveip) med léen.

lík [loi'k], ik., lig, dødt legeme. Flt. lík.

líka [loika] (ad), udso., behage, synes om, e-m líkar nakad (væl, illa), en synes (vel, ilde) om noget, drekk nú, hvat tær betur líkar, mjödin ella vín SK. 26, 112, hann læt sær l. tey korini, han lod de vilkår behage sig FK. 162, l. 12 f. o.; jf. lítast og det ved sammenblanding opståede líkjast. — Et líka (að) findes også i betydn. dele ligelig (efter skøn), l. nakað sundur, sønderdele noget i lige store dele efter skøn, l. ein part av, afskære el. udtage en passende part.

líka [loi'ka], bio., 1) lige, i lige el. samme grad, l. góður, l. nógv; 2) på samme måde; 3) lige, netop; 4) lige, helt (bedre, skent nu vistnok forældet: alt), l. til Havnar, lige (helt) til Torshavn, jf. beint til Havnar, i lige retning til Torshavn; 5) nejagtig, overensstemmende med sandheden, sannheit eg ikki dylja vil, men l. siga frá FA.

307, 3 f.

líkabörn [loi kabödn], ik. flt., lige børn FK. 102, 90.

likaleidis [loi kalaiis], bio., ligeledes.

likam [līkam], ik., legeme; i alm. tale hyppigst lekam el. lekum. Flt. likam (lekam, lekum).

líkasum [loikasom], bo., ligesom.

líki [loi'tši], hak., lige, ligemand, mage. Flt. líkar.

líki [loi'tši], ik., 1) (lignelse) skikkelse, í flogdreka l., i skikkelse af en flyvende drage SK. 53, 191; 2) slægt, herkomst, sjælden og i visse talemåder: brotin av illum l., født af (som har sit udspring fra) en ond slægt.

líkindi [loitšindi], ik., 1) tegn til noget; 2) rimelighed, sandsynlighed, l. til nakað, sandsynlighed for noget; ofte svævende imellem betydn. 1 og 2; (i flt.) eftir öllum líkindum, efter al sandsynlighed; 3) i flt.: udsigt til godt vejr (góð l.), ring líkindi(r), tegn til dårligt vejr; — passende vind- og strømforhold (lovende udbytte af et eller andet foretagende), helst med hensyn til fiskefangst, góð líkindi(r). Flt. líkindi, líkindir. Jf. útróðrar- og ólíkindi.

líkjast [loi tšast] (kt), udso. (med hf.), 1) ligne, være lig, l. e-m, også: l. afturat (aftrat) e-m, ligne en; l. aftur í

móðurfólkið, ligne sin slægt på mødrene side; 2) (ved sammenblanding med [líka og] lítast) l. á, synes om; mær líkst væl (Sudere: mer lígist el. líggist vel) á hann, jeg synes godt om ham, tað líkst mær væl á, det synes jeg godt om, det behager mig (nut. ent. mær líkst for: mær lítst, jf. ykstur for: ytstur); sé lítast b (under líta¹).

líkligur [lo'glijor, lo'g-], to., net og ordenlig (net og ordenligt udseende, net og ordenligt tilberedt). Jf. ólíkligur.

líkna [loikna, loikna] (að), udso., 1) sammenligne, 1. eitt við annað, sammenligne noget med noget andet, 1. saman; líkna ofte urigtigt brugt for líkjast; 2) tildele ved ligelig fordeling, fordele ligelig, udligne. — líknast, 1) sammenlignes (med), líknast við, 2) tildeles (ved ligelig fordeling), tilfalde.

líknilsi [loiknilsi, loikn-], ik., lignelse FA. 387, 17. Flt.

líknilsir.

líkur [loi*kor], to., 1) (med hf.) lig, lignende, af samme udseende el. beskaffenhed, overensstemmende (med); 2) sandsynlig, rimelig; 3) rimelig, passende, líkari var tær faðir at hevna, rimeligere el. mere passende var det, om du hævnede din fader SK. 7, 40. — líkt og ólíkt, alt muligt, de forskelligste ting, løst og fast (egl. passende og upassende, godt og dårligt el. lignende).

lilja [lılja], huk., lilje. Flt. liljur.

liljublad [liljoblæa], ik., liljeblad.

liljuvond [liljövånd], huk., liljevånd, digt. betegnelse for en ung smuk kvinde SK. 10, 73. Også liljuvand, ik. limur [līmor], hak., 1) lem, legemsdel; en slagtet fårekrop deles i 20 *limir*; 2) lem, medlem. Flt. limir.

lin [loin], ik., lin, linned.

lina [līna] (a0), udso., 1) gere lind, bledgere (l. knív), gere slap; 2) lindre, mildne, stille; 3) (= linka) mildnes, stilles, tí tekur sorg at l. FK. 144, l. 2 f. n. Jf. linka.

lína [loina], huk., line, reb, tov (hyppigt om fiskeline, bjærg-

line til brug ved fuglefangst). Flt. línur.

lind [lind], hak., 1*) bælte SK. 20, 50; 2) bånd til barnesvøb FA. 255, 12; 3) stribe, farvestribe, gåre; 4) bælte el. åre i bjærgene, lag, der ses som vandret bælte el. stribe i en bjærgvæg. Flt. lindir. Også lindi, hak.; flt. lindar.

linka [ligka] (ab), udso., 1) blive lind, slappes, blive blod;
2) slappes, miste kræfterne FA. 401, 12;
3) lindres, mildnes. Jf. lina.

linur [līnor], to., 1) lind, slap, blod; 2) slap, kraftlos;3) eftergivende, lemfældig.

lippa [li'pa], huk., (nedhængende) læbe. Flt. lippur.

líri [loiri], hak., ung skråpe (sofugí), sé skrápur. Flt. lírar. lissa [lissa] (st), udso., miste, give slip på, gå glip af, mangt má smægin 1. meget må den undsélige gå glip af FA. 320, 10 (og SK. 28, 142); eg orki ikki at 1. dagin (veðrið), jeg kan ikke lade dagen (vejret) gå ubenyttet hen.

list [list], huk., 1*) kunst, kunstfærdighed, indsigt, jf. fuglalist; 2) list, snildhed; 3) list, kneb. Flt. listir.

listi |listi], hak., liste, kant. Flt. listar.

listuliga [listolia]. bio., 1*) kunstfærdigt; 2) listigt, snildt. lisvýki [loisvoi'tši, lois-], ik, diarrhé; omsætning for

lívsýki. Også lísvýkja, huk.

lít [loi^et], huk. 1) hvad der er tilstrækkeligt el. tilfredsstillende, i udtrykkene: til lítar, við lít, i tilstrækkelig grad, noksom, til gavns; 2) lid, tillid, hava l. til ein; 3) troskab, moralske egenskaber, som gøre en værdig til tiltid, tað er l. í honum.

lita [līta] (að), udso., farve.

lita¹ [loi ta] (leit, litu, litið), udso., sé, kaste blikket i en vis retning, l. at (nökrum), sé på, betragte, beskue noget: hesin stóri risi var oðiligur at l. (frygtelig at sé) FA. 349, 8 f.; l. upp, sé op: l. aftur um seg, l. seg aftur um bak, sé sig tilbage (sé sig om), l. seg um FK. 112, 21; Tormaður leit seg meir um tað, at hann var frægur í ferðum FK. 112 22 (dunkelt og forkvaklet sted; måske; Tormod tog mere den ting i betragtning, at han var tapper i ledingsfærd, el. Tormod stolede mere på o. s. v., sé det følg. líta). - Middelart lítast: a) = líta, líta seg: Grani bæði beit og sló, hann leitst til ymsa kinna (den kastede sit blik el, vendte sig snart til en, snart til en anden side) SK. 27, 127, lítst hann um so víða, han sér sig om så vide FK. 67, 65; b) synes om, behage, mær litst væl á hann (tað), jeg synes godt om ham (det); honum leitst væl á gentuna, han syntes godt om pigen FA. 359, 25.

líta² [loi ta] (leit, litu, litið), udso, l. á (ein, nakað), lide, stole på (en, noget), l. e-m nakað til (l. e-m nakað upp

i hendur), betro en at gøre noget.

litadur [lītavor], to., farvet, som har el. har fået en vis farve. Jf. littur.

litarleysur [loitalæisor], to., ikke til at stole på; forskelligt fra lýtaleysur.

 $\mathsf{Digitized}\,\mathsf{by}\,Google$

lítil [loi't11] (gf. ent. hak. lítlan, i kvadene også: [både best og ubest. form] lítin), to., 1) lille, af ringe omfang, tak tú henda lítin knív SK. 56, 229; uegl. meget ung; også anvendt i kælende tiltale: lítli (i huk.: lítla) mín, min lille ven (veninde)! 2) (om tid) lille, kort; 3) lille, ubetydelig, ringe. — Ik. lítið alm. brugt som bio., lidet, lidt; lítið betri, lidet el. kun lidt bedre (eitt sindur betrie derimod lidt el. en smule bedre), lítið fyrr, lidet før (eitt sindur fyrr, lidt før, en smule før); tað er lítið fyri, det er let at udføre, det er en let sag (det er der kun lidt i vejen for).

litisverður, -verdur [loi tisveeror, -værdor], to., af ringe værdi, sjæld., litisvert tað vinnur hann, kun ubetydeligt

er det, hvad han tager sig for FA. 72, 14.

*litt [loi t], bio., digt. for litio; teir hogga titt, teir liva litt, de hugge hurtigt (med tæt på hverandre følgende slag), de skåne kun lidet SK. 117, 43.

littur [li^ctor], to., af en vis farve, hvussu hin báturin var l., hvilken farve den anden båd havde FA. 362, 10. Jf. sam lit(t) ur.

litu [līto], fort. flt. af líta.

litur [lītor], hak., lød, farve; at liti, af farve FA. 336, 25; skifta (fáa) ymsar litir, antage forskellige farver, skifte farve, blive afvekslende rød og bleg i ansigtet. Flt. litir.

lív [loiv], ik., 1) liv; á lívi, i live (FA. 155, 20); *lívs, a) levende, i live, Margretu lýsi eg ríkið hálvt, kemur hon lívs til lond FA. 104, 1—2, b) for levetid, for hele livet, eg skal tæna Ólavi kongi lívs og allan aldur FK. 81, 80; *l. frá londum skifta, lide døden FA. 217, 20; 2) liv, levnet; 3) liv, fyrighed, overgivenhed; 4) gløder, som lægges imellem tørv for at få disse til at brænde, glødende tørvstykker, hvormed man gør ild på, tá vóru hirðingartorvurnar lagdar at hava til lív morgunin eftir, da bleve de dertil bestemte stykker tørv nedlagte i æmmer, for at man kunde have dem til at gøre ild på med den følgende morgen FA. 391, 19 ff.; også den i æmmer gemte tørvs gløden (glødtistand). 5) liv, legeme, 1. jog sál, liv og sjæl; 6) liv, underliv; 7) livstykke. Flt. lív.

liva [līva] (vd, livaō), udso., 1) leve, være i live; tildels også indv.: l. eitt langt lív, l. nōkur ár aftrat; 2) leve (af noget), opholde livet, l. av nōkrum; 3) have det på en vis måde, befinde sig, hvussu livir tú? hvorledes har du det? 4) henleve sit liv på en vis måde, skikke sig, l. kátt lív, føre et muntert, lystigt liv, l. sum djór.

Digitized by Google

líva [loiva] (vd), udso. med hf., 1) beskytte, dække, give læ (for vind); her lívir, her er læ; *ein mun av eitrinum lívir hon tær tá, den (2: graven) yder dig da beskyttelse imod én del af edderen SK. 12, 103; også give en mild (beskyttende) varme; 2) spare, skåne, l. e-m; l. sær, spare på kræfterne, være lad; l. e-m við elli, forkorte ens dage, dræbe en (egl. spare en for alderdom). livandi [līvandi], to., levende, i live.

lívd [loivd, loivd], huk., 1) dækning, læ; beskyttelse værn;

2) skånsel.

lívga [loigga, loigga] (a0), udso., 1) kalde til live, opvække til liv, 1. upp SK. 51, 168; 2) sætte liv (fyrighed) i.

lívleysur [loivlæi sor, loiv-], to., livles.

lívligur [loivlijor, loiv-], to., livlig, fyrig.

livna [livna] (ao), udso., 1) komme til liv, få liv, l. upp,

uppaftur; 2) oplives, opfriskes.

livseydur [lo'fsæior], hak., får, som man lader leve, får, som om efteråret ere ved så godt huld, at de have kraft til at modstå vinteren.

livur [līvor], huk., lever. Flt. livrar.

ljóarabogi [ljouaraboeji, -būi], hak, afrundet el. ovalt stykke træ under den "ljoren" (ljóari, røghullet i røgstuens tag) omgivende karm (ljóarakarmur), og igennem hvilket den stang (skiggjastong), som er fastgjort til den røghullet dækkende lille træluge (skjól el. skiggi), føres for med sin nederste ende at bindes til den ene eller anden tværbjælke, biti, alt efter vindforholdene, jf. skýla (skjól); alm. pynteligt udskåren, sé FA. 426, 13.

ljóarakarmur [ljouarakarmór], hak., karm el. indfatning

(ramme) omkring ljóari.

ljóaraskjól [ljovarašoul], ik., træplade el. luge, hvortil en stang (skiggjastong) er fastgjort, og hvormed man dækker over ljóari. Jf. skjól og skiggi.

ljóaraskrín [ljouaraskroin], ik., = ljóarakarmur.

ljóari [ljouari], hak., "ljore", luft- og røghul (røgfang, åbning, hvorigennem røgen går ud) i taget i roykstova.

Flt. ljóarir.

ljóð [ljou], ik., 1) lyd, opmærksomhed, stilhed (så at noget kan lyde), geva l., give lyd, være opmærksom og stille; ellers ikke meget brugl.; 2) lyd, klang; tone; også i uegl. forstand tale: tað hevur leingi ligið á ljóði, det har længe været omtalt; 3) (digt., i kvadene) sang, nú skal lætta ljóði av, nu skal jeg ende min sang SK. 15, 131. Flt. ljóð. Jf. lýða og ljóða.

ljóda [ljoua] (ad), udso., 1) lyde, høres; lyde. give lyd fra sig, klinge; 2) lyde, have en vis klang el. ordlyd.

ljódliga, [ljötlia], bio, tyst, stilfærdigt, jf. ljóð 1.

*ljóma [ljouma] (ao, ljómar og ljómir), udso., skinne, stråle. lyse SK. 93, 9.

*ljómi [ljoumi], hak., lys, skin, stråleglans SK. 16, 7.

ljós [ljou's], ik., 1) lys, klarhed, jf. dagsljós (dagslýsi) og sólarljós; 2) lysning, noget lysende; 3) lys, kerte, jf. kerta og kertuljós. Flt. liós.

ljósastaki [ljou sastæatši], hak., lysestage. Flt. -stakar.

ljósmamma [ljösmamma], huk., jordemoder.

ljósur [ljou'sor], to., 1) lys, klar; 2) lys, af lys farve. ljóta [ljou ta] (leyt, lutu, lotio), udso., 1) få, erholde, nu kun i visse udtr. og talemåder: ofta lýtst happ av hundi, ofte får man fortræd af hund; 2) måtte, blive nødt til (med navnef., dels med, dels uden at), helst i poesi, eg veit nógvan heiluvág, ljótum vær hann at finna, jeg véd megen lægedom, den må vi finde SK. 116, 24, Helvík leit at síggia á, Helvig måtte sé derpå SK. 55, 212 (*leit * her sandsynligvis for *leyt * ved sammenblanding med lita1); - træffes i kvadene også blot omskrivende: lýtur í homrum gella, det genlyder i klipperne (de stejle afsatser) SK. 89, 39.

ljótleiki [ljötlai'tši], hak., styghed, grimhed, hæslighed.

Ikke synderlig brugt ord. Jf. vakurleiki.

ljótur [ljou'tor], to., styg, grim, hæslig.

ljúgva [ljigva] (leyg, lugu, logið), udso., lyve, sige el. fortælle usandt; kan også forbindes med gf.: l. ein fullan, fylde en med løgn, løgnehistorier; — i uegl. betydn. lyve, være vildledende. Også lúgva [ligva]. Jf. mis-

*ljús(ur) [ljúu s(or)], to., digt. for ljósur; FA. 75, 30.

ló [lou], huk., sé under lóg v.

*ló [lou], forældet fort, ent, af læ(g)a; FA, 91, 5.

lóð [lou], fort. ent. af laða.

loda [lua (loa)] (ab), udso., 1) hænge ved, l. saman, hænge løselig sammen, være på nippet til at skilles ad;

2) hænge langt ned, l. niður; skeggið er sum sótið svart. loðar niður á bringu FA, 61, 25; også laða [læava] niður. lodband [labband], ik., tykt bånd af løselig sammensnoet uld.

lodin [loejin], to., lådden.

lódu [louo], fort. flt. af lada.

loft [låft], ik., 1) egl. opløftet stilling, Sjúrður brá sínum brandi á l., Sigurd svang sit sværd i vejret SK. 127,

83, hon (öxin) feyk átta favnar á lofti, den (øksen) fløj el. tilbagelagde otte favne i opleftet stilling o: oppe i højden. igennem lutten FA. 364, 14 (if. loft 2), mest i enkelte talemåder: hava á lofti, løfte (rask) i vejret, også omtale (kort, fluatiat), alm. fremdrage, om noget (en handling el. et ord), som går fra mund til mund, slikt varð ikki niðurlagt, men haft a lofti, en sådan ting døde ikke hen, men gik fra mund til mund FA. 410, 5; vera å lofti, a) danse og springe (af glæde), være ude af sig selv af glæde el raseri, også b) straks (om et lille øjeblik) være færdig med noget, c) være parat til noget; hon var öll å lofti, hun sprang hoit i veiret af glæde FA. 219, 12 (if. vera i luftini); 2) luft, i dagl, tale nu kun i enkelte udtryk: (beint) upp i l., (lige) i vejret, ellers luft (huk.); alm. derimod i kvadene, Sjúrður svörð úr slíðrum dregur, so í loftið brá SK. 81, 18, gammurin (hesten) rendi i loftio upp FA. 57, 9; 3) loft (i et værelse); 4) loft, loftsrum, rum oppe under taget i et hus; 5) klippeloft, sted i et fuglebjærg, hvor klippevæggen springer frem, hænger el. hvælver sig udover en hulning ind i bjærget, så at fualefængeren i biærglinen ligesom får loft over hovedet. taka I., (om fuglefængeren, som hænger i linen) svinge sia ind under klippeloftet ved hjælp af linen; undertiden udkræves der ved bjærgvæggens fod en båd, hvor nogle mænd ved hjælp af en «undirstjóri» (snor, fastgjort i linen ved den i denne værende mands sæde) sætte fuglefængeren i den fornødne svingning, idet de ro ud med snoren. Flt. (i betydn. 3, 4 og 5) loft.

lofta [låsta] (að), udso. med hs... 1) gribe i lusten, opfange noget, som kastes; l. sær, ved foretagelsen af et
spring ligesom gribe sig selv i farten el. regulere sin
fart, navnlig ved hjælp af pigstav, som man sætter i
jorden, svinge sig (ved hjælp af stav, pigstav), Jákup á
Mon hann loftaði sær (svang sig) við fríggjarstavi á land
FA. 298, 14 f.; 2) afbøde, parere, hann loftaði hvörji
sipu (parerede hvert hug) SK. 107, 19; 3) (uegl.)

opfange, opsnappe (f. eks. ens ord).

*loftsbrúgv [låf(t)sbrigv], huk., højeloftsbro FA. 201, 32. loftskotaklettur [låfiskotaklætor], hak., fremspringende klippe, mods. hamarsklettur (stejl. lodret klint el. klippe).

loga [lūa] (aō), udso., lue, flamme.

logi [looji, lui], hak., lue, flamme. Flt. logar.

logn [lagn], ik., vindstille, havblik. lógu [louo], fort. fit. af liggia.

lógv [lægv], huk., den nederste rand af en sandet strandbred, som beskylles af havets bølger; i kvadene også i formen 16, aldan brýtur á 16 SK. 42, 63. Flt. láir.

lógv [lægv], huk., brokfugl. Flt. láir.

lógvi [lægvi], hak., den indvendige flade af hånden, den hule hånd. Flt. lógvar.

loka [loeka] huk., slå (til at lukke med), slå i lås. Flt. lokur. Jf. lúka.

lok [look], ik., låg; jf. eygnalok. Flt. lok.

loka [loeka] (aö), udso., egl. sætte slå for, dernæst lukke, tillukke; aftur lokist helli mitt, min hule tillukke sig! FK. 87, 30; nu: lata aftur. I et par helt forskellige betydnn. findes loka: a) i udtr.: l. garn, tógv, ull, spinde (tvinde) løselig garn, uldgarn, uld el. sno garn, uld, med hånden, også lúka (aö); b) i udtr.: taö lokar inn í bátin, det skvulper ind i båden (når talen er om en tungt lastet båd i rolig sø).

*lokabragd [lookabragd], ik., listigt kneb FK. 104, 102.

lokka [la ka] (ao), udso., lokke, forføre.

lokkur [lå kor], hak., lok, hårlok. Flt. lokkar.

lóku [lou'ko], fort. fit. af leka.

lomvigi [lamvii], hak., lomvie (en art tejste, sefugl). Flt. lomvigar. Også lomviga, huk.; flt. lomvigur.

lon [loon], huk., 1) lang bygning; dernæst tag over en sådan bygning; bera inn undir lonir, bjærge i hus (sanke i lade) FA. 434, 6 f.; 2) række huse, som ere sammenbyggede under ét tag; også tag over en sådan husrække 3) stort el. prægtigt hus; 4) tag over et hus. Flt. lonir.
*lón [loun], huk., engslette (ved vandet), slette SK. 11,

93. Flt. lónir.

longa [langa], huk., lange (fisk). Flt. longur.

longd [lånd], huk., længde, udstrækning i længde; også om tidslængde: í longdini, i længden. Flt. longdir.

longri [långri], højere grad af langur.

longst og longstur [lå nst, -or], hejeste grad af leingi og langur.

longta [lå'nta] (að), udso., - langta, lengta.

longu [lango], bio., allerede (egl. for længe siden).

longulivur [langolivor], huk., lever af en longa.

longur [langor], højere grad af lein gi.

lop [loop], ik., spring. Flt. lop.

losa [losa] (a0), udso., fælde ulden (om får ved forårstid).
losna [låsna] (a0), udso., løsnes, løsne sig, blive løs. Også
loysna (under påvirkning af loysa).

lósu [lou^cso], fort. flt.af lesa².

lot [lost], ik., sagte vind, især på seen; vindpust. Flt. lot.

lótu [lou to], fort. flt. af lata og láta.

lov' [loov], ik., lov, forlov, tilladelse (= loyvi).

lov² [loov], ik., lov, pris, ros, berømmelse.

lov [lou(v)], for 16 va af 16g vi (håndflade)? i udtr.: kongurin bresti litlum 16v (kongen slog knips med fingeren?) FK. 158, 92. Tvivlsomt udtryk,

lova¹ [loeva] (aō), udso., 1) give lov til, tillade, l. e-m nakaō; 2) love, give løfte, l. e-m nakaō; *l. heitstreingi (lyfti), aflægge løfte FA. 35, 2. — lovast e-m, trolove sig med en.

lova² [loeva] (aö), udso., love, prise, berømme; (med hf.) lovaöi gudi og sjálvum sær, at hann fekk einki mein SK. 99, 79.

lova [loova] (ao), udso., elske SK. 33, 199.

loyn [låin], huk., i udtr.: í loynum, i løn, i smug FA. 253, 14; også: á loynum.

loyna [låina] (nd), udso., skjule, dølge, holde hemmelig; eg geri tað ei at l., jeg behøver ikke at dølge det FA. 163, 23.

loynd [låind], huk., dølgen; hemmelighed, dølgsmål; i loynd, i loyndum, i løn, hemmeligt, lønligt. Flt. loyndir.

loyndarmál [laindarmaal], ik., 1) hemmelig tale el. samtale; 2) hemmelig sag, hemmelighed.

loynibræv [låinibræav], ik., lønnebrev, hemmeligt brev.

loyniliga [lainilīa], bio., lonligt, hemmeligt.

loyniligur [lainilior], to., lonlig, hemmelig.

loynistiggjur [låinistod'džor], hak., lønlig sti.

loynistigur [låinistoi(j)or], hak., — loynistiggjur. digt. loynitangi [låinitændži], hak., afsides el. skjult landtunge.

leypa [låipa] (pt), udso., 1) lade springe, få til at leypa, f. eks. i udtrykket: l. klyv, (ved transport af terv på heste) få den i de to leypar ("løbe", kasser, sé leypur) indeholdte tørv til at styrte ned, idet man drejer på en knap forneden på kassen, hvorved bunden åbner sig, (også blot *loypa*, l. av rossunum), jf. klyv og rossleypur; 2) indjage, l. ekka á ein, indjage en forskrækkelse, gøre en angst, l. eði í ein, bringe en i raseri FA. 400, 21; 3) få til at adskilles, sprænge (ved indvirkning af varme), ophede noget, så det adskilles elbegynder at adskilles, l. fliður, sprænge albuskæl, få sneglene adskilte fra deres skaller ved at komme dem i varmt vand; l. mjólk, få mælk til at løbe sammen el.

blive tyk (sé loypingur), jf. leypa; loypt roð, fåreskind, som er blevet mert ved at farves (barkes) i altfor varmt vand; også negl.: koge svagt (halvkoge), l. skræðu, halvkoge fiskeskind (til kreaturføde).

loypingur [låipingor], hak., sammenløben mælk, tykmælk (sur, modsat undirlögd mjólk, og uden fløde, modsat

rómastampur).

loysa [låi'sa] (st), udso., 1) lose, gøre los, frigøre; hann loysir upp reystan fanga, han udløser den tapre fange af lænkerne FK. 104, 109; l. jörð el. blot: loysa, (ved jord-dyrkning) afskrælle græstørven, jf. velta; 2) opløse, l. knút, lose en knude; 3) (uegl.) indløse; udløse, udfrie (l. út), f. eks. pant, Mimaringur og Skemmingur teir hava lív mítt loyst SK. 107, 29; l. seg undan bana, indløse sit liv FA. 349, 34 f.; 4) (lade) bryde løs, om vejr, f. eks.: hann loysti (av) við regni, det brød løs med regn, der indtraf regn, hann fer at l. óveður, det bliver uvejr, et uvejr vil bryde løs; 5) løse, give forklaring på; 6) l. seg, betale sig, være umagen værd, tað loysir seg ikki. loysna [lå*sna] (að), udso., sé losna.

loyva [låiva] (vd), udso., give tilladelse til, tillade, l. e-m nakao, jf. lova¹; — hyppigt i lideart loyvast, a) få tilladelse (lov) til (e-m loyvst): loyvst dreingjunum ofta at leggja út frá landi, drengene få ofte lov til at lægge fra land FA. 412, 6 f., b) lykkes, tao skal ikki loyvast tær! — lovva sær, sé líva sær (líva 2).

loyvi [låivi], ik., lov, tilladelse.

luour [luuor]. hak., lur (forældet blæseinstrument). Fit luorar. luft [loft], huk., luft; vera i luftini, være ude af sig selv af glæde el. raseri. Jf. loft (vera á lofti).

lugu [lūo], fort. fit. af ljúgva.

lúgva [ligva] (að), udso., udmatte, gøre træt; lúgvas t. blive udmattet, trættes; lúgvaður, udmattet, jf. útlúgvaður. lúka [luu'ka], huk., skodde. luge (til at skyde for). Flt. lúkur.

lúka [lůu'ka] ([leyk, luku,] lokið), udso., (egl. lukke) 1) ende, slutte, sjæld. og helst digt., l. lívið FA. 292, 10, nú hövdu teir báðir högættarbreðurnir lokið sína treyt, nu havde de to nordenvinde endt deres prøvearbejde FA. 451, 16 ff.; 2) (* og digt.) udrede, betale, l. skatt FK. 104, 110.

lúka [lůu'ka] (aô), udso., luge (ukrudt), rense; også bevaret med stærk bøjning i fort. tillægsf.: akurin er lokin, ageren er luget. Angående et andet lúka sé loka. lukka [lo ka], huk., lykke, held; góð l. í teg, lykken følge dig, gud beskærme dig! lukkast [lo kast] (að), udso., lykkes, e-m lukkast nakað.

lukkuligur [lo kolīor], to., lykkelig (jf. heppin); tao er ikki lukkuligt, det er frygteligt, det er ubodelig skade. el. lign.

lukkutið [lockotoi], huk., lykkelig el. heldig tid, lykkelig

stund, l. fyri meg FA. 299, 30.

lummi [lommi], hak., lomme (også alm. fikka). Flt. lummar. lund [lond], huk, sindelag, sind, siæld,; bráð er barna l. hastigt er barnets sindelag FA. 314. 25; i kvadene undert. i forbind, med liv forstærkende: risin tapti liv og l. (liv og ånd, liv og sjæl) FA. 3. 9, tóat vær kostum lív og l. FK. 56, 24. Jf. lyndi.

lund [lond], huk., lund, tá skalv bæði leyv og l. SK. 13. 110; (som hak -ord: lundur) í tann grona lund FK. 165,

1 (omkvædet), digt. Flt. lundir.

lundi [londi], hak., lunde, sopapegoje (sofugl). Flt. lundar. lunga [longa], ik., lunge. Fit. lungu, lungur.

lunnindi(r), [lonnindi(r)], ik. fit., herligheder, rettigheder.

som følge med besiddelse af jordejendom.

lunnur [lonnor], hak., stok (træstok), som tjener til underlag for både, når de trækkes ud i el. op af vandet, dels om de løse stokke, som lægges under båden, dels om de i grunden nedlagte stokke på det sted, hvor båden trækkes. - Talemåde: ikki verða lunnar lagdir undir hann. han bliver ikke skånsomt behandlet. Flt. lunnar. Også i formen luður [lūor].

lupu [lūpo], fort. fit. af leypa.

lúra [luura] (rd), udso., 1) lure, ligge på lur, 1. eftir e-m; 2) narre, overliste, eg lúrdi hann.

lurkur [lo'rkor], hak., tyk kæp til at prygle med, knippel SK. 76, 24. Flt. lurkar.

lurta [lorta] (ab), udso., lytte, l. eftir e-m (nökrum), lytte til en (noget), har var nakað at l. eftir til stuttleika, der var noget at lytte til for sin fornøjelse FA. 390, 34 f.

lús [luu's], huk., lus. Flt. Ifs.

lúta [liu ta] (ao), udso., 1) lude, boje sig forover (ned) el. være foroverbøjet; 2) bøje sig, give efter, give tabt, hann må l. ið minni már, den må bøje sig, som har den mindste magt FA, 318, 11,

lutu [lūto], fort. flt. af ljóta.

lutur [lūtor], hak., 1) lod, del, andel, hvad der tilfalder en; falla i eins lut, falde i ens lod; 2) lod el. stykke af noget; torvlutur, stabel tørv, tørvestak, som opstables således, at den kan bevares imod regn, når den ovenpå er tildækket med græstørv (tyrvdur, sé tyrva), jf. krógv b; 3) del, ejendel, ting; tað vóru hundsins lutir smá FA. 255, 15; 4) (uegl.) del, ting, forhold, eg havi roynt teg á öllum lutum, jeg har prøvet dig i alle dele (ting), i alle stykker FK. 101, 73. Flt. lutir. Jf. un dirluti og yvirluti.

lýða [loija] (dd), udso., 1) l. á (med gf., almindeligst uden styrelse), lytte til, høre på, viljið tær nú l. á SK. 3, 1; nu mest digt.; 2) hviske, tale sagte, sit ikki og lýð og lýð, men tosa hart FA. 363, 32 f. — I betydn. lyde, adlyde nu altid akta. — Middelart lýðast: lýðast á, tale sagte sammen, hviske hinanden i øret FA. 363, 24.

lyfta [li^ta] (tt), udso. med hf. (og nu også hyppigt gf.), lefte, hæve op fra jorden, lefte op.

lyfti [lifti |, ik., lofte. Flt. lyftir.

lyfting [lifting], huk., lefting, dæksforhejning agterude i de gamles skibe (hvor den everstbefalende havde sin plads), goym tú l. so væl í dag, sum eg skal stavnin verja FA. 277, 9 f. Flt. lyftingar.

lýggjur [loď džor], to., lun, mild, varm (om svag og mild varme); tað er lýtt í vegrinum (veðrinum), det er lunt,

mildt vejr, lýtt veður.

lygn [lign], huk., logn. Flt. lygnir.

lygna [ligna], huk., rolig og spejlblank plet el. stribe på en kruset havflade, frembragt enten ved fedtstoffer (som olje, tran), ved en silde- el. sejstime, el. ved strømninger i

havet. Flt. lygnur. Også lygni, ik.

lygna [ligna] (nd), udso., blive (være) rolig og stille, om vind og sø, nu næsten altid om søens overflade, når der frembringes en blank plet el. stribe på den ved fedtstoffer el. ved strem, tað lygndi á sjónum, bølgerne dæmpedes (ved udgydt olje, tran), tað lygnir úti á firðinum, der er blanke striber el. pletter (sé navneo. lygna) ude på fjorden. Jf. logn og lygna.

lykil [lītšil], hak., nøgle. Flt. lyklar.

lykkja [lítša, lítša], huk., 1) løkke, bugt, f. eks. på tråd, bånd;
2) tvöstlykkja, (langt og smalt) stykke hvalkød, hvorigennem der skæres en rift, og som derefter ophænges til tørring;
3) ring el. krumning, sammenføjning, ledføjning, tá ið hann slapp úr díkinum upp, toygdist úr hvörjari lykkju, da han slap op af moradset og havde strakt sig ud af hver ledføjning FA. 301, 32 f. Flt. lykkjur.

lyklakippa [lıklatšı'pa, lıgla-], huk., nøgleknippe.

lykt [likt] og sjældnere lykta [likta], huk., lygte. Flt. lyktir, lyktur.

lýna [loina] (ad), udso., blive lun, mild (f. eks. om luften).
lyndi [lındı], ik., 1) sindsbeskaffenhed, sindelag, sind, jf.
lund; 2) lyst, tilbøjelighed, hava l. til nakad, være tilbøjelig til noget.

lyngheidi [linghai(j)i], huk., lynghede.

lyngur [lingor], hak., lyng.

lynna [linna] (nd), udso., lægge lunnar (stokke, ruller, s6 lunnur) under en båd, som skal trækkes.

lýsa [loi'sa] (st), udso., 1) lyse, gøre lys, oplyse, sjæld.; 2) lyse, skinne, kaste lys el. glans; (upers.) l. av e-m: tab lýsir av honum (av tí), han (det) kaster glans el. skinner; 3) blive lyst, dages, tá ið tók at l. av degi, da det begyndte at gry ad dag, da dagen begyndte at gry FA. 346, 9, l. fyri degi (= l. av degi), dæmre, gry FA. 382, 21 f.; 4) blive lyst, klare op, opklares, nú lýsti aftur í ælið, nu klarede det op i regnbygen, nu brød sollyset igennem regnen FA. 417, 17, strax lýsti í mjörkanum, straks spredtes tågen, straks brød sollyset frem gennem tågen FA. 352, 23 (jf. lætta), ælið tók at 1., det begyndte at klare op, regnen standsede (= tao tok at l. í ælið, ælið tók at l. í) FA. 29, 15; tað lýsir á kláran dag, den klare dag skinner frem SK. 82, 31; 5) l. e-m, lyse en, vise en vejen ved hjælp af lys; 6) offenliggøre, bekendtgøre, meddele, 1. dóm FA. 372, 21, 1. á tingi, við stevnu: efterlyse, eg havi stuldur og rán at l. FK. 67, 62; spec. om kirkelysning, lyse, lyse til ægteskab, út var lýst í kirkjuni, der var lyst for sidste (tredje) gang i kirken FA. 405, 6; — også tillyse, højtideligt overdrage en noget, Margretu lýsi eg ríkið hálvt, Margrete overdrager jeg det halve rige FA. 104, 1. l. av, aflyse; l. út, lyse el. bekendtgøre for sidste gang. lýsi [loi's1], ik., 1) lys. skin, i sammensætnn, som dagslýsi, mánalýsi; 2) tran (anvendt til belysning, if. kola).

lýsigrugg [loi's1grogg], ik., bundfald (af tran) i trantønden.

lýsing [loising], huk., 1) daggry, dagning, í lýsingini, i dagningen; 2) lysning, bekendtgørelse, spec. ægteskabslysning i kirken. Flt. lýsingar.

lyst [list], huk., lyst, tilbøjelighed; også lyst, fornøjelse. Flt. lystir.

lysta [lista] (st), udso., 1) have lyst til, upers. med gf.:
meg lystir, jeg har lyst til, hann lystir ei longur at
leika SK. 7, 42, hann lystir á skógin ríða SK. 56, 225,
(med undfst. udso.) kongin lystir í staðin upp FK. 158,
99; (uregelm. som personligt udso.) fyrr enn sjálvur lystir
at deyða (førend han selv får lyst til døden) FA. 4, 28;
2) forlyste, böndin hevur alt, ið lív kann l. FA. 7, 19.

lystiliga [listilīa], bio., lysteligt, lystigt.

lystiligur [listilior], to., lystelig.

lystigur, lystugur [listijor, listovor], to., lystig.

lystu- [listo-], sé lysti-.

lýta [loi'ta] (tt). udso., skæmme, vansire; lýtast, skæmmes. lýtaleysur [loi'talæi'sor], to., lydefri, uden fejl el skade; også uden at få skade (mén) FA. 370, 7.

lýti [loi't1], ik., lyde, fejl, skade; sjæld. Flt. lýtir.

læ [læa], ik., læ; læborð, læside, modsat gulborð (sé gul).
læ(g)a [læa] (læði [og *ló], læð), udso., lé, l. at e-m, lé
ad en el. noget; hann læði við, han lo derved.

*læga [læa] (gd), udso., gøre lavere, (upers.) snekkjuna lægdi í sjó, snækken blev lavere i søen FK. 86, 16.

lægd [lagd], huk., lavning, hulning, fordybning. Fit. lægdir.
Også lågd [lågd], huk.; fit. lågdir.

lægri [lagri] og lægstur [lakstor], højere og højeste grad af lágur.

*læk [læak], forældet fort. ent. af leika; FK. 115, l. 2 f. n. lækja [læatša], huk., bæk med et lille el. flere små vandfald, nu alm. en i en bæk (dér hvor denne danner et lille vandfald) anbragt rende el. tud, hvorudaf vandet løber, og ved hvilken man henter vand. Elt. lækjur. Også løk, huk.; flt. løkir. En form løkur (flt. løkir) træffes i mere udstrakt betydn. bæk, jf. sammensætn. áarløkur, elv, bæk, og stednavnet «í Løkinum».

lækka [la*ka] (aŏ), udso., 1) gøre lavere, l. um nakaō; l. seglini, sænke sejlene, lade sejlene falde lidt ned; 2) blive lavere; 3) gå nedad, dale, sólin lækkar, solen daler; 4) (om vinden) blive sydlig, gå ned imod syd, hann lækkar, vinden bliver sydlig, jf. hæk ka; 5) l. seg, gå (flytte sig, trække) længere ned (fra et hejtliggende sted), seyðafylgið hevði lækkað seg oman eftir í hagan, fåreflokken havde flyttet sig længere ned (var gået nedad) i udmarken FA. 416, 22 f.

*lækni [lakni], hak., læge FK. 117, 76; nu altid doktari, doktor (el. sjældnere lekjari). Flt. læknar.

læna [læana] (nt), udso., låne. Jf. lána og líggja.

lær [læar], ik., 1) lår; 2) låring på båd, lærbekkur, den bageste rorbænk. Flt. lör (lær).

laora [læara] (rd), udso., 1) (med to gff.) lære, undervise, l. ein nakað, jf. kenna; 2) lære (selv).

lærari [læarari], hak., lærer. Flt. lærarir.

lærdómur [lardoumor], hak., lærdom.

laprdur [lardor], to., lærd.

læsa [læasa] (st), udso., låse, tillåse, tillukke, også l. fyri nakað el. nökrum; l. fyri tungu sína um nakað, holde tand for tunge med hensyn til noget.

læt [læat], fort. ent. af lata og láta.

leti(r) [leati(r)], ik. fit., 1) lyd, skrigen, klynken; 2) lader,

gebærder.

lætta [la ta] (tt), udso., 1) lette, gøre let (lettere), l. um nakab; 2) (med gf.) lette, lindre; 3) (uv.) lette, lindres, so seint man angur l. SK. 32, 188; 4) l. e-m við nökrum, hjælpe en med noget, give en en håndsrækning; 5) (om vejr. helst tåge) lette, blive lysere, klare op, mjörkin lættir, tågen letter, tað lættir í tað myrka ælið, den mørke byge klarer op FA. 1, 24. — l. av, befri sig for, standse, lætta av angist og trega, stands, hold op med din angest og kummer FA. 246, 13, l. ljóði av el. blot: l. av, standse, ende sin sang, nú skal l. ljóði av SK. 15, 131.

lætti [la ti], hak., 1) lethed, lettelse; 2) lettelse, understøttelse (som letter en et arbejde); 3) lettelse, lindring.

lættikorn [la'tıkådn], ik., kærneløst korn.

lættliga [latlia], bio., let, med lethed.

lættna [latna] (ao), udso., blive lettere.

lættur [la tor], to., 1) let, ikke tung; også let el. rask, som bevæger sig let, l. á fótunum; 2) let, ikke vanskelig; 3) let og fri; 4) som føler lettelse el. lindring, l. um hjartað let om hjærtet. — Ik. lætt også brugt som bio. i stedet for lættliga.

löda [lēa, leeva], huk., lade, ladebygning, træffes nu kun i stednavne (benævnelser på huse): í Löðu, inni í Löðu.

lödugardur [loovogæaror], hak., stengrundvold (lav mur) som rest af en ladebygning.

løgd [lögd], huk., håndsbred, bredden af en hånd (håndflade). Flt. lögdir. Jf. lógvi.

lögdu [löddo], fort. fit. af leggja.

*lögdur [lögdor], hak., sværd (el. scepter?) FA. 163, 3. lögg [lögg], huk., det indsnit nedentil i staverne på et trækar (bøtte, stamp), i hvilket bunden indfældes, bundfals i trækar el. tønde; dernæst den nederste indvendige rand

i et trækar. Flt. laggir (löggir). Hertil udso. lagga (ab), gøre indsnit i staverne til indfældning af bunden, lagga upp. logiligur [loojilior] og logligur [löglijor], to., latterlig, løjerlig, jf. login.

legin [leein], to., lejerlig, besynderlig.

lögligur [löglijor], to., 1) lovlig; 2) ordenlig, passende.

lögmaður [lögmæavór], hak., "lagmand", overdommer og formand for det gamle færeske lagting el. «lagretten», bestående af 48 «lagrettesmænd» (lögrættumenn) el. tingsvidner; jf. norsk «lagret». Hovedtinget, det såkaldte «Ólavsökuting», holdtes den 29. og 30. juli, sé Ólavsöka (i navneregistret). Såvel lagtinget som lagmandsinstitutionen ophævedes i 1816.

lögrættumaður [leeritómæavór], hak., lagretsmand el. tingsvidne, medlem af den gamle «lagret»; sé det foreg. ord. lögur [leevór], hak., (varm) vædske, meget hedt vand, hoylögur, drikkevand til køer, kogt på hø; if. matarlögur.

løn [løon], huk., løn, betaling, gengældelse. Flt lønir.

lona [loona] (ad), udso., lonne, betale, gengælde, l. e-m. nakad.
*lonardrottur [loonardra tor], hak., forstås som belonnende
gud, måske egl. — on. lanardrottinn (husbond, herre,
hovding); hvat gud er tin l. FA. 164, l. 1 f. n.

lörift [loorit], ik., lærred.

löst [löst], ik., skade, beskadigelse, fejl, lyde. Flt. löst. löta [loota], huk., stund, alm. kort stund, øjeblik; ein góð l., en god lille stund. Flt. lötur.

M.

má [måa], nut. ent. af mega, muga.

máa [máa] (að), udso., 1) slide, afslide, udslide; gnide, afgnide; udviske; — også: m. burtur; m. burtur av (nökrum), bortslide el. ved slid borttage en del af noget (f. eks. om belgerne, der bryde imod landet); 2*) tilintet-gøre, gøre det af med, skjótt er einum av at m. FK. 68, 73. — máast, slides, afslides, afgnaves.

madkur [ma'kor], hak., maddik, orm. Flt. maokar.

maður [mæavor], hak., 1) (mand) menneske, nu kun i enkelte udtryk: í manna (manns) minni, i mands minde, tað hoyrist ikki manna mál, man kan ikke høre menneskers stemme (for larm), millum manna, mellem mennesker, tað er manna sögn, man fortæller — og desuden i en del sammensætnn.: mannabein, mannamúgvi, mannfjöld, mannsbarn, mannslíki (når man i sådanne sammensætnn. vil fremhæve «mand» i modsætn. til «kvinde» bruges som første

Digitized by Google

led mannfólka- for manna-); 2) mand, modsat kona; 3) ægtemand, modsat drongur; 4) stærk, modig og dygtig mand; sjálvur eri eg manna maki, selv er jeg kæmpers ligemand SK. 86, 4. I sammensætnn. a) menni (ik.), sé góðmenni, ómenni, og b) menningur om slægtled, sé trímenningur, fermenningur. Flt. menn.

magi [mæaj1], hak., mave (om indvoldsdelen i modsætn. til búkur, der især betegner den udvendige legemsdel); magin er uppi í kjafti, han puster og stønner, hans kræfter ere udtømte. Flt. magar.

magn [magn], ik., 1) styrke, kraft, nu sjæld., sé sólar-magn; forum vær tað magnið (o: den stærke gamle jættes hoved) FK. 126, 62; jf. megin og megi; 2) højde, toppunkt af noget, sé vetrarmagn.

magna [magna] (a6), udso., 1) styrke, sætte kraft i; befordre (bringe til at tiltage), forvolde, slikt man ófrið
m. FK. 115, 47; 2) (om solen) have kraft, sólin magnar
ikki, jf. magn og sólarmagn.

mágur [måavor], hak., (måg) svigersøn (modsættes s vágur, svoger, og verfaðir, svigerfader). Flt. mágar.

mak [mæak], ik., mag, ro, i mak(i), i mag, langsomt.

maka [mæaka] (að), udso., gere rolig, bringe ro i noget, i dagl. tale næsten udelukkende brugt om vinden: hann makar (undfst.: vindin), det stilner, vinden lægger sig. I betydn, mage, indrette svarer maka til engelsk make og tysk machen (gere, lave).

makaleysur [mæakalæi'sor], to., mageløs.

maki [mæatši], hak., 1) mage, lige, ligemand; manna m., kæmpers ligemand o: kæmpe SK. 86, 4; 2) mage, ægtemage, helst brugt om fugle; 3) mage, om den ene af to sammenherende el. til hinanden svarende ting. Flt. makar.

makliga [mæaklia], bio., i ro og mag, lempelig, med lempe.
makligur [mæaklijör], to., 1) rolig, lempelig, passende,
især om vind og vejr, m. vindur, makligt veður (magsvejr), jf. maksamur; 2) magelig, bekvem.

maksamur [mæaksæamor], to., rolig, lempelig, ikke stærk, om vind og vejr, m. vindur, maksamt er, det er magsvejr.

makt [makt], huk., 1) magt, kraft, styrke, jf. måttur;
2) åndelig magt, moralsk magt; 3) magt, myndighed;
4) magt, overhånd; 5) magt, vægt, i talemåden: maktin liggur å tí el. tað liggur maktin å, det ligger der ingen magt el. vægt på, jf. sekt. Flt. maktir, (åndelige) magter.
makta [makta] (að), udso., magte, have magt over.

13* Google

maktast [maktast] (að), udso., udmattes, afkræftes.

mál¹ [måal], ik., 1) mål, tale, mæle, missa málið, miste mælet; jf. málleysur; mælti ikki m., talte ikke et eneste ord FA. 102, 13; 2) tungemål, sprog; 3) mål, stemme, gott m; 4) tale, samtale, bera nakað upp á mál(i) við ein, bera upp á mál(i) við ein um nakað, bringe noget på tale (på bane), tale med en om noget, hava á máli, have på læben, komme frem med (navnlig et mundheld el. et oftere tilbagevendende udtryk), tað verður ofta haft á máli, det anvendes ofte, det fremdrages ofte FA. 382, 31, teim var ymist á máli um hetta, de fremsatte forskellige meninger om dette FA. 385, 15; finna ein á máli el. til máls, opsøge (træffe) en for at få ham i tale; tú hevur so leingi, Brynhild, stundað á mítt mál, du har så længe, Brynhild, næret længsel efter at få mig i tale SK. 24, 92; 5) sag, anliggende, alm. i sammensætnn. som: giftarmál (giftermål), slagsmál (slagsmål), søksmál (søgsmål, sagsøgning) o. fl. Flt. mál.

mál² [måal], ik., 1) mål, grænse (grænsemærke), hvortil noget når; 2) mål, udmåling; ummåls, i omkreds; størrelse, angivet ved mærke, el. udmålt størrelse (længde, vidde), taka m.; 3) mål, redskab til at måle med, alnamål, alinmål, alenmål; hyppigst kar, hvori man måler faste el. flydende varer, fjerðingkarsmål, fjerdingkærsmål, pottamål, pottemål; 4) mål, bestemt udmålt mængde (i et målekar), rokamål, topmål; 5) det kvantum mælk, som koen malker på én gang, morgunmål (om morgenen), mittmål (ved middagstid) og kvöldmål (om aftenen); 6) bestemt tid til noget, spisetid, dögurðarmål, tid til middagsmåltid, også middagsmåltid, hvad der spises til et middagsmåltid; jf. sum marmåli; 7) måltid, jf. millummåli; tå ið alt var sett at málum SK 63, 52; jf. måltíð og verður; 8) (nyere betydn.) mål, øjemed. Flt mål.

mala [mæala] (mól, mólu, malið), udso., 1) male (på kværn, mølle), male korn; 2) løbe rundt (i en rundkreds), dreje sig rundt, hvirvle rundt, jf. mal(u)streymur; tað melur fyri mær, det løber rundt for mig, det svimler for mig; — også slentre el, drive omkring. Jf. meldur.

mála [måala] (ld), udso., måle, udmåle.

mála [måala] (að), udso., male, tegne; SK. 93, 9 «málar» for «málaðar» (nf. fit. huk. i fort. tillægsf.).

malargrót [mæalagrou't], ik., rullesten (kollektivt). Jf. möl. málbroyting [målbråi'ting], huk., forandring i tale el.

Digitized by Google

sprog; if, broyta, b, a mali, blande fremmede ord ind i sit modersmål.

*máldrykkja [måldri tša], huk., drikkelag, drikkegilde FK. 67, 60.

málleysur [mållæi sor], to., målløs.

málmaratorn [målmaratårn], ik., marmortårn FK, 162. l. 4 f. n.

*málmari [målmari], hak., malmklædt kæmpe FK 59, 64. málmur [målmor], hak., malm.

málningur [målningor], hak., (malet el. tegnet) billede ellers alm. bílæti, ik. Flt. málningar.

málreystur [målræstor], to., højttalende, højrøstet.

málsnildi [må'lsnildi], ik., 1) mundheld, ordsprog; 2) veltalenhed. Flt. (i betydn. 1) málsnildir. Også málsnilda, huk. mal(u)streymur [mæalostræimor, ma'l-], hak., malstrøm. máltíð [må ltoi], huk., måltid.

málvinur [målvīnor], hak., ven i munden, tilsyneladende el. falsk ven (modsat alvinur, hjartavinur).

mamma [mamma], huk., moder. Flt. mammur. Sudere: momma. Jf. móðir.

mammubaggi [mammobad'dži], hak., morbroder.

mánadagur [máanadæavor], hak, mandag.

mánaður [måanavor], hak., måned; i dagl. tale nu alm. máni (jf. búnaður og búni). Flt. mánaðir og mánar. mánalýsi [måanaloi si], ik., måneskin.

mangi [mandži], teir slógu sína harpu av mangi FA. 26, 32, hvor mangi sandsynligvis er omsætning for magni af magn (sé dette ord), if. Corp. Carm. Fær. XIII, 329, v. 31: teir slógu sína hörpu av magni.

mangla [mangla] (að), udso., mangle, danisme for (fatt-

ast) vanta, skorta.]

mangur [mængor] (højere og højeste grad: fleiri, flestur), to., (både som navneo, og to.); ik, mangt, mangt, mange mangen, mangen en ting; fit, mangir ombyttes nu i dagl. tale hyppigt med nógvir, flt. af nógvur, f. eks. nógvir menn, mange mænd, nógv hús, mange huse. Om en gammel, sjælden form margur (= mangur) sé margur. mani [maani], hak., 1) mane; 2) maned, = manadur.

Flt. mánar.

manna [manna] (ab), udso., 1) bemande, besætte med folk el. mandskab, også: m. út, m. út bát, bemande en båd. - 2) m. seg, m. seg upp, opmande sig. Jf. menna.

mannabein [mannabain], ik, menneskebén, mandebén. mannablóð [mannablou], ik., menneskeblod, mandeblod. *mannabúkar [mannabúukar], hak. flt., menneskekroppe, mandskroppe FA. 186, 18; i ental: mannsbúkur.

mannadroyri [mannadrairi], hak., menneskeblod, mandeblod SK. 10, 49.

mannadur [mannavor], fort, tillægsf, og to., bemandet; sé

mannahond [mannahand], huk., menneskehand, mandehand. mannamál [mannamåal], ik., menneskers el. mænds tale, menneskestemmer.

mannamúgva, -múgvi [mannamigva, -migvi], huk. (múg va) og hak. (múg vi), stor mængde mennesker, menneskeskare.

mannamunur [mannamunor], hak., forskel på folk, forskel på mænd (ved fremhæven af en for en anden).

mannaroynd [mannaraind], huk., mandeprove, alvorlig dyst. mannatrongd [mannatrand], huk., trængsel af mennesker, stimmel.

manndómsroysni [mandoumsråi sni], ik., manddomsprøve, manddomsværk.

manndómur [mandoumor], hak., manddom.

manndráp [mandråap], ik., manddrab.

manndrápari [mandråapari], hak., manddraber. mannfall [ma'nfadl], ik., mandefald.

mannfjöld | ma'nfjöld], huk., menneskemængde.

mannfólk [ma'nföl'k], ik., mandfolk, mandsperson.

manniliga [mannilīa], bio., mandelig, mandigt. If. menniliga. manniligur [mannilior], to., mandig. Jf. menniligur.

mannkyn [ma'ntšīn]. ik., mandkon; hankon.

mannsbarn [ma'nsbadn], ik., menneskebarn, menneske.

mannsevni [ma nsævni], ik., mandsæmne, ungt menneske, dreng; rask og håbefuld yngling (gott m.); leingi stendur m. til bata, sé bati.

mannskap [ma'nskæap], ik., mandskab.

mannsláttur [ma'nslå'tor], hak., mandslæt, manddrab; nu altid i betydn. kamp, slagsmål; morð og mannslátt um meg stóð SK. 69, 25.

mannsliki [ma'nsloi tši], ik., menneskeskikkelse, mandeskikkelse

mannspartur [ma'nspa'rtor], hak., part, som tilfalder enhver af deltagerne i en fangst.

mannspell [ma'nspædl], ik., spild af mænd, mandefald, folketab.

mannuliga [mannolīa], sé manniliga.

mans- [ma'ns], sé manns-.

már [måar], nut. ent. (2. og 3. pers.) af mega.

marbakki [marba tsl], hak., sted (strækning), hvor havbunden hæver sig stejlt og pludselig tæt inde ved land (egl. havbred). Jf. marrur.

margbýli [marboili], ik., folkerig bygd. Flt. -býlir.

marglæti [marlæati], ik., utidig lyst, ond lyst, kurur kemur eftir kæti og tramin eftir m. (fanden efter den onde lyst) FA. 317, 18.

margur [margor], to., — mangur, men træffes kun i forbind. med mangur forstærkende, i talemåden: mangt og margt, overmåde meget (løst og fast); fast hjún eru mong og mörg, skønt ægteparrene ere særdeles mange FK.

124, 46.

mark [mark], ik., 1) mærke, kendemærke, kendetegn; seyðamark, kendemærke i fårs øren, jf. bragd; 2) grænse, grænseskel, markeskel; 3) hvad der er gyldigt, i talemåden: hatta er ikki m. (el.: fyri m.), det gælder ikke, det regner jeg ikke. Flt. mark.

[mark [mark], huk., mark FA. 434, 12. Flt. markir.]
marka [marka] (a0), udso., sætte mærke (kendetegn) på;

m. seyo, sætte kendemærke på fårs øren.

markaskil [markašīl], ik., markeskel, grænseskel, jf. mark

(ik.). Også markaskjal [-šæal].

markatal [ma'rkatæal], ik., antal af "merkur", sé mörk.
marmennil [marmænnil], hak., havmand, fabelagtig og opdigtet fisk i menneskeskikkelse oventil FA. 335, 9; siges
at gere fiskerne skade ved at lesne og borttage krogene
af fiskesnererne i vandet. Flt. marmennlar. Også marbendil (marbembil).

marmor [marmår], ik., marmor.

marmorasteinur [marmorastainor], hak., marmorsten.

marmorsteinur [marmarstainor], hak.,—marmorasteinur.
marra [marra], huk., mare, noget som rider en el trykker

en for brystet i søvne, mareridt.

marrur [marror], hak., hav, sø, draga teir sínar sjódrekar oman á saltan mar: Corp. Carm. Fær. III, 33 v. 4 b; nu kun i ganske enkelte udtryk, som: marrurin rennur úr tí, søen (vandet) rinder el. drypper af det; også (= móra) dynd el. mudder, som rinder af noget, og alm. i formen marra, huk. (marran rann úr tí). Jf. marbakki og marmennil. mási [måasi], hak., måge, havmåge. Flt. másar.

mastur [mastor], huk., mast; også meistur [mai stor,

maistor]. Flt. mastrar, meistrar.

mát [måat], ik., 1) et vist mål af noget, et vist længdemål;

også hvad der med et sådant mål er afpasset el. udmålt: 2) apparat til udmåling af noget, (mindre) mål, hvori faste el. flydende varer udmåles, kornmát; også spec. drikkekar (som holder et bestemt mål). Flt. måt. - Forskelligt herfra er mát i betydn. mat (í skakspil), gera m, skák og m., skakmat.

mata [mæata] (að), udso., made, m. ein; - m. seg el. matast, (om korn) få kærne. Jf. matur.

máta [måata] (ao), udso., afpasse, afmåle noget, så at det bliver passende, m. nakao til.

matarhvalur [mæatakvæalor], hak., den part af en dræbt grind (flok grindehvaler), som uddeles til dem af bygdens folk, der forpleje de fremmede deltagere i fangsten.

matarlögur [mæataloəvor], hak., vand, hvori mad koges, suppe. matgera mæatdžeera, mad džeera , udso., lave mad, tilberede mad. matgerd [mæatdžeer, mad'džeer], huk., madlavning.

máti[måati], hak., 1) måde, forhold, í allar mátar, i alle måder; 2) måde, vis, manér, uppá tann rætta mátan, på den rette måde; jf. háttur; 3) måde, mådehold (jf. hógv); 4) mål (krútmáti, krudtmål); også stob, drikkebæger (sjæld.; jf. mát). Flt. mátar.

matkerald [m(æ)at-tšeerald], ik., (lille) stamp til mad. matmódir [matmouir, mapmouir], huk., madmoder, husmoder. matnáðir [matnåajir], huk. flt., madro.

matskjátta [mat-šå ta], huk., pose (skind- el. tøjpose, opr. skindpose) til mad, pose, hvori mad medføres. Flt. matskjåttur. máttleysur [må' tlæi' sor], to., magtesløs, udmattet, afkræftet. máttlovsi [må tlåi si], ik., magtesløshed, udmattelse.

máttur [må tor], hak., magt, styrke, kraft.

matur [mæator], hak., 1) mad, spise; 2) næringsstof, spec. kærne, kærne i korn (el. frugt).

matvisur [matvoi sor], to., klog på at tage mad til sig, klog på føden, muður er m., mænden er klog på føden FA. 319, 9,

med [mead], fho. (med hf. og gf.), med; kun digt.; med öllum Guds heiligu monnum FA. 39, 21, og draga so av landi med teg (danisme for: og fara so av landi við tær) FA. 246, 15, «með» junga FA. 250, 6. Jf. við.

medal [mījal], sé miðjal.

medan [mean, mijan], bo. og bio., 1) bo., medens, imedens, også meðan ið; - (* og digt.) skønt, om end, m. tú ert min fosturson SK. 114, 6; 2) bio., imidlertid, m. situr Ragnar kongur SK. 67, 88. For meðan træffes alm. formerne meðani og meðni.

medani [mēani, mījani], medni [meeni], bo. og bio., = m e da n.

Digitized by GOOGIC

mega [mīja] (má, mátti, -), udso., 1) kunne, formá, nu kun digt. (i kvadene) og i enkelte mundheld, hvörki mátti rökka ei stökka, hverken kunde det (): sværdet) give efter i æggen eller springe i stykker SK. 10, 83, hann må lúta, ið minni már, den må bøje sig, som formår mindst el. har den mindste magt FA. 318, 11; jf. megi(n), magn, samt formáa; 2) (med efterfelgende navnef.) kunne, måtte, have grund el. ret til, tú måst (må) væl siga tao, du mà vel (har vel grund til at) sige det, eystfall og vestfall m. væl kallast breður (kunne vel, have vel ret til at kaldes brødre) FK. 30, 13; have lov til. tú mást (má) gjarna fara, du må gærne gå; 3) måtte, (temmelig) sikkert kunne antages el, formodes, hann má vera komin, tao má vera lygn; 4) målte, være nodt el. forpligtet til, eg må gera tað, vit mugu royna. - For mega el. miga (som tilhører Norderødial.) bruges nu alm. formen moga el. muga [(moa) mua]; nut. fit.: mugu.

megi [meeji], huk. (og ik.), kraft, styrke, kræfter. If. megin. megin [meejin], ik., kraft, styrke, kræfter FK. 81, 81, nu alm. megi (sé det foreg. ord); som første led i sammensætnn, betegner «megin» det meste el. vigtigste af noget (den største el. vigtigste del), hoved-, sé meginland, meginpartur. If. magn (megn), magna og megna.

meginland [meejinland], ik., hovedland, alm. brugt om den største og vigtigste ø af to el. flere, som ligge tæt ved hinanden (hverandre) og danne en særlig gruppe; FA. 351, 2 om Vågøen, Vágar, i forhold til Mikines. For megin i denne sammensætn. træffes også (ved sammenblanding) miðjum [mījon] (af miður), kun brugt efter fho., som styre hf. (av, úr): úr miðjumlandinum (egl. úr miðjum landinum, fra den midterste landsdel, sé miður) og alm. betegnende Strømøen.

meginpartur [meejinpa rtor], hak., størstedel, majoritet.

megn [mægn], ik., = magn.

megna [mægna] (að), udso., m. yvir e-m. have magt over en, kunne holde en i ave. — megnast, få styrke, tiltage i styrke.

megnaður [mægnavór], to. (egl. fort. tillægsf. til megna), i besiddelse af stor styrke el. kraft, stærk, kraftig. m. maður; so megnað vóru hans orð SK. 43, 67. Ikke alm. meiða [maija] (dd), udso., m. seg, beskadige sig, komme til

skade ved fald.

meiggja [mad'dža] (ad), udso., 1) udmaje, m. út; 2) tilsøle, m. seg (út, til).

 $\mathsf{Digitized}\,\mathsf{by}\,Google$

meil [mail] og meila [maila], huk. mile, mundbid i bidsel, nu altid stykke jærn, som lægges ind i munden på en hest, for at styre el. tvinge den. Flt. meilir, meilur.

meiluboygsl [mailobaksl], ik., bidsel med meil (meila). mein [main], ik., 1) mén, skade (på legemet); vera e-m at meini, være en til skade el, fortræd, skade, fejle en, også: vera á meini; hvat er tær, seggur, á meini? hvad skader dig, kæmpe? FK. 25, 102; 2) skade, fortræd, besvær. hinder. Flt. mein.

meina [maina] (að), udso, (með hf. og gf.), 1) tilføje mén el. legemsbeskadigelse; 2) volde skade el. fortræd, fortrædige, besvære; 3) formene, forbyde, m. e-m nakað (i

fort, også meinti for meinaði).

meina [maina] (meinar, meinti), udso., mene, tro, nyere ord (optaget fra dansk); bedre halda, hugsa, ætla. meinast: við tí meinast el, tað meinast við, dermed menes (det betyder) FA. 387, 29.

*meinbjóða [mainbjoua], udso. (med hf.), volde mén, skade el. fortræd, anfalde, verður tær nakað meinboðið, voldes dig nogen mén, bliver du anfalden FA. 62, 31.

meingi [mandži], ik., mængde, skare, folk, við alskyns mekt og m. FK. 95. 6.

meining [maining], huk., mening, nyere ord (sé meina). Bedre hugsan, ætlan.

meinskur [mai'nskor], to., fortrædelig, uvillig, treven.

meinur [mainor], to., 1) som volder mén el. skade, skadelig, slem; 2) fortrædelig, besværlig, hinderlig. - Ik. meint alm, brugt som bio., skadeligt, slemt, hinderligt, på tværs, hatta kom mær meint við, det var mig et slemt stød, det kom mig meget på tværs.

moinviti [mainvīti], ik., helvede, - helviti (*viti = straf); FK. 126, l. 1 f. n. Sjældnere ord.

meir [mair] og meira [maira], bio. (højere grad af n ó g v), mere (i større kvantum, i højere grad, længere, oftere).

meiri [mairi], to. (højere grad af mikil og nógvur), 1) større, betydeligere, bedre, sé mikil, 2) mere, i større omfang, i større udstrækning, sé nógvur.

meiri [mairi], bio., - meir, meira.

meistar [mai star], hak., - meistari; digt. og foran egennavne.

meistari [mai stari], hak., mester. Flt. meistarir.

mekt [mækt], huk., magt, kraft, anseelse, myndighed SK. 45, 101. digt.

mektigur, mektugur [mæktijór, -ovor], to., mægtig.

meldur [mældor] (gf. meldur), hak., 1) maling (på kværn, melle), kornmalen; 2) det kvantum korn, som på én gang males til mel; 3) løben rundt, hvirvlen i rundkreds; 4) hvad der hvirvles rundt, spec. a) rundthvirvlende strøm, malstrøm, vandhvirvel, und irmeldur, understrøm, som hvirvler rundt, b) rundtkredsende vind (hvirvelvind), meldurhvirla, c) sné o. l., som hvirvles rundt i luften; 5) driven omkring, slentren omkring. Jf. mala.

melta [mæ'lta] (aö), udso., klemme (et lem, en legemsdel) altfor hårdt, få et lem i altfor hård klemme, m. ein fingur, m. fótin; også m. seg (eg meltaði meg í fingurin).

men [mæn], bo., men. Jf. *enn.

*menjar [mænjar], tao m. sprund SK. 24, l. 2 f. n., sé

menjarsprund. Jf. mentar-.

*menjarbaldur [mænjarbaldör], (to. og navneo. i) hak., omskrivning for kæmpe el. høvding, segði tann m. FK. 81, 80. *menjarsprund [mænjarsprond], ik., herlig kvinde SK. 24,

l. 2 f. n. Jf. mentarsprund.

menna [mænna] (nt), udso., 1) m. seg og mennast, blive mand, udvikle sig til mand, også mere alm. blive stor og stærk, kraftig; 2) menna seg upp, opmande sig; 3) mennast á ein, overmande en FA. 382, 20.

menniliga [mænnılīa], bio., mandigt, mandhaftigt. Jf.

manniliga.

menniligur [mænnilior], to., mandig, mandhaftig, stor og

kraftig. prud. Jf. manniligur.

menniskja [mænniša], 1) huk., menneske, menneskehed, menniskjan, menneskeslægten, menneskeheden; 2) ik. (som ik.-ord nyere, efter dansk), (enkelt) menneske; flt. menniskjur.

menskur [mæ'nskor], to., 1*) menneskelig, m. maður; tað náddi ikki m. maður upp sum Dollur lá FK. 80, 70; 2*) mandig, tapper, kæk, tú ert so m. ein mann SK. 8, 58; 3) mandig af udseende, stor og prud, jf. menniligur.

ment [mæ'nt], huk., kunst, færdighed, i ental forældet;—fit. mentir, 1*) idrætter, jf. treyt, 2) hemmelige kunster, trolddom, jf. gandur, 3*) kunstfærdigheder, kostbarheder FK. 65, 42; 4*) kræfter, evne, Gud geri ikki mentir til mót Norðmonnum at stríða FA. 116, 16 f.; jf. mentur.

*mentar- [mæ'ntar-], som første sammensætningsled i poesi ofte brugt til til at betegne: kunstfærdig, prægtig, udmærket o. l. (må egl. opfattes som ef. af ment).

*mentarlin [mæ ntarloin], ik., kunstfærdigt syet, prægtigt

linned FK, 67, 53.

*mentarskrúð [mæntarskruu], ik., herligt skrud FK. 144, (vers) f.

*montarsnót [mæntarsnou't], huk., herlig, udmærket kvinde; vistnok ved misforståelse SK. 100, 92 om kostbarheder.

*mentarsprund [mæ'ntarsprond], ik., herlig, prægtig kvinde SK. 24, 93 (mentar sprund).

mentur [mæntòr], to., som har tilstrækkelige kræfter til at gøre noget; i stand til, vera m. at gøra nakað, eg eri ikki m., jeg er ikke i stand dertil, jeg evner det ikke; alt teir vóru mentir, alt hvad de formåede FA. 383, 28 f.; enn var maður m. fyri moy, ið tó var maður minni (også en mindre mand evnede at være din husbond) SK. 77 41. Angående mentur i betydn. mandstærk (-mændt, -tallig) sé fámentur, fjölmentur.

mer [meer], huk., hoppe; ryssa ella m. FA. 300, 3, sjældnere for ryssa; også (vistnok nyere og fra dansk indtrængt betydn.) mær. Flt. merar.

mergur [mærgor], hak. marv. Flt. mergir.

merki | mæ'rtše], ik., 1) mærke, kendetegn; seydamerki = seydamark (mærke på fårs øren); også grænseskel, jf. mark; 2) mærke, fane, banner; 3) mærke, spor, tegn (tegn, som tjener en til vejledning el. hvoraf man kan slutte noget). Flt. merkir.

merkiligur [mæˈrtšɪlīor], to., mærkelig.

merking [mæ rtšing], huk., 1) det at mærke, betegnelse med mærke; 2) betydning, bemærkelse. Flt. merkingar.

merkismadur [mæ'rtšismæavor], hak., 1) mærkesmand, bannerfører; 2) udmærket, fremragende mand; 3) person, som adskiller sig fra andre, særling, ikke alm.

merkistavur [mæ rtšistæavor], hak., fanestang.

merkistong [mæ'rtšistång], huk., = merkistavur.

merkja [mæ'rtša] (kt), udso., 1) mærke, sætte mærke på (i), frembringe synligt tegn el. spor i noget; spec. mærke kvæg, jf. mark og marka; 2) betegne, tilkendegive, ikke alm.; merkir stóran dranga, betegner el. fremstiller en stor klippe (i søen) FK. 139, 92; 3) betyde, tað merkir domi stór, det betyder el. varsler om store begivenheder FK. 67, 62; 4) mærke, lægge mærke til, fornemme.

mers [mæ rs], hann ber «mers» ikring SK. 61, 22; uforståeligt udtryk, af Hammershaimb foreslået rettet til: hann ber miss (tab, skade, ødelæggelse) ikring.

messa [mæssa], huk., messe, gudstjeneste. Flt. messur.

mest [mæst], bio. (hejeste grad af nógv), 1) mest; 2) næsten SK. 73, 37 = mestan og mestur (bio.). mestan [mæsan], bio., næsten, egl. gf. af mestur (mestan partin), sé det følg. ord. Jf. næstan.

mestur [mæstor], to. (hejeste grad af mikil og nógvur), 1) størst, betydeligst, sé mikil; ger mær treytin mest, det bliver min største idræt FA. 147, 2; 2) mest, i størst omfang, i størst udstrækning, sé nógvur.

mestur [mæstor], bio., 1) næsten, jf. mestan; 2) efter al

rimelighed, sandsynligvis.

meta [meeta] (tt og að), uds., 1) måle, udmåle, anslå (ved angivelse af et noget usikkert mål, en usikker mållængde); også (digt.) overfort udmåle: meti gud hans neyð, gud udmåle (bestemme størrelsen af) hans nød FK. 155, 71; 2) vurdere til en vis pris, taksere, anslå; tú skalt mær ímóti m. vond og verju tína, du skal som en passende erstatning give mig din stav og din klædning FK. 115, 53; 3) skatte, sætte pris på, agte. — Middelart metast, kappes, tvistes, strides (om kappestrid) FA. 450, 7.

metingarmark [meetingama'rk], ik., vurderingsmærke, taksa-

tionsmærke.

mettur [mæ'tor], fort. tillægsf. af meta og to., vurderet, takseret, anslået.

mettur [mæ'tor], to., mæt.

mid [mī], ik., 1) fiskeplads, fiskebanke, hvis beliggenhed bestemmes ved hjælp af visse mærker (ýtir) på landjorden, og som genfindes ved hjælp af disse. 2) (nyere betydn.) øjemed, Flt. mið.

middagur [middæavor], hak., middag (tid på dagen).

midja [mīja], huk., midte, midterste del af noget; midje, mellemste del af legemet. Flt. midjur.

*midjal [mījal], sé under miður.

midnátt [midnå t], huk., midnat.

midsummar [mitsom(m)ar], ik., midsommer.

midsummarnat [mitsom(m)arnat], huk., midsommernat.

miður [mījor], to., som er í midten, midt i, på o. s. v., i udtr. som: á miðjari leið, midt på vej, midtveis FA. 297, 27, á miðjum skipi, midt på skibet, midtskibs FA. 281, 9, á miðjari nátt, midt om natten, uppi í miðjum grasagarði, midt oppe i haven SK. 43, 75, mitt í miðjum grasagarði; ik. mitt alm. brugt som bio., sé mitt. I kvadene træffes ofte som en art gf. ent. en form miðjal, også skrevet meðal (jf. on. »meðal« i sammensætnn.), so hátt í miðjal ský, så højt op i sky, midt op i sky FK. 98, 35, niður á meðal síðu, ned til midt på siden SK. 21, 56.

midvad [mivvæa], ik., det midterste vadested. Flt. miðvað. miga [mīja], udso., sé mega.

miga [moija] (meig, migu, migið), udso., lade sit vand.

mikil [mītšil] (hejere og hejeste grad: meiri, mestur), to., 1) stor, stor af vækst, i denne betydn. kun digt. (i kvadene), sær hann ein so miklan kappa at ríða har skamt ífrá, han ser en så stor mand ride kort derfra SK. 106, 14: nu i dagl, tale altid i overfort betydn, stor, ansélia (som har anseelse), betydelig, spec, stor i sine egne sine: if. stórur; 2) megen, tá var har so mikil ríka manna gongd, da kom mange mægtige mænd dragende derhen (ogl. da var dér så megen gang el, tilgang af mægtige mænd) SK. 3, 5; nu hyppigst med nægtelse, ikki m., el. spergende med »hvussu»; jf. det i dagl. tale almindeligere nógvur. — Ik. mikið, a) som navneo., meget, mange ting, også mange folk, hyppigst med •ikki• el. spørgende med .hvussu.; mere alm. nógv; b) som bio., meget, i hej grad, mest nægtende og foran to,'s hejere grad altid undtagen i nægtende udtryk ombyttet med nógy el. nóg (nógy el. nóg sterri, ikki mikið sterri; nóg mikið, nok); foran to.'s første grad alm. ógvuliga (ógvuliga stórur). mikudagur [mīkodæavor], hak., onsdag, sammentrækning af

mikudagur [mīkodæavor], hak., onsdag, sammentrækning at mið vikudagur. På Sudere: ónsdagur [ou nsdēir].

míl [moil], huk., mil. Flt. mílir.

*míla [möila], huk., — míl; FK. 155, l. 3 f. n. Flt. mílur. mildur [mildor], to., 1) mild, overbærende, skånsom; 2) (om vejret) mild, lun, behagelig, milt veður; 3) i enkelte sammensætnn. rundhåndet til noget, tilbejelig, som: gávumildur, gavmild, látur mildur, lattermild.

millum, millun, millin [midlon, midlin], fho. med ef. og gf., imellem; med ef. altid, når det står efter det styrede ord, som: teirra m., (imellem dem) indbyrdes (jf. sin á millum), húsana m., imellem husene, og ofte når det står foran et navneo. i ubestemt form, som: m. húsa(r), imellem husene, m. heims og heljar, sé heimur; m. Sands og Skálavíkar, mellem bygderne Sand og Skálevig; — med gf. altid foran et navneo. i bestemt form: m. húsini (— m. húsa(r), húsana m., sé ovf.), m. oyggjarnar, imellem berne, og hyppigt også i andre tilfælde. I poesi forbindes millum meget alm. med ef.: hann m. manna herjar SK. 7, 39.

millummáli [midlómåalı, midli-], hak., mellemmad (spec. mellem middags- og aftensmad), egl. millum mála (mellem måltiderne), sé mál².

- min [moin], ejestedo. (erstattende ef. af eg. jeg), min; også efter et fho., som styrer ef.: til min, til mig.
- minka [mi nka] (a0), udso., 1) gøre mindre, formindske, m. um naka0; 2) blive mindre, formindskes, tage af.
- minkan [mi nka] (ao), huk., 1) formindskelse; 2) forhånelse, fornærmelse (mannminkan), sjæld. og helst digt.; tak tú ikki mannminkan av minni manni tær, tag ikke imod forhånelse af nogen, som er ringere end du selv, Olufas kvad i Antikvarisk Tidsskrift for 1848, s. 299, v. 137.
- minna [minna] (nt), udso., minde, påminde, m. ein á nakað, minde en om noget; også upers.: mann meg rætt um m. SK. 106, 13; minnast, mindes, huske, minnast nakað, også: minnast á (nakað); minnast til (nakað), huske på, ikke glemme; minnast aftur á (aftrá) nakað, genkalde noget i sin hukommelse.
- minni [minni], ik., 1) minde, hukommelse; leggja (sær) i minni, opbevare i hukommelsen, skrive sig bag øret; 2) minde, eriudring, genstand for erindring. Fit, minnir.
- minni [minni], 1) to., højere grad af lítil; 2) bio., højere grad af lítið, sé lítil.
- minst [minst], bio., hojeste grad af litio, sé litil.
- minstur [minstor], to., hojeste grad af lítil.
- misfarast [misfæarast], udso, 1) ødelægges, gå til spilde, bortkomme, forkomme, jf. farast 2 og forfarast (under fara); 2) (om personer) gå fejl af hinanden, umfarast.
- miskunn [miskon], huk., miskundhed, barmhjærtighed, medlidenhed.
- mismunur [mismūnor], hak.. forskel (som bevirker misforhold), misforhold, uoverensstemmelse, hjá smámonnunum var stórur m. á, hvat teir fingu, for smáfolks vedkommende var der stor forskel på, hvad de fik FA. 420, 30 f.
- mismæli [mismæali], ik., 1) dårlig omtale; 2) fortalelse, tao er m. á honum, han forsnakker sig, ordene komme forkert fra ham, mangur er í m., mangen kan komme til at fortale sig FA. 140, 14; vera í m., være forvirret og tvivlrådig, hverken vide ud eller ind (snakke forvirret).
- mismæltur [misma'ltor], to., i udtr.: vera m., fortals sig, komme til at fortale sig; jf. missiga.
 missa [missa] (st), udso., 1) miste, tabe; også undvære el.
- missa [missa] (st), udso., 1) miste, tabe; også undvære el. gå glip af; 2) ikke ramme, fejle, forfejle, hann missti hvört sitt kast, han forfejlede ethvert af sine kast SK. 98, 75.
- missáttur [missátor], to., uharmonisk, styg af udseende.

missiga [missī(j)a], udso., uden forsæt fortælle noget usandt, fortale sig.

misskilja [misšilja], udso., misforstå.

misskilningur [misšilningor], hak., misforståelse.

missur [missor], hak., tab (hvad man mister; også savn, tab er m. i ti, tabet af det er et føleligt savn. Flt. missir.

missýni [missoini], ik., det at sé fejl, fejlsyn.

mistak [mistæak] ik., fejlgriben, forstuvelse (i hånden, armen) på grund af fejlgriben, forkert griben fat; fejlgreb, fejltagelse.

mistaka [mistæaka], udso., gribe fejl, tage fejl.

mistrugv [mistrigv], huk., mistro, mistillid.

mistrúgva [mistrigva], udso. med hf., mistro, mistænke. mistrúgvin [mistrigvin], to., mistænksom.

mitt [mi't], bio., midt, i midten, m. á, í, millum o. s. v. Egl. ik. af to. miður, sé dette ord.

*mjadarskál [mjæarskåal], huk., mjødskål.

mjadnarbein [mjadnabain], ik., hofteben.

mjákki [mjå tš1], hak., sé mjækki.

mjáur [mjáavor] (hejere og hejeste grad: mjærri og mjæstur), to., smal, slank, snæver; med bevaret »v» i stednavnet »Mjávatangi»; i formen mjó(v) i en del sammensætnn., som: mjóryggur (sé dette ord) og stednavnet »Mjó(v)anes« (navn på et af Østereens næs).

*mjelingur [mjeelingor], hak., benævnelse, hvormed Sigurd Fovnesbane betegnes SK. 29, l. 1 f. n., = on mildingr

(konge)?

*mjeskur [mjæskör], to., anvendt om mjød, m. mjöður, måske == sød mjød (FK. 123, 37), jf no. meisk (blanding, øl, som endnu ikke er gæret).

mjólk [mjölk], huk., mælk.

mjólka [mjö lka] (að), udso., 1) (indv., med hf.) malke, m. kúnni, malke koen; 2) (uv.) malke, give mælk, kúgvin mjólkar.

mjólkarbið(i) [mjö lkabī(i)], ik., mælkebøtte, mælkespand af træ, jf. bið(i); •dylla • og •skjóla • ere mindre spande, bøtter til mælk.

mjólkgreytur [mjölgræi tor], hak., vælling af gryn, kogte i mælk.

mjólksopi [mjö lsoopi], hak., en tår mælk (egl. mundfuld el. slurk mælk).

mjöryggur [mjouriggör], hak., den del af ryggen på et slagtet kreatur, som ligger imellem haryggur (det øverste rygparti) og harrógva el. harógva, huk. (de nederste ryghvirvler).

mjúkur [mjúu kor], to., 1) myg, blød (om tørre ting; om

fugtige helst bleytar); 2) ydmyg, indsmigrende, sledsk.

mjædd [mjadd], huk., smalhed. Også mjádd.

mjækki [mja tši], hak., (egl. smalhed) smal ting, noget langt og smalt, i særdeleshed: a) indsnævring imellem to bredere partier af et fjæld, b) smal (utydelig) sti, fjældvej oventil. Flt. mjækkar. Også mjákki.

mjöðarskál [mjöarskåal], huk., mjódskál (= mjaðarskál).

mjödskál [mjooskåal], huk., - mjödarskál.

mjödn [mjödn], huk., hofteskål, hofte. Flt. mjadnir.

mjöður [mjøevor], hak., mjød; sjældnere mjöö, ik., FA. 242, 1.

mjöl [mjøəl], ik., mel.

*mjöldrekkja [mjöldræ tša], huk., mjøddrikkelag FK. 65. 42, for mjöddrekkja el. mjöddrykkja.

mjölgreytur [mjölgræi'tór], hak., sé det rettere mjólkgreytur.

mjölhít [mjeolhoi't], huk., melpose, skindpose til mel. Jf. hít. mjöll [mjödl], huk., egl. let og fin sné (el. rim, rimfrost), i denne betydn, nu forældet, men hyppigt brugt, især i poesi, for at betegne en blændende hvid farve, seglini hvít sum mjöll, sejlene helt blændende hvide (så hvide som sné el. rim) SK. 122, 25, nu især om søskummets hvide sarve, vikin er sum m., bugten er ganske (blændende) hvid på grund af brænding; kan også betyde søskum, havskum, stýrir so Högni Júkason, at frá dreiv mjöllin hvíta, således styrer Høgne Gjukes søn, at det hvide skum fyger el. bruser fra skibet SK. 42, 66. En form mjöllur (hak.) findes, skent sjælden, i betydn. rim, rimfrost; alm. derimod bjöllur (hak.) el. bjöll (huk.) i betydn. dugg, perleglinsende dugg, bjöllur stendur á grasinum, duggen perler på græsset, tað stóð bjöllin á hvörjum strá, duggen alinsede på hvert eneste strå.

mjölva [mjölva] (að), udso., mele, bestrø med mel; også mere alm. bestrø.

mjörki (mjörtši), hak., tåge (sommertåge), ter og let, dog ofte tæt og liggende i de nedre regioner, medens luften foroven kan være klar, sé pollamjörki (modsat skadda el. sködda, tyk og fugtig, blæst medførende, fjældtåge). Jf. skadda (sködda) og toka.

*móð¹ [mou], ik., - móður, hak.

*móð² [mɔu], ik., = møði; troyttur av miklum móði SK. 47, 119.

móðir [mour], huk., moder. Flt. moður. I dagl. tale al-

mindeligst mamma.

*módur [mouor], hak., 1) hæftig sindsstemning, harme, vrede, av miklum móði, i stor vrede SK. 81, 14; 2) sorg, bedrevelse, við so tungum móði, i så tung sorg SK. 32, 181; 3) mod, ei man módin tróta, ej fattes mig mod FA. 225, 23. Også *m 65, ik.

módur [mouor], to., mødig, træt, udmattet.

módurdóttir [mouo(r)dő tir], huk., moderdatter.

módurlið [mouorlī], huk., moders side.

módurlív [mouorloiv], ik., moders liv.

módurmál [mouormaal], ik., modersmål.

mogin [moe]in], to., muggen, bedækket med mug.

mógvur [mægvor], hak., fed jord, tørvejord.

mók [mou'k], ik., døsighed, slappelse, svækkelse.

móka [mou ka] (ab), udso., blive døsig, synke hen, slappes, svækkes, hensygne, m. burtur, m. niður; også alm. mókast burtur, niður; (om meget les uldtråd) mókast sundur, adskilles, gå itu.

mókendur [mou'tšændor], to., blandet med fed jord el.

tørvejord (mógvur).

mól [moul], fort. ent. af mala.

mola [moola] (ao), udso., smuldre, knuse. Jf. moli og mylja. mold [måld], huk., muld, muldjord, jord; også (digt.) i fit. (moldir), i udtr.: undir moldum, under mulde; eingin tredur dansin undir moldum, ingen træder dansen under mulde v: når han er lagt i jorden el, begravet FA, 51, 10.

moldbökkur [målbökor], hak., jordklump, spec. muldtue

med grønsvær på. Flt. -bökkar.

moldgólv [målgölv], ik, muldgulv, jordgulv, stampet muldog lérgulv.

moli [mooli], hak., lille stump, smule, krumme. Flt. molar. moltna [ma'ltna] (ao), udso, sagine, stilles, stilne (om uvejr).

mólu [moulo], fort. flt. af mala.

mon | moon |, ik., mankehår, (stift) hestehår (= fax, ik.); manke, hestemanke nu alm. kaldet fax, framfax.

mongd [månd], huk., mængde. Flt. mongdir.

móra [moura], huk., dynd, mudder.

mord [moor], ik., mord, drab; også nedslagtning el. (overfort) ødelæggelse. Fit. morð.

morda [moera] (ao), udso., myrde, dræbe, nedslagte.

móreyður (morreyður) [márræiðr], to., morkeradbrun, rødlig mørkebrun.

morgin [mårdžin], hak., nu kun i forbind.: i m., i morgen

(næste dag); egl. sideform til morgun: annan morgin vænta mín, vent mig næste morgen FK, 86, 12, Jf. morgun.

morgun [mårgon, -on], hak., morgen; i m., i morges, til forskel fra: i morgin, i morgen. Flt. mornar [mådnar]. morgunmatarleysur [mårgomæatalæi sor], to., uden frokost, fastende.

morgunmatur [mårgomæator], hak., frokost.

morgunsongur [mårgönsångör], hak., morgensang. morgunstund [mårgonstond], huk., morgenstund.

morguntid [mårgontoi], huk., morgenstund, morgen.

morla [mårla] (aō), udso., knuse i små stykker, sønderknuse.

mornar [mådnar], nf. fit. af morgun. morni [mådni], bf. ent. af morgun.

mortari [martari], hak., morter. Flt. mortarir.

mosavaxin [moosavaksin], to., mosgroet.

mosi [moss], hak, mos, mosvækst.

mót [mou't], ik., mod. Jf. *moour.

mót [mou't], fho. med hf. (og bio.), — móti.
móti [mou't1], fho. med hf. (og bio.), mod, imod, sé nærmere under ímót, ímóti; rógva m. tveimum, ro lige så meget som (i forhold til) to FA 336, 11 f.

mótistöða [mou'tistēa, mou'tisteeva], huk., modstand.

mótitöka [mou'titeeka], huk., modtagelse.

mott [må't] og motta [må'ta], buk., mider i vindtørret kød (skerpikjöt) Også motti, hak.

moy [måi], huk., sé moyggj.

moybarn [måibadn], ik., møbarn, pigebarn SK. 100, 91. I dagl. tale gentubarn.

moydómur [måidoumór], hak., mødom, jomfrudom.

moyggj [måd'dž], huk., mø, jomfru; i poesi og i sammensætnn. ofte i formen moy. Flt. moyggjar.

moyggjaland [måd'džaland], ik., møland, jomfruland FK. 138. 84.

moyggjarnavn [måd'džanavn], ik., monavn, jomfrunavn. moyggja(r)salur [måd'džasæalor], hak., mosal, jomfrusal. moyggjasiður [måd'džasī(j)or], hak., jomfrusæd, jomfruskik. moykongur [måikångor], hak., ugift regerende dronning FA. 94, 5.

moynnasalur [måidnasæalor], hak., - moyggjasalur. moyrka [måirka] (aō), udso., gøre mør, m. um nakaō; også undert. brugt for moyrkast - moyrna.

moyrna [måirna] (að), udso., blive mør.

moyrur [måiror], to., mør.

muddur [moddor], hak., lille kniv; jf. telgjumuddur. Flt. muddar.

muður [mūor], hak., sé munnur.

muffa [moffa], huk., muffe (om håndleddet), muffedise. Flt. muffur. Jf. kubbi.

muga, mugu [mūa, mūò], udso., sé mega.

múgva [migva], huk., stor mængde mennesker, skare, hob; også múgvi, hak. Nu alm. kun i forbind. mannamúgva.

múgvi | migvi |, hak., = múgva.

múgvin [migvin], to., velholden, velhavende, rig, m. maður. múli [muuli], hak., 1) afrundet snude på dyr; 2) en múli 1 lignende bjærgformation, spec. fremspringende og afrundet næs; i adskillige stednavne, som: Eggjamúli, Funningsmúli o. fl. Flt. múlar.

muna [mūna] (að), udso., for årsage en sjensynlig for andring;

gøre virkning, forslå. Jf. munur.

muna [mūna] (að), udso., gemme i hukommelsen, huske, grátum ikki, frændi, munum heldur longri (lad os huske des længere) FA. 438, 20f.; nu helst i udtr.: m. e-m nakað aftur, gengælde en noget.

munna, munnu | mon(n)a, mon(n)o| (nut. ent.: man(n), fit.: munnu, fort.: mundi, fort. tillægsf.: munnaö), udso., 1) monne, ville, komme til at, i forbind, med navnef. til at udtrykke noget sandsynligt og fremtidigt, hann man ikki (fara at) koma, han kommer næppe, taö man hann sanna, det vil han nok sande; også a) om det blot fremtidige: mundi tao veroa honum og öðrum til meina (= at meini), vilde det blive ham og andre til skade FA 330, 2 f., og alm. b) om det blot sandsynlige, kan ofte ved oversættelse omskrives med nok, vistnok, vel, som: (teir) hugsa við sær, at hesi bæði tó ikki mundu vera so veik, (de) tænkte ved dem selv, at disse to vistnok ikke vare så svage FA. 329, 2 f., systirin grunaði væl á svarinum, Eirikur gav henni, at hann mundi hava dripid Simun (at han nok havde dræbt Simon) FA. 355, 12 f., hon (grindin) mundi kenna á sær, den (grinden) følte el. mærkede nok FA. 397, 29; - ofte blot omskrivende, som: hvat man hann gera? hvad mon han bestiller?; meðan eg man kvöða, medens jeg kvæder el. synger SK. 3, 1; 2) være nær ved at, være lige ved at, kun i fortid og i forbind. med fort, tillægsf., som: eg mundi dottio, jeg var lige ved at falde, jeg var nær falden.

munni [monni], hak., 1) munding, åbning; sodnmunni, åbning i den i korntørringshuset (sodnhús) påtværs anbragte væg af stene og græstørv til at lægge den ene ende

af lægterne (sé sodnspölur) på, i hvilken åbning den ild optændes, som skal tørre det på lægterne liggende korn (den anden ende af lægterne hviler på udvæggen i den ene ende af huset); 2) forreste el. fremstående del af noget, líðarmunni, udstående parti af en fjældside; munni synes også at have haft den nutildags ikke brugelige betydn. æg (spids) på økse el. hammer, jf. FK. 112, 13. — liggja í munna, begynde at spire op (f. eks. om korn, kartofler). Flt. munnar.

munnleysur [monlæi*sor], to., manglende mund, uden mund.
munnskvaldur [mo*nskvaldor], ik., skvalder FA. 448, 8.
munnur [monnor], hak., mund; alm. også muður [mūor];
hava á munni, sige, omtale, fremkomme med; hava nógv
á munni, tage munden fuld, prale; hava fyri munni, sige,
komme til at sige, Sjúrður hevði fyri munni á sær, det
slap ud over Sigurds læber FA. 361, 28; (digt.) mæla
fyri munni, sige, udbryde, Brynhild fyri munni mælir SK.
29, 155. Flt. munnar.

munur [mūnor], hak., 1) virkning, forsla'g (tilstrækkelig mængde, tilstrækkelig hjælp), góður (ringur) m.; gera mun, gøre (en øjensynlig) virkning, frembringe en øjensunlia forøgelse el. formindskelse; gøre god nytte FA. 412, 12 (jf. udso. muna); tao man vera kappin tann, io öllum tykir mun (som alle tillægge betydning fremfor andre) SK. 120, 7; 2) for andring (for andret udseende), forskel, tað er stórur m. at siggja, der er stor forandring (forskel) at sé, m. á (med hf.), forskel på; forskel, som a) giver fortrin, forspring, el. b) sætter tilbage. nedværdiger, tað tykir oss vera meiri mun FA. 240, 5: 3) grad, del, ein mun av eitrinum lívir hon tær tá, den (graven) yder dig da beskyttelse imod en del af edderen SK. 12, 103; alm. foran to.'s hojere grad: ein mun storri, en del (grad) større, ein mun lægri, en del (grad) lavere SK. 54, 206; 4*) herlig ting, kostbarhed, også kollektivt (kostbarheder), tað (o: húsið) er fult av heiluvág, ongum dorum mun, det (2: huset) er fuldt af lægedom, ingen andre kostbarheder SK, 115, 13 Flt. munir.

mura [muura] (ad), udso., mure, opmure, bygge mur.

murur [muuror], hak., mur. Flt. murar.

mús [muu's], huk., mus. Flt. mýs

músareidur [muu saraior], ik., muserede, musehul.

mussa [mossa] (aō), udso., kysse, brugt som kæleord (for munsa).

mutla [motla] (að). udso., mumle.

mýggi [moďdž], ik., hyppigst i sammensætn. mýggjabit [mod'džabīt], ik., myg. Flt. myggj, myggjabit. Ordet træffes meget ofte forvansket til movggjabit.

mykja [mītša], huk., meg.

mykja [moitša] (kt), udso., 1) gøre myg el. blød; 2) ydmyge, gøre føjelig.

mylda [milda] (ab), udso., jævne jorden (med klárur, sé dette ord), når den er tilsået. Jf. mold.

mylja [milja] (muldi), udso., knuse, smuldre.

mylna [milna], huk., mølle. Flt. mylnur. Nu hyppigt mylla [udt. mila] for mylna. Jf. kvörn.

mylnuspæl [milnöspæal], ik., (på vandmølle) mølleværk, stokken med skovlerne (vingerne), som drives rundt ved

vandet, og som sætter kværnen i gang.

mynna [minna] (nt), udso., kysse, mest i poesi, hon mynti hann við munni sín FA. 22, 14; jf. mussa; — mynnast, kysses, mynnast við ein, kysse en, mynnast við tín munn so fin FA. 22, 12. Jf. on. «minnast».

mýri [moiri], huk., mose, sump, morads.
Også mýra, huk.; fit. mýrur. Flt. mýrir.

myrifipa [moirifoi pa], huk., kæruld (plante). Flt. -fipur. myrisnipa [moirisnoi pa], huk., bekkasin, horsegog. Flt. -snípur.

myrkastova [mi'rkastoeva], huk., arreststue, fængsel FA. 81, 11,

myrkja [mi'rtša] (kt), udso., 1) formørke, gøre mørk; også blive mørkt, tao myrkir fyri æli, det trækker op til en byge, tao myrkti av í mjörka - tao kovdi av í mjörka, sé kova; blive morkt, blive nat (= skima), nú fer at m., nu begynder det at blive mørkt; 2) skygge, stå i lyset, m. fyri e-m, stå i lyset for en.

myrkna [mi'rkna, mi'rtna] (að), udso., morkne, få morkere

farve; mørkne, blive mørkt, blive nat,

myrkur [mi'rkor], ik., mørke.

myrkur [mi'rkor], to., mørk, manglende lys, tab er .kavmyrkt. i mjörka, luften er ganske opfyldt (formørket) af el. mættet med tåge; mørk, mørkfarvet; også uegl, a) mørk, af mørkt, tungsindigt udseende, tungsindig, b) mørk, nedslående.

myrrhuknöttur [mirroknö'tor], hak., myrrhakugle FA. 387, 4.

mysa [mīsa], huk., valle, tynd vædske, som adskiller sig fra osten (ostur, ketilostur, kostur) i mælk, når denne opvarmes el. koges.

mysing [mīsing], huk., stærkeste strøm, særlig stærk strøm

(indtræffer ved ny- og fuldmåne).

mæki [mæatši], 1) hak., (*og digt.) sværd, Gunnar átti mækan tann SK. 35, 218; 2) skærpt redskab, helst i spegende tale: hatta er ein m., ið tú hevur, det er nok en udmærket, skærp kniv (lé, økse), du der har. Flt. mækar. Jf. brandur (betydn. 3 og 4).

- mæla [mæala] (lt), udso, mæle, tale, sige, ikki m. eitt orð, ikke sige et ord; ofta mælir muður, og fylgir ikki eftir hugur, ofte taler munden, uden at sindet (hjærtet) følger med FA. 318, 30; m. til: (tá) mælti Tröndur til, (da) sagde el. foreslog Trond FA. 438, 7; (digt.) m. fyri munni, sige, udbryde SK. 29, 155; tungan mælir at inna SK. 22, 72 (*mælir at inna omskrivende for "mælir", jf. inna); so mæli eg um minna, så slår jeg af på mine tilbud SK. 123, 39. Ordet sjæld. brugt uden i poesi og enkelte talemåder og ordsprog.
- mæti [mæati], ik., (værdsættelse, værdi) anseelse, standa i (nógvum) m., nyde (stor) anseelse, være (højt) agtet el. skattet; bæði við mekt og m., både med magt og anseelse, med stor vægt (med stort eftertryk) SK. 45, 101; hevði hon haft hennara m. SK. 65, 74.
- mætur [mæator], to., 1) af værdi el. anseelse, udmærket, fortræffelig, mægtig, Guðrun drakk tá afturímót til tann dreingin mæta, Gudrun drak da igen på sin side den udmærkede kæmpe til SK. 29, 148; m. var sá edilingur, mægtig (af mægtig æt) var den ædling FK. 165, 4; 2) god, flink, dygtig, hyppigst med nægtelse: hann man ikki vera so m. højere grad mætari, bedre, dygtigere (nu alm. med nægtelse el. spørgende), højeste grad mætastur, bedst, flinkest, dygtigst. Jf. frægur.
- moda [moa] (dd) udso., trætte, anstrænge, gøre mødig el. træt; volde møje, besvære; mød ast, blive mødig, blive træt.
- meddur [möddor], fort. tillægsf. af meða og to., anstrængt, besværet; udmattet, træt. If. móður.
- mødgur [möggór], huk. fit., moder og datter; også i formen mæðgur [maggór].
- modi [mooji], huk., 1) modighed, træthed; 2) møje, besvær. modigur [moojivor], to., modig, træt; mere alm. módur. modiliga [moojilīa], bio., modigt, såre SK. 34, 211.
- mødsamur [mössæamór], to., trættende, anstrængende, brydsom.
- möguligur [meevolīor], to., mulig.

möl [mool], huk., (lav, flad) strandbred, bedækket med rullesten (malargrót). Flt. malir. mölir.

mena [meena], huk., 1) rygmarv (— on. mæna); 2) menning, tagryg på et hus (— on. mænir). Flt. menur.

monuhvólving [moonökvölving], huk., taghvælving, den indvendige side af tagryggen FA. 426, 12. Flt. -hvólvingar.

monutráda [moenotráa, -tráava], huk., langbjælke, som udgør mønningen på et hus. Jf. tráða.

mörk [mö'rk], huk., 1) "mark", et halvt pund, 16 lod (vægtenhed); som pengeenhed forlængst forældet: tólv merkur í reyðargulli vil eg geva tær, tolv "marker" i det røde guld vil jeg give dig FK. 8, 55; 2) "mark" som jordemål, stykke jord, hvis størrelse og omfang varierer fra under 10,000 til over 20,000 alen; en mörk inddeles i 16 gyllin og en gyllin atter i 20 skinn. Flt. merkur.

*mörk [mö'rk], huk., i forbind.: oyö mörk, ødemark, ørken, burtur i oyöa m., ud i ødemarken, tú skalt lata mær salin i oyöum mörkum gera SK. 18, 28 (i oyöum mörkum — i oyöari mörk). Flt. markir. Jf. oyöimörk, oyöumörk.

mörknetti [mö'rknæ'tı], ik., stor bolle af fiskefars, blandet med hakket lunge og luftrør (af får) samt talg; også =

slátumörur, sé dette ord.

mörur [mooror], hak., 1) fedt, som omgiver en af et (slagtet) kreaturs indvoldsdele, hjartamörur, fedt el. fedthinde omkring hjærtet, nfrumörur, nyrefedt, nyretalg (-tælle); 2) spiselige dele af et dyrs indvolde, ånderøret tilligemed hjærte, lever, lunge og milt sammenhængende; 3) i enkelte sammensætnn. pølse (med talg), sé blóðmörur, slátumörur. Flt. mörir. Jf. no. «mor».

mösn [mösn], ik., ståhej; snak, vrøvl.

mösna [mösna] (að), udso., gøre ståhej; snakke, vrøvle.

Jf. tvatla.

mota | moota | (tt), udso. med hf., mode, træffe, m. e-m; også uegl. (og digt.), træffe, ramme hvörjum hon motir av Sjúrðar monnum, hvem den (o: jærnstangen) rammer af Sigurds mænd SK. 126, 74; 2) mode, hænde(s), vederfares; 3) mode, stå imod, hindre, stoppe; 4) (uv.) mode, give mode. — Middolart motast, modes, mode hinanden; støde (grænse) op til hinanden.

moti [mooti], ik., 1) mode, sammentræf; 2) mode, sammenkomst; 3) stopper, hindring. Flt. motir. Jf. fundur. möttul [moctol], hak., mantel, kappe, kåbe FK. 65, l. 1 f. n.; sjæld. og nu spec. kvindekåbe; også i formen mettil [mætil]. Flt. mötlar (metlar).

N.

ná [nåa], udso., digt. for náa.

náa [nåa] (nær [og náar], náddi, náað), udso., 1) nå, række hen til, komme hen til, få fat el. ram på, n. e-m, eg náddi honum ikki, jeg fik ikke fat el. ram på ham, også n. at e-m el. nökrum; teir náddu ikki á lendingina - at lendingini), de nåede ikke landingsstedet FA. 437, 3; 2) nå, opnå; også (digt.) kunne udrette, være i stand til, og nái nú ikki á sinni, jeg er ikke i stand dertil nu SK. 87. 9; - n. út: hvörki teirra náddi út. ingen af dem kunde komme ud, ingen af dem slap ud SK. 58. 249; 3) få lov el. tilladelse til, lat meg n. at gera taö. at hjálpa tær, lad mig få lov (komme til) at gøre det, at hiælpe dig; også have tilladelse (til); 4) have tid til, have stunder til, og nái ikki at koma, jeg har ikke tid el. stunder til at komme; 5) (digt.) hænde, vederfares, ei man taö meg ná, ej skal det vederfares mig SK. 26, 119.

náð [nåa], huk., fred, ro, kun i enkelte udtr.: Guds n., guds fred (også flt.: Guds náðir); helst i flt. náðir, ro, fred og ro, lítið er gott við frið og náðum, lidt er godt, når det nydes i fred og ro FA. 318, 1, góðar eru fátækra (el. fátækar) náðir, det er godt at have sin fattigdom i ro, godt er at nyde fred og ro, om man er fattig FA. 318, 33.

náda | naa] (ab), udso., (om gud) nade, være nadig, gud nabi meg, gud nade mig FA. 71, 19.

naddi [naddi], hak., pig, spids, tak. Flt. naddar.

náði [nåaj1], huk., nåde, barmhjærtighed; gunst.

naga [næa] (að), udso., gnave, = gnaga.

nagga [nagga] (ao), udso., gnide, gnubbe; naggast upp á ein, gnide sig opad en, komme en for nær.

naglarrót [naglarou't], huk., neglerod. Jf. naglsrót.

nagli [nagli], hak., nagle, trænagle, pind (til at fæste med).
Flt. naglar.

naglsrót [na'lsrou't], huk., = naglarrót.

naglur [naglor], hak., negl. Som fit. bruges negl af nögl (sé dette ord), medens naglar er fit. af nagli, nagle.

nakar [næakar], ubest. stedo., nogen, en eller anden, både

som navneo. og to.; en del, en vis portion af noget, nökur mjólk, nakað breyð. — Ik. nakað a) som navneo... noget, b) som bio., noget, lidt, nogenlunde, nakao illur (noget vred), nakač tigandi (noget tavs); tač er nakač tač sama, det er så nogenlunde det samme, det er omtrent det samme.

nakin [næatšin], to., nøgen.

nakkalangur [na kalængor], to., (som har lang nakke) flov, skamfuld, "med lang næse".

nakki [na tši], hak.. nakke (baghovedet tilligemed den everste del af halsen bagtil); detta aftur eftir nakka. falde baglænas (ofte blot: detta aftureftir). Flt. nakkar.

nál [nåal], huk., 1) nål, synål; 2) opspirende sædekorn;

if. udso. næla.

nálg [nålg], huk., stærk lyst til coïtus, fáa n. at e-m, e-i, føle stærk kønslig tilnærmelse til en FA. 296, 5.

nalvi [nalvi], hak., navle. Fit. nalvar.

nam [næam], fort. ent. af nema.

námd [nåmd], huk., nærhed, í námdini, i nærheden. Jf. nánd.

náminda, námunda [nåamında,-onda], bio., nær ved, hvörki nær ella námunda. Også námindi(s), námundi(s).

námindur, námundur [nåamındor, ondor], to., nær, i nærheden, ofte i forbind, med nær forstærkende: hvörki nær ella n., (som bio.) náminda, námunda, námundi(s).

nánd [nånd], huk., nærhed, í nándini, i nærheden.

nápa [nåapa] (aō), udso., gribe, fange, f. eks. i en usandhed; også narre, komme bag på en, n. ein.

nappa [na'pa] (aō), udso., nappe, rykke, n. uld, nappe uld.

marr [narr], ik., 1) nar, spot, gera n. (at); opr og bedre: spott, halda spott at e-m, halda ein fyri spott (drive spot med, gore nar ad en el. noget); 2) nar, gæk, dåre; flt. narr.

narra [narra] (ab), udso., narre; - middelart narrast, spøge, drive spøg, gækkes; mere opr.: halda sær at (å) gaman, halda gaman at e-m, skemta.

nart [nart], fort, ent. af nerta.

nasadjarvur [næasadžarvor], to., dristig, påtrængende, uforskammet, neyð ger (mann) nasadjarvan, nød gør en dristig og påtrængende FA. 446, 8.

nasagluggi [næasaglod'dži], hak., næsebor.

nasarryggur | næasariggor], hak., næseryg.

naskur [naskor], to., næsvis, påtrængende.

natin [næatin], to., som holder meget af at tilegne sig, hvad en andens er, nærig, gnieragtig.

mátt [nå't], huk., nat; i n., i nat (den sidst forløben nat el. denne nat); å teirri n., sé å (B, b); å, n. (om natten) FA, 151, 25, — um påttina. Flt. nætur.

náttarfriður [nå'tafrī(j)or], hak., nattero.

máttargali, náttargalur [náttargæalı, -or], hak., nattergal FA. 198, 7; náttargali i spog undertiden om hone. Flt. náttargalar.

náttarrógy [nåtarægy], huk., nattero, — náttarfriður. náttrómi [nåtroumi], hak., fløde, som har dannet sig i løbet af en nat, en nat gammel fløde.

náttserkur [nå'tsæ'rkor], hak., natsærk.

nátturða(r)eldur [nåtora(r)ældor], hak., ild, hvorved aftensmaden tilberedes.

nátturda(r)loysur [på toralæi sor], to., som ikke har spist aftensmad, uden (at have fået) aftensmad.

nátturða(r)tíð [nåtoratoi], huk., tid til at spise til aften. nátturði [nåtori], hak., aftensmåltid, aftensmad. Flt. nátturðar. Jf. dögurði og verður.

navari [næavari], hak., naver, bor. Flt. navrar.

navn [navn], ik., navn; benævnelse. Flt. novn.

navni [navni], hak., navne (en, som har samme navn).

Flt. navnar. Om en kvinde: navna, huk., navne; fit.
növnur, navnur.

nebbast [næbbast] (aö), udso., næbbes.

nedri (negri) [nægri], to. i højere grad, nedre, nu kun i forbind.: i neðra (negra), forneden, nedenunder FA. 394, 33; i den nederste del af huset (modsat: i erva). Nu ellers altid niðari. Jf. ervi (evri).

neggja [næd'dža] (að), udso., (om hest) gnægge, vrinske.
negla [nægla] (ld), udso., 1) nagle, fastnagle, fæste med
nagler; slå nagler i; 2) n. ein við nökrum, give en stikpiller el. skoser for noget.

nei [nai], bio., nej; også som navneo.

neig [nai], fort. ent. af niga.

*neip, *neipa [nai'p, nai'pa], huk., støtte, pille, berum borg

av neipum FK. 7, 45.

neisa [nai'sa], huk., beskæmmelse, slem streg, slemt puds, vinna e-m neisur, beskæmme en, volde en (stor) fortræd SK. 77, 38, nu alm. spille en slemt på næsen, spille en puds.

neisti [nai'st1], hak., gnist, ildfunke, for gneisti. Flt.

neistar.

- nekta [nækta] (að), udso., gøre nøgen, blotte, afklæde; aftage, afføre (af ens krop), *nektar hann av honum brynjuna, han affører ham brynjen FA. 173, 4 (digt.); nektaði hann úr öllum klæðum, tog alle klæderne af ham FA. 200, 31. Også nökta.
- nema [neema] (nam, nómu, nomið), udso., 1) tage ved, røre ved, n. (við) nakað, ofte brugt med bibetydn. af rapse, hann skal altíð n.; 2) nemme, tilegne sig (i hukommelsen), lære. Jf. næmi.
- nend [nænd], huk, nánd; FA. 437, 25 (suderesk form).
 nenna [nænna] (nt), udso., i forbind.: n. sær, nænne, kunne
 bekvemme sig til.
- nerta [næ'rta] (nart, nurtu, nortið, også: nerti, nert), udso., røre (let), berøre, n. við nakað, røre ved noget.
- nes [nees], ik., næs, landtunge, udhuk; undertiden med bevaret «j. i böjningen, som i udtr.: millum nesja, mellem næssene. Flt. nes.
- net [neet], ik., net, garn. Flt. net.
- netja [neetša], huk., fedthinde omkring dyrs indvolde. Fit. netjur.
- nev [neev], ik., næse (jf. kellingarnev), næb, spec. fuglenæb. Flt. nev. Også nebb (fuglenæb), ik. Jf. nebbast.
- nevi [neevi], hak., 1) næve, knyttet hånd; 2) nævefuld, håndfuld; spec. rulle skråtobak. Flt. nevar.
- nevna [nævna] (nd), udso., 1) nævne, benævne, kalde;
 2) nævne, omtale, berøre; 3) nævne, anføre, opregne;
- 4) udnævne, beskikke.—nevnast, nævnes, kaldes, hedde. nevnari [nævnari], hak., mand, som tilsiger sine bysbørn til pligtarbejde, spec. skydsskaffer. Flt. nevnarir.
- nevnd [nævnd, næmd], huk., 1) udnævnelse; 2) komité, bestyrelse. Flt. nevndir.
- neya [næija] (að), udso., neje, bøje sig, for det opr. níga.
- neyð [næi], huk., 1) nød, stor trang; 2) trængsel, fare; 3) tvang, f. eks. i neyðarverk, tvangsarbejde, hvad man nødes el. tvinges til imod sin vilje; jf. noyða; 4) stor vanskelighed, stor møje, hava n. av nökrum. fyri neyðum el. fyri neyðini (adverbielt udtryk), fornøden, fornødent, nødig, tað er fyri neyðum, fyri neyðini, det er fornødent, det trænges der meget til, det kommer højlig til pas; hava hjálp fyri neyðum, have hjælp fornøden el. nødig FA. 425, 8. Ef. neyðar som første led i sammensætnn. ofte stakkels, sé neyðardýr, neyðarmaður.
- neydardýr [næijardoir], ik., stakkels menneske, stakkel.

neydarmaður [næijarmæavor], hak., stakkels mand.

neydarróp [næijarrou'p], ik. nodråb.

*neyðindarmál [næijindarmåal], ik. — neyðsynjarmál; hvat er um Jatvarði til n., hvad har Jatvard for nødvendigt ærinde? FA. 89, 5.

neyðsend [næ'ssænd, næ'ssind]. huk., sending (færd, rejse) til hjælp for en, som er i nød, i udtr.: fara í n., drage efter hjælp (efter doktor, jordemoder, præst) for en, som er i nød, og i sammensætnn. som: neyðsendarboð, bud for en, som er i nød, el. højst nødvendigt bud, neyðsendarróður, roning efter hjælp for en, som er i nød (neyðsyndarboð. -róður, if. neyðsyn og neyðsyntur).

*neydsinsverk [næissinsvæirk], ik., vistnok for níðingsverk: tað syndar n., den syndefulde, skammelige gerning FK. 165, 6. En form neyðinsverk træffes í kvadene.

neyðsyn [næissīn], huk., nødvendighed, ikke alm., sé neyðsynjarmál.

neydsyntur [næssintor], to., (højst) nødvendig; ik. neyðsynt alm. som bio., (højst) nødvendigt.

neyðsynjarmál [næissinjarmåal], ik., nødvendig sag, nødvendigt ærinde, tað er unga Jatvarði til n., det er den unge Jatvards nødvendige el. påtrængende vigtige ærinde FA. 89, 7 f.

neydugt [næijót], bio., 1) nødig, i forbind.: hava n., have nødig, have behov; 2) nødig, ugærne, jf. treydur.

neyðugur [næijövör], to., nødig, ufrivillig, neyðugan tók hann blámannin, han tog blámanden imod hans vilje, Olufas kvad i Antikvarisk Tidsskrift 1846—48, s. 291, v. 73.

neys [næi's], fort. ent. af njósa.

neyst [næist, næst], ik., nøst, bådehus, bådeskur (ved søen).
Flt. neyst.

neystadyr [næistadīr, næsta-], huk. fit., dør på et nøst. neyt [næi't], ik., nød, høved; fit. neyt, kvæg, hornkvæg.

neyt [næi't], fort. ent. af njóta.

neytakona [næi takoena], huk., kone, som malker køerne, malkekone, malkepige.

neyvan [næivan] og neyvt [næift], bio., knapt, knebent, næppe.
neyvur [næivor], to., 1) knap, kneben, især om vind, som
blæser skråt ind i båden forfra og er dårlig til sejlads,
skral, n. vindur; stýra bátin neyvan, styre båden nær til
vinden (ved bi de vinds sejlads); 2) påholden, karrig,
smålig og nøjeregnende.

níða [noija] (dd), udso., n. á ein, eve niddingsværk imod en, overfalde og dræbe en ubevæbnet FA, 154, 17.

nidagrísur [nījagroi'sor], hak., en slags nisse, ondiatet væsen i skikkelse af en ganske lille, buttet dreng (vælter sig foran fødderne på folk for at vildlede dem, når det er merkt, og navnlig for at tvinge dem til at give den navn, som ved fødslen blev den formént; trænger han sig mellem benene på vandringsmanden, er denne fortabt), sé sagnet. Niðagrísur og Loddasar steinur. FA. 331. 28.

niðamyrkur [nijami rkor], ik., bælgmørke.

nidan [nijan], bio., (nedenfra) op, opad, alm. om en skrå beværelse opad el. on i hejden til et bestemt sted, ikke som upp om en bevægelse lige op i veiret el i overfert. betydn.; - n. eftir (med hf.), opad; n. fyri (med gf.), nedenfor (*fyri n. * som bio., nedenfor, nedentil); n. ifrå (med hf.), nedenfra: n. viö (med hf.), op langsmed. Jf. upp. nidari [nijari], to, i hojere grad, nedre, nederst af to. If.

neðri.

nidarlaga [nījalæa], bio., (temmelig) langt nede, lavt nede. nidast [nījast]. bio. i hojeste grad, nederst.

nidastur [nījastor], to, i hojeste grad, nederst.

níðingsverk [noijinsværk], ik., niddingsværk SK. 35, 219. níðingur [noijingor], hak., nidding. Flt. níðingar.

*niðmaður [nīmæavór], hak., måske lig níðingur; niðmanns hund SK. 119, 58. Tvivlsomt ord.

nidri [n1rr1], bio., nede; n. undir, nedenunder.

níðskur [noi skor, noi skor], to., nidsk, gerrig, gnieragtig. nidur [nijor], bio., ned, både i egl. og overført betydn.; fara n., a) gå ned, føres ned, mere alm.: fara om an, b) lægge sig, gå til sengs (også: leggja seg el. leggjast niður undir); liggja n. fyri, sé liggja.

nidurlag [nijolæa], ik., omkvæd, egl. slutning (på et vers),

sé niðurlöga. Jf stev og viðgangur.

nidurlagdur [nījólagdór], fort. tillægsf. af leggja niður og to., nedlagt; som er gået i glemmebogen, i forbind. med *ikki", i udtr. som: slíkt varð ikki niðurlagt, noget sådant gik ikke i glemmebogen, døde ikke hen FA. 410, 5.

nidurlöga [nījolēa], huk., ende, slutning, i forbind.: uppstöða og niðurlöga, begyndelse og ende, alfa og omega, tað er uppstöða og n. hjá honum, det er hans alfa og omega. hans et og alt.

nidurtrakkadur [nījotra kavor], fort. tillægsf. af trakka niður og to., nedtrådt.

niga [noija] (neig, nigu, nigið), udso., 1) bøje sig, segne, synke, fyrr enn hin snari Sjúrður honum á herðar neig (segnede ned på dens skuldre, ned på dens ryg) SK. 35, 224; 2) bukke, neje sig, Mýlint at honum neig (bukkede for ham) FA. 212, 28.

níggju [nod'džo], talo., ni.

níggjundi [nod'džondi, nod'džindi], talo., niende.

nípa [noi pa], huk., sé nýpa.

nipin [nīpin], to., slukeret, flov.

nísa [noi sa], huk., marsvin (delfin). Flt. nísur.

nísta [noísta, noísta] (st), udso., hvine, udstøde hvinende skrig.

níta [noi ta] (neit, nitu, nitiö), udso., stikke, svie, smerte,
om en pludselig smertefornemmelse; illa neit at hjartanum,
det sved stærkt ind til hjærtet SK. 4, 15, tað fast í hjartað
neit SK. 56, 230.

nítjan [noi tšan], talo., nitten.

níva [noiva] (vd), udso., trykke (ned), knuge, også trække el. rykke en frem med besvær og derefter knuge el. trykke ham ned (n. ein), nívir hon teg á songarstokk, trækker hun dig frem og knuger dig ned på sengekanten FK. 35, 24, (med hf.) nívdu Tormanni framm úr sessi, rykkede Tormod med besvær frem af sædet FK. 113, 32; — nu alm. overvinde med stort besvær el. dræbe med stort besvær, n. ein (e-m); også om fisk trække (langsomt) på krogen. I betydn. duve (om båd) bruges undertiden formen níva for níga, men i fort. altid •neig•; duve ellers alm. dýva, duffa.

njósa [njou'sa] (neys, nusu, nosið), udso., nyse.

njósn [njösn], ik., (egl. spejden, sé njósna, njósnari) nys, underretning, fáa n. um nakað, fá nys om noget.

njósna [njösna] (að), udso., spejde, skaffe sig nys el. underretning, mere alm. njósnast, njósnast um nakað.

njósnarasveinur [njósnarasvainór], hak., = njósnari; FK. 102, 78.

njósnari [njösnari], hak., spejder, spion. Flt. njósnarir.

njóta [njou ta] (neyt, nutu, notid), udso., nyde (have nytte, garn, glæde el. hjælp af), i kvadene undertiden med ef.: mín mant tú ikki n., samliv med mig kommer du ikke til at nyde SK. 25, 102, ellers alm. med gf.; — også være genstand for, n. ilt, lide ondt FA. 378, 11; njótast, nydes, fås, lides, i enkelte udtr: ilt nýtst av bráðræsi (bræði), hastværk er lastværk, ilt nýtst av illum, ondt volder ondt; 2) beholde, have i behold. Jf. nýta.

noda [nūa]. ik., nøgle garn el. tråd, nøgle (bold). Flt. nodur.

nóg [nou], bio., sé nógv.

nógv [nægv], bio., 1) nok, tilstrækkeligt, nú er nógv, nógv er mikið (det er nok); foran to. alm. i formen nóg: nóg

stórur, stor nok, nóg ungur, ung nok, nóg mikið — nógv, nok; 2) meget; angående forholdet mellem nógv og mikið sé mikil.

nógvur [nægvor], to., 1) (som er) nok, tilstrækkelig, nakað n., som kan gå an, knapt tilstrækkelig; 2) megen, n. matur, n. vindur; flt. nógvir, mange (jf. mangur).

nokki [nas tši], hak., nokke, krog i enden af håndtén (snælda);
— talemåde: koma upp i nokka, komme i urede, blive til
intet; 2) (på spinderok) pind, fast vandret akse, hvorom
rokkehjulet drejer sig, fast enten i væggen el. på en bænk
med opstander (på hvilken sidste •nokki• er befæstet);
mere alm. (i betydn. 2) ás ur. Flt. nokkar.

nokta [nåkta] (að), udso., nægte, sige nej, benægte, også n. fyri (nakað el. nökrum) FA. 369, 5 f.; nægte, give afslag, jf. synja; — middelart noktast, give afslag på frieri, noktast e-m, nægte at blive ens kone SK. 17, 12. Også neikta (Sande).

nómu [noumo], fort. flt. af nema.

nón [noun], ik., tiden ved klokken tre om eftermiddagen. nónsstaður [nou nstæavor], hak., sted el. punkt, hvor solen står ved nón (kl. 3 eftermiddag).

nord [noer], ik., ... norður.

nordan [noeran], bio., norden, nordfra, fra nordkanten, helst om vind: vindurin er n., vinden er nordlig; •nordan• kan også bruges som navneo., nordenvind; ellers alm. nordan ifrå [noeranifråa] for nordan; — n. eftir (eftini), i retningen fra nord til syd, nordfra; n. fyri el. fyri n., a) som fho. med gf., nordenfor, nordfor, b) som bio., nordenfor.

nordanfjörds [noeranfjö'rs], bio., nordenfjords, nordenfor Skopenfjord (mellem Sande og Strøme), som danner skelnemærket mellem den større nordlige og den mindre sydlige del af Færeerne.

nordanfyri [noeranfiri], fho. med gf. og bio., sé norðan. nordanmaður [noeranmæavor], hak., mand nordfra, mand fra den nordlige del af Færøerne FA. 380, 3.

nordanvert [noeranvæ'rt]. bio., på den nordlige side, n. við (med gf.), på den nordlige side af.

nordari [noerari], to. og bio. i højere grad, nordligere, nordliget af to.

nordarlaga [noeralæa], bio., nordligt.

nordast [noerast], bio. i hejeste grad, nordligst.

nordastur [noerastor], to. i hejeste grad, nordligst.

nordur [nooror], ik., nord, den nordlige himmelegn; i n., mod nord.

nordur [noeror], bio., nord, nord på, mod nord.

nordurhav [noerorhæav], ik., nordhav.

norn [nådn], bio., i udtr.: eitt i n. og annað i sorn, i modsatte retninger, til alle mulige sider (om en flok, som splittes ad), også adspredt og i uorden.

norna [nådna], huk., 1*) norne, skæbnegudinde SK. 17, 18.
2) underjordisk væsen, mindre end vættur; sjæld. Flt. nornur.
nornaspor [nådnaspoer], ik., hvid plet på negl (siges at

forkynde et menneskes skæbne).

nornagreytur [nådnagræi'tor], hak, "nornegrød" o: det første målt.id, som en kvinde nyder efter en barnefødsel.

norskur [nårskor], to., norsk.

nos [noss], ik., 1) nysen; 2) spruden, hæftig vrede (vredesudbrud), tað var eitt n., hann gjördi, han sprudede af vrede; 3) en båds stød el. fald imod en bølge, ved hvilket vandet spruder fra båden el. ind i denne, båturin gav eitt n. frá sær, båturin fekk eitt n.; også spruden, som fremkommer ved f. eks. en grindehvals hastige bevægelse i vandskorpen, tað var eitt n., hann gav frá sær.

nos(s) [noss el. nåss], ik., settu teir frúgvílyfting upp við so mikið nos SK. 67, 93; «nos(s)» dunkelt, måske — isl. h noss, kostbarhed, prydelse; jf. Corp. Carm. Fær. V, 262, v. 196.

nossligur [nås(s)lijor], to., ren og pæn. hyggelig og lun. not [noet] og nota [noeta], huk., nælde, brændenælde. Flt. notir, notur.

nót [nou^ct], huk., våd, fiskevåd, stort garn el. net til fiskefangst. Flt. nótir.

noyda [nåija] (dd), udso., nøde, tvinge; noydast, nødes. nú [nùu], bio., nu, på dette tidspunkt, i dette tilfælde.

nuda [nūa], ik., sé noða.

núgva [nigva], huk., 1) lille enligtstående fjæld, forbjærg, som hæver sig op fra et lavere liggende land, Núgvunes; 2) den indvendige side af stavnen på en båd. Flt. núgvur.

nulva [nolva] (a0), ndso., rulle, gnide, valke (på bræt, valkebræt, el mellem hænderne, n. hosur, valke (rulle, gnide) strømper; — spec. vikle hø (udbredt til tørring) sammen i små knipper for at beskytte det imod regn (— balla).

nulvingur [nolvingor], hak., lille knippe hø, sammensvøbt for at beskyttes imod regn (— ballingur). Flt. nulvingar.

nummar [nommar], ik., nummer. Flt. nummör, nummar.

nunna [nonna], huk., nonne FA. 253, 19. Flt. nunnur. *nunnukloystur [nonnoklåi stor], ik., nonnekloster FK. 165, 1.

nurtu [no rto], fort. flt. af nerta.

nústa [nosta] og nústani [nostani], bio., nu først, for et

lille øjeblik siden (sammentrukket af nú fyrsta el. fyrstani).

nutu [nūto], fort. flt. af njóta.

ný [noi], digt. = nýggj af nýggjur.

nybræddur [noibraddor], to., nylig tjæret.

nýbygdur [noibigdór], to., nylig bygget, nylig opført.

nydingur [noijingor], hak., større hval af grindehvalslægten, modsat leiftur (hvalp, mindre hval af grindehvalslægten). Flt. nvöingar.

nýflettur [noi flæ tor], to., nylig flået.

nýfolaður [noi foelavor], to., nyfolet, nylig folet (om fel). nyfeddur [noi föddor], to., nyfødt.

nýfedingur [noi feejingor], hak., nyfedt barn.

nýggjár [nod džåar], ik., nyår.

nýggjur [nod'džor], to., ny (nylig gjort, som nylig er kommen, anden og forskellig, fornyet).

nykarhali [nīkarhæalı], hak., nøkkehale, hale på nykur. nykartröll [nīkartrödl], ik., - nykur; FA. 13, 9.

nýkomin [noi koemin], to., nylig kommen.

nykur [nīkor], hak., nøk, væsen, som ifølge overtroen opholder sig i vandet (tænkes helst i hesteskikkelse, men omskaber sig ofte til en ung mand; er ofte på landjorden snart i den ene, snart i den anden skikkelse), sé stykket «Nvkur» FA. 334. Flt. nvkir.

nýlendi [noilændi], ik., nylig dyrket mark, mark, som har

båret sæd (korn, kartofler) året i forvejen. nýlendisstykki [noilændisti tši, -stitši], ik., nylig dyrket stykke jord, sé nýlendi.

nýliga [noilia], bio., nys, (for) nylig.

nýpa [noi pa], huk., bjærgtop el. højdeparti, som rager op over en stejl bjærgside, også stejl bjærgside med opstående top, forbjærg, huk, i en del stednavne, som: "Trælanýpan" på Vågø. Flt. nýpur.

nýra [noira], ik., nyre. Flt. nýru, nýrur.

nýrumörur [noiromooror], hak., nyrefedt, nyretælle.

nýsmídadur [noismoi(j)avor], to., nylig smeddet el. forarbejdet. nyta [noi ta] (tt), udso., 1) drage nytte af, benytte, bruge, anvende; - n. á., benytte sig af lejligheden, smedde, medens jærnet er varmt; 2) kunne bruge, kunne passe, og nýti ikki henda skógvin, jeg kan ikke passe denne sko; 3) have brug for, behøve, alm. med «ikki» (el. spørgende); nýtast, behøves.

nýtendraður [noi tændravor], to., nylig tændt.

nýtsla [noi·sla, noi·sla], huk., brug. nyttuligur [ni tolīor], to., nyttig, dygtig, som gør virkning.

nýtur [noi tor], to., 1) nyttig, tjenlig; god, træffende SK. 37, 7; 2*) rask, dygtig, kæk, alm. i kvadene.

nývaknadur [noivaknavor], to., nylig vågnet.

nýveiddur [noivaiddor], to., nylig fanget.

næla [næala] (ld), udso., 1) sy (stadseligt), stikke (med nål); 2) (om frø) spire, spire op.

næmi [næami], ik., nemme, lærenemhed.

næmingi, næmingur [næamindži, næamingor], hak., discipel, lærling (= lærisveinur). Flt. næmingar.

næmur [næamor], to., lærenem, som hurtigt nemmer el.

lærer. Jf. tornæmur.

nær [næar] (højere og højeste grad: nærri og næst), bio., nær, i nærheden, nær ved (med hf.); hvössu eitur kirkjan tann, ið tín son hvílir nær (i nærheden af hvilken din søn hviler) FK. 151, 21; leggja sær nær, stræbe af al magt, anspænde sig. Jf. náminda og námindur samt nánd (námd).

nær [næar], bio. og bo., 1) når, på hvilken tid; 2) når

(så snart).

nærka [narka] (að), udso., nærme, bringe el. flytte nærmere; nærkast (med hf.), nærme sig.

nærkomin [næarkoemin, na'rkoemin], to., (i uegl. betydn.) kommen nær til et vist punkt, n. at kálva, (om en ko) nær ved at kælve, (med hf.) n. deyðanum, døden nær.

nærmast [narmast], bio., sé det rigtigere næst.

nserri [narri], to. og bio. i højere grad (af nær), nærmere, nærmere ved (med hf.).

nærskyldur [næaršildór, na ršildór], to., nærbeslægtet.

nærstaddur [næarstaddor, na rstaddor], to., stedt i nærheden, som befinder sig i nærheden.

næskur [naskor], to., sé naskur.

næst [nast], højeste grad af nær, nærmest (med hf.).

næstan [nastan], bio., næsten (— næstum). Jf. mest, mestur. næstum [naston], bio., — næstan; SK. 143, 66 nærmest

ved (risin rer við langan favn, næstum Lokka aftu í rstavn).

næstur [nastör]. to.. heieste grad (af nær). nærmest: hf.

næstur [nastor], to., højeste grad (af nær), nærmest; hf. næstum sé næstum.

nævur [næavor] (gf. nævur), huk., næver, birkebark.

nævurhúgva [næavorhigva], huk., næverhue, hue af birkebark SK. 69, 22.

nævurtaktur [næavortaktor], to., tækket med næver el. birkebark.

nævurtekja [næavorteetša], huk., nævertag, tag af birkebark med overlag af græstørv. nøgd [nögd], huk., tilstrækkeligt el rigeligt forråd, stor mængde, overflod.

nögl [nögl], huk., negl (på finger, tå). Flt. negl (neglir).

Jf. det almindeligere naglur.

nögla [nögla], huk., tap, som sættes i hullet i bunden på en båd; gera nögluna, fyrr enn man ger båtin, begynde et arbejde forkért el. bagfra, ikki eigir at smíða nögluna fyrr enn båtin, man skal ikke gøre tappen, førend man har gjort båden FA. 319, 7. Flt. nöglur.

nökta [nökta] (að), udso., gøre nøgen, blotte, afføre (klæder el. klædningsstykke); også uegl. bringe i armod, ruinere, ødelægge, n.ein við pening, tage alle ens penge fra en. Sé nekta.

nökulunda [nookolonda], bio., nogenlunde.

nora [noora] (rd), udso., (nære) forsyne rigelig med føde, opelske, formere (kreaturer); n. seg el. n. at sær, forsyne sig rigelig, tage vel til sig (af mad og drikke).

nös [noos], huk., 1) næse, også alm. fit. nasar — ent. (egl. om de to næsebor; jf. nasagluggi); 2) fremstående klippeparti, forbjærg; fremstående landformation; også udstående knort i en bjærgside. Flt. nasar.

nöt [neet] og nöta [neeta], huk., nød (skalfrugt). Flt. nötir, nötur. En flt.-form nytur findes i et fra en leg stammende udtryk: nytur í hendi? hvormange nødder har jeg i min hånd?

nötra [neetra] (að), udso., skælve, ryste, bæve.

növ [noov], huk., údstående forbjærg, udstående klippeparti.
Flt. növir.

o, ó.

óargadýr [ouargadoir], ik., skarns menneske; også óvargadýr med tilnærmelse til vargur. Jf. on. úargr (dristig, uforfærdet).

óbeinasamur [oubainasæamor], to., utjenstvillig.

óbeinur [oubainor], to., ulige, kroget, skæv, som går i skæv retning; urigtig, skæv, forkert. — Ik. óbeint også brugt som bio., ulige, urigtigt, forkert FK. 136, 54.

óblídur [anbloior], to., ublid; ugæstfri.

óbodin [ouboejin], to., ubudt, uindbuden. óbygd [oubigd], huk., ubeboet el. ubeboeligt sted.

öbrigdiligur | oubrigdiliör |, to., uforanderlig (=6 broytiligur)
öbýttur [ouboittör], to., ikke sønderbyttet, udelt; hetta
verður tikið strax av óbýttum, dette (denne part) bliver
straks udtaget før delingen FA. 402, 7.

ódal [qual], ik., odel, odelsjord (jord, hvortil ejeren har fuld besiddelsesret), stamgods, arvegods.

óðalsbóndi [oualsböndi], hak., odelsbonde, ejer af odelsjord. ódámur [oudåamor], hak., uren farve, spec. uren grund i lærred (helst pa grund af vanregt, dårlig behandling). ódæmi, ik. Jf. dámur.

oddamaður [åddamæavor], hak., mand, som går i spidsen for en flok, anfører FA, 380, 28; nu spec, den ene af de to mænd, som ved drivning af får fra fjældet til folden (sé fjallgonga) gå forrest i rækken, en på hver side af de første får i flokken.

oddi [åddi], hak., 1) den forreste del af en flok, spec. de forreste får i en fåreflok, som bliver dreven til folden, oddaseyour; jf. oddamaour; 2) landodde. Flt. oddar.

Jf. oddur.

oddur [åddor], hak., od, spids; knivsoddur. Flt. oddar. ódinshani [ouinshæani], hak., kramsfugl, røddrossel, vindrossel.

ódn [ödn], huk., hæftigt, frygteligt uvejr, jf. ódnarveður; voldsomt oprør i søen, sjóvaródn, ódn í sjónum. Flt. ódnir.

ódnarróp [ödnarou'p], ik., voldsomt råb, forfærdeligt skrig. ódnartak [ödnartæak], ik., frygteligt, vældigt tag el. ryk.

ódnarveður [ödnarveevor], ik., voldsomt uvejr. Jf. ódn.

ódoyptur [oudåi ptor, -dåi ptor], to, udøbt.

ódrúgvur [oudrigvor], to., udrøj, som ikke forslår længe. ódugnaligur [oudunalior, oudogna-], to., upapasselig, som ikke forstår at røgte om sig og sit eget.

ódugnadýr [oudunadoir], ik., uduelig person.

ódur [ouor], to., 1) hæftig, rasende, ude af sig selv af vrede; 2) gal, afsindig.

ódællur [oudadlor], to., umedgørlig, uartig. If. dællur.

oerva [ōærva] (að), udso., sé overva.

ofegin [ou feejin], to., ikke glad, bedrøvet.

ófeginsbrún [ou feejinsbruun], huk., i udtr : meg skríður um ó., mit højre øje (øjenbryn) klør, der venter mig noget sørgeligt (modsat feginsbrún, venstre øje — glædeligt). ófeigur [ou'fai(j)or], to., som ikke er bestemt til døden, ikke

moden til at dø.

offáir [affaajır], to. i fit., altfor fa, jf. ov.

offra [af(f)ra] (ab), udso., ofre.

offur [affor], ik., offer. Flt. offur. offurbolli [åfforbådlı], hak., offerbolle.

offúsur [åffüu'sor], to., altfor lysten el. ivrig, altfor fremfusende.

offridur [oufrī(j)or], hak., ufred, krig; også megen uro og stej. **ofta** [åfta] (hejere og hejeste grad: oftari, oftast), bio., ofte. **oftum** [åfton], bio., — ofta.

ófýsi [ou'foi'si], huk., ulyst.

ófysin [oufoi'sin], to., som ikke har lyst, ulysten.

ófýsi(s)ligur [ou'foi'sı(s)līor], to., som vækker ulyst, uindbydende, ubehagelig.

óføddur [əu föddör], to., ufødt; skjótt el. gott er óføddum

at bæsa, sé bæsa.

óforavedur [ou fooraveovor], ik., ufremkommeligt vejr.

ofori [ou'foori], ik., 1) ufore, slet fore (vejtilstand); 2) sted, hvor man næppe kan komme frem, ufremkommeligt sted; 3) meget slet vejr, jf. oforavoður; 4) (uogl.) ufore, van-

skelig, meget indviklet stilling ol. tilstand.

óforur [ɔu'fooror], to., 1) ufarbar, uvejsom, ufremkommelig;
ófort veður, vejr, som næppe er til at komme frem i;
2) uskikket, udygtig til tjeneste, f. eks. om et ophovnet lem; også tyk, ophovnet.

og [00], bo., og.

 $\acute{og}j\ddot{o}rdur$ [oudžördor], to., ugjort; — tað er ógjört í sjónum,

søen er oprørt og ikke til at befare.

oglaður [ouglæavor], to., sørgmodig, bedrøvet FA. 26, 24. ógn [ågn], huk., ejendom, besiddelse, spec. jordejendom, ejendom i odelsjord (óðal), ognarmörk, en «mörk» i odelsjord (modsat kongsmörk, en «mörk» i kongsjörð); talemåde: tykja(st) ogn í nökrum, være lykkelig el. stolt ved at besidde noget, móður tykir ogn í unga sínum, moderen føler sig stolt af at besidde en sådan søn FA. 297, 14; — ogn for eign. Flt. ognir.

ogna [ågna] (að), udso., tilegne, tilkende, tildele; summum ognaðist eitt lamb, nogle fik tilkendt el. tildelt et lam FA, 420, 31—32; o. sær og ognast (nakað), tilegne sig,

sætte sig (komme) i besiddelse af.

ógódsligur [ougösli(j)or], to., uappetitlig; uhyggelig; (om

vejr) *barsk*, rå.

ógoymsla [ougăi msla, -găi msla], huk., dârlig el. skødesløs forvaring, vanrøgt, uorden, 6. ger so mangan tjóv, uorden (dârlig forvaring) skaber så mangen tyv FA. 319, 10.

ógreiddur [ougraiddor], to., uredt.

ógreiði [ougraii], huk., urede, forvikling, forvirring. Jf. fløkja. ógreiður [ougraiðr], to., (som er) jurede; forviklet, vanskelig. ógreiniligur [ougrainliðr], to, utydelig, uklar.

ogum, ogun, ogur [oegon (-om), -on, -or], sideformer (på

Sande og Sudere) til okkum, gf. og hf. af vit.

ógvast [ægvast] (að), udso., forfærdes, eg ógvaðist, (upers.)

mær ógvaðist við.

ógviliga, ógvuliga [ægvilīa, ægvö-], bio., frygteligt, forskrækkeligt; nu mest i forbind, med to, (i første grad): overmåde, meget, i høj grad, o. storur, o. illur.

ogviligur, ógvuligur [ægviliór, ægvó-], to., frygtelig.

forskrækkelig.

ógvorðaður [ægvoeravor], to., mundkåd, som bruger for stærke udtruk.

óhampiligur [ouha'mpilior], to., uordenlig, lurvet, af lurvet udseende; også som udfører noget på en uordenlig måde. óhandaligur [ouhandalīor] og óhandiligur [ouhandılīor], to., ubehændig, ikke håndnem.

ohapp [ouha'p], ik., uheld, vanheld.

ohentur [ouhæ'ntor], to., ubekvem, jf. hentur.

óheppin [ouhæ pin], to., uheldig; ubehændig. Jf. heppin. óhjálpin [oujá lpin], to., som ikke kan hjælpe sig med det, der er ydet en; ikke tilfredsstillet.

óhógv [puhægv], ik., mangel på mådehold, yderlighed, hava

6., være umådeholden, gå til yderlighed.

óhyggia [ouhid'dža], huk., ubetænksomhed, uforsigtighed, uforstandighed.

óhögligur [ouhöglijór], to., ubekvem, besværlig, vanskelig at komme til, f. eks. om arbejde; lang og besværlig, om vej. ójavnur [oujavnor], to., ujævn, uéns.

ok [ook], ik., ag.

ók [ɔuˈk], fort. ent. af aka.

ókendur [ou tšændor], to., ukendt, fremmed.

okkara [å kara], ejestedo., vor.

okkun [å'kon], os, gf. og hf. af vit.

*okkur [å kor], gf. af vit, sé okkun; på Sandø og Suderø ogur [oegor] - ogum, ogun.

okkurt [å kort], ik. af onkur.

*okn [åkn], huk., svane, eg sá flúgva oknir sjey FK. 157, 88 (måske = on. álpt, jf. udtalen af aftna som akna); ordet findes bevaret i stednavnet «Oknadalur» (hvilket navn efter en tradition hidrorer fra svaner), og fra ef. okna (egl. ákna), = on. *álptna*, synes "n" at være trængt ind i de andre (ellers ikke brugelige) former. Flt. oknir.

okra [oekra] (að), udso., ågre.

óku [ou ko], fort. flt. af aka. ókunnigur [ou'konnijor, o'konnijor] og ókunnugur [ou'konnovor, ök-], to., 1) ubekendt (med noget, við nakað);

2) ubekendt, fremmed, ókunnugt fólk, fremmede; jf. det siældnere brugte fremmindur.

ókunnur [əu'konnor], to., ubekendt (med noget); ubekendt, fremmed FA. 94, 4; jf. det i dagl. tale almindeligere ókunnigur. ókunnugur.

ókyrra [ou'tširra], huk., urolighed (i søen, især inde ved

land), ó. í sjónum, oprørt sø.

ól [oul], (næsten forældet) fort. ent. af ala.

ólag [oulæa], ik., dårlig stand, ulave, uorden.

ólíkindi [ouloi tšindi], ik., 1) urimelighed, helst i flt. ólíkindi(r), urimeligheder, galskaber; 2) (alm. i flt.) därlige omstændigheder til foretagelsen af noget, spec. slette vejrudsigter, slette vind- og strømforhold, helst med hensyn til sørejse, fiskefangst. Jf. líkindi.

ólíkligur [əuloⁱglijör, əulöⁱg-], to., *utækkelig*, *uordenlig*,

upassende.

ólíkur [ouloi kör], to., 1) ulige, forskellig, med hf.; 2) urimelig, upassende, slet, mest i forbind. líkt og ólíkt, de forskelligste ting, løst og fast, passende og upassende.

ólívssár [puloifsåar], ik., ulivssår, dødeligt sår. digt.

óljóð [suljou], ik., ulyd, mislyd; SK. 123, l. 1. f. n. om ulempe, fortræd.

olmussa [ålmos(s)a], huk., almisse; olmussu som første led i sammensætnn. — arm, stakkels, også stående som to.: tær olmussu konur, de stakkels koner FA. 415, 34 (olmussukonurnar). Flt. olmussur.

olmussudýr [ålmosödoir], ik., egl. tigger, nu alm. stakkel; også som kæleord (udtrykkende medlidenhed og beklagelse): "lille skind".

olmussugenta [ålmosodžæ nta], huk., stakkels pige.

ólu [pulo], (næsten forældet) fort. flt. af a la.

ólukka [pulo ka], huk., ulykke. Flt. ólukkur.

ólukkudýr [oulo'kodoir], ik., elendigt, stakkels menneske.

ólukkuligur [əulo'kölīör], to., ulykkelig.

ólukkuráð [pulo koråa], ik., ulykkebringende råd.

ólæti(r), [oulæati(r)], ik. flt., slemme lader, dårlig adfærd.

ólög [pulee], ik. fit., sé ólegi(r).

ólogi(r) [oulooj1(r)], ik. flt., (de største bølger i en) række brændingsbølger, stærkest brænding, det tidspunkt, hvor der er mest uroligt ved landet (modsat lög, løgi(r), ik. flt., = roligt mellemrum imellem to rækker brændingsbølger).

ólögligur [əulöglijör], to.. 1) ulovlig; 2) upassende, uartig.

ómakur [sumæakor], hak., umage, ulejlighed, besvær: også (siældnere) ómak, ik.

ómáli [oumaali], hak., spædbarn. Flt. ómálar.

oman [ooman], bio., (ovenfra) ned, nedad, hyppigt om en skrå, nedadgående bevægelse, fara, ganga o., gå ned; i mere spec. betydn.: kasta o., stoyta o., kaste (støde) ned i søen fra et højtliggende sted (kasta niour, ; kaste ned). detta o., (lide døden ved at) falde ned i søen fra et stejlt sted (dettà niour, falde ned): "oman" findes også undertiden brugt som fho., ned ad, ned igennem, o. brekkuna. ned ad bakken FA. 407, 27 (= o. eftir brekkuni), o. Skatagjógy FA. 355, 1 f. — I sammensætn, med adskillige fho. (bio.): o. á, omaná, ovenpå; o. av. omanav, oven af. af el. fra overfladen af noget, blasa froduna o. av, blæse skummet (oven) af, bort FA. 327, 25; o. eftir, omaneftir, nedad; o. fyri, omanfyri (fyri o.), ovenfor, også længere oppe; o. ífrá [oomanifråa], ovenfra; o. yvir, omanyvir, ovenover. Jf. niour.

omaná [comanå], fho. (med gf. og hf.) og bio., ovenpå. omanstoyttur [oomanståi'ttor], fort, tillægsf, af stoyta oman og to., nedstødt, nedkastet (i søen fra et højtliggende, steilt sted).

ómegd [oumægd], huk., kraftløshed, svækkelse, stansning i

udviklingen på grund af dårlig forplejning.

ómenni [oumænni], ik., ussel, svag, uduelig person, dårlig karl. Flt. ómennir.

ómildur [sumildor], to., umild, hård, grum.

óminni [ouminni], ik, glemsel.

óminnisdrykkur [ouminnisdrikor], hak., glemselsdrik.

omma [åmma], huk., bedstemoder. Flt. ommur.

[,,ommaali" (FA. 432, 7-8), sé ummæli.]

omodur [oumouor], to., ikke træt, med friske kræfter. ón [oun], hf. fit. af ær.

ond [and], huk., and, sjæl, jf. sal. Flt. andir, ander.

ondur [ondor], to., ond, ondskabsfuld; ik. ont også som bio. Jf. vondur.

ong [ång], huk., eng, eplisong, mark, hvor der har været dyrket kartofler; i sammensætnn. som: «eingjagarður» og stednavnet «Oyrareingir»; við alls umspentum eingjum (med enge til alle sider rundtomkring) FA. 65, 3, fyri teim vonu eingjum SK. 29, 152. Flt. eingir.

onga [ånga], gf. ent. huk. af eingin. ongan [angan], gf. ent. hak. af eingin. engastadni [ångastæani], bio., ingensteds. ongasteds [ångastæs], bio., = ongastaöni.

ongin [åndžin], ubest. stedo., ingen, sé eingin.

ongul [ångöl], hak., angel, fiskekrog; vera (krøktur) o. i reyv, ikke have fanget en eneste fisk (også: vera krøktur). Flt. onglar.

onkabarn [ånkabadn], ik., udvalgt barn, særlig kært el.

højest elsket barn.

onkadóttir [å'ŋkadö'tır], huk., særlig elsket datter, kæreste datter.

onkarbarn [å'nka(r)badn], ik., sé onkabarn.

onkasonur [å nkasoenor], hak., udvalgt søn, kæreste søn. onkavinur [å nkavīnor], hak., fortroligste ven, særlig intim ven.

onkur [å'nkor] (fit. einirhvörjir), ubest. stedo., nogen, en en eller anden, onkun dagin, en (eller anden) dag, en af de nærmeste dage; so einhvör.

onkursvegna [å nkösvægna], bio., på en eller anden måde. onkustaðni [å nköstæanı], bio., etsteds, et eller andet sted. onnur [ånnör], nf. ent. huk. og nf. og gf. fit. ik. af annar.

ont [sint], huk., vildand. Fit. entur. If. dunna, and.

ónæri(s)ligur [sunæarı(s)līor], to., som opfører sig upassende, fuld af unoder.

opa [opa] (ab), udso., åbne el. opskære får, hvoraf skindet er flået.

opin [00pin], to., 1) åben, ikke lukket; 2) åbentliggende, ubeskyttet, bar, o. fyri vindi, sjógv, åben for vinden, søen, jf. åbarur; liggja o., ligge på ryggen; 3) som ikke forstår at tie el. skjule, åbenmundet, jf. bersögun.

opinekra [oppineekra], huk., mark i det første år, hvor den bærer græs (har først båret kartofler el. roer, dernæst

det følgende år ofte korn for græssets skyld).

opna [åpna], huk., hunsælhund, modsat brimil. Flt. opnur. opna [åpna] (ab), udso., åbne; opnast, åbnes, åbne sig; — opna tóku tá Hornalond (begyndte at åbne sig, vise sig for synet) FK. 122, 22.

opnahjallur [apnatšadlor, afna-|, hak., torrehus (til fisk)

med endevægge af sten og med åbne sider.

orð [oer], ik., 1) ord (taledel); ord, udtryk; 2) ordsprog, eitt gamalt o., jf. orðtak (orðatiltak), málsnildi; 3) ord, læfte, halda o., bróta sítt o.; 4) ord, tale, i fit. og spec. i udtr.: til orða, til orde, koma til orða við ein, få en i tale; orðum kenur, som kan tale godt for sig; 5) omtale, i enkelte udtryk: hava á orði, omtale (helst rosende), rose, berømme SK. 132, 10, i denne betydn. nu almindeligst hava við orði; hava á orði við ein um nakað,

tale med en om noget, omtale noget for en; 6) omdømme. rygte, have gott (ringt) o. á sær, have godt (dårligt) ord på sig. Flt. orð.

orda [oera] (ao), udso., bringe på tale, ytre, o. nakao vio ein.

ordabrask [oerabrask], ik., ordbrask, bram.

ordalag [oeralæa], ik., måde at udtrykke sig på; hava gott (ringt) o. til ein, udtale sig godt (slet) om en.

ordatiltak [oerati ltak], ik., talemåde, ordsprog, mundheld.

ordførur [å rfoeror], to., snaksom.

erdfúsur [(oerfuu'sor) å'r-], to., som holder altfor meget af at tale.

ordhagur [oerhæavor], to., ordsnild, veltalende FK. 113. 26, jf. orokringur; nu alm. som gør for meget af at tale og i urette tid.

ordkringur [(oerkringor) & r-], to., ordsnild, veltalende.

ordtak [å rtæak], ik., ordsprog, talemåde.

óreinur [ourainor], to., 1) urén; 2) hardnakket til noget ondt, forhærdet; - óreint í hann, den slemme fyr! el. gid han få en ulykke.

organ [årgan], ik., orgel, sjæld., sé urgan, urga. Flt. organ. orka [å'rka] (aō), udso., mægte, formå, være i stand til.

orlov [arloov], ik., orlov, tilladelse, frihed FA, 433, 1; ikke i dagl. tale

ormahús [armahuu's], ik., slangehus, hus, fuldt af slanger

FA. 204, 17. digt.

ormapina [armapoina], huk., pine, forarsaget ved slangers bid FA. 204, 23. digt.
ormur [årmor], hak., 1*) slange SK. 3, 1 (omkvædet);

FA. 204, 15; 2) orm, jf. maokur. Flt. ormar.

orna [adna] (ao), udso., blive varm, varmes, opvarmes.

ornur [årnor], hak., arne, ildsted, også spec. om fordybningen til gløderne på ildstedet; rettere skrevet årnur (árni). Flt. ornar. Jf. grúgva. órógva [surægva] (að), udso., forurolige, påføre uro, for-

styrre, o. ein; orogvast, blive urolig.

órógvur [ourægvor], to., urolig, voldi tað Guðrun Júkadóttir, at drekkjan var óró (= órógv), at drikkelaget var uroligt Sk. 46, 104; ellers alm. órógvin.

orsak [å rsæak], huk., - orsök.

orsök [å'rsoek], huk., årsag, grund, nu mere alm. orsak. Flt. orsakir.

*ortur [artor], forældet fort. tillægsf. af grkja SK. 67, 94, sideform til vrktur.

órusta, orrusta [purosta, årrosta], huk., 1*) kamp, slag;

2) trætte, klammeri, vekja órustu, yppe klammeri; nu siæld. Flt. órustur, orrustur. orv [årv], ik., skaft på en lé, líggjaorv. Flt. orv. óryggiligur [purid'džilīor], to., (meget) uordenlig. oræddur [ouraddor], to., frygtløs, uforfærdet. órokt [surökt], huk., vanrøgt, forsømmelse. mangel på røgt el. omsorg. Jf. vanrøkt. os(um) [oes(on)], os, gf. og hf. fit. af vær (vit); jf. okkun. ósami [ou sæami], hak., - ósemja. osara [oesara], ejestedo., vor; if, okkara. ósáttur [ou sá tor], to., uforligt, uenig. ósekur [ou seekor], to., sagesløs, uskyldig, jf. sakleysur. ósemja [ou sæmja], huk., uenighed. ósi [ou's1], hak., elumunding, amunding. Flt. ósar. ósiður [ou sī(j)or], hak., uskik. ósigur [ou'sī(j)or], hak., nederlag. Jf. sigur. ósjónligur [ou sönlijör], to., 1) usynlig; 2) hæslig at sé, modbydelig. óskorin [ou'skoerin], to., uskåren, uafskåren; (om korn, kornager) umejet, ikke mejet, ó. akur Jf. skora aku. óskotligur [ou'skåtlior], to, høj og uproportioneret af vækst. óskoyti [pu'skai't1], huk, dristighed og uforsigtighed, fremfusenhed. óskoytin [au'skåi'tın], to., dristiq og uforsigtiq, fremfusende. óslættur [ou'sla'tor], to., ujævn, knudret. ospekt [ou'spækt], huk., voldsomhed. Jf. spekt. ostflis [as(t)floi's], huk., osteskive, skive ost. óstillur [ou'stidlor], to., urolig, som ikke kan være stille.— Ik. óstilt også som bio., uroligt, mangt ungt hjarta sló óstilt FA. 405, 19 f. óstiltur [ou'sti' ltor], to., hæftig, opfarende. óstortligur [ou stårtlijor], to., ubehændig og fremfusende. ostur [åstor], hak., ost. Flt. ostar. Jf. ketilostur. ota [vota] (ao), udso., skyde lidt frem el. tilbage, skubbe, trænge o. ein út á sjógv FA. 336, 31; o. seg fram, trænge sig frem. ótakk [outa'k], huk., - ótökk. ótal [ou tæal], ik., utal, utallig mængde. óterri [ou tærri], hak., mangel på tørke, fugtigt, regnfuldt vejr. otid [outoi], huk., utid, ubekvem, uheldig tid, helst i for-

bind: 1 otto, i utide, til skade og fortræd; i kvadene ofte blot otto = 1 otto: otto var hon væl vorin (vorðin), i utide el. til stor fortræd var hun smuk SK 65. 75.

 $\mathsf{Digitized}\,\mathsf{by}\,Google$

ótokki [ou ta tši], hak., fjendtlig stemning, uvilje, ugunst. ótol [on'tool], ik., utalmodighed. Jf. tol. ótolandi [ou toolandi], to., utalelia, ikke til at udholde. ótolin [su toelin], to., utalmodig. ótolnast [ou'talnast] (aö), udso., blive utalmodig. ótolni [əu talnı], huk., utalmodighed, — ótol. ótrivaligur [əu trīvalīor], to., slusket, sjusket. ótrivnaligur [ou trivnaliör], to., vantreven, som ikke kan trives, i dårlig stand (ved dårligt huld). ótrivni [ou trivni], hak, utrivelighed. Jf, vantrivni. ótrúgvur [ou trigvor], to., utro. ótrúligur [outruu-lijor], to., utrolig. ótrúskapur [ou truuskæapor], hak., utroskab. ótryggur [pu'triggor], to., utro, usikker. *ótta [o'ta], huk., tidspunktet omkring kl. 3 om natten; sidste del af natten el. tidlia morgenstund (i henhold til årstidernes skiften). Nu ikke brugl. i dagl. tale. Jf. ökt. ótta [o ta] (ao), udso., indjage frygt, ængste, forskrække, ó. ein: mest i middelart óttast, frygte, være bange (for), óttast ein, nakað; vit óttast ei brattar bylgjur FA. 271, 20; også: óttast fyri (nökrum). Sudere: ofta. oftast. óttafullur [ö tafodlor], to., frygtopfyldt, ængstelig, bange. ótti [ö tı], hak., frygt, ængstelse; mangur verður ótta lagað FA. 140, l. 1 f. n. rettes til: mongum verdur ovtalad, sé ovtalaður. Sudere: ofti. ótystur [ou'tistor], to., ikke tørstig, drekka seg ótystan. stille sin tørst. ótökk [ou'to'k], huk., utak, utaknemmelighed. ov [oo], bio., altfor, altfor meget, foran to., bio., og i sammensætn. med udso.; sammensmeltes i reglen med det ord, som det står foran, sé ovgamal, ovleingi, ovtaka o. fl. Jf. ovur-. ovalaga [oevalæa], bio., sé ovarlaga. óvandaður [ouvandavor], to., skødesløst (og slet) udført, meget simpel og tarvelig, sjusket. óvandaliga [puvandalīa], bio., uden omhu, sjusket. óvandaligur [ouvandalior], to. 1) som udfører sit arbejde slet og uden omhu; 2) = ovandaður. óvani [ouvæan1], hak., uvane. óvanur [puvæanor], to., uvant, ovari [oevari], to. og bio. i højere grad, øvre, øverst (af to). Jf. evri, ervi.

ovarlaga [oevalæa], bio., (temmelig) højt oppe, højt belig-

gende, liggja, standa o.

óvart [ouva^crt], bio., uforvarende, uventet, pludselig, koma ó. á ein, komme uforvarende over en, koma á ó., indtræffe uventet, pludselig; jf. óvarur.

óvarur [suvæarör], to., uvarsom, uforsigtig; mere alm. óvarin.

ovast [oevast], bio. i hojeste grad, overst.

ovastur [oevastor], to. i hejeste grad, everst.

ovbodin [oeboejin, åbboejin], to., 1) som er over ens evne, altfor vanskelig el. besværlig, öllum er ovbodið, alle have noget, som de ikke kunne magte el. alle have en overmand FA. 319, 13; 2) altfor vovet, altfor dristig, næppe uden i ik. ovboðið, i udtr. som: tað var ovbodið av honum at gera hatta, det var altfor dristigt el. voveligt af ham at gøre det, tað var ovbodið av teimum at fara.

ovbyrda [oebirja, åbb-] (að), udso., bebyrde altfor meget. ovbyrdaður [oebirjavór, åbb-], to., altfor meget bebyrdet. óveður [ouveevór], ik., uvejr.

overva [oærva] (ab), udso., overanstrænge, o. seg, overanstrænge sig.

ovgamal [oegæamal, åggæamal], to., altfor gammel.

óvigdur [auvoigdor, -voigdor], to., uviet, uindviet.

óvinskapur [ouvi nekæapor], hak., uvenskab.

óvinur [ouvīnor], hak., uven, fjende.

óviska [ouviska], huk., sé óvitska.

óvist [auvist], bio., uvist.

óvit [ouvīt], ik., bevidstløs tilstand, afmagt, besvimelse, falla (niður) í ó., falde i afmagt, besvime, liggja í óviti, ligge bevidstløs, ligge besvimet; — vistnok sjældnere i betydn. uforstand, dumhed, der alm. hedder óvitska.

óviti [ouvīti], hak., 1) tosse, dumrian, jf. býtlingur; 2) barn som endnu ikke er nået til fuld forstand el. til skels år og alder, (lille, ukonfirmeret) dreng. Flt. óvitar.

óvitigur, óvitugur [əuvītijör, əuvītövör], to., uforstandig. óvitska [əuviska], huk., uvidenhed, uforstand, dumhed.

óvitskutur [ouviskotor], to., uforstandig, tåbelig, jf. býttur.

ovlangur [oelængor, ållængor], to., altfor lang.

ovleingi [oəlańdži, ållańdži], bio., altfor længe.

ovlitil [oeloi til, alloi til], to., altfor lille; ik. ovlitio også som bio., for lidt.

ovmikil [oemītšil, ammītšil], to., altfor megen; ik. ovmikio ogsa som bio., for meget.

ovnógvur [oenægvör, ånnægvör], to., altfor megen; ik. ovnógv også som bio., for meget. ovnur [åvnor], hak., ovn. Flt. ovnar.

ovnær oenæar, annæar], bio., altfor nær,

ovseinur [oesainor, assainor], to., altfor sén.

ovskjótur [oešoutor, ås'šoutor], to., altfor hurtig; ik. ovskjótt også som bio., altfor hurtigt el. snart.

ovsmáur [oesmåavor, åssmåavor], to., i ent. kun i ik. ovsmátt, altfor småt (helst med kollektiv betydn.), ellers ovlítil; fit. ovsmáir, altfor små.

ovsnart [oosna rt, assna rt], bio., altfor snart, altfor hurtigt.

ovstórur [oestouror, asstouror], to., altfor stor.

ovtaka [ostæaka, å tæaka], udso., o. seg, tage skade ved

at løfte (tage) på noget altfor tungt.

ovtala [ootæala, å tæala], udso, tale el. sige for meget, i udtr.: o. seg (komme til at sige for meget) og: e-m verður ovtalað, en kommer til at sige for meget el. forsnakker sig.

ovtjúkkur [oetše kor, a tše kor], to., altfor tyk.

ovungur [ōongor], to., altfor ung.

ovurblåur [00vorblåavor], to., overmåde blå, som har meget stærk blå farve.

ovurgóður [oəvörgənör], to., i høj grad god, særdeles god.

ovurroydur [oovoræi(j)or], to., overmåde rød, som har meget stærk rød farve.

ovursintur [00vorsintor], to., af frygtelig hæftigt sindelag, frygtelig hæftig ol. lidenskabelig, rasende.

ovurvedur [00vorveovor], ik., rasende hæftigt uvejr.

ovvekradur [ooveekravor], to., overvågen, som har våget for længe, også som (på grund af for lang vågen) ikke kan sove, vera o., være udmattet ved altfor lang vågen FA. 382, 25, også: ikke kunne falde i søvn. Jf. liggja i andvekri.

oxabásur [åksabåasor], hak., oksebås.

oxakálvur [åksakålvor], hak., oksekalv.

oxalær [åksalæar], ik., okselår.

oxasída [åksasoi(j)a], huk., okseside.

oxasteik [åksastaik], huk., oksesteg.

oxaverdi [åksaveeri], ik., (en okses værdi) så meget som der indeholdes i en okse, en okses kødmasse. Også oxavirði, ik.

oxi [åks1], hak., okse. Flt. oxar.

oy [åi], huk., = oyggj; digt. og i sammensætnn.

oyarskeggi, oyggjar- [åija(r)šæďdži, åďdža(r)-], hak., øboer FA. 417, 29, næppe i dagl. tale. Flt. -skeggjar.

oyda [åija], huk., 1) øde strækning, øde plads, spec. strækning (sted) i et fuglebjærg, fra hvilken fuglene ere blevne bortryddede el. bortjagne, også strækning udenfor mið (fiskebanke), hvor man ved fiskeri ikke har ýti (mærke på landjorden) at rette sig efter; 2) øden, forødelse, ødelæggelse. Flt. (i betydn. 1) oyður.

oyda [åija] (dd), udso.. 1) gøre øde, rydde, lægge øde; 2) ødelægge, ruinere; 3) øde, forøde, forbruge, o. burtur,

o. upp.

oydi [aij1], ik., øde, øde tilstand, leggja i o., lægge øde, ødelægge.

oydileggja [aijılæd'dža], udso., ødelægge FA. 435, 29; bedre oyda, leggja í oydi.

oydin [aijin], to., øde, ubeboet, bar.

oydimörk [åijimö'rk], huk., ødemark, ørken SK. 18, 29.

oydiskógvur [åijiskægvor], hak., øde skov, ubeboet skovstrækning SK. 89, 37.

oydu- [åijo-], sé oydi-

oydur [åijór], to., — oydin, i forbindd.: (burtur) í oyda mörk (mark), ud i ødemarken, i ørken, í oydari mörk (mark), i ødemarken (ørken); í oydum mörkum (— í oydari mörk) SK. 18, 28.

oygdur [ågdor], to., hvis øjne ere beskafne på en vis måde, f. eks. blåoygdur, blåøjet, blíðoygdur, med blide øjne, stóroygdur, som har store øjne; — væl o., som sér frit og lige ud af sine øjne, illa o., som altid skæver til siden.

oyggj [åd'dž], huk., ø (vandomgivet land). Flt. oyggjar.

oyra [âira], ik., 1) øre, høreredskab på mennesker og dyr; 2) øre på kar el. krukke, hank; 3) snip, hjørne på et

fiskevåd (nót), modsat kálvi. Flt. oyru, oyrur.

oyri [åiri], hak., 1*) øre, gammel og forlængst forældet vægtog pengeenhed (jf. on. "eyrir", øre, unse, 1/8 mark); også
som huk. el. ik.: haglið stóð hvört oyri (hvor "hvört" henføres til "hagl"), hvert haglkorn vejede en øre FK. 50,
36; 2) mere udstrakt — fæ, gods, dog kun brugt i sammensætn. leysoyri, ik., løsøre (—leysafæ). Flt. (i betydn. 1)
oyrar, oyrir (oyri).

oyri [åirı], huk., egl. sandet strækning, alm. slette langsmed stranden el. lav, sandet landtunge; i en del stednavne. som: Oyrareingir, (bygdenavne) á Oyri, Tvöroyri.

Flt. oyrir. Også oyra, huk. Jf. eyrur.

oysa [åi'sa] (st), udso., 1) øse, øse op el. ud, o. vatn;
2) tømme ved øsning, o. bátin; 3) (om heste) slå bagud;

4) ose ud, udstro, o. út pengar (peningar, pening).

P.

pá [påa], fho. (med gf.), på, for uppá = á (á 1, A), pá mín sann FA. 304, 3. hann trýr (tror) so væl pá Krist

FK. 154, 48; digt.; sé á og uppá.

pada [pæa] (ab), udso., pille, ved løsningen af et slagtet fårs skind (sé tumma) løsrive stykker af hinden indenfor med vedhængende kød og lade dem hænge fast i skindet. Jf. piða. padda [padda], huk., padde, tudse FA. 204, 15. Flt. paddur. pallur [padlor], hak., 1) (egl. bænk) sæde, setast á pall, sætte sig ned for at hvile sig, setist ikki á pall Corp. Carm. Fær. XV, 94. v. 79, horvin var brúður av pöllum, bruden var forsvunden fra sædet FA. 59, 7; også i spec. betydn. for stabbi (sé d. o.) om stub til at sidde på el. ryghvirvel af royður (rørhval), benyttet som sæde; 2) af naturen dannet sæde el. afsats, spec. flad afsats i en bjærgside; fremspringende bjærgafsats, hvor fugle sidde. Flt. pallar. panna [panna], huk., 1) pande, stegepande; 2) pande på mennesker og dyr, for det ældre og bedre enni, ik., som endnu bruges. Flt. pannur.

pant [pa'nt], ik., og pantur [pantor], hak., pant, nyere ord for det bedre veður, ik. (sé dette ord); genstand, som sættes el. tages i pant, pantegods, eg taki ongan pant í

dag FA. 233, 9. Flt. pant, pantar.

pápi [påapi], hak., fader; mere alm. i dagl. tale end fa öir.

Flt. pápar.

pappír [pa'poir], ik, papir; også stykke papir. Flt. pappír.
par [pæar], ik., par (to sammenherende stykker); spec.
strømpepar, mest alm. i flt. pör om de (én alens) hoser (strømper), som i den kongelige monopolhandels tid strikkedes og indleveredes som handelsvare, trettan vóru pörini Corp. Carm. Fær. XV, 275, v. 13; foran navneo. bruges flt. af ein, sé ein; hjún = ægtepar. Flt. pör.

para [pæara] (ao), udso., parre, ordne parvis, p. seg, op-

stille sig parvis, også parre sig (om dyr).

paranoda [pæaranūa], ik., (stort) nøgle garn (til at strikke

·eini pör af, sé par).

partur [partor], hak., 1) part, del, lod, jf. lutur; fyri min part, for min del, for mit vedkommende, hvad mig angår; 2) part, stykke; afdeling, flok. Flt. partar. páskamorgun [påskamårgön], hak., påskemorgen, første påskedags morgen.

páskir [påstšir], huk. flt., påske.

páskavetur [påskaveetor], hak.. vinter ved påsketid, i talemåden: jólasummar verður páskavetur, sé jólasummar.

páskavika [påskavīka], huk., påskeuge.

passa [passa] (að), udso., 1) passe, passe sig, semme sig, p. seg, bedre sáma, søma (seg); 2) passe, være passende el. tilpas (uv. og med hf.), bedre hóska, falla; passe sammen, p. saman, sé hóska; 3) passe, kunne passe el. bruge, bedre nýta; 4) afpasse, indrette passende, bedre máta; 5) passe, passe på, vogte; p. uppá: tak tú hetta rúnarkelvið og passa væl uppá (pas vel derpå) SK. 40, 33; bedre ansa (ansa eftir), akta (eftir), sita hjá, gáa (eftir, um); forældede ord i denne betydn. ere goyma, gæta; — passe, pleje, have omsorg for, bedre røkta, fjálga (um).

passaligur [passalior], to., passende, til pas; jf. lag ligur.

passuligur [passolīor], to., — passaligur.

patriarkur [patria rkor], hak., patriark. Flt. patriarkar.
pátrúni [påatrůuni], hak., tro, hvad man tror på, illur er tín p. FA. 164, 16; nu vistnok kun lig det almindeligere

pátrúgv, overtroiske forestillinger. If. on. átrúnaðr.

pávi [påavi], hak., pave. Flt. pávar.

peika [pai ka] (aō), udso., pege.

pengar [pængar], hak., flt., penge, sammentrækn. af peningar, sé peningur.

peningaleysur [peeningalæi'sor], to., som mangler penge, uden penge.

peningaløn [peeningaleen], huk., pengeløn.

peningur [peeningor], hak., 1) penning, ganske lille pengestykke, i dagl. tale nu kun bevaret i ganske enkelte forbindd., som: ikki røra el. gera penings verk, ikke bestille
det allerringeste (ikke for en skillings værdi); 2) penge
(— fit. peningar, pengar), nökta ein við pening, sé nökta.
Flt. peningar, hyppigt sammentrukket til «pengar».

penta [pæ nta], huk., 1) (løselig) sammenhæftning; 2) stykke tråd, hvormed en løselig sammenhæftning foretages. Fit.

pentur.

penta [pæ'nta] (ad), udso., 1) hæfte løselig (med tråd);
2) digte, lyve.

perla [pærla], huk., perle. Flt. perlur. perluband [pærloband], ik., perlebånd.

perma | pærma], huk., bogbind. Flt. permur.

pesja [pessja], huk., stort stykke sammenhængende uld; i kvadene også uldent dækken: breiðir á við miklari væli pesjur teirra beggja Corp. Carm. Fær. X, 200, v. 178.

petta [pæ'ta] (aö), udso., brække el. skære i små stykker, p. sundur.

petti [pæ t1], ik., lille stykke. Flt. pettir.

pida [pīja] (ab), udso., pille kod af ben, p. bein, pille ben.

Jf. pada.

píl [poil], huk., — pílur. Flt. pílir. Også píla, huk. pílari [poilari], hak., (fritstående) pille, søjle i en bygning FA.

62, 15; hjørnestolpe, alm. kaldet hornstavur. Flt. pilarir. pilgrimur [polgroimor] og pilagrimur [pīlagroimor], hak., pilegrim. Flt. -ar.

pilka [pi ka] (að), udso., pille, plukke, pille ud el. fra hinanden, p. burtur úr, p. sundur.

pillar(1) [pıllar(1)], hak., - pilari; FA. 143, 29. Flt. pillarir.

piltur [pi'ltor], hak., pilt, (lille) dreng. Flt. piltar.

pílur [poilor], hak., pil (skudváben). Flt. pílar. Også píl, píla, huk.; flt. pílir, pílur.

pína [poina], huk., pine. Flt. pínur. Jf. pínsl(a).

pina [poina] (nd), udso., pine, plage.

pinkulitil [pi nkoloitil], to., ganske lille, lille bitte.

pinsl [poi nsl] og pinsla [poi nsla], huk., pinsel, pine. Flt. pinslir, pinslur.

pípa [poipa], huk., pibe, rør, spec. a)—látupípa, blæserør, fløjte, b) tobakspibe. Flt. pípur.

pipar [pīpar], ik., peber.

piparargur [pīparargor], to., i højeste grad arrig, rystende af arrigskab.

pipra [pīpra] (að), udso., bæve, ryste, skælve.

pípuleggur [poi'polæggor], hak., rør på en pibe (kridtpibe). pípustokkur [poi'postå' kor], hak., pibefoderal.

pisa [pīsa], huk., sofugls unge. Flt. pisur.

pjak [pjæak], ik., 1) puslen, puslen uden synderlig fremgang; 2) sendrægtighed; 3) en, som pusler meget og får lidet udrettet; langsomt og sendrægtigt menneske. Flt. (i betydn. 3) pjak. Også i formen pják.

pjaka [pjæaka] (að), udso, 1) pusle uden synderligt resultat, títt við hondum pjakar, pusler travlt med hænderne FA. 286, 8; også pjakast, pjakast við okkurt; 2) være langsom og sendrægtig i sin gærning. Også i formen pjákast.

pjakutur [pjæakotor], to., langsom (med hensyn til udførelsen af noget), sendrægtig.

pjökin [pjoetšin], to., omhyggelig for at samle småting, på-

passelig.

plaga [plæa] (að), udso., pleje, have for skik, være vant til. plaga [plaava], huk, plage.

plagg [plagg], ik., klædningsstykke. Flt. plogg.

planki [plantši], hak., planke, nyere ord; jf. boro, bræt, tynd planke. Flt. plankar.

pláss [pláss]. ik., plads, sted. Flt. pláss.

plástur [plåstor], ik., plaster. Flt. plástur.

pleirur [plairor], hak., stor og klodset fod. Flt. pleirar.

Hertil udso. pleira (ao), træde tungt og klodset.

plógv [plægv], ik., 1) plovhøvl (til at udskære fals med), nu også plóghövul; — i spec. betydn. jærn i en plovhøvl (— plógjarn); 2) falsen(e) i et bræt; 3) plov (til jordplejning), i denne betydn. alm. som huk.-ord. Flt. plógv (og i betydn. 3 plógvir, huk.).

plæga [plæa] (að), udso.. sé plaga.

pløga [ploa] (gd), udso., 1) skære fals i, false, tilskære med plovhøvl (plóg v, plóg hövul); 2) pløje (jorden med plov). pløging [ploa]ing], huk., 1) falsning, tilskæring med plovhøvl:

2) udskåren fals; 3) pløjning. Flt. (i betydn. 2) pløgingar. poki [poetši], hak., i talemåden: hann er ikki hvönsmans p.

han lader sig ikke så let narre.

pokur [poskor], huk. fit., børnekopper.
pollamjörki [pådlamjörtši], hak., tåge, som ligger langs henad søen ind i bugterne og gennem dalstrøgene og dækker den nederste del af fjældene, medens luften foroven er klar; sé pollur.

pollur [pådlor], hak., lille, rund bugt (med smalt indløb), nór; bugt, udenfor hvilken der er et rev el. forhøjning; Svabo har oversættelsen en fra søen indgående dal. Flt. pollar.

porta(r)dyr [på rtadīr], huk. fit., dør i portabning, port FA. 181, 19.

portur [på rtor], ik., port. Flt. portur.

posi [posi], hak, pose. Flt. posar. postalín [påstaloin], ik., porcelæn.

pota [poeta] (ab), udso., stikke, rage; p. tenn (= steyta tenn), stange tænder.

pottabrot [på tabroet], ik., potteskår. pottamål [på tamåal], ik., pottemål.

pottur [på tor], hak., 1) gryde (potte alm. kaldet bukka, jf. landbukka); 2) pot som mål. Flt. pottar.

prál [pråal], ik., pral, praleri. Bedre: geip, skról, reyp. prála [pråala] (að), udso., prale. Bedre: geipa, skróla. revpa. pranga [pranga] (ab), udso., prange; (digt.) udbrede, el. strø noget som pranger, silki og so perlur var eftir veginum prangao FA. 194, 28. Nyere, indført ord. prektigur, prektugur [præktijor, -ovor], to., prægtig: nyere ord, kan erstattes af f. eks. prýðiligur (prúður). fagur (-ligur) og (som første sammensætningsled) avreks-, frágerðar-, fráskila- (udmærket, ypperlig): i poesi: dýrur, búgvin, *glæstri-. prenta [præ'nta] (ad), udso., prente, trykke. pressa [præssa] (ao), udso., presse. Jf. farg. prestagardur [præstagæaror], hak., præstegård. prestbátur [præs(t)båator], hak., båd, hvori en præst befordres. prestakona [præstakoona]. huk, præstekone. prestur [præstor], hak., præst. Flt. prestar. pretta [præ'ta] (ad), udso., opirre, stikle, gøre vred, p. ein við nökrum. prettin [præ'tin], to., som holder meget af at stikle, lastende, vigtig. prika [prīka (aŏ), udso., prikke, stikke; også brugt i overført betydn. prikke, give stikpiller. prikkur [prikor], hak., prik, punkt. Flt. prikkar. prippin [pripin], to., vrippen, hastig til at blive fornærmet. pris [proi's], ik., pris, lov, berømmelse; jf. prisur. prisa [proi sa] (ab), udso. med gf. og hf., prise, love, berømme; i poesi også undert. med ef.: hesin sami búni brandur prisar min so vida, dette samme prægtige sværd fører min berømmelse vidt omkring FA. 164, 6 f. prísur[proi sor], hak., 1) pris, fastsat værd; 2) pris, anseelse; -(* og digt.) berømmelse, jf. prís. Flt. (i betydn. 1) prísar. prógy [prægv], ik., mærketegn, bevis, bera p. um, afgive bevis for, vidne om FA. 351, 18. Flt. prógv. Jf. vápn aprógy, vitnisprógy, prógva [prægva] (að), udso., bevidne, bevise. prónur [prounor], hak., stor knappenål, fæstenål. Flt. prónar. prúdur [průuor], to., 1) prud, som har smukt udseende og rank holdning; 2) herlig, prægtig. prukka [pro'ka], huk., lille kæp, lille stav. Flt. prukkur. prýda [proija] (dd), udso., pryde, smykke. prydi [proiji], huk. (og ik.), 1) pryd, prydelse; skønhed, forskønnelse; 2) (* og digt.) pris, hæder, ære FK. 96, 8.

Flt. prýdir.

 $\mathsf{Digitized}\,\mathsf{by}\,Google$

prýdiligur [proijilīor], to., prydelig, pyntelig, prægtig, herlig. prydiliga [proijilia], bio., prydeligt, pynteligt, prægtigt. prædika [præadika], huk., prædiken. Flt. prædikur.

prædika [præadika] (að), udso., prædike.

prova [proeva] (ab), udso., prove SK. 125, 60. Nyere ord; bedre royna, freista el. froysta.

púki [půutši], hak., djævel, trold SK. 129, 109; púkin. fanden, djævelen. Flt. púkar.

púl [puul], ik., besvær, strabads.

pund [pond], ik., pund, = 2 merkur (sé mörk). Flt. pund. pungur [pongor], hak., pung, spec. pengepung. Flt. pungar. puntur [po'ntor], hak., tærning i toj. Flt. puntar. Heraf

to. puntóttur [po ntotor], tærnet (om tøj).

purka [po'rka], huk., 1) so, = súgv; 2) skælmsk og listigt fruentimmer (jf. dansk svinepolisk); 3) forreste (nederste) led på et dyrs klov (det mellemste led kaldes jallur, det øverste kongur - i den leg. som hedder: at kasta kongar). Flt. purkur.

purkutur [po'rkotor], to., skidenfærdig.

purpur [po'rpor], ik., purpur.

purpurklædi(r) [porporklæaji(r)], ik. flt., purpurklæder. putl [potl], ik., 1) syslen med pillerier; 2) småtteri, pilleri. putla [potla] (ab), udso., sysle med småt arbejde, med pillerier. Også putlast (við nakað).

puts [pots], udråbso., anvendt ved noget pludseligt indtræffende

(av! for pokker!) FA. 399, 25.

*pútusveinur [púu'tosvainor], hak., skøgesøn, horeunge FA. 171, 26.

pylsa [pi'lsa], huk., pølse, blodpølse. Flt. pylsur. Bedre blóðmörur.

pynta [pinta] (ab), udso., pynte FA. 409, 16; nyere ord, bedre: prýda um, jf. búgva út, skarta (pynte sig). -Hertil navneo, pynt, ik., pynt (bedre: skart, skreyt).

R.

rá [råa], huk., rå, sejlrå. Flt. ráir.

ráð [råa], ik., 1) råd, tilrådelse, leggja e-m ráð, give en råd; spyrja til råds [råts], spørge til råds; 2) overvejelse, rådslagning; beslutning; (nu spec. digt.) leita råö viö ein (el. e-m), søge råd hos en, rådføre sig med en, også (digt.): leita ráða við ein el. e-m; taka ráð, taka til ráða (el. rádar [ef. flt.]), tage en beslutning, hvat hevur hann til ráða tikið, hvilken beslutning har han taget FA. 211,

11: hvat ráð eru nú at fáa, hvat er nú til ráðar at taka. hvad er nu at gøre, hvad skal man nu gribe til: - plan, anslag: hvat tev skuldu til råða få, hvilken plan, hvilket anslag de skulde finde på FA. 217, 4, hon var í ráðum vond, hun var ond i anslag FA, 217, 8; 3) råd, middel (hjælpemiddel), udvej for noget; også leilighed, udvei til noget, um tab verdur ráb, hvis der bliver råd el, leilighed; seint manst tú, Hjördís, fáa til tey ráð (finde udvej til, blive i stand til) SK. 4, 12 (fáa tey ráð til » for: fáa til tess ráð); 4) råd, omstændigheder, vilkår; evne. udkomme: spec. økonomiske omstændigheder. økonomisk evne, formue; 5) radighed, mundighed, magt (if. vald). síðan hevði Sjúrður ungi fyri Holmgörðum ráð, siden rådede (herskede) den unge Sigurd over Holmgårde SK. 119. 60. à Torkili havi eg einki ráð, over Torkel har jeg ingen radiahed el. magt FA. 22, v. c; hava rao á, have myndighed over, have magt til; fyri tað skalt tú Sjúrður ungi missa lív og ráð (miste liv og herredømme) SK. 97, 65; 6) (sjæld.) parti, giftermål, også (sjæld. og digt.) tilbud om giftermål: mangt man min sæla dóttir slíkt hava ráð FA. 307, 9 f. Flt. ráð.

ráda [råa] (nut. ent. ræður, fort. ent. *ræð og (nu) ráddi, fort. fit. *ræðu og (nu) ráddu, fort. tillægsf. *ráðið og (nu) rátt), udso., 1) rade, give rad, r. e-m nakao, r. e-m til nakao, rade en til noget; 2) overveje, rådslå (if. ráðast); aftale, beslutte, r. (nakao) av (= gera av), afgøre, beslutte, tage endelig beslutning; 3) råde, tilvejebringe, f. eks. i udtr.: r. e-m bót. hiælpe en. redde en FA. 40, 9; 4) forårsage, volde (efter forudgående beslutning), helst digt., r. deyða: tú skalt hans deyða ráða, du skal volde hans død FA. 69, 30; 5) råde, udtyde, r. dreym, råde (tyde) en drøm; 6) (med hf.) råde (over, for), have rådighed (herredømme, magt) over, også alm.: r. yvir el. fyri (med hf.); herske; r. sær, styre sig, beherske sig; 7) i poesi ofte blot omskrivende (med navnef. med el. uden «at»): tá hann ræð teir at kenna (da han kendte dem) FK. 45, 70, skeggið ræð at prýða meg (skægget prydede mig) FK. 92, 79, hann ræður fyri hinar svara (han svarer for de andre) SK. 47, 123. — Med fho. (og bio.): r. á ein, gå løs på en, angribe en, - ráðast á; r. av, sé ráða 2; r. fyri, sé ráða 6; r. til (nakað), give sig i færd med, forsøge noget, nu sjæld., nú vil eg r. til uppgongu á drekan, nu vil jeg give mig i kast med, gøre forsøg på at bestige drageskibet Fær. Saga kap. 18. s. 75: (upers.) r. um. gælde.

gælde om, være af vigtighed, tá ræður um at rógva, da gælder det om at ro FA. 337, 6. — Middelart ráðast: ráðast um nakað, rådslå om noget (også samráðast, rådslå i fællesskab); ráðast á ein, gå løs på, angribe, anfalde en; ráðast á hendur, komme i håndgemæng, komme op at slås FK. 124, 41, også: ráðast á hondum, mest alm.: ráðast hondum, ráðast hondum saman.

rádagerd [råadžeer], huk., rådslagning, beslutning, anslag, hann visti ei av svikunum, teir hövdu í r., han vidste intet om de svigefulde anslag, som de havde i gær(d)e SK. 34, 208. roynd í r., prøvet (erfaren) i listige el. onde anslag SK. 41, 52. Jf. rádgerð.

rádagódur [råagouor], to., forstandig og god til at give råd.

rádaleysur [råalæisor], to., rådløs, rådvild. Jf. ráðleysur. rádamaður [råamæavor], hak., mand, som er dygtig til at

give råd, klog og erfaren mand.

rádgerd [råadžeər], huk., = rádagerð; (digt.) ráda r., give gode råd, lat tær ráda r. í vanda SK. 71, 1.

radid [ræaji], bio., flydende, uden standsning, lesa r., kunna nakað r. (flydende, ordret).

ráðiligur [råajılīòr] og ráðuligur [råavölīòr], to.. 1) forstandig, gammelklog (jf ráðusligur); 2) rådelig, tilrådelig.

ráðin [råajın], to., som giver gode råd, klog og erfaren; meget alm. i bestemt form: hin rád ni, den erfarne gamle, (ved opmuntrende tiltale) erfarne gode gamle, også raske el. snilde fyr.

ráðleysur [raalæi sör], to. Også ráðaleysur.

ráðloysi [råalåi's1], ik, rådløshed, rådvildhed, også modløshed, r. í huga. Også ráðaloysi.

rádu(s)liga [råavo(s)līa], bio., forstandigt; gammelklogt, tosa (tale) r.

ráðusligur [råavóslīór], to., gammelklog.

ragga [ragga] (a0) udso., gå langsomt og med besvær.

rak [ræak], ik., væge (i lys, i tranlampe, .kola.). Flt. rak.
rak [ræak], ik., udtærethed, magerhed (skindmagerhed), koma
upp i r., blive skindmager.

rak [ræak], to. (ubejeligt), udtæret, mager (skindmager).

Jf. soltin.

rak [ræak], fort. ent. af reka.

raka [ræaka] (að, fort. rakti og rakaði, fort. tillægsf. rakt og rakað), udso., ramme, træffe (noget. som man sigter på), også træffe, støde på; tilíka rakar tú ferð, en

lignende skæbne får du, på samme måde vil det gå dig SK. 121, 10; — r. \acute{a} (med $gf_{.}$) = raka; r. vi \acute{b} (med gf.), træffe el. støde på, hitte, eg rakti við hann.

raka [ræaka] (aō), udso., 1) rage, samle sammen, skrabe sammen: r. hoyggi, rive hø, samle hø med rive, også blot: raka; (uegl.) r. til sin, r. inn undir seg. rage til sig: 2) rage, rode; 3) rage, afrage (skæg, hår), barbere; r. sær., rage sig, barbere sig.

rakk [ra'k], fort, ent, af rökka, = rökk.

rakki [ra"tši], hak., hund, spec. hanhund; sjæld. Flt. rakkar. rakna [rakna] (að), udso., 1) gå løs, opløses, trevles op, spec. om strikket toj, r. upp; sml. dragna (under draga). som spec, bruges om oplesning af en knude; if, rekia; 2) komme til besindelse igen, komme til sig selv (efter besvimelse), i forbind.: rakna við; også vågne op, blive vågen (om en, som sover fast), r. viö; 3) rettes op (for rættna). rakstrarbátur [rakstrabåator], hak., en af de både. som

drive en hvalflok (grindehvaler).

rakstrarmadur [rakstramæavor], hak., mand, som deltager i drivningen af en flok får fra fjældet til fårefolden (fiallgonga); mand, som deltager i jagt på el. drivningen af en flok grindehvaler.

rakstur [rakstor] (gf. rakstur), hak., 1) drift, driven, drivning, spec. sammendrift, drivning af får el. grindehvaler; ikki fáa r. á seyð, grind, ikke kunne få får el, grindehvaler drevne (de første ind i folden, de sidste ind i bugten). nú kom betri r. á grindina, nu kunde de bedre drive hvalflokken, nu begyndte hvalflokken at gå villigere FA. 399, 9 f.; også bådens driven med strømmen; 2) vejstrækning, ad hvilken man driver f. eks. en flok grindehvaler; også. det stykke vej, man lader båden drive for strømmen fra fiskepladsen (mið), indtil man ror igen til denne; 3) (flok) får, som drives på én gang fra fjældet til fårefolden (alm. gonga), flok på 100 får. Flt. rakstrar. Jf. reka. ráma [råama] (ar. rámti og rámaði, rámt og rámað), udso., ramme, træffe.

ramliga [ramlia], bio., stærkt, forsvarligt, med kraft og eftertryk,

rammi [rammi] og rammur [rammor], hak., hånd med udstrakte el. udspilede fingre. nu næppo bevaret uden i udtr.: liggja el. detta fram eftir rommum (også: fram eftir rammanum), ligge el. falde forover, næsegrus (if. detta á grúgvu, fram eftir grúgvu). Jf. on. hrammr og no. ram. ramur [ræamor], to., 1) ram, stærk, kraftig, dygtig; tíkin er ramast í tonnunum, tæven er flinkest i tænderne; ramar rúnir, ramme runer, kraftige (kraftigt virkende) runer FA. 72, 22, ramar illgerningar, ram (kraftig) trolddom SK. 42, 56; — djærv, rask; 2) (meget) udpræget, meget slem, durkdreven, r. tjóvur, fuldendt, durkdreven tyv; 3) (om lugt, smag) ram, skarp, stram, bitter, r. smakkur; 4) skarp i tale, uforskammet; 5) r. á málinum, grov i mælet, grovmælet.

rán [råan], ik., ran, plyndring, rov, ranet gods. Fit. rán.

rand [rand], huk., sé rond.

*randargny [randargnoi] ik., kamp, strid (skjoldegny) SK.

4, 13, reið hann tá í r. SK. 11, 91. digt.

*randarsol [randarsoul], huk., synes egl. at betyde skjold-sol a: skjold (rond i kvadene = skjold); også om solen: hon er fagrari enn r. SK. 59, 1 (omkvædet). digt.

ranga [rænga], huk., vrange, vrangside.

rangur [rængór]. to., 1) vrang, med vrangsiden ud, vrænget;
2) vrang, bagvendt, forkért; 3) falsk, urigtig, tá svóru teir rangar eiðinar tvá, da svore de to vrange el. falske eder FA. 103, 24 f. — Ik. rangt også som bio.

rangvörgur [rænvörgör], to., 1) med vrangsiden ud; 2) bag-

vendt, forkért.

rangvidadur [ræŋvījavor], to., (om træ, tømmer) forvreden, med årer, som gå uregelmæssigt ud til siderne.

rann [rann], ik. (og huk.), bolig, hus FK. 138, 80, kun forekommende i kvadene, jf. álvarann. — rann (ik.) findes nu i dagl. tale brugt om spektakel af små børn.

rannsaka [rainsæaka] (ad), udso., ransage, undersøge.

rannsakan [ra'nsæakan], huk., ransagning, undersøgelse.
rannsókn [ra'nsökn], huk., undersøgelse.

ránsmadur [rå nsmæavor], hak., ransmand.

rapa [ræapa] (að), udso., styrte ned, falde ned, rapar í fjalli sum stein FA. 19, 13, niðurrapaður garður, nedstyrtet gærde; alm. rapla.

rás [råas], huk., smal sti, spec. smal sti, hvor fårene gå el. ad hvilken de blive drevne, seyðarás; ræsa (st) seyð, drive får efter rás (om et andet ræsa sé ræstur). Flt. ræsur.

rasa [ræasa] (a0). udso., 1) falde hastigt, styrte hastigt el. hæftigt ned, niður til botns at r. FA. 288, 25; 2) rase, tage voldsomt på vej (mest om storm, uvejr).

raskur [raskor], to., 1) rask, kæk; 2) rask, sund, som er kommen sig af sygdom.

rassa [rassa] (ad), udso., bringe noget i worden ved at vælte

sig derpå (med rassur) el. ved at sidde urolig, r. seingina niður, bringe sengen (sengklæderne) i uorden: middelart rassast, sidde urolig, idelig forandre stilling (siddende el. liggende).

rassur [rassor], hak., ars, bagdel. Flt. rassar.

rastur [rastor], to.. sé ræstur.

ráur [råavor], to., 1) rå, ukogt; 2) rå, ubehøvlet.

ravnur [ravnor], hak., ravn. Flt. ravnar. Sjældnere ord for ravn er gorpur.

redda [rædda] (aö), udso., redde. Bedre bjarga (frelsa). regla [rægla], huk., række ord el. bogstaver, linje. Flt. reglur.

reglubeinur [ræglobainor], to., retlinjet, med lige linjer. regluvillur [ræglovidlor], to.. som tager fejl af linjerne, tú fert regluvillur, du springer (en eller flere linjer) over.

regn [rægn], ik., regn.

regna [rægna] (að), udso., sé rigna.

regnmikil [rægnmītšil], to., regnfuld, rig på regn, r. vetur, regnfuld vinter.

reid [rai], huk., riden, ridning, ridt; i ef. • reidrar • for «reiðar», jf. reiðrarhestur.

reid [rai], fort. ent. af ríða.

reid [rai] og reida [raija], huk., i udtr.: til reiðar, til reiðu, til rede, parat.

*reida¹ |raija] og reidja [rad'dža] (að), udso., sé reiggja. reida² [raija] (dd), udso., 1) rede, udstyre, r. til, tilrede, r. út; r. borð, dække bord (= borðreiða); 2) rede, berede, tilberede, r. (nakað) til; rede seng (r. song), alm.:

r. upp; 3) udrede, udbetale, sé greiða.

reida³ [raija] (dd), udso., (lade ride) føre på hesteryg, transportere en byrde (i kløv, sé klyv) til hest, føre tørv. gødning, tang hjem på hesteryg FA. 391, 29, r. torv (tørv) el. blot «reiða».

reidi [raiji], huk, vrede, hyppigt i kvadene, i dagl. tale mere alm. vreiði.

reidi [raiji], ik., udrustning, tilbehør, spec. takkelage.

reidrarhestur [rairahæstor], hak., ridehest.

reidskapur [rai'skæapor], hak., redskaber, tilbehør (værktøj), i kollektiv betydn.

reidsla [rai sla], huk., 1) transport på hesteryg, spec. transport af torv (el. godning, tang); 2) det læs torv (godning, tang), som på én gang transporteres hjem til hest. Flt. reiöslur.

reiduliga [raijolīa], bio., 1) fuldstændig, ganske, foran to. og bio: 2) redeligt, ærligt.

reiduligur [raijolīor], to., redelig, retskaffen.

roidur [raijor], ik., rede, fuglerede. Flt. reidur.

reidur raijor, to., vred, hyppigere vreidur. Jf. illur.

reiggja [rad'dža] (ad), udso., 1) svinge i vejret, svinge. sína jarnstong at ·reida · FA. 226, 7, (med hf.) risin reiggjaði jarnstongini FA. 226, 14, Sjúrður ·reiðjar · svörð umkring SK. 90, 49; r. við (nökrum), svinge (en genstand, i reglen truende el. til slag), r. við stavi, svinge staven; sætte i svingende bevægelse, svinge frem og tilbage; 2) være i svingende bevægelse, gynge (i tov).

reika¹ [rai ka] (a0), udso., vanke om, vandre, r. á fold SK. 5, 27, spasere, hann reikaði um bygdina, han spaserede rundt i bygden FA. 424, 34; r. um, vanke,

stryge om.

reika² [rai'ka] (að), udso., skille håret, r. hárið; hyppigst i udtr.: r. sær, rede sig skilning.

reiking [rai'tšing], huk., skilning, skillelinje i håret. Flt. reikingar. Også reikur; flt. reikir.

reim [raim], huk., rem. Flt. reimar.

rein [rain], huk., agerrén, kant på et stykke ager, kant på langs ad teigur (strimmel mark, omgiven af græfter); afgraves ved jorddyrkning (på steder med dyb jord) til at brede over den udspredte gedning. Fit. reinar.

rein [rain] fort. ent. af rina.

reinavelta [rainavæ'lta], udso., omgrave og bearbejde jorden ved bl. a. at afgrave «reinar», sé nærmere under rein. Jf. flagvelta, tvörvelta.

reinligur [rainlijor, rain-], to., renlig.

reinsa [rainsa, rainsa] (ab), udso., rense (både egl. og

uegl.); jf. reinska.

reinska [rai nska, rai nska] (að), udso., 1) rense, gøre rén; 2) gøre ryddelig, oprydde; 3) blotte, berøve, r ein fyri nakað.

reinur [rainor], to., 1) rén, ikke snavset; 2) rén, ublandet, klar; 3) rén, ryddelig, uden mødende hindringer, f. eks. om sø, hvor ingen skær er; 4) rén, uskyldig, ærbar; hann er r. fyri tí, han er uskyldig i den henseende.

reip [rai'p], ik., reb. Flt. reip.

reis [rai's], fort. ent af rísa.

reisa [rai sa], huk., 1) rejse (nyere betydn., mere opr. fer ð);
2) gang (ved optælling), alm. kun: tvær reisur, to gange,
tríggjar reisur, tre gange, sjældnere ved højere tal, jf. fer ð.
Flt. reisur. Sjælden reis: eina reis í ævini Corp. Carm.
Fær. I, 286, v. 101.

reisa [rai sa] (st), udso., 1) få til at risa (stå op), rejse, oprejse, hæve, r. upp, r. torv, sætte tørv overende, r. seg (upp), reise sig op; r. sjógy, sætte søen i oprør (f. eks. om vind), streymurin gekk nú í ættina og reisti sjógy, strømmen gik nu i vindretningen og satte søen i oprør FA. 413. 21 f.; 2) rejse, opføre, oprette; 3) rejse, sætte i gang, r. undir nakao, påbegynde, foretage el. vove noget; 4) (nyere betydn.) a) rejse, drage afsted (rettere fara), Högni reisir á ferð SK. 41, 52, og b) være på rejse (rettere ferðast).

reiv [raiv], ik., svøb, barnesvøb. Flt. reiv.

reiv [raiv], fort. ent. af riva.

reiva [raiva] (ab), udso., svøbe, lægge et barn i svøb.

reivabarn [raivabadn], ik., svøbelsebarn.

reivlingur [raivlingor, raiv-], hak., = reivabarn.
rek [reek], ik., driven (for strem), á reki (drivende om på søen) FK. 136, 62 Jf. reki.

reka [reeka] (rak, róku, rikið), udso., A) indv., 1) drive, r. seyō (får), r. grind; jage; fordrive, forjage, r. burtur, út; 2) drive, støde, slå med kraft, r. nagla (seym) inn, slå en nagle (søm) ind (med kraft); 3) (uegl.) drive, kaste, i en del udtr.: r. nevan á nasarnar á e-m. give (drive) en et næveslag på næsen, r. spott á ein, spotte en, forfølge en med spot FA. 308, 2; - r. aftur, vrage, forsmå, jf. afturrikin; r. e-m nakað fyri, r. nakað fram fyri ein, forekaste (hånende bebrejde) en noget; 4) udføre, udrette, i udtr.: r. örindi, forrette ærinde, alm. om hunde, f. eks.: hundar r. annans örindi. sende børn i by og gå selv, udrette noget dårligt, teir (seyðahundarnir) kendu á sær, at ... teir henda dagin skuldu r. manna örindi, de (de ved drivning af får benyttede hunde) følte el. havde færten af, at ... de denne dag skulde forrette ærinde, gøre tjeneste for mændene FA. 417, 10 ff.; - nú skal taka tann dýra dúk, allan í gulli r. (indvirke den helt i guld) FA. 68, 22 f.; B) uv., drive (for strom el. vind), r. upp, drive op på land; tao rekur ikki, strømmen har ikke magt til at drive båden, tab rekur norð(ur), strømmen driver mod nord, hann (tab) rekur av nordi, skyerne drive for nordenvind.

rekatari [reekatæari], hak., tang, som driver op langs med strandbredden.

rekavidur [reekavijor], hak., drivtømmer.

reki [restši], hak., hvad der driver om på søen el. op på land,

vrag, drivtemmer, spec. drivende el. ilanddreven stok, bjælke. Flt. rekar.

rekja [reetša] (rakti), udso., opvikle, trevle op (strikkede ting), r. upp.

*rekki [ræ tši], og rekkur [ræ kor], hak., kæmpe FK. 3,

rekkjuváð [ræ"tšövåa], huk., uldent sengetæppe (brugt for over- el. underdvne).

rembast [ræmbast] (bd), udso., strække sig, strække lemmerne.

remsa [ræ'msa] (að), udso., ramse, opramse; også alm. ramsa. Hertil navneo. remsa el. ramsa (huk.), ramse.

renna [rænna] huk., rende. Flt. rennur.

renna [rænna] (rann, runnu, runniö), udso., 1) rinde, strømme, om vædske, jörð við eitri rennur, jorden flyder med edder SK. 109, 46; 2) smelts fra fast tilstand gå over til flydende, so rennur tú í smiðju hans. sum vart tú skyggið vax, således smelter du i hans smedje, som var du gennemsigtigt voks SK. 83, 37; (om spæk, som, smeltes) r. væl, give megen tran; 3) løbe, rende, fare hurtigt, jf. leypa (springe); 4) vokse hurtigt op, gro (spire) hurtigt op, r. upp; r. saman (saman-aftur), gro sammen, gro til igen; b) (om solen) rinde, stige op, stå op, jf. sólarrenning; 6) (uegl.) rinde o. l., i en hel del udtryk: tao rann mær i hug (huga), jeg kom til at tænke på, det randt mig i hu (faldt mig ind), nú rann henni illt i sinni, nu randt hende ondt i sinde SK. 29, 153, modi av honum rann, trætheden forlod ham SK. 118, 52, letur reidi r., giver vreden frit løb FK. 78, 46; e-m rennur týður, týða(n) til ein, en fatter kærlighed til el. godhed for en person ved synet af vedkommende, også efter længere tids fraværelse el. adskillelse gensé og genkende et kært sted el. en god ven, sé týður; hann letur av reiði r., han giver vreden frit løb SK. 121, 11, lata meði r., udhvile sig, puste ud, tao rann á hann, han berusedes, tao rann av honum, han blev ædru.

ronna [rænna] (nd), udso., 1) rende, lade rinde (strømme), gyde, hælde (hurtigt), hann rendi mjólkina í seg, han hældte mælken i sig, drak mælken hurtigt; r. korka aftur yvir steinamosa, give stenmosfarvet tøj et opkog i korkefarve; udgyde, hann mangan sveitan rendi, han udgød meget blod SK. 49, 141; 2) rende, lade løbe, r. eyguni, lade

øinene løbe. skele. rulle med øjnene, sé til alle mulige sider, (med hf.) r. eygum víða, sé sig vidt omkring, r. garn, (ved vævning) rende garn, r. vev, ordne og tillave væven; - (med hf.) lade fare, i en del udtr.: r. medini, puste ud, udhvile sig, r. reidini, stille sin vrede; - mær rendi kenslu á (hann, tað), det forekom mig, at jeg kendte ham (det), også: eg bar el. mær barst kenslu á; 3) rende, stikke, bore (en ting igennem en anden), r. igjögnum, hann rendi knívin í hann, han stak (med magt) kniven i ham, hann rendi tí spjótið í klæðini á barninum, han stak derfor spydet i barnets klæder FA. 361, 13, rennir til hansara við spjótinum, stikker til ham med spydet FA. 437, 30; 4) støde (hæftigt) bort, støde, reiður rendi hann hana burt, vred stødte han hende bort FK, 101, 70, r. ein um koll, støde en omkuld; jf. koyra, fira; 5) sætte afsted i fart, sprænge, gammurin rendi i loftio upp, "gammen" (gribben) skød hurtigt op i luften FA. 57, 9, á Birtingsskógy hann rendi. den (hesten) sprængte afsted til Birtingsskoven SK. 105, 7.

rennari [rænnari], hak., 1) løber, spec. landstryger; 2) digt. om ganger, hest (= gangari) Corp. Carm. Fær. I, 324,

v. 328. Flt. rennarir.

rennil [rænnıl], hak., rund brikke på håndtén og på rokketén. Flt. rennlar.

renningarlop [rænningaloep], ik., stærkt løb til et spring, tilløb, gera sær r., tage tilløb (til et spring).

rennukavi [rænnokæavi], hak., våd sné, tøsné. Også slettingur, vátaslettingur.

rennvátur [rænvåator], to., drivvåd.

rensi [ræ'nsi], ik., renden, løben. Også renning.

revil [reevil], hak., egl. strimmel, alm. liste, smalt og aflangt stykke træ, som ved husopførelse lægges udenpå en sammen-

falsning (fjælesammenfalsning). Flt. revlar.

revla [rævla] (ab), udso., 1) forsyne med revlar (lister, se revil) udenpå sammenføjninger. — 2) danne lysstriber (lysåbninger) i luften, i udtr. som: hann (tab) revlar i (luftini), det lysner, klarer op, hann (tab) revlar i (mjörkanum, ælinum) tågen begynder at sprede sig, det klarer lidt op i bygen. Jf. revil

revlaklæding [rævlaklæajing], huk., beklædning med «revlarudenpå et hus, sé revil. Jf. klædningur (2).

revsast [ræfsast] (að), udso., komme lidt til kræfter igen, blive lidt bedre (om et meget sygt menneske), r. við; ikki

kraftia.

(især om efteråret).

revsast við, (om en sovende) ikke vågne ved stærkt bulder.

Også remsast. Jf. on. og isl. hressast. revur | reevor], hak., ræv. Flt. revar. reydargull [ræijargodl], ik., rødt, ægte (rent) guld. revdargullband [ræijargolband], ik., bånd af reyðargull. reydargullhjálmur [ræijargoltšálmór], hak., hjælm af revðargull. reydargullkransur [ræijargolkra'nsor], hak., krans af revoargull. reyðargullstólur [ræijargolstoulör], hak., stol af reyðargull. revdhani [ræihæanı], hak, i talemåden; nu gelur r. i evstri. nu er solen ved at stå op. reydi [ræiji], hak., blomme i æg, eggjareyði (æggeblomme), modsat hvíti (hvide). Flt. reyðar. reydhærdur [ræihardór]. to., rødhåret. reydskeggjutur [ræi(s')šæd'džótór], to., rødskægget. revour [ræijor], to., rød. reyk [ræi'k], fort. ent. af rúka. reykur [ræi'kor], hak., kam på hane el. høne. Flt. reykir. reyn [ræin], ik., nøgen og øde stenstrækning; ofte om en højtliggende og stenet strækning; alm. som stedbenævnelse: «uppı á reyni», Reynsatindar (på Våge), Kirkjubereyn, o. fl. Flt. revn. Jf. isl. hraun. reyp [ræi'p], ik., pral, brovten, snak; også, f. eks. i ravnareyp, om skrål, skrig. reypa [ræi'pa] (að), udso., prale, brovte, snakke. reyst [ræist, ræst], huk., røst, stemme. Flt. reystir. reystiliga, reystuliga [ræistilīa, ræistolīa], bio. = revstliga. reystkempa [ræistšæ mpa], huk., stærk kæmpe, vældig stærk mand. Jf, reystkappi(ipoesi)-tapper helt el. stærk kæmpe. reystleiki [ræis(t)lai tši, ræs-], hak., 1*) tapperhed, raskhed; 2) høj, rank og kraftig figur. reystliga [ræis(t)lia, ræs-], bio., tappert, kækt og kraftigt, mest i poesi. reystmenni [ræismænni], ik., hoj, rank og kraftig mand. reystmæltur [ræis(t)ma'ltor, ræs-], to., højrøstet. reystna [ræis(t)na] (að), udso., blive stærk; blive prud og

reystur [ræistör, ræstör], to., 1) tapper, rask og kæk, i poesi;
— nu alm. 2) høj, rank og kraftig. Jf. vinkulreystur.

ribbingsvedur [ribbinsveevor], ik., koldt og stormende vejr

reyt [ræit], fort. ent. af róta (rjóta).

 $\mathsf{Digitized}\,\mathsf{by}\,Google$

ribbingur [ribbingor], hak., storm og uvejr med kulde; r, í sjónum, bølgeoprør, meget urolig sø,

ríð [roi], huk., hårdt anfald af uvejr, stærkt snefog, gera r., blive uvejr med snefog, slå over i snefog fra regn, hann gjördi r., der indtrådte stærkt snefog; - uegl. (hæftigt) anfald, rio av skotum, anfald el. regn af skud Fær. Saga s. 73; (ríð og fit. ríðir) anfald af véer. Fit. ríðir. riða [rīja] (ruddi), udso., ri, sy (løselig), knytte, filere, r.

net, r. not (fiskevåd); fort. • ruddi • ved formsammenblanding med rvðia.

rida [rīja] (að), udso., stå (ligge) usikkert, vakle, r. á. rída [roija] (reið, riðu, riðið), udso., 1) hvile el. ligge usikkert (svingende snart over til den ene, snart over til den anden side, jf. ridla), vippe op og ned, balancere, f. eks. på et spidst underlag, stokkurin reið tvörtur um steinin, bjælken lå og vippede tværs over stenen, tað ríður í vektini, vægten balancerer; hann ríður ímillum ættirnar, vinden bevæger sig frem og tilbage imellem to verdenshjørner, hann ríður undir útsynningi, vinden er næsten sydvest; eg reið á (at fara), jeg var lige ved at styrte, falde; tað ríður av og á, det tager vekselvis af og til (om sygdom); tað ríður um, det er tvivlsomt; - r. yvir, få overbalance; hann reið aftur opin, han tumlede, faldt således, at han kom til at ligge på ryggen; 2) ride; sidde tilhest, rejse tilhest; (med hf.) r. hesti, ride en hest, (med gf.) r. hest, ride en hest til, ride en hest et sted hen; r. sin veg, sina leið, ride sin vej, (digt., i et omkvæd) skulum vær dalin r. (ride gennem dalen); 3) om handyr, især tyre; springe. *bespringe*.

riddar [riddar], hak., digt. for riddari.

riddari [riddari], hak., 1) ridder; 2) springer i skakspil. Flt. riddarir.

riddaraklæði(r) [riddaraklæaji(r)], ik. flt., ridderklæder. riddaramál [riddaramåal], ik., riddertale, riddersprog.

ridil [rījil], hak., rad, række, flok, opstillet i rad. Flt. ridlar. ridla [ridla] (ab), udso., stå (ligge) usikkert og vaklende,

vakle, rokke frem og tilbage. Jf. ríða 1.

ridu [rījo], fort. fit. af rída.

rikan [roi'kan], bio., egl. gf. ent. hak. (med undfst. «kostin») af rikur, hojlig, strængt, i udtr.: leggja e-m r. við, sætte en hårde betingelser, formane el. forbyde strængt.

rigna [rigna] (nd), udso., regne, jf. regna.

ríkdómur [röigdoumör], hak., rigdom.

ríki [roitši], ik., 1*) magt, herredømme; 2) rige, stat. Flt. ríkir.

ríkidomi [roi^c tšidoomi], ik., 1*) herredømme Fær. Saga s. 39; 2) rigdom.

ríkliga [roiglia], bio., rigelig.

riklingur [riklingor, rig-], hak., hellestynder, skåren i

strimler og derpå tørret.

ríkur [roi kör], to., 1*) mægtig, jf. SK. 3, 1 og SK. 17, 9; 2) rig, som ejer meget; 3) rig, som indeholder el. omfatter meget, mangfoldig; 4) højlig, stræng, kun i ganske enkelte udtr., som: leggja e-m ríkan við (*ríkan* brugt som bio.), sé under ríkan.

rim [rīm], huk., tremme, smal og tynd fjæl, f. eks. i •leypur •

og «hjallur» (sé disse ord). Flt. rimar.

rim [roim], ik., rim, rimfrost.

rím [roim], ik., rim, verserim. Flt. rím.

ríma [roima], huk., vise, digt (heltedigt). Flt. rímur.

ríma [roima] (að), udso., rime, sætte i rim (vers), også digte (jf. yrkja), Ingibjörg hevur os fróðskap kent at r. um reystar dreingir, Ingeborg har lært os (egl. lært os lærdom el. kundskab, nemlig) at digte el. synge om raske kæmper FK. 131, 1; fort. tillægsf. og to rímtur i kvadene — besungen (digtet om), berømt, rímtur av mörgum bragdi, besungen for mangen bedrift FK. 157, 83; ríma seg, rime sig, være rimelig, passe.

rimfrost [roimfrast]. ik., rimfrost.

rimiligur [roimilior], to., rimelig; jf. hugsandi (tænkelig)

og líkindi.

rína [roina] (roin, rinu, rinið), udso., r. við (med gf.), efterlade synligt spor på, have indvirkning på, bide på, ikki r. við, ikke hænge ved, ikke gøre mindste virkning, tað rínur ikki við hann, det bider ikke på ham.

rina [roina] (rein, rinu, rinio), udso., hvine, pibe; også uegl.

pibe, klynkè.

rinda [rında] (ab), udso., 1) fordrive, forjage (i overfort betydn.), tab (a: rúnarkelvið) kann öllum lásum læsa, allar sútir r., den (runestokken) kan lukke alle låse og fordrive alle sorger SK. 40, 34; (med hf.) r. meðini, udhvile sig, puste ud, r. reiðini, befri sig for sin vrede, stille sin vrede (— renna meðini, reiðini); 2) betale, r. skuldina, afbetale sin gæld FA. 376, 25, r. aftur, tilbagebetale.

ringabrynja [ringabrinja], huk., ringbrynje.

ringafesti [ringafæsti], ik., kæde FA. 386, 27. Nydannet ord. ringan [ringan], bio. (egl. gf. ent. hak. af ringur), med lethed, i en håndevending, sagtens, við sínum longu beinum fetaði hann r. vestur um, med sine lange ben kunde han

sagtens skræve (skridte) over på den vestlige (den modsatte) side af øen FA. 349, 6.

ringja¹ [rińdža] (gd), udso., bøje i form af en rundkreds (ring), sammenbøje, r. seg saman, krumme sig sammen, r. seg um (med gf.), danne ring omkring, omslynge, omslutte; fort. tillægsf. ringdur, som er bleven bøjet el. som har bøjet sig sammen (i rundkreds, ring), dannende en cirkel, ringdur um, omslyngende, ormur er ringdur um moynnar sal, ormen (slangen) omslynger møens sal SK.61, 22.

ringja [rıńdža] (gd), udso., ringe (med klokke).

ringla [ringla] (ad), udso., ringle, klingre, rasle.

ringur [ringor], hak., 1) ring, kreds, rundkreds, i ring, i ring, i kreds, slåa ring, forme en rundkreds (til dans), idet alle de dansende tage hverandre i hænderne FA. 432, 18, også: slåa i ring FA. 270, 8; 2) ring, spec. fingerring, orenring. Flt. ringar. Jf. kringur.

ringur [ringor], to., 1) ringe, dårlig, værdiløs; 2) (moralsk) slet, dårlig; 3) meget syg; hava ringa heilsu, have dår-

ligt el. slet helbred. Senere ord.

rinka [righa] (ab), udso., rokke (være i rokkende bevægelse).
rinkusteinur [righostainor], hak., rokkende sten, sten, som
rokker frem og tilbage i søen på grund af bølgebevægelsen
FA. 356, 8.

rinu [rīno], fort. fit. af rina.

ripa [rīpa] (að), udso., 1) afrive (med strygende bevægelse), afslide, spec. afslide kornaks fra strået, ripar nú fangið fullt við korn, han afriver nu kornaks og fylder skødet dermed SK. 141, 15; 2) slynge, slå (hurtigt og kraftigt), slå til, r. til; r. niður, slå ned. fælde; "ripa" også kaste hurtigt, slynge, slænge, jf. sipa.

rippa [ri'pa] (pt), udso., rykke hastigt, rykke, jf. kippa.

ris [rīs], ik., det at rīsa, rejsning, opståen, f. eks. i sólarris (solopgang); også skummen af bølger, pludselig brænding i stille vejr (sé rīsa 2).

rísa [roi sa] (reis, risu, risid), udso., 1) rejse sig, hæve sig, stå op, rísa el. r. upp, r. upp ímóti e-m, også spec.

a) stå op af sengen, r. tíðliga, jf. fara upp, og b) om solen: stå op, árla íð sól upp reis (årle da solen stod op) SK. 89, 41, jf. renna 5 og koma undan, upp;

2) (om sø, belger) komme i oprør, bryde lidt, skumme, sjógvurin rísur; tað rísur á boðanum, det bryder, der er lidt brænding på skæret, tað rísur á bylgjuni, bølgen skummer i toppen, hann rísur upp undir ættina, der kommer pludselig brænding i stille vejr (uppundirris), som

Dig 124 by Google

forbud på en forestående fralandsstorm; også brugt indvirkende (for reisa): vindurin reis el. rísti (uregelm. for: reisti) sjógvin, vinden bragte søen i oprør (heraf igen udso. rísna (að), komme i oprør, blive urolig, om sø); 3) hæve sig i vejret, rage op (frem), skråne opad.

risablóð [rīsablou], ik., riseblod, jætteblod.

risahövur [rīsahoovor], ik., risehoved, jættehoved.

risi [rīsi], hak., rise, jætte, alm. i kvadene; kæmpe, meget høj og stor mand. Flt. risar.

risin [roi sin], to., 1) oprørt, urolig (om sø; også risutur);

2) strid (om hår, uld).

rist1 [rist], huk., vrist (på fod). Flt. ristir.

rist² [rist], huk., rist (til bagning, spec. af drílur, köka).
Flt. ristir.

rista¹ [rısta] (st), udso., 1) ryste, skælve, være i rystende bevægelse; r. við hövdinum, ryste på hovedet; jf. skækæ; 2) ryste, sætte i rystende bevægelse; r. sog, ryste sig;

r. hoyggj, ryste høet ud.

rista² [rista] (st), udso., ridse, skære, riste; r. rúnir, riste (indskære) runer; også flænge, opskære (ved flængning). risting [risting], huk., rystning, udrystning, spec. udrystning af hø.

risu [rīso], fort. fit. af rísa.

rita [rīta], huk., (tretået) måge, røtter. Flt. ritur.

*rita [rīta] (a0), udso., skrive; i nogle kvad. Nu skriva.
riv¹ [rīv], ik., 1) ribbén; 2) rev, smal banke i søen tæt ved land. Flt. riv.

riv² [rīv], ik., 1) riven, riven op; tað kom riv í sjógvin, søen begyndte at blive urolig, at gå højt. 2) som fåremærke: rift, skåren igennem øret på et får.

riva [rīva], huk., rift, revne, sprække: spec. lille bjærgkleft, omtrent — kleyv, mindre end gjógv. Flt. rivur.

riva [roiva], huk., rive, hørive. Flt. rivur.

ríva [roiva] (reiv, rivu, rivið), udso., 1) rive, rive i stykker, r. sundur, sønderrive, tá reiv hann sundur eyga sítt, da lukkede han med anstrængelse øjet op FA. 305, 19; 2) rive, rykke, oprive (r. upp), udrive (r.út); r. út úr sær, sige ligefrem, åbent og djærvt; r. niður, rive ned, rykke ned; 3) rive, kradse, jf. klóra; 4) (uegl.) rive, slide, smerte; 5) r. seg, snakke meget og unyttigt; 6) r. í, (om vejret) klare lidt op, hann rívur í, skyerne spredes ad, tågen spreder sig.

rivadur [rīvavor], to., i forbind. rivad stúv, mærke på fårs øren, sammensat af riv (rift, skåren ned i øret) og

stúv (mærke, som består i, at det øverste af øret er skåret af) FA. 418, 35.

rivjalangur [rivjalængor], to., med lange ribbén.

rivna [rivna] (ab), udso., revne.

rivu [rīvo], fort, flt. af ríva.

*rjóða [rjoua] (rýður og rjóðar, (rjóð), —, roðið), udso.. gøre rød, rødfarvet; også smøre, besudle; sámir tað ei mín búna brand at r. í kvinnu droyra, det sømmer sig ikke at rødfarve el. besudle mit prægtige sværd i kvindeblod SK. 77, 39, sólin fagurt rjóð, solen skinnede fagert, udbredte sit fagre, røde skær (egl. rødfarvede jorden) FA. 73, 3, teir r. saman droyra, de blande blod sammen FK. 110, 1. Jf. roba og rýba.

rjóta [rjou'ta], udso., sé róta.

 \mathbf{ro} [rou], huk., (digt.) = $\mathbf{rog} \mathbf{v}$; SK. 143, 59.

ró [rou], udso., digt. for róg va SK. 143, 65.

róa [roua], huk., sé rógva.

rod [roo], ik., fåreskind, hvoraf ulden er aftagen. Flt. rod.

Jf. rakaroð og roturoð.

 $roda^1$ [rūa] (ad), udso., rodfarve, om solen ved dens opgang, morgenreden; i en del udtr.: sólin rodar í fjöll, solen kaster sit røde skær på fjældene SK. 19, 36, også: sólin roðar á fjöll el. blot sólin roðar, solen står op; tá ið sólin roðar í kav, når solen kaster sit røde skær ned i havdybet FK. 143, 131, tab robar fyri sól, det er lige i daggry, lige før solopgang (om den første rødme på himlen før solopgang) SK. 14, 126.

roda² [rūa] (ab), udso., smøre, indgnide, r. dríl, indgnide et askebagt brød (sé drílur) med æg, smør el. vand, r. köku

(sé köka).

rodi [roeji | hak., 1) rødme, rød farve; 2) røde (morgenel. aftenrøde), spec. morgenrøde; hann setti roban so langt vestur å luftina, morgenrøden bredte sig over himlen så langt vestpå FA. 417, 17.

rodna [rådna] (að), udso., rødme, blive rød.

ródrarskúta [rouraskůu ta], huk., rofartej, førselsskude.

rodsla [råsla], huk., slim og skæl på skindet af fisk.

ródur [rouor] (gf. ródur), hak., roen, roning. ródur² [rouor], ik., ror (på skib) FA. 282, 24. Flt. ródur.

Jf. stýri.

ródurknappur [rouorkna por], hak., rorkop FA. 279, 25. ródursmaður [rouo(r)smæavor], hak., rorsmand, mand, som ror på båd.

rogn | rågn |, ik., rogn (ravn), fiskerogn.

rognfiskur [rågnfiskor], hak., rognfisk, hunfisk, rognkorn [rågnkådn], ik., enkelt æg i fiskerogn.

rógv¹ [rægv], huk., ro, rolighed, stilhed. rógv² [rægv], huk., lille firkantet jærnplade med hul i midten, hvorigennem spidsen af et søm sættes og nittes. Flt. renr

rógva [rægva], huk., indsnævret ende af en fjældstrækning, indsnævring med stejle skrænter ned til havet.

rógyur. Også róva.

rógva [rægva] (rør, róði, rógvið og róð), udso., ro (drive båd frem med årer); også med gf., ro, føre (frem) ved at ro, r. bát, ro en båd; spec. ro ud på fiskeri, drive fiskeri; - r. fram undir (nakad), gore hentydning til, antyde, gøre forsøg på at bringe på bane, pirre ved noget.

rógvast [rægvast] (ad), udso., komme til ro; begynde at komme sig, blive rask; vera rógvandi, være i bedring.

rok [rook], ik., 1) rygen, fygen, hvirvlen, spec. tæt snefald, snefog, = kavarok, hann slær i rok, der kommer en stærk snebyge, dungarok, meget tykt snefog; 2) (i overført betydn.) skylle af skældsord, bebrejdelser og desl.; hæftig og voldsom scene.

rók |rou'k], huk., smal gang i et fuglebjærg, gangbar vej el. afsats (hylde) i et stejlt bjærg; — liggja eftir á rókini, altid ligge hjemme; upp i rokur, i træk, den ene gang

efter den anden. Flt. røkur.

roka [roeka] (ad), udso., fylde således, at der bliver topmål; fort. tillægsf. og to. rokadur, topmålt, fyldt til topmål; - r. í eyga, om kværn: sprude korn op igennem øjet; hann rokar í eyga, han praler for meget.

rokamál [roekamåal], ik., topmál, sé roki.

roki [rostši], hak., top (hvad der er over kanterne i et fyldt kar), topmål.

rokkur [rå'kor], hak, rok, spinderok. Flt. rokkar.

rokna [rakna] (ao), udso., 1) regne, optælle, gore regmstykke; 2) beregne, udregne, r. út; medregne, tage i hetragtning, r. vid, upp i; 3) regne (for), ansé, r. fyri mkad rokning [rakning], huk., 1) regning, beregning, 2) reuntled.

liste over krav. Flt. rokningar.

róku [rou ko], fort. fit. af roke

rókur¹ [rou kor], hak., tå rókur² [rou'kor] hak, rage

*róma [rouma], huk., = romastampur froumasta

med tykmælk i, nu a

rómi [roum1], hak., fløde, tyk fløde.

romm [ramm], ik., rom (spiritues drik).

rommum [rammon], i udtr.: detta fram eftir r., sé rammur el. rammi.

rómur [roumór], hak., 1) højrøstet snakken, høj skrigen el. gråd; støj, larm, spektakel; 2) (* og digt.) kamp, strid, so frægur í róm at ganga FA. 51, 26, tá var r. í hellinum FK. 91, 74; i betydn. 2 også róma, huk. (jf. on. róma).

rond [rånd], hnk., 1) stribe, linje, spec. stribe (på tværs) i tøj af anden farve end selve tøjet; jf. rondutur; 2) rand, kant, også spec. øverste rand af en strømpe el. nederste rand af en trøje (bådsmandstrøje); — i poesi overført om skjold (egl. skjolderand), væl kann randir rjóða FA. 52, 30. Flt. rendur.

rondutur [råndötör], to., stribet, spec. om toj: som har striber påtværs, tværstribet.

rong [rång], huk., stavnsæde, sæde i forstavnen el. bagstavnen i en båd. Flt. rengur.

rongutoft [rångötåft], huk., den del af forreste rorbænk, som er i bagbord, pladsen på forreste rorbænk i bagbord; rangarúm, rang(i)srúm — bakborðsrúm, rummet i bagbord (modsat rættarúm, rættisrúm — stýriborðsrúm).

róp [rou'p], ik., råben; råb. Flt. róp.

rópa [rou^cpa] (aö, rópaði og rópti, rópað og rópt), udso., 1) råbe; 2) kalde, kalde på, tilkalde, r. ein; r. inn, út, fram; jf. kalla.

rópan [rou pan], huk, råben.

rós [rou s], huk., ros, berømmelse; uppå r., for at vinde ros, stolt og pralende, brystende sig; ganga upp å r., gå stolt, brystende sig, gekk mest upp å r. FA. 302, 33, gala upp å r, (om haner) gale stolt og udfordrende.

*rós [rouss], huk, = rósa; FK. 101, 76. Flt. rósir.

rósa [rou'sa], huk., rose (blomst). Flt. rósur.

rósa [rou sa] (að, rósaði og rósti, rósað og róst), udso. med hf.. rose, berømme, r. sær, rose sig; også (digt.) rose sig af, prale af, lítlum sigri r. (prale af liden sejr) FK. 159, 105, ikki skal Sjúrður Sigmundarson r. av hesum verki (rose sig, prale af dette værk) SK. 91, 61, tú skalt ikki, vonda hundinsson, rósa, hvat tú gert her (prale af, hvad du her gør) FA. 182, 1—2.

ross [rass], ik., 1) hest, eg; 2) klodset person. Flt. ross.

rossadrongur [råssadrångör], hak., karl, som ved transport af gødning og navnlig tørv passer en el. flere heste.

rossahús [råssahúus], ik., hestehus, hestestald.

rossaligur [råssalīor], to., klodset, tung og trampende.

rossatrakk [råssatra'k], ik., hestespor.

rossleypur [rås(s)læi por], hak., stor leypur (høj og smal fjælekasse), som bruges ved transport af gødning og navnlig tørv tilhest; en klyv (hestelæs) består af to «leypar», som ophænges en på hver side af hestens ryg; i «rossleypur» kan bunden åbnes ved hjælp af en knap, som drejes (jf. loypa klyv, under «loypa»), i almindelig «leypur» er bunden fast.

rot [root], ik., råddenskab, forrådnelse.

rót [rou t], huk., 1) rod (på plante, vækst); 2) rodfrugt, spec. roe, hvidroe, kalrabi, turnips; 3) rod, grund, ud-

spring, ophav. Flt. retur.

róta [rou'ta] (reyt, rutu, rotið), udso., 1) styrte, tumle, falde (oprindelig vistnok med bibetydn. af bragen, knagen), mastrarnar og seglini skullu fyri borði róta (tumle over bord) Corp. Carm. Fær. XV, 135, v. 13, so tennir rutu úr munni Corp. Carm. Fær. X, 473, v. 51, nu næppe uden i forbind.: r. av, falde fra hinanden, falde af, brækkes over, også dø i mængde; 2) give en snorkende lyd fra sig, snorke.

róta [rou ta] (ao), udso., rode, grave; oprode, r. upp; også

uegl. rode, røre (sammen), r. saman.

rotin [roetin], to., rådden.

rotna [råtna] (að), udso., rådne.

roturoð [rostóros], ik... fåreskind, hvoraf ulden efter at være gået lidt i forrådnelse er bleven afplukket, og som derefter er blevet tilberedt og barket (modsat rakaroð, fåreskind, hvoraf ulden er bleven afraget). Jf. roð.

rotuskógvur [roetóskægvór], hak., sko af roturoð.

róvukollur [ronokådlor], hak., kulle (rundagtig bjærgformation), som hæver sig op fra en rógva el. róva (sé dette ord) FA. 350, 11. Ögså róvukolli.

roydur [råijor] (gf. roydur), huk., rørhval. Flt. roydrar.

roykja [råi tša] (kt), udso., 1) røge, tilrøge, r. kjöt, røge kød; 2) røge (tobak, pibe), r. tubbak, pipu; 3) (ikke alm.) frembringe røg el. hvad der ligner røg, f. eks. kvörnin roykir, kværnen støver.

roykstaður [rå'kstæavor], hak., sted, hvor en bavn (glaða)

antændes.

roykstova [råikstoeva], huk., "røgstue", forreste værelse,

hvor arnen (grúgva) står; er uden bræddeloft, har en åbning (reghul, «ljóari») i tagrygningen og tjener på én gang til kekken, arbejds- og dagligstue (modsat den finere glasstova, sé dette ord).

roykstovudyr [rå"kstoevodīr], huk. flt., der., som ferer ind

til roykstova.

 ${f roykstovugólv}$ [råi kstovogölv], ik., gulv i roykstova.

roykstovutekja [råfkstoevoteetša], huk, røgstuetag.

roykstovuveggur [rårkstoevovæggor]. hak., ydervæg (af sten og grønsvær) i roykstova (modsat roykstovubróst, indervæg, panél i roykstova).

roykur [råikor], hak., 1) røg; 2) damp, støv; 3) uddunst-

ning, lugt.

royna [råina] (nd), udso., 1) prøve, erfare (lære gennem erfaring), r. gott av e-m, modtage venskabsbeviser af en, r. illt av e-m, modtage beviser på fjendskab af en, blive narret af en; 2) prøve, sætte på prøve; forsøge, gøre forsøg på; r. roysni, prøve på at udføre en stor bedrift, prøve sin manddom el. styrke (spec. i kappestrid); r. seg, forsøge sig, prøve sine kræfter. — roynast, a) prøves, erfares, b) prøves, forsøges, c) vise sig el. give sig tilkende på en vis måde, sum teir royndust i atburdum i grindadrápi, således som deres adfærd gav sig tilkende el. lod sig tilsyne, når de dræbte grind FA. 401, 24, roynast illa, vise sig at stå under forventning, ikke svare til forventningerne.

roynd [raind, raind], huk., 1) prove, erfaring; 2) prove, forsog. Flt. royndir.

royndur [råindor, råindor], fort. tillægsf. af royna og to.,
1) prøvet, erfaren; 2) prøvet, forsøgt.

roysin [råi sın], to., høj og rank. Jf. reystur.

roysmenni [råismænni], ik., - reystmenni.

roysni [råi'sni, råi'sni], ik., manddomsværk, (stor) bedrift, vovestykke, vinna r., udføre en bedrift. Flt. roysnir (roysni).

roysni [råi sni. råi sni], ik., ende af et hus, gavlvæg. Flt.

roysnir. Jf. galvur.

roysnisverk [råi snisvæ rk, rå snis-], ik., manddomsværk, stordåd.

roystisveggur [råi stisvæggör, råi stis-], hak., endevæg på et hus, gavlvæg FA. 425, 22, alm. kaldet roysnis-veggur.

royta [råi ta] (tt), udso., plukke, afplukke, afrykke, r. seyo,

plukke, rykke ulden af får; r. gras, afrive græs; - også

spec: r. ein, rykke en i håret.

royting [råi tng]. huk., 1) plukning, afplukning, afrykning, spec. hardlingen at plukke el. rykke ulden af får; 2) det tidspunkt (om foråret), da man tager ulden af fårene.

royvi [råivi], ik., 1) uldbeklædning på får; 2) vid og rummelig klædning; 3) (stort) omfang, vidde. Flt. royvir.

royvi(s)mikii [raivi(s)mītšil], to., stor af omfang, som tager megen plads op, — royvin.

rudda [rodda] (ab), udso., rydde, gere ryddelig, bortrydde. ruddi [roddi], fort. ent. af rybja.

rudding [rodding], buk., rydning.

ruddstaður [rodstæavor], hak., ryddet sted, opryddet plads, alm. kun i fit. ruddstaðir—heimrustir, sé heimrustir. rugga [rogga] (að), udso., rokke, bevæge sig frem og til-

bage, være i vuggende bevægelse.
rugur [rūor], hak., rug (korn).

rúgva [rigva], huk., dynge, opdynget hob, masse, bunke.

Flt. rúgvur.

rúka [rūu ka] (reyk, ruku, rokið), udso., 1) ryge, give el.
udsende røg, om noget, som brænder; 2) dampe, dunste,
alm. svagere end guva, tað rýkur upp úr pottinum, det
damper af gryden; 3) lugte, udsende lugt FA. 387, 3; r.
at (nökrum), lugte til FA. 386, 8; 4) ryge, fyge, tað
reyk bæði sjógvur ok sandur SK. 43, 69; jf. rok, sjórok;
— støve; 5) ryge, styrte, fare (hastigt, hæftigt), r. á ein,
ryge løs påen, anfalde en (pludselig og voldsomt), r.
saman, ryge sammen i håndgemæng el. i klammeri.

rukka [ro ka], huk., rynke, fold. Flt. rukkur.

rukka [ro ka] (aō), udso., rynke, frembringe rynker el. folder på, krølle.

rukku [rocko], fort. flt. af rökka.

ruku [rūku], fort. flt. af rúka.

rulla [rodla] (aō), udso., rulle, trille, både indv. og uv. Senere ord.

rúm [růum], ik., rum, plads, spec. a) vidt, udstrakt rum, b) tilstrækkelig plads, c) afgrænset rum, f. eks. i båd, = eysrúm (øserum). Fit. rúm.

rúma [ruuma] (a), udso., rumme (optage, indeholde); rúmast, rummes.

rúmd [rømd], huk., rummelighed.

rúmka [ro'ŋka] (ab), udso., gore rummelig, udvide, r. um nakab; rúmkast, blive rummelig, udvides. Jf. víbka. rúmliga [remlia], bio., rummeligt, godt og vel, noget ud over. rúmligur [remlijor], to., rummelig.

rúmur [ruumor], to., rum, rummelig, både om sted og tid. rumpuhvítur [ro'mpokvoi'tor], to., hvid om rumpen.

run [rūn], ik., meget svag brænding.

runa [rūna], huk., dynd. mudder.

runa [rūna] (ab), udso., (om soen) bryde op på strandbredden og trække sig tilbage igen.

runast [rūnast] (að), udso., foretage el. sysle med noget, hvorved man tilsmudser sig, r. við nakað.

rúnarbelti [růunarbæilti], ik., runebælte, bælte, hvorpå runer ere indridsede SK. 54, 208.

rúnarbinda [rúnnarbinda], udso., binde ved hjælp af runer, underkaste visse tvingende love ved hjælp af runer, som man indridser el. ved trylleformuler, som man fremsiger, hon rúnarbant bein, so at eingin steinur kemur niður á hann, ved anvendelse af runer el. trolddom underkastede hun hjemmemarken den lov, at ingen sten skulde rulle ned på den (fra den hejere liggende udmark) FA. 375, 17.

rúnarbók [ruunarbouk], huk., runebog, bog med runer.
*rúnarkalv [ruunarkalv], ik., = rúnarkelvi; FK. 123, 38.

rúnarkelvi [ruunartšælvi], ik., runekævle, runestav, runekæp (lille stav med indristede runer) SK. 40, 33.

*rúnarmaður [rúunarmæavór], hak., mand, som er klog på runer, runemester FA. 23, 8.

*rúnarmál [růunarmåal], ik., runemål, runesprog, hekseri FK, 97, 21.

rúnarstreymur [ruunarstræimor], hak., forhekset strøm SK. 102, 10.

rúnarveldi [růunarvældi], ik., runevælde, trolddomsvælde? FK. 160, 122.

rundur [rondor], to., rund. Senere ord. Jf. böllutur. rúnir [ruunr], huk. fit., runer, runebogstaver, også trold-kunster; kasta r. á ein, forhekse en.

runnu [ronno], fort. flt. af renna.

runnur [ronnor], hak., 1*) busk, stamme (træ) SK. 15, 129, sjaldan hevur góður kvistur sprottið af illum runni, sjælden er en god gren el. kvist udspungen fra en dårlig stamme SK. 35, 217; 2) knast, kvist (i træ); også alm. knude, udvækst, klump; 3*) digt. om horn, drikkehorn, gjarna gevi eg tær at drekka út av mínum runni FK. 25, 98. Flt. runnar. Også ruður.

rura [rūra] (að) udso., dysse (i søvn), r. ein í svövn, også:
r. fyri e-m.

rúsa [rūusa] (að), udso., styrte afsted, storme frem, r. fram.
rusk [rosk], ik., ruskomsnusk, skrab, noget dårligt og ubetydeligt; en anden betydn. af ordet træffes i ruskveður, uroligt og stormfuldt vejr.

ruska [roska] (að), udsó., ruske, rive, forstyrre, r. upp, ruske op, r. í ein, ruske i en; hann fer at r. vegrið,

vejret begynder at blive uroligt, stormfuldt.

ruskutur [roskotor], to.. (om vejr) barsk, urolig, ublid;

(om personer) barsk, bøs, ublid.

rust¹ [rost]. huk., 1) (køldannet) fjældryg, udstående ryg el. kant i en fjældside, sterkt kom æl av rustum niður, en stærk byge kom ned fra fjældet FK. 122, 25; 2) ryg på hval, øverste kant på en hval, også kant nedentil på en hval (langs med hamarskjölur, sé d. o.). Flt. rustir. rust² [rost], huk., rust (på metal, især jærn).

rutarfelli [ruu tarfædlı], ik., omskrivning for kværnsten,

kværn (i en gåde) FA. 325, 1.

rutu [rūtu], fort. fit. af róta (rjóta).

rýða [roija] (dd), udso., smøre, besmøre, smyrsl á hann at r. (for at smøre salve på ham) SK. 78, 45, taka skal tríggjar aldirshúðir, r. í mannablóði (indsmøre dem i mandebloð) SK. 47, 119.

rydja [rīja] (ruddi), udso., 1) rydde, oprydde, gøre ryddelig, bortrydde; r. jörö, rydde land til dyrkning; (uegl.) gøre vejen ryddelig, hann ruddi fyri sær gongd, han banede sig vej gennem de kæmpendes skare SK. 48, 134; 2) glide, styrte, falde (ned), oman ruddu dalir og fjöll FK. 136, 59; r. niður, r. burtur, formindskes efterhånden ved nedstyrtning, bakkin ruddi burtur, skrænten formindskedes ved nedstyrtning, partier af skrænten styrtede ned.

rydur [rījor], hak., slim, som man hoster op, r. i bróstið rennur, han hoster slim op, han rømmer sig FA. 60, 20,

tad rennur r. í bróstið. Også rymur (Sudere).

ryggur [riggor], hak., 1) ryg (på mennesker, dyr); 2) ryg, bagside; 3) langagtig forhøjning, banke, jord- el. bjærg-ryg. Flt. ryggir.

*ryggja [rid'dža] (gd), udso., bedrøve, bekymre, i kvadene. *ryggur [riggor], to., sørgmodig, bedrøvet, nedslået.

rykkja [rī'tša, rī'tša] (kt), udso., rykke, trække med ryk;
– middelart rykkjast, nappes, brydes FK. 116, 62.

rýma [roima] (md), udso.. rømme, flygte bort, undvige.

ryssa [rissa], huk., hoppe. Flt. ryssur.

ryssubak [rissobæak], ik., hoppes ryg. rysta [rista] (st), udso., sé rista².

ree [rea], ik., 1) ådsel, død krop; 2) lang rækel, lang og smal person. Flt. ræ.

ræda [ræa, ræava], huk., skræmmeblillede, spec. fugle- el, fåreskræmsel (stang, behængt med et eller andet). Flt. ræður.

ræda [ræa] (dd), udso., skræmme, forskrække. gøre banae:

ræ öast (ein), frygte, være bange (for en).

ræddur [raddor], to., ræd, forskrækket, bange, r. fyri el. av e-m (nökrum), ræd for en (noget), r. um ein, ræd el. bange for en o: på ens vegne; eg eri tí rædd av risans ráðum (bange for risens råd) FA. 7, 16, teir vóru á ongum ræddir (ikke bange for noget) FK. 99, 45, (med gf.) r. er hvör sin deyöa, enhver frygter sin død FK. 121, 13; - frygtsom af sig, sky, myrkaræddur. mørkeræd.

ræði [ræaj1], ik., 1) plan, beslutning, forsæt (= ráð), taka r., fatte en beslutning, forsæt; 2*) rådsnildhed, bæði við bold og r. (både tappert og snildt) FK. 142, 128; 3*) forvaltning, herredømme, harðræði, strængt herredømme; 4*) godt parti (ægteskab) Corp. Carm. Fær. IV. 37 v. 27. Flt. ræðir. Jf. ráð.

ræðiligur [ræajılīór], to., sé ræðuligur.

ræðsla [rasla], huk., rædsel, skræk. Flt. ræðslur.

ræðuliga [ræavolla], bio., rædsomt, forskrækkeligt, i meget hej grad, alm. foran to, i første grad, r. illur, frygtelig vred, r. stórur, uhyre stor. Også ræðiliga (ræðiligani). Jf. ógvuliga.

ræduligur [ræavöliör], to., rædsom, forskrækkelig, frygtelig. ræðuskítur [ræavöskoi'tor], hak., kujon, fejg og ussel karl.

Flt. -skítar.

ræna [ræana] (nd), udso., rane, røve; også plyndre, udplyndre, r. ein fyri nakao, rane noget fra en, plyndre en for noget.

ræsa [ræasa] (st), udso., nedsænke, lade gå ned; lade fiske-

linen gå til bunds.

ræstur [rastor], to., som er begyndt at gå i gæring, som har en vis skarp og stram smag (især om terret ked og fisk). Egl. af et udso. ræs a (st), lade gå i gæring, ræsa grunningshödd, lægge torskehoveder i bunke og lade dem gå i gæring.

rætt [rat], huk., fårefold, indelukke med stengærde omkring. hvor får drives ind (når man vil plukke ulden af dem

eller udtage dem til slagtning). Flt. rættir.

rætt [rat], bio., 1) ret, rigtigt; 2) ret, retvendt (modsat vrangt), binda rætt og rangt, strikke ret og vrangt; 3) ret, netop, just.

rætta [ra'ta], huk., retside (modsat ranga, vrangside). Flt.

rættur.

rætta¹ [ra⁻ta] (aō), udso., rette, berigtige; bringe i orden; r. sog, rette sig, føje sig, r. sog eftir e-m, rette sig efter Samme ord som det efterfølgende, men med anden beining.

rætta² [ra^cta] (tt), udso., 1) rette, gøre lige, r. ryggin, rette ryggen, r. út, rette ud; r. tong, trække krog, (prøve styrke ved at) opbøje en andens krummede finger; 2) række, udstrække, r. hondina fram (út, upp), række (strække) hånden frem (ud, op); 3) række, overrække (en noget). r. e-m nakaň; jf. flýggja².

rattleida [ratlaia], udso., vejlede.

rættleiðing [ratlaing], huk., vejledning.

rættuliga [ra'tolīa], bio., 1) retskaffent, på retskaffen og ærlig måde; if. reiðuliga; 2) helt, rigtig, ganske, ikki r. álítandi, ikke rigtig (ganske) til at stole på; 3) meget, særdeles, r. væl, r. illur; jf. ógvuliga.

rættuligur [ra'tollor], to, retskaffen, ærlig. Jf. reiðu-

ligur.

rættur¹ [ra'tor], hak., 1) ret, rettighed, hvad der tilkommer en, fáa rætt, gera rætt og skjal (gøre ret og skel); 2) ret, retlig bestemmelse, lov; eftir lov og rætt; 3) ret, domstol. Flt. rættir.

rættur² [rator], hak., ret, ret mad. Flt. rættir.

rættur [rator], to., 1) ret, lige; alm. beinur; 2) ret, rigtig; netop skikket el. passende, tilbørlig.

rættvísheit [ratvoishai't], huk., retfærdighed FA. 437, 21. Bedre: rættvísi, huk.

rættvísur [ratvoi sor], to., retfærdig.

rævur [ræavor], ik., tag, taghvælving, r. av seigum sifrisviði FA. 3, 29. Heraf vel det nu brugelige ord ræva (huk.). tagplanke, smal træplanke.

röd [ree], huk., skarp kant. Flt. rööir.

roda [roa], huk., tale; samtale. Flt. rodur.

røda [roa] (dd), udso., tale, snakke, r. um nakað: omtale løselig, ymte.

rödd [rödd], huk., røst, stemme. Flt. röddir.

rekja [reetša] (kt), udso., røgte, drage omsorg for. passe, pleje, r. um ein; tær bjóði eg nú, Haraldur kongur, buga min at r. (at drage omsorg for min bue) FK. 156, 80. — (upers.) rekjast fyri (nökrum), forberedes, begynde at komme i stand, einki rokist fyri kirkjuferðini enn, endnu er det ikke kommet nogen vegne med forberedelserne til kirkefærden FA. 409, 17.

rökka¹ [rö'ka] (rökk el. rakk, rukku, rokkið), udso., 1) række,

nå, strække sig, r. (fram) til, at, nå hen til; 2) nå, kunne nå, r. (eftir) nökrum; eg rökki ikki, jeg kan ikke nå; også indhente, vær skulum okkur Angantýr við harðari gongu r., vi skulle indhente Angantyr med et hæftigt angreb FK. 24, 89 (indhente en ellers: fáa ein aftur); 3) strække til, være tilstrækkelig, forslå, r. til; 4) nå, opnå, overkomme.

rökka² [rö'ka] (rökk el. rakk, rukku, rokkið), udso., vige tilbage, r. undan, rökka el. *rökkja* seg (aftur-eftir, undan); (om skærende redskaber) lægge sig i æggen, give efter, hvörki mátti r. ei stökka, so var svörðið hart, det kunde hverken give efter eller springe, så hårdt var sværdet SK. 10, 83.

røkt [rökt], huk., røgt, omsorg, pleje, leggja r. á, drage (nøje) omsorg for, meiri legði hon r. á tað (barnið) FA. 197, 21.

røkta [rökta] (að), udso., røgte, pleje. Jf. røkja.

roktingarmaður [röktingamæavor], hak., mand, som røgter el. har tilsyn med fårene i udmarken.

ror [roor], nut. ent. 2. og 3. pers. af rógva.

røra [røðra] (rd), udso., 1) røre, bevæge, både i egl. og uegl. betydn.; r. við hjartað (røre hjærtet) FA. 394, 31 f. (— r. hjartað); 2) omrøre; 3) sno, vikle; ombinde, omvikle; 4) røre, berøre, også: r. við.

röst [röst], huk., rost, stemme FA. 435, 9, for: reyst. Jf. rödd.

S.

*sá [såa], påpeg. stedo., den, træffes i kvadene som nf. ent. hak. og huk. = det nu brugelige tann; sá ormurin SK. 61, 2, sá edilingur FK. 165, 4, sá reyða trumma FK. 30, 8.

sá [såa], fort. ent. af síggja.

sáa [sãa] (dd og að), udso., så (sæd, korn), udså, udstrø.

sáð [såa] (og sáða [såa, såava]), huk., såd, del el. flis af kornskal; alm. kun i flt. sáðir (sáður) [udt.: såajır, såavor].

sáð [såa] (og sáði [såaj1]), ik., sæd, sædekorn.

sadil [sæajil], hak., sadel, ridesadel. Flt. sablar.

sadilband [sæajılband], ik., sadelbånd.

sadilbogi [sæajilboeji, -būi], hak., sadelbue.

*saðildýr [sæajīldoir], ik., sadeldyr, hest FA. 184, 35. digt.

```
sadilgiörd [sæajıldžeer], huk, sadelgjord.
sadilreim [sæajilraim], huk, sadelrem.
sadla [sæala] (ab), udso., sadle, lægge sadel på.
sag [sæa], huk., sav (redskab til at save med). Flt. sagir.
saga [sæa] (ab), udso., save, skære med sav.
sagdi [sagdi], sjældnere sideform til seg öi, fort. ent. af
  siga.
sagn [sagn], huk., sé sögn.
sagulad [sæavolæa], ik., savelad, stillads, hvorpå der saves.
sáing [såajing], huk., såning.
sak [sæak], huk., sag, sé nærmere under sök.
saka [sæaka] (aō, sakaōi og sakti), udso., 1) skade, være
  til fortræd el hinder, (upers.) tab sakar einki (ikki), det
  skader intet (ikke), det gør intet til sagen; (med gf.)
  honum sakar einki, ham skader el. fejler intet; tað man ongan
  s., det vil ikke skade nogen SK. 44, 84; 2*) anklage,
  gå i rette med, udskælde, Sigrið sakaði systur sína, Corp.
  Carm. Fær. IV. 11, v. 53.
sakleysur [sæaklæi'sor], to., sagesløs, uskyldig.
sakloysi [sæaklåi's1], ik., sagesløshed, uskyldighed.
sakna [sakna] (ab), udso., savne, mærke at en el. noget er
  borte; også savne, føle som tab.
saknur [saknor], hak., savn, tab, mangel, tab er stórur s.
  í tí, tabet deraf er et føleligt savn, tað var s. í honum,
  han blev savnet. Flt. saknir.
saktans [saktans], bio., sagtens.
sál [såal], huk., sjæl, ånd. Flt. sálir.
sálarbót [såalabou't], huk., 1) stor lindring i sorg, stor
  trøst; 2) redning, frelse FA. 333, 34.
sálargrand [såalagrand], ik., sjæleskade FA. 38, 6.
salgólv [salgólv], ik., gulv i en sal, = salsgólv.
sallur [sadlor], hat., del (tredjedel) af en mandebod FA. 355,
   23, jf. det i gamle danske love forekommende ord «sal».
  Flt. sallir.
sálmabók [sálmabou'k], huk., salmebog.
sálmasongur [sålmasångör], hak., salmesang.
sálmur [sålmor], hak., salme. Flt. sálmar.
salt [sa'lt], ik., salt.
salta [sa'lta] (ao), udso., salte, nedsalte, s. niour.
saltarabók [sa ltarabou'k], huk., psalterbog FA. 36, 5.
saltskerpukjöt [sa'l(t)šæ'rpotšoet], ik., vindtørret kød, som
  før ophængningen er blevet bestrøet med lidt salt. Jf.
   skerpukjöt.
saltur [sa ltor], to., salt.
```

saltur [sa'ltor], ik., psalter (gammelt strængeinstrument) FA. 85, 15. Flt. saltur.

salur [sæalor], hak, sal (stort værelse); digt. (i kvadene)

også bolig, pragtfuld bolig. Flt. salir.

- sáma [såama] (md), udso. (med hf.), sømme, sømme sig, anstå, tað sámir honum ikki, det sømmer sig ikke for ham. sámir tað ei mín búna brand at rjóða í kvinnu droyra, det sømmer sig ikke at rødfarve mit prægtige sværd i kvindeblod SK. 77, 39; s. seg, sømme sig, passe sig. Jf. søma.
- sámaður [såamæavór], hak., såmand, sædemand FA. 387, 12. samal [sæamal], to., kun i fit. samlir (samlar, somul), 1 udtr.: allir samlir, alle sammen, alle til sammen, öll somul húsini, alle husene (til sammen), hvert eneste hus. Jf. «samal» i einsamallur.
- saman [sæaman]. bio., sammen, tilsammen; i forening, i fællesskab; upp i saman, uden ophold (mellemrum), den ene gang efter den anden uden afbrydelse, med idelige gentagelser (om tale).

samanbygdur [sæamanbigdor], fort. tillægsf. af byggja saman og to., sammenbygget.

samangrógvin [sæamangrægvin], fort. tillægsf. af grógva saman og to., sammengroet.

samanlagdur [sæamanlagdor], fort. tillægsf. af leggja saman og to., sammenlagt.

samastadni [sæamastæan1], bio., sammesteds.

samband [samband], ik., samband, forbindelse, sammen-slutning.

samborin [samborin], to., sambaren, helst i fit.: af ét og samme kuld, født af samme forældre.

samdøgur [sandoevor], ik., døgn, dag og nat tilsammen. Flt. samdøgur.

sameinast [sam-ainast] (nt), udso., enes, komme overéns FA. 377, 23.

samgonga [samgonga], huk., drivning af får (fjallgonga), foretagen i fællesskab af ejerne af de haveparter, som støde op til hverandre.

samgongubod [samgångóboə], ik., budskab om en forestående samgonga til ejerne af nabohaver.

samgongumaður [samgångómæavór], hak., mand, som foretager fjallgonga i forening med ejerne af nabohaver, deltager i en samgonga.

sámi [såami], hak., hvad der sommer sig el. anstår, påssende orden el. skik, ikki er komin hin veldigi harri, ið mær er s. at fá (som anstår mig, som det sømmer sig, at jeg får) SK. 17, 14.

sámiligur [sáamılīor], to., sommelig, passende, = somiligur.
samkoming [sa mkooming], huk., sammenkomst; SK. 75,
17 om bryllupsgilde. Flt. samkomingar.

samla [samla] (ao), udso., samle, = savna.

samlíkjast [samloi tšast], udso., forliges, indgå forlig FA. 350, 10.

samlitur [samlitor] og samlittur [samlitor], to., af éns farve, helt igennem af samme farve, ullin er samlit.

samráða, samráðast [samråa, -råast], udso., pleje samråd, overveje i fællesskab, beslutte i fællesskab, s. um nakað. samregn [samrægn] og samrigni [samrægn], ik., vedhold-

ende regn.

samsintur [sa'msi'ntor], to., ens sindet, ligesindet, samstemmende, enig, vera s., samstemme.

samsystkin [sa msistšin], ik. flt., hélsøskende.

samtala [sa'mtæala], huk., samtale. Flt. -tölur.

samtykki [sa'mtı'tši], ik., samtykke.

samtykkja [sa'mti'tša] (kt), udso., samtykke, bifalde; sam-

tykkjast um nakað, blive enig om noget.

samur [sæamör], to., samme, selvsamme; uforandret; éns, af éns beskaffenhed; som stærktbøjet i spidsen af sætningen (som er gentan, det er den samme pige), men oftest svagtbøjet: hin (tann) sami maðurin, den samme mand; — talemåde: við tað sama, med det samme, straks. — á samt, til sams i enkelte udtr.: koma á samt (til sams), komme til enighed, enes. forliges, teimum fellur væl á samt, de forliges vel.

samvera [samveera], huk., samværen, samliv, selskab.

sandur [sandor] hak., 1) sand; 2) sandslette, sandstrækning. spec. ved stranden. Flt. (i betydn. 2) sandar.

sang [sæng], fort. ent. af syngja.

sanka [sæ nka] (að), udso., sanke, samle.

sanktur [(sa'n(k)tór) sa'ntór], to., sankt, hellig, sankti Niklas FA. 38, 2, sankta Mikkjals dag (Mikkelsdag) FK.

75, 21. sankt Ólavur kongur.

sann [sann] huk. (ik.), og sanni [sanni], ik., sandhed, nu kun i enkelte forbindd.: mín sann, i sandhed, min sandten, pá mín sann FA. 304, 3; eg sigi tær av tí sanni (jeg fortæller dig den rene sandhed) FA. 70, 28; i poesi alm.: av sanni (som den rene sandhed, for sand) FA. 66, 11. av sonuum (= av sanni) SK. 5, 18 (også: á sonnum), for sann FK. 167, 27.

sanna [sanna] (ad), udso., sande, erklære for sandt, indrømme el. erfare sandheden af noget; bevidne sandheden af noget, bekræfte, s. á nakað. — sannast, sandes, vise sig (som sandhed).

sanniliga [sannilīa], bio., sandelig.

sannleikur [sanlaikor] og sannleiki [sanlai tši], hak., sandhed.

sannur [sannor], to., sand, sandfærdig, troværdig; overensstemmende med sandheden; ik. satt alm. brugt som navneo., sandt, sandhed, siga satt, sige sandt, fortælle sandhed, sig mær av ti satt, fortæl mig sandheden SK. 40, 37, sig mær satt av eiti tínum, sig mig dit sande navn (egl. fortæl mig sandt med hensyn til dit navn) FA. 306, 14;—digt. også overbevist, skyldig, jf. CCF. XII, 46 v. 81.

sápa [såapa], huk., sæbe; stykke sæbe. Fit. sápur.

sár [såar], ik., sår. Flt. sár.

sára [såara], bio., såre, særdeles, bitterlig. digt.

sárfottur [så rfö tor], to., emfodet, som har svie i fedderne.

sárliga [sårlia], bio., bitterlig, såre FK. 88, 36.

sárur | såaror|, to., 1) sår, lidende el. følende smerte, sjúkur ok sárur av meði FK. 117, 70; nu alm. a) øm, som føler smerte el. svie, s. í fótunum, í hondunum, b) øm, smertende (f. eks. om det lem, hvori man føler smerte); 2) (uegl.) smertelig, bitter, s. grátur, bitter gråd; 3) øm, som kun tåler lidt; 4) såret, átta fann hann berserkir sárar í síni leið FA. — Ik. sárt også brugt som bio.. ømt, smerteligt, bittert, tók so sárt at gráta FK. 35, 23, sárt (fast) bítur soltin lús. Som bio. undert. og digt. sáran — sárt.

sat [sæat], fort. ent. af sita.

sáta [såata], huk., stak, høstak. Flt. sátur.

satt [sat], ik. ent. af sannur.

sátt [såt], huk., 1) forlig, overenskomst; 2) enighed, samdrægtighed; ikki sita (sitast) um sátt (um sáttir), ikke kunne forliges. Også sáttur (hak.): bæði við semd og sátti SK. 51, l. 3 og 4 f. n., fór ikki um við sátti (gik ikke frem på samdrægtig vis) FK. 45, 74. Flt. sáttir.

sáttur [så'tôr], to, forligi, vit eru éi um tao sáttir FA. 121, 15; enig, samdrægtig.

sátustaðahoyggj [såatöstæahåd'dž], ik., det nederste hø i en høstak.

sátustaður [såatóstæavór], hak., sted, hvor en høstak står el. har stået (ude på hjemmemarken).

Dig 18 to by Google

savna [savna] (aō), udso., samle (mere alm. samla); «savna» nu hyppigst i spec. betydn. samle får sammen, s. seyöin saman; gongan var nú savnaō, fåreflokken var nu samlet FA. 418, 4.

saxa [saksa] (aö), udso., hakke i små stykker, spec. ophakke og smuldre den tilsåede agermuld med spaden; også skære småt. skære med sløv kniv.

saxur [saksor], hak., saks. Flt. saxar.

sedil [seejil], hak., seddel. Flt. sedlar.

sedristræ [seedristræa], ik., cedertræ FA. 387, 10.

seg [see], tilbagevisende stedo. (i gf.), sig; hf. sær, ef. sín; ordet er ens for alle køn og gælder for fit. så vel som for ent. (i fit. — dem i dansk), hann vardi seg, han værgede sig, teir vardu seg, de værgede dem; «seg» ombyttes ved udso. ofte med endelsen «st», opr. «*sk» (der også kan stå for hf. «sær»): leggjast (— leggja seg), mennast (—menna seg) o. fi.; lýðast (hviske til hinanden) for lýða sær; tilfejes undert. udfyldende el. overfledigt: henda seg el. hendast — henda, kunna sær, sé kunna; — også undert. i visse tilfælde hinanden, hverandre, sín ámillum, (imellem dem, hverandre) indbyrdes, síggjast (af: síggja seg), sé hinanden (hverandre).

*seggur [sæggör], hak., (rask) mand, kæmpe, helt FA. 221, 21; SK. 44, 90; om en kvinde findes ordet brugt FA.

221, 26 f. Flt. seggir.

segl [sægl], ik., sejl. Flt. segl.

seglskip [sæglšīp], ik., sejlskib.

seidagreipa [saijagrai pa], huk., to sammenbundne (og til tørring ophængte) gråsej.

seidateggja [saijatæd'dža], huk., bundt sammenbundne sej, ophængte til tørring.

seiður [saijór], hak., sej (fisk, mindre art torsk). Flt. seiðir.

seig [sai], fort. ent. af siga.

seigur [saijor] (ik. seigt udt. såkt), to., sej, a) som hænger fast sammen, vanskelig at optrevle, f. eks. om kød, b) som kan bøjes uden at briste, c) meget udholdende, stærk og varig, d) langvarig (krævende tid) og vanskelig, e) (om personer) stivsindet, som vanskelig lader sig rokke.

seinastur [sainastor], hejeste grad af sein ur, senest. Jf.

síðstur.

seinforur [sai'nfeeror, sai'n-],to., sendrægtig, langsom; også besværlig, langsom (som går langsomt fra hånden), f. eks. arbejde.

seingjarstadur [såńdžastæavor], hak., sengested; sé song. seinka [sai'ŋka, sai'ŋka] (að), udso., 1) sinke, forsinke;

2) (upers.) blive sént, blive sildigt, nú fer at s.; også pers., f. eks. om ure, tabe.

seinnameiri [saidnamairı, saidna-], bio. i hojere grad, senere (i tid), senere hen, siden.

seinni [saidn, saidn], hejere grad af to. seinur og bio. seint, senere; sidst (af to).

seint [saint, saint]. bio., egl. ik. af seinur, 1) sént, lang-somt; 2) sént, sildigt.

seinur [sainor], to, 1) sén, sendrægtig, langsom; s. á fotur, (som er) længe om at komme på benene, s. á fótum, sén til béns; 2) som tager megen tid, langsom, langvarig;

3) sén (som kommer sént), sildig,

sekkur [sæ'kor], hak., sæk (stor pose). Flt. sekkir.

sekt [sækt], huk, strafskyld, mulkt, bøde. Flt. sektir.

sekur [seekor], to., skyldig, eri eg sek í hesum verki FA. 202, 29; strafskyldig, som skal betale mulkt el. bøde, også sekaður. Jf. ósekur (sakleysur) og sök.

seli [seel1], hak., sele (rem). Fit. selar.

selja [sælja] (ld), udso., sælge, afhænde el. over ade for betaling, s. e-m nakaö.

selur [seelor], hak., sæl, sælhund. Flt. selir. Jf. kópur (kobbi). semja [sæmja], huk., overenskomst, forlig; enighed, forståelse.

semja (samdi), udso., egl. sammenpasse, dernæst forlige; hyppigst uvirkende passe sammen, kunne enes. forliges (sem jast), s saman, teir s. ikki saman; — også (ved sammenblanding med såma, søma) sømme, passe, anstå, med hf., tað ið teim man s. FA. 294, 23. — sem jast, enes, forliges.

senda [sænda], huk., slibestén, sé hvörvusteinur. Flt. sendur.

senda [sænda] (nd), udso., 1) sende, s. boð eftir e-m, s. e-m nakuð; 2) levere. række (frem), send mær hatta, ræk el. giv mig det dér; jf. rætta; 3) kaste, slænge.

sendibod [sændiboe], ik, sendebud; s. er fritt at fara, som sendebud kan man gå frit.

sendibræv [sændibræav], ik., sendebrev.

sendimadur [sændimæavor], hak., udsending, sendebud.

sending [sænding], huk., 1) sendelse, afsendelse; 2) sending, hvad der afsendes. Flt. sendingar.

sendisveinur [sændisvainor], hak, = sendiboð, sendimaður.

seng [sæng], sé sang (fort. ent. af syngja).

senn [sænn], bio., på én gang, ad gangen, i forbind.: í senn, ísenn.

serkur [sæ'rkor], hak., særk. Flt. serkir.

sessur [sæssor], hak., sæde, siddeplads. Flt. sessar.

seta¹ [seeta], huk., sætten, handlingen at sætte f. eks. en fiskeline ned i søen, seta tvær setur, sætte fiskelinen to gange ned. Flt. setur.

seta² [seeta], huk., 1) sidden, stillesidden, tao verour ikki long seta hjá mær, det er ikke længe, at jeg kan blive blive siddende; 2) den tid, man sidder, jf. kvoldseta.

seta [seeta] (tt), udso., 1) sætte, bringe til sæde, få til at sidde; s. seg (niour), sætte sig ned; 2) sætte. stille. anbringe, s. húgvuna á hövdið, sætte huen på hovedet, s. (aftur) í lið, sætte i led, s. knappar í kot, sætte knapper i en kofte, s. í land, sætte i land, s. í skúla, sætte i skole: s. ein fastan, sætte en fast, arrestere en: s. fram, sætte frem, fremsætte; sætte ned, plante (s. niður), s. niður eplir, plante kartofler (setepli == læggekartoffel); s. línu út el. blot «seta», sætte fiskeline ned; 3) sætte, bringe i en vis stilling el. tilstand, s. i gang, sætte i gang, s. i verk, sætte i værk, iværksætte, s. i skatt, sætte i skat, s. (seg) i skuld, sætte (sig) i gæld; s. ein fastan, sætte en fast (i ordveksel, trætte), bringe en i klemme: s. ein til nakao, sætte en til noget, give en et vist hverv at udføre el. en vis stilling at beklæde; 4) opføre, bygge, siæld og helst digt; if. setur; 5) sætte, stævne, styre, f. eks s. sín kós. sætte sin kurs, (med hf.) biðilin setti sínari ferð niðan at einari krógy, beileren styrede sin gang op imod et tørvegemmested FA. 298, 27 f.; 6) sætte, fastsætte, bestemme, s. ein dag, s. ein pris, jf. áseta; s. rættin, sætte (åbne) retten, s. ting; (uregelm. med hf.) nú skal lata tingum s., nu vil jeg lade sammenkalde til ting FA. 133, 2; 7) sætte, besætte, belægge, mest digt. og i fort, tillægsf, settur: onnur (o: klæði) lati eg skera tær, sett við gullinum reyða, andre (klæder) lader jeg dig skære, besatte el, prydede med det røde guld SK. 95, 37; - so työuliga s. teir sín teknarstól, så blidelig sætte de sig i deres højsæder (?) SK. 3, 3; 8) sætte, i forskellige udtr.: s. búgy, sætte bo, bosætte sig (búsetast); s. í veður, sætte i pant; s. eld á (med gf.), sætte ild på, stikke ild på; 9) uv., sætte, stævne, styre i en vis retning, s. avstað, scette afsted i fart, s. til havs: 10) uv, (om dagen) gå til ende, (om solen) gå ned, dagurin setur, sólin setur; ikke alm. (if. udtr.: nú fer at dagseta, nu begynder mørket at falde på, tab er dagsett, dagslyset er helt borte, der er indtrådt fuldstændigt mørke); jf. sólarsetur. - I forbind, med adskillige fho, og bio.: s. á.,

a) trække stærkt, trække i noget af al magt, s. á nakað. b) tage (ivrigt) fat på, bindeanmed, c) sætte (kreaturer) på græsning el. foder; s. a ft ur, a) sætte på sin plads igen. b) (om vand) samle sig, komme igen; s. aftur á ein, kaste skylden over på en; s. av, sé s. úr; s. burtur, sætte bort, pantsætte; s. eftir, lade blive tilbage; s. fram, sætte frem, fremsætte, fremføre (if. flyta fram): s. fyri, foresætte (fremsætte. foreskrive), s. sær (nakað) fyri, foresætte sig noget, sætte sig noget for: s. i. i udtr. som: s. i eitt rop el. s. i at ropa (at grata, at læa), give sig til at råbe (græde, 'é) hæftigt, jf. skera í; s. niður, a) sætte ned, plante, sé seta 2. b) nedsætte, f. eks. prisen på en vare (= lækka); s saman, a) sætte sammen, sammenføje, b) forfatte; s. upp, a) sætte op (opsætte, udsætte derimod fresta, froysta), også uegl. f. eks. om pris, b) optegne; s. úr, (om vand, fugtighed) rinde bort af, uddunste, fordampe, vatnið setur úr ullini. hoynum), tao setur úr hoynum (hoet begynder at torres), også: s. av; s. viö, a) s. (kálv) viö, lægge (kalv) til, opføde som tillægsdyr, b) sætte som pant, vædde, eg seti ikki minni við enn mín silvurring, jeg vædder ikke mindre end min sølvring (derpå) FA. 263, 32 f; s. yvir, a) sætte over, b) oversætte. - s. seg, sé setast. -Middelart setast, sætte sig setast til bords, sætte sig til bords; setast í búgv, nedsætte sig, bosætte sig, jf. seta búgv [seta 8]), Sölmundur settist nú í búgv bróður síns, S. nedsatte sig nu i sin broders bo FA. 449. 24 f.: setast upp undir seg. rejse sig overende, rejse sig halvt op (om en liggende); - fort, tillægsf, i lideart settur, a) sat o. s. v, b) fyldt, ladet, settur bátur, fuldladet båd, hálvsettur bátur, halvladet båd; mæt, mettur og væl settur»; - fort. tillægsf. i middelart setstur, som har sat sig, hann er setstur, han har sat sig (jf. lagstur af leggja).

sethús [seethuu's], ik., beboelseshus (modsat úthús).

setur [seetor], ik., 1) sæde, beboelsessted; 2) tilflugtssted (hus, fjærnt fra en bygd, i udmarken). Flt. setur.

sex [sæks], talo., seks.

sexfaldur [sæksfaldor], to., seksfold, seksdobbelt.

sextan [sækstan], talo., seksten.

sextandi [sækstandi], talo., sekstende. Også sextundi, sextindi.

sexti [sæksti], talo., treds; nu alm. trýsinstjúgu. seyðafótur [sæijafouttör], hak., bén el. fod på får.

seydafylgi [sæijafildži], ik., flok får, som græsse på ét sted.

seyd(a)hundur [sæi(ja)hondor], hak., fårehund. seydamadur [sæijamæavor], hak., mand, som har tilsyn med fårene i udmarken. seydamerki [sæijamæ'rtši] ik., fåremærke, mærke på fårs øren, sé mark, merki og bragd. seydarhövd [sæijarhödd], ik., fårehoved. seydband [sæibband], ik., uldbånd til at binde får med. seydur [sæijor], hak., får; også kollektivt: seydurin, fårene. Flt. seyðir. seyg [sæi], fort. ent. af súgva. . seyma [sæima] (að), udso., sy; også brodere. seymur¹ [sæimér]. hak., søm (jærnnagle). Flt. seymir. seymur² [sæimór], hak., som. sammensyning. Flt. seymir. seyp sæi p. fort. ent. af súpa seytjan [sæi'tšan], talo., sytten. Jf. sjey. seytjandi [sæi tšandı], talo., syttende. Også seytjundi, seytjindi. sida [sīja] (ad), udso., sætte skik på, s. seg, få skik på sig, antage gode sæder. síða [soija], huk., 1) side (på mennesker, dyr); 2) side, sideflade (på en livløs genstand); 3) (uegl.) side, egenskab (del af ens væsen, som fremviser sig), góðar (ringar) síður; 4) dél, part af året, i sammensætnn: vársíða, forårstid, vetrarsíða, vintertid. Flt. síður. Jf. lið. sídan [soijan], 1) bio.. siden, derpå, derefter; også sídani. -2) bo., a) siden, efter (fra) den tid da, síðan-at SK. 95, 35; síðan eg eri deyður (når jeg er død) FK. 82, 92; b) siden, efterdi. sídari [soijari], to, og bio, i højere grad, senere, sidst (af to). Jf. síðla og síðst(ur). sidd [soidd, soidd], huk., sidhed (det at hænge langt ned). sídla [soila], bio., silde, sent (modsat árla), s. dags (= s. á degi) sént på dagen SK. 58, 254. síðst [soi'st, soi'st], bio, i højeste grad, sidst. sidstur [soi'stor, soi'stor], to. i hojeste grad, sidst. sidur [sijor], hak., sæd, skik, brug, sædvane. Flt. sidir. sidur [soijor], to., sid, langt nedhængende, f. eks. om klæder; (om græs) lang, sitt gras, langt græs.

senere, um síður. om sider. sifrisviður [sıfrısvī(j)or], hak., = siprisviður; FA. 3, 29. sifta [sıfta], sé syfta.

sídur [soijor], bio., senere, i udtr.: fyrr ella síður, før eller

sig [sī], ik, 1) langsom synken; 2) nedfart ved line i et fuglebjærg; også højde i et stejlt bjærg (fuglebjærg), som kun kan befares med line; 3) dønning, hulsø, sig i

sjónum.

siga [sīja] (sigir, segōi, sagt), udso., sige, fortælle; lat tær góðan hugin s. (FA. 217, 27), sé hugur; 2) sige, ytre. udtale, ikki s. oro, jf. mæla, tala; 2) sige, erklære, melde; s. seg leysan (frá e-m), sige sig løs fra en el. noget); 4) sige, give en eller anden lyd fra sig: 5) sige. betyde. — Med sho. og bio.: s. av (nökrum) — s. frá; sig mær av ti satt, fortæl mig sandhed SK. 40, 37; s. ein burtur, bortvise en SK. 17, 10; s. frá (nökrum), a) fortælle om noget, b) sige til, give besked el. underretning, sig mær frå, sig mig til; s. fram, sige frem, fremsige; s. nakao fyri e-m, fortælle noget for en; s. ífrá: sig mær satt ífrá, fortæl mig sandheden SK. 7, 43; s. e-m îmóti, modsige en; s. e-m til el. upp, opsige en (fra tieneste): s. nakad vid ein, sige noget til en. - s. seg, sé sigast 2, - sigast, 1) (lideart) siges, fortælles utres. 2) (middelart) sige om sig selv, sigast vilja, sige at man vil, landnyrðingur og útnyrðingur sögdust vilja gera tað roysni, nordøstvinden og nordvestvinden erklærede, at de vilde udføre den bedrift FA. 450, 20 ff; sigast (siga seg) undan, undslå sig, vægre sig ved noget.

síga [soija] (seig, sigu, sigið), udso., 1) synke langsomt og jævnt; digt. segne SK. 5, l. 1 f. n.; nu spec. lade sig nedhisse el. fire ned i line (ved fuglefangst i et fuglebjærg), s. niður. maður niður í bergið seig FA 323, 4; 2) s. á ein, begynde at tynge på en, a) egl. fast hon (3: flundran) á hann seig, den (flynderen) drog nedad, tyngede på ham med al sin vægt FA 289, 18, b) uegl., komme over (overfalde) en, f. eks. om træthed, svimmelhed, søvnighed, også slå en til hovedet (om stærke drikke); uden styrelse: s. á. begynde at virke tyngende; møðin at honum seig, trætheden kom over ham SK. 89, 41; tað sígur saman um meg. det sortner for mine øjne, jeg vil

besvime.

sigalda [sīalda], huk., bølge i hulsø, sé sig.

sigg [sigg], ik., hårdt og bruskagtigt spæk på hval.

síggja [soď dža] (sær, sá, sógu, sæð el. sætt, udso., 1) sé, blive vár (få øje på, bera eyga við); 2) sé på (tage i øjesyn), kom og síggj, kom og sé; risin sær seg upp á land (kaster blikket op på land) SK. 144, 82; 3) sé, indsé, mærke, eg síggi mær eingi ráð, jeg sér ingen udvej; 4) sé, tage i betragning (henvende sin opmærksomhed på, overveje), i enkelte udtr.: lat meg nú s.;

5) uv., sé, kunne sé, s. væl (illa); 6) sólin sær, solen skinner, solen titter frem.

sigla [sıgla] (ld), udso., sejle; kan forbindes med gf., s. bátin upp á land, sejle båden på land.

sigling [sigling], huk., sejlen, sejlads.

*siglutræ [siglotræa], ik., mast FK. 150, 2. Nu:

signa¹ [signa] (að), udso., segne, synke ned.

signa² [signa] (ad), udso., signe, betegne med korsets tegn (korse), s. seg; velsigne, gud signi teg, gud velsigne dig FA. 431, 26 (jf. vælsigna); også (ironisk) gennemhegle, skænde dygtigt på.

signing [signing], huk., signen (det at signa2), velsignelse.

sigra [sıgra] (að), udso., sejre, vinde sejr.

sigu [sījo], fort fit. af síga.

sigur [sījor] (gf. sigur), hak., sejr, fáa, hava el. vinna s., vinde sejr. Flt. sigrar.

sigurhanski [sījórha'nstši], hak., sejrshanske FA. 2, 29. sigursveitsla [sījórsvai'sla], huk., sejrsgilde, sejrsmáltid FA. 380, 18.

síl [soil], ik., forelle, lille ørred. Flt. síl.

síla [soila], huk., si (redskab til at sie med). Flt. sílur.

síla [soila] (að), udso., sie, filtrere.

sild [sild], huk., sild. Flt. sildir.

sildafiski [sıldafıstšı], ik., sildefiskeri, sildefangst.

sildarhav [sıldarhæav], ik, sildefangst FK. 117, 74.

silki [sı ltšı], ik, silke.

silkiband [si'ltšiband], ik., silkebånd.

silkidúkur [sı ltšidůu kor]. hak., silkedug.

silkihár [sı ltšihåar], ik., silkehår FA. 250, 10. digt.

silkihúgva [si'ltšihigva], huk., silkehue.

silkiknappadur [si ltšikna pavor], to., med silkeknapper FA. 209, 8. digt.

silkiknappur [si ltšikna por], hak., silkeknap.

silkikneptur [si'ltšiknæptór], to., = silkiknappaður; FK. 23, 76. digt.

silkireyður [si^cltširæiór], to., af rødt silke FA. 433, 6. digt.

silkisegl [sı'ltšısægl], ik., silkesejl.

silkiserkur [sı'ltšisæ'rkor], hak., silkesærk.

silkiskjúrta [si ltšišo rta], huk., silkeskjorte.

silkitjald(ur) [sı ltšıtšald(or)], ik., silketelt. digt. Jf.

silkivovur [si'ltšivoovor], hak., silkevæv FA. 255, 21. digt. silkivovin [si'ltšivoovin], to., silkevævet, indvævet i silke FA. 209. 8. digt.

sill [sidl], huk., sé syll.

silvdrigin [sıldrī(j)ın], to., solvvirket, solvindvirket (for: silvurdrigin) SK. 89, 34. digt.

silvetni [sılvætnı], ik., blikstüle sø, havblik; mere alm. silvitni og (hyppigst) silvikni.

silvitni, silvikni [silvitni, silvikni], ik., sé silvetni.

silvur [silvor], ik., sølv.

silvurbjálki [sılvorbjå ltsı], hak., sølvbjælke. digt.

silvurbrynja [silvorbrinja], huk., sølvbrynje.

silvurbúgvin (silvurbúin) [silvörbigvin, -búuin], to., sølvprydet, sølvbeslagen, ein silvurbúin knív FK. 153, 40. digt.

silvurfat [silvorfæat], ik., sølvfad.

silvurker [silvortšeer], ik., sølvkar, sølvbæger.

silvurkorda [sılvörkoera], huk., selvkårde FA. 264, 8 (korði, hak., her uregelm. for korða, huk.).

silvurkrossur [silvörkråssör], hak., sølvkors.

silvurpeningur [silvorpeeningor], hak., solvpenning, solvment, solvpenge.

silvurpuntur [silvorpo ntor], hak., solvtærning, solvprik FA. 387, 1; jf. puntur.

silvurringur [silvoringor]. hak., sølvring.

silvursaxur [silvorsaksor], hak., sølvsaks.

silvurskál [silvorskåal], huk., solvskål.

silvursteyp [silvorstæi p], ik., sølvstob, sølvkrus, sølvbæger.

sina [sīna], huk., sene. Flt. sinur.

sín [soin], ejestedo. (ef. til seg), sin; ik. sítt ofte som navneo., sit, sin del; ik. fit. síni undertiden = sin slægt. Når grundordet er flertal, bruges dels fit. af sín, dels (nyere brug) fit. af det påpeg. stedo. hann (teira, deres).

sindur [sındor], ik., meget lille stykke, lille smule; eitt sindur som bio., lidt, en smule, eitt s. illur, lidt vred.

singla [singla] (ab). udso., slingre; også svæve, flyve frem og tilbage. For singla også skingla [šingla].

sinni sinni, ik., 1) gang, tidspunkt, á hesum s., denne gang; á sinni, a) engang, fordum, b) denne gang, eg kvöði ei longur á s. SK. 15, 131, i den sidste betydn. nu kun i enkelte omskrivende og forstærkende udtr.: tað verður ikki enn á sinni, det bliver nok ikke endnu el. ikke sá

snart (om noget, som har lange udsigter), hann kemur ikki aftur á sinni, det varer længe, inden han kommer igen; í sama s., ved samme tidspunkt el. lejlighed, i samme øjeblik, straks; einusinni, engang (i fortiden), = á sinni (betydn. a). — 2) gang (ved opregning), níggju s. sex, ni gange seks FK. 3, 2; helst i forbind. med ordenstal, annað sinni (digt. også: á öðrum s.), anden gang, triðja sinni, tredje gang; jf. det almindeligere fer ð.

sinni [sinni], ik., 1) sind, hu, av tungum s. SK. 88, 31; somir tað öllum höviskum kallum læra bæði tukt og s. (at lære både tugt og eftertanke?) FK. 62, 5; — nu spec. hæftigt sind (sindelag); 2) hu, lyst, ikki hava s. til nakað,

ikke have lyst til noget.

sínuminni [soinominni], bio., på sin side.

sip [sīp], ik., slag, hug, stød. Flt. sip.

sipa [sīpa], huk., sé sipan.

sipa [sīpa] (aδ), udso., 1) kaste, slynge, slænge; s. til, hugge kraftigt til; jf. ripa; 2) være i urolig og svævende (kastende) bevægelse, dels a) egl., om vind, kaste, hann (taδ) sipar, vinden kaster, hann (taδ) sipar illa, det er slem kasteel. stødvind – dels b) uegl. og i udtryk som: a) sipa el. sipast aftur tyri ein, foresvæve en, komme frem for ens tanke, β) e-m sipar fyri munni, det ligger en på tungen, mær (el. meg) sipar fyri munni (munninum, munnin), det ligger mig på tungen, jeg kan ikke rigtig få fat i det; også ved misforståelse «skipa» for «sipa»; 3) (i udseende) minde om, have en vis lighed (med), i denne betydn. alm. sipast, sipast aftur at (aftrat) e-m, minde om en, ligne en noget.

sipan [sīpan], huk., 1) kasten, slyngen, slængen; 2) slag, hug, stød, hann fellir niður af Húnamonnum tíggju fyri hvörja s. (ti for hvert hug) SK. 50. 151; også sipa, hann loftaði hvörji sipu (parérede hvert hug) SK. 107, 19; jf sip; 3) vindkast, vindstød; (hæftigt) bølgestød; også sipa; 4) meget slemt vejr (med kastevinde); også

sipa Flt. sipur.

siprisvidur [siprisvī(j)or], hak., cypres. cyprestræ SK. 93, 8.

*sipun [sīpon, -on], huk., = sipan; tíggju for hvörja s. (ti for hvert hug) FK. 44, 64.

sita [sīta] (sat, sotu, sitio). udso., 1) sidde; s. á hestbaki, sidde til hest, ride; 2) sidde, opholde sig, være, s. fastur, sidde fast, være arresteret, s. heima, sidde hjemme, s. inni, sidde inde, s. á einum garði, være bo-

siddende på en gård; sidde, residere; 3) sidde (fast), være fastgjort, seymurin situr fastur, leysur, sømmet sidder fast, løst; 4) sidde, blive siddende, holde sig, verða sitandi. f. eks. om noget, som ikke let udviskes (en plet); 5) (uegl.) sidde, f. eks. om en sindsstemning illsinnio sat i honum enn. vreden (ondskaben) sad endnu i ham, havde endnu ikke forladt ham: 6) (om klæder) sidde, slutte til kroppen, s. væl (illa). - Med fho. og bio.: s. eftir, sidde efter, blive siddende (tilbage); s. eftir á berum, være lens, intet have tilbage: s. fyri jörð, forvalte, drive (en andens) jord; s. hjá (neytum, gásum), passe på, vogte (kvæg, gæs); s. undir, a) s. undir e-m, sidde med en på skødet, b) (i spec. betydn., om malkepigen) sidde og malke koen; s. uppi, a) sidde oppe (om natten), b) i ordsproget: ilt er at læra gamlan hund uppi at sita, det er vanskeligt at lære en gammel hund at sidde oprejst og gøre kunster, (overført om mennesker) det er vanskeligt at lære en gammel; s. upp-yvir (nökrum), sidde over (være i færd med) noget, også sidde og passe på; s. viò, a) sidde ved arbejde, b) holde fast i den øverste ende af en fuglefængers line ved hans nedfart og ophold i fuglebjærgene. — Talemåde: ikki sita (el. sitast) um sátt, ikke kunne enes, ikke kunne leve i fred sammen. Søndenfjords (f. eks. i Sumbø på Suderø) træffes også, skent sjælden, formen sid ja [sidja].

sjá [šåa], udso., digt., = síggja.

sjaldan [šaldan], bio., sjælden. Også sjáldan [šåldan]. sjaldfingin [šalfindžin], to., som sjælden fås, vanskelig at få.

sjaldsamur [šá'lsæamór], to., sjælden, som sjælden træffes el. forefindes (sælsom). Også alm. sjáldsamur [så'lsæamór].

sjálvandí [šålvand1], to. i ik., tað er s., 1) det er selvfølge (sé sjálvsagdur), 2) inderlig gærne (som svar på en bøn).

sjálvbjargin [šálbjardžin], to., som er i stand til at hjælpe el, forsørge sig selv, vera s., kunne forsørge sig selv.

sjálvboðin [šálboejin], to., tilbudt af en selv, s. tænasta verður ofta afturrikin, den tjeneste, som man selv tilbyder, bliver ofte forsmået FA. 446, 14 f.

sjálvdeyður [šåldæiór], to., selvdød.

sjálvdráttur [šåldrå'tór], hak., fisken (det at fiske) for sig selv, sita í sjálvdrátt(r)i, sidde og fiske for sig selv

uden at dele fangsten med de andre på båden FA. 340, 35.

sjálváomi [šåldoom1], ik., selvdomme, ret til at domme i sin egen sag.

sjálvgivin [såldžīvin], to., som man har givet el. forskaffet sig selv, setur er s. biti, sød er den bid, som man giver (forskaffer, erhverver) sig selv FA. 319, 25.

sjálvsagdur [šálsagdór], to., som forstår sig af sig selv, mest i ik. sjálv sagt, tað er sjálvsagt, det forstår sig af

sig selv, det er en selvfølge.

sjálvur [šålvor], to., selv; av sær sjálvum, af sig selv; af det forældede *sjálvs mín (tín, sín)*, min (din, sin) egen, træffes spor i kvadene: vildi hann ikki gifta hana við sínum sjálvsins syni (med sin egen søn) FA. 98, l. 1 f. n.; heim til mín (tín, sín) sjálvs, hjem til mig (dig, sig) selv.

sjey [šæi], talo , syv.

sjeyndi [šæindi, šændi], talo., syvende.

sjeyti [šæi'ti], talo., halvfjerds; sjæld.; nu alm. hálvfjórðasinstjúgu, hálvfjerðsinstjúgu. Jf. sjúti. sjóar- [šouar-]. sé sjóvar-.

sjó [šou], digt., = sjógv, gf. og hf. af sjógvur.

sjóða [šoua](sýður, seyð, —, soðið, nu alm. svagt: sjóðar, sjóðaði, sjóðaði, ydso.. (uv.) syde, koge, især koge op, skumme op (inden vædsken er kommen rigtig i kog); også frembringe en lyd som ved syden (kogen), suse, bruse, s. fyri oyrunum (suse for ørerne); — fort. tillægsf. soðin, a) om mad. kogt, fiskurin er soðin, b) om hænder efter tøjvask, runken, hendurnar eru sodnar.

sjódálkáður [šoudå lkavor], fort. tillægsf. og to., overstænket (tilsmudset) af søvand; jf. dálka.

sjódreki [šoudrestši], hak., drageskib FK. 3, 3,

sjódregil [soudreejil, -drījil], hak., fabelagtigt souhyre (alm. i menneskeskikkelse), som undertiden (ifelge overtroen) kryber op på strandbredden og tuder fælt; egl. urigtigt for sjódreygil (sjódreygur) ved sammenblanding af dregil (noget langt) og dreygil (af dreygur, genfærd, spøgelse); FA. 336, 6. Flt. sjódreglar.

sjódreygil [šoudræill], hak., sé sjódregil.

sjóførur [sou fooror], to., sødygtig, som kan holde søen.

sjógangur [šougængor], hak., søgang.

sjógvað [šægva], to. i ik., i udtr.: tað er (væl) sjógvað, strømmen er gunstig, strømmen er med, tað er ikki (illa)

sjógvað, strømmen er ugunstig, strømmen er imod. Også

alm. sjóvað.

sjógvur [šægvór], hak, 1) sø (hav); ringur s., urolig sø; 2) søvand; 3) styrtesø, (fremstyrtende) bølge, ein s. kom inn í bátin, en styrtesø el bølge brød ind i båden; hertil fit. sjógvar, bølger, søgang, stórir sjógvar, høje bølger, stærk søgang.

sjókappi [šou ka p1], hak., søkappe FA. 285, 28.

sjólátast [šoulåatast], udso., omkomme på søen; fort. tillægsf. og to. sjólátin, omkommen på søen.

siómadur [šoumæavor], hak., somand.

sjón [šoun], huk., 1) syn, det at sé, tað gongur s. fyri sögn, syn går for sagn FA. 319, 33; 2) syn. séævne, jf. eygsjón; 3) syn, hvad man sér el. det, som kommer til syne, ein vökur s., et smukt syn; nu ofte spec. hæsligt syn, tað er ein s., tað er s. á tí, hvor det sér hæsligt ud; 4) syn, åbenbaring. Flt. sjónir. Også sjónd. Jf. sýni, ásjón, útsjónd.

sjónligur [šönlijor], to., synlig, som kan sés.

sjórok [šouroek], ik., sødrev, vand, som vinden ophvirvler af søen.

sjóslætt [sou'sla't], to i ik., i udtr.: tað er sjóslætt, søen er stille og rolig (har jævn overflade); tó at tað kann vera dýrdarveður og sjóslætt, skønt det kan være udmærket vejr og stille sø FA. 354, 14 f.

sjóstúka [söstúu ka], huk., meget lang og síd vadmelsfrakke (alm. af sort farve; for meget hyppigt brugt, mentjener nu nærmest kun til søndags- og højtidsbrug). Måskeegl. skjólstúka.

sjóvad [šoua], to. i ik., = sjógvað; FA. 402, 31.

sjóvarfall [šouarfadl], ik., strømfald, strømmens løb (i østlig el. vestlig retning), jf. eyst- og vestfall; også den tid (på c 6 timer), i hvilken strømmen løber i østlig (eystfall) el. vestlig retning (vestfall).

sjóvarilska [šouari lska], huk., uro i søen, meget uro-

lig sø

sjóvarklettur [šouarklæ'tor], hak.. klint yderst ved strandkanten, den sten ved strandbredden, hvor man lander ved ankomsten til en bygd; dernæst kyststrækning, strandbred (med klinter).

sjóvarmáli [śɔuarmåalı], hak., egl. flodmål (grænse, hvortil søen når ved højest vande), nu alm. yderste strøg af en strandbred, det strandparti, som overskylles ved højvande. Jf. fjöra. sjóvaródn [šouarödn], huk., hæftigt oprør i søen, frygtelig oprørt sø.

sjóvarstrand [šouarstrand], huk., digt.. — sjóvarstrond; FA. 297, 20.

sjóvarstrond [šouarstrånd], huk., strandbred, kyst, = strond. Jf. fjöra.

sjóverkur [šouværkör], hak., søsyge, hava sjóverk, være søsyg. sjúka [šúu ka], huk., syge, sygdom. Flt. sjúkur.

sjúkdómur [šegdoumór], hak., sygdom, sygelighed. Jf.

sjúkur [šūu kor], to., syg, lidende.

sjúti [šuu'ti, se'ti], talo., halvfjerds; sjæld.; sé nærmere under sjeyti.

skada [skæa] (að. skaðaði og skaddi, skaðað og skatt), udso., skade, tilføje skade, s. ein.

skadafiskur [skæafiskor], hak., skadevoldende fisk SK. 291, 34.

skadaleysur [skæalæi sor], to., uskadt, uden skade, — óskaddur.

skadatídindi(r) [skæatoi(j)1nd1(r)], ik. flt., efterretning om ulykke.

skadaverk [skæavæ'rk], ik., ødelæggelse.

skadda [skadda], huk., tåge, tyk fjældtåge (fugtig og medferende blæst); også sködda. Jf. mjörki.

skadi [skæaj1], hak., skade, beskadigelse, ødelæggelse, tab, gera e-m skada, tilføje en skade. Flt. skadar.

skadiligur [skæajılīor], to., skadelig.

skaft [skaft], ik., 1) skaft, håndfang; 2) skaft på væverstol. Talemåder: koma illa á skaft(ið), lykkes ilde, tað
kemur einki á skaft(ið) hjá honum, han får intet udrettet;
tað kemur ikki av skafti, det bliver rigtigt, det slår ikke
fejl. Flt. sköft.

skái [skåajı], hak., ophold el. standsning i uvejr. Flt. skáar.

skak [skæak], ik., rystelse, stød. Flt. skök.

skák [skåak]. ik., 1) skrå (skak) stilling; á skák, på skrå; også skrå stilling af sejl på båd (sml. skáka — brase), sigla við einum skáki, eitt s. framm. Et andet ord er skák, (i skakspil) skak, skák og mát, skakmat.

skaka [skæáka] (að), udso. med hf., ryste, sætte i rystende bevægelse, støde; s. sær, ryste sig, skubbe sig;— (* og digt.) svinge, hann hevur skakað á skamri stund so mongum bitrum brandi, han har i en kort stund svunget mangt et hvast sværd FK. 79, 56, (med gf.) hann hevur skakað á skamri stund so mangan brandin bitran FK. 82, 93.

skáka [skåaka] (aō), udso., gore skrå el. skæv; også tage

Digitized by Google

skrå retning, sno sig til side, springe (løbe) til side, 8. av; Sjúrður skákar ein annan veg, Sigurd drejer af ind på en anden vej SK. 97, 59; om sejl på båd: stille skråt, brase, s. seglið; — s. sær, sno sig til siden, dreje af, Grani kundi at s. sær, Grane forstod at sno sig, at dreje til siden SK. 98, 75; s. søg undan (nökrum), sno sig fra noget, kaste byrden over på en anden.

skal [skæal], ik., 1) skal, hylster; 2) skæl. Flt. sköl.

skál [skåal], huk., skål. Flt. skálir.

skálaveggur [skåalavæggör], hak., i udtr. •undir skálaveggir som stedbenævnelse FA. 300, 32, sé skáli.

*skald [skald], ik., skjald, digter FK. 114, 34.

skálda [skålda] (að), udso., skolde.

skáli [skåali], hak., bolig, spec. enligt beliggende hus el. gård, eldur er í skálanum, gården brænder FA. 370, 27, Torgeir bygdi breiðan skála FK. 111, 2 («skáli» er her tilflugtssted for drabs- og ildgerningsmanden Torgeir); nu uddedt i dagl. tale undtagen som egennavn (stedbenævnelse): mest og egl. husnavn, derefter også bygdenavn, f. eks. «i Skálanum» (hus i bygden Sand på Sande), «á ytra Skála» FA. 368, 17 (ildgerningsmanden Orms bopæl, bestående af flere huse, som nedbrændte; på dette sted rejste sig siden bygden «á Skála» el. «á brenda Skála» på Østerø, FA. 370, 31); hann gekk óræddur í skála FK. 142, 118. Flt. skálar. Jf. flagdaskáli.

skálkabragd [skå'lkabragd], ik., skalkestykke, gavtyvestreg. skálkalág [skå'lkalåa], huk., fordybning nederst på tag-siden, ved enden af sparrerne, på hvilke «skálkar» (sé

skálkur²2) befæstes FA. 423, 15.

skálkur¹ [skå lkor], hak., skalk, skælm. Flt. skálkar.

skálkur² [skå lkor], hak., 1) skalk, endeskive på brød;
2) stykke træ, som slås i en tagsparres nederste ende,
på hvilken vatnborð med torvhald (sé disse ord) hviler.
skall |skadl], fort. ent. af skella.

skallabein [skadlabain], ik., hjærneskal FA. 323, 23.

skalli [skadli], hak., 1) hovedskal; skaldet hoved; hjærneskal; skalle, hoved, eittans eyga í skalla hevði, kun ét øje havde den (hoppen) i hovedet FA. 299, 34; 2) rundagtig bjærgknold; lille forhøjning på havbunden. Flt. skallar. skallutur [skadlötör], to., skaldet.

skalv [skalv], fort. ent. af skelva.

skalvur [skalvor], hak., udhængende snedrive (helst på et hejtliggende sted). Flt. skalvar. Jf. fonn. skamm [skam(m)], huk., sé skomm.

19 Google

skamma [skamma] (aō), udso., skamme, gøre skamfuld; skammast. skamme sig. If. skemma.

skammbiti [skambīti], hak., bjælke, som forbinder to tag-

sparrer, hanebjælke.

skammur [skammör] (højere og højeste grad: skemri, skemstur), to., kort (om afstand og længde irum); i kvadene også om tid: hann vóx skjótt á skamristund, den (ormen slangen), voksede hurtigt i løbet afkort tid SK. 60, 9.—Ik. skammt som bio., kort, skammt ífrá, kort derfra SK. 11, 85, skammt frá kongsins höll SK. 49, 148. Jf. stuttur.

skap [skæap], ik., egl. beskaffenhed, dernæst (forældet og i kvadene) skikkelse, figur, til skapa var hon (o: brynjan) skorin, den (brynjen) var skåren efter legemsfiguren Corp. Carm. Fær. X, 14 v. 69 — nu alm. kun sind, sindelag, spec. ondt sindelag, skamm og last í skapið, nú er skap í honum (i denne betydn. også skapilsi, skepilsi, ik., der tillige bruges om skikkelse, figur). For skap også skapur: nú er skapur í honum; jf. sammensætnn. som: blíðskapur, fíggindskapur (fjendskab), fróðskapur, kunnskapur, óndskapur, trúskapur, vinskapur o. fl.

skapa [skæapa] (að, skapaði og skapti [forældet også: skóp], skapao og skapt), udso., skabe, danne, forme, biour nú skaparan skýla sær, sum alla verðina skóp, han beder nu skaberen, som skabte al verden, om at beskytte sig FA. 172, 12; s. (nakao) til, tildanne, tilpasse, forme noget, således at det passer; s. seg (til), skabe sig, have slemme lader: s. um. omskabe, forvandle (umskapa): - fort. tillægsf. skapaður, 1) skabt, også alm. skaptur, 2) af en vis form, beskaffen, væl (illa) skapað; skapað var sum skoriö, den (brynjen) sad el. passede ham, som om den var skåren til ham SK. 84, 49; en sideform til skapaður og skaptur er skaftur, beskaffen, af en vis beskaffenhed (helst nedsættende el. spottende), hví er hann so skaftur, hvorfor er han sådan (i sin adfærd)? hvussu er hetta skaft, hvorledes er det, dette ser ud? Jf. vordin af verda. skapari [skæapari], hak., skaber (om gud).

skapningur [skæapungor], hak., skabning, væsen; også kollektivt: skabning, alt det skabte (skabelse udtrykkes ved

skapilsi, ik.). Flt. skapningar.

skar [skæar], ik., tande på lys. skar [skæar], fort. ent. af skera.

skara [skæara] (að), udso.. 1) sammenrage, rage (ild, gløder), s. upp eldin, s. upp í eldinum, rage op i ilden for at få den til at lue; også sköra; 2) pudse lys, s. ljós; jf. skar.

- skarð [skæar], ik., 1) skår, indsnit, revne; 2) (skårlignende el. steil) bjærgkleft; i en hel del stednavne, á Skarði, við Skarði; også bjærgpas (imellem to høje bjærgtoppe);
 - 3) uegl., skår, tab, formindskelse, mangel, jf. skaro 1.
 - 4) den spidse ende af en istap (glerpipa) FK. 30, 16, vel egl at opfatte om en af de skårlignende kløfter imellem

en række nedhængende istappe. Fit. skörö.

skari¹ [skæarı], hak., skare, hob, spec. af mennesker. Flt. skarar.

skari² [skæari], hak., frossen skorpe på sné.

skarlak [skarlæak], ik., skarlagen

skarlakskiæði [skarla(k)skiæaji], ik. fit., skarlagensklæder. skarlaksskikkja [skarla(k)ši'tša, -šitša], huk., skarlagenskappe.

skarlakssokkur [skarla(k)så kor], hak., skarlagenssok.

skarn [skadn], ik, 1) skarn, snavs; 2) skarn, skarns menneske.

skarndíki [skandoi'tši], ik., skarnpøl, morads.

skarpur [ska rpor], to., 1) skarp, hvas, om skærende redskaber; 2) skarp, hård, hård og tør, skrumpen, skarpt hoyggj, knastørt hø; 3) skarp, skarpt markeret, f. eks. ansigtstræk; 4) skarp, bidende, gennemtrængende; 5) uegl., skarp, bidende, hæftig. — Ik. skarpt som bio. — Talemåde: skríða skarpt, krybe i overordenlig stor mængde, f. eks. maddiker, mider, tað skríður skarpt (også overført på mennesker).

*skart [ska rt], ik., stads, pragt, især stadselige, pragtfulde klæder SK. 91, 58, meira er um skjól enn um s.,

sé skjól.

skarta [ska'rta] (að), udso., stadse, gå stadseligt og pragtfuldt klædt FA. 56, 22.

skarvur [skarvor], hak., skarv, ålekrage. Flt. skarvar. skatta [ska ta] (ao), udso., 1) pålægge skat (skatter), be-

skatte; 2) betale skat.

skattur [ska tor], hak., 1) skat, skatteafgift; 2) skat, kostbart liggendefæ; kostbarhed, klenodie; også kælende anvendt om mennesker, skat, øjesten FA. 297, 15. Flt. skattir.

skava [skæava] (að), udso., skrabe, afskrabe, s. (nakað) burtur av; glatte ved skrabning; radere; også uegl.: s. suman, skrabe sammen, s. til sin, skrabe til sig.

skefta [šæfta] (ft), udso., skæfte, sætte skaft på; fort. tillægsf. og to. skeftur, forsynet med skaft.

skefti [šæft1], ik., skaft, håndfang. Flt. skeftir. Jf. skaft.

skegg [šægg], ik., 1) skæg; 2) kam på nøgle, lyklarskegg; 3) kant, æg på økse, öxarskegg. Jf. hóv(ar)skegg. skeggjutur [šæd'džótór], to., skægget; også frynset,

lådden.

skeggleysur | šæglæi sor], to., skægløs, uden skæg.

skeið [skai], huk.. 1) ské, madské (spec. langskaftet i modsætn, til spónur); også skéfuld; 2) tværfjæl, jf. vindskeið; 3) skede, hyppigst i fit. skeiðir = ent. skeið, knívsskeiðir (mere alm. slíðrar). hvalvoknsskeiðir, skede til hvalvåben (hvalspyd), teir stjólu burt hans góða svörð burtur úr lodnum skeiðum, de bortstjal hans gode sværd af den lådne skede FK. 67, 61; jf. slíðri, slíðrar; 4*) skib, spec. krigsskib FA. 62, 7, alm. i kvadene. Flt. skeiðir

skeið [skai] og skeiði [skai]1], ik., 1) bane, løb, stykke vej, som man løber; 2) løb, fart; 3) (lille) tidsrum, spand af tid, eitt s. hereftir, nogen tid herefter; i en del sammensætnn., som: dýrabiðjudagsskeið, tidsrummet omkring store bededag; også stadium. Flt. skeið, skeiðir.

skeida(r)fundur [skaija(r)fondor], hak... møde el. sammenstød (fjendtligt sammenstød) af krigsskibe FA. 62, 12.

skeikla [skaigla] (ab), udso., gøre skæv, bringe ud af lave.

skein [skain], ik., sjæld. for skeina, huk.; FK. 20, 34. skein [skain], fort ent. af skina.

skeina [skaina], huk., 1) rift, flænge, skramme; 2) stribe (f. eks. af skarn på ens klæder, skæmmende stribe på gulv el. væg). Flt. skeinur.

skeina [skaina] (nd), udso., ridse, flænge, s. seg; også sætte stribe(r) på, bedække el. tilsmudse med striber (f. eks. klæder, gulv); — skeinast, blive ridset, få flænge, få stribe (smudsstribe) på sig.

skeinkisveinur [skå ntšisvainor], hak., = skeinkjari; FA. 54. 14.

skeinkja [skå'ńtša] (kt), udso., skænke (iskænke en drik), s. mjöö. vín, brennivín; skeinkir honum glösini trý, han skænker tre glas (brændevin) for ham FA. 306, 3.

skeinkjari [skå útšari], hak., skænker, mundskænk FA. 54, 19. Flt. skeinkjarir.

skeita [skai'ta] (tt), udso, skele; s. at e-m, skæve til en.
skeivur [skaivor], to., skæv, fordrejet; skrå; også uegl.
forkért, urigtig. Ik. skeift som bio.

skel [šeel], huk., muslingskal, skal om el. af søsnegl. Fit. skeljar.

- skel [šeel], ik., skjal, skil (skel, ret og skel); hann býður teim öllum skel FK. 121, 9.
- skelkja [šæ'ltša] (kt), udso., skære ansigter, vrænge mund; jf. gálva.
- skella [šædla] (skall, skullu, skollið mere alm.: skeldi, skelt), udso., skralde, klinge, larme.
- skellilátur [šædlılåator], hak., skraldende latter, skoggerlatter. skelva [šælva] (skalv, skulvu, skolvið), udso., skælve, ryste, bæve.
- skemma [šæmma], huk., (i kvadene) fruerstue, også sove værelse, tað er vonda frú Grimhild, hon talar til dóttur sína: gakk tú tær í skemmu inn og reið fyri gesti tínum SK. 29, 149; FK. 31, 22 brugt om sti, svinesti (súgvin gongur til sína skemmu). Nu kun brugl. som husnavn. f. eks. ·í Skemmuni· (hus i bygden Sand på Sande), jf. skáli. Flt. skemmur.
- skemma [šæmma] (md). udso., 1) beskæmme, gøre skam-fuld; 2) skæmme, fordærve.
- skemmd [šæmd], huk., beskæmmelse, forhånelse. Fit. skemmdir.
- skemt [šæmt], huk., sé skemtan. Flt. skemtir.
- skemta [šæmta] (að), udso., egl. forkorte tiden (af skammur, jf. stuttleika af stuttur), alm. skæmte, spøge; i poesi også indv. (med gf. for hf.), fornøje, more, Róland skemtar liðið sítt (Roland fornøjer sit folk, sin skare) FA. 179, 34
- skemtan [šæ mtan], huk., tidsfordriv, fornøjelse, morskab, eg kann góða s. gera FA. 139, 7, til s. skulum vær fara FK. 160, 116; nu alm. skæmt, spøg.
- skomtingarrim [šæ'mtıngaroim], ik., skomterim, lille skomtedigt.
- skemtingarsamur [šæ'mtingasæamör], to., skæmtsom, spøgende.
- skemtun [šæ'mton], huk., = skemtan; FK. 77, 36.
- skemtunarord [šæ'mtonaroer], ik., skæmtensord, spøgende ord (= skemtanarord).
- skemtusöga [šæ'mtosoova], huk., skæmtende el. morsom fortælling.
- skepna [šæpna]. huk., 1) skabning, skikkelse, legeme, góð lukka í skepnuna, sum hon har for, velsignet være skikkelsen, som den dér går; 2) skæbne; jf. lagnaður (lagni) og eydna.
- sker [seer], ik., skær, klippe, som rager op i el. lidt op over vandskorpen. Flt. sker. Jf. fles, boði.

skera [šeera] (skar, skóru, skorið), udso., 1) skære (gøre indsnit i), s. seg, skære sig; skære itu, s. sundur; s. á háls, skære halsen over på (f. eks. en grindehval); — frembringe ved skæring, s. hol á, skære hul på, s. merki í, skære mærke i; tilskære (også: s. til), udskære, s. út: — s. akur, meje korn, afskære kornet på ageren, s. torv, skære tørv; 2) slagte, spec. slagte får, hvussu skerst, hvorledes står det sig med slagtet? væl (illa) skerst, det er godt (dårligt) slagt (fåreslagt); 3) med hf. og bio.: s. í eitt róp (s. í at rópa), udstøde et pludseligt og gennemtrængende råb el. skrig, s. í grát (s. í at gráta), briste i gråd, s. út úr, briste ud i latter; s. við: Asbjörn skar so sára við, Asbjørn udstødte et smertens skrig FK. 88, 35. — skerast, skæres; kunne skæres, lade sig skære.

skerda [šærja] (rd), udso., egl. gøre skår (skarð) i, dernæst og alm.: 1) stække, s. vong, stække en vinge, s. honu, s. gás; 2) om torke, tort vejr: høre op, få ende, so skerdi aftur terrin, så fik det tørre vejr igen ende FA.

394, 25.

skerdingur [šeeringor], hak., apparat (jærnstang), hvori gryder ophænges over ildstedet; består af to dele, stang og krog: en stang med flere indsnit (lag, skerðinglag), hvori krogens nederste del, i hvilken gryden hænger, kan fæstes, og ved hjælp af hvilke indsnit gryden kan flyttes op og ned. Flt. skerðingar.

skerpa [šærpa] (pt), udso., 1) skærpe, gøre skarp, gøre

hard; 2) tørre ved vind, vindtørre (kød, fisk).

skerpingur [šæ'rpingor], hak., ter vind; også vedholdende tervejr med vind.

skerpukjöt [šæ'rpotšeet], ik., vindtørret kød (spec. fårekød, som er blevet ophængt og vindtørret i hjallur).

skersoddi [šæ'rsåddi], hak., pynt af et skær FA. 348, 25.
skeyt [šæi't], ik., 1) skød(e), flig. spec. sejlskød; — talemåde: ganga fyri s., omkomme, forkomme ved ulykkestilfælde, fordærves, slå fejl; 2) skød (på et menneske) SK. 44, 86, jf. fang. Flt. skeyt.

skeyt [šæit], fort. ent. af skjóta.

*skeytafeldur [šæi tafældor], hak., kappe (overkappe) med lange skøder FK. 114, 35.

skeyti [šæi'tı], hak., 1) lap til at skøde el. øge med; lap, klud. Flt. skeytar.

skíð [skoi] og skíði [skoiji], ik., 1) (aflangt og tyndt) stykke træ, bræt, fjæl, nu mest i udtr.: aka á skíði, age på fjæl ned ad en isbelagt strækning, også: aka skíð(i);

Digitized by Google

2) (* og digt.) ski, Geyti legði skíðir á (spændte skierne på) FK. 155. 70. Flt. skíði skíðir.

skifta [šifta] (ft), udso., 1) skifte, dele; udskifte, uddele (ved skiftning); Guðrunu skiftuð tit gull og fæ, til Gudrun uddelte I guld og gods 8K. 51, 162; — tríggjar giftur hevur faðir meg gift, og allar hava mær heljur skift, tre gange har min fader giftet mig, og alle tre giftermål have skaffet mig friller på halsen FA. 252, 17–18; (med hf.) so skulum vit tí s., således skulle vi indrette det FA. 52, 15; 2) skifte, bytte, s. um (omskifte, ombytte); skifte, veksle (både indv. og uv.), s. lit, skifte farve, s. högg, skifte, veksle hug, også (digt.) med hf.: s. höggum SK. 98, 71; skifte, forandre; — (* og digt.) lív frá londum s., lide døden, dø FK. 100. 57; 3) (uv.) skifte, afveksle, forandre sig. — skiftast, skiftes, deles, udskiftes; byttes, ombyttes; (uv.) veksle (også skifta); tað man tó so skiftast, det vil dog vende sig således, komme til at gå således FA. 438, 10.

skifti [šifti], ik., 1) skifte, deling; 2) skifte, omskiftning, ombutning. Flt. skiftir,

skifting [sifting], huk., deling, udskiftning; ombytning, veksling, for andring. Flt. skiftingar.

skíggi [skod'dži], hak., egl. tyndt, i karm udspændt stykke skind, hvortil skíggjastong er fæstet, og som dækker over ljóari (lys- og røghul samt ventil i taget i roykstova), nu meget ofte brugt i flæng med det almindeligere skjól, sé skjól, 3. Flt. skíggjar.

skiggjastong [skod'džastång], huk., stang fastgjort til skiggi el. skjól; bindes med sin nederste ende snart til den ene, snart til den anden tværbjælke (biti) i regstuen, alt under hensyn til vejrforholdene (at «skiggi» kan

stå imod vinden og røgen slippe ud).

skikka [ši'ka] (að), udso., 1) skikke, indrette, ordne (bedre f. eks. skipa); s. sær, skikke sig, opføre sig, jf. hátta; mín er höllin skikkað umkring við riddarar —, min hal er rundt om opfyldt af riddere FA. 242, 22 f.; to. skikkaður, skikket, egnet, jf. forur. Nyere ord, egl. tysk.

*skikkja [šī'tša, šī'tša], huk., kappe, kābe FA. 86, 19. Flt. skikkjur.

skil [šīl], ik., opr. adskillelse, jf. markaskil (-skjal), dernæst 1) skillerum, mellemrum, spoc. det skillerum imellem trådene i en væv, igennem hvilket islætten skydes; 2) skel, skelnen (det at skilja, skelne), a) begreb, vita (kunna) s. á nökrum, vide besked (rede) på noget, forstå,

have begreb om noget; fornuft, forstand, er so lítið s. í tykkum, er der så lidt begreb el. forstand i eder FA. 360, 11, b) forskel, gera skil á (nökrum), α) adskille, gøre forskel på, β) forklare tydeligt, give klar besked (om noget); jf. udtr.: ikki vita dagaskil, ikke vide rede på dagene, også være ganske dum; 3) skel, ret og skel, gera rætt og s., gøre ret og skel, jf. skjal; 4) rede, orden, fáa skil á (nakað), få rede på, tað er einki s. á (tí), der er ingen orden derpå, også det går udenfor alle grænser, det er for galt, tað er einki s. á honum, han er udenfor alle grænser;— talemåde: við tí skili, med så forrettet sag, under de omstændigheder FA. 378, 13. Flt. (i betydn. 1) skil.

skila [šīla] (aō), udso., s. til, bestemme, træffe afgørelse; også tilkende (s. e-m nakað til); s. ein til, udsé el. indbyde en særlig.

skilagóður [šīlagouor], to.. som giver god og klar besked, fornuftig og klar (i tale).

skilarum [šīlaruum], ik., skillerum.

skilarúmssyll [šīlaruumsıdl], huk., syll (syld), som danner skel imellem to værelser el. afdelinger af et hus.

skildi [šıldı], skildri [šıldrı], hf. ent. af skjöldur.

skilja [šilja] (ld), udso, 1) skille, adskille, s. ein frá e-m; s. ein vid pakao, skille en ved el bereve en noget; ilt er at s. latan drong úr heitari song, det er vanskeligt at skille en doven dreng fra en varm seng FA. 317, 28; s. ull, sortere uld, s. eplir, sortere kartofler, s. vid barn, forløse; 2) uv., a) (sjæld. og digt.) skilles, adskilles (= skiljast), til götur tóku at s., til vejene begyndte at skilles SK. 96, 54; b) s. frá, adskille sig, være forskellig; 3) skelne, skimte, og kann ikki skilja bókstavirnar, jeg kan ikke skelne bogstaverne, jeg kan ikke sé at læse, tað var ikki meira, enn hann kundi s. tað, det var ikke mere, end han kunde skelne el. skimtedet (f. eks. om noget, som er langtborte); jf. tekkja; også skelne, høre, eg skildi ikki, hvat hann segoi, jeg kunde ikke rigtig høre, hvad han sagde; 4) fatte, indsé, forstå, jf. skiljast 3; 5) vedkomme, behøve, hvat skilir honum hatta, hvad vedkommer det ham el. hvad gør han med det? honum skilir einki, han behøver intet, hvat man honum s. at gera taö, hvad behøver han at gøre det? 6) poetisk talemåde: væl kan tungu s., forstår vel at føje sine ord FA. 306. 28. - skiljast, 1) skilles, adskilles; tage afsked; 2) skelnes, skimtes el. høres; 3) forstås, alm. i udtr.: e-m skilst nakaö, en fatter el. forstår noget, mær skilst, jeg forstår; skilst tær, som du nok kan indsé, forstå; teimum skildist tå hetta satt at vera, de forstode da, at dette var sandt FA. 360, 14.

skilnaður [šilnavor], hak., adskillelse, afsked; við skilnaðin, ved afskeden. Også skilni, hak.

III, vea aysneach. Ogga saithi, haa.

skiluliga [šīlolīa], bio., tydeligt, klart; også skilliga [šillia] og skilaliga.

skiluligur [šīlolīor], to., let at skelne, tydelig, klar; mere

alm. skilligur [šillijor]. Også skilaligur.

skimast [šīmast] (að), udso., sé sig spejdende omkring, kaste blikket rundt om sig (idet man bevæger hovedet til siderne).

skin [šīn], ik., skin; glans.

skina [skoina] (skein, skinu [udt. skīno], skinio [udt. skīni], udso, skinne, lyse; glinse, kaste glans.

skindustavur [šindostæavor], hak., stolpe i bindingsværket

i et hus.

skinn [šinn], ik., 1) skind, hud (især på mindre dyr i modsætn. til húð); 2) (som jordmål) 1/20 gyllin; en gyllin deles alm. i 4 dele, hver på 5 skinn. Flt. skinn. skinnatal [šinnatæal], ik., antal skinn (skinn 2).

skinsakjöt [ši nsatšeet], ik., fersk kød (fårékød, spec. bedekød), som er blevet bestrøet med salt og kogt og derefter har været ophængt i en kort tid.

skinnstúka [ši nstůu ka], huk., skindtroje, troje af raget, ubarket fåreskind. Jf. roðstúka.

skip [šīp], ik., skib. Flt. skip.

skipa¹ [sipa] (ad), udso., 1) ordne, indrette; 2) forordne, bestemme, s. fyri; bóndin skipaði nú fyri, hvat ið hvör skuldi gera, bonden forordnede nu, hvad enhver skulde tage sig for FA. 389, 21; 3) besætte, bemande, jf. skipan (bátsskipan); 4) synge for ved runddans, s. kvæði (tátt, vísu), synge for ved afsyngelsen af et kvad (en vise) til runddans.

skipa² [šīpa] (að), udso., a) indskibe, lade, s. inn (í bátin); b) udskibe, losse, s. upp úr (bátinum).

skipafloti [šīpafloeti], hak., flåde, skare af skibe.

*skipakringur [šīpakringor], hak., skibs omkreds FA. 263, 35.

skipalid [šīpalī], ik., skibsmandskab, skibsbesætning.

skipan [šīpan], huk., 1) ordning, indretning; 2) besætning, bemanding, spec. a) = bátsskipan, en båds besætning,
 b) besætning af får i en udmark. Flt. skipanir, skipur.

skipari¹ [šīpari], hak., 1) en, som ordner noget; 2) forsanger (ved runddans). Flt. skiparir.

skipari² [šīpari], hak., skipper, skibsfører. Flt. skiparir.

skipaskari [šīpaskæari], hak., skare af skibe.

skipsbord [šipsboer], ik., skibsbord.

skipsmaður [šipsmæavor], hak., mand af et skibs besætning, somand.

skíra [skoira] (rd), udso., 1) (egl. rense) døbe, Körnar prestur skírdi hann SK. 73, 43; i denne betydn. nu omtrent forældet (alm. doypa); 2) give øgenavn, s. ein.

skirisdagur [skoirisdæavor], hak., skærtorsdag.

skírnarvatn [skoⁱrnavatn, skoⁱrna-, skorna-], ik., dåbsvand FA. 445, 29; nu alm. dópsvatn.

skirur [šīror], to., skær, rén; digt. Jf. skærur.

skita [skoi ta] (skeit, skitu [udt skīto], skitio [udt. skīti]), udso., skide, gere sit behov.

skitferur [šitfeeror], to., skidenfærdig.

skitin [šītin], to., skiden, beskidt.

skjal¹ [šæal], ik., 1) skel, grænse, i sammensætn. markaskjal (= markaskil, sé dette ord); 2) skel, ret og skel, gera rætt og s.; sé skil.

skjal² [šæal], ik., i udtr.: til skjals, til eftersyn; til skue, til syne. Jf. on. skjal, dokument.

skjál(f)ti [šå lti], hak., skælven.

skjálg [šålg], ik., person, som skælver el. ryster, Anias hann er í hondunum eitt s. (ryster på hænderne) FA. 431, 16.

skjálghentur [šålg(h)æntör, šå'lk(h)æntör], to., som ryster

på hænderne, vora s., ryste på hænderne.

skjól [šoul], ik., 1) skjul, tilftugtssted, skjulested; 2) beskyttelse, beskærmelse; — noget til at beskytte sig med,
beklædning, meira er um s. enn um skart, det gælder
mere om at få en god beklædning end om at pynte sig;
3) dække (lille firkantet træluge) over ljóari (lys-, luftog reghul i taget i roykstova); er fæstet til en stang,
skíggjastong, sé skíggi og skíggjastong. Flt. skjól.
Jf. skýla.

skjold (šåld), ik., sé skjöldur.

skjóta [šouta] (skjýtur, skeyt, skutu, skotið), udso., 1) skyde, sætte i hastig bevægelse; også mere alm. kaste, støde, skubbe o. l., kroppin skjýtur hann eftir, kroppen skyder (støder, kaster) han bagefter SK. 40, 41, risin skeyt sína stong í jörð, risen stødte (stak) sin stang í jorden SK. 97, 58, brandin undir hann skeyt, han stak sit sværd ind

under ham SK. 118, 46; s. sláina fyri, skyde (skubbe) slåen for; (digt., med hf.) hann sínum borðum skeyt, hun skød el. stødte sine borde tilbage FK. 103, 91: s. á (uv. el. med gf.), skyde el. skubbe på, skyde ind, ud, frem o. s. v.; 2) uegl., skyde, i udtr. som: s. nakao frá sær. skude noget tra sig. s. saman, sammenskude, s. til, skude til, give bidrag; 3) skyde, afkaste, s. ham, skyde ham; 4) skyde (med skydevåben), afskyde, udskyde, s. píl, kúlu, udskyde en pil, en kugle, s. skot, skyde et skud; også uv. skyde; - træffe ved skud, s fugl, skyde en fugl; frembringe ved skud: s. hol i, skyde hul i. - skiótast. 1) skudes o. s. v.; stjörna skjýtst, der sés et stjærneskud; akurin skjýtst, kornet på ageren er ved at sætte aks: 2) forskydes, blive skæv, kollurin skeytst (toppen blev skæv) FA. 396, 19; báturin skrýtst, båden lystrer ikke roret. - Fort. tillægsf. skotin. 1) skudt o. s. v.; 2) vera langt av landi skotin, være langt borte.

skjótførur | šötfeeror |, to., hurtig af sig, rap.

skjótheit [šou'thai't], huk., sé det bedre skjótleiki; við skjótheit, hurtigt, skyndsomt, i hast FA. 403, 10 (jf. skundur).

skjótleiki [šötlaitši], hak., hurtighed, raphed.

skótur [šou tor], to., hurtig, rap, snar; ik. skjótt alm. som bio., a) hurtigt, b) snart.

skjúrta [šo rta], huk., skjorte. Flt. skjúrtur.

skjöldrareim [šöldraraim], huk., skjolderem FK. 24, 91. *skjöldur [šöldor], hak., skjold SK. 6, 37; bejningen af

dette (i kvadene forekommende) ord er forvirret: i gf. ent. ofte skjöldur for skjöld, i hf. skildi. skildri og skjöldri (for skildi), i ef. skjöldrar (for skjaldar), i nf. flt. skildir og skjöldir; træffes også som ik.-ord (helst i flt.): tvey skjöldur — tveir skildir. Nu: skjold, ik.

skjöldur [šöldor] (gf. skjöldur), hak., gavl (på hus) Flt.

skjöldrar.

skó [skou], digterisk sideform til skógv, gf. af skógvur¹; búgvin skó, smykket, prægtig sko SK. 66, 86.

skóband [skouband], ik., skobånd.

skoda [skūa] (ad), udso., skue, sé; beskue, betragte.

skóg [skou], digterisk sideform til skóg v, gf. af skóg vur². skóg vaxin [skouvaksın], to., skovbevokset.

skógvur¹ [skægvor], hak., sko, fodbedækning; alm. skindsko. Flt. skógvar.

skógvur² [skægvör], hak., skov, skovstrækning FA. 351, 14. Flt. vaklende: skógvir, skógir (skógvar).

skóklútur [skö'klúu'tór], hak., lap (skindlap), som lægges ind i en hullet skindsko.

skola [skoela] (að), udso., 1) skylle (i vand); 2) skylle, skylle bort, skylle op, både indv. og uv.; 3) snakke op, bralle op.

skóleistur [skoulai stór, -lai stór], hak., strikket sko (af uldgarn); tages på indenfor den egenlige sko, skindskoen.

skóleysur [skoulæi'sör], to., skoløs, uden sko; barbenet. skomm [skåm(m)], huk., 1) skam, beskæmmelse, vanære;

flt. skommir; 2) skam, det at skamme sig, blusel.

skon [skoon], huk., snude, fjæs, ansigt. Flt. skonir.

skón [skoun], huk., skover, skorpe inde i gryde efter noget, som er kogt i denne. Flt. skónir.

skóna [skonna] (að), udso. (med hf.), sé eira.

skonkja [skå ntša] (kt., udso., sé skeinkja. skonkur [skå nkor]. hak., foræring, gave FK. 67, 57. Flt.

skeinkir. Ikke i dagl. tale.

skor [skoer] og skora [skoera], huk., 1) skår, rift, fure, kleft; jf. bergskor; 2) græsbevokset fremspringende parti i et stejlt bjærg, hvor får og beder sættes for at fedes. Flt. skorar, skorur.

skorða [skoera] (að), hpk., støtte, stiver (af træ); alm. kun brugt om de stivere, som sættes under siderne af en på land stående båd for at holde denne oprejst. Flt. skorður.

skorda [skoora], udso., sætte støtter under, i udtr.: s. bát, sætte træstivere under siden af en båd (sé navneo. skorda); skordadur, (om båd) vera skordadur, stå med træstivere under siden.

skorpa [skå rpa], huk., skorpe. Flt. skorpur.

skorpna [skå rtna] (ab), udso., blive hard og skrumpen.

skorta [skå rta] (að), údso., skorte, mangle, fattes, alm. upers. med tingen i gf. og personen i gf. el. hf.): ein el. e-m skortar nakað; honum el. hann skortar ikki fæ; ei skortar honum eyð, ham fattes ej rigdom SK. 11, 91; (digt., med tingen i ef) skortar hann ei figgja(r), han har ingen mangel på gods (gods og guld) SK. 25, 98. Jf. tróta, vanta.

skortur [skå'rtor], hak., fjæs, (grimt el. arrigt) ansigt. Flt. skortar.

skósveinur [skou svainor, skössvainor], hak., skosvend, page, højtstående mands el ridders tjener FA. 51, 15; kun i kvadene.

skot [skoot], ik., 1) skyden, det at skyde, støde, skubbe o.
l. (jf. skjóta); 2) skud (med skydevåben); 3) uegl., i
sammensætnn: samanskot, sammenskud, tilskot, tilskud,
bidrag; 4) smal gang el. åbning imellem ydervæggen
(veggur• af sten og græsterv el. muld) og inder- el.
fjælevæggen (bróst) i et hus; alm. smal gang, snæver
gennemgang. Flt. skot.

skotaseydur [skoetasæior], hak., får el. samling får, som er gået fra en udmark over til en anden.

skotbjálvi [skoetbjálv1]. hak., skærm. dække imod angreb FA. 437, 24.

skotra [skoetra] (ad), udso., skubbe, støde.

skoyta [skåi ta] (tt), udso., 1) sammen/øje, sammensætte to stykker, s. saman; skøde, føje (fæste) et stykke til et andet, s. upp i; også øge, gøre længere ved tilføjning af et stykke; 2) skøtte, ænse, bryde sig om, med hf. (s. nökrum) el. mere alm.: um, s. um nakað; eg havi ti ikki skoytt, jeg har ikke brudt mig derom SK. 94, 22. eg skoyti ei, hvat beinini tola, síðan eg eri deyður, jeg skøtter ikke, hvad benene må lide (o: hvad der bliver af mine ben), naar jeg er død FK. 82, 92; s. sær sjálvum, skøtte sig selv; — s. e-m leti, spare en (for) hans umage, pleje ens dovenskab.

skoyti [skåi ti], ik., tilføjet stykke, lap, stykke træ, stykke tov og desl., som føjes (fæstes) til noget andet. Flt. skoytir. skraml [skraml], ik., larm, spektakel (forårsaget ved noget,

som skramler el. skralder).

skramla [skramla] (að), udsó.. gøre larm, skramle, skralde. skrápur [skråapòr], hak., skrofe, skråpe, puffinus arcticus (sofugl). Flt. skrápir. Jf. líri.

skrástívari [skráastoivari], hak., skrástiver, skrástøtte.

skreið [skrai], fort. ent. af skríða.

skreiða [skraija] (dd), udso., glide på is, løbe på skøjter *skreppa [skræ'pa]. huk., randsel FK. 58, 62. Flt. skreppur. *skreyt [skræi't], ik., pynt, stads FK. 87, 28. Jf. skart.

skrið [skri], ik., gliden, skriden, fremadskriden; også kryben, langsom bevægelse, tað er skrið á honum, han skrider meget langsomt frem el. sé, hvor han kommer krybende.

skrida [skrīja], huk., skred, fjældskred (jordskred, sneskred), nedstyrtende el. nedstyrtet jord- el. snemasse, hvar ein skridan er lopin, er onnur væntandi, hvor ét skred er styrtet ned, kan et andet ventes bagefter el. en ulykke kommer sjælden alene. Uegl. i nogle talemåder: sjógvurin

stendur í einari skriðu, søen står i ét skum; seta skortin i eina skriou, fordreje ansigtet, sætte ansigtet op til f. eks.

grin el. gråd. Flt skriður.

skrida [skroija] (skroid, skridu, skridid), udso., 1) skride, glide (jævnt) frem el. afsted; også skride, krybe; líður, meðan skríður, man kommer frem, selv om man kryber el. det går frem, om det end går langsomt FA. 320, 11; 2) (upers.) klø (om en kløende el. krillende fornemmelse), tað skríður (undir ilini, í lógvanum), det klør (under fodsålen, i den indvendige håndflade).

skridi [skrīji], hak., kløen, klø, krillen.

skrift [skrift], huk., 1) skrift (hvad der står skrevet); spec håndskrift; 2) den hellige skrift, skriften.

skrifta [skrifta] (ab), udso., 1) skrifte (tage i skrifte), s. e-m FK. 143, 129; 2) skrifte, bekende.

skrima [skroima] (md), udso., skimte, sé dunkelt.

skrimsl(i) [skroi msl(1), skroi msl(1)], ik., uhyre, jætteuhyre FA. 1, 26; nu spøgelse, skræmsel. Flt. skrimsl(ir).

*skrimsla [skroi msla, skroi msla], huk., kvad om et skrimsl, som benævnelse på et enkelt kvad (skrimslarima) FA. 1, 2.

skrin [skroin], ik., skrin, kiste, kasse. Flt. skrin.

skriva [skrīva] (ab), udso., skrive; nedskrive, opskrive, indskrive, s. niour, upp, inn; også skrive, forfatte.

skróa [skroua] og skrógva [skrægva] (að), udso., være knastør (om hø).

skról [skroul], ik., skryden, pral.

skróla [skroula] (að), udso., skryde.

skroppa [skrå'pa] (að), udso., larme, støje FA. 324, 5. skróturrur [skrou'torror], to., knastør (om hø).

skrubba (að), udso., skrubbe, gnide stærkt.

skrúð [skruu], egl. ik., alm. huk., skrud, pynt, stads, mest i kvadene; ved siden af skrúð træffes formen skrúður, ik. (FK. 36, 34) og hak.; flt. skrúðir (huk.) = skrud, stadselige klæder; var í skrúðum klæddur SK. 133. l. 5 f. n.

skruddu [skroddo], fort. flt, af skrydja.

skrúdhetta [skruuhæ'ta], huk., hætte af fint klæde.

skrúgy [skrigy], ik., kornstak, 12 kornneg, satte sammen i stak. Flt. skrúgy.

skruva [skrūa], huk., skorpe på sår; rívur skruvu frá oygum, gnider søvnen (egl. den under søvnen dannede skorpe i øjenkrogene el. mellem øjenlågene) af øjnene FK. 138, 78. Flt. skruvur.

skrýddur [skroiddor], to., pyntet, opstadset (også: upp-

skrýddur); af et forældet skrýða, pynte, stadse, skrýða seg (nu: skrúða seg upp, stadse sig op) — dog bruges endnu fort, skrýddi (seg).

skrydja [skrija] (skruddi), udso., male groft (knuse korn el. malt), kvornin skrydur; áin skruddi, isen på åen brødes og førtes nedad af strømmen; — *oman skruddu dalir og fjöll, ned styrtede fjælde og dale FK. 45. 70.

skræða [skræava], huk., fiskeskind. Flt. skræður.

skræda [skræa] (dd), udso., rive itu.

skrædna [skradna] (ad), udso., revne. gå itu.

skrögg [skrögg], ik., pral, overdrivelse.

skrögga [skrögga] (a), udso., prale, overdrive.

skuda [skūa] (að), udso.. sé skoda.

skugga | skogga] (ao), udso., skygge, kaste skygge.

skuggi [skod'dži], hak., skygge. Flt. skuggar.

skúgv [skigv], ik., skub, stød. Flt. skúgv.

skugva [skigva] (að), udso. skyde (bort, til side), støde, skubbe; s. undir ein, støde (skubbe) til en.

skúgvur [skigvor], hak, struntjæger, rovmåge, strandhøg, lestris catarrhactes (fugl). Flt. skúgvar, skúgvir.

skula, skulla [skūla, skol(l)a] og skulu, skullu [skūlo, skol(1)0] (skal, skuldi og mindre alm. skyldi, skul(1)a0), udso., 1) skulle, være skyldig (bunden, forpligtet) til at gøre noget, som: hann skal gera tað, við skul(l)u fara; skyldi upp at ganga FK. 133, 28; også uden tilfejet udso.: hann skal burtur, út; 2) skulle, komme til at, om noget, som kommer til at indtræffe ifølge skæbnens bestemmelse, strangir harrar skulu stokkut valda, strænge herrer skulle stakket (kort) herske; öll skulu doyggja, alle skulle dø; også mere alm. (om noget fremtidigt): tao skal spyrjast, det skal spørges; (om en mulighed) um so skuldi verið, om det skulde komme til at gå således; 3) skulle (ifølge ens egen bestemmelse), ville, eg skal royna, jeg skal forsøge, hvar skaltú fara, hvor skal du hen? -- også mere alm. skulle, være bestemt til noget; hvat skal hveiti í hunds búk? hvad skal hvede i hunds mave? FA. 317, 4.

skuld [skold], huk., 1) skyld, gæld, afgift, rinda skuldina, betale sin gæld, sé rinda; 2*) skyld, årsag, fyri vora skuld, for vor skyld SK. 61, 20; nu: skyld, sé dette ord. Flt skuldir, skyld, gæld.

skulalærari [skuulalæarari], hak., lærer, skolelærer.

skúli skuuli, hak., skole. Flt. skúlar.

skum [skum], ik., skum. Jf. froða (som spec. er skum på mælk el. øl).

skúma [skůuma] (að), udso., skumme, afsætte skum.

skunda [skonda] (að), udso., 1) med hf., skynde på, påskynde, fremskynde, s. síni ferð, fremskynde sin gang,
fart, færd el. rejse; s. sær, skynde sig; — s. undir ein,
skynde på en; 2) uv., skynde sig, haste, Virgar at honum
skundar (skynder sig hen til el. hen imod ham) FA.
237, 15.

skundiliga, skunduliga [skondılīa, skondolīa], bio., skyndsomt. hastiqt. Også skundisliga.

skundiligur, skunduligur [skondılīor, skondolīor], to., skyndsom, hastig, ilende. Også skundisligur.

skundur [skondor], hak., skynding, hast, i skundi, i hast.

Også skundan, skunding (huk.).

skurdur [skūror], hak., 1) det at skære, skæren; 2) det arbejde at skære tørv, tørveskær, torvskurdur (jf. skøra torv); også det arbejde at afskære el. meje kornet på agrene, kornmejning, akurskurdur (jf. skøra akur); — dørnæst: det tidspunkt, på hviket man a) skærer tørv el. b) mejer korn; 3) slagtning, fåreslagtning, taka (søyd) i skurd, tage (får) til slagtning FA. 418, 16 f.; dernæst a) de får, som slagtes, slagtefår, taka skurd, tage hanlam til slagtning (skurdur her modsat klipping, sé d. o.) FA. 342, 12, b) den tid (om efteråret), på hvilken fårene slagtes, slagtetid (= skurdartid, skurdtid), c) den første fjallgonga (drivning af får fra fjældet til folden), ved hvilken de til slagtning bestemte hanfår hentes; 4) snit, skår, skure; også udskåren prydelse imellem kor og skib i de ældre kirker. Flt. skurdir.

skuri [skuri], hak., ung måge. Flt. skurar.

skursl [sko'rsl], ik., 1) små rifter, små skrammer i huden; hertil udso. skursla (ad): skursla seg, støde sig og få huden skrabet; 2) småstene, spec. små og spidse stene, som ere iblandede jordsmonnet el. bedække et sted, hvor man går; 3) lille bitte stykke, smule; flt. (i betydn. 3) skursl.

skúrur [skúurór], hak., kort og stærk regnbyge. Fit. skúrir.

skúta [skůu ta], huk., skude. lille skib. Flt. skútur.

skúti [skuu'tı], hak., fordybning (hule) indunder et fjæld; Bláfellsskúti FA. 348, 13. Flt. skútar.

skutil [skūtil], hak., harpun. Flt. skutlar.

skutla [skotla] (aō), udso., 1) harpunere, stikke med harpun; 2) s. sær, (bevæge overkroppen ved at) skyde skuldrene frem og tilbage.

skutur [skūtor], hak., enderum (for- el. bagrum) i båd,

framskutur (forrum i båd) og bakskutur (bagrum i båd). Flt. skutir.

ský [śkoi], ik., (digt. og i sammensætnn.) — skýggj; FA. 21, 2. Flt. ský.

skýdráttur [skoidrá tor], hak., skyernes driven for vinden, bevægelse i skyerne.

skygdur [šigdor]. to., i udtr. som: vera væl (illa) s., sé godt (dårligt), have godt (dårligt) syn; dapurskygdur, svagsynet, som sér bedst i tusmørke; — (* og digt.) skinnende, skygdan hjálm á hövdi bar CCF. XII, 387 v. 27.

*skyggin [šid'džin], to., klar, gennemsigtig SK. 83, 37.

skýggj [skoďdž], ik., sky (i luften). Flt. skýggj.

skyggja [šid'dža] (gd), udso., kaste glans fra sig, s. á, kaste glans (på), sólin skyggir á; (upers.) s. av (nökrum), kaste glans, give refleks, tað skyggir av tí, det glinser el. skinner, det kaster glansen tilbage; s. ígjögnum, skinne

igennem, gøre klar og gennemsigtig.

skýla [skoila] (ld), udso., 1) (med hf.) yde skjul (skjule for at beskytte), beskytte, beskærme, gakk á skóg og skýl tær har, gå ind i skoven og skjul dig der FA. 170, 29; biður nú skaparan s. sær, beder nu skaberen om at beskytte ham FA. 172, 6; låne hus, give husly, s. e-m; 2) uv., ved hjælp af en til skjól (trædækket over ljóari, sé dette ord) fastgjort stang, skíggjastong, stille dette dække således for vinden, at røgen kan komme ud. Sé skjól og skíggi.

skyld [šild], huk., 1) skyld, brøde; 2) skyld, årsag, fyri mina (hansara) s., for min (hans) skyld. Jf. skuld.

skylda [šilda] (ao), udso., skylde, være skyldig el. forpligtet til noget, spec. skylde penge.

skyldfólk [šī lfo lk], ik. ent., slægtninge, pårørende,

familje.

skyldigur, skyldugur [šildijör, šildövör], to., '1) skyldig, forpligtet (til); 2) skyldig, sagskyldig, brødefuld. If. sekur.

skyldmaður [šilmæavór], hak., (mandlig) slægtning; skyld endvidere i sammensætnn. som: skyldkona, kvindelig slægtning, og desuden: skylddrongur, skyldgenta.

skyldskapur [ši'lskæapor], hak., slægtskab.

skyldur [šildor], to., beslægtet (med), med hf. (sjæld., helst digt.) og i dagl. tale alm. med við: s. við ein, i slægt med en; teir eru skyldir, de ere i slægt.

*ským [skoim|, ik., = skýming; seint til dags í skými SK. 101. 2. skýma [skoima] (md), udso., skumre, morkne, tao skýmir, det bliver morkt, morket falder på.

skýming [skoiming], huk., skumring, mørkning.

skyttari [ši tari], hak., skytte FA. 430, 14. Fit. skyttarir. *skytur [skoijor], hak., digt. — skýggj; upp í miðjan ský Sk. 41, 49.

skærur [skæaror], to., skær, rén, skinnende rén FA. 101, 29; sjæld. og helst digt. Jf. skirur (for: skírur).

skøda [skōa] (dd), udso., forsyne med sko, give sko (skindsko) på fødderne, alm. i forbind.: s. s e g. tage sko (skindsko) på; fort. tillægsf. skøddur, med sko på, vera væl (illa) skøddur, være iført godt (dårligt) fodtøj.

skøði skooji], ik., (stykke) skind til at sy et par sko af. Flt. skoðir. skolingur skoolingor], hak., strikket og gennemsyet uld-

sko. Flt. skølingar.

sköltur [skö'ltor], hak., hoved, hovedets skelet; ofte spottende for hövur (hödd); også godt el. klogt hoved. Flt. sköltar.

sköta [skeeta], huk., rokke (fisk). Flt. skötur.

skövningur [skövningör], hak., stykke af armen fra håndleddet op imod den tykke del af underarmen, håndled. Flt. skövningar.

slá [slåa], huk., slå (lille bom). Flt. sláir.

slá [slåa], digt. for sláa; sé sláa.

sláa [slåa] (slær, sló, slógu, sligið), udso., 1) s/å, tildele slag, s. ein; også med slag» som gf., s. slag, slå et slag; 2) slå, støde el. skyde ved slag (el. ved slaglignende bevægelse), s. seym (fastan) i, slå søm (fast) i, s. hendurnar saman, slå hænderne sammen, s. hövdið í stein, slå hovedet i sten; s. armarnir tvörtur um ein, slå armene omkring en; s. hurðina aftur, smække døren i (jf. smella, smella aftur); s. sundur, slå itu (jf. bróta sundur); s. í hel, slå ihjel; — slå, støde, hælde, f. eks. vædske, s. vatnio út; 3) uegl., slå, f. eks.: s. úr tonkum, slå (noget) af tankerne; s upp í gaman, slå hen i spøg; 4) slå, spille på (et strængeinstrument), s. harpu FA. 26, 32, (Jatvard) id saltrid sló (som slog psaltret) FA. 85, 15; alm. kun digt; 5) slå el. meje græs, s. gras, alm. blot: «sláa»; også f. eks.: s. ein teig, slå græsset af en strimmel mark; 6) slå, frembringe ved slag el. slaglignende bevægelse, s. hol á (í), slå hul på (i), s. bukt (knút) á, slå bugt (knude) på; s. eld, slå ild; uegl., s. ring, slå kreds, spec. danne rundkreds til dans; og so miklan váðaluga læt hann harum slá SK. 19, 35; — (* og digt.) slå, forarbejde, sum (a: gullstólin) teir

Digitized by Google

kunna dvörgar tveir best við rúnum slá SK. 18, 29; 7) uv., slå, gøre en slående bevægelse, hann sló eftir honum; aldan sló inn í bátin, bølgen slog ind i båden; login sló upp, luen slog i vejret; s. niður, slå ned, f. eks. om lyn; s. út, slå ud, f. eks. om sved; «sláa» også om hjærtets, pulsens, klokkens slag; - sló úr sínum gamni, slog spog til side SK. 133, 29; — (om vejr) hann slær i rok. det slår ind med snefog, hann hevur sligio frostid, det fryser ikke så stærkt mere. - Med fho. og bio.: s. av, a) slå af, gøre afslag i pris. b) slå af, opgive, lade fare (s. nakað av), c) s. hondina at e-m, slå hånden af en; s. til, a) slå til, modtage et tilbud, b) forslå, strække til, c) træffe ind, falde ind, tao sló ilt til, det (f. eks. såret) forværredes, d) slå til, passe, gå i opfyldelse; lykkes. - Middelart slåast, slås, kæmpe, if. berjast.

slag¹ [slæa], ik., 1) slag, hug, også uegl. (hjærte-, puls-, klokkeslag); 2) slag, (pludseligt, lammende) anfald; upp i slag, slag i slag, den ene gang efter den anden (uden afbrydelse); 3) slag, træfning (i strid), egl. bar-

dagi. Flt. slög.

slag² [slæa], ik., slags, art; race; slægt; også pak. Flt.slög.

slakta [slakta] (a0), udso., slagte. Jf. skera.

slátumörur [slåatómooror], hak, pølse af mörur 2 (el. dele heraf) og talg. slegfridvív [slækfrivoiv], ik., slegfredviv FA. 252, 5; digt.;

bedre frilla, helja.

sleggja [slæd'dža], huk., stor hammer. Flt. sleggjur.

sleggja slæd'dža (ad), udso., hamre, banke stærkt (med sleggia).

sleikja [slai'tša] (slokti), udso., slikke, med hf. om levende væsner (kúgvin sleikir kálvinum, koen slikker kalven) og med gf. om livløse ting (s. spónin, skeiðina, slikke skéen); også sledske, tale sledsk.

sleingia [slåndža] (slongdi), udso., 1) slænge, slynge, kaste; 2) uv., slænges hid og did, dingle, = sleingjast.

sleipa [slai'pa] (ab), udso., slæbe, arbejde strængt.

sleiskur [slai'skor, slai'skor], to., sledsk.

sleiv [slaiv], huk., slev, stor øseské. Flt. sleivir.

slekt [slækt], huk., slægt Flt. slektir. Jf. ætt, slag, kyn. sleppa [slæ'pa] (slapp, sluppu, sloppio), udso., 1) slippe, komme løs, blive fri; s. frá nökrum, slippe fra el. for noget; s. burtur (inn, út), slippe bort (ind. ud); undslippe (s. undan); s. fram, blive antagen til konfirmation FA. 295, 15; 2) få lejlighed til, få lov til,

(ikki) s. at gera nakað; eg slapp ikki til tað.

sleppa [slæ'pa] (pt), udso. med hf., 1) slippe, give slip på, lade løs, lade fare, s. e-m, s. burtur; s. e-m inn (út), lade en komme ind (ud); s. nökrum (úr hondini), lade noget glide el. falde ud af hånden; 2) give lejlighed el. lov til, s. e m at gera nakaö.

sleppingalamb [slæ pingalamb], ik., lam, som er så vel i

stand, at det ventes at kunne overleve vinteren.

sleppingur [slæ'pingor], hak., — sleppingalamb; også overfort om en halvvoksen person, som man kan begynde at lade gå på egen hånd FA.294, 3. Flt. sleppingar.

slerdi [slærdı], fort. (ent.) af sláa og sideform (i Nordere-, Østere-, Nordstrøme- og Vågødial.) til sló.

sleri [sleeri], (sjældnere) - slerdi; FK. 25, 97.

sletta [slæ'ta] (tt), udso., 1) indv., slænge (smide); stænke (en vædske på noget), s. vatn á, stænke vand på; 2) uv., stænke, tað sletti inn í bátin, søen stænkede ind i båden; 3) = slettast, a) dingle, b) slentre omkring.

slettingur [slæ tingor | hak., våd sné, tosné; alm. váta-

slettingur.

slettur [slæ tor], hak., skvæt, sjat. Flt. slettir.

sleva [sleeva] (ab), udso., sagle, savle (vædske af munden). slíðraknívur [sloiraknoivor], hak., skedekniv, kniv til at gemme i skede.

*slíðraspjót [sloiraspjou t], ik., egl. skedespyd, forældet og digterisk omskrivning for sværd SK. 32, 182.

slíðri [sloiri], hak., skede, balg (sværdskede, knivskede), spec. knivskede; alm. i flt. slíðrar — ent. slíðri; einir slíðrar, en skede.

slíkur [sloi kor], to., slig (en), en sådan, slíkur maður, (ein) slík ferð.

slim [sloim], ik., slim.

slit [slīt], ik., 1) sliden; 2) slid (på klæder, genstande); 3) slid, strængt arbejde; 4) stansning i uvejr, i regn.

slíta [sloi'ta] (sloit, slitu, slitið), udso., 1) slide, rive (itu), s. av, slide (et stykke) af, s. sundur, slide itu; s. burturspec. slide sin medesnor el. fiskeline; — uegl. om vejr: s. í, f. eks. hann (tað) slítur í, der indtræder en stansning i uvejret, reunen hører op, også skyerne spredes; 2) slide, rykke (stærkt), s. í nakað; s. seg leysan, slide (rykke, rive) sig løs; 3) slide, gøre ringere ved slid (brug), f. eks. klæder; 4) (uv.) slide, slide og slæbe, anstrænge sig; s. fram, med nød og næppe nå land el.

det bestemte sted; s. upp undir landio, med stor møje komme i læ af land, f. eks. om en båd, tó var sagt, at Júkagarpar slitu upp undir landið SK. 43, 69: - digt. med gf.: s. sina ævi, henslæbe sit liv FK. 107. 149.

slitna [slitna] (ab), udso., slides, gå itu, skilles ad, springe.

f. eks. om tråd, reb, line.

*slitur [slītor], ik., slid, strængt arbejde, gekk teim súrt við s. FK. 133, 26 (synes lavet for rims skyld). Ellers slit.

sló [slou], fort. ent. af sláa; jf. slerdi.

slóð [slou], huk., optrådt vej; vej, bestående af spor, f. eks. vejspor i sné; dernæst en slags vej, dannet ved hø, som bliver liggende henstrøet efter en, der bærer hølæs, også alm. spildt (nedspildt) hø. Flt. slodir. Jf. bodaslod. slógu [slouo], fort. flt. af sláa.

slógy [slægy], ik., indvolde i fisk. Jf. sloga.

slot [sloet], ik., ophold el. stansning i uvejr (storm, regn).

slóttur [slö'tor] (gf. slótt), hak., 1) slåen, det at slå; sjæld.; 2) høslæt, afmejning af græs; også den tid, da græsset bliver slået, høslætstid. I sammensætnn. bruges alm. formen sláttur, sé harpusláttur, mannsláttur.

slúka [slůu ka] (að), udso., sluge.

slúkin [slůu tšin], to., slugvorn.

slýggi [sloďdž], ik., slim, slimet masse, slimvækst (tangart). slætta [sla'ta] (ab), udso., jævne, gøre jævn el, flad, også glatte. slættna [slatna] (ab), udso., jævnes, blive jævn el. flad (glat). slættuböka [sla'tobeeka], huk., grenlandshval. Flt. -bökur.

slættur [sla tor], to., 1) jævn, flad, s. völlur flad mark, slette; 2) jævn, glat. - Ik. slætt ofte brugt som bio.; rætt og slætt, ret og slet, ganske simpelt (ligefrem).

slod [sloo], ik., hø, som ligger henstrøet efter en. som bærer hølæs. Jf. slóð.

sløda [sl $\bar{\theta}$ a] (dd), udso., (om en, som bærer helæs) frembringe sloo (sé d. o.) ved hø. som tabes undervejs og bliver liggende; miste hø undervejs, spilde hø.

sloga [sloa] (gd), udso., tage indvoldene (slogv) ud af fisk,

s. fisk, opskære fisk og tage indvoldene ud.

slökking [slö tšing], huk., slukning; også undert., i formen slökkingur, hak.: den omstændighed, at noget (f. eks. ild) er slukket, sé eldslökkingur.

slökkja [slö tša] (kt), udso., slukke, udslukke; også stanse, stille, dæmpe, s. tostan, slukke sin tørst.

smábarn [småabadn], ik., lille barn.

smábátur [småabåator], hak., lille båd.

smådrongur [småadrångor], hak., smådreng, lille dreng.

smáfiskateggja [småafiskatæd'dža], huk., bundt af vindtørrede, ved halen sammenbundne og ophængte småfisk.

smáfiskur [småafiskor], hak., småfisk, mindre fisk (torsk). smáfolk [småafö k], ik., småfolk.

smágrót [småagrou t], ik., småstene.

smakka [sma'ka] (a0), udso., 1) (uv.) smage, have en vis smag, s. væl (illa); 2) (indv.) smage, smage på, s. nakað, også uegl. nyde, spise (af noget), s. mat.

smakkur [sma'kor], hak., smag.

*smala [smæala], huk., småt kvæg, (hjord af) får, goymir at smalu og geit, vogter får og geder FA 191, 3; egl. i kollektiv betydn., men træffes også i flt. (smalur): allar rekur hann smalurnar saman å grønan völl, han driver hele hjorden sammen på den grønne mark SK. 122, 23. Også i formen smali, hak.; jf. smaladrongur.

*smaladrongur [smæaladrångor], hak., hyrdedreng, fårevogter SK. 122, 22; også smaludrongur.

smálamb [småalamb], ik., smålam, lille lam.

smalka [sma'lka] (ab), udso., gore smal el. smallere, s. um nakab; smalkast og *smalka*, blive smal el. smallere.

small [smadl], fort, ent, af smella.

*smaludrongur [smæalodrångor], hak., = smaladrongur. smalur [smæalor], to., smal.

sınámaður [småamæavor], hak., fattig almuesmand; flt. smámenn, småfolk (jf. smáfólk).

smáoyggj [smāåd'dž], huk., lille ø; helst i flt. smáoyggjar, småøer.

smápiltur [småapiltor], hak., smådreng. lille pilt.

smásveinur [småasvainor], hak., småsvend, lille dreng; i kvadene.

smátröll [småatrödl], ik., småtrold, lille trold.

smatt [sma't]. fort. ent. af smetta.

smátta [småta], huk., hytte, lille (og ringe) hus. Flt. småttur.

smáur [småavor] (højere og højeste grad: smærri, smæstur), to., små, lille; ringe, ubetydelig; knap; alm. kun brugt 1) i ik. smátt, a) småt (fint, bestående af små dele, om en mængde) hetta er so smått, b) småt, ringe, ubetydeligt, tað gongur smátt íram, det går kun småt frem, c) knapt (utilstrækkeligt), tað er smátt fyri honum, det er småt for ham, han har det knapt, d) i udtr.: smått í hann, gid han få skam, gid han få en ulykke; 2) i fit. smáir, små, som fit, til lítil.

smella [smædla] (small, smullu, smollið), udso., smælde, knalde, give en smældende (knaldende, smækkende) lyd; også falde med smæk, med knald, nakkin í helluna small, nakken knaldede i stenen (stensletten) FA. 287, 10, hurðin small aftur á, døren smækkede i; — bruges også med svag bejning: smelti (smeldi), smelt; meg droymdi, at mítt góða svörð á gyltum hjálmi smelti SK. 20, 50.

smella [smædla] (lt og ld), udso., smække, lade smælde, s. hurð í lás, smække døren i lås; også smælde, frem-

bringe knald.

smelta [smæ'lta] (að), udso., smelte, gøre flydende. s. spik,
bræða; også uegl. (ved sammenblanding med et tilsvarende stærkt bøjet, nu forældet, udso.; jf. smoltur)
smelte, blive flydende, for bráðna.

smetta [smæ ta] (smatt, smuttu, smottið), udso., smutte

(hurtigt); jf. sm ù g va.

smetta [smæ'ta] (aō), udso., sladre; hertil smettusöga, huk., sladderhank.

smeyg [smæi], fort. ent. af smúgva.

smíða [smoija] (að). udso., smedde, forarbejde (metal, også træ), s. jarn, smedde jærn; s. tuflur, gøre tøfler; s. bát, bygae båd, s. hús, opføre hus.

smidi [smoiji], ik., smeddearbejde, forarbejdet genstand, også kollektivt smeddede el. forarbejdede redskaber, Regin kastar

smíði öllum SK. 8, 57.

smiðja [smīja], huk.. smedje, smeddeværksed. Flt. smiðjur.
smidligur [smidlijör], to., net og bekvemt tildannet, bekvem, let håndtérlig; også (om et menneske) af net og slank figur.

smidur [smijor], hak, smed, også (nu sjældnere) mere udstrakt = håndværker, jf. træsmiður, tommermand,

tuflusmidur, toffelmager,

smila [smoila] og smilast [smoilast] (lt), udso., smile;
heraf smil (ik), smil. Også (sjældnere) brosa(st) ==
smila(st).

smoga [smoova], huk., (smøge) smal gennemgang, åbning (til at smutte igennem), spec. lav og smal åbning i fåre-

fold (rætt). Flt. smogur.

smokka [små'ka] (aö), udso., synke ned, glide ned (om en jævn synken el. nedgliden), s. niður (f. eks. om et klædningsstykke på ens krop), s. niður í eitt hol, í evju, synke ned i et hul, i dynd. Jf. smoyggja.

smoltur [små'ltor]. ik., flydende fedt, fedt af svømmefugle.

smotta [småta], huk., sé smátta.

smoyggja [småd'dža] (gd), udso., 1) (smøge) stikke, putte (noget igennem en åbning; s. seg í kotið, trække koften på; 2) smøge, trække (af el. på), s. (troyggjuna) av sær, uppá seg, smøge (trøjen) af sig, på sig; — smoyggjast, smøges; smutte (for smúgva), smoyggjast út, smutte ud SK. 64, 59.

smugu [smūo], fort. fit. af smúgva.

smúgva [smigva] (smeyg, smugu, smogio), udso., smutte, trænge el. borc sig (frem, igennem, ind, ud); også; s. seg, s. seg undan, smutte bort.

smullu [smodlo], fort. fit. af smella.

smuttu [smo'to], fort. flt. af smetta.

smyldur [smildor], ik., smuld, (sláa) í s., i smästykker.

smyril [smīril], hak., dværgfalk. Fit. smyrlar.

smyrja [smirja] (smurdi), udso., 1) smøre, stryge, s. á, smøre på; 2) besmøre, bestryge.

smyrsl [smi'rsl], ik. ent. og fit., smørelse, salve.

smæast [smæast] (dd), udso., være undsélig, genere sig.

smæin [smæajin], to., undsélig, som generer sig.

smækka [sma'ka] (að), udso., s. um (nakað), gøre mindre, formindske, gøre ringere; — smækkast og «smækka», formindskes, forringes. Jf. minnka.

smæra [smæara], huk., klover (plante). Flt. smærur. smærri [smarrl], to. i højere grad (af smáur), mindre (be-

stående af mindre dele); højeste grad smæstur.

smör [smoor], ik., smor, (kærnet) fedtstof af mælk.

smörkliningur [smö'rkloiningor], hak., stykke brød med påklinet smør, stykke smørrebrød.

smörleypur [smörlæi'por], hak., leypur (sé d. o.) med smør gammelt (forældet) mål for smør (2 våger el. 72 pund), betaltes i jordleje og lagdes i en leypur.

snara [snæara] (ad), udso. med gf. og hf., sno, dreje, vride;
s. í tráð, sno tråd; s. sær runt, dreje sig rundt. Talemåde: einki snarast av, det slår lige til.

snarliga [snarlia], bio., hurtigt, snart.

snarljós [snarljou's], ik., lyn, ljósini (snarljósini) ganga, det lyner (også: tað er snarlýsi).

*snarpur [sna'rpor], to., egl. skarp, dernæst tapper, rask (i strid) SK. 115, 18.

snarsintur [sna'rsi'ntor], to., hæftig, opfarende.

snarur [snæaror], to., snar, hurtig; ik. snart også som bio., snart. Jf. det almindeligere skjótur.

snati [snæati], hak., knage. Flt. snatar.

snáva [snåava] (ao), udso., snuble, glide, falde (ved fejltrin).

sneida [snaija] (dd), udso., 1) afrunde, give (afrundet el. skrå) form; tilskære (afrundet el. skråt); 2) uv., bøje el. dreje af, gå på skrå.

sneiðing [snaijing], huk., afrunding, (afrundet el. skrå) tilskæring, også afrundet el. skrå form. Flt. sneiðingar.

sneis [snais], huk., 1) cylinderformet træpind; 2) redskab, hvormed man rører i grød eller andet, jf. greytarsneis. Flt. sneisir.

snekkja [snæ tsa], huk., snække, skib. Flt. snekkjur. digt.

snerkja [snæ'rtša] (kt), udso., 1) snerpe, sammensnerpe, rynke; gøre rynket ved varme, stege lidt (ved ild), s. skræðu (fiskeskind); 2) rynke på næsen, vrænge.

snid [snī], ik., skrå retning. skrå stilling, uppå s., på sned, på skrå; også — snid göta, skråvej, • uppi å snid •.

*snída [snoija] (—), udso., skære, tilskære, afskære; frúgvur plæga sín stakk uppsníða (sé uppsníða); hann letur síni orð væl s., hann føjer så vel sine ord SK. 104, 36.

sniðband [snibband], ik., skråstøtte, skråbjælke (= skrástívari); FA. 422, 35.

snigil [snijil], hak., snegl. Flt. sniglar.

snikkari [sni kari], hak., snedker. Flt. snikkarir.

*snild [snild] og snildi [snildi], huk., dygtighed og tapperhed, også snildhed, kløgt; SK. 18, 23.

*snildarbragd [snildarbragd], ik., tapper el. snild bedrift; også en enkelt gang i kvadene brugt omskrivende i betydn. kamp, strid FA. 177, 28.

*snildarmeingi [snildarmańdži], ik., omskrivende og digterisk udtryk for kamp, strid FA, 177, 33.

snildur [snildor], to., egl. dygtig, tapper, nu alm. snild, klegtig. Ik. snilt alm. som bio., snildt, = snildliga.
*snimma [snimma], bio., tidlig SK. 8, 56; jf. árla (helst digt.) og tíðliga.

snípa [snoipa], huk.. snæppe, sé mýrisnípa. Flt. snípur. snjallur [snjadlor], to., 1*) tapper, kæk, tann garpin snjalla SK. 78, 46, kappin tann hin snjalli SK. 112, 83; 2*) kløgtig snild, tú dvörgamoyggin snjalla SK. 101, 8; 3*) veltalende, tungu bar so snjalla, havde så veltalende en tunge SK. 28, 139; 4) højtlydende, højrøstet, skingrende.

snjó [snjou], digt., - snjógv, gf. af snjógvur.

snjófonn | snjou fån(n)|, huk., snedrive digt.

snjógva [snjægva] (að), udso., (om får) søge ly mod snever i snjóstöða el. ból.

snjógvur [snjægvor], hak., sné; digt. I dagl. tale kavi.

snjóhvítur (snjou'kvoi'tor, snjö'kv-, snjæ'kv-], to., snehvid. snjóstöða [snjou'stēa, -stoova], huk., tilflugtssted i udmarken, hvortil får kunne søge i sneveir, spec. - ból (sé dette ord). - snjóstöða el. blot stöða alm. søndenfjords, ból nordenfiords.

snó [snou], udso., uregelm. og digterisk for snúgva.

snod [snoo], ik., i udtr.: leggja seg el. leggjast (upp) í s., lægge sig hen i krog, begrave sig for verden, begrave sig under dynerne; Jákup legði seg upp í s. FA. 309, 27.

snodda [snådda] (að), udso., snuse, snuse omkring, støve (f. eks. om hunde).

snodin [snoojin], to., med korte og glatte hår, korthåret, glathåret; (om hår) kort og glat.

snopin [snou pin], to., slukeret, flov, if. nipin.

snót [snou't], huk., (* og digt.) kvinde SK. 30, 161; nu alm, i formen snóta og med betvdn, ondskabsfuldt kvindfolk. Flt. snótir, snótur.

snotiligur [snootilior], to, pyntelig, pæn, omhyggeligt lavet.

snúdi [snuul], fort, ent, af snúgva.

snúður [snúuor] (gf. snúður), hak., snoning, drejning; kurre · på en tråd; loypa snúður í tráð, bringe snoning i en tråd, tvinde en tråd.

snúgva [snigva] (snýr, snúði, snúð), udso., 1) (med hf.) vende, dreje, s drilinum, vende el. dreje drilur (sé d. o.) under bagningen; s. sær, a) dreje sig, vende sig, b) (overført) sno sig, om en, som er snu på egen fordel, c) blive urolig, blive hæftig el. vred; — uegl. og helst digt.: s. sínum ordum, dreje sin tale; (digt.) s. e-m svik til handar, øve svig imod en SK. 32, 186; hann læt síni orð so s., han lod sine ord falde således SK. 120, 8; 2) sno, flette, i dagl. tale alm. snara. - Middelart snúgvast, dreje sig, vende sig (= snúgva sær), grátandi snúðist Hjördís Sigmundi frá SK. 5, 22; snúgvast (heim) aftur, vende tilbage, vende hjem igen; Elinsnúðist av hallini út, Ellen vendte sig om og gik ud af hallen FA. 263, 7.

snúgviliga [snigvilia], bio., i en håndevending, rask,

hurtiat.

snúgviligur [snigvilīor], to., rask, hurtig (i vendingen) snælda [snalda], huk., spindetén, a) håndtén, nu alm. kaldet handsnælda, b) rokketén. Flt. snældur.

snöggliga [snöglia], bio., pludselig, hastigt.

snöggur [snöggör], to., med kort hår, korthåret; (om jord) med kort græs: også glat, glat og pæn; i overført betydn. bar, plukket, blottet.

snori [snoori], ik., snore, fiskesnore. Fit. snorir. snorisondi [snoorisændi], hak., ende på en fiskesnore.

so [soe], bio., 1) så, således (både tilbagevisende og fremadvisende), so sigst, således fortæller man; (ved to. og bio.) så, so stórur, so nógv (sum), så stor, så meget (som); so—sum, så (således)—som; so at (el. blot: so, med frems. måde), så at; — men so siggi eg ta björtu sól, at hann skal ikki byggja kongins stól, men så sandt som jeg sér den klare sol, skal han ikke indtage kongens højsæde FA. 243, 8 f. (i samme betydn. som so—at her, står «so—um FA. 243, 15 f.); so og so, så nogenlunde; 2) så, derpå, dernæst.

sod [soo], ik., sod, suppe, vand, hvorpå kød el. fisk er kogt.
soda [soova], huk., skum på (sydende, kogende) vædske i en gryde.
sodna [sådna] (að), udso.. opløses, fordøjes, alt sodnar i
sveins maga, den unge kan fordøje alt FA 320, 19; om
(huden på) hænderne ved tøjvask, blive runken, hendur-

nar sodna Jf. sjóða.

sodnhús [sådnhůu s], ik., korntørringshus.

sodnker [så ntšeer], ik., rummet under korntørringslægterne, sodnspölir, i et sodnhús.

sodnkona [så nkoena], huk., kone, som tørrer kornet i sodnhús.

sodnmunni [sådnmonni], hak., sé munni 1.

sodnspölur [så nspoelor], hak., en af de lægter, hvorpå kor-

net tørres i sodnhús; sé sodnur.

sodnur [sådnör], hak., 1) den til kornets tørring i sodnhús opførte indretning, bestående af a) en påtværs anbragt væg af stene og græstørv (eller to sådanne i et hjørne opførte vægge) og b) korntørringslægter (sé sodnspölur), hvis ene ende hviler på den påtværs opførte væg, medens den anden hviler på udvæggen i den ene ende af huset; ilden, hvorved kornet tørres, lægges i munni (sodnmunni), sé dette ord; 2) det kvantum korn, som tørres på én gang på sodnur, = avlating (jf. lata av); jf. einnáttarsodnur. Flt. sodnir.

soga [soeva], huk.. 1) sugen, patten; 2) det kvantum, som suges el. pattes på én gang, sáa eina sogu; 3) kølsvin i bunden af båd, hvor det vand samler sig, som øses ud (jf. eystur). Flt. sogur.

sógu [souo], fort. fit. af síggja.

sokkaband [så kaband], ik., sokkebånd, bånd om sokkur. sokkur [så kor], hak., sok, strømpe (for kvinder). Flt. sokkar. Jf. hosa.

sókn [sökn], huk., 1) det at søge, søgen, søgning; 2) hjem-

søgelse; angreb, anfald, = atsókn; jf. sóknarjarn, sóknarongul; 3) menighed, som søger til en fælles kirke, sogn, kirke sogn.

sóknast [söknast] (að), udso., s. eftir nökrum, søge efter noget. sóknarjarn [söknarjadn], ik., for det alm. sóknarongul. sóknarongul [söknarångöl], hak., stor jærnkrog, hvormed store fiske trækkes ind i båden eller grindehvaler op på land; også sóknarkrókur.

sóknarprestur [söknapræstor], hak., sognepræst.

sól [soul], huk., sol; også solskin, sita i sólini. Flt. sólir. sóla [soula] (að), udso., s. sær, sole sig.

solarijos [soulaljou's], ik., sollys.

*sólarmagn [soulamagn], ik., (egl. solens magt el. styrke)
det sted, hvor solen har sin største styrke el. står højest
på himlen; ikke synderlig brugel.; risin leit i s., risen så
lige midt ind solen FK. 139, 92.

sólarrenning [soularænning], huk., - sólarris.

sólarris [soularīs], ik., solopgang.

soleidis [soelaits], bio., således.

sóli [souli], hak., sål, skosål. Flt. sólar.

sólsetur [ső lseetőr], ik., solnedgang. Også sólarsetur. sólskin [ső lšīn], ik., solskin.

soltin [så ltin], to. (egl. fort. tillægsf. af svölta), mager.

soltna [så ltna] (ab), udso., udmagres, blive mager. somi [soumi], hak., hvad der sommer sig; hæder, ære.

sonarkona [soenarkoena], huk., sønnekone, svigerdatter.

sonarleysur [soenalæi sor], to., sønneløs, uden søn.

sonarsonur [soenasoenor], hak., sønnesøn.

song [sång]. huk, seng; liggja á song (— liggja í gólvi), ligge i barselseng (men: liggja í seingini, ligge i sengen); jf. udtr.: fara í gólv (komme i barselseng) og fara niður (gå i seng). Flt. sengur og seingir.

songarsida [sångarsoi(j)a], huk., sengeside FK. 118, 78. songarstokkur [sångarsta kor], hak., sengestok, sengekant. songur [sångor], hak., 1) syngen, sang; 2) sang (digt el. salme til at synge). Flt. sangir. Også sangur.

saime til at synge). Fit. sangir. Også sangur. sonur [soenor] (hf. syni), hak., søn. Flt. synir.

sópa [sou pa] (að), udsó., 1) feje, rage, skrabe, s. saman, feje (rage) sammen, s. út, feje ud; 2) feje, rense ved fejning, s. gólv, feje gulv.

sopi [soepi], hak., tår, slurk, i sammensætnn. som: mjólksopi, tår mælk, vatnsopi, slurk vand. Flt. sopar.

soppur [så'por], hak., visk, hoysoppur, høvisk, visk hø.
Flt. soppar.

sora [soəra] (að), udso., knuse, ganske sønderslå.

sorg sårg], huk., sorg, bedravelse. Flt. sorgir.

sorgarbod [sårgarboe], ik., sørgebudskab.

sorgarbundin [sårgarbondin], to., sorgbetynget, inderlig bedrøvet.

sorgartíd [sårgartoi], huk., sorgens tid, sørgelig tid.

soria sarla (ao), udso., ganske sønderslå.

sorta [sårta], huk., sværte; jord, hvormed man sværter, sort farvejord, flydende og jærnholdig jord.

sorta [sarta] (aö), udso., sværte, farve sort.

sortna [så rtna] (að), udso., sortne, blive sort el. mørk; indhylles i mørke; tað sortnar fyrir eygunum, det sortner for mine øjne.

sortudíki [så rtodoi tši], ik., díki (morads), hvoraf sorta (farvejord) tages; også morads, mudderpøl.

sot [sou't], ik., sod (sværte af rog).

sótt [sö't], huk., sot, (farlig, dødelig) sygdom; nu hyppigst i sammensætnn., som: landfarsótt, tyfus; jf. bráðasótt. Flt. sóttir.

sótu [sou'to], fort. flt. af s ta.

sova [soeva] (svav, svóvu, sovið), udso., 1) sove; også med gf., s. dagin burtur, sove dagen bort; s. upp í hít (el. niður í posa), s. sær niður fyri, sove i forvejen den søvn, som man siden mister; 2) (om en legemsdel) sove, være lammet og følesløs.

sovna [såvna] (að), udso., falde i søvn.

sovordin [soavoarin], to., således beskaffen, sådan.

soyma [såima] (md), udso., fastgøre med søm, slå søm in spigre.

spáa [spáa] (spáddi [og spáaði], spátt [og spáað]), udso., spå, forudsige, varsle; fort. tillægsf. ik. spáð FA. 8, 24.

spakuliga [spæakölīa], bio., spagfærdigt, stilfærdigt, sagte.
spakuligur [spæakölīor], to., spagfærdig, langsom og stille
spakur [spæakör], to., 1) spag, spagfærdig, fredsommelig,
tær verið nú so spakir, værer nu så stille og rolige SK.
61, 29; 2) (om dyr) spag, tam; 3*) i kvadene undert.
forstandig, hann átti dóttur spaka SK. 65, 72. Jf.
spekt.

*spangabelti [spangabæ'lti], ik., spændebælte FA. 258, 6. spara [spæara] (rd), udso., spare, skåne; også spare, lade være at bruge; undert, med hf., ei mundi hann orðum s., han sparede ikke på ord SK. 47, 123, skinsakjötinum var ikki spart, der blev ikke sparet på skinsakjöt (sé d.o.) FÁ. 409, 11.

spegil [speej1], hak., spejl. Flt. speglar. Nu alm, spegl, ik. gle

spegilslættur [speejilsla tor], to., spejlglat.

spegla [spægla] (að), udso., s. sær, spejle sig.

spei [spai], ik, spé, spot, - spæ.

speireka [spaireeka], udso., spotte.

spekja [speetša] (kt), uds., gere spag, tæmme. Jf. temja.
spekt [spækt], huk., 1) spagfærdighed, stilfærdighed, ro;
2*) i kvadene undert. forstandighed, bæði við spekt og prýði SK. 59, 2.

spelkin [spæ ltšin], to., med opstrammet holdning, af vig-

tigt og selvtilfreds udseende.

spell [spædl], ik., skade, tab, tab er s., det er skade, det er slemt.
spenna [spænna] (nt), udso., 1) spænde, omspænde (s. um);
dvörgur spennir sin hest við spora, dværgen giver sin hest
af sporerne SK. 88, 26; 2) spænde, stramme; 3) sætte
afsted, ile hurtigt.

spenni [spænni], ik., 1) spænde; 2) tov, hvormed en mast

støttes. Flt. spennir.

sperdil [spearil], hak., endetarm. Fit. sperdlar.

sperra [spærra], huk., 1) spær, sparre (tagsparre); 2) det andet lange ben fra skulderbladet (på et kreaturs ben), sperruleggur. Flt. sperrur.

sperrulutur [spærrolūtor], hak., halvspær, den ene sparre

i et sammenføjet sparrepar.

spik [spik], ik., spæk.

spilla [spidla] (lt), udso., 1) spilde, bortspilde, også for øde, s. burtur; 2) spilde, fordærve; også forspilde, s. nógv fyri sær, forspilde meget for sig; 3) uegl., spilde,

s. tídina, spilde tiden (jf. tarna tídina).

spinna [spinna] (spann, spunnu, spunnið), udso, 1) spinde.
s. garn, spinde garn. — 2) røre sig, give livstegn, kun
brugt upers. (og nægtende): tað spann ikki í honum, han
gav ikke livstegn fra sig (efter et voldsomt fald el. slag);
i den sidste betydn. vistnok egl. et andet ord: spenna, jf.
no. spenna».

spjada [spjæa] (dd), udso., strø, sprede omkring, s. út um. spjálka [spjå·lka] (ad), udso., spjætte med benene, sparke ud.

spjót spjou't], ik, spyd. Flt. spjót.

spjótsoddur [spjou tsåddor], hak., spydsod.

spjörr [spjörr], huk., pjattet klædningsstykke, pjatt, klud.

Flt. spjarrar.

split [split] og splitt [split], ik., splid, forstyrrelse, loypa s. í, bringe forstyrrelse i, Gyðja loypti splitt í dansin FA. 357, 33 f.

spógvi [spægvi], hak., spove (fugl). Flt. spógvar.

spong [spång], huk., egl. plade, spænde, jf. spangabelti, dernæst: 1) sene under huden; 2) fjeder i lås. Flt. spengur.

sponn [spånn], huk., spand (længdemål med fingrene). Flt.

spannir.

spónur [spounor], hak., 1) spán, flis, hölvusponir, hovlspáner; 2) ské, spiseské. Flt. sponir.

spor [spoor], ik., spor, fodspor (fótaspor). Flt. spor.

spora [spoora] (ad), udso., sætte spor (i), sætte mærke (med fødderne), alm. med gf., s. gólvið, tilsmudse gulvet med fodspor; også komme ansporende, løbe hurtigt (sé tvíspora), hann sær nú tann fjallatussa niður úr fjöllum s. FK. 41, 25.

spori [spoori], hak., spore. Flt sporar.

sporl [spårl], ik., hale (på fisk); SK. 60, 12 om hale på

slange. Flt. sporl.

sporsnjógvað [spå rsnjægva], fort. tillægsf. i ik., i udtr.: tað er s., der er faldet et tyndt lag sné, tilstrækkeligi til, at spor kan sættes og sés deri.

spott [spå t], ik., spot; halda s. at e-m, halda ein fyri s.,

sé halda (4). Sjældnere spottur, hak.

spotta [spå'ta] (ao), udso., spotte, drive spot (med).

sprakk [sprak], fort. ent. af springa.

sprakla [spræakla] (að), udso., sprælle.

spreida [spraija] (dd), udso., sprede, udsprede, s. út; s. sundur,

søndersprede.

spreingja [språńdža] (sprongdi), udso., 1) sprænge, få til at springe el. briste; 2) tilføje mén (skade) ved altfor stærkt at anspænde el. overanstrænge, tú spreingir fola tín FA. 133, 30, s. seg, ødelægge sig ved at overanstrænge sig; hann skal teg, Heming, á sundi s., han skal fuldstændig udmatte el. tilintetgøre dig, Heming, ved at svømme om kap med dig FK. 154, 48. En anden betydn. af spreingja findes i saltspreingja, bestrø (kød) med salt. Jf. sprengd.

sprek [spreak], ik., lille stykke træ. Flt. sprek.

spretta¹ [spræ ta] (spratt, spruttu, sprottið), udso., egl. springe, nu udspringe, spire frem, spire op, sjaldan hevur góður kvistur sprottið av illum runni SK. 35, 217, sé runnur.

spretta² [spræ'ta] (tt), udso., (egl. få til at springe, spretta¹)
1) (uv.) stænke, sprøjte, tað spretti uppá meg; jf. sletta; 2) sprætte. sprætte op, opskære, s. upp, f. eks. tøj.

spring [spring], ik., spring. Flt. spring. Jf. lop.

springa [springa] (sprakk, sprungu, sprungiö), udso., 1) springe, gøre spring. også løbe (et kort stykke vej) i spring el. hurtigt; jf. leypa; 2) springe, briste itu.

sprongd [sprand], huk., stærk udspænding, stærk overfyldning, stundum á s. og stundum á svongd, snart ved at sprække (af overfyldning) og snart ved at sulte FA. 447, 5 ff.

sproti [sproeti], hak., 1) stikke, pind, nálin stendur sum ein s.. nålen står så stiv som en pind; 2) slags spænde el. fæstenål; brystnål (i den gamle kvindedragt); — talemåde: reydur sum ein s. (rød som en sproti), om noget, som er meget rødt og strålende; 3) lille lap (som fæstes i noget). Flt. sprotar.

sproti [sprosti], hak., spruden, udspruden SK. 60, 19.

*sprund [sprond], ik., kvinde FA. 267, 13. Fit. sprund. digt.

sprungu [sprongo], fort. flt. af springa.

spryta [sprīta], huk., lille træpind (f. eks. til at sammenfæste enderne af homluband, sé d. o.); en af de pinde, hvorpå man udspiler f. eks. en hud.

spryta [sprīta] (að), udso., spidde FK. 135, 50; nu alm. udspile (f. eks. en hud) med pinde (sprytur).

sprækin [spræatšin], to., som er i bevægelse, livlig, overgiven, kåd.

spræna [spræana] (nd), udso., sprøjte, sprude, indv. og uv. spunamadur [spūnamæavor], hak., mand, som spinder for folk.

spuni [spūni], hak., 1) det at spinde, spinden; 2) hvad der spindes på én gang; spundet garn; fit. spunar.

spurning [sporning], huk., (spørgen) spørgsmål. Flt. spurningar.

spursmál [spo rsmåal], ik., spørgsmål. Flt. spursmál.

spýggja [spoďdža] (spýr, spýði, spýð), udso., spy, udspy; kaste op, brække sig.

spyrja [spirja] (spirdi), udso., 1) spørge, s. ein um nakað, eftir nökrum, spørge en om noget, efter noget; 2) erfare, få at vide.

spæ [spæa], ik., spé, spot. Jf. spei.

spæl [spæal], ik., spil, leg; også spil på musikinstru-

ment. Flt. spæl.

spæla [spæla] (ld), udso., lege, øve leg el. spil, også: s sær; spille, s. kort, spille kort; også spille på musikinstrument. spekilsi [speetšilsi], ik., spegelse. Flt. spekilsir. spekja [speetša] (kt), udso., spege, gå igen. spölur [speelor], hak., 1) spile, stang, lægte; spec.—sod n-

spolur (sé d. o.); 2) stribe i tøj; hertil to. spolutur = teinutur, stribet (om tej). Flt. spolir.

stá [ståa]. udso.. digt. for standa.

stabbi [stabbi], hak., blok, træklods; huggeblok; træstub, stump af en træbul, som man sidder på; også ryghvirvel af royður (rørhval), brugt til at sidde på. Flt. stabbar.

stad [stæa], ik., sted, egl. og uegl. sé staður. Flt. stöð. staddur [staddor], to., stedt, stillet på et vist sted, værende i en vis stilling el. tilstand, vera hjástaddur, viðstaddur,

i en vis stilling el. tilstand, vera hjästaddur, viöstaddur, være tilstede, være nærværende; aðrir, sum ikki vóru har staddir tá, andre, som ikke vare tilstede dengang FA. 325, 20 f.; væl (illa) s., vel (ilde) stedt; hvussu er statt, hvorledes er det fat, hvorledes står det til (— hvussu er vorðið el. skaft).

stadigur [stæajıvor], to., stadig FA. 242, 16; alm. stadigur, stadugur [stæadijor, -ovor] (efter den danske form). stadin [stæajın], to., (egl. fort. tilægsf af standa). moden

(om plantevækst, spec. korn; egl. som har stået længe nok). stadna [stadna] (ab), udso., modnes, jf. stadin; alm. begynde

at tørres, blive lidt stiv og tør (om fisk), stadnaður fiskur. staður [stæavor], hak., 1) sted, plads, úr stað, af stedet; også punkt; — uegl. i en del udtr.: ikki koma úr stað (úr staðnum, av staðnum), ikke komme af stedet, standa í stað, stå på samme sted, stå i stampe, ikke gøre fremskridt; í staðin, í tann stað, i stedet (i stedet derfor), í staðin fyri (med gf.), i stedet for; som stedbio. i sammen-

sætnn. -staðni: allastaðni, allesteds, ongastaðni, ingensteds; — for staður 1 (i egl. betydn.) bruges nu alm. stað. ik.; 2) stad, by el. større bygd. Flt. staðir.

stáka [ståaka] (a0), udso., have travlt med festlige forberedelser (f. eks. til barselgilde, bryllupsgilde), s. fyri (med hf.), træffe forberedelser til (fest), stákað er fyri brúdleypinum, der er truffet forberedelser til brylluppet (bryllupsgildet) FA. 435, 31, har var stákað í roykstovu, der var travlhed med forberedelser i roykstova FA. 407, 17.

stakk [sta'k], fort. ent. af stinga. stakkur [sta'kor], hak., kvindekjole (senere spec. stadskjole), hvori skørt og trøje gå ud i ét; sid kvindekjole (især

bryllupsdragt); nu sjæld. Flt. stakkar.

stakur [stæakor], to., 1) uden mage, uparret; overkomplet;
2) (om tal) ulige, stakt tal, ulige tal.

stál [ståal], ik., stál; digt. om blanke våben.

stallur [stadlor], hak., 1) (klippe ved strandbredden) fremspringende fjældknæ, afsats i en bjærgvæg; 2) krybbe, stald. Flt. stallar.

stama [stæama] (að), udso., stamme (i tale).

stampur [sta'mpor], hak., stamp, stort kar, bøtte. Flt. stampar. standa | standa | (stendur, stóð, stóðu, staðið), udso., 1) stå, være i opret stilling; 2) stå, være stillet el. anbragt på et vist sted, være beliggende, båturin stendur í neystinum, båden står i nøstet, húsini s. aftur-undir, husene ligge skjulte bagved; lykilin stendur í (hurðini), nøglen sidder i (døren); tao stendur i bókini, det står i bogen; 3) stå, være i en vis tilstand, grasio (kornio) stendur væl, græsset (kornet) står godt, s. i vöxtri, stå i vækst, opvækst, s. i stad. stå i stampe. s. undir vatni, stå under vand; — (med gf.) s. brúður, stå brud: 4) stå, indtage samme stilling el. tilstand: vedvare, stå på, hetta vegrið stendur ikki leingi, dette vejr står ikke længe på; 5) stå. være vendt i en vis retning, vindurin stendur beint á (ímóti), vinden står lige på (imod); også føres (strømme) i en vis retning, tað stóð ein guva upp úr pottinum, der stod en stærk damp op af gryden; - hvört stendur ferdin tín, hvorhen går (gælder) din rejse? SK. 8, 58; 6) stå, være standset; klokkan stendur, klokken står; 7) uegl., stå, i en del udtr., som: har stóð ein bardagi, der stod en kamp, et slagsmål; hvar skal brúdleypið s., hvor skal brylluppet stå; 8) (med hf.) anstå, klæde, passe, s. e-m væl (illa); 9*) veje. haglið stóð hvört oyri (sé oyri) FK. 50, 36, hvör (o: steinur) stóð meira enn pund, hver (sten) veiede mere end et pund FK. 81, 86. - Med hf. og bio.: s. á, a) hann stendur ikki á tí miði, hans fiskeline er for kort til den banke (fiskeplads), b) tao stóo á mær, jeg blev ganske undsélig el. skamfuld, også jeg følte stor ængstelse, c) koste stor anstrængelse, tage meget på ens kræfter, tað stendur á honum, det koster ham stor møje, det lægger beslag på alle hans kræfter, tad stendur å, det fordrer store kræfter, det er vanskeligt, d) gælde om, tao stendur á tær, det kommer mest an på dig, tao stendur å slóttri, det gælder om at få slået så meget hø som muligt (jf. standa um), e) (om kniv) ikki s. á, slet ikke bide, slet ikke kunne skære, knívurin stendur ikki á, f) vedvare, stå på; s. eftir, a) stå tilbage, b) s. e-m eftir livinum, stå (tragte) en efter livet; s. fyri (med hf.), forestå (rade for); s. imóti, gøre modstand, modsta; s. niour, hænge lige ned (om fiskelinen); s. til, a) e-m stendur til (med

ef, el, navnem, med at), det hælder (stærkt) til-for en, um langt og leingi stóð hinum gamla til vinningar, langt om længe hældede det stærkt til seir for den gamle FA. 376, 10 f., b) s. e-m til, stå til rede for en, tao stendur tær til, det er overladt til dig (f. eks. at tage, vælge), c) stå til, forholde sig, s. væl (illa) til, d) s. til e-s, ein, stå til en. afhænge af en. tao stendur til tín; e) honum stendur ikki til bót. hans skade kan ikke oprettes, han står ikke til at redde; s. um, gælde om, tao stendur um lívio, det gælder livet, tað stendur um at koma fram (jf. standa á, ráða um), tao stendur um. det er tvivlsomt; s. upp fvri, rage hindrende op: s. upp undan, rage op, stikke frem; s. upp úr, a) rage frem, stikke frem af noget, b) slå op, stige op, f. eks. om rog, damp; s. (úti) við: tað stóð úti við húsbrot. det var nær ved, at der skete ødelæggelse på husene FA 415, 29. tað stendur við húsbrot FA. 422, 27; s. við. a) stå ved det samme, stå på samme standpunkt. b) stå ved. vedkende sig, s. við nakað, c) mundu ikki neipir staðið við. støtterne havde næppe holdt stand FK. 7, 46. - standast, a) stå sig, have fast fodfæste; b) her stendst ikki, her er ikke til at stå, her kan man ikke stå (= her er ikki standandi); ć) standast e-m, kunne tåle, tao stendst ei barni klappan tin, barnet kan ikke tåle dine klap FK. 137, 73; - standast á, fattes, mangle (om den manglende genstand), einki stendst á; standast av, følge af, hidrøre fra, ilt man fara at standast av tí, har man ilt fara at standast av, der vil komme ondt ud af det; tao standist hvat av ið má, lad følge hvad der vil SK. 39, 27, tað stendst hvat av, io vil FA. 296, 15; standast til: e-m stendst til at fåa. en står på nippet til at få FA. 399, 7: standast viö: (upers.) e-m stendst viö (ein, nakaö), en føler afsky el væmmelse (for en, noget). - Fort. tillægsf. staðin, sé staðin.

standur [standor], hak., 1) stand, stilling; 2) tilstand; orden; gera i stand, gøre i stand; ofte — dårlig tilstand, tað er ein s., det står meget dårligt til, har er ringur s. stanga [stænga] (að), udso., stange (om dyr); stangast, stanges, stange hinanden.

stapi [stæapi], hak., enligt stående klippe. Flt. stapar. stappa [sta pa] (ab), udso., (stampe) stoppe, trykke sammen, presse ned.

stara [stæara] (rd), udso., stirre.

starblindur [starblindor], to., stærblind.

stari [stæari], hak., stær (fugl). Flt. starar.

stary [stary], ik., arbejde; også møje, anstrængelse. Flt.

(siæld, brugt) störv.

starva [starva] (ab), udso., arbejde, anstrænge sig (med arbejde); alm. starvast, starvast við nakað, arbeide hardt (slide) med noget, starvast fyri (nökrum), have besvær, kæmpe for noget, starvast i (nökrum), være ivrigt beskæftiget med.

stás [ståas], ik., stads; nyere ord. Jf. skart, skreyt, skrúð.

stásklæðir [ståasklæajir], ik. fit., stadsklæder.

stava¹ [stæava] (ad), udso., stave, bogstavere. stava² [stæava] (ad), udso., (danne striber, kaste stråler) afspejle sig tydeligt i vandet, sólin skein björt og stavaði niður í tann spegilslætta sjógvin FA. 377. 24 f. Egl. samme ord, som det foreg. Jf. stavur.

*stavargrein [stæavargrain], huk., skrift (bogstavers ordning), i udtr.: stilla s., nedskrive, berette, foresynge, nú skal stilla s., nu vil jeg fortælle el. istemme et kvad FA. 51, 5. digt.

stavkallur [stæavkadlor], hak., betler, tigger, stodder; er nu alm. blevet til stakkalur, stakkali i betydn. stakkel.

stavnamaður [stavnamæavor], hak., (på de gamles skibe) stavnbo, mand, som har sin plads i forstavnen FA. 277, 4.

stavnur [stavnor], hak., 1) stavn, stævn (på båd, skib); 2) opstående tud på hætte (stavnhetta). Flt. stavnar.

stavur [stæavor], hak., 1) stolpe, støtte; 2) stav, stok; 3) stav i trækar; — om (stav el. bræt i) panélvæg i udtr.: millum stavs og veggjar, imellem panél og ydervæg (mur) FA. 78, 32. 4) bogstav, nu alm. bókstavur. Flt. stavir.

stedga [stægga] (ad), udso., 1) (indv., med hf.) standse, få til at standse el. stå stille, s. e-m; 2) (uv.) standse, gøre en standsning, gøre et ophold.

stedgur [stæggor], hak., standsning, ophold, loypa stedg í (nakað), for årsage standsning i. Flt. stedgir. Også stödgur.

stegga [stægga] (að), udso., sé stedga.

steggi [stæd'dži], hak., han, hanfugl (hos de fleste svommefugle), modsat bööa (hun); dunnusteggi, andrik, gásasteggi, gase. Flt. steggiar.

steik [stai'k], huk., steg. Flt. steikir.

steikja [stai tša] (stokti), udso., stege.

steinbogi[stainboeji, būi], hak., stenbue, stenhvælving FA. 145, 29.

steindeydur [staindæi(j)or, staindæior], to., stendød.

steingja [ståndža] (stongdi), udso., stænge, spærre, s. fyri, stænge for, a. seg inni, stænge el, lukke sig inde.

steinkobbi, steinkopur [stai'n-, stai'nkabbi, stai'nkou'por], hak., stenkobbe (sæl), modsat látukópur, fjordsæl.

steinkol [stai'n-, stai nkoel], ik., stenkul.

steinsalur [stai nsmalor], hak., stensal, salel, bolig af sten. digt.
steinseta [stai nsmalor], udso., besætte el. belægge med sten.
steinsmidja [stai nsmi(j)a], huk., stensmedje, stenhuggerwærksted.

steinsmidur [stai'nsmī(j)or], hak., stenhugger, arbejder i sten. steinstolpa [stai'nsto'lpa], huk., digesmutte, stenpikker (fugl). Flt. -stolpur.

steinur [stainor], hak., sten (stenstykke; tilvirket sten el. stenredskab, jf. hvörvusteinur; sten som stof el. masse; ædelsten; sten i frugt). Flt. steinar. Jf. grót.

stelkur¹ [stæ'lkor], hak., stilk, stængel. Fit. stelkar.

stelkur² [stæ'lkor], hak., rødben (fugl). Flt. stelkar.

stelling [stædling], huk., tap, hvorom en dør drejer sig. Flt. stellingar.

stemma [stæmma] (md), udso., dæmme (for), opdæmme, standse, s. fyri (med hf.).

sterkur [stærkor], to., 1) stærk, kraftfuld, kraftig; 2) stærk, solid, varig; 3) stærk. hæftig, f. eks. vind; 4) stærk, berusende.

stertur [stæ'rtor], hak., stjært, (ikke håret) hale. Flt. stertar. stetla [stætla] (ab), udso., humpe, gøre små og usikre skridt.

stev [steev], ik., 1) omkvæd (i kvad el. vise); 2) takt (i runddans), dansetakt, hava s. FA. 293, 4. Flt. stev. I betydn. 2 alm. stig.

stevna [stævna] (nd), udso., 1) stævne, styre, bevæge sig el. gå i en vis retning; 2) (med hf.) stævne, indstævne, indkalde, også sætte stævne, indbyde til at komme, s. e-m.

stevna [stævna], huk., møde til fastsat tid og sted, aftalt møde, større sammenkomst; jf. keypstevna. Flt. stevnur.

stevni [stævn1], ik., stavn, spec. det indvendige stykke af stavnen, dér hvor rælingerne med essingerne løbe sammen, sjúti alin og fýra til var kjölurin millum stevna FA. 270, 19 f. Flt. stevnir (*stevni FK. 131, 7).

stevnuválur [stævnovåalor], hak., tinghøj, som navn på en høj, hvor Østerøboerne tidligere holdt tingforsamling FA. 372, 7.

steyp [stæi p], ik., stob, bæger, krus, lille kar. Flt. steyp. steyrur [stæiror], hak., 1) stavre, pæl, spids stang; 2) spids klippe, som står op af søen; 3) rumpe. Flt. steyrar.

steyrvongur [stæirvangor], hak., udstående, fremstående abnormitet ved det yderste led på en fugls vinge.

steyta [stæi'ta] (ad), udso., støde, stikke (lost, småt — med stang, pind); s. tenn, stange tænder; også gå, komme stikkende (sig frem) med stav, hann fer steytandi, steytar illa.

stiði[stīji], hak., ambolt med spidse ender, forskellig fra den firkantede amboltur. Flt. stiðjar. Også (sjældnere) steðji [stæiji]. stig [stī], ik., egl. skridt el. trin, alm. kun brugt i betydn.

takt (i runddans), dansetakt; jf. stev.

stíga [stoija] (steig. stigu, stigið), udso., stige, træde, gøre (et) skridt (frem), s. á nakað, træde på noget, s. fram, gøre et skridt frem, s. niður, sætte foden ned (på fast grund); s. stórum, tage store skridt FA. 333, 29; (digt.) s. fótum á land, stige i land, fyrst steig Eyðun Hestakorn sínum tótum á land FA. 97, 9 f.

stiggjur [stod'džor], hak., sti, gangsti, alm. vanskelig og stejl opgang (tilfjælds el. gennem en hamar, sé d. o.).

Flt. stiggir. Også stigur [stoijor]; flt. stigir.

stigi [stiji], hak., stige. Flt. stigar.

stigur[stijor], hak.,—stiggjur; sógu hvörki himmal ei jörð og valla stig fyri sali, de så hverken himmel eller jord og næppe vej til salen el.borgen SK.108, 43; jf. on. stigr. Flt. stigir. stikka [sti ka] huk., alen (færosk alenmål, lidt kortere end

det danske). Flt. stikkur.

stikla [stīkla] (aŏ), udso., trille (med), fà til at løbe og trille hen ad jorden; s. við hornaklingru, trille med horna-

klingra. Jf. stikul (stikl) og hornaklingra.

stikul [stīkol]. hak., og stikl [stigl], ik., 1) spids af et kreaturs horn; talemåde: nú er hann komin í stiklið á horni, nu er han kommen i knibe; 2) nederste rand (el. begyndelsen) af en trøje (bådsmandstrøje) under strikning.

Flt. stiklar (hak.) og stikl (ik.).

stilla [stidla] (lt), udso., 1) stille, standse, bringe til ro, s. sjógy, bringe søen til at være rolig, s. vreiði sína, stille sin vrede; også betvinge, tæmme; 2) (stille, sætte i en vis stilling) stemme et instrument, s. harpu, stemme harpen FA. 26, 27;— en nyere betydn. er stille, anbringe: sveinar stilldu (for: stilltu) stál fyri stokk SK. 69, 26; stillið ydur alla FK. 54, 1 (omkvædet); bejes i denne sidste betydn. alm. «stillaði, stillað»; 3)=stillast b, spec.: stilla av, blive havblik, hann (tað) stillti av.— stillast, a) stilles, (om vind og sø) sagtnes, lægge sig; bringes til ro, b) stilne (af), sagtne, lægge sig, jf. stilla 3.

stilli [stidli], huk., stilhed; stille (stilhed i luften og på søen).
*stillir [stidlir], hak., konge, fyrste, stakk ígjögnum stillis

bróst FK. 160, 126. digt.

stillisliga [stidlislīa], bio., stilfærdigt, på en stilfærdig måde, fara s. fram, gå stilfærdigt til værks.

stillisligur [stidlislior], to., stille i sin optræden, stilfærdig.

stillur [stidlor], to., stille, ubevægelig, tavs; rolig. Mere

opr. kvirrur, kyrrur.

stinga [stinga] (stakk, stungu, stungio), udso., 1) stikke, støde (spec. med et spidst redskab), a) med redskabet som genstand, s. knívin í, stikke kniven i, b) med den person el. ting, som stikkes, til genstand, s. ein, stikke en, s. seg. stikke sig; - s. kúgv, stikke (slagte) en ko; - frembringe ved stik, s. hol á, stikke hul på; 2) stikke, putte, s. fingurin í oyrað, stikke fingeren i øret, s. nakað í lumman, stikke noget i lommen; 3) (i kortspil) stikke, stikke over; 4) om en stikkende fornemmelse (jf. níta); tað stingur í. der går sting igennem (f. eks. bylden). - 5) stingast, i udtr.: tað stingst uppá hann, han fár et pludseligt, lunefuldt indfald.

stingur [stingor], hak., 1) stik, stød (med et spidst redskab); sting med nal; 2) sting, stikkende fornemmele i legemét.

Flt. stingir.

stinnur [stinnor], to., stærk, stiv og hård.

stirdur [stirdor], to., stivfrossen.

stirona [stirna] (ao), udso, blive stirfrossen el. forfrossen. blive stiv og kold.

stívna [stoivna, stoivna] (að), udso., stivne, blive stiv.

stivur [storvor], to., 1) stiv, hard, ubojelig el vanskelig at bøje (egl. og overført); 2) (om fartøj, båd) stiv, s. bátur, sigla stivt, sejle stivt; 3) stiv, afmålt, stram.

stjala [šæala] (stjelur, stjól, stjólu, stolið), udso., stjæle, s. nakao frá e-m, s. hurtur, bortstjæle. - stjalast, stjæle sig, liste sig, stjalast (inn) á einn, liste sig ind på en, eg stjalist ei á tær (for: teg) SK. 62, 32.

stjól, stjólu [šoul, šoulo], fort. af stjala.

stjúkmódir [šokmouir], huk., stedmoder, stifmoder; i dagl. tale alm. stjúkmamma.

stiúksonur [šøksoenor], hak., stedsøn, stifsøn.

stjörna [šödna], huk., stjærne; tá vóru stjörnur í honum, da spillede hans øjne (af overraskelse, glæde el. skræk). Flt. stjörnur. stód, stódu [stou, stouo], fort af standa.

stokkaviður [stå kavī j)or], hak., tømmer, ved, bestående

af tømmerstokke,

stokkur [stå kor], kak. 1) stok, tømmerstok, bjælke; 2) aflangt træredskab, tummastokkur, tommestok (mål);

- spec. strikkepind; 3) (øverste) kant på båd el. skib; 4) sengestok, sengekant (songarstokkur); fram um stokkin,

op af sengen. Flt. stokkur. stokkutur [stå kotor], to., stakket, kortvarig.

stólpi [stő'lpi], hak., 1) stolpe, støtte (i en bygning); 2) aflang, firkantet kasse. — En form stólpur findes i udtr.: stólpur og steinur, stok og sten, nú skal taka stólp og stein FA, 159, 14. Flt. stólpar.

stoltsliga [stå 'lslia], bio., stolt, med stolthed FK. 39, 1.

stoltur [stå ltor], to., stolt; hesin stendur stolt riddagin (alm.: stolz riddarin), der står denne stolte ridder FA. 54, 21.

stólur [stoulor], hak., stol; i poesi også — højsæde, kongeel. fyrstesæde, kongins stól FA. 243, 9. Flt. stólar. Jf. borðstólur.

stong [stång], huk., 1) stang; 2) smal landtunge, i enkelte stednavne: á Stongunum. Flt. stengur.

stongja [ståndža] (gd), udso., sé steingja.

stórafjós [stourafjou's], ik., "det store fjøs" FA. 329, 16.

storhvalur [storkvæalor], hak., stor hval.

storkin [stå rtšin], to., størknet, stivnet, s. sveitti (sved), storkið blóð; stivnet, bedækket med en størknet el. stivnet vædske, s. í blóði, stivnet af blod, bedækket med størknet blod, s. í sveitta, í lýsi, bedækket med stivnet sved, stivnet tran; mín er skjúrtan av sveitta s., min skjorte er stivnet af sved FK. 6, 41.

storkna [stå rtna] (að), udso., størkne.

stórleypa [störlæi⁷pa], udso., løbe meget hurtigt og i spring, galopere.

storliga [storlia], bio., storlig, i høj grad.

*stórligur [störlijör], to., overmodig, við so stórligum háttri, med så overmodig adfærd FK. 111, l. 4 f. n.; i dagl. tale stórmansligur.

storma [stårma](ao), udso, 1) storme, blæse hårdt; 2) storme, gå frem på en stormende og voldsom måde, s. inn á ein, storme ind på en.

stormur [stårmör], hak., storm, meget stærk vind. Flt. stormar.

stórstova [stö rstoeva], huk., storstue.

stórur [stouror] (højere og højeste grad: storri, sto(r)stur), to., 1) stor, af stort omfang, stor af vækst; også fuldvoksen; 2) stor, som er el. finder sted i høj grad, som er nået til en vis grad af fuldkommenhed, stor nøyö, sorg, stor nød, sorg, s. klókskapur, stor klogskab; s. meistari, yrkjari, stor mester, digter, s. býtlingur, stor dumrian; — stor, betydelig, vægtig o. l.; stór mannamúgva, stor flok mennesker, s. munur, stor forandring el. forskel; stórt tal, stort tal; 3) stor, fornem. — hf. fit. stórum, højlig, i høj grad, overmåde, líkari var

tær faðir at hevna enn berja os so stórum SK. 7, 40; Högnaboði hevði brotið stórum, der havde været meget stærk brænding på Høgneskær FA. 414, 17 f.; stíga stórum, sé stíga.

stova [stosva], huk., stue, værelse; angående stova i betydn. hus sé hús. Flt. stovur.

stovnur[ståvnor], hak., 1) (firkantet) stabel hø, rest hø, som er tilbage om våren; 2) tildels også bevaret i den egl. betydn. grundvold, jf udtr.: av nýggjum stovnum, helt fra ny af. Flt. stovnar.

stovugildi [stoovodžildi], ik., gilde, som en, der sætter bo, lader afholde, når huset er bygget FA. 425, 6.

stovuveggur [stoevovæggor], hak., stuevæg, husvæg.

stoyla [ståila], huk., brudepige. Flt. stoylur.

stoypa [stai pa] (pt), udso., stobe, gyde ud i stobeform, forme ved stobning, so stoyta 2.

stoyta [stāi ta] (tt), udso., 1) støde, nedstyrte, s. oman; hælde ud, s vatn úr byttu, hælde vandet ud af bøtten (spanden); 2) = stoypa; altid: stoyta ljós, støbe lys; 3) støde, tildele stød, s. ein burtur frá sær, støde en bort fra sig, s. ein fyri bróstið, give en et stød for brystet; 4) støde, knuse småt (spec. i morter); 5) uv., støde (imod, på), s. ímóti nökrum, støde imod noget. — stoyta st (også: stoyta) til, støde til, tilstøde, indtræffe, især om ondt, ulykke (= koma e-m til handa).

stoytingur [ståi tingor], hak., øsregn, også (stærkere): s. í bein. stoytur [ståi tor], hak., 1) stød; også mærke efter stød;

2) (uegl.) stød, uheld. Flt. stoytir.

strá [stråa], ik., strå. Flt. strá.

strangur [strangor], to., stræng, hård, hæftig.

strax [straks], bio, straks.

streingja [stråhdža] (strongdi), udso., 1) stramme, spænde, pílurin streingin strongdi, pilen strammede buestrængen FA. 279, 23, fast hon á hann strongdi, den (flyndren) halede og strammede stærkt i hans snøre FA. 289, 23; 2) uegl., i en del udtr: *s. (h)eiti, aflægge løfte (om at bejle), hagar streingi eg heiti mitt, did lover jeg at drage hen at bejle FA. 296, 9; SK. 132, 1. 1 f. n.; (med hf.) *hagar skal eg s. minum bonaroroum å, did lover jeg at vende mit frieri SK. 132, 3; — s. tann våda, forsøge det vovestykke; 3) s. å, a) trække stærkt, anspænde sig, jf. seta å, b) kræve med strænghed.

strev [streov], ik., (stærkt) arbejde, anstrængelse, besvær; stræben, stræv.

Digitized by Google

streva [streeva] (ab), udso., arbejde stærkt. anstrænge sig; strevast eftir nökrum, anstrænge sig for at få noget el. for at nå et mål.

strevin [strevin], to., besværlig, anstrængende, — strævin. streym(a)sjógvur [stræim(a)šægvor], hak.. sø med strøm, urolig sø (modsat stille vand, deyðavatn).

streymtangi [stræintændži], hak, tange med stærk strøm.

streymur [stræimor]. hak., strøm. Flt. streymar.

stríð [stroi], ik., 1) strid, trætte; kamp; 2) indre kamp, lidelse, sorg, av so tungum stríði SK. 30, 166; 3) besvær, plage, også alm. i kollektiv betydn. plager, besværligheder. Flt. stríð.

stríða [stroija] (dd), udso., stride, kæmpe; alm. stríða st, a) strides, tvistes, kæmpe, b) være optagen af besværligt arbejde, ase, være besværet, stríðast við nakað, arbejde strængt, ase med noget.

stríður [stroijór], to., 1) strid, stærk, rivende, f. eks. om strøm, s streymur; 2) (om hår) strid, stritt hár, stridt, grovt og stivt hår, også indfiltret hår; 3) stridig, stivsindet, hvör er snótin stríð, begge kvinder ere stivsindede SK. 30, 161.

striggin [strod'džin], to., strid, træg, vanskelig.

striggjur [strod'džor], to., stridhåret, strid. Jf. stríður. strikur [strikor], hak., og strika [strika], huk., streg, linje. Flt. strikur. Et ik.-ord strik forekommer i udtr. som: tað kom eitt strik á hann han blev syg (i forbigående).

strika¹ [strīka] (að), udso., strege, sætte streg el. streger,
s. út, strege ud, s. yvir, strege over.

strika² [strīka] (að), udso., i udtr.: s. segl, stryge sejl; (digt., i kvadene) s. niður á bunka — s. segl, SK. 112, 92.

striltin [striltin], to., som bringer ringe udbytte og koster meget besvær, fiskiskapurin hevdi verið striltin um vetrarmagnið, fiskeriet ved midvinterstid havde kun bragt ringe udbytte (med længere mellemrum, hvor intet var at fiske) FA 412, 11 f.; også om personer: vanskelig at få noget ud af.

strok [strook], ik., 1) strygen, strygning; 2) omstrygende person; flt. strok.

strond [strånd], huk., strand, kyst., strandbred. Fit. strendur.

strongur [strångör], hak., 1) stræng, snor, spec. —
a) rokkastrongur, rokkesnor, b) tørret sene af grindehval,
flænges i tynde småstrimler og bruges til at sy f. eks.
hudsko (sé húðaskógvur) med; — i kvadene alm. — c) bogastrongur, buestræng FA. 280, 19, d) stræng på musikinstru-

ment, f. eks. på harpe, FA. 26, 8; 2) smalt og stærkt strømløb. Flt. streingir.

stropi [stroopi], hak., et ægs blomme og hvide, som ere begyndte at løbe sammen (når fuglen har ligget på ægget

i nogen tid).

struka [struu ka] (streyk, struku, strokio), udso., 1) stryge (med hånden), s. hárið upp, struge håret op, s. e-m um ennio, stryge en om panden; stryge, føre (lade glide) hen over, s. pensul eftir nökrum, stryge en pensel hen over noget; også stryge, glatte, f. eks. toj; 2) stryge, udviske, udslette, s. burtur av, stryge (noget) af, stryge bort, s. út, s. niður, stryge ud, viske ud; 3) (digt.) komme i berøring med, have med at gøre, tær (2: flundrurnar) eru ikki mjúkar at s. FA. 292, 8, hann var ei mjúkur at s. SK. 127, 87; 4) (sjæld. og digt.) for strika, stryka (segl á bunka), stryge sejl, segl á bunka s. FA. 276, 28; 5) uv., stryge, fare hastigt afsted, rende, s. avstad, fara strúkandi.

stryka [strīka] (að), udso.. sé strika.
*strykkja [strītša, stritša] (að), udso., huk., elv, å FA. 338, 26 (kun forekommende i den her anførte gådefulde tale, i flt. strykkjur).

stræta [stræata] (ao), udso., trippe om, føjte om.

stræti [stræati], ik., smal brolagt vej, stræde. Flt. strætir.

strævin [stræavin], to., = strevin.

stubbi [stobbi], hak., stub, stump, kort stykke. Flt. stubbar. studningur [stodningor], hak., 1) støtte hvad der tjener til at understøtte el fæste; ved opstigning i et fuglebjærg: den understøttelse, som den første i bjærget opstigende mand får af den anden (ved hjælp af dennes stang), også opstigning i fuglebjærg på denne måde; 2) understøttelse, hjælp. Flt. studningar.

studul [stuol] og studlur [stulor], hak., støtte, stolpe (i

levpur). Flt. studlar.

stugvur [stigvor]. hak., stuv, stump, spec. a) lille kort pibe. b) stuv el. rest hø, som er tilbage om våren (alm. kaldet stovnur, sé d. o.). Flt. stúgvar.

stúka [stůu ka], huk, uldskjorte.

stúkuermi [stůu koærmi], huk., uldskjorteærme.

stuldur [stoldor] (gf. stuldur), hak., tyveri.

stumpabreyd [sto mpabræi], ik. (syret) ovnbagt brød.

stumpur [sto mpor], hak., stump. Flt. stumpar.

stund [stond], huk., stund, kort tid, øjeblik; um s., for en stund, for en (kort) tid FA. 267, 15, også for tiden,

Digitized by Google

```
nu, titar títt um stund FA. 32, 30; í stundini, øjeblikke-
  lig, straks; hava stundir, have stunder el. tid, leivast henni
  stundir at, får hun stunder til at FA. 330, 28. Flt. stundir.
stunda [stonda] (ao), udso., bie, vente med længsel, også
  stunde, hige, længes, s. á nakað el. (i dagl. tale alm.)
  eftir nökrum, hon stundar á tín fund, hun higer efter
  (venter med længsel på) at mødes med dig SK. 20, 52.
  eftir tí at s. SK. 94, 29.
stundum [stondon, -on], bio., stundom, undertiden.
stura [stuura] (rd), udso., være modfalden, nære bekym-
  ring, s. fyri nökrum.
stuttleika [stotlai ka] (ab), udso, med hf., fornoje, more,
  s. sær, more sig.
stuttleiki [stotlai'tši], hak., tidsfordriv. fornøjelse, morskab.
stuttligur [stotlijor], to., fornøjelig, morsom.
stuttur [sto'tor] (højere og højeste grad: styttri, stytstur).
  to., kort, om udstrækning i rum og i tid. - Ik stutt alm.
  som bio., kort, kortfattet.
styðja [stīja](styðjar, studdi [og styðjaði], stutt[og styðjað]), udso.,
  1) støtte, holde oppe (i opret stilling), s. ein; understøtte; også
  ledsage ved at yde støtte; - s. seg. stydjast, støtte sig.
styggia [stid'dža] (gd), udso., gøre sky, gøre bange el. vild;
   s. burtur, skræmme bort,
styggur [stiggor], to., sky, vild (modsat tam), bange.
stykki [sti'tši, stitši], ik., stykke, del, afsnit; også eksem-
  plar. Flt. stykkir.
stynja [stinja] (stundi), udso., stønne.
styra [stoira] (rd), udso. med hf., 1) styre (i en vis ret-
  ning), spec. styre et fartøj, en båd, s. bátinum; 2) styre.
  forestå, lede, s. húsi; også styre, regere; 3) beherske,
  holde i tømme, s. sær, styre sig, beherske sig.
stýri | stoiri |, ik., ror (på båd). Flt. stýrir.
styribord [stoiriboer], ik. styrbord (modsat bakbord).
stýriborðslær stoiribå rslæar, ik., styrbordslåring.
stýrimaður [stoirimæavor], hak., styrmand.
stýrisvölur stoirisvoelor, hak., rorstang (på båd).
styrki [sti'rtši], huk., styrke.
styrkja sti rtša (kt), udso., styrke, gøre stærk (el.
  stærkere).
styrkna [sti<sup>e</sup>rtna] (aŏ), udso., styrkes, blive stærk el. stærk-
  ere, få kræfter.
styrkur [sti'rkor], hak., undsætning, understøttelse, hjælp.
stytta [sti ta] (tt), udso., gøre kort el. kortere, forkorte,
  s. um nakad.
```

stæði [stæajı], fort. forest. måde af standa; FK. 125, 61. stöð [stee], huk., landingsplads for både, sted, hvor både trækkes i land og stå opstillede, bátastöð. Flt. stöðir,

stöð [stoo], ik., sted (i hoygarður), hvor et høhæs sættes, sé hoystöð. Flt. stöð.

stödga [stögga] (að), udso., = stedga.

stöda [stōa, stoda], huk., 1) sted, som bærer mærke af, at nogen har siddet el. ligget der. helst om plet i en græsmark; 2) (spoc. søndenfjords) tilflugtssted (slags fold) i udmarken, hvor får kunne søge ly imod uvejr (snévejr), også snjóstöda; jf. ból (4). Sml. stöda i sammensætnn. som: stöduveður, mótistöda. Flt. stödur. stødd [stödd], huk., størrelse. Flt. støddir.

stedi [steej1], ik., grund, plads, hvorpå man sætter hø el. grund til hus (det sidste nu sjældnere). Flt. stedir.

stöduvedur [stoevoveevor], ik., varigt, liggende vejr.

stökka [stö ka] (stökk el. stakk, stukku, stokkið), udso., 1) fare el. springe med hastig bevægelse, i forbindd som: s. upp, springe hastigt op, fare op (i forskrækkelse); s. undan, springe (hastigt) sin vej el. til side, tage flugten FK. 24. 89: heilir allir Ólavs menn aftur í stavn ræðu s. uskadte sprang alle Olafs mænd hen i bagstavnen FK. 123, 33; 2) springe, briste (pludselig), gå itu, s. sundur. også alm.: s. av, árin stökk (stakk) av (tvörtur av), åren knækkede over (midt over); 3) uegl. springe, begynde el. komme pludselig, i enkelte udtr.: hann stökk el. stakk upp at bloda nasablod, han begyndte pludselig at blode næseblod, hans næse sprang op at bløde, tað stökk (stakk) fram úr honum, det kom pludselig og uventet ud af ham (om en vtring): 4) (druppe, stænke i udtr.) tað stökk ikki av kúnni, koen gav ikke en dråbe mælk; 5) aflægge et ganske kort besøg alm. i udtr.: s. inn um gáttina (s. inn, inn um) hjá e-m. sé lidt ind til en, s. niðan á «Reyn». gå hen (op) på Reyn til et kort besøg.

stökkja [stö tša] (kt), udso., brække, knække, s. nakað el.

s. nakað av.

stökkur [stö'kor], hak., bræk, knæk, skavank. Flt. stökkir. Også stökk, ik.

sterri [störri], højere grad af stórur.

sterstur [stöstor], højeste grad af stórur.

súð [sūu], huk., fuge, sammenføjning, spec. (vandret) bræddesammenfældning, i hvilken et bræts nederste kant skyder ud over det nedenfor liggendes øverste kant (i båd, fjælevæg). Flt. súðir.

súdklæðing [süuklæajing], huk., (vandret) beklædning med brædder, således at et bræts nederste kant skyder ud over det nedenfor liggendes overste kant (súðklæðing om sammenføjningsmåden, medens súðklædningur, hak., betegner selve bræddebeklædningen), sé súð.

sudur [sūor], ik., syd, den sydlige himmelegn; hann rekur av (á) suðri, skyerne drive for søndenvind, vinden er sydlig. sudur [sūor], bio., syd, sydpå, modsyd; suduri, i syd, sydpå.

sudurland suorland, ik., sydland, sydligt land.

sudurætt [suora't], huk., den sydlige himmelegn; også alm.

vind fra sydkanten. Jf. lágætt.

sugga sogga, huk., 1) sted ved strandbredden, hvor tang og andet, som driver om i søen, samles (FA. 375, 26); 2) sted, hvor forskellige sager henkastes hulter til bulter. Fit. suggur.

súgy sigy, huk., so. Flt. súgvir.

súgva [sigva] (seyg, sugu, sogio), udso., suge, indsuge, også die, patte.

sukka [so ka] (ao), udso., sukke, drage suk.

sukku so kol. fort. flt. af sokka.

sukur [sūkor], ik., sukker.

sukurmoli [sūkormoeli], hak., (lille) stykke sukker, = sukurpetīi,

súla¹ [súula] huk., gaffelformet redskab af træ, hvorom en fiskesnøre vikles. Flt. súlur.

súla² [sūula], huk., sule, havsule (sofugl). Flt. súlur.

sum [som], A) bo. (sammenlignende), 1) som, ligesom, således som, so gódur sum, så god som, tað var tá sum oftun enn, det skete dengang, som så ofte endnu SK. 5, 24, hann sigir, sum er, han fortæller, således som det forholder sig o: han siger den rene sandhed, so verdi. sum frå er sagt, således blive det, som det er berettet FA. 351, 27; tao glumdi sum hennar gangari rann, det drønede, så stærkt som hendes ganger løb FA. 47, 15; 2) som om, hann rann, sum hann var óður, han løb som (som om) han var rasende, sum vart tú skyggið vax, som om du var gennemsigtigt voks SK. 83, 37; 3) forstærkende ved hejeste grad af to: sum skjótast, hurtigst muligt, hurligt som muligt, sum best, så godt som muligt. B) henvisende partikel (= i δ , i δ), 1) stedo. (ubejeligt), som. hvilken, hvör, sum vil, (enhver, som vil); 2) hvor, dér hvor (har sum), har sum hennara blóðið dreiv, dér hvor hendes blod flød FA. 48, 5, hann kom fram at kelduni, sum heiðin lá og drakk, han kom hen til kilden.

hvor hedningen lå og drak FA. 154, 6 f., Brynhild situr í salinum, sum ríkir ganga inn, B. sidder i salen, hvor mægtige mænd gå ind SK. 17, 9; også hvorhen SK. 23, 78.

summar [sommar], ik., sommer. Flt. summör, ik., og sumrar, hak.

sumarlýtka [sommarlorka, -lôrka], huk.. sommerlunhed, mild sommervarme.

summarmáli [sommarmåali], hak., sommerens begyndelse, den tid, hvorfra sommerhalvåret regnes (den 14. april). summarsól [sommarsoul], huk., sommersol.

summarvöxtur [sommarvökstor], hak., sommervækst.

summur [som(m)or], to., nogen, en del, en vis art (til forskel fra en anden), sum mjolk er skjót at ystast, en slags mælk har større tilbøjelighed til at løbe sammen end en anden; i ent. mest alm. ik., sumt, en del (af), visse arter el. partier af noget; fit. summir, somme, nogle, visse.

sund [sond], ik., 1) sund, stræde, smalt farvand; 2*) svømning, leika å s., prøve kræfter i svømning (kapsvømning) FK., 153, 37, tå ið hann kom av sundi, da han kom fra svømningen el. svømmelegen FK, 153, 44; jf. sundmagi. Flt. (i betydn. 1) sund.

sundmagi [sommæaji], hak., svømmeblære (hos fisk).

sundra [sondra] (a0), udso., sønderslå, sønderhugge FA. 171, 31; søndersplitte.

sundur [sondor], bio., sønder, itu i stykker; fara s., gå itu.

sundurskorin [sondo(r)skoerin], to. (egl. fort. tillægsf. af skera sundur), sønderskåren, ituskåren.

sunnan [sonnan], bio., sønden, sydfra, helst om vind: vindurin er s., vinden er sydlig; træffes også brugt som navneo, søndenvind; ellers alm. «sunnan ífrá» [sonnanifråa] for «sunnan». — s. eftir (eftini), i retning fra syd til nord, sydfra; s fyri el. fyri s., a) som fho med gf., søndenfor, syd for, b) som bio., søndenfor.

sunnanmadur [sonnanmæavor], hak., mand sydfra, mand fra den sydlige del af Færøerne FA. 380, 10.

sunnanvert [sonnanvært], bio., på den sydlige side, s. á eiðinum, på den sydlige side af ejdet; FA. 352, 19 f. står «s. á» for «s. við»; s. við (med gf.), lidt sydfor, i sydlig reining af.

sunnari [sonnari], og sunnastur [sonnastor], to. i hejere og hejeste grad, —syðri (sygri) og syðstur (sygstur).

sunnudagsklæði(r) [sonnóda(k)sklæajı(r)], ik. flt., søndagsklæder.

sunnudagskvöld [sonnoda(k)skvöld], ik., aften på en søndag, søndag aften, alm.: sunnukvöld.

sunnudagur [sonnodæavor], hak., søndag.

súpa [suu pa] (seyp, supu, sopið), udso., søbe (en vædske), spise (f. eks. suppe) med ské.

súpan [sùu pan], huk., sulevælling, grynsuppe, kogt på kød el. ben.

súrepli [suureepli], ik., æble (træfrugt), modsat jörðepli el. epli (kartoffel).

surna |sørna | (a0), udso., blive sur.

súrur [suuror], to., sur, syrlig; også uegl. a) sur, ubehagelig, b) (om personer) sur, af surt udseende. Ik. súrt som bio., surt; gekk teim súrt við slitur, det gik dem surt med slid og møje FK. 133, 26.

súsa [sūu'sa] (að), udso., suse.

sút [sūu t], huk., sorg, kummer, smerte, helst digt. Flt. sútir.

*svá [svåa], bio., så, således SK. 10, 74, sé under so.

svað [svæå], ik., klippeflade el. bjærgskråning, hvor jorden er flækket af el. nedstyrtet ved skred, hellusvað; hyppigst i flt. svöð, •í svöðunum•.

svadasvördur [svæasvorðr], hak., i udtr.: á svaðasvörði, med rub og stub, ganske og aldeles FA. 299, 3.

svágur [svåavör] (gf. svágur), hak., svoger. Flt. svágrar. Jf. mágur.

svala [svæala] (að), udso., svale, køle.

svam [svæam], fort. ent. af svimja.

svambla [svambla] (ad), udso., plaske om i vand.

svangur [svængor], to., sulten.

*svanna [svanna], huk., digt. betegnelse for kvinde, tá legði hann ást við svannu FK. 138, 80; også *svanni, hak.

svanur [svæanor], hak., svane SK. 141, 27. Jf. *okn.

svar [svæar], ik., svar. Flt. svör, svar.

svara [sværa] (að), udso., 1) svare, give svar, s. e-m (nakað), svare en (noget), s. aftur; også uegl., svare, genlyde; 2) være ansvarlig, s. til nakað el. fyri nökrum, svare til el. indestå for noget; 3) udrede, s. skatt, svare (udrede) skat; 3) passe, svare til, svara el. s. til; s. saman, passe sammen, kunne parres.

svarmur [svarmor], hak., os (af damp).

svartur [svartor], to., sort, bade i egl. og overført betydn. svav [svæav], fort. ent. af sova.

Digitized by Google

sveig [svai] og alm. sveiggj [svad'dž], ik., 1) noget (f. eks. tov), som er i gyngende bevægelse frem og tilbage;

2) slæng, (dårligt, støjende) selskab, følge; 3) tummel.

sveiggja [svad'dža] (að), udso., være i gyngende bevægelse, sveiggja sær á, sætte sig i gyngende bevægelse (jf. reiggja).
sveigur [svaijor], hak., kreds, følge, ein rekka sveigurin hálvur, halvdelen af krigernes skare FK. 5. 31.

sveima [svaima] (ad), udso., svæve omkring, fare omkring, sværme om. s. um.

sveinur [svainor], hak., 1) ungkarl (modsat gift mand);
2) svend, dreng; 3) svend, tjener. Flt. sveinar.

sveipa [svai*pa] (ab), udso., (egl. svinge) 1) svøbe, vikle (om), s. um seg. svøbe om sig, også: s. at sær FA. 106, 25; svøbe, indhylle, s. seg inn, svøbe sig ind, sveipar (ind-svøber) hon hann í klæði góð FA. 130, 17; 2) (om en, som slår hø) gøre et sving (sveip, ik.) med léen; det hø, som afmejes ved ét *sveip*, kaldes *liggjaskógvur*; 3) ved at ro med en åre holde båden lidt fra land (at den ikke skal gå til en af siderne); hertil navneo. sveip (ik): åreslag, hvormed man holder båden fra land.

sveiti [svai²tı], hak., størknet, levret blod (alm. af slagtede kreaturer); i poesi = blod, hann mangan sveitan rendi

(udgød meget blod) SK. 49, 141.

*sveitka [svaikka] (ab), udso., (begynde at) svede; SK. 45, 94 svede bloddråber (som trolddomstegn). Jf. sveitta.

sveitta [svai tta], (aö), udso., svede, udsvede; (uv.) svede;
— sveittast: (digt., upers.) e-m sveittast; áður tú meg
við lurkum lemjir, sveittast tær um ennið, førend du mørbanker mig med knipler, kommer du til at svede om
panden o: vil det koste dig store anstrængelser SK.
76. 25.

sveitti [svai'tt1], hak., sved.

sveittur [svai'ttor], to., svedt, svedig.

sveiv [svaiv], huk, hale på grindehval. Flt. sveivir.

svekka [svæ ka] (að), udso., svække FA. 309, 0, for svekkja; nyere ord. Bedre veikja.

svenskur [svæ'nskor], to., svensk.

svíða [svoija] (sveið, sviðu, sviðið), udso., 1) svide, brænde på ydersiden, s. seyðarhövd, svide el brænde hårene af et fårehoved; 2) svie, bide, kuldin svíður í andlitið, kulden bider i ansigtet; 3) svie, smerte, tað svíður í (sárinum), det svier (i såret).

svidi [svīji], hak., svie, smerte.

svigna [svigna] (ad), udso., bøjes, give efter for tryk,

svik [svīk], ik., svig, bedrageri, forræderi; også svigefuldt anslag. Oftest i flertal. Flt. svik.

svikafullur [svikafodlor], to., svigefuld, forræderisk.

svikalist [svīkalist], huk., svigelist, listigt og svigefuldt anslag. svikari [svīkari], hak., bedrager, forræder, Sjúrður sá ikki svikara vón SK. 35, 216, sé vón. Flt. svikarir og svikarar, svíkja [svoitša] (sveik, sviku, svikio), udso., svige, bedrage,

forråde; også svigte, være upålidelig.

svíkjari [svoi tšari], hak., svigefuld person, bedrager, forræder SK. 12, 101. Flt. svíkjarir og svíkjarar. Jf. svíka ri. svikræði [svikræaji], ik., forræderi.

svíma [svoima] (að), udso., besvime, = falla í óvit.

svimja [svimja] (svam [og svumdi], svumu [og svumdu], svomio [og svumt]), udso., svømme.

svin[svoin], ik., svin; også uegl. svinsk person. Flt. svin. *syinahirdidottir [svoinahīrido tir], huk., svinehyrdedatter SK. 54, 197 (svínahirdidóttir).

svinnur [svinnor], to., 1*) klog, forstandig, upp stoo Grimhild drottningin, hin svinna og hin sæla SK. 39, 31; nu kun 2) (mest betegnende ens ydre væsen el. holdning) tænksom og stille, tavs og alvorlig, ærbar og stille, ofte med lidt bibetydn. af hån: stiv og tavs, sita s.

svinta [svi nta], huk., (uldent) forklæde. Flt. svintur. svíri [svoiri], hak., halshvirvler, hals (bagtil), spec. tyk hals. Flt. svírar.

svirr [svirr], ik., svirren, tumlen, støj.

svitast [svītast] (a0), udso., slå fejl, tab svitast ikki.

svongd [svånd], huk., sult, stundum á s. og stundum á sprongd, sé sprongd.

svór, svóru [svour, -o], fort. af svörja.

svovu [svouo] fort. flt. af sova.

svullur [svodlor], hak., svulst, byld. Flt. svullar.

svultur [svo ltor], hak., sult, hunger, standa i svulti, (om får ved vintertid) stå ude og lide sult FA. 418, 20.

svæva svæva (vd), udso., 1) dræbe (især får) ved stik gennem halsen, s. seyo, lamb; 2) drikke hurtigt og i ét drag, i denne betydn. også sveiva, s. í seg, hann svævdi tað í seg.

svölgja [svöldža] (gd), udso., svælge, nedsvælge, s. niður, sluge; også uegl., s. orðini, sluge ordene, s. aftur í seg, holde inde med noget, som man gærne vilde sige.

svölla [svödla] (svall, svullu, svollið), udso., opsvulme, bulne (om en legemsdel), spec. afsondre materie, hann svöllur í fótinum, han har en byld el. svulst på foden. svölta¹ [svö'lta], (svöltur, *svalt), udso., sulte, lide sult, s.

Digitized by Google

i hel, sulte ihiel: fort, tillægsf, soltin nu altid som to... mager. De stærke fortidsformer ere fortrængte af de svage fra det fölgende svölta.

svölta2 [svö'lta] (lt, svölti [og svöltaði]), udso., (indv.) sulte, udhungre, inni svölti hann bædi tey, han lod dem begge sulte ihjel inde SK. 58, 252.

svörð [sveer], ik., sværd. Flt. svörð.

svördsegg [svö'rsægg], huk., sværdsæg.

svördslutur [svo'rslutor], hak., sværdstump.

- svördur [svooror], hak., 1) hovedbund, den del af hovedhuden, hvorpå håret sidder; 2) jordskorpe, grønsvær. Flt. svarðir.
- syörja (svór, svóru, svorið), udso., sværge, forsikre under ed, «svörja» el. s. fyri (nakað), hann svór fyri tað, han gjorde ed på, at han var uskyldig deri; også sværge, bande; tao skalt tú ikki s. fyri, det skal du ikke bande på; eg skal s. fyri (taö, tí), at -, jeg tør (næsten) bande $p\dot{a}$, at —.

svövnhít [svövnhoi't], huk., syvsover. Jf. hít.

*syövnhús [svövnhúus], ik., soveværelse SK. 79, 58.

syövnskarvur [svövnskarvor], hak., "soveskarv" FA, 382, 16, egenavn til skarven, som fanges sovende på stenene i oktober. svövnur [svövnor], hak., søvn.

sydri [sīri] og nu alm. sygri [sigri], to. i hejere grad (af sudur), sydligere.

sydstur [sistor] og nu alm. sygstur [sikstor], to. i hejeste grad (af suður), sydligst.

syfta [sifta], huk., sving, kast; kast el. tag i brydekamp.

brydetag. Flt. syftur.

syfta [sifta] (ft), udso., 1) svinge, ryste; også trække (fisk) op med medestang, s. seiö; 2) slynge, kaste med kraft; 3) (i brydekamp) slå el. kaste til jorden. — Middelart syftast, brydes, tage brydetag.

*sylgja [sıldža], huk., sylje, spænde SK. 73, 31.

sylgjur.

syll [sidl], huk., bærebjælke, fodstykke i bindingsværksbygning, hovedbjælke, som forbinder hjørnestolperne i en byg-

ning, if. undir- og yvirsyll. Flt. syllar.

sýna [soina] (nd), udso., lade sé, vise, fremvise, s. e-m nakao. - sýnast, a) vise sig (på en vis måde), so fleyt blóð á Orminum, at knörrurin sýndist reyður (at skibet viste sig rødt at sé til) FA. 281, 29 f., b) synes, forekomme, sýnast e-m, hyppigt upers.: mær sýnist, det forekommer mig, c) synes rigtigt, finde for godt, sum tær sýnist, som du synes (i betydn. b og c i fort. «sýntist»).

synd [sind], huk., 1) synd. forsyndelse (spec. imod guds bud); 2) uretfærdighed, gera s. við ein, behandle en uretfærdigt, ubilligt; 3) synd, skade, hvad der er at beklage, i udtr. som: tað er s. (fyri hann), det er skade (for ham), det (han) må beklages; tað er s. í honum, man må ynkes over ham, han er at beklage, mær tykir el. tykist s. í honum, det gør mig ondt for ham, jeg har medlidenhed med ham. Flt. (i betydn. 1) syndir.

synda [sında] (að), udso., synde.

syndarligur [sındarlīor], to., bedrøvelig, sørgelig, ynkværdig.

syndigur, syndugur [sındijör, -övör], to., syndig. syndra [sındra] (a0), udso, smule, smuldre (indv.).

syngja [sińdža] (sang. sungu, sungið). udso.. 1) synge, spoc. synge salmemelodi, salme(r), s. sálmar (i modsætn. til kvöða, jf. kvöða² 2); — også tale med syngende tonefald; 2) (om fugle) synge, kvidre; 3) synge, klinge, tað sang eftir 1, det gav en syngende el. klingende genlyd; tað syngur fyri oyrunum, det synger for mine eren.

sýni [soin], ik., 1) syn, sé sjón; helst i udtr.: til sýnis, til syne, og i en del sammensætnn. (sé missýni); tað er gott sýni ídag, man kan sé tydeligt og langt idag (på grund af klar luft); 2) (hånligt) sært, løjerligt menneske; ynke-

lig, lurvet person. Flt. synir.

synja [sinja] (ab), udso., nægte, afslå, vægre sig (ved), «synja» el. s. fyri (med hf.), hann synjabi tad el. fyri tí, hann synjabi fyri at gera tad, han nægtede, afslog (at gøre) det; ei vildi hon vegin s., ikke vilde hun nægte at vise ham vejen SK. 82, 30, (digt.) harfyri læt hann s., det gjorde ham ingen skade, det kunde han stå sig for (?) SK. 53, 192.

synjan [sinjan], huk., nægtelse, afslag, vægring.

syprisvidur [siprisvī(j)or], hak., cyprestræ FA. 387, 10 f.

syrgiligur [sırdžılīor], to, sørgelig.

syrgja [sirdža] (gd), sørge, føle el. bære sorg; også (digt.) sørge over, begræde, alla sína ævina syrgir hon Hermund illa FA, 75, 6 f; s. um ein. sørge over en, være bedrøvet over en (for ens skyld) FA. 78, 12; s. eftir ein, bære sorg for en (en afdød).

syskin [sıstšın], ik. flt., sé systkin.

sýsla [soi'sla, sò''sla], huk., syssel, distrikt. Flt. sýslur. Nu også sýsl. ik.

syslumadur [so"slomæavor], hak., sysselmand.

syslumansstova [sofsloma nstoava], huk., sysselmandens forretningsværelse.

systir [sistir], huk., søster. Flt. systrar.

systkin [sistšin], ik. fit., søskende.

systkinabarn [sistšinabado], ik., søskendebarn, fætter el. kusine.

systursonur [sisto(r)soonor], hak., søstersøn.

sýta [soi ta] (tt), udso., nægte, afslå, •syta• el. s. fyri (nakad).

sytin [soitin], to., som siger nej, uvillig til at give.

syvja [sıvja] (ab), udso., være (spec. gå el. sidde) i halvsovende tilstand, halvsove, døse.

smeddur [saddor], fort. tillægsf. af síggja; ik. sætt el. sæð.

sækúgv [sæakigv], huk., søko, havko FA 337, 14 (i sagn)

sæla [sæala], huk., lyksalighed, lykke FA. 328, 1.

sælur [sæalôr], to., lykkelig, lyksalig; velsignet (kær), tað var hansara sæla móðir FA. 309. 12, hon (o: tungan) er sær so lítil og sæl, den er så lille og velsignet kær FA. 322, 16; biður hana sæla sitja, ønsker hende til lykke el. beder hende være velsignet, som hun sidder FA. 28, 25; i kvadene alm. ved hilsende tiltale el. som hilsen: hoyr tað, sæla móðir mín (min velsignede, kære moder) SK. 7, 43, hoyr tú tað, mín sæla dóttir FA. 81, 4, mín sæli faðir FA. 81, 9; heil og sæl, tú sævarkvinna, hil og sæl (hil dig) du havfrue SK. 40, 37; også om en afded: "salig", aðrar vil eg semdir hava til sæla faðir mín FA. 133. 27 f., sé sømd. Nu særlig digt.

sæneyt [sæanæit], ik. fit., søkvæg, havkvæg FA. 337, 14

(i sagn).

sær [sæar], 2. og 3. pers. nut. ent. af síggja (digt. også undert. som 1. pers. for síggi).

SEEF [sæar], hf. af seg.

særa [sæara] (rd), udso., såre.

særdeilis [sardailis], to, særdeles megen el. stor FA. 420, 24.

særdur [sardor], to., såret.

sæta [sæata] (tt, sætti og sætaði), udso. (med hf.), 1) (ligge i baghold for) lure på, passe op, eg skal sæta brúðrini FA. 55, 26, eg skal s. honum, jeg skal passe ham op

 $\mathsf{Digitized}\,\mathsf{by}\,Google$

el. få bugt med ham: 2) skade, fattes, fejle, hvat sætir honum? 3*) have hensyn til ol. sammenhæng med, betyde, hvat skal slikum s.?, hvad skal sådant betude? if. gegna (2).

sæti [sæati], ik., sæde, siddeplads; i dagl. tale mere alm. sessur. Flt. sætir.

sætti [sa't1], ik., overenskomst, enighed, i udtr : koma til sættis (um), komme overéns el. blive enig(e) (om). Jf.

satti [sa't1], talo., sjette.

sættungur [sa'tingor], hak., sjettedel. Flt. sættungar.
*sævarflóð [sæavarflou], huk., yderste del af stranden, hvor søen skyller op på land, vit skulum okkum í s. FA. 24, 12. út í s. FA. 122, 27.

*sævarfloti [sæavarfloeti], hak., flåde SK. 60, 19.

*sævarkvinna [sæavarkvinna], huk., havfrue SK. 40. 36. Jf. havfrú.

*sævarmaður [sæavarmæavor], hak., havmand SK. 41, 43. Jf. havmaður.

sævarmáli [sæavarmåalı], ik., egl. den grænse, hvortil søen når ved højest vande, nu alm. den del af stranden, som overskylles ved højest vande, søbryn, fylgdi henni í sævarmála FA. 95, 14. Også sjóvarmáli.

*sævarsong [sæavarsång], huk.. seng el. leje ved søen? FK. 35, 17. Usikkert ord.

*sævarstrond [sæavarstrånd], huk., = sjóvarstrond.

söga [(soa) soeva], huk., saga, historie, fortælling. Flt. sögur. sögn [sögn], huk., 1) sigende, udsagn, beretning, sjón gongur fyri s., syn går for (forud for) sagn FA. 319, 33; 2) sagn (gammel) fortælling. Flt. sagnir (sögnir).

sök [sook], huk., 1) sag, søgsmål; også tvistemål; til tess erum vit higar komnir bróður sakir at hevna (at hævne min broders udestående med dig) SK. 89, 35; 2) anklage, beskyldning; 3) skyld, brøde, eg veit onga sök við hann, jeg véd ingen brøde hos ham SK. 68, 8, hvat havi eg gjört til sakar? hvad har jeg gjort, hvorved jeg har pådraget mig skyld el. brøde? SK. 97, 62; 4) skyld, årsag, grund, fyri ta s., fyri—sakir (fit.), for—skyld, fyri systur sinar sakir, for sin søsters skyld SK. 77, 42; 5) sag, anliggende. Nu alm. i formen sak. medens sök er meget sjældent i dagl, tale. Flt. sakir.

sekja [sootša] (kt), udso., 1) søge, søge at få fat på; hente, (tao buna svord) id fadir tín sokti úr fjalli SK. 57, 234; spec. samle får ved slagtetiden; - søge at opnå, s.

embæti, søge embede; 2)s. ein, opsøge en henvende sig til en; s. doktara, søge læge; 3) søge, søge hen til, s. havn, søge havn; 4) hjemsøge, angribe, kongin søkti helsótt, helsot angreb kongen SK. 5, 24, tóat hann søkir elli, skønt alderdom hjemsøger ham FA. 232, 23; — s. kalva, hugge krog i en helleflynder (jf. sóknarkrókur, sóknarongul); s. at e-m, angribe en (jf. atsókn, angreb); 5) anklage, beskylde. hann, ið kallar meg kögulsbarn, til ilsku søki eg bann (ham anklager jeg for ondskab) FK. 35, 16; 6) sagsøge, indstævne for retten. Jf. sök (sak) og sókn.

sökka [söka] (sökk og sakk, sukku, sokkið), udso., synke,

synke ned.

sökkja [sö^otša] (kt), sænke, nedsænke, «sökkja» el. s. niður; uregelm. og digt. med hf.: hann sökkir oss öllum niður FA. 76, 7.

sökklaðin [sö k-læajın], to., (om båd) overladet, næsten synkefærdig på grund af for stor ladning.

söknast [söknast] (að), udso., sé sóknast.

- soma [sooma] (md), udso., somme sig, passe sig, anstå; med personen i hf.: tað somir honum ikki; uregelm. og digt. også med gf.: mentarlín og hövuðgull tað somir teg ei at bera FK. 67, 54. Jf sama og sómi.
- somd [sömd], huk., egl. hvad der anstår el. sømmer sig, dernæst hæder, ære; alm. i flt. sømdir, a) sømd; eg vil teg við sømdir fá, jeg vil vinde dig el. tage dig til ægte på hæderlig og ærlig vis FA. 28, 19, b) oprejsning, fyldestgørelse, bøder, spec. i anledning af et drab: aðrar vil eg sømdir hava til sæla faðir mín, anden oprejsning vil jeg have efter min salig fader FA. 133, 27 f., gera sømdir eftir e-m, give oprejsning (bøder) for drabet på en person SK. 46, 112, fáa sømdir av e-m SK. 7, 45. Nu sjæld., men alm. i kvadene.

sopla [soopla] (ad), udso., sammenfiltre, bringe i worden, blande sammen, alm. også lade en genstand bortkomme på grund af worden (wordenlig sammenblanding), s. burtur.

søpul [soepol], hak., 1) fejeklud (hvormed man sammenrager det ved kornmaling omkringstreede mel); 2) sammenfiltret genstand, uordenligt sammenviklet ting, f. eks. tråd, snor, toj. Flt soplar.

sørur [soeror], to., ganske bar el. tom, aldeles blottet el. lens, s. fyri nakað; tað er ikki sort (forstærket: heilt el. reint sort), der er spor el. en smule deraf, det er ikke

ganske frit; — hann er ikki s., han har fået en lille tår over tørsten.

søtur [soetor], to., 1) sød, af sød smag; 2) sød, behagelig, yndig. — I kærlig tiltale bruges udtr.: søti min (i huk.: søta min), min engel, min søde el kære ven, veldiga søta min SK. 23, 85, (som rent navneo, med den bestemte artikel) søtin min FA. 2, 14.

T.

ta [tæa], gf. ent. huk. af tann.

tá [tåa], huk., tå (på fod). Flt. tær.

tá [tåa], bio., 1) da, dengang, på den tid; 2) da, i det tilfælde; jf. so; 3) da, altså. — Som bio. bruges tá i ö,
a) da, den gang da. b) når, i det tilfælde at, også når,
eftersom, siden.

tá [tåa], bo., = tá ið, sé det foregående ord.

tá [tåa], (forældet) gf. fit. hak. og forældet gf. ent. huk, af tann; ófriður gekk á tá heilu höll SK. 3, 4.

tað [tæa], ik. ent. (nf. og gf.) af tann; i poesi ofte udfyldende: tað brotnaðu bein í síðu FK. 137, 72.

tadna [tadna] (ab), udso., gå itu, gå fra hinanden, t. sundur.

tagað [tæa], sideform til tagt og tegið, fort. tilægaf. i ik. af tiga.

tagdi [tagdi], fort, ent. af tiga.

tagl [tagl], ik., langt og stivt hår, hår på hestehale (ko-hale); alm. hestehale (nu sjældnere i den af Svabo anførte betydn. kohale); — træffes sondenfjords alm. i betydn. haleben, det øverste parti af halen, hvorfra de lange hår udgå. Flt. tögl, tagl.

tagna [tagna] (að), udso., blive tavs, tie stille, forstumme.

tak [tæak], ik., 1) tag, greb (det at tage el. gribe); også
tag, greb, hold (holdepunkt), hava t. í e-m, geva takið,
slippe taget, overgive sig (sé betydn. 3); 2) tag, ryk,
áratak, åretag; jf. ódnartak; 3) tag, brydetag, taka tak
el. tök, tage brydetag, brydes, í tökum, i brydekamp;

4) (uegl.) tag, forsøg, anstrængelse. Flt. tök.

tak [tæak], ik., tag (på hus). Flt. tök, tak. Jf. tekja.
taka [tæaka] (tók, tóku, tikið), udso., 1) tage, gribe, både
egl. og uegl.; 2) tage, snappe, bemægtige sig, tilegne sig;
3) tage, bringe (nogst, som man griber om); også mere
alm.tage, føre, bringe; t. burtur el. blot *taka*, tage, borttage,
bortføre; 4) tage til benyttelse, tage i brug; også antage, mod-

tage; t. ráo av e-m; t. í læru, í tænastu, tage i lære, i tjeneste; 5) tage, vælge, t. sær konu; 6) nå, række, med fho., tekur upp á hálvan skjöldurin, når til halvt op på gavlen FA. 424, 22 f.; 7) (med hf.) angribe, af kræfte, f. eks. om sygdom, tao hevur tikio honum, det har angrebet el. afkræftet ham; 8) gøre virkning (if. muna); smerte, gøre ondt, tab tók mær (fast); hatta slagio tók, det slag gjorde sin virkning, gjorde ondt; 9) tage, rumme, holde, f. eks. om et kar; 10) tage, oppebære (som betaling); - også udkræve, tao tekur tio, det tager tid; 11) (uegl.) tage på en vis måde, opfatte; 12) med efterfølgende navnem. med at, (tage fat på) begynde, tá tók tokan at lýsa av. da begundte tagen at sprede sig FA. 265, 4, if, fara 7: tekur um hjarta at kola SK. 25, 104, (digt., med navnem. uden at) vaxa tekur veður í ský SK. 42, 63. - Med fho. og bio.: t. á, gøre et tag, tage fat (på), anvende kraft; so verður tikið á at bera, så tager man fat på at bære (hø) FA. 427, 15 f., t. á slóttnrin, tage fat på høslætten; også f. eks.: t á at spýggja, ville til el. forberede sig til at kaste op; t. (inn) at sær, føle sig truffen (af en finte), hann tok taö (inn) at sær; t. at sær, (om koer) holde inde med at malke; t. av, a) aftage, borttage, b) tage af, skærme, t. av fyri nökrum, c) tage til slagtning, dræbe, slagte, d) tage masker ind (ved strikning), if, taka uppá; t. eftir, a) lægge mærke til. b) t. ostir e-m, danne sig med en som forbillede, lære af en; t. fram, a) tage frem, b) ansøre, fremsøre; t. fyri, a) (med gf.) tage, antage for, b) ansé for umuligt, eg tók fyri tí, ikki t. fyri, ikke ansé for urimeligt el. umuligt, eg taki ikki fyri tí el. tað taki eg ikki fyri, det kan godt være muligt; t. ímóti (e-m), tage imod; t. niður, a) tage ned, b) blive blæst ned el. omkuld, blæse om af vind (alm. om hus), t. niour af vindi FA, 422, 28; t. saman, nå sammen, slutte tæt til; t. sundur, sønderdele, skille ad; t. til, a) gribe til, tage sin tilflugt til, b) nævne som eksempel, citere, t. til ein (eins) el. nakað; t. undan, a) tage bort, til side (f. eks. et underlag, en stotte), b) (sjæld.) undtage, mest i fort. tillægsf. (undantikin) el. nut. tillægsf. (undantakandi) = undtagen; t. undir, a) tage fat for at lefte op el. understøtte, hjælpe (træde hjælpende) til, b) (ved afsyngelsen af et kvad) tage fat (for at hjælpe en anden), c) t. undir nakao, (uegl.) tage imod noget, optage noget (på en vis måde el. i en vis mening) FA, 438, 15; t. upp, a) tage op, b) (digt.) begynde et kvad, c) t. upp á tunguna, tage i sin mund, bringe over sine læber, d) t. (orðini) upp eftir e-m, gentage ens ord; t. uppá, tage masker op (ved strikning); t. við (e-m, nökrum), a) tage imod, b) antage, f. eks. en tro, en mening, c) tage fat, træde hjælpende til, også (FA. 390, 33 f.) — taka undir b, d) *takið nú tygur við, skynder eder nu FA. 224, 25. — t. seg: t. seg aftur í orðunum, rette sig i talen; t. seg til eitt verk, give sig i lag med et arbejde; t. seg upp, (om vejret) udvikle sig, blive på en vis måde FA. 432, 2 f. — Middelart takast, takast hondum, tage brydetag med hinanden, brydes, so tókust teir hondum saman FK. 87, 32. — Nut. tillægsf. takandi, 1) tagende, 2) som kan tages el. egnet (skikket) til at tages (jf. tøkur).

takk [ta'k], huk., sé tökk.

takka [ta'ka] (a0), udso (med hf.), takke, sige tak, t. e-m. takkaleysur [ta'kalæi'sor], to., takkeløs, uden tak, upå-skønnet.

takkarsongur [ta'karsångor], hak., takkesang.

tákna [tåkna], huk., gælle (på flsk), mest i flt. táknur.

tal [tæal], ik., 1) tællen, optælling, tal, fåa tal å (med gf.), få tal på, få optalt; i teirra tali, i deres tal, iblandt dem; 2) tal, antal, vita t. å (med hf.), vide tal på; jf. dagatal; 3) tal, taltegn; årstal, årstal; um tað talið, omtrent ved den tid (ved det årstal); 4) tale, a) det at tale, b) det, som siges, c) samtale, (hava) å tali, (have) på tale; i betydn. 4 nu mere alm. tala. Flt. töl.

tala [tæala], huk., tale (evnen at tale; det, som siges); også samtale, jf. samtala. Flt. tölur.

tálg [tålg], huk., talg, tælle.

tala [tæala] (ao), udso., tale, ikki t. eitt oro, ikke tale el. sige et ord; holde tale; også tale, samtale (— samtala). Jf. tosa, roda, mæla.

tálma [tålma] (að), udso. (med hf.), hindre, sinke, stå i vejen for mangt man honum t. SK. 128, 101; — tálmast eftir nökrum, udstå langvarig møje for at opnå noget, også gøre sig forgæves umage for at få noget, tálmast um ein, anstrænge sig megel el. forgæves til bedste for en.

taly [talv], ik., tavl, brætspil, skakspil, egl. om selve tærningbrættet med brikkerne (talvfólk), dernæst også handlingen at spille skak, leika t, lege tavl, spille skak (—telva), (digt.) leika í talvi SK. 25, 101.

talva [talva], huk., tavle. Flt. talvur.

tám [tām], ik., dis, tynd tage i horisonten; hertil to. támutur, diset.

tána [tåana] (að), udso., to, opto. Jf. táur, tiðna.

tang [tæng], ik., tang.

tangbjölla [tambjödla], huk., spiselig tang, fucus esculentus.

tangi [tæńdži], hak., 1) tange, det smalle og spidse parti af en kniv el. et andet instrument, som går ind i skaftet og skjules af dette; 2) landtunge, smal, ud i havet skydende landodde. Flt. tangar.

tanki [tæ'ntši], hak., tanke. Flt. tankar.

tanla [tanla] (ao), udso., gnave på, bearbejde med tænderne.

tann [tan], påpeg. stedo., den, a) brugt som to., tann maður, sum, den mand, som, tann maðurin, den mand. tann ferðin, den rejse, den færd, ta ferðina, dengang; hann vendi aftur úr teirri (undfst. ferð) SK. 136, 64; b) brugt som navneo. (—3 persons pers. stedo. hann), i forbind.: tann ið, tann sum, den som; ik. tað alm. som navneo., det (jf. bio. tí); — fit. teir (tær, tey), de, bruges til at erstatte det manglende fit. af 3. persons personl. stedo. hann; 2) som kendeo. (foran to.), tann góði maður(in), den gode mand, tað stóra húsið, det store hus, tann fyrsti, den færste, teir bestu, de bedste; jf. hin.

tap [tæap], ik., tab. Flt. tap.

tapa [tæapa] (tapir og tapar, tapti, tapt), udso., tabe, indv. og uv.

*tar [tæar], bio., — har, dêr; også henvisende for hvar el. tá ið (hvor, da, når), um sumarið, tar allir fuglar syngja væl FA. 12, 8 f. digt.

tár [tåar], ik., tåre. Flt. tár.

tarabrúk [tæarabrúu k], ik., dynge rådden tang FK. 117, 71: if. tarabrúgy under brúgy.

taraköstur [tæaraköstór], hak., (dynge søtang) tangmødding.

taraleypur [tæaralæi por], hak., leypur (sé d. o.) med søtang (tari).

*tarav [tæaræav], bio., digt. for harav (har av); FA. 53, 10.

tarft [ta rt], 2. pers. ent. nut. af *turva.

tari [tæarı], hak., tang, søtang.

tari [tæarı], ik., materie, fasthed, egenskab, styrke, tað er gott t. í tí.

*tarí [tæaroi], bio., digt. for harí (har í).

tarmalop [tarmaloop], ik., brok.

tarna [tarna] (ao), udso., sinke, opholde, spilde ens tid.

tarni [tarni], hak., forsinkelse, tidsspilde.

tarvast [tarvast] (a0), udso., være fornøden, t. e-m.

tarvsmykja [ta rsmītša]. huk, tyremog.

*tarvligur [tarvlijor], to., fornøden, som trænger til (med ef.), so t. er hann tin, han trænger højlig til din hjælp FA. 88, 35.

tarvur [tarvor], hak., tyr. Flt. tarvar.

tarvur [tarvor], hak., — törvur; alm. i udtr.: taö kom í tarvi, det kom højlig til pas.

taska [taska], huk., taske. Flt. taskur.

tattur [ta'tor] (gf. tatt og tattur). hak., morskab, munterhed, mær tykir tað eingin t. SK. 39, 26; kun digt. For tattur træffes FA. 54, 26 táttur: konginum tókti lítlan tátt.

táttur [tā tor], hak., 1) en af de snore, hvoraf et reb, tov el. line består; 2) afdeling af et kvad; 3) kort sang (med episk indhold); (satirisk) vise. Flt. táttar (Sudero: tættir, udt.: tæ tr).

taur [tanvor], to., bar, hvoraf sneen er bortløet, fri for ene,

t. steinur.

*tegnur [tægnor], hak., mand i en fyrstes tjeneste, (konges) undersåt FK. 64, 25. Flt. tegnar.

teigur [taijor], hak., jordstykke, afgrænset ved græfter; rude i en ager; strimmel mark. Flt teigar.

teim [taim] og nu alm. teimun [taimon], hf. fit. af tann, hann.

teinkja [(ta'ntša) tå 'ntša] (tonkti), udso., tænke.

teinur [tainor], hak., 1) tên, tynd og smal stang; spid, eg skal seta teg upp á teinar FK. 82, B; i kvadene også om sværd el. spyd, heldur á gyltum teini, holder på det gyldne sværd FA. 163, 13, hann reisir seg upp á teini SK. 108, 33; 2) langt stykke vej, langur t. Flt. teinar.

teir [tair], nf. og gf. fit. af tann, hann.

teirri [tairri, tarri], hf. ent. huk. af tann, hf. ent. af hon.

teita [tai ta] (ab), udso., gå langsomt og med lange skridt.

teiti [taiti], huk. og ik., morskab, glæde, lystighed, munterhed, halda sær at t., være munter og glad SK. 103, 22, í góðum t., under stor munterhed el. fornøjelse FA. 408, 24.

tekja [teetša], huk., tag, tagbedækning (på et hus). Flt. tekjur. Jf. tak.

tekja [teetša] (takti), udso., tække, lægge tag på, bedække. tekkiligur [tæ tšiliör], to., tækkelig, behagelig, yndig.

tekkja [tæ tša] (kt), udso., øjne, blive var, kende (især langt borte) FA, 336, 13.

*tekkur [tæ'kor], to., tækkelig, behagelig, yndig FK. 24, 79, også kær FK. 68, 70.

tekn [tækn], ik., tegn; nu mere alm. tegn. Flt. tekn, tegn. Også tekin, ik.

*teknar [tæknar], egl. at opfatte som ef. af et ord *tekn (jf. on. tign, ære, højhed, værdighed) og (som første led i sammensætnn.) betydende prægtig, herlig o. l., tann t. ring SK. 102, 10; jf. teknarstólur. digt.

*teknarstólur [tæknarstoulor]. hak., (fornemt el. prægtigt)
højsæde SK. 3, 3 (sé udso. seta [7]).

telgja [tældža] (gd), udso., tælge, tilskære, snitte.

telgjuknívur [tældžóknoivor], hak., tælgekniv, tollekniv.

telgjumuddur [tældžómoddór], hak., (lille el. sløv) tælgekniv, tollekniv; helst i hånlig tale.

telja [tælja] (taldi), udso., 1) tælle, optælle, opregne; níggju mánaðir taldar, i fulde ni måneder FA. 130, 8; tívin telur málm og ring við sínar hirðir allar SK. 16, 3, sé hirð; 2) sige, fortælle, telur sín dreym so brátt, fortæller sin drem så hastigt FA. 105, 13, moyjin tekur at t. (således tager meen fat at fortælle) SK. 110, 66, også: t. frá, telur frá sínum dreymi, fortæller sin drem SK. 20, 47; — telja i betydn. 2 er alm. fortængt af fortelja el. bedre sig a frá; 3) regne (for), ansé, verða taldur ímillum teir stóru.

teljandi [tæljandi], to., 1) tællende; fortællende; 2) som kan tælles, (som er) til at tælle, tællelig, tað er ikki t. telva [tælva] (vd), udso., spille brætspil (lege tavl), spille skak. Jf. talv.

temja [tæmja] (tamdi), udso., tæmme, gøre tam.

tendra [tændra] (að), udso., tænde, t. ljós, tænde lys; tendrast, a) tændes, b) (om nymånen) begynde at lyse, mánin tendrast.

tendring [tændring], huk., tænding, optændelse; spec. det tidspunkt, da nymånen begynder at lyse.

tenja [tænja] (tandi), udso., udstrække, udspile, t. út.

tenn [tænn], huk, fit. af tonn.

tepur [teepor], to., yderlig, på yderkanten, for yderlig i kanten (ved sammensyning af to stykker); mest i ik.

Digitized by Google

og som bio. (tepurt), hetta er so tepurt, seyma tepurt, liggja tepurt.

terna [tærna], huk., terne, tjenestepige. Flt. ternur. digt. terna [tædna], huk., terne (sefugl). Flt. ternur.

terningur [tærningor], hak., tærning.

ternusnertur [tædnosnærtor], hak., (uvejr med frost og kulde ved) det tidspunkt om foråret, da ternerne pleje at trække til landet FA. 391, 26.

terradagur [tærradæavor], hak., dag, på hvilken der er terri (hoyterri).

terri [tærri], hak., (stærk) tørke, tørvejr, spec. — hoyterri, vejr, som er gunstigt med hensyn til tørring af hø.

terridagur [tærridæavor], hak., sé terradagur.

tess [tæss], ef. ent. hak. og ik. af tann.

tev [tev], ik., lugt, lugtfornemmelse, kenna t. av, fåa t. av (e-m, nökrum), få færten af, kunne lugte (FA. 346, 14). tevja [tævja] (að), udso., lugte, snuse. spore (ved lugte-

sansen), t. ein el. nakað.

tey [tæi], ik. fit. af tann, hann.

teymur [tæimor], hak., snor, reb, tømme (hestetømme) SK. 36, 237, spec. fortømme, kort snor forneden på fiskeline, hvortil krogen fastbindes. Flt. teymar.

teys [tæi's], huk., tos. Flt. teysir.

tí [toi], egl. hf. ent. ik. af tann, dernæst a) bio., ti, derfor (egl.: fyri tí), b) bo., = tí at, tíat, sé tíat.

tiat [toiat], bo., ti, fordi.

tíð [toi], huk., tid, tidsrum; tidspunkt; også tid, lejlighed, hava góða tíð; í tíð, i tide;—digt., i kvadene, også som hak.-ord: onkun tíð var min fótur so lættur henda tíð í fjör, engang ved denne tid ifjor var min fod så let FA. 108, 96, allan tíð, altid FK. 134, 39; — onkuntíð, en eller anden gang, engang. Flt. tíðir.

tíðari, tíðast [toijari, toijast], højere og højeste grad til

titt, tidum.

tíðindaleysur [toijindalæi sör], to., uden efterretninger; også begivenhedsløs.

tidindi(r) [toijindi(r)], ik. fit., tidende, nyhed, efterretning; nyheder, efterretninger.

tídliga [toilja, toilja], bio., tidlig. Jf. snimma.

tiona [tīna] (ao), udso., to op, smelte (om frossen sne).

tídum [toijon], bio., tidt, hyppigt. Jf. títt.

tídur [toijor], to., som sker, som er på færde, som er i folkemunde, alm. kun i ik. títt: hvat er títt? hvad er på færde? hvad nyt? hvat er títt á Saxlandi? hvad går der

for sig i Saksland, hvad nyt fra S.? FA. 74, 21; hyppig, idelig, sædvanlig, nu alm. kun i formerne titt og tiðum som bio., sé titt og tiðum.

tiga [tīja] (tegir og tigir, tagdi, tagað og alm. tagt el. tegið), udso, tie, være tavs, t. við nökrum, tie med noget; også indv. fortie, t. nakað fyri e-m. Bydemåde: tegi FA. 77, 34 og tig SK. 28, 142.

tigandi |tījandi|, to., tavs; stiltiende.

*tiggja | tid'dža | (tiggur, —), udso., modtage SK. 53, 196, få SK. 59, 6. Ufuldstændigt udso.

tíggju [toď džo], talo., ti.

tiggjumannafar [tod'džomanafæar], ik., båd, som ros af ti mand.

tíggjund [tod'džond, -1nd], huk., tiende. Flt. tíggjundir. tíggjunda [tod'džonda, -1nda] (ab), udso., tiende, give tiende.

tiggjundi |tod'džondi. -indi|, ordenstal, tiende.

tigul [tījol], ik, tegl, teglsten.

tigulsteinur [tījolstainor], hak., teglsten.

tigultalv [tījoltalv], ik., teglbrætspil FA. 2. 4.

tík [toi k], huk., tispe, tæve. Flt. tíkir.

til [tīl], A) the med et. og gf., til, 1) om bevægelse hen til el. i retning af: til Skálavíkar, Havnar, til (bygden) Skålevig, Torshavn; til min, til mig; koma til lands, men: til landio, til bygdina; fara til sjós [udt. šős]; — (i lidt uegl ferstand) ganga til prest; hann hugdi ikki til mín, han så ikke til mig; — sjælden uden forestilling om bevægelse: sita til bords, sidde til bords; 2) om tid, til, indtil (til indtrædelsen af), til jóla, til jul; til sin deyðadag (dødsdag), til midnátt; — negl uden forestilling om overført bevægelse: til allar tíðir, til alle tider: 3) overfort om henvendelse til en person: tala til ein; hann talaði ikki til mín; biðja til gud; 4) a) i forskellige forhold, hvor der er forestilling om bevægelse el. retning, egl. el. overfort, f. eks. halda seg til ein, holde sig til en; to er ikki býtt javnt til öll, dog bliver der ikke delt jævnt ud til alle FA 404, 17 f.; (tro) umskapadi til stein, (træer) forvandlede til sten FA. 351, 33, verða til ís, blive til is; ráða einum til nakað, råde en til noget; eggja ein til nakaö, ægge, tilskynde en til noget, seta ein til nakað, sætte en til (at gøre) noget; friggja til eina gentu, fri til en pige; hava tokka til, nære godhed for, bera hat til, nære had til; taka til nakao, sé under taka; síggja út til nakað, sé ud til noget;

 $\mathsf{Digitized}\,\mathsf{by}\,Google$

fara til útróðrar, tage ud på fiskeri (på båd); — fara til gongu, tage afsted til fods; b) om virkning af noget el. om det, hvortil noget tjener: stinga seg til bloös sudt. blo's, stikke sig til blods, veroa e-m til gagns, til (el. at) skača, til gleči, til gavn, til skade, til glæde; (til) at undrast á (yvir), til at undres over; eta fisk til dögurða (til middag); fáa krækling og kúðing til agns, skaffe sig muslinger og havsnegle til madding FA. 412, 22-22 (også: til agn); til hjálp(ar), til hjælp; c) om hensigt, bestemmelse: ein tridjungur til hvonn, en tredjedel til hver; tólv «skinn» til bátin FA. 403, 9; goyma (gemme) nakað til ein: vera sum skaptur til nakao (som skabt til noget): læra til prest, til doktara (til læge); rökka til nakað, være tilstrækkelig til noget: til hvörs? hvortil, til hvad? FA. 363, 3; til viðurlag, til vederlag; d) med hensyn til, i henseende til: dúgiligur til, góður til nakað, dygtig til, god til noget, hava handalag til at smíða, have godt håndelag til at smedde el. forrette håndværkerarbejde; hava ráð til, have råd til, hava rætt til, have ret til; til útsjóndar. af udseende. — Jf. udtr. som: til einkis, til góðs, hoyra til, minnast til, skjóta til, taka til m. fl. under de med «til» sammensatte ord. - B) Ofte brugt uden styrelse, som bio. (i forskellige betydnn.): bera til, búgva (seg) til, ganga til, gera til, halda til, hoyra til, koma til, minnast til, siga til. sláa til, standa til, vera til - sé under de enkelte udso.; leggja til, lægge til, tilføje; higar til. hidindtil; hann hevur til, han har i overflod, har var til, der var forråd nok, der var overflod. — C) som bo. (for: til tess at), til, indtil, so gekk, til hann kom út i Vatnsbrekku FA. 333, 31; bíða, til ælið er av. vent, til bygen er overstået; hann rann, til hann datt; D) som partikel foran navnemåde med «at»: koma til at, komme til at, fáa ein til at gera nakað, få en til at gøre noget, taka til at renna, tage fat på at løbe, tage til bens, til at ugga seg við, til at trøste sig med, halda seg ovgóðan til at gera nakao, holde sig altfor god til at gøre noget.

tilbaka [tīlbæa'ka], bio., danisme for aftur; hann seg t. sá (for: hann aftur um seg sá), han så sig om el. tilbage SK. 127, 85.

tilboð [tīlboð, tilboð], ik., tilbud. tilbundin [tīlbondin], to., tilbunden.

tilfar [tīlfæar, tilfæar], ik., stof, materiale, hvad der går med til udførelsen el. tilberedelsen af noget. tilgeva [tīldževa], udso., tilgive, for fyrigeva.

tilgjördur [tīldžördor], fort. tillægsf. af gera til og to., tillavet, tilberedt; udrustet, beredt.

tilhald [tīlhald], ik., tilhold, ophold; tilholdssted; hava tilhald (— halda til) hjá e-m, have tilhold, opholde sig hos en.

tilhandar [tīl-han dar, tilhan dar], bio. og fho. (med hf.), tilhånde, til, for, imod, sé under hond; *snúgva e-m svik tilhandar (digt.), øve svig imod en SK. 46, 114.

tílíkur [toilikor], to., sådan, slig, t. maður, (ein) tílík ferð; nu mere alm. slíkur.

tilja [tilja], huk., 1) (i båd) a) fjæl, som lægges over kølsvinet (= botntilja), b) løs rorbænk (leysatilja); 2) skibs
dæk, nu alm. dekk, ik. Flt. tiljur.

tiljubekkur [tıljöbækör], hak., = tilja 1; frúgvin fell á tiljubekk FA. 18, 1.

tilkomin [tīlkoəmin, til-], to., udviklet, som har nået sin fulde kraft; noget til års, som er nået ud over den yngste alder.

tillöga [tīllēa, -leeva, til-], huk., hvad der ydes en af søen, godt fiskeri, alm. i fit.: tillögur.

tilsaman [tīlsæa man, tılsæa man], bio., tilsammen.

tilskorin [tīlskoərin]. to., tilskåren.

tiltikin [tīltītšin, tī tītītsin], to., 1) som man tager til for at bruge, tað er ikki heima tiltikið, det er ikke ved hånden hjemme; 2) meget omtalt, berømt; sé taka til (under taka).

tiltak [tiltæak, ti ltæak], ik., noget, som man tager til, når man har brug derfor; noget, som man oftere plejer at anføre. mundheld.

tiltökur [ti lteekor], to., som let kan tages (gribes) til.

tilvissa [tīl-, tılviss a], bio.. tilvisse FK. 24, 91 (danisme; på ret færesk sannuliga, vist).

tíma [toima] (md), udso., gide, ikki t. at gera nakað.

timbra [tımbra] (ao), udso., tomre.

timbur [timbor], ik., tommer.

tími [toimi], hak., 1) tid (tidsrum; tidspunkt), "time", passende, belejlig tid, drongur fell væl í tíma CCF. V, 229 v. 5; nu alm. kun i enkelte udtr.: tímin er komin; ellers tíð; 2) time (1/24 af degnet). Flt. tímar.

timiligur [toimilīor], to., 1) betimelig; 2) timelig.

tín [toin], ejestedo. (erstattende ef. af tú, du), din; også efter et fho., som styrer ef.: til tín, til dig.

tina [toina] (nd), udso., 1) plukke, udtage enkeltvis, t. burtur av nökrum, plukke af noget (tage lidt efter lidt); taö tíndist burtur av allan vogin hjá honum, han mistede (tabte) deraf lidt efter lidt el. så småt hele vejen; 2) rense korn, drifte (drøfte) avner fra korn, t. korn, t. dumbuna (kornavnerne); 3*) opregne, fortælle, tao vil og fyri tykkum t. SK. 48, 135.

tindur [tındor], hak., frem- el. opstående spids, tind; tand på kam el. i karte; fjældtinde, fjældtop. Flt. tindar. ting1 [ting], ik., ting, tingforsamling, seta t., sætte, be-

ramme ting SK, 63, 50.

ting² [ting], ik., 1) ting, tingest, genstand; 2) væsen, tingest. Flt. ting.

tingakrossur [tingakråssor], hak., budstikke (egl. korsformet), kongurin sker ein tingakross FK. 121, 8.

tinganest [tinganæst], ik., markedsgave, foræring, som gives ved hjemkomsten fra en rejse. Flt. tinganest.

tingstadur [ti'nstæavor], hak., tingsted.

tingstova [tinstoeva], huk., tinghus.

tiningartrog [toiningatroe], ik., trug, hvori avnerne udskilles fra kornet ved rysten frem og tilbage.

tinna [tidna], huk., flint, flintesten; krystalagtig sten. Flt.

tippa [tipa] (pt), udso., tilstoppe, forstoppe; formen teppa

spec. om at stoppe munden på en.

tiril [tīril], hak., træpind, hvortil der forneden er fastgjort svinebørster el. et rundt takket træstykke; bruges til at rere fleytir (sé d. o.). Flt. tirlar. Rettere skrevet tyril. tistil [tistil], hak., tidsel. Flt. tistlar.

tit [tīt], nf. fit. til tú, 2. persons personl. stedo., I.

tita [tīta] (ab), udso., gā hurtigt med korte skridt, trippe. titil [tītil], hak., lille kertel (eitil), spec. (i modsætn. til eitil.) lille udvendig synlig udvækst, begyndelse til en byld; også overført om en meget lille ting. Flt. titlar.

títlingur [toitlingor, toit-], hak., fugl af spurvearten, spec. pibelærke, engpiber, anthus pratensis, alm. kaldet grátítlingur (mortítlingur el. músabróðir = gærdesmutte, snjótítlingur el. snjófuglur = sneværling, snespurv, snekok). Flt. títlingar.

titt [tort], bio (egl. ik. af to. tiour), 1) hurtigt (med korte mellemrum, med hurtigt på hverandre følgende gentagelser af en og samme bevægelse el. handling), tita títt, trippe hurligt afsted, titt tao fer, hurligt farer det afsted FA.

323, 12; 2) tit, ofte. Jf. tídum. Sé tídur.

*tivi [toivi], hak., hersker, fyrste SK. 16, 3. Flt. tivar. digt.

tjak [tšæak], ik.. kiv, klammeri, vrøvl.

tjakast [tšæakast] (ab), udso., kives, klamres.

tjald [tšald], ik., telt, mest i kvadene. Flt. tjöld.

tjaldbud [tšalbuu], huk, telt SK. 132, 20. digt.

tjaldra [tšaldra] (ad). udso., opsætte el. udspænde telt; udspænde, ophænge til bedækning, tjaldradi fagurt lin FA. 71, 28. digt. For det rigtigere tjalda.

tjaldur [tšaldor], ik., strandskade (fugl). Flt. tjöldur.

tjena [tšeena] (nt), udso. (med hf.). tjene SK. 92, 2. Bedre og rettere tæna (sé d. o.); i Suderødialekt tjena [tjeena].

tjóð [tšou] ik, folk, (stor) skare, vald(r)a manna tjóð FA.

176, 3; kun i kvadene.

tjóðra [tšoura] (ab), udso., tøjre, fastbinde (kreatur) med tøjr.

tjóður [tšouor], ik., tojr, bånd, hvormed et kreatur bindes på græsgang. Flt. tjóður. Også tjór.

tjögv [tšægv], ik., 1) lår (på kreatur); 2) den del af léen, som er nærmest skaftet. Flt. tjögv.

tjóleggur [tšoulæggör], hak., lårben.

*tjóna [tšouna] (ao), udso. (med hf.), tjene.

tjórneyt [tšörnæi t], ik., 1) gildet týr, stud (= tjórur); 2) ærkedumrian, rigtig tosse.

tjóvur [tšouor], hak., tyv. Flt. tjóvir.

tjúgu [tšúuo]. talo., tyve; eini tjúgu, en snes.

tjúgundi [tšuuondi, -indi], talo., tyvende.

tjúkna [tšokna] (að), udso., blive tyk el. tykkere; blive tæt (tættere); om (vædske) blive tyk, stivne; (om luften) blive overtrukken af tætte skyer.

tjúkkur [tšo'kôr], to., 1) tyk, drøj (i omfang eller gennemsnit); 2) tyk, som står (ligger) tæt sammen, grasið er tjúkkt; tjúkkt hár; 3) (om vædske) tyk, stiv; 4) (om luften) fuld af tætte skyer.

tjúkt [tšokt], huk., 1) tykkelse, omfang, drøjde; 2) tæthed.

tjöra [tšoera], huk , *tjære*.

tjöra [tšeera] og tjörga [tšorga] (að), udso., tjære, oværstryge med tjære; også bræða (sé d. o.).

tjörn [tšödn], huk., (større) dam, lille indsø. Flt. tjarnir. tjöruklæði(r) [tšøeróklæajı(r)], ik. flt., tjærede klæder SK. 62, 36.

tjörutunna [tšoorotonna], huk., tjæretønde.

to [tou], 1) bio., dog, alligevel; også uden prægnant betydn.,

dog, jo dog o. l., tað veitst tú tó, det véd du dog (jo); hoyr meg tó, hør mig dog; 2) bo., for tó at, skønt, endskønt SK. 31, 170, sé tóat.

*tó [tou] og *tógy [tægv], huk., græsbevokset afsats (klippe-afsats), ryktust teir um tóna inni FK. 116, 62.

tóali [touali], ik., den yderste del af en til beboelse bestemt plads; forefindes nu sjæld. uden i enkelte stednavne: •á
Túali (Tóali)•, en bygdedel i Mikines.

tout [touat], bo, skent, endskent; i dagl. tale ofte hoast. tobak [tobbak], ik., tobak.

tobakspipa [tobbaspoi pa], huk., tobakspibe.

tobaksrulla [tobbasrodia], huk., tobaksrulle. Bedre -nevi (sé dette ord).

tort [taft], huk., gammel grund af hus el. bygning, ruiner af et hus; ofte i stednavne, bygdenavne: Toftir, a Toftum. Flt. toftir.

tofta [tåita], huk., a) = toftubekkur, forreste rorbænk i båd; b) rættatofta, rorsmandens sæde på forreste rorbænk i styrbord, modsat rangatofta, sædet på forreste rorbænk i bagbord. Fit. toftur.

tog [toe], ik., 1) langt hår på fåreskind; 2) tov, reb (af hamp). Flt. tog.

toga [tūa] (ab), udso., trække, drage, t. til sin, trække til sig; strække på (noget); — middelart togast, (om stridende personer) trækkes, nappes, við ein um nakað.

toggarn [toogadn], ik., en slags grovt og stærkt garn (uldgarn), af tog 1, spundet på håndtén.

toggarnsbuxur [toega'nsboksor], huk. flt., bukser af tog-

togna [tågna] (ao), udso., strække sig, udstrækkes, blive længere.
tógv [tægv], ik., (egl. trådstof) uldtråd, uldgarn til strikning.

togvi [tægvi], hak., filt, sammenfiltret tot uld, (toggarnsbuxur) tovdar upp i tógva (valkede sammen til filt) FA. 296. 23.

*tógvir [tægvir], talo., forældet form = tveir; SK. 4, 14. tok [toek], tog SK. 80, 1; nyere ord, bedre ferð.

toka [toeka], huk., tage. Jf. mjörki, skadda.

toka [tooka] (aō), udso., trænge, rykke frem, Högni tokar í herin fram SK. 49, 141.

tokki [tå tši], hak., yndest, velvilje, godhed, so kaldur er kvinnu t. SK. 32, 184, ongar höviskar kvinnur tykja i mær tokka, ingen høviske kvinder nære godhed for mig el. synes om mig FA. 200, 21—22, hava tokka til ein, nære godhed for en, finde velbehag i en. tokna [tåkna] (að), udso., lide (kunne lide), holde af; væl toknaður, vel lidt, afholdt.

tókti [tökti], fort. ent. af tykkja.

tol [tool], ik., talmodighed, geva seg til tols, slå sig til tåls.

tól [toul], ik., redskab, værktøj. Flt. tól.

tola [toola] (ld, tolt og tolab), udso., tåle, udholde; finde sig i, fordrage.

tolin [toelin], to., talsom, talmodig.

tollur [tådlor], hak., tol, åretol. Flt. tollar.

tellur² [tådlor], hak., told (vareskat); også anden personlig skat, f. eks. nevtollur (afgift i stedet for næb af dræbte rovfugle), lögmannstollur.

tolmóðigheit [tålmou'ihai't], huk., tålmodighed FA. 37, 17; nyere og urigtig form for tol (*tolinmeði).

toluliga [toololīa], bio., tåleligt, om hvad der kan gå an, t. væl gjört (tålelig godt gjort); nogenlunde, temmelig, t. stórur, temmelig stor.

toluligur [toololior]. to., 1) tålelig, (som er) til at tåle;
2) som kan gå an, ikke helt dårlig, antagelig, tað er
toluligt, det kan gå an, idag hevur hann verið t., idag
har han været så tålelig rask.

tólv [tölv], talo.. tolv.

tólváraður [tölvåaravor], to., tolvårig, tolv år gammel.

tólymannaeiður [tölymana-aijör], hak., tolymanséd, éd, aflagt af toly mænd FA. 103, 30.

tólvti [tö'lt1], talo., tolvte.

tómhentur [toumhæ'ntor], to., tomhændet.

tómligur [tömlijör], to, noget tom; temmelig øde el. ensom (kedsommelig).

tomur [toomor]. i udtr.: fåa t. á, få tæmmet, kunne tæmme.

— Dunkelt er ordet tomur i det i enkelte kvad forekommende udtr.: stevna t. á, drage et sted hen med ufred,
hvar stevna tit t. á FK. 135, 49, og kunde måske (med
Hammershaimb) henferes til ordet teymur (tømme); jf. no.
taum (tom).

tómur [toumor], to., tom, uden indhold (både egl. og overfert); ledig, ubesat; øde og forladt.

tong [tång], huk., tang (apparat til at gribe og klemme med); kliputong, knibtang. Fit. tengur.

tongul [tangol], hak., 1) tangstilk; 2) en vis tangart. Flt. tonglar.

tonn [tånn], huk., tand; også uegl. om en af tænderne på et tandet redskab (f. eks. en sav). Flt. tenn.

toppur [tapor], hak., top, øverste spids; også om en kegle-

formet ting el. noget, som løber ud i en spids; sukurtoppur, sukkertop. Flt. toppar.

tora [toera], huk., torden; toran gongur, det tordner.

tora [toera] (rd), udso., turde, vove, driste sig til (forbindes med navnef. med *at*), hann torir ikki at gera tab; fort. tillægsf. både «tort» og «torað».

*toran [toeran], huk., - tora; toran eitur sá reyða trumma FK. 30, 9 (reyða trumma forvansket af on, reiðar þruma

o: vogntorden, Asathors vogns bulder).

torførur [tårfooror], to., vanskelig at befare el. komme frem ad (f. eks. om en vej), t. vegur.

*torg [tårg], ik., torv SK. 71, 2. Flt. torg.

torga [tårga] (ab), udso., 1) (forstærket for tora) vove (sig), driste sig, t. út, vove sig ud (i uvejr); 2) (forstærket for tola) fordrage, udstå, kunne udstå, hann torgar meg ikki (hann kann ikki torga meg), han kan ikke udstå mig.

torn [tårn], ik., tårn. Flt. torn.

torna [tadna] (ad), udso., torres, blive tor, t. upp, optørres, udtørres, tao tornaoi upp, det blev tørt, det holdt op at regne, kúgvin tornaði upp, koen holdt op at malke.

tornur [tarnor], hak., 1) torn, pig; 2) torn, tornebusk FA. 387, 22. Flt. tornir.

tornæmi [tårnæami], ik., vanskelighed ved at lære. tungnemhed.

tornæmur [tårnæami], to., som har vanskelighed ved at lære, tungnem.

*torparasveinur [tå rparasvainor], hak. topler 232, 19.

*torpur [tå'rpor]. hak., gård, flække, tá skulvu torpar og gardar FA. 179, 25. Flt. torpar.

torrafiskur [tårrafiskor], hak., (kollektivt) fisk, som indtræffer ved landet om foråret (egl. i februar måned).
torrahísa [tårrahoi'sa], huk., kuller, som indtræffer i

februar måned el. ved forårstid.

torri [tårri], hak., februar måned. Jf. einmánaður (einmáni) og gø.1

torskur [tåskor], hak., torsk. Flt. torskar.

tortil [tå'rt11], hak., rund hornbrikke el. lille træhjul på rokketén, hvorover snoren går. Flt. tortlar.

tortrúgvin [tå'rtrigvin], to., vantro FA. 434, 18.

tortryggur [tå rtriggor], to., tilbageholden, træg, sky, undsélig. Også tortryggin, tortrekin.

torv [tårv], ik., torv (kollektivt), opspadet af sumpet jord og brugt til brændsel.

torv [tårv], ik., senere form for torg (sé d. o.); SK. 71, v. 1 f. n.

torva [tårva]. huk., 1) (opspadet, firkantet) stykke græstørv el. brændetørv; 2) grønsværbedækket plet i stejle bjærge. Flt. torvar.

torvhald [tårvhald], ik., sidefjæl på tag, som hindrer græstørven fra at glide ud.

torvheiði [tårvhai(j)1], huk., hede, hvor tørv skæres.

torvkongul [tå rkångol], hak., lille klump terv.

torvlutur [tårlūtor], hak., tørvestak, stabel tørv.

torvmold [tårmåld], huk.. tørvegrus, små tørvestumper.

torvskeri [tå ršeeri, tås šeeri] hak., redskab til at skære el opspade tørv med, smal tørvespade. Flt. torvskerar.

torvunnin [tårvonnin], to., vanskelig at udføre el. arbejde med, vanskelig at få bugt med.

tos [toes], ik., 1) summen, slags summende lyd, f. eks. af maddiker, mabkatos; 2) snakken, talen; snak, tale.

tosa [tosa] (að), udso., 1) summe, give en vis summende lyd fra sig, f. eks. som maddiker; 2) snakke, tale.

tosti [tåstı], hak., tørst.

tostleitur [tås(t)lai tor], to., meget tørstende, plaget af tørst.

*tótti [tö't1], (forældet) sideform til tókti, fort. ent. af tykkja; FK. 36, 31.

tóvi [tou1], hak., sé tógvi. digt.

toybil [tåibīl], ik., tid, hvor tovejr indfalder, tobrud.

toyggja [tåd dža] (gd), udso., strække, trække ud, forlænge ved udstrækning, t. sog, strække sig, strække kroppen el. lemmerne; tað toyggir á, det trækker ud. Jf. toga, togna.

toya [tåija] (aö), udso., tø, være tøvejr.

toyur [tåijor], hak., to, tovejr. Også toyggjur.

trá [tráa], huk., attrá, længsel; higen, tragten; også undert.

dyb sorg, eg beri um teg trá, jeg bærer dyb sorg for din

skyld SK. 131, 3.

tráa [tráa] (að), udso.. attrå, længes el. hige (efter noget); tragte efter; tráa nakað, nu alm.: tráa eftir nökrum. Jf. trákkast.

tráða [tråava], huk., medestang. Flt. tráður.

tradk [tra k], ik., træden, trampen.

tradka [tra ka] (að), udso., træde, træde under fødder; trampe på; t. á, træde på, t. niður, nedtræde.

tráður [tråavór], hak., tråd. Flt. træður og alm. træðrir [udt. tragrır].

trakka [tra ka] (aö), udso., sé tradka.

trákkast [trå kast] (ao), udso., længes, hige efter noget, t. eftir nökrum

tralalei [tralalai], udrabso., trum, trum t. FA. 357, 12.

tramin [træamin], hak., djævelen, fanden.

trána [tråana] (að), udso., blive harsk.

trangur [trangor], to., sé trongur.

trantur [tra'ntor], hak., tryne, snude. Flt. trantar.

tráur [tråavor], to., 1) vedholdende, stadig, standhaftig; 2) hardnakket, påståelig, egensindig; 3) harsk (af smag).

tredur [treavor], 2. og 3. pers. ent. nut. af troda.

*tregi [treej1]. hak., sorg. bedrøvelse.

treingjā¹ [trandža] (trongdi), udso., 1) trænge, trykke, presse; 2) trykke, trænge (hårdt) ind på, t. ein; 3) t. seg fram, inn, trænge sig frem, ind.

treingja² [tråndža] (trongdi), udso., trænge, være i trang, lide nød, t. til nakad, trænge til noget. — treingjast, tiltrænges, behøves, (upersonl.) tad treingist til.

treiskast [trai'skast] (ab), udso., være uvillig og fortrædelig, være stædig.

treiskur [trai skor], to., uvillig og fortrædelig, stivsindet, stædig.

trekur [treekor]. to., træg.

treskitræ [træstšitræa], ik., apparat (træ), hvormed man tærsker korn, tærskekølle.

treskja [træstša] (kt, treskti og treksti), udso., tærske, tærske korn, t. korn.

tretivu [treativo], talo., tredive.

trettan [træ'tan], talo., tretten.

trevil [treevil]. hak., trævl. Flt. trevlar.

trevsa [træfsa] (að), udso., optrævle.

treydur [træijor]. to., nødig, uvillig, modstræbende, eg geri tað t., jeg gør det nødigt.

treyst [træist, træst], ik., styrke, udholdenhed, == treyst-leiki; 2) fortrøstning, tillid, godt mod.

treyst [træist, træst], huk., sé troyst; gav honum ikki betri treyst FA. 309, 13. Egl. samme ord som det foregående.

treystleiki [træis(t)lai'tši, træs(t)-], hak., styrke, udholdenhed, jf. treyst.

treystur [træstor, træstor], to., egl. pålidelig, trofast,
1) stærk, solid, udholdende; 2) tæt og fast, vanskelig at
fordøje (om forskellig slags mad).

treyt [træit], huk., 1) styrkeprøve, idræt, ger mær treytin stór, det er en stor idræt, jeg påtager mig FA. 147, 5; svært foretagende, møjsommeligt arbejde, vanskelig opgave, vinna (udføre) treytir; leggja treytir á (fyri) ein, pålægge en at udføre svære foretagender, vanskelige opgaver (spec. for opnåelsen af noget), hvörjar eru tær fyrstu treytir, ið tú vilt á meg leggja SK. 76, 27, hjartað úr orminum tað leggi eg treytir á, ormens hjærte pålægger jeg dig at bringe mig SK. 10, 76, eg havi lúkað treytir mín', jeg har udstået min(e) prøve(r), vundet i væddestriden SK. 140, 2, tá mást tú lúka treytir mín', da må du udføre hvad jeg pålægger dig SK. 142, 45, eg havi lúkað treytir tínar, jeg har udført hvad du pålagde mig SK. 145, 95; 2*) nød og fare, nød, hann tóktist vera í treyt SK. 98, 67; også i denne betydn. i fit. Flt. treytir.

treytagódur [træi'tagouor], to., trofast i nød.

*triati [troijati], talo., tredive; nu tretivu.

tridi [trīji]. talo., tredje.

tridjungur [trijingor], hak., tredjedel. Flt. tridjungar.

triggir [trod'džir], talo., tre.

trilva [trilva] (ad), udso., famle, føle sig for ved at famle omkring sig, t. eftir nökrum, famle efter noget (f. eks. i merke).

trimenningur [troimininger], hak., slægtning i tredje led, næstsøskendebarn. Flt. trimenningar.

trina [troina] (trein, trinu, trinio), udso., trine, træde. mest digt.

trinnur [trınnor], talo., tredobbelt, alm. i ik.: trinnt av klædum, tre sæt klæder (— trinni klædir), trinnt av nökrum, tre par, tre; fit. trinnir, trende, tre par, trinnar hosur, tre par strømper; trinni tíggju, tre gange ti.

triva [troiva] (treiv, trivu, trivio), udso., gribe, snappe, gribe fat, t. i ein, gribe fat i en.

trivast [troivast] (treivst, trivust, trivist), udso., trives, blomstre, være i velgående.

trivnaligur [trivnalior], to., trivelig.

trivna(st) [trivna(st)] (ab), udso., vokse til, trives.

trivni [trivni], hak., 1) trivsel, vækst; 2) stor flid, huslighed, nú er t. komin á Torkils dotur, nu er man begyndt at blive usædvanlig flittig el. huslig.

tród, tródu [trou. troud], fort. af troda.

troða [trūa], udso., 1) (med stærk bejn.: treður, tróð, tróðu, troðið og trott) træde; t. dans, træde en dans, troðið nú lættliga dansin, træder nu dansen så let FA.

93, 25; ofta havi eg um díkið trott, ofte har jeg gået (trådt) over moradset SK. 73, 29; i betydn. 1 nu næsten altid kun digt.; jf. tradka; 2) (med svag bøjn.: troðaði, troðað) om hanfugle, bedække, bespringe; troða st, parre sig, ravnur troðast í torra, ravnen parrer sig i februar måned FA. 343, 29.

trodka [troeka] (ad), udso.. 1) gere små hoppende trin i dans, danse i tæt rad med små trin; hertil navneo. trodking og "trodkingar stev" om den takt, hvormed denne runddans danses; herer spec. Sudereen til; 2) trænge på, trænge sig frem; også indv, t. seg fram.

trodur [trouor], ik., tagtommer, taglægter.

tródravidur [trouravi(j)or], hak., tømmer til taglægter, brædder til at tække med.

trog [troe], ik., trug. Flt. trog.

troka [trooka] (að), udso., sé troöka.

trom [troom], huk., rand, kant, især øverste kant på ilåt (kar, spand, fad, kop o. l.) el. på gryde. Flt. tremur. *trong [trång], huk., trang, nød FK. 59, 74. Jf. trongd. trongd [trånd], huk., 1) tranghed, trængsel; 2) snæver

trongd [trand], huk., 1) tranghed, trængsel; 2) snæver gennemgang, sted, hvor en vej indsnævres; 3) trang, trængsel, nød. Flt. trongdir.

trongja [tråńdža] (gd), udso., sé treyngja.

trongur [trångor], to., 1) trang, snæver; 2) trang, vanskelig, trykkende, trongar tíðir.

trot [trot], ik., det at noget slipper op, opher, slutning, koma á t., slippe op, få ende, tað er einki t. á tí enn; hyppigst mangel (det at noget er udtemt for en), tað er

ikki trot av (á?) tí, der er ingen mangel derpå.

tróta [trou'ta] (trýtur, treyt, trutu, trotid), udso., slippe op, tage ende; lívið man teg t. SK. 25, 102; være forbi, være sluppen op, tá ið dagur treyt, da dagen var tilende SK. 93,13; mangle (om tingen, som mangler), ikki trýtur honum peningurin, ham fattes ikke penge, han har nok af penge, ikki trýtur, der er ingen mangel, der er fuldt op; fyrr trýtur streymur í á enn kvinnu tróta ráð, før standser strøm i å, end kvinden mangler råd.

troyggja [tråd'dža] huk., trøje, spec. bådsmandstrøje. Flt.

troyggjur.

troyggja[tråd'dža] (að og dd, nut. ent. troyggjar), udso., egl. (men nu * og digt.) tilbringe (tiden) under urolig længsel, gennemgå, udholde, sorgina man hann t. FA. 64, 8; nu altid længes, føle (stærk) længsel, t eftir nökrum, længes efter noget, også: t. á el. til nakað; hann troyggjar á bóndans deyð,

han higer efter bondens død FA. 7, 17, å henda skóg hevur trovtt SK. 102, 16.

troyst [trāi'st, trāist]. ik.. fortrostning, tillid, i ti troysti, i den fortrostning, i tillid dertil. — Som huk.-ord fore-kommer troyst i betydn. trost, husvalelse.

troysta¹ [tråista, tråista] (ad). udso., 1) (nu ikke alm.)
t. á ein, have fortrøstning el. tillid til en, stole på en,
so væl eg á teg troysti SK. 53, 185; 2) t. sær, (trøste
sig) til, have hu til, have mod på, tro sig i stand til o.
l., eg troysti mær ikki at gera tad, jeg tør ikke binde an
med det, jeg har ikke lyst til at gøre det (hvori tillige
indbefattes en vis mangel på mod el. kræfter), eg troysti
mær ikki upp, jeg har ingen lyst til at stå op.

troysta2 [tråi sta, tråista] (ab), udso., trøste, husvale.

troyta [tråi ta] (tt). udso., tilendebringe, fuldføre (nogst langvarigt og besværligt); opbyde sine kræfter på opnåelsen af noget, som koster tid; holde ud for at opnå et mål; søge at udnytte til det yderste; t. kúnna. forsøge at få indtil den sidste dråbe mælk af koen; — (om en syg) hann troytir nakað enn, áðrenn hann doyr, han holder en del ud endnu, inden han dør, han hænger nok en god stund ved livet endnu. If. troyttur.

troyttur [tråi'ttör], to., træt, udmattet; i dagl. tale mere alm. móður.

trú [truu], huk., sé trúgv.

trúgv [trigv] og i poesi endnu ofte trú, huk., 1) tro, overbevisning; 2) tro, religion; 3) tro, troskab, ærlighed, eg svörji tann eið á míni trú SK. 24, 94, á mína trúgv, på min tro; hevur tú Brynhild lovað trú, har du lovet Brynhild troskab SK. 26, 116; troskabslæfte, eg havi hildið trú fyri visst, jeg har for vist holdt mit læfte SK. 145, 96, halda sína trú FA. 266, 5. Flt. trúgvir.

trúgva [trigva] (trýr, trúði, trúð), udso., 1) tro, ansé for sandt, mene; 2) (med hf.) tro, tro på, have tro til, t. e-m væl (illa), have god (dårlig) tro til en, t. e-m, tro en; t. e-m nakað til, tiltro en noget; 3) om religios tro, t. uppá gud, tro på gud; 4) t. e-m nakað upp í hendur, betro en noget, t. e-m at gera nakað, betro en at gøre noget. — Nut. tillægsf. trúgvandi, a) troende, b) til at tro. trolig.

trúgvur [trigvor] to., tro, pålidelig, trofast.

truliga [truulia], bio., trolig, trofast.

truligur [trulijor], to, trolig.

trúlova [trůulova] (að), udso., love på sin tro, trolove, for-love, t. seg.

trum [trom], udrabso., t. t. tralalei FA. 357, 12.

trumma [tromma], huk., tromme. Flt. trummur.

trúnadur [trúunavor], hak., 1) troskab; 2) fortrolighed.

trupul [trūpol, -11], to., indviklet, vanskelig, besværlig.

trúskapur [trůu'skæapór], hak., troskab, pålidelighed, trofasthed.

*trúur [trůuor], to., digt. = trúgvur; FK. 101, 73.

trý [troi], ik. af tríggir.

trygd [trigd], huk., troskabslefte, betryggelse, tryghed, sikkerhed; også pålidelighed, trofasthed. Fit. trygdir.

trygdareiður [trigdar-aijór], hak., troskabsed, højtidelig aflagt éd.

tryggur [triggor], to., 1) tryg, pålidelig, sikker; 2) tryg, uden fare; 3) tryg, ubekymret.

trygil [trījil], hak., 1) lille, trugformet kasse (aflang med skrå sider), til opbevaring af f. eks. korn el. sand; 2) lille dam, vandpyt. Flt. tryglar.

tryhundrad [troihondra], talo., trehundrede.

trýkantadur [troika ntavór, troi ka ntavór], to., tre-

trykkja [tri'tša, tritša] (kt), udso., trykke, presse; også trykke, besvære.

tryllskur [tri'lskor], to., som har troldnatur, troldagtig, tröll og tryllskir veita, trolde og troldpak er skyld deri FA. 28, 29. Også tröllskur.

trýni [troin], ik., tryne, snude. Flt. trýnir.

trysinstjugu [troi'(s)sinstšuuo, troissins-, troiss-], talo., tredsinstyve.

trýsta [troista, troista] (st), udso., trykke, klemme, presse, t. á (med gf.).

trýstykkishúgva [troistitšishigva], huk., hue, sammensyet af tre stykker.

tree [tree]. ik., træ (voksende træ; træmateriale, = viður; stykke træ, træredskab). Flt. trö (Sudero: tríggi).

træbílæti [træaboilat1], ik., træbillede.

trækelvi [træatšælvi], ik., (cylinderformet) træstok, træstang.

trællskur [tra lskor], to., fortrædelig, drilagtig; skælmsk.
trællur [tradlor], hak., lumsk menneske, skurk; skælm,
rad. Egl. samme ord som det følgende. Flt. trællar.

trælur [trælor], hak., træl, slave. Flt. trælir.

trærót [træarou t], huk., trærod.

træsmiður [træasmī(j)or], hak., tommermand, snedker.

træta [træata] (a0), udso., trætte, kives; trætast, trætte(s), kives, træta(st) um nakab.

tröd [troo], huk., 1) indhegnet græsgang, indhegnet stykke jord, som optrædes af kreaturer: rossatröð (til græsgang for hesto); 2) (indhegnet og) opdyrket jordstykke, stykke indmark; jf. gerði. Flt. traðir.

troda [troa] (dd), udso., lægge træbeklædningen på et tag, sé tródur.

tröll [tröll], ik., trold; også meget hæsligt menneske, menneske af usædvanlig figur el. størrelse.

tröllabarn [trödlabadn], ik., troldbarn, troldunge.

tröllagleimur [trödlaglaimor], hak., troldelystighed, stej af trolde SK. 80. 5.

trölldómur [tröldəumor], hak., trolddom.

trölli [trödli], hak., som tilnavn, Torgrím trölla sókti hann FK. 111, 4.

tröllkona [trö'lkoona], huk., troldkvinde, heks.

tröllkelling [trö ltsædling], huk., troldkærling.

tröllmaður [trölmæavor], hak., troldmand.

tröllskur [trö'lskor], to., som har troldnatur, troldagtig, ríkur av tröllskum alvi, rig på trolddomskraft FA. 2, 13. Jf. tryllskur.

trölltoppa [trö'ltå' pa], huk., vild og uregérlig lille pige.
tu [tū], udråhso., tilråb til hesten for at standse den, tu, tu,
tu (prr, prr!) FA. 300, 8.

tú [túu], 2. persons personl. stedo., du; undert. enklitisk, smeltet sammen med det foranstående udso., skaltú (= skalt tú) FA. 176, 7, færtú (= fært tú) FA. 290, 2.

tuga [tūa] (ao), udso., sé toga.

tugga [togga], huk., hvad man tygger i munden, spec. — tubbakstugga (tobakstugga), skrå.

túgva [tigva], huk., tue. Flt. túgvur.

tukt [tokt], huk., 1) tugt, ave (revselse); 2) tugt, tugt og ære.

tukta [tokta] (ab), udso., tugte, ave.

tumark [tuuma rk], ik., tomarksstykke FA. 290, 10.

tumia [tomia] (ad), udso., tumie.

tumma [tomma] (ad). udso., tage skinnet af kroppen på får, løsne et fårs skind ved hjælp af hånden, især tommelfingeren.

tummi [tommi], hak., tomme (mål). Flt. tummar. tummil [tommil], tommelfinger. Flt. tumlar.

tún [tuun], ik., gårdsplads, brolagt plads mellem huse el. ved et hus. Flt. tún.

tundur [tondor], ik., tønder, trøske; kork.

tundurtöppur stondoto por hak., korkprop.

tunga [tonga], huk., tunge; letur av tungu falla o: udbryder SK. 44, 88; også a) hvad der har form af tunge, alm. om et smalt stykke jord, stykke jord mellem to konvergerende bække,b) = tungumål. Flt. tungur.

tungliga [tonlial, bio., tungt, besværligt.

tungligur [tonlijor], to., noget tung, lidt besværlig; tung, følelig FK. 68, 68.

tungsvövndur [toʻŋsvövndor], to., som sover hårdt, vera t., sove hårdt.

tunguleysur [tongolæi'sor], to., uden tunge.

tungulist [tongolist], huk., ordsnildhed.

tungur [tongor]. to., 1) tung, vægtig, svær; 2) tung, trykkende, besværlig, tung skepna, tung sorg; møjsommelig, anstrængende, t. róður, tung, anstrængende roning, tung gongd, tung gang, tungt arbeiði; 3) (uegl.) tung, stærk, hård, fast, tungt fall, tungt fald, t. svövnur, tung søvn; t. ertú í höggunum, tung er du i huggene v: tunge ere de hug, du uddeler FA. 182, 31, gjördist hann í höggum t. SK. 6, 36; 4) tung, tungfærdig (som bevæger sig tungt), t. á fótunum; 5) tung, dorsk, døsig, noget ubevægelig og stiv; 6) tung, som føler tyngsel, vera tungur fyri bróstinum, føle trykken for brystet, t. um hjartað. tung om hjærtet; av tungum, af tungt hjærte SK. 97, 60; 7) tung el. mørk i hu, tungsindig, — t. í huga. Ik. tungt ofte brugt som bio. (for: tungliga).

tunna [tonna |, huk., tonde. Flt. tunnur.

tunnur [tonnor] (højere og højeste grad: tynri, tynstur), to.,
1) tynd (i gennemsnit); sml. klænur; 2) tynd, som står
utæt, tunnt gras, tyndt (utætstående) græs; 3) om vædske,
tynd, flydende; også svag, vandet.

turka [to rka] (ad), udso., 1) tørre, gøre tør, aftørre; (med hf.) t. sær, tørre sig; 2) udtørre; 3) tørre, tilberede ved tørring, t. fisk, t. korn; 3) tørre, bortstryge, t. sveittan av sær, tørres veden af sig. — turkast, tørres, blive tør, udtørres, også kunne tørres, — torna.

turking [to rtsing], huk., torring.

turkur [to'rkor], hak., torke.

turrur [torror], to., 1) ter (modsat vátur); 2) ter, saftles; 3) ter, udterret; gold, om en ko, som ikke malker, turr

kúgv (turr i denne betydn. for geld); 4) tør, tørret, tilberedet ved tørring, t. fiskur.

*turva [torva] (tarv, turvdi), udso., behøve, tiltrænge; sé

törva (terva) og tarvast.

tuska [toska] (a0), udso., 1) banke, prygle (stærkt), t. ein (e-m) av; 2) slide, slæbe, døje strabadser; 3) anstrænge for sig at komme hurtigt afsted, skynde sig voldsomt (i løb). — tuskast, tumle ude i strængt vejr.

tuskan [toskan], huk., 1) prygl. bank, hug; 2) slid, slæb, strabadser; 3) anstrængelse for at komme hurtigt afsted,

voldsomt løb; 4) slemt vejr, uvejr til søs.

tussi [tossi], hak., tusse, jætte FK. 80, 78. Flt. tussar.

tussingur [tossingor], hak, en art tang.

túsund [tuu son, tūu sın], talo., tusinde.

túta [tůu ta] (að), udso., tude.

tutla [totla] (ao), udso., hviske, småsnakke.

*tuttugu [to tovo], talo., tyve; nu tjúgu.

tútur [tuu tor], hak., tud (f. eks. på kande, kedel). Flt. tútar. *tvá [tvåa], gf. hak. af tveir; formen tvá nu kun digt., i kvadene; dregur hann eina (o: flundru), dregur hann tvá (for: tvær) SK. 143, 53.

tváa [tvāa] (aö, [*tvó, *tvógu, tvigin]), udso., to, tvætte, vaske. Som minde om den forældede stærke bøjning af ordet står fort. tillægsf. tvigin.

tvag [tvæa], ik., lud, navnlig urinlud, hvori uld el. uldtøj vaskes.

vuskes.

tvagstampur [tvæasta'mpor], hak., balje el. stort kar med tvag.

tveir [tvair], talo. i hak., to; huk.: tvær, ik.: tvey.

tveita [tvai'ta] (tt), udso., smide, kaste, henslænge; — tveitast, tveitast um, stryge om, tumles om.

tverkirkja [tvæ'rtši'rtša], huk., sé tvörkirkja.

tvíbakki [tvoiba tši], hak., tvebak FA. 409, 6; nyere ord. Jf. karvingur.

tvíburðarbarn [tvoibūrabadn], ik., tvilling, i forskellige former; tvíberabarn, tvíburubarn, tvíborubarn.

tvífaldur [tvoi faldor], to., tvefold, dobbelt; ik. tvífalt også som bio.: tvífalt samanlagdur FA. 331, 19.

tvíggja [tvoďdža] (að), udso., sige tvi til, skamme ud. tvílembulamb [tvoilæmbólamb], ik., tvillinglam (tvílemba,

huk., får, som har læmmet to lam).

tvinna [tvinna] (aō), udso., tvinde (tràd), egl. gøre dobbelt.

tvinnur [tvinnor], to., dobbelt, mest i ik. tvinnt (tvinnt

av nökrum), dobbelt, to par, og i flt. tvinnir, to par, tvinnar hosur, to par strømper; tvinni fimtan, to gange femten; tvinni tjúgu, to snese.

tvispora [tvoi spoera] (at), udso., lebe afsted i stærk fart, galopere.

tvistur [tvistor], to., tavs og sørgmodig, nedslået.

tvongur [tvångor], hak., tvinge, skotvinge. Flt. tveingir.

tvætl [tvætl], ik., 1) småvask, unyttigt vask; 2) snak, vrovl.

tvætla [tvatla] (a0), udso., 1) småvaske (vaske ubetydeligt el. til ingen nytte); 2) pludre, snakke, vrøvle.

tvæveturjörd [tvæaveetorjeer], huk., jord, som er bleven

opdyrket for to ar tilbage.

tvöga [tvoðva], huk., 1) viskeklud, karklud; 2) person, som føjter om, brúdleypstvöga, omkringføjtende fruentimmer, som altid er til bryllupsgilder; hvöns manns t., hver mands skovisk. Flt. tvögur.

tvörbonkur [tvörbånkor[, hak., tværbænk.

tvörkirkja [tvo rtši rtša], huk., tværkirke, korskirke.

tvörliga [tvörliga], bio., besværligt, til hinder; ubelejligt, på tværs, uheldigt.

tvörligur [tvörlijor], to., besværlig, hinderlig; ubelejlig.

tvörra [tvorra] (ad), udso., aftage, slippe op, mangle.

tvörsyll [tvörsidl], huk., tværbjælke, sé syll.

tvörtur [tvö rtor], bio., tvært, tværs, i sammensætn.: t. ígjögnum, tværs igennem, t ímóti, tværtimod, t. um, tværs

over, t. um fjörðin, tværs over fjorden.

tvörur [tvoəror], to., 1) som går på tværs, liggja t., ligge på tværs (med siden til); hann klývur hvönn um tvörar herðar, han kløver enhver tværs over skuldrene SK. 126, 74; 2) besværlig, hinderlig, generende, jf. tvörligur; 3) tvær, uvillig; genstridig. — I udtrykket: fyri tvört (tvört fyri) — til spilde, mangt fer fyri tvört, meget forkommer el. spildes, tað fór tvört fyri, det gik til spilde.

tvörvelta [tvörvæ lta], udso., (ved jorddyrkning) bedække gødningen på ageren med omvendte græstørv i stedet for

muld alene.

tvöst [tvöst], ik., hvalkød (spec. det magre ked i modsætn. til spækket, spik).

týda [toija] (dd), udso., 1) tyde, udtyde, forklare; 2) betyde,

hava at t., have at betyde.

týdligur [toidlijór, tóidlijór], to., 1) blid, venlig, omgængelig, rar; også týðuligur; 2) af sædelig og lidt atvorlig karaktér, sagtmodig, = týouligur; 3) behagelig, rar, tað var ikki týdligt at fáast við.

týðuliga1 [[toijolīa], bio, tydeligt.

*tvouliga² [toijolīa], bio., blidelig, fornejeligt, so t. seta teir sin teknarstól SK. 3, 3 (sé under seta [7]).

týduligur¹ [toijólīór], to., tydelig.

tvduligur² [toijolīor], to., 1) = tvdligur; 2*) prægtig.

herlig (i kvadstil).

týður [toijór], ik. og hak. (gf. týður), parringsdrift, kærlighedsdrift; dernæst også venskabsfølelse i følge med genkendelse, tillige i formen týða(n); e-m rennur t. til (ein), a) en fatter kærlighed til el, godhed for en person ved synet af vedkommende, b) en gensér og genkender efter længere tids fraværelse et kært sted el, en god ven, mær rann t. til hansara.

týdur [toijor], to., mild, blid, venlig, forekommende, alm. i forbind.: blíður og týður, blid og venlig, venlig og forekommende.

tygara [tījara], ejestedo., 2. pers. ent., Eders, Deres; ef. af tygur, tygun.

tyggja [tid'dža (tugdi), udso., tygge.

tygra [tigra], ejestedo. (ef. til tygur, tygun), 1) (flt.) eders, 2) = tygara.

tygum, tygun |tījon| (gf. og hf. tygum, -un), 2. persons personl. stedo., De; alm. i hoflig tiltale for tú.

tygur [tijor], 2. persons personl. stedo. i flt., I; også =

tygum, -un. Spec. suderosk.

tykja [tītša] (tókti og tykti, tókt og tykt), udso., tykkes, synes, forekomme, dels og alm. personl. med nf. og den, hvem noget synes, i hf., dels upersonl, med hf. og navnemåde tilligemed gf.; e-m tykir nakað, mær tykir tað vera vel gjört, jeg synes, at det er vel gjort, hesin báturin tykir mær (vera) ringur el. mær tykir henda bátin vera ringan, jeg synés, at dette er en dårlig båd; tykja(st) ogn í nökrum, e-m tykir ogn í nökrum, sé ogn; - i poesi undert, med den hvem noget synes, i nf som grundord: tykir hon í tí tattur, hun finder fornøjelse deri SK. 56. 221, ongan tykir Buðla dóttir vera javnlíka sín SK. 17. 9: ongar höviskar kvinnur tykja í mær tokka, ingen høviske kvinder finde behag i mig FA, 200, 21 f. -Middelart tykjast, a) tykkes sig, synes el. mene om sig selv, hann tykist vera mikil maður, han ansér sig for (mener, at han er) en stor mand, ormur er skriðin av

gullinum, tykist hava grið (mener, at den har fred) SK. 13, 107, b) = tykja; mær tykir el. mær tykist.

tykkara [ti kara], ejestedo. (ef. til tit, tær), eders.

tykki [ti^ctši, titši], ik., 1) tykke, mening; 2) mistykke, taka at t., tage ilde op, blive stødt over noget, jf. tykni.

tykkin [ti^ctšin, titšin], to., pirrelig, let til at blive fornærmet.

tykkum tykkun [tikon], gf. og hf. af 2. persons personl. stedo. i flt. tit, tær; eder; sendenfjords tygum, tygum [udt.: (tīgom) tīgon, -on] og tildels tygur [tīgor]. På Sudere bruges formen tygur som nf. for tit (tær). Jf. tygun, tygur.

tykni [tlkni], ik, pirrelighed, fortrydelse, det at være kort for hovedet og let til at støde, taka sær t. av nökrum,

blive stødt, fornærmet over noget.

tykkur [ti'kor], gf. af tit. Nu alm. tykkun.

týna [toina] (nd), udso., tilintetgøre, meget formindske, sólin týndi kavan, solen bortsmeltede sneen; desuden i udtrykkene:
a) t. e-m á lívið, t. e-m av lívi (FA. 71, 10), berøve en livet, dræbe en, b) t. lívið, miste livet, c) og skal tínum lívi týna jeg skal gøre ende på dit liv CCF. V, 455 v. 106.

— týnast, týnast av, tilintetgøres, meget formindskes.
tyngd [tind], huk., 1) tyngde, vægt; 2) tunghed, døsighed.

søvnighed, t. er komin á hann.

tyngja [tindža] (gd), udso.. 1) tynge, gøre tung el. tungere, t. um ein el. nakað; — t. á. tynge på, trykke på (ved en ovenpå anbragt vægt), t. niður, tynge ned; 2) (uegl.) tynge trykke, besvære; 3) tynge, gøre mat, døsig el. søvnig. — tyngjast, tynges; blive søvnig.

tyngsl(a) [ti'nsl(a)], huk., byrde, skattepålæg. Flt. tyngslir,

tyngslur.

tynna [tinna] (nt), udso., fortynde, gøre tynd el. tyndere, t. (um) nakað; også; undert. (helst digt.) — tynnast: nú tekur liðið at tynna FK. 44, 69, tynnir í tað myrka æl, det lysner, klarer op i den merke byge CCF. VII, 26 v. 44. — tynnast, fortyndes, blive tynd (tyndere) el. mindre tæt.

tyril [tīril], hak., sé tiril. Talemåde: tað verður ikki alt fleytir, t. kemur í, det bliver ikke alt flødeskum, som bliver pisket. Flt. tyrlar.

tyrpast [ti rpast] (pt), udso., stimle, flokkes.

tyrva [tirva] (vd), udso., tildække med græstørv, t. ein torvlut (sé torvlutur).

tysa, tysja [tīsa, tısja (tusti), udso., 1) suse, bruse hæftigt,

strømme, blóðið tusti fyri oyrunum á mær; 2) styrte frem, løbe afsted i stor mængde, flokkes i løb; 3) mylre, vrimle.

tystur [tistor]. to., tørstig.

tæga [tæa] (aö), udso., pille løs, trævle op, t. ull.

tæna [tæna] (nt), udso. (med hf.), 1) tjene, gøre tjeneste, t. e-m, t. hjá e m; 2) nytte, due, være passende, tað man t., det duer, det er nok til pas el. tilstrækkeligt. Sudere: tjena.

tænasta [tæanasta], huk., 1) tjeneste, tjenende stilling;
2) tjeneste, bistand, medvirkning. Sudoro: tjenusta.

tær¹ [tæar], 2. persons personl. stedo. i nf. flt., I; også i heflig tiltale til en person (for tú), De. Formen tær, som endnu findes i Norderø-Østeremål, er nu ved at fortrænges af tit.

tær² [tæar], hf. ent. af tú.

tær³ [tæar], huk. flt. af tann.

tæra [tæara] (rd), udso., 1) tære, fortære, opløse; også hentære, afkræfte; 2) fortære, forbruge, spise.

tætta [ta'ta] (tt). udso., fortætte, gøre tæt. tættna [tatna] (að), udso, tættes, blive tæt.

tættur [ta'tor], to., 1) tæt, som står tæt sammen; jf. tjúkkur; 2) tæt, uden sprækker, ikke gisten, t. bátur, tött hús; tæt, fast (sammenpresset); 3) (om personer) som holder tæt (som kan tie), pålidelig, sikker. — lk. tætt alm. brugt som bio., tæt.

töð [tee], ik. fit, gedning; entalsformen tað forekommer i

sammensætningen taðfall — töð.

tødna [tödna] (uð), udso., (om uldtøj) filtes ved valkning, krybe sammen.

tödufrekur [toəvöfreəkör], to., som kræver megen gødning.

tögn [tögn], huk., tavshed, t. komur ikki á ting, tavs mand bliver ikke tiltalt for sin mund FA. 320, 33.

tökk [töck], huk., tak; nu alm. takk. Flt. takkir.

tokur [toekor], to., 1) som kan tages; passende til at tage, færdig til at tages; alt er tokt i útiferð, man tager til takke med alt, når man er på rejse FA. 321, 3; 2) antagelig, ret smuk.

*tola [toola] (ld), udso., forføre, besnære, við ástir man teg

t. SK. 25, 104.

toma [tooma] (md), udso., tomme, udtomme; tomast, tommes, blive tom, udtommes.

tomiligur [toomilīor], to., egl. passende, nu alm. lidt mindre end mådelig.

törva [törva] (ab), udso., være fornøden, tab törvar á; også terva. Jf. tarvast.

törvur [törvör], hak., tarv, behov, fornødenhed, trang, t. á nökrum, trang til noget, tað er t. á tí. Jf. tarvur².

tota [toota] (ab), udso, gere uldarbejde, tilvirke uldtej.
tova [toova] (vd), udso., 1) sammenfilte, valke (uldtej med

hænderne); 2) sludre, våse.

tova [toova], huk., hvad der valkes på én gang.

tovan [toovan], huk., 1) valkning, sé tova 1; 2) sludren, visen.

U.

uddi [odd1], fort. ent. af yōja.

ugga [ogga] (ab), udso., treste, stille til ro, stille tilfreds.

Jf. isl. og no. hugga.

uggabein [oggabain], ik., (på fisk) et af de to ben, som omslutte uggi² og holde den udspændt.

uggastykki [oggast tši], ik., (på fisk) "hovedstykke", det stykke af kroppen, som sidder om brystfinnerne og er nærmest ved hovedet; so uggi².

uggi [od'dži], hak., trøst, tilfredsstillelse; litil er barnsins

u. Også ugga, huk.

uggi² [od'džː], hak., stykke af en fisks krop imellem brystfinnerne, fiskens tynde underside ved de to uggabein. Flt. uggar. Jf. uggastykki.

ull [odl], huk., uld.

ullarlagdur [odlalagdor], hak., uldtot, tot uld.

ulma [olma] (ab), udso., gå i gæring, begynde at gå i forrådnelse; fort. tillægsf. alm. ul(m)dur [oldor] og brugt om det, som er i gæring el. begyndende forrådnelse. fordi det har været indesluttet og ikke udsat for tørrende vind (modsat ræstur, som bruges om det af vinden tørrede kød el. fisk).

úlvhundur [olvhondor], hak., 1) ulvhund FA. 143, 12; 2) asen, uhyre.

úlvur [ølvor], hak., ulv. Flt. úlvar.

um [om], A) fho. med gf., a) om stedet, 1) om, omkring (rundt om), taka el. tríva um nakað, runt um borðið; – umkoll, sé kollur (2); 2) hen over, indenfor grænserne af noget, omkring i, på el. til, ganga runt um gólvið, fara vítt um landið, um allar bygdir (omkring til el. i alle bygder); 3) forði; over (ad vejen over; også yvir um), ud over; sigla um

nesiö, sejle forbi næsset, rógva um tangan, ro forbi tangen, tað rekur um mánan, skyerne drive forbi månen; (vvir) um fjörðin, over fjorden, (yvir) um ánna, over åen; upp um kuæið, op over knæet; leypa um, springe over, forbigå; fram um, forbi, hen foran; tvörtur um, tværs over; hyggia el lita aftur um seg, sé sig tilbage; 4) (ind el. ud) ad, igennem, inn, út um dyrnar, ind, ud gennem døren, hann fer ikki út um dyrnar, han går ikke udenfor en der: skum um nasar gekk, skummet stod ud gennem næsen FA. 158, 2; — b) om tiden, 1) (om tidsvarighed) om, i løbet af, um náttina, om natten, natten over, um summarid, om sommeren, sommeren over el. i løbet af sommeren: um ein manad, om en maned, i løbet af en måned; um eina lötu, om et ejeblik; um stund, sé stund; eina ferð um dagin, en gang om dagen; — (om tidspunktet) om, ved, på, um kvöldið, om aftenen, um náttina, om natten, ved nattetid; um hvítusunnu, ved pinsetid; um somu tið, ved samme tid, på samme tid; tað var komið um sólarris, det var tæt ved solopgang; 2) forbi, ud over (i tid). komin um hesar dagarnar, kommen over disse dage FA. 406, 10 f., tað leið út um Mikkjalsmessu, det gik over Mikkelsdag, tað var farið um midnátt, det var blevet over midnat FA, 413, 1; umlidin, forbigangen; um langt og leingi, langt om længe; um síðir, omsider; c) om andre forhold: 1) hvor en stedlig betydning ligger til grund og skinner igennem, som: vera nógvir um ein. være mange om (at få bugt med) én; fleiri um arbeidio, tlere om arbeidet: gera nógy (lítið) um seg, sé gera; 2) om, i tærd med, vera langa tíð um at gera nakað; vera um nakao, varetage, røgte, passe noget; 3) forbi, i enkelte udtr. som: ganga um ein, gå ens næse forbi (f. eks. fornejelse, indbydelse og desl.), sé um A, a 3; vera komin um tao versta, være over det værste; 4) om, angående, med hensyn til, i en mængde udtryk og helst føjet efter et udso. (el. to.) for at betegne en handlings genstand: von var um, at -, der var håb om, at - FA. 414, 28; bidja um, hugsa um. roda, tala um, spyrja um, yrkja um o. s. v.; beta um, fækka um, hækka um, kenna e-m um, tykja(st) um, sé bota, fækka, hækka, kenna, tykja; bera prógy um, sé prógy; fegin um, glad over; ræddur um, bekymret for; vera varur um nakao, være forsigtig, omhyggelig med noget; — hon svór um gud, hon svór um menn, hun svor ved gud, hun svor ved mænd FA. 253, 7. B) som bio. 1) om, omkring, fara (víða) um, drage (vidt) omkring; 2) om (tilbage i den tidligere tilstand), gera nakað um aftur, gøre noget om igen. — Talemåde: tað er um at siga, det er tvivlsomt.

um² [om], bo., 1) om, hvis, dersom; um enn, om end, selv om; 2) om, hvorvidt, spyr hann, um hann veit tað.

umbera [ombeera], udso., 1) bære over, undskylde, have tålmodighed, u. við ein, bære over med en, undskylde en, lade en få frist (f. eks. med hensyn til betaling); u. ein (við nökrum) — u. við ein, tú mást u. meg so leingi, du må bære over el. have tålmodighed med mig så længe, umber meg við hesum til eina tíð, lad mig beholde dette til låns el. lån mig dette i nogen tid; 2) erstatte, umber skaða mín FA. 155, 15.

umbúnaður [ombúnavor] og umbúni [ombúni], hak., tilrettelægning, forberedelse, vera í umbúna(ð), være under opsejling, forberedes (f. eks. om et frieri, en forlovelse).

umbæri [ombæari], ik., 'tålmodighed, det at kunne styre sig el. holde sig fra noget, hann hevði ikki u. við tað, han kunde ikke holde sig derfra.

umenn [om-æn], bo., = um enn, sé um² 1.

umfar [o mfæar], ik., omgang (række, som går i rundkreds), alm. kun brugt a) om en omgang el. rad masker i strikketøj, b) om en rad planker rundt om en båd, de sammenstødende plankerækker på begge sider af en båd, u. á báti. Flt. umför.

umfarast [o'mfæarast], udso., gå el. drage forbi hinanden (hverandre) uden at træffe sammen.

umframt [o'mfra mt], bio. og fho. (med gf.), 1) bio., i tilgift, desforuden; 2) fho., i tilgift til, foruden, fraregnet, u. alt hetta, foruden alt dette.

umhugsan [omhoksan], huk.. betænksomhed, overvejelse.

umhugsin [omhoksin] to., betænksom, omhyggelig, forsynlig. umhyggin [omhid'džin], to., varsom, omhyggelig.

umkring omkring bio. og fho. (med gf.), omkring.

umlidin [omlīin], fort. tillægsf. og to., forbigangen, hengåen, forløben.

ummál¹ [ommåal], ik., omfang, omkreds; ef. ummáls som bio., i omfang.

ummæli [ommæali], ik., omtale, ytringer, udtalt formodning, hava ilt u. (um), tale ilde om, spå et slet udfald.

umráð [områa]. ík., 1) rådførelse, rådslagning, jf. ráð(a)gerð; 2) betænkning, overvejelse; 3) umráð í ættini. viudinum, veðrinum, forandring i vind, i vejr, udsigt til ættaskifti, veðurskifti (forandret vindretning, andet vejr). umråda [områa], udso., u. seg, betænke sig, anstille overvejelser.

umrøda [omrøa], udso., omtale SK. 3, 1.

umsíðir [omsoi jir], bio., omsider (um síðir).

umskapa [o'mskæapa], udso., omskabe, forvandle, forandre, for: skapa um

umskifta [o'mšifta], udso., omskifte, for: skifta um.

umskipa [o'mšīpa] (ao), udso., forandre, forvandle.

umspenna [oʻmspænna], udso., omspænde, for: spenna um. umtala [oʻmtæala], huk., omtale.

undan [ondan], fho. med hf. og bio., A) som fho., 1) fra undersiden af noget, ned fra, ud fra, turka burtur undan skónum, tørre skoene af på undersiden, fóturin gleið undan honum, foden gled fra ham; fáa mjólk undan kúnni, få mælk af koen: - updan eini kúgy, ryssu, avlet af en ko. hoppe: - (digt) fáið Sjúrða hjálmin tann, ið hann skal undan drekka. bringer Sigurd den hjælm, som han skal drikke af SK, 33, 1, 1 f. n.: 2) fra stillingen neden under, frem under, krúpa framm undan borðinum. krube frem under (fra stillingen under) bordet, undan fótunum á e-m, bort under ens fødder; 3) fra den skjulte side af noget, (frem, til syne) fra stillingen bagved, koma undan nesinum, komme til syne ud for næsset (f. eks om en båd, som kommer roende el. sejlende frem; 4) bort fra (i retningen foran), renna undan e-m, løbe fra en: også uegl.: sleppa undan nökrum, slippe fra el. fri for noget: foran, ganga undan e-m. ga foran en, også egl. gå hurtigere end (forlade) en: 5) med, i samme retning el. linje som (modsat: móti), undan vindinum, med vinden (i vindens retning), undan liósinum, i den retning, i hvilken lyset falder. undan sólini; undan brekkuni, ned ad bakken; 6) (om tid) fer, i sammensætn. frammanundan, sé dette ord; jf. undan B; -B) som bio., bort (i retningen foran), flýggja undan, flygte sin vej, leggja undan, løbe stærkt for ikke at lade sig fange, også lægge båden for vinden til undangonga, springa undan, springe bort el. til side for at undaå f. eks. et slag; sleppa undan, a) slippe bort, b) slippe fri; — foran, i forvejen, ganga undan, renna undan, frem, til syne (om noget fremdukkende), kom undan; standa upp undan, rage op; - med, ifølge, f. eks. om vind, vindurin er undan; - (om tid) før, i forvejen, også frammanundan». - I forbind, med adskillige udso.: bera seg (berast) undan, hava (seg) undan, koma undan, lata undan, taka undan o. fl. - sé de enkelte udso.

undandráttur [ondandrå'tor], bak., det at undslå sig, vægring, udsættelse; jf. dragast undan.

undanførsla [ondanförsla], huk., renselse for beskyldninger, bevisførelse for sin uskyldighed FA. 202, 27. Jf. forast nadan

undangonga [ondanganga], huk., sejlads for de vind; vind, som kommer agterind; hava beina undangongu, sejle lige for de vind.

undantak [ondentæak], ik., undtagelse (undantöka, huk., handlingen at taka undan, borttagelse); undantakandi, undtagen.

undarliga [ondalīa], bio., underligt, på underlig måde.

undarligur [ondalior], to., 1) underlig, besynderlig; også
2) underlig tilmode el. tilpas, gennemstrømmet af en fornemmelse, som man vanskelig kan forklare.

undir [ondir], fho. med gf. og hf., under, A) med gf. (om en bevægelse el. retning) 1) hen under, ind el. ned under. u. bordio, syfta ein u. seg; u. kav, sé kav; mere uegl. i udtr.: fara u. segl, sætte sejl til; - indenfor (ind under). (inn) undir húdina; 2) til den nedre side af, til foden af, koma u. fjallio, u. heyggin (til foden af fjældet, højen), upp undir húsini. slíta upp u. landið, sé slíta (4); 3) afturundir, bagved, i skjul af, hann for aftur-undir ein stein; 4) under (i værdi el. tal), lavere (ringere) end, u. eina gyllin, undir prisin; 6) under, i afhængighed af, leggja u. seg, underlægge sig, undertvinge; også under ens varetægt; — B) med hf. (om en væren, i stillingen under), 1) inde el. nede under, liggja undir bordinum; indenfor, inde under, u. húdini; 2) under, ved foden af, u. fjallinum (uppi) u. húsunum; 3) aftur-undir, bagved, i skjul af, aftur undir heygginum; 4) under, i afhængighed af, standa undir e-m; under ens ledelse el, varetægt; -C) som bio, under; har byr okkurt u., der stikker noget under; - D) føjet til udso.: fara u., ganga u., liggja niori u., taka u., m fl., sé under de enkelte udso.

undirkavaður [ondi(r)kæavavor], to., tilsnét.

undirlag [ondi(r)] ik., underlag.

undirlagdur [ondi(r)lagdor], fort. tillægsf. af leggja undir og to, undirlögd mjólk, mælk med undirlöga.

undirlendi [ondi(r)lændi], ik., forstrand under stejle bjærge.
undirluti [ondi(r)lūti], hak., 1) — undirlutur; b) underlegenhed, tab, i udtr.: vera viö undirlutan, bukke under,
tabe, lide nederlag.

undirlutur [ondi(r)lūtor], hak., nederste del af noget; også ringere del, tab, jf. undirluti.

undirlöga |ondi(r)loa, -loova], huk., lobe, ostelobe.

undirslag [ondi(r)slæa], ik., de tværbjælker, som bære gulvet i et hus.

undirstanda [ondirstanda] (ab), udso., forstå FA. 210, 14. digt.

undirsyll [ondi(r)sidl], huk., underbjælke, sé syll.

undra [ondra] (ad), udso., undre, sætte i forundring; undrast, undre sig, være forundret, undrast á nakad (over noget).

undran [ondran], huk., undren, forundring.

undur [ondor], ik., under, vidunder, noget forunderligt; ei u. i, det er ikke til at undres over, så kan jeg forstå det.

undursjón [ondoršoun], huk., underfuldt syn.

ungdómur [ondoumor], hak., ungdom.

ungi [ondži], hak., unge, spec. brugt om unger af landfugle (om søfugleunge alm. pisa). Flt. ungar.

unglingi [onglindži], hak, yngling, ungt menneske. Fit. unglingar.

ungur [ongor] (højere og højeste grad: yngri, yngstur), to.,
ung. modsat gamal.

unna [onna] (nt og að), udso., 1) (med gf. og hf., nu mest digt.) elske, holde af, u. e-m væl, elske en højt, holde meget af en; at tú unnar mannin tann SK. 17. 17, mær unti Brynhild Buðladóttir SK. 50, 161; i kvadene forekommer den gamle nut.-form ann: keisarin illa ann, kejseren synes lidet derom FA. 170, 23; 2) unde, u. e-m nakað. — Middelart unnast, være dristig og uforsagt, ikke nære frygt, unnast væl; unnast illa, være forsagt, ikke ret driste sig.

unnileiki [onnilartši], hak., befrielse fra el. frihed for frygt; uforsagthed; tað er ein u. í, at tú kemur við mær, det gør mig dristig el. giver mig mod, at du kommer med mig.

unniligur [onnilior], to., 1) elskelig SK. 93, 11; som man holder af; helst digt.; 2) uden frygt, uforsagt, i udtr. som: tað er unniligt hjá mær at ganga, tá ið ein er við, jeg er ikke bange for at gå, når en er med.

upp [o^cp], bio., 1) op, i vejret (om bevægelse el. retning opad), ganga upp, koma upp, lyfta upp, vaxa upp; rísa upp, hæve sig, stå op; byggja upp, opbygge; gera upp, opføre, sætte op; beint upp og niður, lodret; 2) ind imod

landet (fra soen af), upp undir landio; 3) op, frem for lyset, til en åben stilling, lata upp, åbne, lukke op, faa upp, få lukket op, få løst op; grava upp, grave op; leita upp, opsøge; 4) op, til større omfang, bólna upp, svulme op; 5) op, til en højere grad (frem), hita upp, ophede, opvarme; ala upp, opføde. opdrage: - mere uegl. f. eks. koma upp at berjast, komme op at slås; 5) op (sammen i en vis rækkefølge), leggja upp; rokna upp, telja upp; 7) op, til ende (så intet er tilbage), eta upp. spise op; torna upp, helt udtørres. — I sammensætnn: upp aftur (upp-aftur), igen, om igen, påny; upp-at, i udtr.: geva upp at vid nökrum, opgive noget, standse med udførelsen af noget, geva upp-at at sigla, holde op med at gå til søs, halda upp-at, holde op, standse; upp eftir, opad; upp i (uppi), a) i, op i, skeinkja e-m upp i glasio. b) til (ved overgang, helst til det værre), koma upp i einki, blive til intet, koma upp i mösn, blive til det bare snak.

uppá [o påa, o påa], fho. med gf. og bio., $p\dot{a}$, op $p\dot{a}$ (alm. med forestilling om bevægelse, egl. el. overført); sé \dot{a} .

uppat [o'pæat'], bio., sé under upp.

uppbera [o'pbeera], udso., digt. for bera upp; u. kvöðu, frembære hilsen FA. 296, 12.

uppgonga [o'pgånga] og uppgongd [o'pgånd], huk., opgang; uppgonga (i modsætn. til uppgongd) spec. om selve handlingen at gå op.

upphalda [o phalda], udso., digt. for hald a upp; FA.

254, 30.

uppi [o'p1], bio., 1) oppe (på et højere liggende sted), uppi á takinum; 2) oppe, i oprejst stilling, standa uppi; vera uppi, være på benene, oven senge; 3) opbrugt, til ende, forbi, vera uppi.

uppisetur [o piseetor], ik., udslidt og ubrugelig tilstand, egl. om både, men også overfert: vera í uppisetri, være

udslidt FA. 447, 8 f.

uppliva [o'ploiva] (ao), udso., oplive FA. 312, 12. Bedre

lívga, lívga upp. Innlanca lombassal ude

upplæsa [o plæasa], udso., digt. for læsa upp; SK. 95, 33. upplöga [o plēa, leeva], huk., det at ligge på land og ikke kunne komme ud på søen for at fiske (formedelst dårligt vejr el. mangel på fisk i farvandet). Flt. upplögur.

uppris [o prīs], ik., 1) det at hæve sig op, opgang, opkomst: 2) wrolighed i søen, bølgegang.

uppsitari [o'psītari], hak., forpagter af jord. Fit. uppsitarar og -ir.

uppsnída [o'psnoi(j)a], udso., vel egl. give skråt snit opad, dernæst lefte op fra en side, holde el. lefte (skråt) op FA. 254, 27. digt.

uppstanda [o'pstanda], udso., stå op, digt. for standa upp; FK. 76. 33.

uppstandari [oʻpstandari], hak., opstander, opretstående redskab på noget; spec. om de på langlinerne befæstede liner, til hvilke bojerne (kýkarnir) ere befæstede, og ved hvilke langlinerne trækkes op. Flt. uppstandarar og -ir.

upptöka [o pteeka], huk., 1) det at tage op, optagelse; 2) hvad der tages op på én gang, spec. ved fiskefangst med line, fiskedræt.

ups [o'ps] og upsa [o'psa], huk., klippekant, øverste kant af en klippevæg (mindre skarp og mere afrundet end egg). Flt. upsir, upsur.

upsi [o'psi], hak., en art stor sej (fisk). Flt. upsar.

ur [uur], fho. med hf., 1) af, ud af, ud fra (spec. fra det indre af el. ud af en skjult stilling); út úr húsinum, upp úr jörðini: framm úr seingini; úr hendi, úr hondum: framm úr flokkinum; úr Føroyum [Förjon], fra Færøerne; - mere negl, i følgende tilf.: úr öllum ættum, fra alle verdenshjørner, kanter: drekka úr einari spölkummu, drikke af en spølkumme; lata seg el. fara úr (klæðunum), klæde sig af; ríva út úr sær, sé ríva; sleppa sær burtur úr nökrum, sige sig løs fra noget, ur lagi, af lave; upp úr svövni, op af søvne; bregða úr ætt, vanslægte; (om tid) úr tíð, i utide; 2) af, af et vist stof, úr jarni, af jærn, úr viði, af træ; jf. av. - Også absolut, uden styrelse (helst i forbind. med bio., som: framm úr, upp úr, út úr: guvan stóð upp úr, dampen slog op (deraf, af gryden); blóðið fossaði út úr, blodet flød ud (f. eks. af såret) i strømme; tynna burtur úr, skaffe tilside for at hindre overfyldning (FA. 401, 28); snúðurin loypur úr, den snoede tråd løsnes op igen; verða úr, sé verða. Jf. av og frå.

urð [ūr], huk., 1) stendynge (dannet ved fjældskred) i en fjældskrænt, samling større stene el. klippestykker nedenfor en klippeskrænt el. bjærgvæg; også skrænt med sådanne nedfaldne større stene el. klippestykker; 2) hvad der ligner urð 1; dynge af skind, som dække og skjule.

Flt. urðir.

urdarseydur [ūrasæi(j)or], hak., vilde får, som opholde

sig i afsatser i stejle forbjærge ud imod havet; SK. 61, 29 om orm, slange (slangen Fåvner), hvor der måske helst bør læses urðarseiður som digterisk omskrivning for slange (*landfisk*, sé seiður).

urgan [organ], ik. og huk., orgel SK. 79, 59. Nu kun sjæld. forekommende og da helst i formen urga, huk.; ellers orgul. ik. Flt. urgur (SK. 87, 12).

urganspipa [organspoi pa], huk., orgelpibe.

urt [o'rt], huk., urt, plante. Flt. urtir.

urtagardur [o'rtagæaror], hak., urtegård, have, kun forekommende i kvadene.

út [uu t], bio., ud (modsat inn), a) indenfra ud, út úr húsinum, út um dyrnar; uegl.: loysa út, udløse; b) ud, længere bort fra et vist midtpunkt, út á vegin, út um markaskilið; også ud imod søkanten el. ud på søen, út ímóti sjónum, rógva út (ro ud på fiskeri); - detta út av, falde ud over en kant: c) ud, frem af en mængde, leita út, udsøge, velja út, udvælge; (overført) finna út, udfinde: d) ud af ens eje, geva út, give ud, lâne ud, bjóða út, udbyde; også udæske (til kamp), sé c; e) ud (om strækken el. spreden ud), toyggja út, udstrække, breiða út, udbrede; også om tid: tao dró út, det trak ud; f) ud, i udtr. som: skera út, udskære; dálka seg út, tilsøle sig (kan måske henseres under betydn. g); g) ud til enden, helt, fuldstændig, lesa út, læse ud; doyggja út, uddø; útlærdur, udlært; h) i forbind, med en del fho.; gera út á, sé under gera; síggja út fyri, sé fyri (3); hella út í, hælde i, gyde, komme i. Jf. útnorður, útsuður.

utan- [o'tan], sé uttan-.

útserd [uu'tseer], huk., 1) udfærd, udgang, udvandring;

2) ligfærds bekostning.

útgá [uu tgåa], udso., digt. for ganga út; SK. 55, 218. útganga [uu tganga], udso., for ganga út; SK. 55, 219. útgerð [uu tdžeer], huk., udrustning, udredning. indretning.

útgjördur [uutdžördor], to., udrustet, indrettet.

útgonga [uu tgånga] og útgongd [uu tgångd], huk., udgang; útgonga spec. om handlingen at gå ud.

úthús [uuthuus], ik., udhus, hus (forrådshus, fæhus, lade),

som ligger lidt borte fra gårdens hovedbygning.

uti [uu'tı], bio., 1) ude (modsat inni), under åben himmel, liggja úti; udenfor huset, borte fra hjemmet; 2) nærmere ved søkanten (fra det indre af landet af); også ude på søen, båturin såst langt úti: 3) ude, til ende, forbi, vera

úti, være ude. forbi (f. eks. om en fortælling); derimod vera uppi om noget, som er blevet brugt op; 4) vera úti við nakað, være lige ved, på nippet til noget; standa úti við, sé standa.

útí [uu toi], fho. (med gf.), ud i, udi; hella út í, séút (h). útiferð [uu tifer], huk., det at færdes ude, det at være på rejse, alt er tekt í útiferð, man tager til takke med alt, når man er på rejse FA, 321, 3.

utinna [uu tınna], udso., fuldføre, udføre FA. 452, 23; gennemgå til enden, fuldende, hvor skal sína ævi ú. FA.

321, 25; også (digt.) fortælle.

út(i)róður [uu t(1)rouór], hak., roning ud på fiskeri; det at være ude på fiskeri: fara til út(i)róðiar, tage ud på fiskeri (med båd), vera á út(i)róðri, være ude på fiskeri. koma frá út(i)róðri, komme hjem fra fiskeri. Jf. róður.

útkoyrdur [uu'tkå'rdor], to., udjaget.

útlendskur [e tlænskor, etliskor], to., udenlandsk, fremmed. útlúgvaður [úu'tligvavor], to. (egl. fort. tillægsf. af lúgva

út), udaset. udmattet.

útlægur [ůu tlæavor], to., fredløs, landflygtig FA. 70, 4; også i formerne útlagdur og útlagin, der nu alm. have betydn.: udstødt, udskudt (på grund af dårlig opførsel), gera seg útlagnan [ůu tladnan] (útlagdan) af fólki.

útmyntur [uu tmi ntor], to., med fremstående mund.

útnordur [uu tnoəror], hak., nordvest.

útnyrðingur [etniringor], hak., nordvestvind, nordvest.

utnyrdingur nordan [etniringor noeran], hak., nord-nord-vestmind.

útnyrðingur norður [etniringór noerór], hak., nord-nordvest; í útnyrðingi norðuri.

útoyggj [ŭ'utåd'dž], huk., udø, ø, som ligger længere borte fra landet el. fra andre (nærmere ved hverandre liggende) øer. útpjössaður [ŭuʿtpjössavor], to., tæt indhyllet, helt ind-

ntpjossaour [uu tpjossavor], to., teet manyttet, nett mapakket i klædningsstykker.

útreid [uutrai], huk., udriden, udridt FK. 150, 4.

útrida [uutroi(j)a]. udso., udride, digt. for rída út.

útróðrabátur [úu trourabåator], hak., båd, hvormed man tager ud på fiskeri, fiskerbåd.

útródralíkindi(r) [úu trouraloi tšindi(r)], ik. flt., passende vejr til at tage ud på fiskeri. Jf. líkindi.

útróðramaður [úu'trouramæavor], hak., mand, som ror ud på fiskeri, fisker.

útróður [uu trouor], hak., sé útiróður.

útsjónd [uu tšönd], hak., udseende, til útsjóndar, af udseende FA. 337, 14. Også út sjón.

útsker [uu tšeer], ik., skær, som ligger lidt længere borte

fra kysten.

útskot [uu tskoot], ik., 1) udskud, hvad der er blevet udskudt el. vraget; 2) i fit. om strøm i vending, modsat innskot. Fit. útskot.

útskotin [úu tskoetin]. to. (egl. fort. tillægsf. af skjóta út), udskudt, forstødt; hin útskotni, fanden FA. 42, 3.

útslættaður [úu tsla tavór], fort. tillægsf. af slætta út (udjævne); FA. 355, 23.

útsuður [úu tsūor], hak., sydvest.

útsynningur [ossiningor], hak, sydvestvind; sydvest.

uttan [o'tan], bio., flio. og bo., A) bio., 1) udenfra (indad), nu almindeligst: uttanifrá; også fra havet af el. fra kysten ind i landet, uttanifrá; uttan av, af, fra den ydre side af noget; 2) udvendig, på den ydre side, uttan og innan; også i sammensætn. med fho.: uttaná (udenpå), uttantil: uttanum, udenom; uttan at, udenad; fyri uttan el. uttanfyri, udenfor; B) sho., 1) udenfor, egl med es.: uttan dura, udenfor døren, uttan garðs (uttangarðs), udenfor gærdet (uopdyrket jord modsat innangarðs), uttan hallar, udenfor hallen el. salen; uttanlands, udenlands; nu mest i sammensætn. med fyri (uttanfyri) og styrende gf. el. hf., alt eftersom en bevægelse (retning) el. forbliven på et sted betegnes, uttanfyri húsinum; uttaná, uttanav, sé uttan A); 2) (med gf.) uden, foruden (uden brug af, manglende), uttan mat og klæðir; - 3) (som et slags bindeord, uden at styre nogen kasus) uden, undtagen, eingin uttan tú, hann, ingen, uden du, han, eg sá ongan uttan tykkum báðar, jeg så ingen uden jer to; C) bo., 1) uttanat el. blot uttan, uden at, uden, med mindre, eg fái einki gjört. uttan (at) tú hjálpir mær, jeg får intet udrettet, uden (at) du hjælper mig; 2) (estir nægtelse) men FA. 352, 30.

uttanbýggjarmaður [oʻtanbod'džarmæavor], hak., mand, som er fra en anden bygd.

uttanhýsis [oʻtanhoi's1s], bio., udenfor huset.

uttanvert [o tanvæ rt], bio., ved den udvendige el. ydre side, uttanvert við (med gf.), ved den ydre side af, udenfor FA. 415, 15.

uttar [o tar], bio. (egl. højere grad til út), længer ud; længer ude; fara uttar í glasstovu, gå ud i glasstova (sé d. o.), hvor man på dansk heller vilde sige ind, men på

Færeerne betragtes -roykstovan (sé d. o.) med arnen (árnur, grúgva) som husets midtpunkt, hvorfor man siger: innar í roykstovu; uttar í glasstovuni FA. 390, 3.

uttarlaga [o'talæa], bio., temmelig langt ude, yderligt.

uttast [o tast], bio., yderst.

uttastur [o'tastor], to., yderst. Jf. ytstur.

úttyda [ůu'ttoi(j)a] udso.. udtyde.

útvaldur [uutvaldor], fort. tillægsf. af velja út og to., udvalgt.

útvelja [ůu'tvælja], udso., for velja út.

v.

vá [våa], fort. ent. af vega.

vad¹ [væa], ik., vadested. Flt. vað.

vad² [væa], ik., fiskeline, jf. sammensætn.: vaðkallur, vaðsteinur; en fiskelines behørige længde. Flt. vað.

vad³ [væa], ik., stime, fiskestime, sildavað; ellers alm. torva. Flt. vað.

váð [våa], huk., vævet uldent tej; vævet uldent klædningsstykke; hon reiv av honum frosna váð (de frosne klæder) FK. 135, 51. Flt. váðir. Jf. rekkjuváð.

vaða [væa] (veður, vóð, vóðu, vaðið). udso., vade, gå igennem noget, som omspænder ens fødder, f. eks. vand, dynd, v. í kava, vade i sne, v. yvir ánna; uegl. i udtr. som: sólin vóð í hafsbrúnni (o: det nederste parti af solen var nedsænket i havet ude i horisonten) FA. 385, 5, sólin veður í luftini, solen kan næppe skimtes igennem skyerne.

vádalogi [våaloeji], hak., vådelue, ulykkeslue (vistnok forvansket af vavurlogi, flagrende lue) SK. 18, 30.

váði [våaji], hak., váde, ulykke, stor fare el. nød. Flt. váðar.

vadmal [vammal, vabmal], ik., vadmel.

vadmalskot [vammalskoet], ik., vadmelskofte.

vaðkallur [va'kadlor], hak., lille rund blok el. valse, som anbringes på kanten af en båd og hvorover man lader fiskesnøren løbe. Flt. vaðkallar. Hedder også vaðbein [vabbain], ik.

vadsteinur [vasstainor, vafstainor], hak., lod, sænkesten

på en fiskesnøre.

vág [våa], huk., og vágur [våavör]. hak., lille bugt el. vig.
Huk.-formen vág er nu almindeligst, men den oprindelige
form vágur altid bevaret i sammensætnn. som f. eks.
vágsbotnur (den inderste del af en lille bugt) og i

stednavne: í Vági (bygd), Vágar (fit., om Vågeen). Fit. vágir.

vág [våa]. huk., vægt på 36 pund (3 bismarapund) el. 72 merkur (sé mörk). Flt. vágir.

vága [våa] (ad). udso., 1) vove, udsætte for fare; 2) vove, dr. ste sig til (FK. 155, 66 fort. tillægsf. vágt for vágad); jf. hætta; 3) prise, rose, eg vági tær, jeg priser dig derfor.

vágin [våajin]. to., dristig, forvoven.

vagl [vagl], ik., stang, pind, hvorpå fugle (navnlig høns) sidde. Flt. vögl, vagl.

vagnur [vagnor], hak., vogn, alm. vágnur, vognur. Flt. -ar.

vágsbotnur [våksbåtnör], hak., den inderste del af en lille bugt.

vágur [våavor], hak., vór, materie; vágsmódir, den faste

materie i en byld.

vaka [væaka] (kt), udso, våge, være vågen; v. alla náttina, våge hele natten; v upp yvir e-m, sidde og våge hos en; v. yvir (med hf.) våge over, bevogte; vak upp (vågn op), vak upp, Alvur kongur FK. 7. 44. For navnem. vaka bruges nu oftest vakja ved sammenblanding med vekja. vakin [væatšin]. to., vågen.

vakja [væatša] (kt), udso., sé vaka.

vakka [va ka] (ao), udso., vanke.

vákn [våkn], ik., sé vápn.

vakna [vakna] (ad), udso., vågne, både egl. og uegl.

vakt | vakt | huk., 1) vagt, bevogtning, halda vakt; 2) vagt, vagtpost, mænd, som holde vagt. Flt. vaktir.

vaktarhald [vaktarhald], ik., vagthold, hold af vogtere.

vaktari [vaktari], hak., vogter. Flt. vaktarar og vaktarir. vaktarkona [vaktarkona], huk., vogterske.

vakur [væakor] (gf. vakran), to., smuk, vakker.

val [væal], ik., valg, det at vælge; også udvalg, hvad der er udvalgt (útval); vera í vali, være at vælge i blandt.

vald [vald]. ik., 1) magt, herredømme, tá ið vesælamaður fær vald, kann hann sær ikki afturhald. når uslingen får magt, kan han ikke styre sig; hava vald á nökrum, kave magt el. rådighed over noget; 2) vold, overlast.

valda [valda] (að). udso. (med hf.), 1) have magt el. rådighed over, v. nökrum; 2) (med gf. og hf.) volde, forvolde, i denne betydn. med ældre, skønt mangelfuld og uregelmæssig bøjning: nut. veldur, fort. veldi og voldi); tað skal eg um v., det skal jeg sørge for SK. 55, 219; tað veldi til, det var fornødent, det behøvedes. — valdast: vinir og vinir valdast, alle venner ere ikke lige gode.

*valdra [valdra], gammel ef. flt. af valdur, fort. tillægsf. af velja; valdra manna lið SK. 88, 20.

vålgari [vålgari], hak., stykke af brystet (bringa) tilligemed en del af siden på et slagtet kreatur (spec. får), '/s af den limur (sé tillægget), som kaldes bógvur (boven). Flt. vålgarar og vålgarir.

valla [vadla], bio., næppe (assimilation for varla).

vali [væali]: ikki hövdu garpar tveir verið í verri vali (rimeligvis — i værre kår el. omstændigheder) SK. 109, 44; vali altså af val, ik. (sé d. o.); sml. kor, kår, vilkår, af kjósa. vallaður [vadlavor], to., jævn og græsgroet.

vallari [vadlari], hak., 1) pilgrim FA. 25, 23; 2) omstrygende person, landstryger, for túnstrúkari, túnstrok, geilastrok. Flt. vallarar og vallarir.

vallur [vadlor], hak., FK. 58, 55 for völlur; også valli, hak. valmannadrykkur [valmanadri kor], hak., valmuedrik? SK. 26, 116. Forvansket ord.

valnöt(a) [valneet(a)], huk., valnød FK. 154, 53.

*valur [væalor], hak., kampplads SK. 4, l. 5 f. n.

válur [våalor], hak., jordforhøjning, høj FA. 372, 8; sml. hólur. Jf. on. hváll, hóll.

vamm [vamm], ik., fejl, lyde, skrøbelighed, mong ern ellis vomm FA. 315, 26. Flt. vomm. Jf. vomm.

ván [våan], huk., sé vón.

vánaligur [våanalīor], to., ringe, dårlig, skrøbelig.

vanboðin [vanboejin], to., i det SK. 123, 39 forekommende udtr.: verður tað nakað vanboðið (vandboðið), bliver der beredt os nogen ufred el. vanskelighed (vandi); boðið synes at stå for búgvið; angående sammenblandingen af bjóða og búgva sé disse ord.

vanda [vanda] (að), udso., gøre omhyggeligt el. med omhu. v. um nakað. — Middelart vandast (el. vanda sær) um, bryde sig om.

vandari [vandari], bio. i hejere grad, i udtr.: ikki vandari, ikke bedre, ikke anderledes.

vandi1 [vand1], hak., vane, sædvane. Flt. vandar.

vandi² [vandi], hak., vanskelighed. Flt. vandar.

vandin [vandin], to., omhyggelig, som anvender omhu.

vandur [vandor], to., vanskelig (ikke let at finde ud af; også vanskelig at tilfredsstille); taö er vant um nakað, noget er vanskeligt at få.

vangi [væńdži], hak., kind. Flt. vangar.

vani [væani] hak., vane, jf. vandi. Flt. vanar.

vanka [vanka] (ao), udso., vanke FA. 21, 15: bedre reika.

vanliga [vanlia], bio., sædvanligvis.

vanligur [vanlijor], to., sædvanlig.

vanlukka [vanlo'ka], huk., vanskæbne, ulykke; vanlukkutið, til al ulykke!

vansi [va'ns1], hak., skade, afbræk, fornærmelse.

vanta [vanta] (aö), udso., mangle, fattes, alm. brugt upers. med den manglende ting i gf. og personen, hvem noget mangler, i hf.: e-m vantar nakaö; taö vantar i, dermangler noget.

vanur [væanor] (huk. von), to., 1) vant, v við nakað, vant til noget; 2) sæðvanlig, alm. kun i ik. vant, tað er ikki honum vant, det er ikke hans sæðvane, sum vant er at vera, som det plejer at gå.

vanvarur [vanvæaror], to., vanskelig at opbevare, skør, som let går i stykker.

vanvirda [vanvīra], huk., 1) vanære, skam; 2) ringeagt, foragt. Også vanvirdi, hak. og ik., og vanvirding, huk. vanvirda [vanvīra] (rd), udso., ringeagte, foragte.

vápn [våpn], ik., våben. Flt. vápn. Alm. også i formen vákn

[våkn]; jf. hvalvákn.

vápna [våpna] (að), udso., væbne; váp nað ur, væbnet, bevæbnet.
 vápnagerð [våpnadžeer], huk., våbensmedning, våbenforfærdigelse SK. 9, 71.

*vápnapró(g)v [våpnaprou, -prægv], ik., rustning, våben

FK. 86, 17. digt.

*vápnaskjaldur [våpnašaldor], ik., våbenkamp, strid FA. 172, 22. digt.

vápnleysur [våpnlæi'sor], to., våbenløs.

vappa [va pa] (ao). udso., gå rokkende, trippe.

vár [våar], ik., vår, forår. Flt. vár.

vár [våar], ejestedo., vor; nu i dagl. tale alm. okkara.

vara [væara] huk., vare, handelsvare. Flt. vörur, varur.

vara [væra] (rd), udso., 1) mærke, lægge mærke til, iagttage; 2) ane, formode, upers. med personen i gf., tað varir
meg; nú fór sum meg vardi, nu gik det, som jeg anede
el. formodede; også pers., eg vardi hetta, jeg anede dette.

vara [væara] (að), udso., vare, advare, påminde, v. ein el. v. ein við; v. ein við nakað, advare en imod noget.

[vara [væara], bio., i vare, eg tók meg ikki v. FA. 63, 25.]
varða [væara] (að og [mindre rigtigt] rd), udso., 1) vogte,
bevare, beskærme; også passe på, tage i agt, v. um;
hvör varðar um sítt, enhver vogter el. passer på sit eget;
v. seg, vare sig, tage sig i agt (sjældnere, jf. varnast);
2) upersonl., være af vigtighed, af betydning, v. um; tað

Digitized by Google

varðar (varðir) um, det er af vigtighed, det gælder om, einki varðar um, det har ingen betydning, det gør intet til sagen.

vardhundur [væarhondor], hak., vagthund.

vardi [væari], hak., varde, opstablet (helst kegledannet) stenhob, stendysse (tjenende som vejmærke). Flt. varðar.

vardveita [varvai ta] (tt), udso., bevogte, have i varetægt, passe på.

vardveitsla [varvai'sla, -vai'sla], huk., bevogtning, varetægt. várfiski [vå'rfistši], ik., vårfiskeri.

vargliki [vargloi'tši], ik., ulveskikkelse.

vårgrunnur [vårgronnor], hak., fiskeplads, hvor der drives vårfiskeri.

vargur [vargor], hak., 1) ulv; 2) vildt, utæmmet får. Flt. vargar.

varhugi [væarhū1], hak., varsomhed, forsigtighed, fremkaldt ved anelse el. mistanke om noget; alm. — anelse, mistanke om noget, hava varhuga(n) av nökrum.

vari [væari], huk., varsomhed, forsigtighed.

varin [væarin], to., varsom, forsigtig.

váring [våaring], huk., vårarbejde, arbejde med jorden ved forårstid.

várkuldi [vårkoldi], hak., forårskulde.

várkunn [vå rkon], huk., medlidenhed, overbærenhed.

várkunna [vå rkon(n)a] (að), udso. (med hf.), vise medlidenhed med, fare sagte med.

varliga [varlia], bio., forsigtigt, med varsomhed.

varligur [varlijor], to., som går forsigtigt til værks, varsom. varmi [varmi], hak., varme. Jf. hiti.

varna [varna] (ad), udso., blive var, lægge mærke til.

varnast [varnast] (að), udso., 1) vare sig, tage sig i agt; 2) undsé sig ved, varnast fyri nökrum.

varningur [varningor], hak., varer, købmandsgods.

varp [va rp], ik., 1) kasten, det at kaste; 2) sted, hvor fugle lægge æg. Flt. vörp.

varpa [varpa] (að), udso. (med hf.), kaste, v. gróti SK. 98, 66, (med gf.) varpaði risan á hellisgólv FK. 81, 81. Jf. kasta, blaka.

várting [vårting], ik., vårting.

várull våarodi], ik., våruld, den uld, der om foråret tages af fårene.

varur [væaror], to., 1) vàr, opmærksom på noget, verða v. við nakað, blive noget vàr, opdage noget; 2) varsom, forsigtig (= varin), vera v. um nakað, passe vel på noget vas [væas], ik., larm, bulder; også en, som gør larm, bulder-basse.

vás [våas], ik., besvær, strabadser, møjsommeligheder, fátt verður tær á vási, kun lidet besvær får du at udstå FA. 31, 25.

vasa [væasa] (að), udso., gøre larm, støje.

vasi [væasi], hak., (sammenviklet) klump, bundt. Fit. vasar.

vaska [vaska] (aŏ), udso., vaske, med hf. om personer, v. e-m, vaske en, v. sær, vaske sig, men med gf. om genstande, v. ull, vaske uld.

vaskur [vaskor], to., rask, tapper SK. 92, 1.

vassa [vassa] (ao), udso., vade, egl. vaosa. Jf. vaoa.

vatn [vatn], ik., 1) vand; 2) indsø, større end tjörn; 3) uegl. i talemåden: har rennur ikki vatn imillum, de ere de fortroligste venner. Flt. (i betydn. 2) vötn.

vatnbord [vanboer], ik., det nederste brædt i tagrejsningen,

som bærer torvhaldið (sé d. o.).

vatnkaggi [va'nkad'dži], hak., tøndeformet trædunk (kaggi) til vand, særlig brugt ved fiskeri med båd.

vatnker [vantšeer], ik., vandkar.

vatnsopi [va'nsoopi], hak., drabe vand, smule vand.

vátta [vå'ta] (ad), udso., bevidne, bevise; v. sær einki, ikke være ansélig el. iøjnefaldende.

vattatummil [va tatommil], hak., tommelfinger på en vante (vöttur).

vátur [våator], to., våd, fugtig.

vavsteinur [vafstainor], hak., sé vaðsteinur.

vax [vaks], ik., voks.

vaxa [væksa] (vexur, vóx og vax, vuxu, vaxið), udso.,
1) vokse, blive større; 2) vokse op el. frem, gro; 3) vokse,
tiltage, formeres el. forøges.

vaxin [vaksın], to., voksen.

vaxtrarlag [vakstralæa], ik., legemsbygning, legemsfigur.

vedra [vægra] (að), udso., = viðra.

vedrast [vægrast] (ad), udso., henvejres, v. burtur í einki. vedrasjólingur [veeradžoulingor], hak., væderlam, når det har sprunget. Flt. -gjólingar.

vedur [veevor], hak., væder. Flt. veðrar [vægrar]. Jf.

vegrur.

vedur [veevor], ik., vejr. vejrlig; i kvadene også spec. om storm, uvejr. vaxa tók tá v. SK. 42, 57.

vedur [veevor], ik., 1) pant, borgen, seta i vedur, sætte i

pant; 2) spil, risiko, fare, alm. i den ældre form veö, standa í veði, stå på spil FK, 101, 77.

vedurfastur [veevorfastor], to., på grund af vejrforholdene forhindret fra at rejse fra det sted, hvor man opholder sig, liggja veðurfastur.

vedurlag [veevorlæa], ik., vejrforhold, vejrlig.

vedurlamb [veevorlamb], ik., væderlam, hanlam.

vedurlambshorn [veevorla mshådn], ik., horn af væderlam. vedurlambshövd [veevorla mshödd], ik., hoved på væderlam.

vedurlambsskurdur [veevorlamskūror], hak., 1) slagtning af væderlam; 2) de væderlam, som ere udsete til slagtning; 3) den tid (om efteråret), da vedurlambsskurdur 1 finder sted.

*vedurringur [veevoringor], hak., vejrhane, skibsfløj, gyltir leika veðurringar upp í miðjan ský SK. 41, 49. digt.

veftur [væftor], hak., islæt.

vega [vēa, vījā] (vegur, vá, vógu, vegið og vigið), udso.,

1*) lefte, hæve i vejret; 2) veje, udmåle vægten af noget;

3) (uv.) veje, have en vis vægt; 4) kæmpe, fægte, hugge, helst digt., hon vegur á báðar hendur, hun hugger til begge sider FK. 21, 43; — v. seg á ein, anfalde en;

5) dræbe, ihjelslå SK. 7, 43; også (digt.) senderhugge, kleve, bæði má eg vega við tí jarn og so stál SK. 9, 62,

— I betydnn. 2 og 3, som ere de mest brugelige i dagl. tale, har ordet nu også svag bejning (að): vigar (vegar), vigaði (vegað).

veggjarhol [væd'džarhoel], ik., hul på en væg.

veggur [væggor], hak., væg, spec. om et huses ydervæg af sten, muld og græsterv (modsat bróst, panélvæg, indervæg). Flt. veggir.

vegin [veejin vijin], fort tillægsf. af vega.

vogligur (væglijor), to., prægtig, herlig; af smukt og skinnende udseende.

*veglund [væglond], huk., stormodighed, overmod? FK, 65, 34; jf. on. veglyndi

vegrast [vægrast] (ad), udso., sé veðrast.

vegrur [vægror] og vegri [vægr1], hak., væder, --- veður¹.
Flt. vegrar.

vegur [veevor], hak, 1) vej, úti á veg(i)num; Velbastaðvegurin; bygdavegur, bygdevej, vej mellem to bygder; allan vegin, hele vejen; 2) vej, i uegl forstand: fara sín veg, gå sin vej. standa í veg(i)num, stå i vejen;—(om frem-

gang, fremskridt) vera væl å veg, være godt på vej, tað kemur ongan veg (æ onga leið). det kommer ingen vegne, det gør ingen fremskridt; — ganga allir vegir væl til, dersom omstændighederne ville føje sig, dersom alt går godt; 3) vej, vejlængde (afstand), langur v. at ganga, hvussu langur v. er hiðani (hvor lang vej er der herfra)? allan vegin, sé under betydn. 1; 4) vej, retning, side, henda vegin, denne vej, til denne side (ad denne kant); — har um vegir, på det strøg, på den kant; 5) adgang, lejlighed, hava vegir til, have lejlighed til, have råd til. Flt. vegir.

veida [vaija] (dd), udso., fange (gøre fangst på), v. fisk, v. fugl; jage (gøre jagt på), fælde, tey villu djór at veiða SK. 80, 4; uegl. og digt.: skaffe, erhverve, eg havi ikki krásir at v. (for: veita?) tær FK. 136, 61.

voidi [vaiji], huk., fangst, jagtudbytte, udbytte af fiskeri.

Også veiða, huk.

voiditall [vaijifadl], ik., fald ol. snublen, som skal være varsel om god fangst, om godt udbytte af en forestående fisketur.

veidimadur [vaijimæavor], hak., jæger; fisker; hann er ein rættur v

veiditröll [vaijitrödl], ik., trold, som går på jagt el. fiskeri FK. 124, 42. digt.

veiggj [vad'dž], ik., kraft, duelighed, fasthed, i udtr. som: tad er lítið v. í honum, der er kun lidt marv i ham.

veikja [vaitša] (kt), udso., svække, gøre svag; ikke synderlig brugl. Jf. vikna.

veikur [vaikor], hak., 1) en art lang siv (græsart i vand el. sumpe); 2) væge, lysvæge, lampevæge. Flt. veikir.

veikur [vai kor], to., svag, kraftles.

veingi [vandži, våndži], hf. ent. af vongur.

veipā [vai pa] (ao), udso., svinge, v. vio nokrum, v. hogg; (med hf.) v. fotum.

veisla [vaiesla, vaisla], sé veitsla.

veit [vai t], huk., groft, vandgroft. Flt. veitir.

voit [vai't], frems. nut. ent. af vita.

veita [vai ta] (tt), udso.. 1) lede i en vis retning, spec. lede vand ved hjælp af grøfter; eg skal veita fossin heim, jeg skal lede fossen hjem FA. 149, 27; 2) yde, give, tildele, v. e-m nakao, yde el. tilstå en noget, v. e-m ein beina, gøre en en tjeneste.

veitsla [vai sla, vaisla], huk., 1) ydelse; gave, hjælp;

- 2) gæstebud, gilde; også god fortæring el. mad, herr måltid. Fit. veitslur.
- veitslugáva [vai'slogaava], huk., gave ved gæstebud, gæstebudsgave FK. 77, 34.
- veittra [vai'ttra, vai'tra] (ad), udso, vinke; også vifte frem og tilbage.
- veittur [vaittor], huk., sé vættur.
- vekja [vestša] (vakti), udso., vække (op af søvne); også uegl. a) vække til eftertanke el. liv, vekja hug hjá e-m til nakað, b) vække, forårsage, vekja ófrið.
- vel [veel], ik., stjert, hale (på fugle); også ende, flig el.
 snip af noget, skjúrtuvel, stúkuvel, sé skjúrta, stúka.
 Flt. vel.
- veldi [væld1] ik., 1) vælde, magt, stor indflydelse; 2*) rige SK. 16, 7; 3) lejlighed til at udvikle hjælpekilder; hjælpekilde; fit. veldi, veldir.
- veldigur [vældijor], to., vældig, mægtig.
- velja [vælja] (valdi), udso., vælge, udvælge; tað velst um, det kommer an på. Jf. kjósa.
- *vella [vædla] (ld), udso., vælde, syde, koge. digt.
- velta [væ lta], huk., stykke jord, som er blevet bearbejdet med spade.
- velta [væ'lta] (lt), udso, 1) vælte, vælte om; 2) bearbejde jorden med spade; veltast, vælte sig. rulle sig.
- velting [væ'lting], huk., 1) (sjæld.) væltning; 2) jordens bearbejdelse med spade; 3) den tid (om foråret), da velting 2 foregår.
- venda [vænda] (nd), udso., 1) indv. (med hf.), a) vende (omkring el. til siden), v. el. v. við, v. hoynum, vende høet, v. bátinum, vende båden, v. nökrum við, vende omkring, op og ned; v. sær á, gøre en vending til siden, v. sær við, vende sig; b) (uegl.) vende, forvandle; jf. broyta, skifta um; 2) uv., vende, gøre en vending el. omdrejning. Jf. snúgva.
- vendi [vænd1], ik., vending, seinur ertú í vendi FA. 164, 20.
- vendilókur [vændilou'kor], hak., klods, stymper SK. 63, 42, det alm. lókur. Flt. -lókar.
- vending [vænding], huk., vending, svingning. Flt. vendingar. venja [vænja], huk, vane, sædvane, sum v. er til FA. 358, 21; hedder alm. vani, vandi.
- venja [vænja] (vandi), udso., vænne (tilvænne, øve), v. ein við nakað; v. seg el. venjast við nakað, vænne sig til noget.

vera [veera] (eri, var. vóru, verið), udso., 1) være, findes. eksistere, alt livandi, sum er á jörðini; være forhånden, tað er ikki meira at fáa av hesum slaginum, der er ikke mere at få af denne slags, og gav honum alt, sum var, jeg gav ham alt, hvad der var; jf. vera til; 2) være, finde sted, forholde sig på en vis måde, sig mær frá tí, sum tab er, fortæl mig det, som det er el. forholder sig: um so er, hvis det er tilfældet, ikki man tað vera, det er næppe sandt, næppe tilfældet; sum vera man, som det plejer at være el. gå, som det sig bør, ganske naturligt, sum vera vil, som det bedst kan gå; hvussu fer nú at vera, hvorledes skal det nu gå? so er, således forholder det sig; 3) være, befinde sig, opholde sig (på et sted). hann er heima; tey eru úti; hann hevur verið í Íslandi; 4) være, i forbind, med navneo, to og bio. i udtr. som: vera bóndi, være bonde, vera sýslumaður, være sysselmand; hatta var ein hvörvusjón, det var en øjenforblændelse; tað er halgudagur (gerandisdagur) ídag, det er helligdag (søgnedag) idag; vera ungur, være ung, vera veikur, være svag: vera einki, være ingenting: tað var rætt, det var rigtigt; tað er (eri) eg, det er mig, tað vóru teir, det var dem (når tað og enkelte lignende ord ere grundord i sætningen og omsagnsordet er fit., sættes udsagnsordet i fit.); 5) som hiælpeudso, i forbind, med fort, tillægsf, af visse andre udso. til at danne førnutid og førfortid (jf. hava 6), hann er komin, han er kommen, teir voru farnir, de vare gåede el. dragne afsted — og alm. til at betegne lidearten (ved udso., som i handleart forbindes med hava), húsið er selt, huset er solgt, hatta var væl gjört, det var godt gjort; sml. verða; 6) upersonl., omskrivende i forbind. med nut, tillægsf, for at udtrykke en dvælen i tanken: mær var gangandi, jeg gik (var i færd med at gå), jeg kom (tilfældig) gående, teimun var rógvandi, de roede (vare i færd med at ro). - I forbind, med adskillige fho. og bio.: v. at (nökrum), være i færd med (jf. havast at); v. av, 1) (med hf.) komme af, hidrøre fra, 2) (med hf.) være af, høre til, 3) (med hf.) være af, bestå af (et vist stof), v. av jarni, v av træ (jf. úr, vera úr), 4) være tilende, være forbi; v. eftir, være tilbage; v. fyri, 1) (med hf.) stå i spidsen for, forestå, 2) være, findes på ens vej, 3) (med hf.) være forbud på, varsle om, ofta er ljótur dreymur fyri lítlum, ofte har en styg drem lidet at betyde FA. 318, 10, 4) (med hf.) skaffe tilveje, v. e-m fyri nökrum, skaffe en noget; 5) (med hf.) hændes, tilstøde

(v. fyri e-m, v. e-m fyri), sé verða fyri, 6) (med gf.) v. fyri einki, intet due, være uden betydning; v. hjá, være tilstede; v. til, 1) være til, eksistere, 2) være forhånden, være tilstede i tilstrækkeligt forråd, 3) (digt.) være tilstede, eg vildi, mín Óðin væri til SK. 140, 6; v. u m (med gf.). 1) sørge for, varetage, v. um nakað, hava nógv um at v., v. e-m um nakao, sørge for noget til en, skaffe en noget, 2) upersonl. (v. e-m um), skøtte, bryde sig om, litið er mær um mjöðin tín, kun lidet skøtter jeg om din mjød SK. 26, 113, 3) tað er einki um, det er ikke sandt; tab er einki um hann idag, han er meget trist el. nedslagen idag, 4) v. um seg, a) være om sig, b) vogte sig; v. vio, 1) (med hf.) være med, følge med, 2) (med hf.) være med, være delagtig, 3) (med gf.) vedkende sig, indrømme, vera við nakað, 4) upersonl. med hf., være tilmode, hvössu mundi tær verið við, hvorledes vilde du have været tilmode FK. 137, 69, sé verða við.

verd [veer], huk., sé veröld.

verd [veer], ik, 1) værd, værdi, betydning; 2) værdi, pris, betaling. If viroi.

verda [veera] (verour, varo, -, voroin), udso., blive; for det manglende fort. fit. bruges fort. fit. (vóru) af vera; 1) blive, indtræffe, ské, tao man ikki fara at veroa; um so varo, hvis det hændte; 2) veroa at (med navnemåde), komme til at (måtte, nødes til at), eg verði væl at fara: jf. ljóta; 3) blive, forblive, eg verði heima, jeg bliver hjemme; 4) blive, blive til noget, a) med navneo.: v. formaöur, blive formand, v. keypmaöur, blive kobmand (jf. gerast; verða mere om hvad der vil ske i fremtiden); tað verður gott veður, regn, det bliver godt vejr, regn; b) med to.: v. stórur, blive stor, v. sjúkur, blive sug: tað verður ringt, det bliver vanskeligt: - også med fort, tillægsf, af et udso, til at udtrykke fremtid i lideart: hann verður dripin, han bliver dræbt; jf. verða 5; 5) i forbind, med fort, tillægsf, af et andet udso, til at danne navnemåde, nutid og fortid i lideart: v. dálkaður (= dálkast), blive tilsølet, v. dømdur (= dømast), blive dømt, v. útkoyrdur, blive udjaget; tað verður gloymt (- tað gloymist), det glemmes; hann varö funnin (= hann fannst), han blev funden; de andre (sammensatte) tider i lideart omskrives nu hyppigt ved hjælp af blíva (er blivin for: er vordin), hvilket også træffes ved de nævnte tider. -I forbind. med fho. og bio: v. á. upersonl.: e-m verður á at -, en kommer (pludselig, tilfældig) til at -, varð

einum gomlum manni á hinum bátinum á at hosta FA. 362, 14; v. av., 1) komme af, blive følgen af, púl og stríð varð av tí, besvær og møje fulgte deraf, mundi ikki sögnin verða av tí, kom traditionen ikke deraf, hidrørte traditionen ikke derfra FA. 401, 22 f., 2) blive af, gå på en vis måde, ilt skuldi v, av honum, det skulde gå ham ilde FA. 376, 27, v. av ongum, ikke blive til noget. ikke blive udført; v. eftir, blive tilbage; v. fyri (med hf.), 1) komme på ens vej, hann drap alt, sum fyri varo. 2) komme i vejen, være til hinder, 3) hændes, tilstøde (v. fyri e-m, v. e-m fyri); v. til, 1) blive til, v. til einkis, blive til intet, 2) forefindes villig el. i stand til noget, indlade sig på noget; v. vio, 1) v. vio nakao, få noget med vanskelighed, 2) v. vio undirlutan, bukke under, komme tilkort, 3) upersonl, med hf. (e-m verður við), blive tilmode, honum varð illa við, han blev ilde tilmode, mær vard dátt við, jeg ramtes af en pludselig overraskelse el. forskrækkelse. - Fort. tillægsf. vorðin bruges alm. som to., beskaffen, af en vis beskaffenhed, hvussu er nú vorðið. hvorledes ser det ud nu, hvad er der nu på spil? nú er illa vorðið, nu er det slemt fat; illavorðin (illa vorðin). grim, styg; sovorðin (so vorðin), sådan, af en sådan beskaffenhed; hatta er vordid, det er mådeligt, det er der ikke noget ved, det er ingen sag; - som et slags bio. bruges vorðið sum . rigtigt, i høj grad, udmærket, vorðið sum hentur. udmærket bekvem el. nuttia. vorðið sum blíður: tað er vorðið sum, det er fortræffeligt.

verdsligur [væ'rslijor], to., verdslig.

verdur [veeror], hak., måltid, kvantum mad, som medgår til et måltid for en mand el. kvinde. Flt. verdir.

verdur [veeror], to., værd; værdig; også i former som verdur, verdigur [veerijor] og verdugur [veerovor].

vereld [veeræld], huk., sé veröld; FK, 134, 33.

verfaðir [væ'rfæajir], hak., svigerfader; også alm. verpápi. veri [veerl], ik., væren.

veri [veeri], hak., værge, eje, gemme, hava í veranum.

verja [værja], huk., 1) forsvar, det at værge sig, v. bföur ikki ófrið; 2) værge, noget (våben) at værge sig med; 3) værge, varetægt, hava nakað í verju síni; 4) beklædning, bedækning, spec. overkappe. Flt. verjur.

verja [værja] (vardi), udso., værge, forsvare; også dække, beskytte, vogte; v. fyri (med hf.). værge imod; verjast við ein, værge sig imod en SK. 129, 109.

verk [væ'rk], ik., værk, arbejde, både om handlingen at

arbejde og om det fuldførte værk; - í óðum verkum, i galskab, i raseri. Flt. verk.

verka [væ'rka] (að), udso., virke, tilvirke SK. 113, 97.

verkia [væ rtša] (kt), udso., smerte, pine. gøre ondt, tad verkir i hövdinum á mær, jeg har hovedpine. En sideform til verkja er virkja (kt); også verka findes brugt i denne betydn.

verkur [værkor], hak., værk, pine, smerte, hövuðverkur = hovedpine, eg havi sovorðnan verk í hövdinum el. hövuðverk : tannverkur, tandpine. Jf. sjóverkur.

verma [værma] (md), udso., varme, gøre varm: vermast. blive varm.

vermódir [værmouir], huk., svigermoder; også alm, vermamma.

verpa [væ'rpa], huk., i udtr.: skjóta verpur, kaste til måls med sten FA. 366, 29, også: skjóta el. spæla vörpur.

verpa [væ rpa] (varp, vurpu, vorpið), udso., (egl. kaste, sé varpa) om fugle, lægge æg, v. egg; v. burtur, lægge æg udenfor reden, så at man ikke kan finde dem.

verri [værri], højere grad til to. ondur, illur samt bio. illa; værre; tí verri, des værre.

versna [væsna] (að), udso, forværres, blive værre.

verstur [væstor], højeste grad til ondur. illur; værst.

veröld [veeröld], huk., verden, forekommer nu kun i formen vörild, for hvilket den nyere form verð har trængt sig ind: verð bruges i modsætn, til vörild hyppigt om de i verden boende mennesker samt i enkelte talemåder som: fyrr í verðini, engang i gamle dage.

vesal [veesal], to., sé vesælur.

vestan [væstan], bio., vestfra; v. eftir, i retningen vest til øst, vestfra, mod øst; v. fyri, fyri v., fno. (med gf.) og bio., vest for, vestenfor; i vest; - vindurin er v., vinden er vestlig.

vestaneftir [væstanæ tır], bio., sé vestan.

vestanmadur [væstanmæavor], mand vestfra, mand fra den vestlige del af Færøerne

vestanvindur [væstanvindor], hak., vestenvind.

vestari. vestastur [væstari, -astor], højere og højeste grad til vestur; vestligere, vestligst.

vestfall [væs(t)fadl], ik., vestfald, den strøm, der i de færøske fjorde løber i vestlig retning, modsat eystfall.

vestur [væstor], ik., vest, den vestlige himmelegn; í vestri, i vest, i vestur, mod vest.

vestur [væstor]. bio., vest, vesterpå, mod vest. — vesturi, vestpå, har vesturi, der vestpå.

vestursida [væstorsoia], huk., vestside.

vesturætt [væstora't], huk., vestlig vindretning, vestlig vind. vesælamaður [vessalamæavor]. hak., ussel, uduelig mand, usling, tá ið v. fær vald, kann hann sær ikki afturhald, sé vald.

vesælavætti [veesalava'tı], ussel lille fyr, lille bitte stakkel. vesæl(ur) [veesal(or)], to., ussel, uduelig, stakkels, skrøbelig.

veta [veeta] (ad), udso., sé væta 2.

vetrarkavi [veotrakæavi]. hak., vintersné.

vetrarkuldi [veetrakoldi], hak., vinterkulde.

vetrarkvöld [veetrakvöld], ik, vinteraften.

vetrarmagn [veetramagn], ik., midvinter, hjærtet af vinteren; hedder alm. havetur.

vetrarvist [veetravist], huk., vinterophold.

vetur [veetor] (gf. vetur), hak., vinter; i vetur, a) ivinter, denne vinter, b) sidste vinter, forleden vinter, = i vetur, ið var; ofte ved tidsberegning at oversætte ved år, veturgamal, årsgammel, bíða vil eg í sjey vetur, jeg vil vente i syv vintre 2: syv år FA. 261, 2. Flt. vetrar, i poesi (kvadene) også vetur, jf. ovf.

voturnætur [veetornæator], huk. flt., det tidspunkt, hvorfra vinterhalvarets begyndelse regnes, den fjortende oktober.

Jf. summarmáli.

veva [veeva] (vav, vóvu, vovið), udso., væve, v. vadmal.

vevja [vævja] (vavdi), udso., vikle (omvikle), svøbe, v. um.

vevkona væfkoena], huk., væverske.

vevskeið [væfskai], huk, aflangt stykke ben (hvalben), hvormed islætten slås fast (i den gamle, nu ikke mere brugelige, færeske væv).

vevstadur [væfstæavor], hak., væverstol, væv.

vævning oplagte tråde, b) vævet tøj, det i en omgang vævede vadmel, c) = vevstaður (sé ovf.). Flt. vevir.

vex, -ur [væks, -or], nut. ent. af vaxa.

við [vī], fho. med gf. og hf., ved, med. A) med gf., 1) ved, i nærheden af, nær ved (jf. hjá), niðri við sjógvin, nede ved søen, nær við land, við grúgvuna, ved arnen; — (om vedhængen) áfastur við, fast til (hængende fast i); — vera úti við, sé vera; 2) om tiden, ved, henimod, við ta tíð, jf. um; 3) ved, i færd med, standa við arbeiðið, være ved sit arbejde; 4) udtrykkende a) en virksomhed, handling, b) sindelag, stemning, som går ud over en el. ud på

noget, ved, med, (med hensyn el. i forhold) til, imod o. l., beriast við ein. slås med en. fáast við nakað, være sysselsat med noget, gera nakad vid ein, gere noget ved el. imod en, norta vio, rere ved, siga vio ein, sige til en, tala viò ein. tale med en; bera viò, ganga viò, havast viò, leggia, liggia við, standa við, vera við m. fl. - sé under de enkelte udso.; bera eyga við, få øje på; eg kann ikki gera vio tao, jeg kan ikke gøre derfor; (om sammenligning) líkna við, sammenligne med, á aldur við, på alder med, af samme alder som; — góður við ein, god imod en. illur við ein, ond imod el. vred på en (men: argur, illsintur á ein); 5) ved, formedelst, við tað at, af den grund at, baka viö eld, bage ved ild: skammast viö. skamme sig ved, smæast við, undsé sig ved, verða illa vio nakao, blive ilde tilmode ved noget; 6) ved (med), i enkelte udtr., betegnende en måde el, ledsagende omstændighed: við tað fór hann framm, således (egl. dermed) gik han til værks FA 67, 18, við tað gamla, ved det gamle, lat tao vera vio tao, lad det blive ved det; vio tao sama, med det samme, straks; vio hvort, undertiden: B) med hf., med, 1) med, i følge med, i forening med, fara, vera vid e-m, rejse, være med en; aftur vid, sé aftur; 2) med (om hvad man har el. bringer med sig), hava, taka við sær; fara við brövum (med breve); koma við fiski; - overført i udtr. som: við gleði, med glæde, við harmi med sorg, við nógvum stríði, med megen møje og besvær; við tí skili, sé skil 4; 3) med (forsynet med, i besiddelse af), knívur við skafti: maður við kertuljósi FA. 146. 5: við ringum beini, med dårligt ben, eskis við loki, æske med låg: 4) med (om det middel el. redskab, hvormed man foretager noget), skera við knívi, klúgva (kløve) við öxi: taka vio hondini, vio klovanum (med ildtangen); vio stavi; - overført i udtr. som: royna við tí góða, prøve med det gode, við góðum, med det gode; 5) med, med hensyn til, hvussu verdur vid ti. hvad bliver det til dermed, tad er illa vordid vid honum, det er slemt fat med ham; - fara (væl, illa) við e-m, behandle en (godt, ilde); — taka við e-m, nökrum, sé taka; 6) fram við, (frem) langsmed, fram við sjónum; javnt við, jævnt langsmed, også med gf.: javnt við jörðina SK. 66, 87. — Ofte absolut, uden styrelse. 1) ved; bera við, hava og havast við, leggja við, liggja við, skammast við, standa við, taka við o. fl. — sé de enkelte udso.; tað gerst ikki við, der er intet at gøre derved; við staddur. sé staddur; derved, hann læði við, han lo derved, ad det,

hann hvapp viö, han for sammen (derved); 2) med (i følge), kom viö, kom med; ganga viö, gå heldigt, lykkes; 3) med, også, i dag við, idag også; 4) við og við, lidt efter lidt, så småt, efterhånden.

við [voi], bio., - víða; SK. 92, 1 (omkvædet). digt.

vída [vojja], bio., vide, vidt omkring; víða hvar, sé hvar, vídari [voijari], hejere grad til to. víður og bio. víða.

*vidarlund [vijalond], huk., lund, (lille) skov FA. 433.

10. digt.

vidbragd [vibragd], ik., hastig el. pludselig bevægelse, øje-

blikkelig handling.

vidbirgi, vidurbirgi [vī(or)birdži], ik., opdyrket stykke jord, som er blevet lagt til hjemmemarken (og under fælles indhegning med denne). Flt. -birgi(r).

vidbrekin [vibreetšin], to., vanskelig, vovelig.

vidd [voidd, voidd], huk., vidde (bredde, omfang), udstrækning. Flt. víddir.

vidfang [vi(f)fæng], ik., øjeblik, i udtrykket: í sama (tí, hesum) viðfangi, i samme (det, dette) øjeblik.

vidferur [voi(f)feeror, voif-], to., vide berejst FA, 223, 16,

- víða farin.

vidgangur [vīgængor], hak., omkvæd; også viðurgangur. Jf. stev. nidurlag.

vidgitin [vid'džītin], to., vide omtalt (víða gitin), navnkundig, berømt, udmærket.

vidja [vija], huk., trærod FA. 351, 16. Flt. vidjur.

vídka [voika, voika] (ab), udso., gøre vid (videre), udvide. v. um nakað.

vidra [vīra, vigra] (að), udso., blive godt vejr, tað viðrar, det bliver godt vejr, vejret bliver bedre, tao viorar ikki, veiret er vedholdende darligt. Også ve ora (vegra).

viðskeri [vis'šeəri, vi(š)šeəri], hak., hvad der spises til maden, sul til brød og fisk. Flt. viðskerar.

vidur [vījor], hak., ved, træ, tømmer; fara el, ganga til

viðar, viða, (om solen) gå ned (egl. svinde bag skoven). nu forældet og digt., sól til viða gekk SK. 98, 74.

víður [voijor], to., vid (bred), udstrakt, rummelig; ik. vítt også brugt som bio., - víða.

vidurlag [vījorlæa], ik., vederlag, erstatning.

vidurskifti [vījoršifti], ik., 1) anliggende, mellemværende: 2) forhold, omstændighed.

víg [voi], ik., sé víggj.

viga [voija] (ao), udso., 1) vie, indvie; 2) vie, ægtevie. víggj [voďdž], ik., kamp, drab; forur til víggja, i stand

Digitized by Google

til at kæmpe, kampdygtig SK. 9, 68. Flt. víggj. Helst digt.

vignast [vignast] (a0), udso., gå på en vis måde, lykkes,

tao vignast væl fyri honum.

vígskarð [völkskæar], ik., skår el. åbning i fæstningsmur (skydeskår; åbning, hvorigennem der gøres udfald) FA. 230, 5. digt

vík [voi k], huk., vig, bugt. Flt. víkir.

vika [vīka], huk., uge. Flt. vikur.

vika [vīka] (a0), udso, flytte af stedet, rokke, alm med hf.:
v. steininum; (med gf.) v. seg (eitt sindur), flytte sig en
smule; v. seg á, gøre en lille bevægelse med overkroppen;
— vikast, bevæges lidt, rokkes.

víking [voi tšing], huk., viking, vikingsfærd. víkingarskip [voi tšingašīp], ik., vikingeskib.

víkingur [voitšingor], hak., viking; kun brugt om sereverne i ældre tid navnlig de gamle nordboer. Flt. víkingar,

víkja [voi tša] (veik, viku, vikið), udso., 1) bevæge sig î en vis retning, gå, v. at e-m, gå hen til, hen imod en; báturin veik á hann, båden drejede sig lidt til hans side; *kanstú við at v. (kan du bringe ham herhen, uden at han tager skade, — notens: kant tú við at fara) FK. 137, 70 (jf. noten under teksten); også uegl. a) gå (strække sig) i en vis retning, tríggjar eru göturnar, ein víkur ífrá SK. 114, 2, b) hvussu tað víkur og vendir, hvorledes det end går el. falder ud, c) v. á ein, henvende sig til en, påkalde en, bede en om en tjeneste, hann er makaleysur at v. á, d) hon (o: tungan) læt so orðum v., således føjede den (den dødes tunge) sine ord SK. 50, 160; 2) vige, gå tilbage, trække sig tilbage; også give efter.

vikna [vikna] (ad), udso., blive svag, svækkes; blive afkræftet og slap, v. i fótum, synke i knæerne af ud-

mattelse FK, 116, 62,

víkutur [voi kötör], to., bugtet, med mange indbøjninger, egl. om en strandbred.

vil [vīl], ik. flt., tyndtarm.

vild [vild], huk., vilje, ønske, tykke, behag, gera e-m til vildar, handle efter ens ønske (en til behag), føje en, alt gongur honum eftir vild.

vilgedi |vilgeeji], ik., villighed, tjeneste.

viligur [vīlijor], to., villig, beredvillig, føjelig, viligum hesti skal maður makliga ríða, en føjelig hest skal man ride i ro og mag FA. 321, 20.

vilja [vilja] (ld), udso., 1) ville, være villig til (at), hann

vil ikki koma, tað vil eg ikki; 2) ville, ønske, attrå, med navnem. el. en sætning med at, eg vil fegin síggja tað, eg vil, at tú skalt fara; også styrende tað, vilt tú tað; absolut (og med et bio.), hann vil heim, út, tey vilja avstað; ville, have i sinde el. til hensigt, hann vil royna; — med personen i hf.: v. e-m nakað, ville en noget; 3) ville, komme til at, tað vil vísa seg, tú vilt fáa nógv at hoyra; 4) om hvad der er forudbestemt af skæbnen: tað vil so vera, det må nu ske således, so vildi til, det skulde nu gå således FA. 362, 21; 5) om hvad der udkræves: har vil annað til, der skal andet til.

vilji [vilji], hak., 1) vilje (ønske, lyst), við vilja, med vilje, med forsæt; 2) villighed, tjeneste, Gestur, ger mær viljan

ein SK. 73, 30; jf. beini.

villa [vidla], huk., forvildelse; vildfarelse. Flt. villur.

villa [vidla] (lt), udso., lede vild; forvilde; mere uegl. blænde, forvirre. — villast, forvilde sig, fare vild; også blændes, forvirres.

villini [vidlini], to. (ubejeligt), sé villur (1 og 2); tað sögdu honum villini fuglar SK. 20, 53. digt.

villskapur [vi'lskæapor], hak., vildhed, vildskab.

villur [vidlor], to., 1) vild, levende i vild tilstand, tey villu djórini, teir villu; 2) vild, vildsom, út á villar vegir; 3) som farer vild, vildfarende; også uegl. forvildet; villir fóru tólv javningar FA. 183, 34.

viltú [vi ltuu], for vilt tú af vilja.

vimsa [vi msa] (a0), udso.. vimse, være vims, vimsar hon i afturbeinum FA. 300, 9.

vín [voin], ik., vin.

vinaligur [vīnalīor], to., venlig, forekommende.

vinda [vinda] (vant. vundu, vundið), udso., 1) vride, spec. vride tøj, klæder, for at presse vandet ud deraf, v. ull, klæði; 2) vinde, vikle; v. í noða, vinde sammen i nøgle; v. av snældu, vinde el. vikle af tenen; 3) vinde, vinde op, hejse, v. upp segl.

vindeyga [vindæia], ik., vinduesåbning, vindue. Flt. vindeygur. Findes også afkortet til •vindæa (vinda)•, flt.

•vindee. Jf. gluggi.

vindeygakarmur [vindæiakarmor], hak., vindueskarm.

vindsamur [v1 nsæamör], to., (om vejret) ledsaget af megen, hyppiy blæst, tað hevur verið vindsamt, vi have haft hyppig blæst, megen vind.

vindskeið [vi nskai], huk., vindsked, vindské, skrå tværfjæl for enden af taget langsmed det uderste af gavlen.

vindur [vindor], hak., vind, blæst. Flt. vindar.

vínflöska [voinflöska, voin-], huk., vinflaske.

vinfólk [vi nfö k], ik., (kollektivt) venner, venligsindede mennesker.

víngarður [voingæaror, voin-, voin-], huk., vingård.

vingla [vingla] (ad), udso., dingle, gå på en dinglende el. vaklende måde, hví vinglaði tú her inn, hvorfor kom du dinglende herind FK. 125, 56; også indv., føre på en dinglende måde, komme dinglende med, hvör vinglaði teg her inn, hvem kom dinglende herind med dig FK. 123, 30.

vinglusköltur [vingloskö'ltor], hak., vaklevornt, uselvstændigt menneske, der let bringes til en anden vg modsat mening.

vinkona [vi nkoena, vi nkoena], huk., veninde.

vinmadur [vinmæavor, vimmæavor]. hak., ven, omgangsnen.

vinna [vinna], huk., fuldførelse af noget; arbejde, udførelse af et arbejde, spec. markarbejde om foråret, várvinna (= váring), í vinnutíðini.

vinna [vinna] (vann, vunnu, vunnið), udso., 1) udføre, fuldføre (et arbejde), v. roysnisverk, udføre stordåd; også arbejde, spec. udføre markarbejde (om foråret), her er lidugt at v., her er alt tilsået; v. e-m neisur, sé neisa, v. e-m mein, tilføje en mén, gøre en skade; 2) uv., vinde, nå til et vist mål, v. fram, vinde frem, nå land med stort besvær (jf. slíta fram), v. heim (til hús), nå hjem med besvær; 3) vinde, forskaffe sig, opnå, v. sær fødina, skaffe sig føden, v. æru, vinde (opnå) ære, v. sigur av e-m, vinde sejr over en, v. tíð, vinde tid; få fordel af noget, tú vinnur einki við tað, du vinder (udretter) intet derved; 4) vinde, vinde sejr (jf. 3, v. sigur), hann vann; overvinde, v. ein; (digt) v. å e-m, tú vinnur har einki å SK. 120, 5; også: v. av e-m (for: v. sigur av e-m), Sjúrður vann av orminum SK. 3, 1 (omkvædet)

vinning [vinning], huk., vinding, det at vinde (sejre), sejr, e-m stendur til vinningar, sé standa (standa til).

vinningur [vinningor], hak., vinding, fordel.

vinnuvegur [vinnoveevor], hak., næringsvej.

vinskapur [vi nskæapor], hak., venskab.

vinstri [vi'nstri], to. (kun i bestemt form), venstre, vinstra hond; modsat høgri.

vinstur [vi nstor]. huk., den fjerde mave hos de drøvtyggende dyr. Flt. vinstrar. *vintur [vi ntor], hak., digt. for vetur; FA. 1, 10.

*vinturnátt [vi ntornå t], huk., digt. for vetrarnátt, vinternat.

vinur [vīnor], hak., ven. Flt. vinir.

virda [vīra] (rd), udso., vurdere, agte, v. ein; bryde sig om; v. ein litiö el. v. litiö um ein, bryde sig lidet om en.

virði [vīri], ik., værð, værði, pris; oxavirði, kúvirði el.
-verði, en okses, kos køðmasse, sé oxaverði; — i kvadene også hak. og — sak, sag, i enkelte uðtr.: so er virðin
vendur SK. 63, l. 3 f. n.

virdiliga, virduliga [vīrılīa, vīro-], bio., på en hæderlig, ærefuld måde; pålideligt, solidt, dygtigt, v. og væl, pålide-

ligt og godt, dygtigt og solidt.

virðiligur, virðuligur [vīrılīör, vīrö-], to., hæderlig, ansélig, agtet; brav, dygtig.

virding [viring], huk., vurdering, anseelse.

virka [vi ka] (að), udso., virke, udrette; gøre virkning; tilvirke, forfærdige, jf. verka.

*virki [vi*rtši], ik., 1) værk. gærning, = verk; 2) opkastet vold, skanse. Flt. virkir.

virkja [vi rtša] (kt), udso., 1) virke, forfærdige, gøre; 2) = verkja

virtur [virtor], hak.. sødt (ugæret) øl, virtin og so vín SK. 41, 46, virtin og so bjór FK. 63, 13; nu kun bevaret i udtr. som: vera sett sum v., smakka sum v., for at betegne en særdeles sød smag.

vísa [voicsa], huk., vise, sang. Flt. vísur. Jf. táttur,

songur.

vísa [voi sa] (st), udso., 1) vise, lade sé, v. e-m nakað, vise en noget; lægge for dagen, v. e-m vælvild, vise en velvilje; 2) vise, vise vej el. sende i en vis retning, v. e-m burtur, heim, út, vise en bort, hjem, ud; 3) v. á, vise, vise hen til, anvise, v. e-m á nakað. Jf. sýna.

visin [vīsin], to., vissen; slunken.

vist [vist], huk., ophold, underhold, alm kun i sammensætnn. som: innivist, vetrarvist.

vísur [voi sor], to., vidende (om), underrettet, (digt.) verða nakað v., blive opmærksom på noget (blive vàr), mangt varð hann har vís FA. 230, 6, også erfare, blive klog på noget, mangt varð hann har vís SK. 20, 51; 2) vís, indsigtsfuld, v. maður; 3) som er lige for ens øjne, nem at finde el. opdage, bókin liggur vís (vís fyri), bogen ligger lige for dine øjne, vísir lógu teirra vegir til himnakongins út, tydelige lå deres veje op til himlens konge FK. 167,

34; 4) vis, utvivlsom, sikker, v. í nökrum, vis på noget.

— Ik. víst alm. brugt som bio.: vist. visselig. sikkert.

vit [vīt], ik., vid, kløgt, forstand; ikki hava gonguvit, være ganske dum; også sans og samling (bevidsthed), mister vitið el. ganga av vitinum, gå fra forstanden, miste fornuftens brug.

- vit [vīt], 1. persons personl, stedo. i nf. flt., vi; jf. vær. vita [vita] (veit, visti, vitao), udso., 1) vide, kende, have kundskab om. med gf., v. svar. v. vegin, v. mangt; v. skil á nökrum, have rede på, vide besked med, ikki v. dagaskil, sé dagaskil; også alm. med en afhængig sætning efter, f. eks. eg veit, at tað er galið, hann veit ikki, hvussu hann skal fara at el. hvat hann skal siga, veitst tú. um hann er komin el. nær hann kemur? 2) med navnemåde med at, forstå at, kunne, v. at snúgva sær, forstå at sno sig. hann veit at siga frá, han kan fortælle; 3) v. i, pege hen på, tegne til, varsle, særlig om veir: hvat veit hann i, hvad vind tegner det til at blive? hann veit högætt (norðan) í, det tegner til nordenvind; hetta upprisio í sjónum visti veður í, sum var á ferð, denne urolighed i søen bebudede, at et uvejr nærmede sig FA. 414, 19; 4) v. vi d, befindes, være fat med, forholde sig på en vis måde, hvussu veit vid, hvorledes er det fat? hvussu veit honum vid, hvorledes er det fat med ham? alt veit væl við, alt står vel til FA. 404, 9-10; 5) v. sær um nakað, sé at forskaffe sig noget. — Nut. tillægsf. vitandi træffes også brugt passivisk, som: dælt er manni vitandi oro, den forstandige mand fatter let en tale (egl. enhver er fortrolig med det ord, han kender) FA. 321, 19,
- vita [vīta] (að), udso., (få at vide) undersøge, prøve (undersøge, hvorledes noget forholder sig el. hvor noget er), med en afhængig spørgesætning, far og vita, hvussu honum gongst (hvat hann ger, hvar hann er), gå hen og undersøg (få at vide), hvorledes det går ham (hvad han foretager sig, hvor han er), gakk og vita, um so er (om det forholder sig således); også »vita eftir«, styrende et navneo, el. helst stedo., (far og) vita eftir honum (eftir tí), få at vide el. undersøg, hvor han (det) er. Fortid omskrives alm. med »fór at vita«.

viti [vīti], hak., bavn, ildbavn, som brændes om aftnen og om natten, brenna vita; jf. glaða. Flt. vitar.

vitigur [vītijor] og vitugur [vītovor], to., forsiandig, klog, kløgtig.

vitja [vītša] (ab), udso., besøge, tage ind på besøg hos,

opr. med ef., Gunnar kongur frægur og fúsur hennar reið at v., den tapre kong Gunnar red med lyst hen at besøge hende (2: Brynhild) SK. 31, 171, nu alm. med gf., v. ein; også undert i forbind. med bio. og fho., vitja oman til okkara, kom ned og besøg os, v. niðan á Reyn, gøre et besøg op på Reyn.

vitleysur [vitlæisor], to., 1) (sjældnere) dum, tåbelig, tosset, jf. býttur, óvitskutur; 2) sanseløs, alm. ude af sig selv, gal,

forstyrret, v. av ooi, ude af sig selv af raseri.

vitloysi [vitlais1], huk., 1) (sjældnere) dumhed, tåbelighed, jf. óvitska; 2) sanseløshed (jf. óvit); galskab, raseri, forrykthed. vitna [vitna] (að). udso., 1) bevidne, 2) vidne, aflægge

vitna [vitna] (a0), udso., 1) beviane, 2) inane, apægge vidnesbyrd.

vitni [vitni], ik., 1) vidne, vidnesbyrd; 2) vidne (person, som aflægger vidnesbyrd). Flt. vitni(r).

vitnisburdur [vitnisbūror], hak., vidnesbyrd, bera vitnisburo, aflægge vidnesbyrd.

vitnisforur [vitnisfooror], to., som har betingelser for at kunne aflægge gyldigt vidnesbyrd.

vitska [viska], huk., forstand, klogskab.

vittugi [vi todži] og vittuggi [vi tod dži], ik., en, som intet duer til, dumrian, tosse; også døgenigt og nu hyppigt i betydn. slem fyr. gavtyv. Flt. vittug(g)i(r).

vitunýra [vītonoira], ik., mimosefrø, som fra Amerika

(Vestindien) drives op på kysten af Færøerne.

vitugur [vītovor], to., se vitigur.

vitur [vītor], to., forstandig, klog SK. 24, 91; nu almindeligst vitugur, vitigur, også vitun.

vív [voiv], ik., viv, a) kvinde, b) hustru; mest digt. og i talemåder. Flt. vív

vóð, vóðu [vou, vouo], fort. af vaða.

vokn [våkn], ik., sé vápn.

vold [våld], ik., vold, danisme for vald.

volda [vålda] (ld), udso., volde, danisme for valda.

volgari, volgarsbiti [vålgarı, vålgarsbītı], hak., sé válgari, válgarsbiti.

vomb [vainb], huk., vom, mavesæk. Flt. vembur.

vomm [våmm], huk., — vamm, ik., sé d. o. Flt. vammir. vón [voun], huk., 1) forventning, håb, hava vón um nakað; tað fór eftir vón, eftir vónum, det gik efter forventning; (tað er ikki) lívsins vón, (der er ikke) håb om liv; tað ið tú hevur í vón hjá tær. det, som du har i vente hos dig o: det, som du skal føde SK. 5, 17; Sjúrður sá ikki svikara vón o: Sigurd havde ingen tanke om svig SK.

35, 216; 2) udsigt (til), rimelighed (for), vón til; tað er ikki meira enn vón, det er ikke mere end, hvad man har grund til at vente, tað er ikki meira enn vón at honum, mere kunde man ikke vente sig af ham, det er ikke ilde af ham at være, tað er vón at. Flt. vónir.

vóna [vouna] (að), udso. (med gf.), 1) have forventning om, helst i forbind. med nægtelse (ikki), ikki v. nakað; 2) nu alm. mærke, fornemme, hann vónaði einki; hyppigt — smage, med nægtelse (ikki), eg havi ikki vónað brennivín, jeg har ikke smagt brændevin, brændevin er ikke kommet over mine læber; v. til, fornemme virkning af, i udtr.: ikki v. til brennivín, til sjóverk (søsyge); mær vónaði ikki, jeg følte ingen trang til at kaste op.

vonaligur [vounalior], to . svarende til forventningen, som

kan gå an, så nogenlunde.

vond [vånd], huk., 1*) vånd (tynd stok, gren), stav FK. 115, 53; 2*) (digt., i kvadene) mast, settu segl á vond FA. 218, 5; 3) vævning i tøj, vævningsmåde. Flt. vendur.

vondur [våndor], to., ond, slet, = 6ndur.

vongur [vångor], hak., vinge. Flt. veingir.

vopn [våpn], vopnagerd [våpnadžeer], sé vápn, vápnagerð.

vor [voer, vår], ejestedo., vor SK. 28, 140, = vár. digt.

vorðin [voern], to. (egl. fort. tillægsf. af verða), sé verða.

 \mathbf{vovu} [$\mathbf{vou}(\mathbf{v})\dot{\mathbf{o}}$], fort. flt. af \mathbf{veva} .

vovin [voevin], fort. tillægsf. af veva.

vox [våks], ik., - det ældre vax, sé d. o.

voxljós |vaksljou's|, ik, vokslys.

voxljús [våksljúu s], ik., = voxljós; SK. 79, 58. digt.

vrá [vråa], huk., vrå, krog FK. 67, 64. Flt. vráir.

vreiði [vraiji], huk., vrede, jf. reiði. vreiður [vraijor], to., vred, jf. reiður.

væding [væajing], huk., den del af loftet, som støder op til taget på begge sider, den yderste del af den spidse vinkel, som taget danner med loftet. Flt. vædingar.

væl [væl], huk., list, kneb, puds, við vælum, med list, vita vælir við nökrum. hitte på råd for noget, brúka vælir við ein, bruge list mod en, eg brúki ikki við teg vælir FK. 139, 89 (noten under teksten). Flt. vælir. Ordet forekommer også som intetkensord: væl(i) og tillige i betydn. kunstfærdig indretning, kunstig ting, sóvu eitt

 $\mathsf{Digitized}\,\mathsf{by}\,Google$

so litio væl, de så en så kunstig lille ting SK, 59, 6: fit. væl, væli(r).

vael [væal], ik., vel, velfærd.

væl [væal], bio. vel, godt, a) heldigt, tao gongur væl, b) velvilligt, kærligt, gera væl ímóti e-m, c) med tilfredshed, tao dámar mær væl, láta væl, d) omhyggeligt, ansa væl eftir, e) rigeligt, væl so mikio, halda væl pottamál, (gærne) so væl sum (så vel som), taö kann væl bera til (det kan godt ske).

væla [væala] (að), udso., v. um (med gf.), holde i god stand, sørge for, hygge om.

vælborin [væalboerin], fort. tillægsf. og to., velbåren, af god og ædel herkomst SK, 131, 6.

vælbúgvin [væalbigvin], to., vel forsynet, vel udrustet.

vælgerningur [væaldžærningor], hak, velgærning.

vælindi [væalındı], ik., spiserør. Flt. vælindi(r).

vælkomin [væalkoemin], to., velkommen.

vælsigna [va'lsig'na] (að), udso, velsigne; vælsignaður alm. som to., velsignet. Jf. signa.

vælvild [væalvild], huk., velvilje, forekommenhed, godhed, fáa v. til, fatte godhed for.

vælvordin [væalvoerin], to., velskabt, skøn (væl vordin) SK.

65, 75, digt.

vaenta [va'nta] (ao), udso., vente (nære forventning om, håbe at få el. sé), opr. med ef., skalt tú mín aftur v, skal, du vente mig tilbage SK. 96, 45, nu alm. med gf., v. ein, nær skal eg teg aftur v., når skal jeg vente dig tilbage SK. 96, 44; forbindes også alm. med en genstandssætning, tú skalt ikki v., at hann lonar tær tað aftur, du skal ikke vente, at han lønner dig det igen; med tilføjet sær (hf. af seg), v. sær nakað, vente sig noget, eg vænti mær einki gott, og med navnem.: eg vænti at síggja teg aftur, eg vænti hann at koma aftur; eg vænti okkum (hf.) ikki at koma fram, jeg tror ikke, at vi nå frem (fuldføre rejsen). - Nut. tillægsf. væntandi bruges hyppigt passivisk, som kan ventes, båturin er væntandi, båden kan ventes, teir eru væntandi; tað er væntandi, det er rimeligt, sandsynligt, sum væntandi var, som det var at vente, som rimeligt var.

væntin [va'ntin], to., tilbøjelig til at nære forventninger; som venter (håber), skønt der er tvivlsom grund dertil. vænur [væanor], to., væn, smuk, vakker; i huk.: væn, vön, von.

vær [væar], nf. fit. til eg; vi, Buöla skulum vær nevna SK. 16. 2. If. det almindeligere vit.

varri [væari], ik., sted at være på, koma sær í gott v.: stilling, omstændigheder, hann er komin í gott v.

væri [væari], fort. forest. måde af vera.

væta [væata], huk., væde, fugtighed; også a) regn, nógv v., b) sump, sumpagtig vandsamling. Flt. vætur.

væta [væata] (tt), udso., 1) væde, gøre våd el. fugtig; av vörrum vætti vín, fra hendes læber udgød sig vin (og vædede hans) SK. 82, 26; 2) lække, ikke holde vand; 3) drikke en smule, læske, nyde lidt, hann vætti einki, han læskede intet. Betydn. 3 synes at stamme fra udtr. væta hálsin, væde halsen, læske en smule; dog træffes alm. i denne betydn. en form ve ta (ao, vetadi og vatti), der må være et andet ord, da det tillige har afvigende bejning (hann vetar einki, han læsker intet). vætti [va ti], ik., sé vættur. Flt. vætti(r).

vættraljós [va'traljou's], ik., lygtemand. Også veittraliós.

vættur [va'tor] (gf. vættur), huk., vætte, sagnagtigt lille væsen, slags genius (god ånd), som efter folketroen beskytter mennesket, når den nyder god behandling af dette. men i modsat fald forfølger det; sé sagnet i FA. s. 327 ff., hvor ordet er brugt som hankensord; jf. dansk nisse. For vættur heres flere steder veittur [vaittor, vaittor]. Flt. vættrar (veittrar). Ved siden af «vættur (veittur) «, men med en anden betydning, forekommer en intetkønsform vætti, ussel lille person; denne form findes alm, som sidste led i sammensætninger og udtrykker da gærne noget foragteligt: (eitt) lygivætti [lījiva'ti], løgnhals, óvætti, foragtelig person, tjóvsvætti [tšösva'tı], tyveknægt, vesælavætti, ussel lille skabning, húsvætti. møl (insekt); flt. vætti(r).

vögga [vögga], huk., vugge. Flt. vöggur.

vöka [voeka], huk., 1) vågen, brugt i sammensætnn.: vökufiskur, vökunátt, sé disse ord; 2) "vigilie", årlig tilbagevendende (helgen-) festdag (egl. nattevågen, natlig gudstjeneste forud for en sådan dag), kun i sammensætnn. og med bortkastet •v•, som Halvardsöka, St. Halvardsdag, den 15. maj, Jóansöka, St. Hans' dag, den 24. juni, Ólavsöka, St. Olafs dag, den 29. juli, Siftu(n)söka (Syftusöka), St. Svituns dag, den anden juli.

vökufiskur [voekofiskor], hak., fisk, som den får i løn,

der vækker og samler bådsmandskabet tidlig om morgenen til fiskeri. Også vaktafiskur.

vökunátt [vookonå t], huk., gennemväget, sounlos nat,

vågenat.

- völlur [vödlör], hak., græsgroet mark; hf. völli, i kvadene undertiden den ældre form "velli", tú hevur ei, Humlingur Stútason, Sjúrðin roynt á velli FA. 232, 24—25. Flt. völlir.
- völur [voolor], hak., seneknude; stýrisvölur, den krumme rorstang på båd.

vörild [voorild], huk., sé veröld.

vörr [vörr], huk., 1) læbe; 2) sted ved strandbredden (åben vej mellem stenene med træstokke, lunnar, over), hvorover båden drages. Flt. varrar.

vörrur [vörrör], hak., 1) åreslag i søen under roning, gera ein vörr; 2) det stykke, en båd skrider frem ved et åreslag; so var at lita á vörru (forældet gf. fit.) hans FA. 31, 9. Flt. vörrir.

vösa [voosa], huk., gilde, selskab. Flt. vösur.

vöttur [vöttor], hak., vante; fingravöttur, handske. Flt. vöttir.

vöxtra(r)ligur [vökstralīor], to., sé vaxtrarligur.

vöxtur [vökstor] (hf. vöxti og vöxtri), hak., 1) vækst, opvækst; 2) skikkelse, figur, jf. vaxtrarlag, måde, hvorpå man har udviklet sig ved vækst; 3) vækst, groning; 4) plante. Flt. vöxtir.

Y.

ydja [īja] (uddi), udso., vrimle, mylre.

*ydrum, -un [īdrom, -on], hf. af ydur (forældet flt. til tú)

eder, vil eg fyri ydrum greina SK. 92, 2.

*ydur [īdor], nf. og gf. fit. (forældet og digt.) af t ú; eder, stillið ydur alla riddara, Noregismenn FK. 54, 1 (omkvædet).

ýl [oil], ik., hyl, brøl, skrål. Flt. ýl. ýla [oila] (ld), udso., hyle, tude, brøle.

ýlan [oilan], huk., hylen, tuden, brølen.

ylheitur [ilhai tor], to., som holder længe på varmen, hesar gløðurnar eru so ylheitar, disse gløder holde længe på varmen (om tørvegløder).

ylja [1lja] (ab, nutid alm. ylur, fort. også uldi), udso., udstråle mild varme (ylur); varme, opvarme (jævnt,

mildt).

Digitized by Google

ylur [īlor], hak., mild varme, som holder sig længe, indegemt varme, f. eks. i høstak, såtuylur, el. i torveaske

Jf. ylheitur.

ymis (ymissur) [īmis(or)], to., forskellig, vekslende, foranderlig, om hvad der ikke altid er ens. men af skiftende natur el. udseende, ymis er mannsins evdna. vekslende el. foranderlig er menneskets skæbne FA. 446, 25; teim var ymist á máli, sé mál¹4; ik. ymist bruges hyppigt som bio., a) på forskellig måde, ulige, ymist gongur å, ulige går det til, b) skiftevis; flt. ymsir, forskellige (adskillige), vmsir menn (derimod: tað er stórur munur à toimun, de ere meget forskellige), vekslende, snart den ene og snart den anden, også afvekslende det ene og det andet parti; hann snúðist til ymsa handa, han vendte sig snart til den ene, snart til den anden side SK. 107. 24, hann leitst til ymsa kinna, den (o: hesten Grane) så sig om snart til den ene, snart til den anden side SK. 27. 127. vmsir undir og vmsir å. skiftevis (afvekslende den ene og den anden) under og ovenpå FK. 13. 20. á ymsum síðum. — For ymis (ymissur) bruges, især i nf. ent. hak., hyppigt ymiskur; ymisk er mannins eydna; ymiskur bruges altid, når der skal udtrykkes en tvivl med hensyn til personer el, ting, noget der kan finde sted, men lige så godt kan slå fejl, f. eks. teir verða ymiskir (ikke: ymsir) at fáa, det bliver tvivlsomt, om du får dem med; hava ymiskar tankar, nære mistanke (jf. illgruni); ymis(k)t = tvivlsomt, tað er ógvuliga ymis(k)t, det er meget tvivlsomt; ymist var, hvör leikurin fór, uvist var det, hvorledes det vilde gå FK, 111, 5.

ymja [1mja] (umdi), udso., suse; uegl: munn(ur) og nasar umdu í blóði o: blodet styrtede ud af næse og mund CCF.

XI. 62 v. 22.

ymsuminni [1'msominni], bio. og fho. (med gf.). snart på

den ene, snart på den anden side (af), y. vegin.

yndi [Indi], ik., behag, yndest, godhed, kærlighed, fåa yndi til ein, fatte yndest for el. kærlighed til en, hon yndi til hans fekk SE. 75, 13, ei fært tú nakað yndi av mær SK. 32, 185, elur teir upp við yndi, opdrager dem kærligt, med godhed og interesse FA. 67, 3.

yndigur [indijör] og yndugur [indövör], to., yndig, elskelig, hoyr tað, yndug ríka frú SK. 84, 50

yndisligur [indislīor], to., yndelig, tækkelig.

yngja [indža] (gd), udso., 1) gøre ung, forynge; 2) "lægge

til", opføde ungkvæg til tillægsdyr. — yngjast, ynges, blive ung el. yngre.

yngri [1981], yngre, og yngstur [1981or], yngst, højere og

højeste grad af ungur.

ynna [1nna] (að), udso., ynde, holde af, elske; tá ið tvey ynnast, tey væl finnast, når to elske hinanden, finde de nok hinanden FA. 317, 15. — ynnast, føle behag, føle sig vel.

ynniligur [ınnılīor], to., elskelig, tad ynniliga sprund SK.

16, 5. digt.

ynski [1'nstši], ik., onske. Flt. ynskir.

ynskja [1'nstša] (ynksti, ynkst). udso., ønske, y. sær el. e-m nakað; angående brugen af biðja — dansk ønske (ved

tilenskning) sé biðja 3.

yppa [1*pa] (pt), udso., 1) hæve i vejret, hejse op, nu forældet undtagen i enkelte udtryk, som: yppa kálv, dræbe en kalv ved stik i nakken el. gennem halsen (sé svæva) og derefter, når den har forblødt og dens indvolde ere blevne udtagne, hænge den op ved bagbenene (i en hjallur) med skindet på (i hvilken tilstand den ofte hænger nogle dage); udtrykket, der egl. kun betegner ophængningen, bruges nu om hele den ovennævnte fremgangsmåde; 2) yppa sær. bryste sig, gøre sig til; 3) yppe, volde, opvække, y. ráð; yppa st, opstå, opkomme, yppist nu ráð av illari dáð, anslag opstår nu af den onde gerning SK. 32, 184.

yrkisevni [1 rtšisævni], ik., 1) arbejdsmateriale, værktøj,

mest i flt; 2) æmne for et digt.

yrkja [1°rtša] (kt), udso., (egl. virke, arbejde) 1) digte, y. kvæði, tátt. digte kvad, vise, også absolut, y. um ein; 2) y. orði á ein. tiltale en, y. (orðum) á, begynde sin tale, Ragnar yrkir orðum á SK. 66, 83; i betydn. 2 nu sjældnere. De ældre former »orkti« og (især) »orkt« (SK. 67, 94) findes endnu, skønt sjælden, ved siden af yrkti, yrkt.

yrkudagur [1'rkodæavor], hak, arbejdsdag, søgnedag, =

gerandisdagur.

ysta [1sta] (st), udso., få (mælk) til at løbe sammen, y mjólk; ystast, (om mælk) løbe sammen, skilles, blive til ost; ystur, bleven til ost, sammenløben, yst mjólk, ostet mælk. ystingur [1st1ngör]. hak., kogt skilt mælk.

ýta [oi ta] (tt), udso., (om fiskere) fra søen af tage mærker

(sé ýti) på landet for at genfinde fiskebankerne.

ytì [oi ti] ik., sømærke for fiskere, mærke på land, hvorved en fiskebanke findes igen. Flt. ftir.

ytri [ītri], to. i hojere grad (af út), ydre, (som er) længere ude, yderst af to.

ytst [1(t)st] og ykst [1kst], bio. i bejeste grad (af út),
yderst, længst ude, ytst úti, ytst út á; nu mest alm. i
formen ykst.

ytstur [1(t)stor] og ykstur [1kstor], to. i hejeste grad (af út), yderst, (som er) længst ude; nu mest alm. i formen ykstur.

yvin [oivin], to., 1) strid, som stritter ud, ývið hár, stridt hår; 2) hoven, oppustet; 3) opblæst, knejsende, vigtig, y. sum tarvur.

ývnast [o'vnast, o'vnast] (ao), udso., puste sig op, rejse sig. yvir [īvir], fho. med gf. og hf., over, 1) med gf. udtrykkende en bevægelse el, retning, a) i egenlig stedlig betydn. over, hen over, ovenover, fara yvir land drage over land, upp yvir húsini, kráka fleyg yvir ljóara ídag FK. 136, 65, toran eitur sá 1eyða trumma, ið slær yvir allan heim FK. 30, 9 (sé toran), breida út yvir seg, brede over sig, so hoyrist sálmasongurin út yvir havið FA. 404, 3, skoða út yvir herin FA. 403, 26 f. (jf. um); yvir bruges alm, i forbindelse med et foregående bio.: aftur (sé nedf.), fram, inn, niour, oman (o. yvir, oven over), upp (sé nedf.), út; b) i overført betydn. efter visse udso. og udtryk: bera yvirluta yvir ein, have overtaget over en, overgå en FA. 358, 28, klaga (fora klagu) yvir ein, klage over en, grunda yvir nakab, grunde over el. på noget FA, 338, 32; fáa ráð, vald vvir nakað (også alm. med hf.: yvir nökrum), få rådighed, magt over noget; 2) med hf., a) om stedet, udtrykkende en væren over, (oppe) over, oven over, pottur hekk yvir eldinum FA. 404, 12 f., hamrarnir, sum hanga beint uppi yvir bonum, klippeafsatserne, som hænge lige oven over hjemmemarken FA. 375, 19 f.; oman yvir húsunum, ovenover husene; b) i overfort betydn. efter visse udso. og udtryk: vak(j)a (upp) yvir e-m, våge hos en syg, vaka yvir grindini, våge over den dræbte grindehvalflok FA. 402, 11, sjúkur er, ið yvir sjúkum situr, syg er den, der sidder og passer en syg FA. 319, 28, sita (upp) yvir nökrum, sidde optaget af noget; hava (fáa) ráð, vald yvir nökrum, have (få) rådighed, magt over noget, fåa tröllini vald yvir tær, få troldene magt over dig FA. 343, 14 f.; hava yvirluta yvir e-m = bera yvirluta yvir ein, sé ovf.; 3) aftur yvir (aftur-yvir, aftryvir), med gf. og hf., over (om en . tildækning), leggja (lok) aftur yvir nakað, lægge (låg)

Digitized by Google

over, tildække, skava aftur yvir nukab, (skrabe, glatte over noget) bringe en forseelse i glemmebogen, lokið liggur aftur yvir kistuni; upp yvir (upp-yvir), med hf., over, i anledning af, udtrykker genstanden for den ved udsagnsordet betegnede handling som tilstedeværende: vera fegin (gleða seg) upp yvir nökrum, være glad (glæde sig) over noget, hjúkla upp yvir, kæle for, láta væl upp yvir, ytre glæde og tilfredshed over, sita upp yvir og vak(j)a upp yvir, sé ovf.; 4) yvir um (yvirum), med gf., over, over på den anden side af, yvir um ánna, over åen, hann gleivaði yvir um, han skrævede over FA. 349, 22; det med um i »yvir um« sammensmeltede yvir er egl. absolut; 5) absolut, som bio., over, hann fekk skorið hælsinuna yvir, han fik skåret senen ved hælen over FA. 373, 4 f., fyrr er fult enn yvir flýtur FA. 316, 5.

yvirbragð [īv1(r)bræu] og yvirbragð [īv1(r)bragð], ik., udseende, manerer, fremtræden (måde, hvorpå man fremstiller sig), hann hevur so undarligt y.; i flt. yvirbrögð:

kallmanna hevur hon yvirbrögd FA. 266, 34.

yvirbregði [īv1(r)breeji], ik., måde, hvorpå man sér ud af øjnene, hava gott y., sé frit el. lige ud af øjnene, hava ringt y., skule, skæve. For yvirbregði bruges alm. uppsigt, ik. og huk.

yvirhugi [īvirhūi], hak., stor hidsighed, andshæftighed.

yvirluti [īvi(r)|ūti], hak., overtag, fortrin fremfor en anden, hava yvirlutan el. vera við yvirlutan; bera yvirluta yvir ein, have overtaget over, overgå en FA. 358, 28, også: hava yvirluta yvir e-m.

yvirmaður [īvi(r)mæavör], hak., overmand. yvirsyll [īvi(r)sidl], huk., oversyld, sé syll.

yvirtrom [īvi(r)troom, huk., overste rand el. kant, f. eks.

på kar, spand, el. på bygning FA. 423, 4.

yvirvald [īvi(r)vald], ik., overhånd, (fuldkommen) magt el. herredømme over, hava y. á e-m, have hånd i hanke med en, have en helt i sin magt FA. 399, 18.

yvirvaxin [īvi(r)vaksin], to., overvættes stor.

yvri, ivri [1vri], huk, hæftighed, yvri dregur at Sjúrði unga, den unge Sigurd bliver hæftig, opbragt SK. 106, 18; jf. yvirhugi og ivrugur (nyere ord), halvt vred (sml. da. ivrig).

*yvrin [1vr1n], to., voldsom, yvrið, harri, var höggið títt

SK. 71, 9.

Æ.

æða [æa, æava], huk., edderfugl. Flt. æður.

ædublikur [æavoblīkor], hak., hanedderfugl. Flt. -blikar. ægr (æðr) [agr], huk., åre (blod-, pulsåre); lívægr, pulsåre. Flt. ægrar. På Suderø: eður [ēor]; flt. eðrar.

wel | wal], ik., byge, regnbyge; også hagt el. snebyge, hegl-

ingsæl, kavaæl. Flt. æl.

æla [æala] (að), udso, 1) regne (sjælden hagle, sné) med ophold imellem, være bygevejr, hann (tab) ælar, det er bugeveir: 2) (spottende, helst om børn) græde for en ubetydelighed.

ælabogi [æalaboeji], hak., regnbue.

ælavedur [æalaveevor], ik., bygevejr.

ær [æar], huk., hunfår, moderfår. Flt ær; hf. flt. ón $(\delta \mathbf{m})$.

æra [æara], huk., ære, hæder, anseelse.

æra [æara] (rd), udso., ære, hædre.

ærligur [arlijor], to., ærlig

ærull [æarodl], huk., uld af hunfår.

es [æas] og æsa [æasa], huk., et af de to hul i skindskoenes bageste kant, hvorigennem tvingerne drages; jf. framæs under framskógvur. Flt. æsir, æsur.

ærugur [æarovor] og mere alm. ærutur [æarotor], to., høflig, forekommende, tjenstagtig.

Resagraur [masagraavor], to., som tilnavn til Odin: Odin æsagrái, Ödin, den grå as FK. 8, 55.

æsing [æasing], huk., endestykke af en båds stokke el. rælinger. Flt. æsingar.

set [æat], fort. ent. af eita.

seta [mata], huk., æde, spise, føde.

ati [wati], ik, hvad der kan spises el. tjene til føde; spec, brugt om små fisk, som tjene til føde for de store fisk.

atl [atl], ik., (omtrentlig) beregning, skøn, formodning.

atla [atla] (ab), udso., mene, antage, formode, hvat ætlar tú um hetta, hvad mener du om dette? eg ætli, at teir eru farnir nú, eg ætli hann at fara at koma; 2) anslå, beregne (omtrentligt) størrelse omfang, mål, antal, værdi af noget; teir ætlaðu hana (grindina) minst til einar átta hundrad hvalir, de anslog den (grindehvalflokken) mindst til en otte hundrede hvaler FA. 397, 17 f.; jf. meta; 3) bestemme, beramme (løsere end áseta), æ. ein dag. snarliga læt til brúdleyps æ., lod hurtigt beramme bryllup SK. 29, 150; tiltænke, mangur fær hvat öðrum er ætlað, men eingin fær hvat öðrum er lagað, sé laga; æ. e-m nakað, tiltænke en noget; — æ. nakað til, bestemme noget; 4) agte, have i sinde, eg ætli at royna, jeg agter at forsøge; også med tilføjet sær, æ. sær, der alm. bruges i spec. betydn. agte sig et sted hen, eg ætli mær (at fara) til Havnar, jeg agter mig (har i sinde at rejse) til Torshavn.

wetlan [atlan]. huk., 1) mening, antagelse, formodning; 2) agt, hensigt, bestemmelse; mongum brestur w., se

bresta. Flt. ætlanir.

ætlari [atlari], hak., person, som bestemmer, evri veit eg ætlaran, en højere styrer véd jeg FK. 75, 12; ellers ikke brugeligt.

ætling [atling], huk., = ætlan.

ætt [a't], huk., 1) æt, stamme, slægt; bregða í ætt, bregða úr ætt, sé bregða; sjaldan bregður maður úr ætt, sjælden vanslægter en mand fra sin æt; ikki verður dugandi maður, ið nevndur er burtur úr ætt, sé dugandi; 2) retning, kant (spec. med hensyn til vejr og vindretning); himmelegn, verdenshjørne; hvort í sína ætt, hver i sin retning FA. 343, 12; vindretning; hvaðani er ættin, hvorfra kommer vinden? (= hvussu er ættað?); hög ætt, högætt (norðanætt), nordlig vind, lág ætt, lágætt (sunnanætt), syðlig vind; jf. hálvætt. Flt. ættir.

ættaður [a tavor], to., (om vind) kommende fra en vis kant, hvussu er hann ættaður, hvussu er ættað, fra hvad kant er vinden? hann er norðan (undíst. ættaður), den er

norang.

ættarbragð [a'ta(r)bræa], ik., slægtegenskab, slægtlighed; også alm. i formerne ættarbreg(ð)i [-breeji]. ik., og ættarbrigð [-brī], ættarbrigd, huk.

mettarlag [a talma], ik., 1) folkefærd; 2) = ættar-

brago; 3) omtrentlig vindretning.

ættarleysur [a talæi sör], to., (som er) uden slægt.

ættarlið [a'talī]. ik., slægtled.

ættarmót [a'ta(r)mou't], ik., fjærnere slægtskab. If. skyldskapur.

ættarskifti [a'tašifti], ik., forandring af vindretning.

**evi [æavi], huk., levetid, livstid, alla sina ævi, alla sina ævina FA. 75, 6, SK. 36, 231, tað er ikki á tínari ævi (i din levetid) FA. 34, 1, hvör skal sina ævi útinna, sé útinna; tað var ei so undarligt, um ævin var ikki greið (om livet ikke var let) FA 103, 31 f.; også langt tids-

rum, meget lang tid; ævi og allan aldur, aldur og alla ævi, a) hele levetiden, b) evigt, evindeligt; i fit. (ævir), evig tid, evighed, i allar ævir, i al evighed FA. 356, 29 allar ævir til enda FK. 125. 52. aldur og allar ævir FK. 135, 46. Flt. ævir.

evintyr [eavintoir], ik., eventyr, fabelagtig fortælling.

Flt. ævintýr.

Ö, Ø.

öda [ēa, oova], huk., krageskæl, et slags stor musling, mytilus modiolus. Flt. öbur. Jf. kræklingur.

eða [ēa] (dd), udso., gøre gal (óður), vild el. ustyrlig, bringe i raseri, o. ein; o o a st. blive gal, ustyrlig, komme i raseri.

odi [ooji], huk., galskab, raseri, ustyrlighed, loypa odi i ein, bringe en i raseri. Jf. óður.

ødn [ödn], huk., sé ódn.

öðrvísi, örvisi [örvisi], bio., anderledes, på en anden måde; ö. vorðin, af en anden beskaffenhed, tú kemur ö. vorðin í dag, din ankomst idag sker under andre omstændigheder FA. 367, 23 - 24.

øg(j)a [@a] (gd), udso., forskrække, skræmme, gøre sky, egir Haralds menn CCF. VI, 312 v. 57; eg(j)ast, forskrækkes blive sky, mongum ogdist at siggja, mange forfærdedes ved at sé det CCF, XI, 173 v. 41. Nu siæld. Jf. ógva.

ogiliga [oojilīa] og oguliga [oovolīa], bio., på en skræk-

indjagende måde, frygteligt.

ogiligur [oojilīor] og oguligur [oovolīor], to., skrækind-

jagende, frygtelig. Jf. ógviligur.

ögn [ögn], huk., avne, akseskæg; også uegl. = en smule; fit. agnar, a) avner, emter, b) små pletter i fåreskind af en anden farve end selve skindet.

ökil [øətšil], hak., ankel (led, som forbinder benet og foden);

öklaknútur, ankelkode, ankel. Flt. öklar.

ökt el. okt [ökt], huk., tidsrum på tre timer, 1/8 af døgnet. Flt. öktir.

öl [eel], ik., el; tá ið ölið fer inn, fer vitið út, sé fara; öl er annar maður, øllet gør mennesket til et andet FA. 321, 23,

øna [øena] (að), udso., strippe om, ø. um.

oni [oon1], ik, mindre flok får, som græsse sammen. Flt. øni(r).

enta (emta) [o'nta] (nt), udso., (ymte), give et knapt og

løseligt svar, ø. aftur; alm. med nægtelse: ikki ø. aftur. ikki ø., ikke give et kny fra sig til svar, hann ønti (mær) ikki (aftur).

ör [eer], ik.. ar (mærke efter sår), eg beri her ör í vanga FA. 111, 5; for ör nu alm. err, ik. Flt. ör, err.

*ör [øər], huk., sé örv.

ora [oera] (ao), udso., svimle, (upersonl.) meg orar, det svimler for mig, jeg bliver svimmel, også: tao orar fyri mær; orast, blive or, svimmel.

ördeydi [ördæii], hak., fuldstændig undergang el. øde-

læggelse.

ördrepa [ördreəpa], udso., fuldstændig ødelægge el. udrydde,

f. eks. fuglene i et fuglebjærg. Jf. oyöa, ræna.

ördugur [eeróvor] og alm. ördutur [eerótor], to., besværlig (besværlig at gå), stejl, stærkt hældende, ö. vegur at ganga; ördutur sammenblandes alm. med erutur (af era, erur) og betyder da svimlende, sé erutur (eróttur).

örfátækur [ö ríaatakor], to., meget fattig, betlefærdig.

örgrynna [örgrinna], huk., fiskebanke, hvor der er fisk i stor mængde.

grilsi [0011 ls1], ik, svimmelhed.

örindi^I [serindi]. ik., ærinde (hverv, forretning, som beserges ved sendefærd el. ved henvendelse), gera sær ö., gøre sig et ærinde; eg fari eitt ö., far el. gakk mær eitt ö.; ganga örindi(r), gå ærinder. Flt. örindi, örindir. örindi² [serindi]. ik., vers. stro/e. Flt. örindi(r).

örindisleysur, örindaleysur [oorindislæi sor, -oorinda-], to., uden (vigtigt) ærinde, tú kemur ikki örindisleysur,

du kommer ikke uden et vigtigt ærinde.

örkvisi [ö'rkvīsi] og orkvisi [æ'rkvīsi], huk., ømskindethed, klynken for en ubetydelighed.

örkvisin [ö'rkvīsın], to., - erkvisin, sé dette ord

örkymla [örtšimla] (að), udso., mishandle, beskadige ved pirrende berøring, pirre for meget i el. ved, f. eks. sår, bullenskab o. l, örkymla ikki fingurin, sárið. Også erkymla og (Sudere) erkelma.

örligur [örlijör], to., usædvanlig megen, rigelig.

örminnast [örminnast], udso., erindre utydeligt, huske

dunkelt, ö. um nakað.

örmundarhús [örmonda(r)hùus], ik., armt, fattigt hus, i udtr.: eta ein út av örmundarhúsi, fuldstændig fortære ens forråd, gøre rent bord hos en, også: eta ein út á ö., á ö. tað etur hann og FK. 144, d. örn [örn], huk., ørn. Flt. örnir.

grur [eeror], to., 1) er, svimmel, ikke alm.; jf. erutur; 2) er, forstyrret, forvirret; 3) fra forstanden, gal, e. i hövdinum.

orutur (oróttur) [oorótór], to., svimmel; også svimlende, som volder svimmelhed, her er erut at ganga, man bliver svimmel af at gå her; jf. öröugur.

*örv [örv], huk., pil; Ormar legði örv á strong FK. 90, 59. Flt. örvar (Sandø også: arvar). En i kvæderne fore-kommende sideform er örva; flt. örvur.

örvargarpur [örvarga'rpor], hak., bueskytte FA. 272, 4; digt.; brugt af J. Chr. Djurhuus i kvadet »Ormurin langi«, men forekommer ellers ikke i kvæderne.

*örvaroddur [örvaråddor], hak., pileod, pilespids FK. 154, 55.

*örvastrongur [örvastrångor], hak., buestræng FK. 90, 61² (noten).

örviti [örvīti, örvīti], ik., 1) (det at være fra sans og samling) vildelse, forstyrret tilstand, forvirring; vera í ö., være forstyrret i hovedet, være forvirret.

örvitigur, örvitugur [örvītijör, örvītövör], to., forstyrret, forvirret; en anden form med lidt svagere betydn. er örvitisligur, som i reglen er lidt forstyrret, som blander sammen i sin hukommelse.

örvitisknokkur [örvitisknå kor, örvitis-], hak., forstyrret, forvirret person.

•sa [eesa] (st), udso., ophidse, bringe i forbitrelse, bringe i oprør, alm.: esa upp, e. ein upp; esast upp, komme i oprør, bruse op.

öska [öska], huk., aske.

øskrast (ørskrast) [öskrast] (að), udso., gyse, grue. a. við nakað (fyri nökrum).

öskudólgur [ösködölgór], hak., askefis (person, som sidder og rager i asken), drog, dovenkrop.

öskufísur [öskófoi sor], hak., askefis. Flt. -físir.

öskuhirðil [ösköhīril], hak., — öskudólgur. Flt.-hirðlar. öskukrás [öskökråas], huk., lækkerbisken, bagt el. stegt i asken.

övigur [eevijor], övugur [eevovor] og övutur [eevotor], to., 1) i omvendt el. bagvendt stilling (avet), (som går, falder o. s. v.) baglængs, övigur mátti jarlurin leypa, baglængs måtte jarlen springe FA. 281, 19, övutur bardist Gunnar kongur af glæstriborgini út, baglængs kæmpede kong Gunnar sig ud af paladset SK. 48, 129; övigan bardi hann risan tá av högum borgum út, han bankede da risen baglængs ud af den høje borg SK. 125, 67; 2) avet (akavet), bagvendt, forkért, ö. atburður. Ik. övugt (övigt), övut bruges alm. som bio., avet, bagvendt, forkért, gera nakað övugt.

övund [eevond, eevind], huk., avind, misundelse.

övunda [eevonda, eevinda] (ab), udso., 1) bære avind til, misunde, 5. ein; 2) stikle, give stikpiller på grund af misundelse, 5. ein (við nökrum), stikle på en.

öx [öks] og öxi [öks1], huk., økse. Flt. öxir. Også i

formen öxa; flt. öxur.

öxarblað [öksablæa], ik., økseblad.

öxarhyrna [öksahınna], huk., et af hjørnerne på et økseblad. öxarskaft [öksaskaft], ik., økseskaft.

öxl [öksl], huk., aksel, skulder. Flt. axlir. Jf. heröar.

Register

over de i

Færesk antologi, Sjúrðar kvæði og Færeske kvæder forekommende person- og stednavne.

Abraham [abraham, abraham], bibelens Abraham FA. 410, 32; ellers Ápram, Ápran [aapram, -an]. Abulant [mabola nt], andet navn for Stuti, konge, Humlingur Stútasons fader; FA. 235, 29. Adalus [æadalos], kongedatter, gift med Viljormur; FA. 124, 5. Aki¹ [aatši], andet navn for Haki²; SK. 68, 4³ (noten). Aki², andet navn for Ragnar risi; FK, 137, 76⁴ (noten). Akival [æatšīval], rise i Birtingsskoven FA, 225, 17. i Akrabirgi [oi makrabırdži], et tidligere af Friser be-bygget sted på sydspidsen af Suderø FA. 379, 19; Akrabirgisbóndin, bonden i Akrabirgi, FA. 381, 16. Akranes [æakranees], næs på Våge mellem Be og Gásadal. FA. 340, 2. **Ala** [aala], konavn FA. 337, 31, Alafossur [åalafåssor], mytisk sted FA. 31, 7. Albert [albært] hin sterki, Jansagutti, FA. 379, 11. **Aldan** [aldan], ø vest for Norge (Alda i Firðafylki) FK. 123, 29. Aldiruna [aldıruna], kvindenavn SK, 15, 1292 (noten). Aldrias [aldrias], andet navn for Högni², SK. 54, 202. Alvarjógvan [ålvarjægvan] o: Jógvan, søn af Álvur; fader til Jákup á Mön, FA. 293, 11. Alvur¹ [å]vor], merkismaður, FA. 239, 22.

Alvur² kongur, søkongen Alf (= Hálfr i Hálfssaga) FK. 3, 1.

Anfinnur [a'nfinnur], bóndi í Elduvík, FA. 335, 8. Angantýr [angantoir], søn af Arngrímur, FK. 12, 2.

Álvur³, SK. 102, 16.

Angelund [angelond], A(n)guland, hedensk konge FA. 174, 14.

Ánias [anias] (for Ánanias), hovedpersonen i Án(an)iasar táttur, FA. 430, 19.

Ansias [a'nsias], en af kejser Karl den stores tolv jævninge FA. 177, 17.

Aradalur [aaradæalor], mytisk sted FA, 16, 15.

Arint [mari'nt] bunkabjörn (variant: Ari bukkabjálvi), trold, hersker over troldene i Horneland FK. 121, 16.

í Árnafirði [oi ådnafiri, -firi], bygd på sydøstsiden af Borðoyggj, FA. 361, 24.

Arngrimur [angroimor], Angantýrs fader FK. 17, 1.

Arni [ådn1], bondesøn fra Kunoy, FA. 362, 21.

Artala [a'rtala] kongur, konge i Húnaland, ægter Gudrun, Gjukes datter; SK. 37, 3.

Artan [artan] kongur, — Artala; SK. 37, 32 (noten).

Asa¹ [aasa], A. dvörgamoy, dværgemø SK. 93, 13.

Ása², Asa lítla, en af Torkils døtre i Torkils døtur; FA. 48, 29.

Ása³ Tistilsfrú, fostermoder for Margrete på Nordnæs FA. 109, 34.

Asar [masar], Asars dóttir, konyelig terne FA. 243, 22.

Ásbjörn¹ [åsbjödn], broder (fostbroder) til Ormar Tórólvsson, FK. 76, 25; FK. 85, 7.

Ásbjörn², søn af Róalds søn og Herborg, FA. 376, 1.

Ásgarðar [åsgæarar], hak. flt., asgård SK. 94, 21.

Ásla¹ [åsla], Á. Sjúrðardóttir, Sigurd Fovnesbanes og Brynhilds datter SK. 24, 93.

Ásla² dvörgamoy, - Ása dvörgamoy; SK. 102, 9.

Áslakur¹ [åslakor], fader til Geyti; FK. 149, 1.

Áslakur², andet navn for Ásmundur³; FK. 10, l. 14 f. o.

Ásmundur¹ Aðalsson [åsmondór æalsoen], kæmpe FA.51,7.

Ásmundur² kappabani, sé Ásmundur kellingarson.

Asmundur³ kellingarson, kæmpe SK. 86, 1 og 5; også kaldet kappabani SK. 90, 53.

Ásmundur⁴, óndi Á. kongur, kong Asmund (den onde), sviger kong Álvur²; FK. 4, 15; hin illi Á. FK. 5, 26. Aspermund [aspærmond, -mo^cnt], fjallio A., bjærg, ved

spermund [aspermond, -mo nt], fjamo A., ojærg, ved hvis fod slaget i Runsival udkæmpedes FA. 176, 24.

Atli [atl1], hersker over Saxland, broder til Sivar jall, FA. 66, 9.

Balsar |ba'lsar], sé Hanus Balsar.

Beini(r) [baini(r)], broder til Brestir (Sigmund Brestessens fader), FA. 436, 17.

Belsebub [bæ'lsabob], Belsebub FA. 304, 14.

Belsmaður [bæ'lsmæavor], står som skældsord og kunde rettest betragtes som fællesnavn, helvedesgast FA. 381, 12.

Berintvág [beerintvåa], Bergen FA. 122, 4; også Berinarvág, Bernavág.

Betlaheim [bætlahaim], Betlehem FA. 41, 6.

Beyda [bæija], søster til hertug Hergeiri og gift med Eirikur, broder til Hermundur illi; FA. 77, 21.

Biggjar [bod'džar], ef. af Bø (í Bø), FA. 355, 2.

Biggjarmaður [bod'dzarmæavor], mand fra bygden í Bø, FA. 340, 3.

Birtingar [bi rtingar], hak. flt., mytisk sted FA. 224, 14. Birtingsskógvur [bi rtinskægvor], mytisk skov FA. 224, 7. Bitlisbörn [bitlisbödn], FK. 69, 81² (noten).

Bitlusynir [bitlosīnir], FK. 67, 64.

Bjarmaland [bjarmaland], Bjarmaland (ved det hvide hav)

FK. 39, 2, i kvadene alm. Bjarnaland [bjadna-]; flt.

Bjarmalond (Bjarnalond) FK. 39, 4.

Bjarmatussi, Bjarnatussi [bjarmatossi, bjadna-], turse fra Bjarmeland FK, 41, 22.

Bjarnaland [bjadnaland]. sé Bjarmaland; FK. 39, 2² (noten).

Bjarnasmíð [bjadnasmoi], Tormann skalds økse, smedet af Bjarni², FK, 113, 29.

Bjarni [bjadni], B. bóndi, bonde på Svínoy, kristnet af Sigmund Brestessøn; FK. 56, 28; B. úr Svínoy FA. 437, 1 f.

Bjarni², smeder øksen Bjarnasmíð til Tormann skald; FK. 112, 13.

Bjarnir [bjadnır], meistarin B., fosterfader for Margrete på Nordnæs FA. 103, 11.

Bjertingsheygur [bjærtingshæiðr], Birtingshøj SK. 117, 38 (Bjertingur for Birtingur).

Björn [bjödn], en af søkongen Alvs kæmper FK. 7, 46. Bláfellsskúti [blåafæ'lskúutı], í Bláfellsskúta, navn på et látur (sælhundeleje) ved Skálavík, FA. 348, 12—13.

Bláland [blåaland], Blåland, brugt i meget vid betydn. om negrenes, morernes, saracenernes land; FA. 96, 35; alm.

i fit. Blálond FA. 96, 29, greivin av Blálondum FA. 97, 14; meget ofte i forbindelsen »tey átjan Blálond« FA.

176, 4, SK. 136, 55.

Blanki [blæ'ntši, bla'ntši], en til hest omskabt ridder FA. 21, 17 (hin blanki FA. 21, 14).

Bolli Tollaksson [bådlı tådlagsoon], Kjartan Olafssons stalbroder, FK. 62, 1.

Bordoyggj (Bordoy) [boeråd'dž (boeråi)], Bordø, den største af Norderøerne, FA. 366, 2; alm. med det bestemte kendeo.: Bordoyggin.

Borgardalur [bårgardæalor], dal på østsiden af øen Mikines, FA. 348, 33 f.

Borgargjógv [bårgardžægv], klippekleft på østsiden af øen Mikines, FA. 348, 33.

Borgarhjörtur [bårgarjö rtór], sé Tóra Borgarhjört; SK. 59, 1 (omkvædet).

Borin [boerin] á Nólsoynni, benævnelse på den sydlige ende af Nolsø, FA. 397, 27 (sé ordsamlingen).

Botnar [båtnar] — Trölla botnar, i Hornalond, FK. 122, 24. Botnarnir [båtnanır], um Botnarnar, fiskeplads øst for Nolsø FA. 412, 22.

Brandur [brandor], hin viôferi, en af kong Tiöriks kæmper FA. 223, 16; SK. 134, 39; B. Viôferi SK. 137, 76.

Brattalið [bra taloi], Erik den rødes gård i Grønland FK. 113, 28, Torkel bondes sæde FK. 117, 76.

Brattin(g)sborg [bratinsbårg], kong Isungs sæde FA. 229, 30; kong Tiöriks sæde SK. 105, 2.

Breidabý [braijaboi], mytisk sted FA. 124, 14.

Breiðafjörður [braijafjærór], Breiðifjörður på vestsiden af Island, FA. 66, 13.

Brekka¹ [bræ ka], á Brekku, sted ved Húsavík, FA. 375, 15. Brekka², á Brekku, býlingur í Hovi (på Sudera), FA. 376, 22.

Brestir [bræstir] og Brestar [bræstar], Sigmund Brestessøns fader FA. 412, 22.

Brifort [brīfå rt], Olger danskes hest FA. 300, 15.

Brókin [broutšin] (2: buksebenet), øgenavn til Jóanis Niklasson, FA 289, 15, Brókatáttur (visen om Brókin) FA 285, 8; Brókakrókur (2: krogen på B.'s snøre) FA 289, 7; Brókaendi FA 290, 35; Brókakvæði FA 292, 19.

Brúnsvein [brø nsvain], FA. 250, 20.

Brúsajökil [bruu sajoetšil], jætte, rise FK. 85, 6.

Brúsi [bruusi] = Brúsajökil; FK. 85, 10.

Brynhild¹ [brīn(h)1ld], B. Buöladóttir, Brynhild, kong Budles datter, SK. 16, 4.

Brynhild², tjenestepige hos Sissal, FA. 375, 6.

Brynhildarheygur [brīn(h)ıldarhæiðr], høj ved Húsavík, FA. 375, 7.

Brynja [brinja], konavn FA. 338, 2.

Brynjumanna bord [brinjomanaboer], stor sten nord for Mannafellsdalur, FA. 380, 16 f.

Budladóttir [būladötır], SK. 78, 52, Gunhild eller Brynhild. Budli [būlı] (med det bestemte kendeord: bjarti Budlin SK.

16, 3), mytisk konge (i Húnaland), fader til Brynhild¹, SK. 16, 2; ef. med bestemt kendeo.: Buölans SK. 16, 1.

i Búrstovu [oi be rstoevo], hus i bygden á Eioi, FA. 342, 11. i Bø [oi Bee], bygd på vestsiden af Vågø FA. 339, 32.

Dagmann [dagman], dværg SK. 103, 27.

Dagmar [dagmar], andet navn for Dagmann; SK. 95, 34. Dalbúgvi [dalbigvi], om Tórur rami í Gásadali FA. 350, 15. i Dali [oi dæali], 1) bygd på østsiden af Sandø FA. 337, 27;

2) (= i Nororadali) bygd på vestsiden af Strøme FA. 338, 26.

Dalita [dæalıta], kvindenavn FA. 164, 24.

Danaveldi [dæanavældı], ik., digt. — Danmark; SK. 58, 254.

Danimeya [dæanımæia], moder til Jákup á Mön, FA. 293, 11. Danirnir [dæanınır], de danske FA. 433, 11.

Danmark [danma'rk], ik., Danmark FA. 134, 29; også Danimark FA. 262, 19 (Danumark FA. 272, 22).

Demmus [dæmmos] (for Nikodemus), Nikodemus fA. 348, 16.

Dímun [doimon], huk., en af de to små øer: stóra og lítla Dímun, som ligge imellem Sandø og Suderø; spec. stóra D. FA. 436, 17; lítla D. FA. 436, 18.

Djaknir [džaknir], hak. fit., sé Jaktnir; SK. 136, 56. Doffin [dåffin] (Dagfinnur), mandsnavn FA. 376, 21.

Dollur [dådlor], rise, turse FK. 75, 17; i gf. med det bestemte kendeord: Dollin FK. 81, 85.

Dragasund [dræasond], sund imellem Vágar og Tindhólmur, FA. 355, 29.

Dulurin [dūlorin], navn på en fiskebanke FA. 338, 4. Dúnoy [dūuni], huk., mytisk sted (ø) FA. 20. 23.

Dyril (Dirdit) [dīril], se Ísakur Dyril.

Dýrindal(ur) [doirindæal(or)], hak., Rolands sværd, erobret af Roland fra kæmpen Emund, FA. 159, 2.

Egil [eej11], fårehyrde FK. 114, 38.

á Eidi [å(a aiji], bygd på nordvestsiden af Østere FA. 335, 3. Eidskollur [ai skådlör, ais-], fjæld ved bygden á Eidi på Østere, FA. 344, 28 f.

Eidsmadur [ai smæavor, ais-], mand fra bygden á Eidi, FA, 335, 3.

Eiðsvík [ařsvoi'k, a's-], vig på sen Viðoy, FA. 352, 16.
Einar Tambarskelvir [ainar tamba(r)šælvir], Ejnar Tambeskælver, kong Olav Trygvessens bueskytte FA. 271, 32;
Einar ungi FK. 76, 31, E. Tambarskelvi (Tambarskeggi)
FK. 76, 33.

Eingilbret¹ [andžilbræt], meistarin E., styrmand for Margrete på Nordnæs hjem til Norge; FA. 107, 12.

Eingilbret², en af kejser Karls tolv jævninge FA. 149, 2.

Eingilbret³, meistari E., FA. 197, 34.

Eingland [aingland, aing-], England FA. 135, 17; jf. Ongland; Eingilskmaður [andžilsmæavor], engelskmand. Einivaldur [ainivaldor], sønnesøn af Sissal, FA. 375, 23.

Eiriksbodi [airı(k)sboejı], blindt skær ved Tindhólmur, FA. 354, 14.

Eiriksfjördur [air1(k)sfjoeror], fjord i Grønland FK. 113, 28. Eirikur¹ [air1kor], Erik, søn af Margreta¹; FA. 18, 7.

Eirikur², Erik, konge? FA. 28, 1.

Eirikur⁸, søn af Sivar jall og broder til Hermundur illi, FA. 66, 24.

Eirikur⁴, søn af Haki kall, FA. 73, 32.

Eirikur⁶, konge i Norge, fader til Margrete på Nordnæs, FA. 94, 2.

Eirikur⁶, broder til Elinborg (Elin²), FA. 262, 30.

Eirikur⁷, E. jall, E. Hákunsson, den norske Erik (Håkonssøn) jarl, FA. 272, 27; FA. 278, 9.

Eirikur⁸, bejler til Asa dvörgamoy, SK. 94, 21.

Eirikur⁹, E. í Bø, FA. 354, 18.

Elduvík [ældóvoi'k], bygd på nordøstsiden af Østerø FA. 335, 8.

Elias [elīas], bibelens Elias FA. 435, 3.

Elin¹ [eelin], stifmoder for Sivurlins born FA. 43, 21.

Elin² = Elinborg; FA. 261, 23.

Elinborg [eolinbarg, eolim-], harra Pæturs fæsteme og hustru, FA. 260, 5; alm. også kaldet Eliniborg (Elin i Borg).

Elsa [æ'lsa] lítla, Elselille FA. 12, 17.

Elseba [æ'lseba], Elsebeth FA. 341, 24 f.

Emund(ur) [eomond(or)], hedensk kæmpe, FA. 153, 7.

En-Gedi [ængedi] FA. 387, 6.

Eskja [æstša], konavn FA. 337, 31.

Eydun [zijon, zijin], E. Hestakorn, Audun Hestekorn, sviger Margrete på Nordnæs, FA. 94, 30.

Eystfelli [zi-sfædlı, zs-], ik., højt forbjærg øst for Hattarvík på Fuglø, FA. 361, 28.

i Eystrum [oi æistron, æs-], býlingur í Porkeri på østsiden af Suderø, FA. 430, 20.

Eysturhav [æstorhæav], ik., Østersøen FA. 274, 32.

Eysturland [æstorland], opdigtet sted på Færøerne FA. 295, 30.

Eysturoy [æstóråi], alm. med det bestemte kendeo.: Eysturoyggin [æstóråd'džin], huk., Østerø blandt Færøerne FA. 332, 5; Eysturoyingur [æstringór], mand fra Østerø FA. 372, 8.

Fálgeir [fålgair], frænde af Torgrímur trölli, FK. 115, 51. Falkur [fa'lkör], hundenavn FA. 255, 9.

Fámjin [famjin], bygd på vestsiden af Suderø FA. 376, 20.

Fámningur [fámningor], mand fra Fámjin, FA. 383, 4. Farao [farao], Farao FA. 386, 25.

Fenixfjödur [feeni(k)sfjeevor], fjeder af fugl Føniks FA. 4, 10.

Filkir [fi'ltšir] (Filkus), FK. 157, 82 (sé noten).

Filkus¹ [fi^clkos], risans son, andet navn for Vilkus; SK. 115, 14¹ (noten).

Filkus², risè, søn af foregående, = risin af Leittrabergi; SK. 126, 73,

Filkusson [filkosoon, filko-], frægur F., en af kæmperne hos Filkus², SK. 120, 3.

Finnin [finnin], en af de slanger, som dræbes af Ísmal fræga kæmpa, SK. 77, 34.

Finnur¹ [finnor], en af kong Alvs kæmper FK. 10, l. 1 f. n.

Finnur², F. hin fríði, søn af den norske jarl Ólavur, FK. 95, 1; i ef. med det bestemte kendeord: Finnins FK. 106, 131.

Finnur³, F. hin litli, Erik jarls bueskytte FA. 279, 32. Finan [foi pan], F. fagra, datter of Skalli, FA. 30, 4.

Fjallavatn [fjadlavatn], indsø på Vågø FA. 333, 19.

á Fjöllum [åa fjödlon], havepart ved Fjallavatn, FA. 333, 21. Flekka [flæ ka], konavn FA. 337, 31.

Flovant [flou(v)a nt], kejser Karl den stores frænde FA. 167. 19.

Flóvin Bænadiktsson [flou(v)1n bæanaditsoen], elsker Marita², FA. 245, 18; gf. Flóvan FA. 246, 35. Fossá [fåssåa], å nord for Hvannasund på Viðoy, FA. 379, 15.

Fovnir [fåvnir], slangen Fovne SK. 73, 35; jf. Frænur.

Fovnishani [fåvnishæant], kannin F — Siúrður Sigmundar.

Fovnisbani [fåvnısbæanı], kappin F. — Sjúrður Sigmundarson, SK. 84, 52.

Frakkaland [fra'kaland], = Frakland, SK. 73, 41.

Frakland [fræakland], i kvadene om det frankiske rige el. — Frankaríki, Frankrig, FA. 139, 11.

Frankismadur [fra ntšismæavor], franker, franskmand FA. 146, 9.

Frans [fra ns], Frankrig SK. 90, 47.

Fransur [fra'nsor], - Franskmaour, franskmand FA. 302, 17.

Fridrikur [froirikor], Frederik FA. 347, 34.

Frisaland [froi saland], Frisland FA. 268, 8.

Frisi [froi s1], Friser FA. 268, 5.

Fródar [frouar], navn på en islænder FK. 65, 37.

Fræna [fræana], konavn FA. 337, 31.

Frænur [fræanor], slangen (Fovne), som Sjúrður Sigmundarson dræbte, SK. 5, 20; jf. Fovnir.

i Fuglafirði [oi foglafiri, -firi], bygd på østsiden af Østerø, syd for i Öyndarfirði, FA. 356, 25; Fuglfirðingur [fo'l-firin-gor], mand fra bygden i Fuglafirði.

Fugloyggj stoglåd'dž], Fuglø, den nordligste af Norderøerne blandt Færøerne; alm. Fugloyggin; men: i (úr) Fugloy [fogli] FA. 358, 13; Fugloyingur [foglingor], mand fra Fuglø FA. 358, 21.

i Funningi [oi fonnıńdži], bygd på nordøstsiden af Østerø FA. 368, 24; Funningsbátur [fonnins-], båd fra bygden i Funningi, FA. 369, 18; Funningsbóndi, bonde fra bygden i Funningi, FA. 368, 25 (her om Pætur bóndi); Funningsfjörður, FA. 372, 9; Funningskleiv, huk., stejl bjærgsti ved bygden i Funningi, FA. 371, 3; Funningsmaður, mand fra bygden i Funningi FA. 371, 5; Funningsmark, om Funningsbonden Pæturs fåremærke FA. 369, 34.

Fylgismoy [fildžismåi], frúgvin F., FA. 85, 19.

Foringur [fooringor], færing FA. 311, 20, sé Foroyingur. Førja-land [förjaland], digt. — Foroyar (Førjar), FA. 430, 14.

Forjamál [förjamåal], det færøske sprog FA 310, 14.

Føroyar [förjar], huk. fit., Færøerne FA. 311, 23.

Foroyingur (Føringur) [foeringor], færing FA. 359, 6.

Galianna [galian na], søster til Mýlint, FA. 204, 25. Galti [ga lt], Galti Íslandsfari, spår kong Harald hårderåde ulykke på hans Englandstogt; FK. 157, 83; FK. 161, 129.

Gardaríki [gæararoitši], Garderige, Rusland FA. 142, 6. Garsia [ga rsia], hedensk konge (omtalt i Karlamagnússaga); Garsia höll FA. 162, 10; Garsia kongur FA. 163, 14.

í Gásadali [oi gáasadæali], den nordligste bygd på vestsiden af Vägø FA. 326, 22; Gásadalsbygd, bygden í Gásadali, FA. 339, 27; Gásadalsmaður, mand fra bygden í Gásadali, FA. 339, 25.

við Gellingará [vi džædlingaråa], býlingur í Hattarvík í Fuglov. FA. 359, 14.

Genesareth [genesaræt], Genesareth FA. 387, 16.

Gertrúð [džærtrůu], frú G., gift med kong Magnus i Norge og moder til Margreta³ FK. 165, 8.

Gestur¹ [džæstor] SK. 68, 1 (i SK., Gests ríma, blot betragtet som fællesnavn: gestur, fremmed).

Gestur² = Nornagestur; SK. 73, 30; SK. 137, 75.

Gestur⁸ FK. 29, 1, G. blindi FK. 29, 2,

Gestur⁴ FK. 112, 15.

Geva [džeeva], langa G., amazone, troldkvinde? SK. 51, 172. Geyti¹ [džæiti], G. Áslaksson, Gaute Aslaks søn FK. 150, 3. bóndasonur á Upplondum FK. 150, 5.

Geyti², fader til Vigbrandur, FA. 240, 16.

Gidja (Gydja) [džīja], huk., FA. 446, 11.

Gilbert [džılbært], hin feri, Jansagutti, FA. 379, 12.

Girtland [dži'rtland], sandsynligvis for Girkland (Grikkland) o: Grækenland, Girtlands kongur SK. 132, 9; flt. Girtland SK. 133, 282 (noten).

Girtlandsherur [dži'rtla'nsheəror], hær, udrustet fra Girt-

land, SK. 137, 75.

Gíslar [göislar], Júkungur, søn af kong Gjuke, SK. 39, 28. Gívrinarhol [göivrinarhoel], sted på Sandø, FA. 332, 15. Gívrinarspor [göivrinarspoer], sted på Sandø, FA. 333, 6. Gjötil [džeetil], Gjötils heygur, mytisk sted FA. 32, 1 og 26. Glitraheiði [glītrahail], Gnitahede, slangen Fovnes opholdssted SK. 5, 20.

Gongu-Rolvur [gångo-rålvor], Gange-Rolv FK. 132, 18. Gortra¹ [gå rtra], gamla G. (o: Gertrud), person i Jákup á

Mön, FA. 300, 32.

Gortra², frú G., gift med Ólavur jall og moder til Finnur hin fríði, FK. 99, 51.

Gramm(ur) [gramm(or)], hak., Sigurd Fovnesbanes sweerd SK. 11, 85, SK. 107, 22.

Grana [græana], konavn FA. 337, 31.

Grani [græan], Sigurd Fovnesbanes hest SK. 3, 1 (om-kvædet).

Grima [groima], Griman gráa, konavn FA. 338, 1.

Grimhild [grim1ld], kong Gjukes dronning SK. 21, 64.

Grimur¹ [groimor], kæmper med Högni Júkason om Brynhild, SK. 20, 43.

Grimur² — Havgrimur, FK. 40, 12.

Grímur³, norsk kæmpe, overvinder Kjartan Ólavsson i svømning FK. 63, 15.

Grund [grond], huk., mytisk sted SK. 121, 19.

Grønland [grönland], Grønland FK. 131, 5: fit. Grønland FK. 111, 10; Grønlandsfjöröur FK. 132, 12; Grønlandsknörrur, skib, som sejler til Grønland, Grønlandsfarer FK. 132, 10.

Grønaskor [grøenaskoer], græsgroet afsats i et lodret bjærg på øen Dímun FK. 58, 51 [Granaskor].

Guðrun¹ [gūron, gūrin], Júkadóttir, Guðrun, kong Gjukes datter, gift med Sigurd Fovnesbane, SK. 25, 102; Guōrun Júka SK. 30, 159.

Guðrun² illgerðsfrú, norsk troldkvinde, ødelægger Jomsvikingernes hær ved en uhyre haglbyge; FK. 48, 11.

Gudrun3, húsfrú G., Össurs hustru FK. 58, 59.

Gudrun Ósvivsdóttir (kaldet: Hósvisdóttir), Kjartans elskede, gift med Bolli Tollaksson, FK. 62, 3.

Gullborg [golbårg], datter af Margreta¹, FA. 18, 6.

Gullgrima [golgroima], konavn FA. 337, 32.

Gunhild¹ [gonnild], SK. 72, 16, måske — Gunhild Buðladóttir, Gunhild Buðla SK. 78, 51.

Gunhild², moder til Ásla dvörgamoy, SK. 102, 11.

Gunnar¹ [gonnar], G. Júkason, kongur, kong Gunnar, søn af kong Gjuke (Júki), SK 31, 171.

Gunnar², Gunnar fra Hlidarende (person i Njálssaga) FK. 51, 1.

Guttormur [go'tårmör] í Hattarbóti, slægtning af Jatvarð, FA. 87, 19.

Gyða (Gyðja) [džīja] Haraldsdóttir, Jákup á Möns udkárne FA. 295, 29.

Gýðin [goijin], G. jall, forråder kejser Karls jævninge; FA. 174, 21.

Gydja¹ [džīja], frúgvin G., Eyðun Hestakorns hustru FA. 123, 7 (synonym: Ingibjörg).

Gydja² FA. 357, 33.

 $Gydja^3$, andet navn for Geva, SK. 51, 172³ (noten). $Gydja^4 = Gudrún^3$; FK. 58, l. 2 f. n.

Digitized by Google

Gylsteinur [dži lstainor], hak., FK. 40, 80.

í Götu [oi geeto], a) í Norðragötu [noera-] (det nordligere Göta), b) í Syðrigötu [sīrī-] (det sydligere Göta), bygder på sydøstsiden af Østerø ved Götuvík; FA. 359, 23 (i Syðrigötu), Tronds bopæl (í Norðragötu) FK. 54, 8; Götu sandur FK. 56, 25; Götueið(i), landtange på Østerø ved bygden í Syðrigötu, FA. 360, 23; Götunes, næs på Østerø, nord for indløbet til Götuvík, FA. 365, 34; Götusund, digt. for Götuvík, FK. 56, 24; Götuvík, indløb til bygderne í Götu, FA. 449, 14.

Götu-Tróndur [goetötröndór], sé Tróndur í Götu, FA.

390, 20,

Hakar [hæakar], andet navn for Haki²; SK. 65, 72⁴ (noten). Haki¹ [hæatši], H. kall FA. 72, 9.

Haki² (H. kall), foregiven fader til Kráka kallsdóttir (2:

Ásla Sjúrðardóttir), SK. 65, 72.

Hákun [håakön] kongur, Håkon, konge i Norge, broder til kong Erik og farbroder til Margrete på Nordnæs, FA. 109, 5.

Hákur [håakor], konavn FA. 337, 30.

Haldórsvík [haldarsvoi'k], den næstnordligste bygd på østsiden af Strømø FA. 327, 9.

Halga [halga], datter af kong Atli, FA. 67, 22, fæstet til Hermundur illi, FA. 84, 22.

Halgerd [haldžeer], Gunnar's hustru FK. 51, 2.

Hálvdan¹ [håldan], bejler til Ása dvörgamoy, SK. 94, 21.

Hálvdan² [håldan], kongur SK. 101, 1.

Hálvdan³, en af kong Alvs kæmper FK. 8, 63; H. prúði FK. 10, l. 1 f. n.

Hálvdan⁴ broder til Finnur hin fríði, FK. 95, 2, H. sterki FK. 101, 72.

Hálvdan⁵ Úlvsson [eˈlsoen], flokksmaður, FA. 358, 14. á Hamri [åa hamri], býlingur í Skálavík, FA. 348, 16.

Hanis [hæanis], Hans, H. i Búrstovu á Eiði FA. 342, 11.

Hanus [hæanos, -os] — Hanis; H. Balsar FA. 431, 12.

Haraldur¹ [hæaraldor], bóndi, fader til Gyða, FA. 296, 14. Haraldur², kongur av Noregi, kong Harald hårfager FK.

39, 5; H. hárfagri FK. 44, 57.

Haraldur³, Sigmund Brestessøns fostbroder FK. 56, 33 og 58, 52, hvor flere håndskriftvarianter have »Torbjörn«.

Haraldur⁴, kongur, kong Harald hårderåde af Norge FK. 149, 1.

Hardarholt [hæararhå 'lt], på Island, sé Tórólvur2.

Hardavöllur [hæaravödlor], ubekendt sted, forekommer i en gådefuld tale, FA. 338, 26.

Hárekur [båarikor, håarekor], hak., FA. 347, 34.

til Hargar [bargar], sé í Hörg.

i Hattarvík [oi ha tarvoi'k], bygd på Fuglø FA. 358, 13.
Havgrímur¹ [havgroimor], H. úr Suðuroy, færøsk høvding, omtalt i Færeyinga saga, FA. 436, 32.

Havgrimur², høvding over Bjarmeland FK, 39, 1.

Havn [havn], bygden Torshavn (på Strøme) FA. 360, 18. Havnarmaður [havnamæavör], mand fra Torshavn FA. 369, 18.

Havnarvág [havnavåa], Torshavns våg FA. 399, 3.

Heidrikur¹ [hairikor], kongur, Hervararsagas kong Hejdrek FK. 29, 5.

Heidrikur², Hejdrek, kæmpe SK. 101, 1.

á Hellu [åa hædlo], bondegård i Kvívík, undir Hellu lon-FA. 285, 20.

Hellumaður [hædlómæavór], mand fra Hella (á Hellu, undir Hellu lon), FA. 288, 4.

Helvík [hælvoi k] jallsdóttir, jarledatter, moder til Högni ved Högni Júkason, SK. 54, 201.

Hemingur [heemingor], andet navn for Geyti Áslaksson, FK. 154, 48 (ang. navnets oprindelse sé FK. 147, noten). Herborg [hærbårg], H. ríka, datter af Einivaldur, FA. 375, 23 f.

i Hordalsbirgi [oi hærdalsbirdži], nu nedlagt beboelsesplads ved Vesturvík (Fámjin) på Suderø FA. 376, 32.
Hordarholt [heorarhå'lt], — Hjarðarholt på Island FK.

62, 1.

Hergeir¹ [hærgair], H. ungi Viljormsson, søn af Viljormur³, SK. 134, 35.

Hergeir² Sirileir, FK. 111, 9.

Hergeiri [hærgairi], hertugin H., gift med Halga og dræbt af Hermundur illi; FA. 75, 2.

Herjalond [hærjalånd], ik. fit., sé Herjoyar; FK. 85, 4. Herjar [hærjar], huk. fit., sé Heroyar; FK. 39, 33 (noten); Herjaroy FK. 89, 46.

Hermann [hærman], gift med Marita2, FA. 246, 14.

Hermintru [hærmintruu], gift med Sveinur í Vallalío, FA. 135. 4.

Hermundur [hærmondor], H. illi, kæmpe, søn af Sivar jall, FA. 66, 25.

Herningur [hærningor], kong Olav Trygvesøns svoger FA. 278, 7.

Heroyar [hærjar], huk, fit., Herøerne ved Norge FK, 39, 30; if. udtalen »förjar« af Ferovar.

Hervík [hærvoi'k], datter af Arngrímur og søster til Angantýr (isl. Hervör), FK. 17. 4.

Hestur [hæstor], a vestfor sydenden af Strama FA. 402, 32. Hilda [hilda], kongedatter, røvet af en jættekvinde. men hentet tilbage af kappin Illugi: FK. 35, 21.

Hilda², risen Rosmars kone FK. 136, 60, med det bestemte kendeo.: Hildan svinna FK. 136, 62, søster til Gongu-Rolvur FK. 137, 69 ff.

Hildan stjarna [hildan šadna], konavn FA. 337, 32.

Hildará [hildaråa], mytisk flod SK. 50, 155.

Hildarfiall [hildarfiadl], mytisk fjæld, Brynhild Budledatters opholdssted, SK, 16, 6.

Hildarheygur [hildarhæior], - Hildarfjall; SK. 19, 42. Hildarsalur [hildarsæalor], Brynhild Budledatters sal på Hildarfjall, SK. 20, 43.

Hildibrand [hildibrand], meistarin H., broder til Marita. FA. 20. 10.

Hildur' [hildor], huk., kampgudinden Hilde, Hildar ting = kampen FA. 270, 10, Hildar leikur det samme FA. 278. 14. Hildurs ting FK. 149, 1.

Hildur², = Hilda¹; FK. 37, l. 13 f. o.

Hilmir [hilmir], for Asa dvörgamoy; SK. 93, 131 (noten). Hilmir [hilmir], Hilmirs eldur SK. 84, 45.

Hindarfjall [hindarfjadl], mytisk fjæld SK. 82. 30.

Hjálmar [tšålmar], Hj. kappi SK. 78, 53, søn af Arngrimur og i færøske kvad broder til Angantýr. FK. 12. 2: FK. 19, 24.

Hjálprek [tšå lpræk] kongur, kong Hjalprek, gift med Hjördis efter kong Sigmunds død, SK, 6, 30.

Hjarnar [tšadnar], Júkungur, søn af kong Gjuke, SK. 39, 28. Hjördís [tšördis], dronning, gift med kong Sigmund og moder til Sigurd Fovnesbane, FA. 235, 19; SK. 3, 2; siden gift med kong Hjálprek, SK, 6, 30.

Holmgardar [hålmgæarar], hak. fit., den nordlige del af Gardaríki, SK. 115, 13, henlagt til Norge SK. 121, 9.

Holmgarður [hålmgæaror], - Holmgarðar; SK. 121, 21. Hóraheidar [hourahaiar], huk. flt., hedestrækning på Østerø ved bygden á Skála, FA. 372, 33.

Hóraldur [houraldor] (for Tórólvur), FK. 70, 1. 3 f. n. Hórisgöta [hourisgoota], grænselinjen mellem Nord- og Sydstrømø FA. 379, 31.

Hornalond [hådnalånd], ik. fit., "Horneland", egl. — bjærget Hornelen i Norge, FK. 122, 23; sé det fælg. ord. Hornið [hådn1], Hornið háa, forbjærg (Hornelen) i Horna-

land, FK. 122, 28.

Hósborg [hösbårg], sandsynligvis Oslo i Norge, FA. 121, 34. Hugin [hūn] kongur, Óluvas, kong Pippings datters, mand FA. 189, 2.

Hugon [hogan], H. kongur — keisarin av Miklagarði, FA. 147, 12.

Humlingur [homlingor] Stútason, en af kong Tíðriks kæmper FA. 232, 2.

Húnakongur¹ [húunakangòr], konge over Hunnerne, om Asmund Abalsson FA. 51, 8.

Húnakongur², sé Júkin; SK. 87, 10.

Húnaland [hùunaland], Hunnernes land; fit. Húnalond SK. 18, 26.

Hundingur [hondingor], mytisk konge, hvis sønner dræbe kong Sigmund, SK. 4. 13.

Hupulin [hūpolin] (med det bestemte kendeord), tyrenavn FA. 337, 29.

Húsavík [hùu savoi k], bygd på østsiden af Sandø FA. 335, 1.

í Húsi [oi huu sı], bylingur í Miðvági, FA. 354, 20.

niðri við Hús [n1r1 vi húu s], býlingur í Götu (Syðrigötu), FA. 359, 24.

Hvalagjógv [kvæaladžægv], klippekleft på Mikines FA. 350, 1. Hvalbe [kvalba], den næstnordligste bygd på estsiden af Sudere FA. 328, 17; til Hvalbýjar [kvalbiar] FA. 329, 7; Hvalbingur, mand fra Hvalbe.

Hvamsfjörður [kva msfjoeror], fjord på vestsiden af Island (amm af Projektfjörðum) FK 60 89

land (arm af Breiðifjörður) FK. 69, 82.

Hvannasund [kvannasond], bygd på sydvestsiden af Vidoy, FA. 362, 6.

Högnaboði [högnaboeji], blindt skær udfor Rítuvík på sydøstspidsen af Østerø FA. 414, 17.

Högnar [högnar], for Högni (Júkason), SK. 32, 1821 (noten).

Högni¹ [högni] Júkason, Høgne, søn af kong Gjuke, SK. 20, 43.

Högni², Högnason, son af Högni Júkason og Helvík jallsdóttir, SK. 55, 215.

Högni³ Nev, flokksmaður FA. 358, 15.

Henir [hoenir], guden Honer SK. 141, 22.

i Hörg [oi hörg], bylingur í Sumba FA. 379, 8.

Illgerd-Steinur [11džærstainor], hak., FK. 131, 5.
Illhugi, Illhugur [1dlu1, 1dluor], sé Illugi; FK. 34, 1.
1 og 2 f. n.

Illugi [1dlu1], kappin I., FK. 34, 11.

Ímundur [oimondor] hvíti o: Jómsvíkingasagas Ögmundr (Geirmundr) hvíti, FK. 48. 9.

Ingibjörg¹ [1ńdž1björg], Ingeborg, elsket af Ásmundur Aðalsson, gift med Sjúrður Fótur; FA. 51. 30

Ingibjörg², frúgvin I, Ingeborg, ledsager Margrete på Nordnæs og sviger hende, FA. 94 19.

Ingibjörg³, Ingeborg, gift med harra Pætur under dennes ophold i Danmark. FA. 266, 12.

Ingibjörg⁴. Ingeborg, datter af kongen af Uppsaland og årsagen til Hjalmars og Angantyrs tvist, FK 24, 88.

Ingibjörg⁵, Ingeborg, datter af Havgrimur, FK. 45, 73. Ingibjörg⁶, Ingeborg, kong Olav den helliges søster FK. 65, 41, i de færøske kvadoptegnelser alm. kaldet Kristin.

Ingibjörg⁷, Ingeborg, irsk kongedatter FK. 100, 64.

Ingibjörg⁸, Ingeborg FK. 131, 2.

Ingibjörg⁹, Ingeborg, = Hilda², FK. 144, v. b.

Irland [oirland], Irland FA. 378, 16.

Írlandshav [öirlainshæav], FK. 139, 925 (noten).

İsakur¹ [oi'sakor] Diril, person i Jákup á Mön, FA. 298, 2;
 rettest skrevet Í. Dir öil. — dir öil [dīril], hak., =
 1) hale på sælhund; bagparti; 2) person, som kommer drattende bagefter; fit. dirölar.

Ísakur², patriarken Isak FA. 410, 33.

Isaland [oisaland], digt. for Island, FK. 113, 33.

Ísan [oisan], mytisk konge; Ísans land FK. 19, 20, Ísans líð FK. 18, 11, Ísans lund FK. 18, 10, Ísans ríki FK. 19, 21 — hvor Örvaroddur dræbte Arngrímur.

Ísin¹ [oi'sın] frú, elsker Tístram, FA. 216, 7.

Isin², kongur, Isung, konge over Brattingsborg, FA. 223, 19; ef. Isans FA. 231, 14.

Ísland [oʻsland, öʻs-], Island FA. 344, 25.

Íslandshav [oislaínshæav, ois-] FK. 139, 92.

Íslendingur [o's·lenin·gor, o's-], islænder FK. 65, 35.

Ísmal [o¹smal, o¹s-]. Í. fræga kempa, SK. 74, 6, søn af Samson sterki SK. 77, 32, ægter Sjúrður Sigmundarsons søster Svanhild Sólaljóma, SK. 78, 49.

Ivar [oivar] Holm, slægtning af Jatvaro, FA. 87, 18.

Ívint [oivi nt], konge af Vinland FK. 105, 125.

Jaktnir [jaknır], hak. fit., teir J. tólv, skal være: teir jatnir tólv, de tolv jøtuner, jætter SK. 136, 56 (jatnir altså fællesnavn og fit. af jötun, jf. indledningen s. LXXIV, noten). Jákup¹ [jakop] á Mön, helten i visen af samme navn FA.

293, 14

Jákup², apostlen Jakob FA. 434, 31.

Jákup³ erkibisp FK. 77, 37.

Jallgrímur [jalgroimor], høvding over Oplandene (i Norge) FK. 39, 1.

Jansagutti [ja nsagoti], hak., Jansaguttarnir er tilnavn for de i sagnene berømte brødre fra Fámjin: Albert og Gilbert, FA. 379, 11.

Jarnbardur [janbardor], Erik jarls skib FA. 273, 14.

Jatvard [jatvar], norsk jarlesøn FA. 85, 8.

Jerusalem [jero'salæm], Jerusalem FA. 386, 14.

Jesus [jeesos], Jesus FA. 35, 18.

Jóanis [jouanis] Niklasson, Johannes Niklassen, med øgenavnet Brókin, helten i Brókatáttur, FA. 285, 22.

Jófrí [jou froi], - Jósvein; FA. 239, 2.

Jógvan¹ [jægvan] Tummasson, Joen Thomsen, bonde, person i Brókatáttur, FA. 285, 25.

Jógvan², Oyrarbóndin, Joen, bonde fra bygden á Oyri, FA. 371, 11 f.

Johannis [jouanis], apostlen Johannes FA. 434, 31.

Jómsborg [jou'msbarg, ja'msbarg], Jomsborg FK. 47, 1; alm. kaldet Jóansborg.

Jómsvíkingur [jå ms völtšin gör, jå msvi-]. Jomsviking, mand fra Jomsborg FK. 48, 11; alm. kaldet Jomsviningur, Jósviningur.

Jorsalagrav [jå rsalagræav], grav for kejser Karls tolv jævninge i Jerusalem FA. 187, 12

Josup [jou'sop], Josef, FK. 62, 34 for Osviv.

Jósvein [jösvain], elsker kongedatteren Óluva², hvis fader har opfostret ham, FA. 239, 6.

Júkabrodur [júu kabroevor], — Júkungar; SK. 39, 24. Júkagardur [júu kagæaror], kong Gjukes gård SK. 91, 59, alm. i flt. Júkagardar SK. 21, 64

Júkagarpar [júukagarpar] — Júkungar; SK. 39, 25.

Júki [júu'tši] kongur, Gjuke, mytisk konge SK. 25, 101.
 Júkin [júu'tšin] (med det bestemte kendeord), — Húnakongur² og søn af Júki kongur; ef. Júkans SK. 88, 24.

Júkungar [júu'kongar], sønner af kong Gjuke SK. 32, 191.

Jústin [jestin] jallur, synonym til Ústin, FK. 3, 7. Jökil [jestšil] — Brúsajökil, FK. 88, 34.

Kála [kåala], konavn FA. 337, 31.

Kalbaksbotnur [kalbasbåtnor], den runde dal omkring det inderste af Kalbaksfjördur på østsiden af Stromø FA. 380, 9.

Kallsoyggj (Kallsoy) [kallsåd'dž (kallsåi)], Kallsoyggin, en af Norderøerne (mellem Østerø og Kunø) FA. 357, 16; til Kallsoyar [kallsar].

Kálvur¹ [kålvòr] (i kvadopskrifterne: Álvur), broder til Revna, FK. 67, 54.

Kálvur² lítli FA, 353, 21.

Kanaan [kana(a)n], Kanaan FA. 410, 33.

Karl [karl], harra K., = Hildibrand; FA. 22, 21.

Karlamagnus [karlamagnos], keisarin, kejser Karl den store FA, 139, 9

Katrin¹ [kæatrin], en af Torkils døtre FA, 46, 8.

Katrin², frá K., ledsagerinde for Margrete på Nordnæs, FA. 94, 12

Kedar [keeder], Ismaels søn Kedar, efter hvem nomadefolket Kedarenerne fik navn, FA. 386, 15.

Kelling [tšædling], drangur (sé ords.) nord for bygden á Eiði, FA. 344. 23. Jf. risi.

Kina [tšīna], konavn FA. 337, 30.

Kingilvág [tšińdžilvåa], et til Norge henlagt sted, hvor Guðrun illgerðsfrú tilintetgør Jomsvikingernes hær ved en haglbyge, FK. 50, 34; for Hjörungavágur?

Kinn [tšinn], ø vest for Norge (i Firðafylki) FK. 123, 29.

á Kirkju [åa tši rtšo], bygd på Fuglø FA. 360, 33.

(i) Kirkjubø [(oi) tši'rtšoboo], Kirkebø, bygd på vestsiden af Strømøs sydspids FA. 355, 19.

Kjartan [tša rtan], Ólavsson, Kjartan Olavsson (person i Laxdælasaga), FK. 62, 1 og 6.

Klæmintskirkja [klæami'nstši'rtša] FA. 385, 27.

Knútur [knůu tor], Knud FK. 68, 67.

Kofervínberjatyssi [koefærvoinbærjatissi], ik., Kofervindrueklase FA. 387, 6.

1 Kollafirði [oi kådlafiri, -firi] bygd på østsiden af Strømø, FA. 328, 5; Kollfirðingur [kå l"firinggor], mand fra bygden í Kollafirði.

Koltur [kå'ltor], ik., lille ø, lidt nord for Hestur, vest for Strømø, FA. 353, 17.

Kráka [kráaka], kallsdóttir, fingeret navn for Ásla Sjúrðardóttir; SK 66, 84; SK. 69, 13. Krákur [kråakör], konavn FA. 337, 30.

Krist [krist], harra K., Kristus FA, 21, 33.

Kristin¹ [kristin], huk., terne FA. 254, 21. Kristin², huk., person i Brókatáttur, Jóanis Niklassons kone FA 286, 24.

Kristin³, hak., Kristen FA, 301, 22,

Kristin⁴, søster til Viljormur⁸, SK. 131, 1.

Kristin⁵, andet navn for Ingibjörg⁶; FA. 65, l. 2 f. n.

Kristur [kristor], = Krist; FA. 242, 15.

Kritunes [krītonees], mytisk sted, = helvede? FK. 126, 66. Kumlabarmur [komlabarmor], sted i udmarken nord for

bygden á Skála på Østerø, FA. 372, 31.

Kunoyggi [kūnåd dž], Kuno, en af Norderverne; alm. Kunoyggin; men: í, úr Kunoy [kūn1], uppi á Kunoy FA. 358, 7; til Kunoyar [kūniar].

Kunoyarnakkur [kūnia(r)na'kor], forbjærg på nordspidsen

af Kunov, FA. 362, 7.

Kunoyingur [kuningor], mand fra Kunoy, FA. 364, 11. Kýrberg [köirbærg], forbjærg ved Kýrdalur (kodalen), tæt ved bygden i Hoyvik, lidt nord for Torshavn (Havn) FA. 398, 26.

í Kvíggjargili [oi kvod'džardžīl1], sted ved Húsavík, FA.

Kvörfinn [kvörfin], dværg SK. 110, 64.

Kölrín [kölroin], Køln FK. 151, 22.

Körnar [körnar] prestur, præst, som døbte Nornagest, SK. 73, 43.

Landaljóð(i) [landaljou(1)], Petur L., sé Petur.

Landrus [landros], Oluvas søn med kong Hugin, FA. 197, 7.

Langaliv [længaloiv], hedensk kæmpe, FA. 181, 2.

Leittraberg [lai'ttrabærg, laitra-], mytisk sted (bjærg) SK. 120. 1.

Leygamaður [læijamæavór], mand fra Leygará, FK. 68, 67. Leygará [læijaråa], Laugará på Island, Guðrun Ósvivsdóttirs bopæl, FK. 62, 3.

Lindará [lindaråa], mytisk flod, - Hildará, SK. 50, 1551. Lindin [lindin] mjá, frúgvin L. mjá, FK. 139, 96.

Lindisnes [lindisness], kap Lindesnæs i Norge FK. 55, 16. Linteigar [lorntaiar], hak. flt., dyrket mark ved Húsavík, FA. 375, 16.

Liraberg [loirabærg], fjæld ved bygden i Gásadali på Våge FA. 348, 32.

Litla-Dimun [loitla doimon], sé Dimun.

Ljósalind [ljou'salınd], Flóvants fostermoder FA, 169, 31. Liósivant [ljou'siva'nt], kejser Karls sværd FA, 173, 9. Loddasi [låddasi], hak, med det best, kendeo.: Loddasin FA. 332, 9.

Loddasasteinur [låddasastainor] FA. 332, 6.

Lodin [loejin], hak., FK. 113, 30.

Lokanslund [looka'nslond], mytisk sted SK, 133, 27.

Lokki [lå tši], Loke SK. 142, 39; FA. 445, 28.

Lokusoy [lookosåi], mytisk sted (e) SK. 133, 282 (noten). Lokusríki |loek osroi tši], mytisk rige SK. 133, 282 (noten).

Lundinborg [londinbarg], London FK. 162, l. 3 f. n.

Lurkastrond [lo rkastrånd] = Lurkustrond, SK. 138, 87. Lurkustrond [lo'rkostrånd], mytisk sted (kyst) SK. 136, 56.

Lúsa-Oddur [luu saaddor], hak., FA. 115, 49.

Magnus¹ [magnos], Magnus, son af Margrete på Nordnæs FA. 106, 27.

Magnus², kongur, Magnus, konge i Norge FK, 165, 1. Makramant [mæakrama nt], kejser Karls brynje? FA. 173, 10,

Málandrus [måalandros], kong Hugins og Galiannas søn FA 206 10.

Mammon [mamman], Mammon FA. 433, 25.

Mánagjógy [måanadžægv], bjærgkløft på vestsiden af Borðoyggj, FA. 379, 18.

Mannafellsdalur [mannafæ'lsdæalor], dal nord for Kalbaksbotnur, FA. 379, 18.

Mannaskard [mannaskæar], bjærgpas mellem bygderne í Vági og Örðavík på Suderø FA. 330. 9.

Margreta¹ [mar greta, mar greta], frúgvin M., FA. 16, 17. Margreta², frúgvin M., St. Margrete på Nordnæs, datter af den norske konge Erik, FA 93, 23.

Margreta⁸, frúgvin M., datter af kong Magnus², FK. 165, 2.

Maria¹ [maria], Marie FA. 35, 17. Maria², Marie, Jesu moder FA. 35, 26; jomfrú M. FA. 113, 1; M. frú FA. 242, 15; santa M. FA 299, 10; FA. 448, 6; Mariu kloystur FK. 166, 14.

Marita¹ [marita], søster til Hildibrand, FA, 21, 9.

Marita², Hermanns hustru. FA 245, 7.

Marjun [marjon], huk., vísa M. í Örðavík, FA. 328, 5.

Marsilius [ma'rsīlios], hedensk konge FA. 187, 15.

Máur | måavor | á Mýri, fader til Gongu-Rolvur, FK. 132, 17 og 18; Máur á Tannamýri FK. 143, l. 3 f. n.

Meya [mæija], huk., = Danimeya, FA. 293, 16.

1 Midvági [oi mivvåaji], bygd på sydøstsiden af Vågø (Vågar) FA. 354, 20; Midvágskirkja [mivvås-] FA. 334, 5.

Mikines [mītšīnees], ø vest for Vågø (Vágar) og den vestligste blandt Færøerne FA. 348, 29; Mikinesbúgvi,
beboer af Mikines FA. 348, 31; Mikinesfjörður, sundet
mellem Vågø og Mikines FA. 422, 9; Mikineshólmur
holm vest for Mikines FA. 349, 14 f.; Mikinesmaður,
mand fra Mikines FA. 354, 7.

Mikkjal [mit'tšal, mitšal], Mikkel, sankta Mikkjals dag, Mikkelsdag FK. 75, 21 (= Mikkjalsmessa); Mikkjals-

messa, Mikkelsdag FA, 392, 7.

í Mikladalí [oi mikladæali], bygd på nordøstsiden af Kalsø FA. 345, 25; Mikladalsdrongur, dreng el. karl fra bygden í Mikladali FA. 346, 1; Mikladalsmaður, mand fra bygden í Mikladali FA. 346, 31.

Miklagardur [miklagæarör], Konstantinopel FA. 66, 20. Mimaringur [mīmaringör, mim(m)aringör], Virgar Valintssons sværd FA. 226, 19.

Minna [mınna] ø vest for Norge (Minda i Hereyja hálffylki) FK. 85, 5.

Mjóvanes [mjouanees] (3: det smalle næs), næs på østkysten (sydøstkysten) af Østerø FK. 55, 20.

Mjöllhvít (Mjólkhvít) [mjölkvoit] (3: Snehvide), Brúnsteins frille FA. 250, 5.

Mortan [må'rtan], Morten; santa Mortans dag, Mortensdag FA. 351, 11; Mortansmessa, Mortensdag FA. 351, 11.

Mósis. Mósus [mou sis, -os] Moses FA. 435, 3 og 6. Mús [muu s], øgenavn til en af de katolske bisper i Kirkju-

Mús [mùu`s], egenarn til en af de katolske bisper i Kirkjube, FA. 379, 28.

Mykjunes [mītšonees], sé Mikines; FA. 353, 11.

Mylint [moili nt] hin illi, forråder Óluva, FA. 196, 6.

Myri [moiri], huk., More (Nord- og Søndmøre) i Norge FK. 132, 17.

Nardus [nardos], Nardus, vellugtende plante, hvoraf Nardusolje presses til Nardussalve, FA. 387, 3.

Nemus [neemos], hertugin, en af kejser Karls tolv jævninge FA. 179, 27.

á Nesi [åa neesi], bygd på Østerøs østlige sydspids FA. 398, 26.

Nesslíð [næsloi], li ved bygden á Nesi på Østerø, FA. 415, 13.

Nev [neev], sé Högni Nev.

Nials [nījals] (út) av Gilstein, hak., FA. 94, 29.

Niklas¹ [niklas], sankt(i) N. FA. 38, 8.

Niklas2, norsk jarlesøn, broder til Jatvard, FA. 85, 7.

Niklas³, kong Harald hårderådes svoger FK. 154, 48.

Niklas⁴, FA. 348, 14. Nils [ni^{*}ls], Nils FA. 290, 10.

Nóa [noua], (bibelens) Noah FA. 358, 8.

Nólsoy [nő'ls1], Nolsø, ø øst for sydenden af Strømø FA. 397, 27; Nólsoyingur [nö lsingor], mand fra Nolsø FA. 398, 35.

Nordlond [nårlånd], ik. flt., norden, de nordlige lande SK. 34, 206

Nordmadur [nårmæavor], normand FA. 116, 17.

Nordmýri [narmoiri], huk., Nordmøre i Norge FK. 131, 7. Nordnes [nårnees]. Nordnæs i Norge, hvor Margreta² blev brændt, FA. 93, 24.

Nordstreymoy [nå rstræim1], Nordstrømø, den nordlige del af Streymoy, FA. 380, 5.

Noregi [noereji, -re-], ik, Norge FA. 272, 34, nu alm. Norra, ik.; ef. Noregis FK. 48, 7, Noregs FA. 270, 15.

Nornagestur [nådnadžæstor], hin snarpi, mytisk kæmpe SK. 71, 1, tjener og ledsager Sigurd Fovnesbane SK. 73, 34; SK. 126, 77.

Núgvunes [nigvonees], næs på østsiden af Mikines, FA. 353, 13.

Nævurbussa [næavorbossa], huk., fingeret navn for Fipan fagra, FA. 33, 32.

Nöpegi [neereji, -re-], ik., = Noregi, FK. 48, 12; ef. Nöregis FK. 155, 59.

Oddur [åddor], O. ungi (i færøske kvæder søn af Örvaroddur) FK. 24, 87, kæmper sammen med Hjálmar og dræber de elleve Arngrimssønner FK. 25, 95.

Ódin [ouin]. Odin FA. 2, 3; Ó. æsakongur (asernes konge) SK. 140, 5; O. æsagrá (den grå as) FK. 8, 55.

Ódnar-Björn [ödnarbjödn], hak., FK. 131, 5.

Odvald, Odvald | advald |. hedensk kæmpe FA. 162, 17. Oknarhelli [åknarhædli], i O., mytisk sted (klippehule) FA. 31, 15.

Ólavsöka [pulasooka], hellig Olavs dag, Olajdag p: den 29. juli (Olavsökudagur)

Ólavur¹ [oulavor] Riddararós FA. 8, 2.

Ólavur², Olav, Ásmund Aðalssons skosvend FA. 51, 15.

Olavur³ jall, Oliver, en af kejser Karls tolv jævninge FA. 148, 2.

Ólavur⁴ Tryggvason, den norske konge Olav Trygvesøn FA. 270, 5; Ó. kongur FK. 54, 1, FK. 74, 1 (omkvædet), FK. 85, 1 (omkvædet).

Ólavur⁵ kongur, den norske konge Olav den hellige FK. 65, 35, FK. 111, 10; signaður Ó kongur FK. 91, 70, FK. 120, 4; sankt Ó. kongur FK 92, 85, Ó. santi kongur FA. 296, 29; Ó. hin heilagi FA. 351, 20.

Olavur⁶ Olaf, fader til Kjartan, FK. 64, 30.

Ólavur, Olav, norsk jarl, fader til Hálvdan og Finnur hin fríði, FK. 95, 1.

Olayur⁸, broder til Margreta³, FK. 165, 8.

Olgar [ålgar], Holger (danske) FA. 156, 2; O. danski FA. 161, 2.

Óli [puli], Ole, Ó. rami, Mikinesbúgvi, FA. 348, 30.

Olivant [oullva nt], Olifant, Rolands horn FA. 139, 13, erobret of Roland fra kæmpen Emund FA. 160, 16.

Óluva [oulova, oulova], datter af kong Pippingur, kong Hugins dronning, FA. 188. 7.

Ongland [angland], England FK. 156, 78; ef. flt.: Ongland FK. 156, 77. Jf. Eingland.

Ormar [årmar], Tórólvsson, O. sterki, islandsk høvdingesøn FK. 74, 2.

Ormur [ármór], bóndi á ytra Skála í Eysturoy, ildgærningsmand, FA. 368, 16 f.

Ormur [årmör], skibsnavn, Ormurin langi. Ormen den lange, kong Olav Trygvesøns drageskib FA. 270, 14; skamri Ormur, kong Olav den helliges skib Ormen den skamme (korte) FK. 120, 4; Ormurin (2: Ormurin langi) FK. 74, 1.

Osviv(ur) [ösviv(or)], fader til Guörun⁴, FK. 65, 40; Osvivsdóttir (alm. kaldet Hósvi(v)sdóttir) FK. 66, 45 — Guörun⁴.

Oxakolla [åksakådla], konavn FA. 337, 32.

i Oyndarfirði [oi åindafiri, -firi, åinda-], (for: Oyvindar-), bygd på østsiden af Østerø, nord for í Fuglafirði, FA. 356, 26; Oyndfirðingur [åinn firingör (ån-)], mand fra bygden í Oyndarfirði.

Oyrarbondi [åira(r)böndı], bonde fra bygden á Oyri på vestsiden af Østerø, Jógvan, Oyrarbondin FA. 371, 11 f.

Oyrasund [åirasond], Øresund FA. 273, 13, Oyrarsund FK. 165, 1 (omkvædet).

Pál [påal] og Páll [pådl], Poul, Pál patriark FA. 140, 27. Pálsmessa [på lsmæssa], Poulsmesse, den 25. januar FA. 351, 10.

Pedur [peedor]. apostlen Peder FA. 434, 30. Jf. Pætur. Petur [peetor] Landaljóð(i), slægtning af Jatvarð, FA. 87, 20.

Pippingur [pi pingor]. konge i Frakland, fader til Karlamagnus og datteren Oluva, FA. 188, 5.

Partur¹ [pæator], harra P., herre Peder, trolovet og siden gift med Elinborg, FA. 260, 5.

Pætur² Niklasson, Peter Niklassen FA. 291, 14.

Pætur⁸, Peter, bóndi í Funningi, FA. 368, 24.

Ragnar¹ [ragnar] Lodbrók, kong Regner Lodbrog SK. 61, 22

Ragnar² = Ragnarlikkja, SK. 138, 84.

Ragnar³, rise, broder til Rosmar, FK. 137, 76.

Ragnarlikkja [ragnarlitša], kongen af Girtlands fornemste kæmpe SK. 136, 59.

Ragnhild [ragnild], datierdatter af Doffin, FA. 379, 8. Randarsól [randarsoul], søster til Sjúrður Fótur og gift med Ásmundur Aðalsson, FA. 65, 14.

Rani [ræan1], rise FA. 61, 4.

Rannvá¹ [ranvåa] = Ragnhild, FA. 379, 8.

Rannyá2 hin gamla, huk., FA. 385, 24.

Ravnamúli [ravnamúuli], forbjærg på vestsiden af Vågø; fiskeplads FA. 340, 19.

Rebekka [rebæ'ka], bibelens Rebekka FA. 410, 33.

Regin [reejin], R. smiður, smeden Regin, Fovnes broder SK. 5, 19.

Reiggja [rad'dža], konavn FA. 337, 29.

Revna [rævna] (i kvadopskrifterne: Rafna, Ragna), Kjartan Olavssøns hustru FK. 66, 52.

Rín [roin], áin Rín, *Rinen*, *Rinfloden* FA. 176, 28; Rínará FA. 38, 23.

Ringaríki [ringaroitši], Ringerige FA. 271, 24.

Ringur [ringor] prúði, en af kong Alvs kæmper FK. 8, 63.

Risi [rīs1], hak., drangur (sé ords.) nord for bygden á Eiði, FA. 344, 22; jf. Kelling.

Róaldur [roualdor]. lögmaður, FA. 375, 24.

Rógvi Skel [rægvi šeel], flokksmaður, FA. 358, 15.

Rókur [rou'kor], en af kong Alvs kæmper FK. 8, 63, Rókurin svarti FK. 9, 67.

Róland [rouland, roula nt]. R. jall, Roland, kejser Karls frænde og den første af hans tolv jævninge, FA. 146, 27.

Rolant¹ [roula nt] = Roland; FA. 162, 27.

Rólant², konge af Vinland FK. 105, 126.

Rólvur, Rolvur [rålvör] — Gongu-Rolvur, FK. 132, 19; også kaldet: Rolvur Uppsal-jall FK. 139, 89.

Rosmar [råsmar], rise i Tröllabotnar, FK. 135, 50.

Rudis |rudis] o: Herodes FA. 40, 5.

Rúma(r)ríki [růumaroi'tši], Romerriget, det romerske rige FA. 167, 10.

Rumla [romla], konavn FA. 337, 28.

Runsival [ro'nsivæal], Roncevaux-dalen i Pyrenæerne, hvor kejser Karls tolv jævninge faldt i kampen mod hedningene (saracenerne) FA. 139, 13.

Sálarbótará [såalabou^ctaråa] elv på Vågø FA. 333, 35. Salomon [sæalomån], bibelens kong Salomon FA. 386, 6; alm. Sálamon.

Samson [sa'msån] sterki, fader til Ísmal fræga kempa, SK. 77, 32.

Samsoy [sa°msåi, sa°ms1], Samsø FK. 12, 1 (omkvædet). 1 Sandavági [oi sandavåaj1], sydøstlig bygd på Vågø FA. 333, 23.

á Sandi [åa sandi]. bygd på vestsiden af Sandø, heima á Sandi; heiman av Sandi (fra bygden á Sandi) FA. 332, 16 f.; Sandsbygd — á Sandi, FA. 332, 14; Heimasandsmaður, mand fra bygden á Sandi.

Sandoyggj [sandåd'dž], øen Sandø, syd for Strømø, alm. Sandoyggin; men: i (úr) Sandoy [sandı] FA. 335, 1;

til Sandoyar [sandiar]

Saxland [saksland], Saksenland, Saksernes land FA. 66, 12. Seggir [sæd'džir], FK. 133, 21, tvivlsomt, måske fællesnavn = sægerð (søens oprør)?

á Selatrað [åa seelairæa], bygd på vestkysten af Østerø; Selatraðskarð, bjærgkløft ved bygden á Selatrað, FA. 373, 4.

Selgjalond [sældžalånd], ik fit., mytisk land SK. 113, 96. Sellátraskard, sé Selatraðskard; FA. 373, 4.

Siftusöka (Syftusöka) [siftöseeka], St. Svituns dag, den anden juli FA. 425, 16.

Sigmundur¹ [sigmondor] Brestisson, den færøske oldtidshelt Sigmund Brestessøn FA. 374, 13. Sigmundur², jallssonur, kongur, kong Sigmund, fader til Sigurd Fovnesbane SK. 3, 2; FA. 235, 18.

Signild [signild], huk., FA. 14, 5.

Sigrid [sigrid], gift med Torkel i Brattalio, FK. 117, 76.

Silvur [sılvór], kongins son, SK. 94, 22.

Silvurlin [silvorloin], huk., (Sølverlad) FA. 42, 13.

Símun¹ [soimón, -10], santi S., den hellige Simon FA. 141, 25.

Simun² i Be, FA. 354, 18.

Singjant [sıńdža'nt] há, mytisk sted SK. 90, 54, lund SK. 113, 95.

Singjarfjörður [sıńdžarfjoəròr], mytisk fjord SK. 112, 90. Sissal [sıssal] (o: Cesilia), húsfrúgvin í Húsavík, FA. 373, 14. Sivja [sıvja], fostermoder for Landrus, FA. 208, 19.

í Sjúrðargarði [oi šúuragæari], býlingur í Fámjin í Suðuroy, FA. 379, 7.

Sjúrður¹ [šúurór], Sigmundarson, Sigurd Fovnesbane SK.
3, 1 (omkvædet); FA. 331, 12; kappin Fovnisbani SK.
84, 52; kong Ísins fornemste kæmpe FA. 230, 3.

Sjúrdur² Fótur FA. 52, 12.

Sjúrdur³ Ring, Sigurd Ring, fader til Ragnar Lodbrók, SK. 61, 22.

Sjúrður⁴ við Gellingará í Hattarvík í Fugloy, FA. 359, 14.
á Skála [åa skåala], bygd på Østerø på den vestlige side af Skálafjörður FA. 368, 15.

í Skálabotni [oi skáalabátni], bygd på Osterø ved det inderste af Skálafjöröur, FA. 367, 19.

Skálafjörður [skåalafjoarór], lang fjord, som skærer sig ind sydfra på Østerø FA. 372, 9.

Skálavík [skåalavoi k], bygd på østsiden af Sandø FA. 348, 12.

Skalli [skadlı], fader til Fipan fagra, FA. 27, 4.

Skardhamar [skæarhæamar], en (under et skarð) fremspringende, lav og flad, klippeformation i strandbredden under Nesslíð, FA. 415, 13 f.

á Skarði [åa skæarı], den nordligste bygd på Kunø FA. 383, 5; Skarðsmaður, mand fra bygden á Skarði, FA. 383, 2.

Skardsá [ska rsåa], elv mellem bygderne Gåsedal og Bø på Vågø FA. 340, 4.

Skarvanes [skarvaness], sydvestlig bygd på Sandø FA. 374. 22.

Skatagjógv [skæatadžægv], klippekleft på Våge imellem bygderne Be og Servåg FA. 355, 2.

Skeggi [šæd'd1], hak., FA. 448, 26; Skeggjanöv, stejlt forbjærg ud imod Götuvík, FA. 449, 24; í Skeggjatoftum, bondegård i bygden í Sölmundarfirði (nu: uppi í Toft), FA. 449, 4 f.

Skel [šeel], sé Rógvi Skel.

Skemmingur [šæmmingor]. Virgar Valintsons hest FA 225, 25. Skopun [skoepon, -on], bygd på nordsiden af Sandø; Skopunarfjördur, det sund, som skiller Sandø fra Strømø og Hestur, FA 378, 33.

Skorarheygur [skoorarhæior], høj på øen Dimun, FK. 58, 58.

Skotland [skåtland]. Skotland FA. 96, 19.

Skrúðhettan [skrúuhætan], stor sten i strandkanten ved Fossá nord for Hvannasund på Viðoy, FA. 379, 13.

Skrýmsli [skrö^tmslı], om risen i Lokka táttur SK. 142, 44, sé skrímsl(i) i ords.

Skúgvur [skigvor] av Stokkanesi, FK. 111, 11.

Skúvoyggj [skůuåďdž] og Skúgvoyggj [skigvåďdž], øen Skuø, sydvest for Sandø; alm. Skú(g)voyggin; men: í (úr) Skú(g)voy [skůui, skigvi], FA. 326, 9; Skúvoyarfjörður [skůuia-, skivja-], sundet imellem Sandø og Skuø FK. 58, 49; Skúvoyingur [skůuingòr], mand fra Skuø FA. 353, 19 f.

Smalsarhorn [sma'lsarhådn], ældre navn for "Hornelen", forbjærg på vestkysten af Norge FK. 161, l 5 f. n.

Snorri [snårr1] Fót FK. 131, 4.

Spanialand [spæanialand], Spanien FA. 87, 27.

Stavn stavn, slægtning af Jatvaro, FA. 87, 24.

Steffan [stæffan], sankti S., den hellige Stefanus FA. 39, 18.

Steffan², en af kong Alvs kæmper FK. 8, 63.

Stevnuválur [stævnovåalor], høj (gammelt tingsted) på Østerø lidt nord for bygden i Skálabotni, FA. 372, 7.

Stigar [stoijar], slægtning af Jatvaro, FA. 87, 24.

Stokkanes [ståkaness], ligeoverfor Brattalio i Eriksfjorden (Grønland) FK. 111, 11.

Storafjall [stourafjadl], fjæld øst for bygden í Sölmundarfirði på Østerø FA. 449, 9.

Streymoyggj [stræimåd'dž], Streymoyggin, Strømø (blandt Færøerne) FA. 344, 21; í, úr Streymoy [stræimi]; til Streymoyar [stræimiar]

Strond [strånd], rimeligvis et sted i Norge (et Strönd findes både i Ringaríki og Rógaland), SK. 121, 19.

á Strondum [åa stråndon], sydlig bygd på Østerø vest for Skálafjörður. FA. 341, 18; inn á Strendur FA. 369, 19. Suðuroyggj [sū(o)råd'dž], Suderø, den sydligste ø blandt

Færøerne FA. 328, 6; alm. Suðuroyggin; men: í, úr

Suðuroy [sūri]; til Suðuroyar [sūriar, sorjar]; Suðuroyarprestur [sūria-, sorja-]. FA. 378, 34.

Sudurstreymoy [sūorstræimi], Sydstrømø, den sydlige del af Streymoy, FA. 379 31.

(i) Sumba (Sunnbo) [(oi) somba], den sydligste bygd på Suderø FA. 379, 19.

Súsanna [sūu sana], Susanna; Súsonnuvísa, visen om (den bibelske) S. FA. 410, 34.

Svanhild [svæán(h)1ld] Sólaljóma. datter af kong Hjálprek og Hjördís, SK. 75, 13.

Sveinur¹ [svainor] í Vallalío, FA. 124, 2; harra Svein FA. 124, 24.

Sveinur², (harra) Svein, andet navn for Högni Högnason, SK. 58, 246.

Svínoyggj (Svínoy) [svoinåd'dž (-å1)], Svínoyggin, Svinø, en af Norderøerne blandt Færøerne FA. 352, 3; í, úr Svínoy [svoini]; Svínoyarkirkja [svoinia-] FA. 364, 30; Svínoyar-Bjarni FA. 437, 11 f. = Bjarni úr Svínoy; Svínoyingur [svoiningor], mand fra Svinø FA. 447, 3. Svöríki [svoəroi'tši, -roitši], Sverige FA. 272, 19.

Sygri [sigri], o udenfor Heroerne ved Norge FK. 85, 5. Sölmundur [sölmondor], hak., FA. 448, 26.

1 Sölmundarfirði [oi sölmondafiri, -firi], bygd på Østerø øst for Skálafjörður, FA. 448, 29.

Sölvi [sölvi], andet navn for Sölmundur, FA. 449, 1.

1 Sörvági [oi sörvåajı], bygd på vestsiden af Vågø FA. 352, 31; Sörvágsmaður [sörvå(k)s-], mand fra Sørvåg FA. 353, 7; Sörvágsvatn, langagtig indsø i den sydlige del af Vågø mellem bygderne Sørvåg og Midvåg FA. 355, 4.

Takmýrar [takmoirar], á Takmýrum, sumpet strækning på Sandø i nærheden af Húsavík, FA. 335, 3.

Tambar, Tambarbogi [tambar-], Ejnar Tambeskælvers bue FA. 279, 18.

Tambar [tambar] prestur, præsten Tangbrand FK. 54, 6. Tannamýri [tannamoiri], sé Máur.

Tannebrand [tannebrand], sé Tambar prestur; FK. 54, 7. á Teigi [åa taiji], sted ved Húsavík på Sandø, FA. 375, 6.

Tídrikur [toirikor], kongur, kong Diderik af Bern FA. 223, 6; konge på Brattingsborg SK, 105, 2

Tidrikur² Tatnarson, troldmand SK. 52, 179.

Tindhólmur [tındhölmör], holm vest for Vågø på den sydlige side af Sörvágsfjörður, FA. 354, 13.

Tinganes [tinganess], den bebyggede landtunge, som skyder ud imellem Torshavns østre og vestre våg FA. 400, 13.

Tístram [toistram. -an], Tristan, elsker Ísin frú (Isolde), FA. 216, 7.

Tjaldarvíkshólmur [tšaldarvöⁱ(k)shölmör], holm i Trangisvågsfjorden på østsiden af Suderø FA. 330, 16 f.

í Toftum [oi tåfton], — í Skeggjatoftum (sé Skeggi); FA. 449, 4 f.

Tollaksmossa [tådla(k)smæssa], lille juleaften, den 23. december, FA. 293, 17.

Tóra' [toura] Borgarhjört, kongedatter, gift med Ragnar Lodbrók, SK. 59, 5; Tóra í líð SK. 69, 30; Tóra í lund SK. 70, 31.

Tóra², Tora, Kjartans søster FK. 66, 51.

Torbergur [tårbærgor] FK. 110, l. 1 f. n., for Torgeir.

Tórdur [touror], hak., FK. 115, 52.

Torgeir [tårgair], Tormann skalds fostbroder FK. 110, 1. Torgrímur [tårgroimor] trölli FK. 111, 4.

Torhallur [tour(h)adlor] (variant: Horaldur) FK. 67, 64.

Tórir [tourir] av Strond, SK. 121, 19.

Torkel [tårtšil], bóndi FK. 113, 30, boende i Brattaliö i Grønland, FK. 117, 76.

Torkil¹ [tå rtšil], hak., FA. 22, v. B.

Torkil2, hak., FA. 45, 14.

Torkil³, kong Olav Trygvesøns broder FA. 277, 22.

Torkil4 av Grund, SK. 121, 19.

Torkil⁵ erkibisp, ærkebiskop Torkild i Nidaros FK. 65, 37. Tormaður [tårmæavör], Tormann skald o: den islandske skald þormóðr Kolbrúnarskáld, FK. 110, 1.

Tormansgjógv [tårma'nsdžægv], klippekleft på Våge ved. Fjallavatn, FA. 333, 20.

Tórólvur [tourålvör], den islandske høvding Stórólfr, fader til Ormar, FK. 74, 1, T. af Harðarholti FK. 76, 29.

Torstein¹ [tårstain, tåstan], Torsten, konge af Vinland SK. 105, 123.

Torstein² Oxamegin, FK, 121, 15.

Tórur¹ [touror] rami, Tor, rise i bygden Gåsedal på Våge FA. 348, 29.

Tórur², Tore (þórir), søn af Beini og søskendebarn til Sigmund Brestessøn FA. 436, 20.

Tórur³ úr Tröllabotnum, en af kongen af Girtlands kæmper SK. 136, 57; T. av Tröllabotni SK. 138, 86.

Tósborg [tösbårg] o: Túnsberg (Tønsberg) i Norge FA. 121, 34.

- Tostan [tåstan], T. jall, Toste jarl, drager på Englandstogt med kong Harald hårderåde, FK. 156, 78.
- í Trakki [oitra tši], sted på Mikineshólmur, FA. 349, 27. Trándheimur, Trónd- [trándhaimór, trönd-]. Trondhjem FK. 82, 94.
- Trándur¹ [tråndör], sé Tróndur; FK. 54, 8. Trándur² sendisvein, FK. 103, 96.
- Trondur [tröndor], T. i Götu, Götu-Trondur, Trond i Gata (Gøte), færøsk høvding, Sigmund Brestessøns modstander. FA. 348, 14, T. úr Götu FA. 437, 1.
- Tröllabotnur [trödlabåtnor], mytisk sted FK. 133, 26; flt. Tröllabotnar FK 138, 80.
- á Tröllanesi [åa trödlaness], den nordligste bygd på Kalsoy. FA. 357, 15.
- Túgvurnar [tigvonar], fiskemed ved Vågø? FA. 292, 7. i Tungu [oi tongo], sted i udmarken ved bygden i Gásadali, FA. 326, 24.
- Turkur [to rkor], tyrk FA, 328, 16; Turkafólkið FA, 329, 11.
- Turpin [to rpin] erkibisp, en af kejser Karls tolv jævninge FA. 140, 24.
- Typpafossur [ti'pafåssor], fos, nordvest for bygden í Skálabotni på Østerø FA. 371, 24.
- Tyrvingur [tirvingor], sværdet Tyrfing FK. 20, 32.
- Úlvur [elvor] reyði, Ulv den røde, en af kong Olav Trygvesøns kæmper FA. 276, 32.
- Uppland [o pland, op-], Oplandene i Norge FK. 21, 52, alm. i flt. Upplond FK. 39, 2, FA. 121, 32.
- Upplendingur [o'plændingor], oplænding, mand fra Oplandene FK. 44, 57.
- Uppsaland [o'psaland, op-], Uppland i Sverige FK. 22, 59; FK. 23, 75: Uppland.
- Ústin [østin] jallur o: Útsteinn, styrmand for kong Alvs drageskib FK 3, 7; synonym: Jústin.
- Vágar [våar], hak. el. huk. flt., sen Vågs, vest for Strøms FA. 333, 19; Vágabjörgini, de bratte klippevægge på Vågøens sydside FA. 355, 25; Vágamaður, mand fra Vågø FA. 338, 21.
- í Vági [oi våaj1], a) norðuri í Vági, bygd på den sydvestlige side af Bordøen, hvortil også Klaksvík hører, b) suðuri í Vági, sydlig bygd på østsiden af Suderø;

Vágsmaður [våks-] o: maður norðan úr Vági FA. 365, 34 modsat (Vágbingur [våbbingor] o: maður sunnan úr Vági).

Vagnur [vagnor] Akason, jomsvikingen Vagn Agesen FK.

Vágsbotnur [våksbåtnor], í Vágsbotni, den del af Tors havn, som ligger ved det inderste af den vestre våg FA. 401. 30.

Valaknúkar [væalaknúu kar], hak, fit., en række små klipper tæt ved bygden í Skálabotni på Østerø FA. 367. 19.

Vallalíð [vadlaloi], mytisk li FA. 124, 2.

Vallalund [vadlalond], mytisk lund FA. 124, 25.

Válsbrokka [vå'lsbræ'ka], bakkeskrænt på Østerø i nærheden af bygden á Skála, FA. 372, 35.

Vatn [vatn] = Sörvágsvatn; FA. 355, 4.

Vatnsbrekka [va'nsbræ'ka] brink øst for Sörvágsvatn på Vågø FA. 333, 32.

Vestfelli [væsfædli], fjæld på Sandø mellem Húsavík og Skarvanes, FA. 376. 9

Vesturland væstorland), opdigtet sted på Færøerne FA. 294, 7.

Vesturvík [væstorvoi'k], ældre navn for det nuværende Fámiin, FA. 376, 30.

á Vidareidi [åu vijaraii], bygd på nordvestsiden af Vidoy, FA. 352, 9; Viöareiössúgv FA. 352, 28.

Vidarhellisgjógv [vijarhædlisdžægv], klippekleft på kysten af Mikines, nær ved bygden. FA. 350, 3.

Vidoyggi [vijåd'dž], en af Norderøerne, nordøst for Bordø FA. 352, 9; alm. Vidoyggin.

Vigbrandur [voibrandor] Geyta son, FA. 240, 16.

Viggrimur [voigroimor, voig-] Gunnarsson SK. 21, 55.

Vík [voik], 1) = Haldórsvík, FA. 327, 9; 2) bygd på nordsiden af Vågø.

í Víkum [oi voi kon], býlingur í Oyndarfirði FA, 356, 9.

Viljormur¹ [viljårmör], trolovet med Adalus, FA. 125, 27. Viljormur², søn af Viljormur¹ og Adalus, FA. 130, 20.

Viljormur³ SK. 131, 1.

Vilkus [vi lkos], risans son, rise i Holmgardar, son af Akival, SK, 115, 14.

Villum [vidlom], en af kejser Karls tolv jævninge FA. 148, 17. Vinkongur [voi nkangor, voi nk-], konge af Vinland FK. 105, 115.

Vinland [voinland, voin-], Vinland (i det estlige Nordamerika), FK. 105, 115.

Virgar [virgar] Valintsson, Vidrik Verlandsson, en af kong Tioriks kæmper FA. 224, 32.

Volismýri [voelismoiri], mose på Sande FA. 333, 7.

Yla [oila], konavn FA. 337, 30.

Ytra [ītra] o: Ytrey, ø ved Norges vestkyst FK. 79, 57. à ytra Skála [åa ītra skåala], del af bygden á Skála, FA. 368, 17.

Ytri Kollur [ītri kådlor], en foroven løsreven del af Eios-kollur, FA. 344, 32 f.

Ördavík [ooravoi'k], bygd på den sydlige side af Trangisvågsfjorden på østsiden af Suderø FA. 328, 5.

Örvaroddur [örvaråddör]. Arngrims drabsmand og dræbt af Arngrims datter Hervik; fader til Oddur ungi; FK.:18, 10. Össur [össör], færøsk høvding, boende på stóra Dímun og dræbt af Sigmund Brestesen, FK. 58, 62; også kaldet; Öxir.

Tillæg og rettelser

til

ordsamlingen.

áburður — også gødning, spredt (båren) ud på marken.
aðal [æal], ik., (ved kornrensning) det rene gode korn, modsat lættukorn (sé ords.) og sodnkerakorn (det korn
som mellem »sodnspölir« falder ned i »sodnkerið«).

akta — digt. undert. opdrage, so snimma læt kongurin a. hann FA. 239, 13. Under betydn. 1 tilføj: også med gf., einki aktar Sigmundur slíkt FK. 55, 19.

ankar [se nkar], ik., anker, tondeformet kar; som mål anker. Det for akker(i) hyppigt brugte ankar er danisme.

annadhvört — bevaret som ubest, stedo, i ik., ét af to. annar — í annað kvöld, i morgen aften.

annarslíkur — annaöslíkt: egl. lige så meget til, annaöslíkt aftrat (aftur at).

árnur — også spec. om fordybningen til gløderne, sml. grúgva.

ásur 1 — spec. bjælke behængt med fårekroppe (til tørring), krovásur, sé krov; rokkaásur, cylinderformet stykke træ, hvorom hjulet på en skotrok drejer sig.

átala [åatæala], huk., dadel, irettesættelse, bebrejdelse.

avseta — et andet avseta, mest i flt. avsetur, findes i betydn. det sidste af rendegarnet, som ikke kan væves med, men skæres fra, idet tøjet tages af væven.

barki 1 — tilføj: barkakýli, hak., el. barkakýl, ik., adamsæble (den fremstående knude på luftrøret). belja [bælja] (að), udso., brøle, om nød (ko, okse el. kalv).

bera [beara], huk., bar plet, bart sted, spec. bakke el.

mindre højde, som skyder op af sneen ved tøvejr. Flt. berur.

bera (udso.) — b. med hf., a) b. e-m væl (illa), give en godt (dårligt) vidnesbyrd, b) klæde el. passe en på en vis måde, tað ber tær væl. — under 5 tilf.: b. seg undan, også — berast undan, jf. FA. 354, 31.

bida — so góðan sigur beið, opnåede så god en sejr FA.

210, 22.

binda - binda frio, holde fred, være rolig.

bismarapund — 6 skålpund læs: 12 skålpund — 24 merkur (sé mörk).

bjóða - b. við (upers.) = b. ímóti; tað var ikki tí, at sær beyð við at eta FA. 370, 2.

björn [bjödn], huk., bjørn. Flt. bjarnir.

blunda - også blundast FA. 382, 16.

boda [boa, bua] (a0), udso., bebude, forkynde, b. frá e-m, bringe budskab om en FA. 398, 30, b. e-m til útróörar, bringe en, som man ønsker med på fiskeri, budskab om en forestående tur.

bondskur [bå nskor], to., ubændig, hårdhændt.

botnur [båtnör], hak., 1) bund, grundflade; 2) halvrund dal, åben imod havet og lukket op imod landet ved klipper og skrænter; også det inderste af en bugt el. våg, vágsbotnur. Flt. botnar.

bóta [bou'ta] (að), udso., komme bót 3 på suppen, væl

(illa) bótað súpan.

bragd — opr. hastig bevægelse (jf. viöbragd), blink, i eygnabragd, blink med øjet (hertil udso. bragda: eygað bragdar á honum, hans øjelåg sitrer). Ved bragda (under bragd 6) tilf.: hann sló hann, so hann bragdaði ikki, han slog ham, så han rørte sig ikke.

brandur 2 — tilf.: hyppigst halvt udbrændt (el. noget brændt) stykke tørv, eg rívi brand úr orni út FA. 286,

29, hirdur b., sé hirða 2.

brogða, brogða — ei brást moyggjarnavn, ej forandredes hendes mønavn FK. 140, 99.

breiða — også sprede, b. töð, sprede gødning.

breiðsla [braísla, braísla], huk., noget, som er blevet udbredt, udbredt el. udspredt masse, spec. et som tegn udbredt lagen el. hvidt klæde, sé breiða.

brell [brædl], ik., stærk, kildrende lyst, fáa, hava brell eftir nökrum; udso. brellast (að): ein brellast eftir

nökrum, ens tænder løbe i vand efter noget.

bresta 2 — tá brast í ódnina, da brød uvejret pludselig løs FA. 415, 25.

brók - også kolbe (på besse), byrsubrók.

brosa [brossa] (st), udso., smile. If. orobrosin.

bruni [brūnl], hak., brænden; hyppigst stærk varme i en el. anden legemsdel (ester kulde) el. betændelse.

bryggja [brid'dža], huk., brygge, skibs- el. bådebro. Flt. bryggjur.

brýni [broin1], ik., hvæssesten, slibesten. Flt. brýnir.

basa — bliver at adskille fra det på samme måde udtalte basa, få bugt med, b. e-m (jf. isl. og no.).

*bussa [bossa], huk, skib (lastskib) FK. 85, 7.

býtlingasöga [boⁱtlingasoeva, boⁱt-], huk., molbohistorie. böga [bāa, beeva], huk., hun hos de fleste svemmefugle. Flt. bögur.

bökkur [bö'kor], hak., sé moldbökkur.

böllur [bödlor], hak., bold, kugle. Fit. böllar.

bona [boona] (ab), udso., bonfalde, b. ein.

börkuvisa [bō rkovoi'sa], huk., (opret) tormentil (plante), tormentilla erecta; roden bruges alm. til garvning (barkning) af skind, hvoraf sko skæres.

bota — b. um (med gf.) også lig b. aftur.

betuflaki [beetôflæatši], hak., i udtr.: bera (i) betuflaka fyri ein, gøre undskyldning for en, gå i forbøn for en.

dagsljós og dagslýsi — medens dagsljós ligefrem er lyset om dagen, bruges dagslýsi alm. om tiden, hvori det er lyst, í dagslýsi, medens det er lyst, inden skumringen falder på.

dagur — også uegl. dag, lys, koma fyri ein dag, komme

for en dag, for lyset.

dapur 2 — tilf.: svag, i sammensætn. dapurskygdur, svagsynet, som ikke tåler det fulde dagslys.

deydavatn [dæijavatn], ik., strømfrit vand.

dimmalætting [dimmala ting], huk., daggry.

dorg - ved siden af dorgir bruges den gamle fit.-form dergur.

draga — under 4 tilf: hann dregur (aftur) á luftina, det trækker op til uvejr. — d frá: alt dró megin frá honum, alt forlode kræfterne ham FA. 165, 35.

dugnaligur [dūnalīor, dognalīor], to., flink, omhyggelig, pāpasselig.

dumba - navnlig tørre emter (avner, akseskæg); to.

dumbutur (opfyldt af dumba): dumbut luft, stærkt diset luft; hann dumbar luftina, luften bliver stærkt diset.

dygd [digd], huk., dyd, god egenskab. Flt. dygdir.

dyr - også forstue, i durunum.

dýrur — svörja dýrt, sværge højt og helligt.

dökkleittur [dő klai ttór] — også og bedre dökkleitur [dő klai tór].

eftir 2 b — morgunin estir, den følgende morgen. einusinni [ainosinni], bio., engang (i fordums tid).

onni — også større fjældformation af form som en pandehvælving.

*enska [æ'nska], huk., engelsk, oldengelsk FK. 159, 114.

epli - spec. - jöröepli, kartoffel.

eta — tilf.: nut. tillægsf. etandi bruges alm. passivisk og som to., som kan spises, spiselig, illa etandi, næppe spiselig.

evja [ævja], huk., dynd mudder; opløst, forrådnet masse.

falla — fort. a) fall, faldt, b) fell, faldt ned i bjærgene og omkom.

falsk [fa'lsk], ik., = fals; FA. 86, 20.

fána [fåana] (að), udso., blive fåmælt, forlegen.

fara - f. fram: også tiltage i kræfter el. fedme.

fax [faks], ik., de lange har på hestens manke (framfax) el. hale (halafax; jf. tagl).

ferdarbúgvin [feerablgvin], to., rejsefærdig.

fikka [fi ka], huk., lomme. Fit. fikkur.

físa [foisa] (st), udso., 1) = gjósa; 2) hvæse (om gæs); 3) få til at fyge ved blæsen, hvirvle op, f. öskuna út 1 stovuna.

fitfuglur, fitjufuglur [fitfoglor, fitšo-], huk., svømmefugl, fugl, som har svømmehud el. svømmehinder (fit, fitja, huk.; fit, fitjar, fitjur) mellem tærne, modsat klófuglur. fiti [fiti], huk., fedt; fedme.

fjödur — også finne på fisk, fiskafjöður.

fjördur - også bredere sund imellem to øer.

fleiri [flair1] og flestur [flæstor], højere og højeste grad af mangur; flere; flest.

flia [flīa], huk., fløskæl, albuskæl (musling). Flt. fliur.

flot [floet], ik., 1) flyden (på vand, vædske), báturin fór á
f., båden kom ud på vandet; 2) flåd, bøje; flt. flot.

flyta - f. um (med gf.), fremskynde, ofte upers.: tao flytur

ikki stórt um skriftina hjá mær, det går kun langsomt for mig med at skrive.

flöt [floot], ik., smeltet tælle, madfedt.

fornur — også forsynet med gamle ting, forsynlig, som forstår at gemme på noget.

framførur [framføøror], to., dristig, ugenért, ikke undsélig. framgangur [framgængor], hak., fremgang.

framgongd | framgand |, huk., fremgang, fremme.

fundur - også fund, noget fundet, ein göbur f.

fylgisneyt [fildžisnæit], ik., følgesvend, ledsager, spec.

en, som bærer noget for en, tjener, drager.

fyritöka [firitooka, firi-], huk., 1) foretagende, tað er ein f., det gælder blot om at få begyndt; også spec. om hvad der koster overvindelse at tage fat på, tað er ein (heil) f. hjá honum, det koster ham (megen) overvindelse; 2) foretagsomhed, energi.

føroyskur [føeriskor], to., færøsk.

Fortidsformerne feyk, fuku (af fúka), fleyg, flugu (af flúgva), fleyt, flutu (af flóta), fór, fóru (af fara) ere glemte i ords.

gala — også i videre betydn. synge, give lyd fra sig; hvörki gól har eftir henni heykur ella hund(ur) FK. 21, 51. gall [gadl], ik., galde.

gána [gåana] (að), udso., strække halsen, stirre opad (med

fjollet udtryk).

ganga — 6) hæve sig (om den ved gærtilsætning frembragte hævning i dej, brød under bagning). — g. á, í, kunne anbringes (få plads) på, i. — g. undir nakað, også finde sig i noget, bøje sig. — g. út, også ende, tage ende, áðrenn árið gekk út, inden året var omme.

garn [gadn], ik., 1) garn, tråd (til vævning); rendegarn;

2) fiskegarn, fiskenet; flt. görn.

gera — også hekse i udtrykkene: g. fyri el. fyrigera (med hf.) og g. eftir (g. eftir nökrum), det sidste spec. mane noget forsvundet el. stjålet tilbage, "vise igen".

gírigur, gírugur [goirijór, goiróvór], to., gærrig. Jf. natin.

gita 1 — giti ei landiö skattaö FK. 39, 8.

glas — 3) lille flaske.

glent [glæ'nt], ik., og glentan [glæ'ntan], huk., spøg, lystighed, fjas; hertil udso. glentast (uð), spøge, fjase. Jf. glens.

gleppa [glæ'pa] (glapp, gluppu, gloppiö), udso., 1) glide pludselig ud af sin stilling, g. av, glide af; 2) glippe. gnaga [gnæa] (aö), udso., gnave, — naga.

Digitized by Google

gómi - også gómur.

grasstrá [gras(s)tråa], ik., græsstrå.

grofstur (gf. grofstur) — 2) begravelsesplads; 3) stærk storm (der ligesom opgraver havet). Flt. grefstrar.

greidi [graiji], huk., 1) rede, orden, har er eingin g. í. der er ingen orden el. sammenhæng deri; fáa g. í (med hf.), få orden i uordenligt henkastede sager, fåa, hava g, å (med hf.), få, have rede på (ordenlig kundskab om); 2) udlevering; udredning, udbetaling; 3) samling af sager, i forbind.: öll greiðin, alt hvad der er el, hører til, hele redeligheden.

gróthús [grou'thuu's], ik., stenhus, spec. tørvehus.

grynna (udso.) - også indv. mindske dybden f. eks. af vand ved at komme sten deri.

hálvdrigin — uegl. i udtr.: hann tolir ikki hálvdrigið ord, han tåler ikke at høre mindste indvending el. hentydning.

hamast [hæamast] (að), udso., 1) (= hýma, hýmast) være syg og sé ilde ud; falde hen; 2) h. afturá, have fortræd af noget (spec. noget fedt), som man har spist, have opsted. Jf. nedenfor hemingur.

hárógva [harrægva], huk., det bageste af de 3 stykker, hvori ryggen på et slagtet kreatur deles, rumpestykket på

et kreatur med halen på.

háttur 2 — á sama hátt, på samme måde FA. 328, 18. haur - bevaret i betydn. hovmodig, stor på det; den opr. betydu, høj i enkelte stedbenævnelser, i sammensætnn. og undert. i kvadene, hann er drongur haur FA. 225, 13.

heiðin — også brugt til at betegne dyr i modsætn. til mennesker.

hemingur [heemingor], hak., sygdom og dårligt udseende (af for megen æden). Jf. hamast.

herdablad [heerablæa], ik., skulderblad.

hirda 2 — også stikke noget ned i æmmer el, hed aske og derved bage el. stege det, f. eks. bygbrød, kartofler,

h. dríl, h. eplir (jörðeplir) FA. 393, 26.

hógy — so fáum kann hann h., så få ting kan han holde måde med FA. 136, 28, hann hevur ei hondum h., han holder ikke måde med brugen af sine arme o: han bruger sine arme alt hvad han formår FA, 63, 33,

hond - fyri hond, også: fyri hondum FA. 360, 7.

hova [houa] (ao) sær, té sig, opføre sig.

hugur 2 — fáa hug at e-m, fatte kærlighed til en FA, 327, 21.

Digitized by Google

hundskur — også karrig.

hvökka — (fortid) hvakk, læs: hvökk el. hvakk.

hyggja, huk. — også overvejelse, tanke, hava í hyggju, have i sinde FA. 859. 4.

hylla — også alm. i formen hyll, huk.; fit. hyllir.

hylling - også alm. som hak.-ord hyllingur.

hælsina [ha'lsīna], huk., senen på hælen.

högguslokkur [höggöslå kör], hak., blæksprutte. Flt. -slokkar.

høkil [hoetšil], de to ben (tilligemed kødet) i et slagtet kreaturs (fårs) bov nærmest skulderbladet. Flt. høklar. hosn, ik. fl. — hosnarogg, hønseæg.

illdæmdur [ıldamdor], to., som har en styg hudfarve (ansigtsfarve), vera i., have styg ansigtsfarve.

illkenna [1^cltšænna], udso., mistænke uden grund, i. ein. itari [oi^ctari], to. i höjere grad, fortrinligere, anseligere, bedre; jf. de afledede ord itarligur, særdeles god, og itarliga, særdeles vel.

javna — tilf.: også bejdse før farvning; javni, hak., urt med lang, krybende stængel (flad ulvefod, lycopodium), hvormed uldtøj (uld) bejdses, før det farves gult med hvidkløver (smæra, søyðasmæra).

kayrotin [kavroetin, karroetin], to., fuldstændig rådden, pilrådden; af formen karrotin er dannet »karrandi rotin«. ketil — i betydn. kogekar forældet.

kom, komu [koem, koemo], fort. af koma.

koma [koema], huk., komme, ankomst, gladur var eg tíni komu, glad var jeg ved dit komme FA. 82, 25.

kor — egl. valg, velji eg út av fyrstu korum (ved mit første valg) Mýlint, riddaran snjalla FA 198, 9 f.

koyggja — også lav skråtagsbygning på siden af hovedbygningen, som foruden til sengesteder også bruges til forrådskammer (spisekammer, kovi), gemmested for gryder, spader, terv o. s. v.

kúla — tilf.: 3) pukkel, jf. kúlutur.

kumpass, ik. — også kumpás, huk.

kyrra, huk. — også (nu forældet) i mere udstrakt betydn. rolighed, stilhed, hann gat ei i kyrru standa, han kunde ikke stå stille og uvirksom FA. 82, 32.

kyrra, udso. — k. seyő (= spekja seyő), gøre vilde får tamme eller få dem til at holde sig indenfor grænseskellet.

laða -- stærktbøjet: leður, lóð, lóðu, laðin; nu også alm. svagt: (i betydn. 1 og 2) laðar (og laðir), laðaði og laddi), laðaður og laðin; (i betydn. 3) laðir, laddi, laðin og låddur.

lag - under fit. lög 2 tilf.: hedder alm. legi, ik., hyppigst i fit. legi(r); også overført om pavse i skænderi, nú eru legir.

langleitur - modsat stuttleitur, med kort ansigt, og breidleitur, med bredt ansigt.

láta — under látast tilf.: hann lætst ikki um vón, han lod ganske, som om han ikke mærkede det.

leggia — l. at sær også a) påtage sig et arbejde, b) anstrænge sig; leggjast á ein, give sig til at pine og plage en, hann er lagstur á hann.

leika - i kvadene endnu spor af den forældede stærke fortidsform læk: login læk um hann FK, 115, 2 f. n.

leingja - leingjast spec. føle hjemvé.

levnað 2 — hedder også levind el. levint.

leypár [iæi'påar], ik., skudår.

liggia við - parenthesen »(digt.) « udgår; l. við alm. være lige ved at berøre (om noget, der blot viser sig således for synet), vise sig el. synes tæt ved, sólin liggur við fjallið; tindurin liggur við heyggin, fjældspidsen er netop synlig bagved (over) højen.

limur - bemærkningen en slagtet fårekrop deles i 20 limir« er urigtig; fårekroppen består af 20 el. 21 »stykkir«, og 3 stykkir udgøre en »limur«; bógyur f. eks. består af

hekil, herðablað og válgari. itillátur [loitilåator], to., nedladende.

ljósmamma — alm. kun i forhold til det fødte barn.

lódur [louor], ik, bøssekugler.

lopna lafna (ao), udso., blive stiv af kulde om hænderne og navnlig fingrene, valne; to. lopnaður [låfnavor], stiv af kulde om hænderne (fingrene), valen.

lan(g)a - lítio at tí ló FA. 91. 5.

lærisveinur [læarisvainor], hak., lærling, discipel, elev.

læsa - tilf.: l. av, (ved strikning) fælde masker, maske af, afslutte strikningen.

löða [lēa] (dd), udso., lade (skydevåben, besse), l. byrsu. löst - også löstur, hak.; flt. löstir; hertil to. löstaður, beskadiaet.

Digitized by Google

magi '- »magin er uppi i kjafti«, egl. om visse fisk (f. eks, brosmer, langer), på hvilke maven bogstavelig kommer op i munden, når de trækkes op fra dybet og anstrænge sig for at komme les af krogen.

meis [mai's], huk., et ved en gjord el. ramme udspændt net. hvorpå man tørrer uld el. kornaks over ilden. Flt.

meisir.

mergjadur [mærdžavor], to., fyldt med marv; marvfuld,

minni — 3) mindeord, mindebæger; drekka moyggjar m. SK. 95, 41, m. sigist fyri Tíðriks görpum, mindeord siges ved bægeret for Didriks kæmper SK. 109, 50.

mola - tilf.: molna, smulres.

moltin [må'ltin], to., opløst, rådden (navnlig om fisk).

moltna - også blive moltin, sé det foreg. ord.

mótmæli [mou'tmæal1], ik., modsigelse, indvending.

múli — byrsumúli, den forreste del af bøssepiben.

munnga [monga] (ab), udso., spidse mund efter noget alm. misunde en anden det, som han i øjeblikket spiser el, drikker.

nagli - kan også være af jærn, jarnnagli, spigersøm, modsat trænagli.

nakkur [na'kor], hak., klippeformation af form som nakki, knoldagtigt fjæld, forbjærg, Kunoyarnakkur FA. 362, 7.

nýpa — = núpur (gnúpur), hak.

nær - betydn, 2 udgår; når i betydn, så snart som, i det tilfælde at hedder alm. tá ið, sé tá.

offur - navnlig akcidenser.

ogum, -un, -ur - rettere skrevet okum, -un, -ur.

ogur (okur, jf. ovf.) [oegor], på Sudere nf. for vit.

ohentur — tilf.: unyttig.

ólög, ólægi(r) - den alm. form er ólægi(r), også brugt i ent., eitt stort ólegi.

ont — spec dykand.

oxi — rettere stud; præriens vilde okser vilde på færesk kaldes neyt.

rað [ræa], ik., rad, række. Flt. röð og rað.

reip — snoet af fax (sé tillægget) i modsætn, til snøri og tog, der ere snoede af hamp.

reising [rai'sing], huk., rejsning, spec. tagrejsning på hus.

- rongutoft -- rangatoft(-a), modsat rættatoft(-a); bagbordssæderne kaldes vrange, da mændene på de pladser ved fiskefangst sidde med ansigtet vendt imod bådens forstavn og venstre hånd ud imod søen.
- royta også (om fisk) bide småt af maddingen.
- rúka 3 nu alm. lutta (aō); hertil navneo, luttur, hak., jf. roykur.
- rust² alm. rustur [rostor], hak. ræna også rána (et andet rána findes i betydn. blive rå, f. eks. om vejret, el. blive blød, råbleytur, ved fugtighed, f. eks. skind); derimod kun ræna i udtr. som: ræna fugi, (ved at luré) udspejde en fugl for at kunne finde dens rede og plyndre dens æg, ræna ein, opdage ens skjulte veje ved at lure
- røddur [röddor], to., 1) som kan ros, skikket til roning, báturin er væl r.; 2) som man kan ro over el. gennem. farbar; alm. i ik., rott, a) rott sund FA. 344, 24, b) har er ikki rott, man kan ikke ro dér.
- seta (udso.) s. upp også lægge til land og trække båden op, når man på grund af uvejr ikke kan nå hjem. s. úr, s. av. (om vand, fugtighed) rinde bort, fordampe. tilf.: s. úr spec. sive bort nedad, s. av spec. fordamne fra overfladen.
- siga s. av også give en tilhold om at skaffe noget bort, s, av hund.
- sina også sin, huk., der tillige kan betyde handyrs avlelem; fit. sinar.
- sita s. 3: seymurin situr fastur, bedre: stendur fastur. - s. undir ordi(num), gemme i hukommelsen hvad man hører.
- sióda tilf.: s. jarn, svejse jærn, smede sammen.
- sjúkdómur helst smitsom sygdom, tyfus (landfarsótt); ellers alm. sjúka.
- skava s. aftur yvir, sé yvir 3. skortur, tilf.: bergskortur, fremstående klippestykke. skot 4 b tilf.: smøge.
- skropna [skråpna] (að), udso., skrumpe sammen, tørres ind. skeda - tilf.: s. húð sundur, skære hud i stykker, passende til sko (húðaskógvar).
- sleppa ks. upp lamb (seyð), slippe lam (får) ud i udmarken for at leve vinteren over. 4- s. 2 også i forbind. med bio., s. út, inn, få lov til at komme ud, ind.!

sleppingalamb - egl. lam, som bliver sluppet ud i udmarken for at leve vinteren over: tillæaslam.

slím — spec. lampeos.

slóð — tilf.: blóðslóð, bloddryp (efter en gående, som har blødt), række blodpletter på ens vej.

slød — kan bruges om alt, som ligger henstrøet, ull-, korn-, miölsleð.

sløda - også mere alm. drysse bort; forlægge el. forkomme en ting på grund af uordenlig omgang dermed; sledast, drive omkring i uorden (helst om små genstande), også om personer drive omkring.

smáur - også fin, tynd, smátt garn.

smetta — til smettusöga (sladderhank) tilf.: egl. sladder. hvad sladderen fortæller, medens sögusmetta betegner sladderhank; dog bruges smettusöga alm. - sögusmetta. snarsintur - tilf .: = brádlyndur.

sóla — sole, udsætte for el. varme i solskinnet FA. 333, 23.

spara - sparnadur, hak., besparelse.

spini [spini], hak., 1) patte, kopatte FA. 337, '30; 2) handyrs avlelem. Flt. spinar.

stapi - også halvvoksen fuglefjeder.

storværk [störvæ'rk], ik., storværk, stordåd.

strok - tilf.: s. i vindi, forrygende blæst, if. gladustrok. sund 2* — hertil det endnu brugelige udso, sunda (ab), (om kreaturer) svømme, fastgjort i et tov, bagefter en båd, s. yvir um, svømme over; også indv. lade (kreaturer) svømme, transportere kreaturer på den her nævnte måde, s. yvir um.

tadna - rettere skrevet tægna. Jf. tæga.

tala - for dette ord bruges nu hyppigst tosa og det fra dansk indtrængte snakka.

talv — tilf.: talvborð, skakbræt, talvfólk, skakbrikker. teinutur [tainotor], = spolutur, sé spolur. Jf. rondutur.

teitur [tai'tor], to., glad, lystig, munter.

troða 1 — den ældre fortidsform trað findes bevaret FK. 122, 27, tróð findes derimod FA. 37, 2, SK. 98, 69, SK. 118, 49 og flere steder.

trætin [træatın], to., trættekær.

turna [torna] (ab), udso., tørne, støde (hårdt, pludselig) imod, t. á; styrte, storme; t. á, gøre et rask træk el. ryk (turn, ik., rask træk el, ryk, som en fisk gør i en snøre; stød).

tæga [tæa, tæava], huk., lille, flettet sivkurv. Flt. tægur.

Digitized by Google

teva — efter >med hænderne« tilf.: også, navnlig større ting, med fødderne.

undir A, 1 — tilf.: u. hondur, op til skuldrene (i vand); (komin) u. högg o: så vidt, at man kan hugge til; og for ol. rann u. höggiö, jeg greb øjeblikket, inden uvejret el. ulykken indtraf.

uppi — boðin er uppi (FA. 354, 14) — boðin brýtar, sé

bróta 2.

uppisetur — vera í uppisetri, tilf.: også være lens, mangle mad, penge, ord til at udtrykke sig med o. l.

upplöga — også uppilöga.

út b - sigla út, rejse (sejle) til udlandet.

úti — (efter úti 1 tilf.:) også udenlands.

uttan A, 1 — uttanifrá, også fra udlandet.

vakna - vakna! vågn op!

við A, 2 — tilf.: við aldur, til års.

vingla b (indv.) — sjæld. og digt.; komme trækkende med. vísi [voi si], ik., vis, måde, manér, i udtr.: á e-s vísi; á manna v., på menneskers vis FA. 345, 22.

ærull — tilf.: så megen uld, som et får har el. kan have på kroppen i royting (sé royting 2), og dernæst en fast vægt af våruld.
ættartal [a tatæal], ik., slægtregister.

Med hensyn til lydskriftbeteynelsen i ordsamlingen bedes bemærket, at tvelydene ai, æi, åi, oi og òi i kort stavelse med svagere eftertryk ofte gå over til ai, æi, åi, oi og òi, f. eks. lai stör, og lai stör (skr. leistur), læislia (skr. leysliga) af læi sör, klåi stör og klåi stör (skr. kloystur), boi ttör og boi tör el. böi tör. æi går ikke sjælden over til æ: æstör (for æistör, skr. eystur).

Ved medlydsammensætninger, hvoraf k, t, p er første led, kan det ofte være vanskeligt at afgøre, om det ved betegnede pust foran klusilen er med eller ikke. I reglen er det i sådanne tilfælde ikke betegnet, f. eks. rökta (rökta), atla (a'tla), kråpna (kråpna) — skr. rökta, ætla, kropna. itši, itši (ikki) lyder ved stærkere betoning undertiden i'tši, i'tši.

Ved trestavelsesord af hak. efter den svage bøjning veksle i reglen endelserne -ar og -ir i nf. flt., skønt undertiden blot den sidste som den nu almindeligste findes angiven, f. eks. lærarir. På samme måde veksle ved ik.-ordene på -i endelsen -i og den nu almindeligere -ir i nf. flt., f. eks. kvæðir.

For endelsen -óttur [-ótór] i en del tillægsord er her alm. brugt -utur, f. eks. böllutur, kúlutur.

Et punktum foroven i linjen ved ordenes lydskriftbetegnelse i ordsamlingen betegner, at aksenten falder på den stavelse, hvorefter ovennævnte punktum står, som fårgængga (skr. forganga). Hovedaksent betegnes ved to efterfølgende punkta, medens biaksent betegnes ved ét, som: oisnleninggör, oisnleninggör (skr. Íslendingur).

 $\mathsf{Digitized}\,\mathsf{by}\,Google$

Forkortelser.

alm. = almindelig.ang. = angående. best = bestemt. betydn. = betydning. bio. = biord = adverbium. bo. = bindeord = konjunktion. dagl. = daglig. desl. = deslige. digt. = digterisk. d. o. = dette ord. ef. = eieform = genitiv.egl. = egenlig. el. = eller. end. = endelse. eng. = engelsk. ent. = ental = singularis. $f_{...}$ ff., følg. = følgende. fho.=forholdsord=præposition. flt. = flertal = pluralis.f. n. = for neden.f. o. = for oven.forbind. = forbindelse. foreg. = foregående. fort. = fortid = imperfektum. gf.=genstandsform=akkusativ. hak. = hankøn = maskulinum. hf. = hensynsform = dativ.huk. = hunkøn = femininum. ik. = intetkøn = neutrum. indy.=indvirkende=transitivt. isl. = islandsk. if. = iævnfør = konferér. kendeo. = kendeord = artikel.medl. = medlyd = konsonant.navnef.=navneform=infinitiv.

navnem. = navnemåde = infinitiv navneo.=navneord=substantiv. nedf. = nedenfor. nf. = nævneform = nominativ. no. = norsk. nut. = nutid = præsens. o. fl. = og flere. o. l. = og lignende. omtr. = omtrent. on. == oldnordisk. opr. = oprindelig. ovf. = ovenfor. pers. = personlig. selvl. = selvlyd = vokal. sjæld. = sjælden. skr. = skrevet. sml. = sammenlign. spec. = specielt. stedo. = stedord = pronomen.talo. = talord. tilf. = tilfælde. tillægsf. = tillægsform = participium. to. = tillægsord = adjektiv. ubest. = ubestemt. udråbso. = udråbsord = interiektion. udso. = udsagnsord = verbum. udt. = udtalt. udtr. = udtryk. undert. = undertiden. uv. = uvirkende = intransitivt. e-m = einum, einumhvörjum (en, noget), e-s = eins.

CCF., Corp. Carm. Fær. = Corpus Carminum Færoensium (Føroya Kvæði, håndskreven samling af færøske kvad, udarbejdet ved Sv. Grundtvig og J. Bloch).

Søndenfjordsdialekten strækker sig syd for Skopenfjord (der skiller Sande og Strøme) og omfatter de sydligste eer blandt Færeerne, nemlig Sudere, Store Dimun, Skue og Sande. Den tales af noget over 1/4 af befolkningen. Indenfor Søndenfjordsdial. er atter en større spaltning mellem Sudere- og Sandedialekten.

Nordenfjordsdialekten strækker sig nord for Skopenfjord og omfatter det øvrige af Færøerne. Den spalter sig i Sydstrøme- og Norderødialekten.

Sydstrømødialekten (i videste forstand), der ligesom den foregående og den følgende atter spalter sig i underdiall., strækker sig over Sydstrøme, Vågø, Nolse, Heste og Kolter og omfatter henimod ¹/₄ af befolkningen. Den i ordsamlingens lydskrift fulgte dialekt er Sydstrømedial. i snævrere forstand.

Norderødialekten (i videste forstand) strækker sig over Norderøerne og Østerø samt Nordstrømø og omfatter halvdelen af befolkningen. — Nordstrømødial, danner et slags bindeled imellem de sidstnævnte to dialekter.

Efterskrift.

Da jeg på opfordring fra hr. provst V. U. Hammer shaimb og formanden for "Samfund til udgivelse af gammel nordisk literatur", hr. professor dr. phil. L. Wimmer, overtog udarbejdelsen af den færøske ordsamling, som var bestemt til at ledsage Færøsk Antologi, var det ikke hensigten, at arbejdet skulde fuldføres efter den målestok, i hvilken det nu foreligger. Jeg var i en ung alder fra Færøerne kommen ned til Danmarkog havde kun ved et par sommerrejser hjem fået lejlighed til at opfriske mit kendskab til sproget.

Da jeg havde gennemgået de tekster, som ordsamlingen skulde omfatte (sé noten på ordsamlingens første side), uddraget de deri indeholdte ord og ført dem på sedler (under vejledning fra hr. prof. Wimmers side), og derpå tog fat på den nærmere udarbejdelse af seddelapparatet, opstod der efterhånden flere og flere vanskeligheder og tvivlstilfælde, som i forening med vanskelighederne ved tilfredsstillende at behandle dialektforskellighederne i de lydskriftprøver, der (ifølge senere bestemmelse) også skulde medfølge antologien, gjorde en rejse til Færøerne nødvendig. På denne rejse, der strakte sig over et halvt år, lykkedes det mig at udvide det forhåndenværende sproglige materiale således, at jeg ved tilbagekomsten til København trygt kunde fortsætte det begyndte arbejde og endda udvide dets ramme en hel del. Til denne udvidelse (der i første række bestod i en fyldigere behandling af de enkelte ord og former) bestemte jeg mig, dels fordi jeg mente, at der burde tages hensyn til det, der forelå trykt af færøsk foruden de tekster, som ordsamlingen

egenlig omfattede, dels fordi færingerne selv i høj grad trængte til et sådant arbejde, der kunde støtte dem i bestræbelserne for at bevare deres sprog, som i den nyere tid stærkere end tidligere er blevet blandet med dansk (derfor ere også undertiden karakteristiske færøske ord medtagne, som ikke findes i teksterne), og endelig fordi denne nordiske sprogart havde et vist krav på at kendes lidt nærmere af de nordiske sprogforskere.

En ikke ringe hjælp har det været mig at kunne ty til det store håndskrevne (på det herværende kongelige bibliotek ophevarede) Lexicon færoense ved Svend Grundtvia og Jørgen Bloch, i hvilket arbejde de tidligere, i sidste halvdel af forrige ürhundrede affattede, håndskrevne færøske glossarer ved færingen J. Chr. Svabo (omtalt i antologiens indledning s. LI) og hans samtidige landsmand Nikolaj Mohr, ere blevne indlemmede (med et tilføjet S eller M ved hver af de derfra optagne artikler). De sidstnævnte samvittighedsfulde og for sin tid fortræffelige arbejder har jeg navnlig rådspurgt med hensyn til det færøske talesprog fleste af de i denne ordsamling forekommende ord findes allerede hos Svabo og Mohr. Men dels ere de danske gengivelser hos disse ikke altid nøjagtige, dels savner man ved adskillige ord tilstrækkelig fyldig behandling og gåen i det enkelte, dels ere ordenes betydninger ikke ordnede efter deres overgange, og endelig har der for en del ords vedkommende fundet betydningsovergange sted siden Svabos og Mohrs tid, ligesom også en del nu ere blevne forældede. Med hensyn til kvadsproget og de i dette forekommende former har jeg høstet megen gavn af den i Lexicon færoense optagne rige samling citater fra Foroya kvæði. Adskillige digteriske ord og udtryk ere dog i tidens løb blevne således forvanskede. at de ikke længere forstås, og jeg har derfor ved oversættelsen af sådanne, hvor der ikke frembød sig en temmelig sikker gisning, sat spørgsmålstegn,

Dernæst har jeg i høj grad nydt godt af den hjælp, som udgiveren af Færøsk Antologi, V. U. Hammershaimb, har ydet mig ved gennemlæsning af mit manuskript, efterhånden som det blev udarbejdet, samt ved læsning af anden korrektur. Dette har bidraget meget til at garantere værkets pålidelighed. Også hr. arkivsekretær Bloch skylder jeg megen tak for den omhu, han har ofret på læsning af anden korrektur.

Ved den endelige udarbejdelse af manuskriptet har det været til hinder, at denne på grund af forskellige omstændigheder måtte foretages i København og ikke kunde ske på Færøerne. Fra tid til anden har jeg derfor måttet korrespondere med kyndige mænd deroppe. En del af de ad denne vej senere indkomne oplysninger have fundet plads i "Tillæg og rettelser".

Arbejdets fuldførelse er bleven en hel del besværliggjort ved min samtidige læsning til skoleembedseksamen, som jeg underkastede mig i forsommeren 1891.

København, i oktober 1891.

Jakob Jakobsen,

Trykfejl.

```
2 linje 11 fra neden: undir
                                    læs: under
            7 — oven : aafastor
                                         åafastör
            4 -- : sættes
                                         (sættes
    15 — 15 — neden: huk.
                                        hak.
            1 — oven : betur
                                        høtir
    21 — 16 — neden: eller oppustet —
                                        eller er oppustet
                 - : mælkenbliver -
                                        mælken bliver
    22 — 14 — oven : [blåågdor]
                                         [blåågdor]
            9 - neden: [bloi ka]
                                         [bloi'kka,bloi'ka]
    23
            6 - oven : pnrpurfarve
                                     — purpurfarve
    26 - 14 - - : 1)
                                         1*)
    28 — 9 — neden: FA. 314. 9
                                         FA. 314, 19
    29 - 9-10- oven : b. eller við
                                        b. eller b. við
    30 — 11 — -- : (hosu-(brot
                                         (hosu-) brot
   38 — 7 — neden: [dåndislijor]
                                         [dånd1slīor]
    53 — 5 — oven : einmánudur —
                                        einmánadur
    66 — 4 —
                  -: 3)
                                         2)
    75 — 17 — neden: [froi kast]
                                         froi kkast,
                                               froi kast]
                                         højeste
                      : hoiste
                 oven : [foglabain]
                                         [foglabain]
    90 —
                       : gjøre
                                         gøre
    97 - 21
                       : pers.
                                         pers.:
-100 - 10 -
                       : ndtrykkes
                                         udtrykkes
           20 ---
                       : [hirkoena]
                                         [hi rkoena]
     - — 14 — neden: [hi<sup>c</sup>ta]
                                         [hi ta]
  — — 12 —
                                         [hivna]
                        [hivna]
- 137 - 6 - oven : [oidn1]
                                          [oidn1, oid'n1,
                                                 o'd'nı]
— 141 — 20 —
                                          jarnnokki
                  — : jarnokki
            4 — —
                       : iavlir
                                          iaxlir
— 151 — 20 — neden: [klaufoglor]
                                          [klou'foglor]
— 153 —· 2 — : [knoifsblæa]
                                          knoifsblæa,
                                                knoifs-
 Fær. Anth. II.
```

		•	
Side 161	linje 9 fra oven:	[kruupa]	læs: [krůu° pa]
-	-12 - :	[kruus]	— [krūuʻs]
— 166	-5&7 :	kylur	kylir
 180	— 8 — neden	(lind): hak.	— huk.
- 204	19 oven :	[mæ'rtše]	— [mæˈrtši]
	-3:		
- 227	— 10 — neden:	aftu í rstavn	— aftur í stavn
	- 22 - oven :		
	-23:		ogn
	- 4 - neden:		
- 236	- 20 - oven :	aku	— akur
— 269	-3-:	skræmmeblilled	le—skræmmebillede
— 271	— 2 — neden:	[sæajīldoir]	[sæajıldoir]
	-18:		á
	:	FA.	- FA. 67, 29-30.
— 299	23 oven :	skótur	— skjótur
	- 7 :		— summarlýtka
	- 21 - neden:		— tillægsf.
	-20-:		
	-1 - oven :		— [træiˈt]
	- 22 - neden:		-treingja
	— 18 — oven :		
	-20:	[tvörliga]	- tvörlia
	- 12 - neden ·		væl

